Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

LVCIANI
SAMOSATENSIS
OPERA
GRAECE LATINE
CVM NOTIS SELECTIS

Grimmer.

TOMVS V

CVRAVIT

IO. PETR. SCHMIDIVS

MITAVIAE

APVD IACOBVM FRIDER. HINZIVM

MDCCLXXVIII.

K. KREIS BIBLIOTHEK REGENSBURG

Δημώνακτος βίος.

Εμελλεν ἄρα μηδὲ ὁ καθ' ἡμᾶς βίος τὸ παντάπασιν ἄμοιρος ἔσεσθαι ἀνδρῶν λόγε καὶ μνήμης ἀξίων, ἀλλὰ καὶ σώματος ἀρετὴν ὑπερφυᾶ, καὶ γνώμην ἄκρως φιλόσοφον ἐκφαίνειν. λέγω δὲ εἴς τε τὸν Βοιώτιον Σώςρατον ἀναφέρων, ὃν Ἡρακλέα οἱ Ἕλληνες ἐκάλεν, καὶ ᾤοντο εἶναι, καὶ μάλιςα εἰς Δημώνακτα τὸν φιλόσοφον, ἃς καὶ εἶδον αὐτός· καὶ ἰδὼν ἐθαύμασα· θατέρῳ δὲ, τῷ Δημώνακτι, καὶ ἐπὶ μήκιςον συνεγενόμην. περὶ μὲν ἓν Σωςράτε ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ γέγραπταί μοι, καὶ δεδήλωται μέγεθός τε

Demonactis vita.

Debebat ergo neque noſtrum ſaeculum expers omnino eſſe hominum ſermone et commemoratione dignorum; ſed tum corporis ingens robur, tum animum ſummo opere philoſophum proferre. Dico autem hoc ad Boeotium Soſtratum reſpiciens, quem Herculem vocabant Graeci, et putabant eſſe; et maxime ad Demonactem Philoſophum: quos et vidi ipſe, et viſos admiratus ſum; altero vero, Demonacte, diutiſſime etiam ſum vſus. Ac de Soſtrato quidem alio in libro a me ſcriptum eſt, et tum magnitudo illius oſten-

τε αὐτῆ, καὶ ἰσχύος ὑπερβολὴ, καὶ ἡ ὕπαιθρος ἐν τῷ Παρνασσῷ δίαιτα, καὶ ἡ ἐπίπονος 1) εὐνὴ, καὶ τροφαὶ ὄρειοι, καὶ ἔργα ἐκ ἀπῳδὰ τῆ ὀνόματος, καὶ ὅσα ἢ λῃσὰς αἱρῶν ἔπραξεν, ἢ ὁδοποιῶν τὰ ἄβατα, ἢ γεφυρῶν τὰ δύσπορα.

Περὶ δὲ Δημώνακτος ἤδη δίκαιον λέγειν ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς ἐκεῖνός τε διὰ μνήμης εἴη τοῖς ἀρίστοις τόγε κατ' ἐμὲ, καὶ οἱ γενναιότατοι τῶν νέων, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ὁρῶντες, ἔχοιεν μὴ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μόνα τῶν παραδειγμάτων σφᾶς αὐτὲς ῥυθμίζειν, ἀλλὰ καὶ τῆ ἡμετέρᾳ βίᾳ κανόνα

sa, tum excedens prope fidem robur hominis, et subdiualis in Parnasso mora, et cubile in gramine, et siluestris victus, et opera a nomine *Herculis* non abhorrentia, quaeque aut tollendis latronibus perfecerit, aut viis per inuia muniendis, aut cum pontibus iunxit loca traiectu difficillima.

2. De Demonacte autem iam dicere fas fuerit duarum rerum caussa, vt et ille in memoria versetur quantum fieri opera mea potest, praestantissimorum hominum, et iuuenum generosissimi, qui ad philosophiam appulere animum, non antiqua tantum exempla habeant ad quae se ipsos componant, sed etiam e nostro saeculo illum sibi tan-

1. Ἐπίπονος] Valde mihi suspecta est hoc in loco illa ἐπίπονος εὐνή. Nullus equidem dubito, quin corrigendum sit, ἡ ἐπὶ πόας εὐνή. *cubile in gramine.* Iensius.

νόνα προτίθεσθαι, καὶ ζηλεῖν ἐκεῖνον, ἄριςον, ὧν οἶδα ἐγώ, φιλοσόφων γενόμενον.

Ἦν δὲ τὸ μὲν γένος Κύπριος, ἐ τῶν ἀφανῶν, ὅσα εἰς ἀξίωμα πολιτικὸν, καὶ κτῆσιν. ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντων τέτων ὑπεράνω γενόμενος, καὶ ἀξιώσας ἑαυτὸν τῶν καλλίςων, πρὸς φιλοσοφίαν ὥρμησεν, ἐκ Ἀγαθοβέλε, μὰ Δί', ἐδὲ Δημητρίε πρὸ αὐτέ, ἐδὲ Ἐπικτήτε ἐπεγειράντων, ἀλλὰ πᾶσι μὲν συνεγένετο τέτοις, καὶ ἔτι Τιμοκράτει τῷ Ἡρακλεώτῃ, σοφῷ ἀνδρὶ, φωνήν τε καὶ γνώμην μάλιςα κεκόσμημένῳ. ἀλλ' ὁ γὰρ Δημώναξ, ἐχ ὑπὸ τέτων τινὸς, ὡς ἔφην, παρακληθεὶς, ἀλλ' οἰκείας πρὸς τὰ καλὰ ὁρμῆς καὶ ἐμφύτε πρὸς φιλοσοφίαν ἔρωτος ἐκ παίδων

tanquam canonem proponant atque aemulentur, optimum, quos ego noui, Philosophorum.

3. Fuit autem genere Cyprius non obscurorum vnus, neque quantum ad dignitatem in republica, neque diuitiarum nomine. Verum enim vero superior hisce omnibus, atque ad ea quae pulcherrima sunt, adspirans, animum ad philosophiam appulit, non Agathobulo profecto, neque ante ipsum Demetrio, neque Epicteto excitantibus; quibus omnibus quidem vius est, et insuper Heracliensi Timocrate sapienti viro, et linguae pariter atque animi ornatissimi: sed non ab vllo horum incitatus, vti dixi, Demonax, verum a domestico ad honesta impetu, et insito

παίδων εὐθὺς κεκινημένος, ὑπερεῖδε μὲν τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν ἁπάντων. ὅλον δὲ παραδὸς ἑαυτὸν ἐλευθερίᾳ καὶ παῤῥησίᾳ διετέλεσεν, αὐτός τε ὀρθῷ καὶ ὑγιεῖ καὶ ἀνεπιλήπτῳ βίῳ χρώμενος, καὶ ταῖς ὁρῶσι καὶ ἀκούσι παράδειγμα παρέχων τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, καὶ τὴν ἐν τῷ φιλοσοφεῖν ἀλήθειαν.

Οὐ μὴν ἀνίπτοις γε ποσὶ, τὸ τοῦ λόγου, πρὸς ταῦτα ἦξεν, ἀλλὰ καὶ ποιητοῖς σύντροφος ἐγένετο, καὶ τῶν πλείστων ἐμέμνητο, καὶ λέγειν ἤσκητο, καὶ τὰς ἐν φιλοσοφίᾳ προαιρέσεις ἐκ ἐπ' ὀλίγον, ἐδὲ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ἁψάμενος, ἠπίστατο, καὶ τὸ σῶμα δὲ ἐγεγύμνασο, καὶ πρὸς καρτερίαν διεπεπόνητο, καὶ

philosophiae amore a puero inde statim commotus, humana bona omnia despexit, totumque se libertati et fiduciae cum tradidisset, ita vixit; recta cum ipse, sobria, atque experte reprehensionis vita visus, tum praebens videntibus audientibusque exemplum, suam prudentiam, suamque in philosophando veritatem.

4. Nec tamen illotis, quod aiunt, pedibus haec aggressus est. Sed poëtis innutritus erat, ac plerosque tenebat memoria, exercebaturque dicendo: tum sectas philosophorum non pauxillum, neque extremo, secundum prouerbium, digito attigerat, verum sciebat: corpus vero exercuerat, et ad patientiam laborum subegerat.

In

καὶ τὸ ὅλον, ἐμεμελήκει αὐτῷ μηδενὸς ἄλλου προσδεῖν εἶναι· ὥστε ἐπεὶ καὶ ἔμαθεν ἐκ ἔτι ἑαυτῷ διαρκῶν, ἑκὼν ἀπῆλθε τοῦ βίου, πολὺν ὑπὲρ αὐτοῦ λόγον τοῖς ἀρίστοις τῶν Ἑλλήνων καταλιπών.

Φιλοσοφίας δὲ εἶδος οὐχ ἓν ἀποτεμνόμενος, ἀλλὰ πολλὰ ἐς ταὐτὸ καταμίξας, ὁ πάνυ τι ἐξέφαινε, τίνι αὐτῶν ἔχαιρεν· ἐῴκει δὲ τῷ Σωκράτει μᾶλλον ᾠκειῶσθαι, εἰ καὶ τῷ σχήματι, καὶ τῇ τοῦ βίου ῥαιστώνῃ τὸν Σινωπέα ζηλῶν ἔδοξεν, ὁ παραχαράττων τὰ ἐς τὴν δίαιταν, ὡς θαυμάζοιτο, καὶ ἀποβλέποιτο ὑπὸ τῶν ἐντυγχανόντων, ἀλλ' ὁμοδίαιτος ἅπασι, καὶ πεζὸς ὤν,

In vniuersum cura illi, ne cuiuscumque alterius rei indigeret: adeo vt, cum intelligeret, se non amplius sibi sufficere, de vita sponte abierit, relicto Graecorum optimis quibusque multo de se sermone.

5. Philosophiae autem non vnam aliquam speciem sibi resecuit, sed multis in vnum commistis, non satis declarauit, qua illarum *praeter caeteras* gauderet. Videbatur tamen Socratis maxime ad familiam se applicuisse, licet habitu et illa victus facilitate aemulari Sinopensem videretur. Neque tamen ea quae ad victum pertinent in deterius mutabat, vt admirarentur ipsum, et oculos in ipso defigerent vulgo homines, sed eodem quo caeteri victus cultusque genere vtens,

ὢν, καὶ ἀδ' ἐπ' ὀλίγον τύφω κάτοχος, συνῆν καὶ ξυνεπολιτεύετο.

Καὶ τὴν μὲν τοῦ Σωκράτους εἰρωνείαν οὐ προσιέμενος, χάριτος δὲ Ἀττικῆς μεστὰς ἀποφαίνων τὰς συνουσίας· ὡς τοὺς προσωμιλήσαντας ἀπιέναι, μήτε καταφρονήσαντας ὡς ἀγεννεῖς, μήτε τὸ σκυθρωπὸν τῶν ἐπιτιμήσεων ἀποφεύγοντας, παντοίους δὲ ὑπ' εὐφροσύνης γενομένους, καὶ κοσμιωτέρους παραπολὺ, καὶ φαιδροτέρους καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐέλπιδας.

Οὐδεπώποτε γοῦν ὤφθη κεκραγὼς, ἢ ὑπερδιατεινόμενος, ἢ ἀγανακτῶν, ἀδ' εἰ ἐπιτιμᾶν τῷ δέοι, ἀλλὰ τῶν μὲν ἁμαρτημάτων καθήπτετο, τοῖς δὲ ἁμαρτάνουσι συνεγίνωσκε, καὶ τὸ

communis, ne pauxillum quidem tumidus, versabatur priuatim et publice cum omnibus.

6. Socratis quidem illam dissimulationem non admittens, sed plenam Attica quadam gratia consuetudinem prae se ferens. Itaque sic ab eo discedebant, qui cum illo fuerant, vt neque contemnerent tanquam ignauum, neque asperitatem reprehensionum eius refugerent: sed prae voluptate quasi immutati, decentiores multum, et hilariores, et spei in futurum melioris essent.

7. Nunquam enim visus est clamare, aut supra modum contendere, aut indignari, neque si quis reprehendendus esset: sed peccata cum perstringeret, ignoscebat peccantibus, volebatque exem-

τὸ παράδειγμα παρὰ τῶν ἰατρῶν ἠξίει λαμβάνειν, τὰ μὲν νοσήματα ἰωμένων, ὀργὴ δὲ πρὸς τὰς νοσοῦντας ἐ χρωμένων. ἡγεῖτο γὰρ ἀνθρώπε μὲν εἶναι τὸ ἁμαρτάνειν, θεῦ δὲ, ἢ ἀνδρὸς ἰσοθέε, τὰ πταισθέντα ἐπανορθοῦν.

Τοιούτῳ δὴ βίῳ χρώμενος, εἰς ἑαυτὸν μὲν ἀδενὸς ἐδεῖτο, φίλοις δὲ συνέπραττε τὰ εἰκότα, καὶ τὰς μὲν εὐτυχεῖν δοκοῦντας αὐτῶν ὑπεμίμνησκεν, ὡς ἐπ' ὀλιγοχρονίοις τοῖς δοκοῦσιν ἀγαθοῖς ἐπαιρομένυς· τὰς δὲ ἢ πενίαν ὀδυρομένυς, ἢ φυγὴν δυσχεραίνοντας, ἢ γῆρας, ἢ νόσον αἰτιωμένυς, σὺν γέλωτι παρεμυθεῖτο, ἐκ ὁρῶντας ὅτι μετὰ μικρὸν αὐτοῖς παύσεται μὲν τὰ ἀνιῶν-

exemplum nos capere a medicis, ſanantibus quidem morbos, ira autem in aegrotos non vtentibus. Putabat enim, hominis quidem eſſe peccare, Dei autem aut aequalis Deo hominis, peccata corrigere.

8. Hanc vitam cum viueret, pro ſe ille quidem nullius rei indigebat, ſed amicos in iis, quae e re eſſe iudicaret, adiuuabat: et ſi qui illorum felices *ſibi* viderentur, ſubmonuit, quam breuibus, quae nunc viderentur, bonis efferrentur. Qui vero aut paupertatem deplorarent, aut exilium aegre ferrent, aut ſenectutem, vel morbum accuſarent, conſolatus cum riſu eſt, qui non viderent, poſt puſillum temporis ceſſatura quae

ἀνιῶντα, λήθη δέ τις ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καὶ ἐλευθερία μακρὰ πάντας ἐν ὀλίγῳ καταλήψεται.

Ἔμελε δὲ αὐτῷ καὶ ἀδελφὰς ςασιάζοντας διαλλάττειν, καὶ γυναιξὶ πρὸς τὰς γεγαμηκότας εἰρήνην πρυτανεύειν. καίπερ καὶ δήμοις ταραττομένοις ἐμμελῶς διελέχθη, καὶ τὰς πλείςας αὐτῶν ἔπεισεν ὑπεργεῖν τῇ πατρίδι τὰ μέτρια. τοιοῦτός τις ἦν ὁ τρόπος τῆς Φιλοσοφίας αὐτοῦ πρᾶος, καὶ ἥμερος, καὶ Φαιδρός.

Μόνον αὐτὸν ἠνία Φίλε νόσος ἢ θάνατος, ὡς ὢν καὶ τὸ μέγιςον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν τὴν Φιλίαν ἡγούμενον· καὶ διὰ τοῦτο Φίλος μὲν ἦν

ipsos contristarent, obliuionem vero quandam bonorum pariter ac malorum, ac libertatem longam breui omnes occupaturam.

9. Curae hoc quoque sibi habebat, vt dissidentes inter se fratres in concordiam redigeret, mulieribusque pacem cum maritis conciliaret. Est etiam vbi in populo turbis agitato concinne verba fecit, persuasitque maiori parti, vt ministrarent patriae *tributa* mediocria. Talis erat ratio illius philosophiae, mitis, mansueta, hilaris.

10. Solum molestia ipsum afficiebat morbus aut mors amici, qui maximum inter homines bonum amicitiam iudicaret. Ac propter haec amicus

ἐν ἅπασι, καὶ οὐκ ἔστιν ὅν τινα οὐκ οἰκεῖον ἐνόμιζεν, ἄνθρωπόν γε ὄντα. πλέον δὲ ἢ ἔλαττον ἔχαιρε συνὼν ἐνίοις αὐτῶν, μόνοις ἐξιστάμενος, ὁπόσοι ἂν ἐδόκουν αὐτῷ ὑπὲρ τὴν τῆς θεραπείας ἐλπίδα διαμαρτάνειν. καὶ ταῦτα πάντα μετὰ Χαρίτων καὶ Ἀφροδίτης αὐτῆς ἔπραττέ τε καὶ ἔλεγεν, ὡς ἀεὶ τὸ κωμικὸν ἐκεῖνο, Τὴν Πειθὼ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ ἐπικαθῆσθαι.

Τοιγαροῦν καὶ Ἀθηναίων ὅ, τε σύμπας δῆμος, καὶ οἱ ἐν τέλει ὑπερφυῶς ἐθαύμαζον αὐτὸν, καὶ διετέλουν, ὥς τινα τῶν κρειττόνων προσβλέποντες. καίτοι ἐν ἀρχῇ προσέκρουε τοῖς πολλοῖς αὐτῶν, καὶ μῖσος οὐ μεῖον τοῦ παρὰ τοῖς πλή-

θεσιν

amicus erat omnibus, nec est, quem non domesticum et familiarem putaret, in quantum homo esset. Caeterum magis minusue quorundam inter illos consuetudine delectabatur, a solis illis se remouens, qui vltra spem emendationis peccare ipsi viderentur. Atque haec cum Gratiis et ipsa Venere faciebatque et dicebat, vt semper, quod est in Comoedia, *Suada in labiis illius insideret.*

11. Itaque Atheniensium cum vniuersus populus, tum principes, supra modum illum admirabantur, et vt ad Deum aliquem semper ad ipsum respiciebant. Quamquam initio plerisque illorum offensus est, odiumque non minus po-

θεσιν ἐκτήσατο ἐπί τε τῇ παῤῥησίᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ. καί τινες ἐπ' αὐτὸν συνέςησαν Ἄνυτοι καὶ Μέλιτοι, τὰ αὐτὰ κατηγορεῦντες, ἅπερ κἀκεῖνοι τότε, ὅτι ἔτε θύων ὤφθη πώποτε, ἔτε ἐμυήθη μόνος ἁπάντων ταῖς Ἐλευσινίαις. πρὸς ἅπερ ἀνδρείως μάλα ςεφανωσάμενος, καὶ καθαρὸν ἱμάτιον ἀναλαβὼν, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ μὲν ἐμβελῶς, τὰ δὲ καὶ τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἀπελογήσατο· πρὸς μὲν γὰρ τὸ μὴ τεθυκέναι πώποτε τῇ Ἀθηνᾷ, Μὴ θαυμάσητε, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ πρότερον αὐτῇ ἔθυσα. ἐδὲ γὰρ δεῖσθαι αὐτὴν τῶν παρ' ἐμοῦ θυσιῶν ὑπελάμβανον. πρὸς δὲ θάτερον τὸ τῶν μυςηρίων, ταύτην ἔφη ἔχειν τὴν

pulari illo contraxit loquendi illa fiducia atque libertate. Iamque conſurrexerant contra illum Anyti quidam et Meliti, accuſantes eadem, quae illi quondam, quod neque ſacrificare vnquam viſus eſſet, neque initiatus eſſet ſolus omnium Eleuſiniis. Ad quae quidem ille viriliter ſane, coronatus et pura veſte indutus cum in concionem prodiiſſet, partim concinne, partim vero aſperius quam pro ſuo inſtituto cauſſam dixit. Ad illud enim crimen, quod nunquam rem ſacram Mineruae feciſſet, *Nolite*, inquit, *mirari, Athenienſes, ſi non prius ei ſacrum feci; neque enim indigere meis illam victimis putabam.* Ad alterum vero illud de Myſteriis, *Hanc ſibi cauſſam eſſe*

τὴν αἰτίαν, τὰ μὴ κοινωνῆσαι σφίσι τῆς τελετῆς, ὅτι ἄν τε φαῦλα ᾖ τὰ μυςήρια, ἐσιωπήσεται πρὸς τοὺς μηδέπω μεμυημένους, ἀλλ' ἀποτρέψει αὐτοὺς τῶν ὀργίων· ἄν τε καλὰ, πᾶσιν αὐτὰ ἐξαγορεύσειν ὑπὸ φιλανθρωπίας. ὥςε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη λίθους ἐπ' αὐτὸν ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντας, πράους αὐτῷ καὶ ἵλεως γενέσθαι αὐτίκα, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου ἀρξαμένους τιμᾶν, καὶ αἰδεῖσθαι, καὶ τὰ τελευταῖα, θαυμάζειν. καίτοι εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῶν πρὸς αὐτοὺς λόγων, τραχυτέρῳ ἐχρήσατο τῷ προοιμίῳ. Ἄνδρες γὰρ, ἔφη, Ἀθηναῖοι, ἐμὲ μὲν ὁρῶντες ἐςεφανωμένον, ὑμεῖς ἤδη καὶ μὲ καταθύσατε· τὸ γὰρ πρότερον οὐκ ἐκαλλιερήσατε.

Βέλο-

esse dicebat, *cur non veniret in communionem initiorum: quod, si mala sint mysteria, taciturus non esset apud non initiatos, sed dehortaturus illos ab orgiis, sin bona, indicaturum prae humanitate omnibus.* Igitur Athenienses qui iam lapides contra ipsum haberent in manibus, mites illi et propitii statim sunt facti, et illo initio facto honorarunt virum, reueriti sunt, ac denique admirati: quamquam in principio statim suae ad illos orationis asperiori paullum vsus esset prooemio. Nam, *Athenienses*, inquit, *cum coronatum me* (victimae instar) *videatis, vos iam me quoque macte; priore enim hostia non litastis.*

12. Vo-

Βέλομαι δὲ ἔνια παραθέσθαι τῶν εὐςόχως τε ἅμα καὶ ἀςείως ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένων· ἄρξασθαι δὲ ἀπὸ Φαβωρίνου καλοῦ, καὶ ὧν πρὸς ἐκεῖνον εἶπεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ Φαβωρῖνος ἀκούσας τινὸς, ὡς ἐν γέλωτι ποιοῖτο τὰς ὁμιλίας αὐτοῦ, καὶ μάλιςα τῶν ἐν αὐταῖς μελῶν τὸ ἐπικεκλασμένον σφόδρα, ὡς ἀγεννὲς καὶ γυναικεῖον, καὶ φιλοσοφίᾳ ἥκιςα πρέπον, προσελθὼν, ἠρώτα τὸν Δημώνακτα, τίς ὢν χλευάζοι τὰ αὐτοῦ; Ἄνθρωπος, ἔφη, ἐκ εὐπατρίδου ἔχων τὰ ὦτα. ἐγκειμένου δὲ τοῦ σοφιςοῦ, καὶ ἐρωτῶντος, τίνα δὲ καὶ ἐφόδια ἔχων, ὦ Δημώναξ, ἐκ παιδὸς ἐς φιλοσοφίαν ἥκεις; ὄρχεις, ἔφη.

Ἄλλο-

12. Volo iam ſubiicere quaedam acute pariter et vrbane ab illo dictorum. Iuuat autem à Phavorino et his, quae ad illum dixit, incipere. Cum enim audiſſet e quodam Phauorinus, deridiculo ab illo haberi ipſius cum familiaribus ſermones, maxime verſiculos illis immiſtos, quod fracti nimis, ignaui, muliebres, philoſophiam minime decentes eſſent: acceſſit ad Demonactem rogauitque, *Quis eſſet*, (quid ſibi arrogaret) *qui ſua deriderет?* Is, *Homo*, inquit, *aures habens deceptu non nimium faciles.* Inſtante vero Sophiſta atque interrogante, *Quo vero viatico inſtructus, Demonax, a puero ad Philoſophiam acceſſiſti? Teſticulis*, inquit.

13. Alio

Ἄλλοτε δέ ποτε ὁ αὐτὸς προσελθὼν ἠρώτα τὸν Δημώνακτα, τίνα αἵρεσιν ἀσπάζεται μᾶλλον ἐν φιλοσοφίᾳ, ὁ δὲ, τίς γάρ σοι εἶπεν, ὅτι φιλοσοφῶ; καὶ ἀπιὼν ἤδη παρ' αὐτὸν ἡδὺ μάλα ἐγέλασε. τοῦ δὲ ἐρωτήσαντος ἐφ' ὅτῳ γελᾷ, ἐκεῖνος ἔφη, Γελοῖόν μοι εἶναι ἔδοξεν, εἰ σὺ ἀπὸ τοῦ πώγωνος ἀξιοῖς καλεῖσθαι τοὺς φιλοσοφοῦντας, αὐτὸς πώγωνα οὐκ ἔχων.

Τοῦ δὲ Σιδωνίου ποτὲ σοφιστοῦ Ἀθήνησιν εὐδοκιμοῦντος, καὶ λέγοντος ὑπὲρ αὑτοῦ ἐπαινόν τινα τοιοῦτον, ὅτι πάσης φιλοσοφίας πεπείραται, καὶ χεῖρον δὲ αὐτὰ εἰπεῖν ἃ ἔλεγεν· ἐὰν Ἀριστοτέλης με καλῇ ἐπὶ τὸ Λύκειον, ἕψομαι· ἂν Πλάτων ἐπὶ τὴν Ἀκαδημίαν, ἀφίξομαι· ἂν Ζήνων ἐπὶ

13. Alio quodam tempore idem accedens interrogat Demonactem, *Quam maxime sectam in philosophia amplecteretur*: At ille, *Quis vero tibi*, inquit, *dixit me philosophari?* et iam discedens apud se suauiter sane risit. Illo vero interrogante, *Quid rideret? Ridiculum mihi*, inquit, *esse videbatur, te a barba iudicari velle philosophos, barbam cum ipse non habeas.*

14. Sidonio aliquando Athenis florente, ac de se laudem commemorante eiusmodi, se philosophiam vniuersam exploraſſe, sed nihil impedit verba ipsa referre: *Si Aristoteles me vocet in Lyceum, sequar: si Plato in Academiam, veniam: si*

ἐπὶ τῇ Ποικίλῃ, διατρίψω· ἂν Πυθαγόρας καλῇ, σιωπήσομαι· ἀναςὰς ἓν ἐκ μέσων τῶν ἀκροωμένων ἔτος, ἔφη, προσειπὼν τὸ ὄνομα, καλεῖ σε Πυθαγόρας.

Πύθωνος δέ τινος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ εὐπαρύφων, νεανίσκε ὡραίε, ἐρεσχελοῦντος αὐτὸν, καὶ προτείνοντος ἐρώτημά τι σοφιςικὸν, καὶ κελεύοντος εἰπεῖν τὸ συλλογισμὸ τὴν λύσιν, Ἓν, ἔφη, οἶδα τέκνον, ὅτι περαίνῃ. 2) ἀγανακτήσαντος δὲ ἐκείνε ἐπὶ τῷ τῆς ἀμφιβολίας σκώμματι,

si Zeno ad Poecilen, ibi commorabor: si Pythagoras vocet, silebo: surgens igitur ex mediis auditoribus, *Heus tu* inquit, *nomine illum appellans, vocat te Pythagoras.*

15. Pythonis cuiusdam Purpuratorum Macedoniae filio pulchro, irritante illum nugis et sophisticam interrogationem proponente, eiusque syllogismi solutionem dicere illum iubente, *Vnum,* inquit, *puer, noui, te περαίνεσθαι.* Aegre autem ferente illo lusum ex ambiguo, et vna minitan-

2. Περαίνει] Nescio an habeat Latina lingua vocabulum amphiboliae huic exprimendae aptum, nec vehementer quaerendum putaui: περαίνειν est dialecticum, significatque, vt Latinum *efficere,* concludere aliquid et demonstrare ex sumtis quibusdam. Sed περαίνεσθαι etiam obscoenum est, vt *confici* Latinorum. *Gesner.*

ματι, καὶ συναπειλήσαντος· Αὐτίκα σοι μάλα τὸν ἄνδρα ἐπιδείξω, ὁ δὲ σὺν γέλωτι ἠρώτησε, καὶ γὰρ ἄνδρα ἔχεις;

Ἐπεὶ δέ τις ἀθλητὴς καταγελασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἐσθῆτα ὤφθη ἀνθεινὴν ἀμπεχόμενος, Ὀλυμπιονίκης ὤν, ἐπάταξεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ αἷμα ἐρρύη. οἱ μὲν παρόντες ἠγανάκτεν, ὡς αὐτὸς ἕκαστος τετυπτημένος, καὶ ἐβόων ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον ἰέναι· ὁ δὲ Δημώναξ, Μηδαμῶς, ἔφη, ἄνδρες, πρὸς τὸν ἀνθύπατον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἰατρόν.

Ἐπεὶ δέ ποτε καὶ χρυσοῦν δακτύλιον ὁδῷ βαδίζων εὗρε, γραμμάτιον ἐν ἀγορᾷ προτιθεὶς, ἠξίει τὸν ἀπολέσαντα, ὅστις εἴη τοῦ δακτυλίου δεσπό-

nitante, *Statim tibi virum monstrabo!* cum risu interrogauit, *Virum uempe habes?*

16. Cum vero athleta quidam derisus ab illo, quod in florida veste, Olympionices licet, visus esset, caput illius lapide percussisset, et sanguis effluereat: praesentes quidem indignari, quasi vnusquisque ipsorum pulsatus esset, clamareque, ad Proconsulem eundum esse: at Demonax, *Nequaquam*, inquit, *viri, ad Proconsulem; sed ad Medicum.*

17. Inuenerat aureum anulum incedens per viam, tabellaque in foro proposita postulabat, vt qui perdididisset, dominus annuli, veniret, dictoque

δεσπότης, ἥκειν. καὶ εἰπόντα ὁλκὴν αὐτῷ, καὶ λίθον, καὶ τύπον, ἀπολαμβάνειν· ἧκεν ἔν τις μειρακίσκος ὡραῖος, αὐτὸς ἀπολωλεκέναι λέγων· ἐπεὶ δὲ ἀδὲν ὑγιὲς ἔλεγεν, Ἄπιθι, ἔφη, ὦ παῖ, καὶ τὸν ἑαυτῷ δακτύλιον φύλαττε, τοῦτον γὰρ οὐκ ἀπολώλεκας.

Τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς τις Ἀθήνησιν υἱὸν αὐτῷ δείξας πάνυ ὡραῖον, θηλυδρίαν δὲ καὶ διακεκλασμένον, Προσαγορεύει σε, ἔφη, ὁ ἐμὸς υἱὸς οὗτοσί· καὶ ὁ Δημώναξ, Καλὸς, ἔφη, καὶ σοῦ ἄξιος, καὶ τῇ μητρὶ ὅμοιος.

Τὸν δὲ Κυνικὸν, ἐν ἄρκτῳ δέρματι Φιλοσοφοῦντα, οὐκ Ὀνώρατον, ὥσπερ ὠνομάζετο, ἀλλ' Ἀρκεσίλαον καλεῖν ἠξίου.

Ἐρω-

ctoque pondere illius et gemma, et imagine, eum reciperet. Venit adolescentulus formosus, se perdidisse dicens. Cum vero sani nihil diceret, *Abi, puer*, inquit, *et tuum ipsius anulum serua: hunc quidem non perdidisti!*

18. De Romano Senatu aliquis Athenis filium ipsi suum ostendens formosum valde, sed effeminatum fractumque, *Salutat te*, inquit, *filius hic meus.* Et Demonax *Pulcher*, inquit, *et te dignus et matris similis.*

19. Cynicum illum in vrsi pelle philosophantem, non Onoratum, quod illi nomen erat, sed Arcesilaum vocari volebat.

20. In-

Ἐρωτήσαντος δέ τινος τίς αὐτῷ ὅρος εὐδαιμονίας εἶναι δοκεῖ, μόνον εὐδαίμονα, ἔφη, τὸν ἐλεύθερον· ἐκεῖνα δὲ φήσαντος, πολλὰς ἐλευθέρους εἶναι, Ἀλλ' ἐκεῖνον νομίζω, τὸν μήτε ἐλπίζοντά τι, μήτε δεδιότα. ὁ δὲ, Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, τοῦτό τις δύναιτο; ἅπαντες γὰρ ὡς τὸ πολὺ τούτοις δεδελώμεθα. Καὶ μὴν, ἔφη, εἰ κατανοήσεις τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα, εὕροις ἂν αὐτὰ ἔτε ἐλπίδος, ἔτε φόβε ἄξια, παυσαμένων πάντως καὶ τῶν ἀνιαρῶν, καὶ τῶν ἡδέων.

Περεγρίνε δὲ τε Πρωτέως ἐπιτιμῶντος αὐτῷ, ὅτι ἐγέλα τὰ πολλὰ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις προσέπαιζε, καὶ λέγοντος, Δημώναξ ἐ κυνᾷς, ἀπεκρίνατο· Περεγρῖνε ἐκ ἀνθρωπίζεις.

Καὶ

20. Interrogante quodam, *Quis ipsi finis felicitatis videretur? Solum felicem*, ait, *liberum*: illo vero dicente, *multos liberos esse; At ego*, inquit, *illum puto, qui neque speret quidquam, neque metuat.* Ille, *Et quomodo quis illud possit? Omnes enim vt plurimum hisce rebus seruimus. Quin si perspicies*, inquit, *res hominum, deprehendes, illas neque spe neque metu dignas, cum desinant omnino molesta pariter et iucunda.*

21. Peregrino illo Proteo increpante, quod multum rideret, atque alluderet hominibus, ac dicente, *Demonax non agis canem* (Cynicum) respondit, *Peregrine, non agis hominem!*

Καὶ μὴν καὶ φυσικόν τινα περὶ τῶν ἀντιπόδων διαλεγόμενον, ἀναςήσας, καὶ ἐπὶ φρέαρ ἀγαγὼν, καὶ δείξας αὐτῷ τὴν ἐν τῷ ὕδατι σκιὰν, ἤρετο, Τοιάντες ἄρα τὰς ἀντίποδας εἶναι λέγεις;

Ἀλλὰ καὶ μάγε τινὸς εἶναι λέγοντος, καὶ ἐπῳδὰς ἔχειν ἰσχυρὰς, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἅπαντας ἀναπείθειν, καὶ παρέχειν αὐτῷ ὁπόσα βάλεται, Μὴ θαύμαζε, ἔφη, καὶ γὰρ αὐτὸς ἐμέτεχνός εἰμί σοι, καὶ εἰ βάλει, ἔπε πρὸς τὴν ἀρτόπωλιν, καὶ ὄψει με διὰ μιᾶς ἐπῳδῆς, καὶ μικρᾷ τῇ φαρμάκῃ πείθοντα αὐτὴν δοῦναί μοι τὸν ἄρτον· ἀνιττόμενος τὸ νόμισμα, ὡς τὰ ἴσα τῇ ἐπῳδῇ δυνάμενον.

Ἐπεὶ

22. Verum Physicum quendam, de antipodibus disputantem, excitauit, et ad puteum deducto ostendit in aqua vmbram, interrogans: *Tales igitur ais esse Antipodas?*

23. Cum aliquis magum se esse diceret, et carmina habere potentissima, quibus persuadere posset omnibus, vt praeberent sibi quaecunque vellet: *Noli admirari*, inquit; *Nam et ego artis tuae sum: et, si vis, sequere ad panum venditricem, et videbis, vno me carmine, et pauxillo veneno, inducere illam vt panem mihi det*, numismum indicans, cuius eadem quae carminis vis esset.

24. Cum

Ἐπεὶ δὲ Ἡρώδης ὁ πάνυ, ἐπένθει τὸν Πολυδεύκη πρὸ ὥρας ἀποθανόντα, καὶ ἡξίε ὄχημα ζεύγνυσθαι αὐτῷ, καὶ ἵππους παρίςασθαι ὡς ἀναβησομένῳ, καὶ δεῖπνον παρασκευάζεσθαι, προσελθὼν, παρὰ Πολυδεύκους, ἔφη, κομίζω σοί τινα ἐπιςολήν. ἡσθέντος δὲ ἐκείνε, καὶ οἰηθέντος ὅτι κατὰ τὸ κοινὸν καὶ αὐτὸς τοῖς ἄλλοις συντρέχει τῷ πάθει αὐτȣ, καὶ εἰπόντος· Τί ἔν, ὦ Δημώναξ, Πολυδεύκης ἄξιοῖ; Αἰτιᾶταί σε, ἔφη, ὅτι μὴ ἤδη πρὸς αὐτὸν ἄπει.

Ὁ δ' αὐτὸς υἱὸν πενθȣντι, καὶ ἐν σκότῳ ἑαυτὸν καθείρξαντι, προσελθὼν ἔλεγε, μάγος τε εἶναι καὶ δύνασθαι αὐτῷ ἀναγαγεῖν τȣ παιδὸς τὸ εἴδωλον, εἰ μόνον αὐτῷ τρεῖς τινας ἀνθρώπȣς

24. Cum Herodes ille celeberrimus Pollucem ſuum lugeret ante pubertatem defunctum, iuberetque currum illi iungi, et equos adſtare tanquam conſcenſuro, et coenam parari, accedens, *A Polluce*, inquit, *adfero tibi epiſtolam.* Delectato autem illo, atque putante, pro communi reliquorum ratione, et ipſum ſuo ſubſeruire morbo, dicenteque: *Quid ergo, Demonax, Pollux poſtulat? Accuſat te*, inquit, *quod non iam ad ipſum abeas.*

25. Idem lugenti filium, et in tenebris ſe concludenti, accedens dixit, *Magum ſe eſſe et poſſe ipſi euocare filii umbram, modo ſibi tres quosdam*

πας ὀνομάσειε, μηδένα πώποτε πεπενθηκότας. ἐπιπολὺ δὲ ἐκείνε ἐνδοιάσαντος, καὶ ἀπορᾶντος, ἃ γὰρ εἶχέ τινα, οἶμαι, εἰπεῖν τοιοῦτον, εἶτ' ἔφη. Ὦ γελοῖε, μόνος ἀφόρητα πάσχειν νομίζεις, μηδένα ὁρῶν πένθος ἄμοιρον;

Καὶ μὴν κἀκείνων καταγελᾶν ἠξίε, τῶν ἐν ταῖς ὁμιλίαις πάνυ ἀρχαίοις καὶ ξένοις ὀνόμασι χρωμένων. ἑνὶ γὰρ ἐρωτηθέντι ὑπ' αὐτοῦ λόγον τινὰ, καὶ ὑπερατικῶς ἀποκριθέντι· Ἐγὼ μέν σε ἔφη, ὦ ἑταῖρε, νῦν ἠρώτησα, σὺ δέ μοι ὡς ἐπ' Ἀγαμέμνονος ἀποκρίνῃ.

Εἱπόντος δέ τινος τῶν ἑταίρων, Ἀπίωμεν Δημώναξ εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον, καὶ προσευξώμεθα ὑπὲρ

homines nominaret, qui neminem vnquam luxerint. Multum autem illo dubitante et haerente; neque enim habebat, opinor, quem talem nominaret, *Tum tu*, inquit, *ridicule, solum te intolerabilia pati arbitraris, cum tamen expertem luctus videas neminem?*

26. Etiam illos risu solebat excipere, qui in congressibus vterentur antiquatis omnino peregrinisque nominibus. Vni ergo interrogato a se aliquid, et supra modum Attice respondenti, *Equidem te iam nunc*, inquit, *interrogaui: at tu mihi tanquam sub Agamemnone respondes.*

27. Dicente sodalium quodam, *Abeamus, Demonax, in Aesculapii, et oremus pro filio, Vtique,* inquit,

ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ. Πάνυ, ἔφη, κωφὸν ἡγῇ τὸν Ἀσκληπιὸν, εἰ μὴ δύναται καὐντεῦθεν ἡμῶν εὐχομένων ἀκούειν.

Ἰδὼν δέ ποτε δύο τινὰς φιλοσόφους κομιδῇ ἀπαιδεύτους ἐν ζητήσει ἐρίζοντας, καὶ τὸν μὲν ἄτοπα ἐρωτῶντα, τὸν δὲ ἀδὲν πρὸς λόγον ἀποκρινόμενον· Οὐ δοκεῖ ὑμῖν, ὦ φίλοι, ἔφη, ὁ μὲν ἕτερος τάττων τράγον ἀμέλγειν, ὁ δὲ αὐτῷ κόσκινον ὑποτιθέναι;

Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Περιπατητικοῦ μέγα φρονοῦντος, ὅτι μόνος αὐτός ἐστι καὶ πρῶτος τῶν διαλεκτικῶν, ἔφη, Καὶ μὴν, ὦ Ἀγαθόκλεις, εἰ μὲν πρῶτος, ἀ μόνος, εἰ δὲ μόνος, ἀ πρῶτος.

Κεθή-

inquit, *surdum indicas Aesculapium, si non potest hinc etiam orantes audire.*

28. Videns aliquando duos quosdam philosophos omnino indoctos in disputatione contendere, et alterum quidem absurda obiicere, alterum nihil quod ad rem faceret respondere, *Nonne videtur vobis*, inquit, *amici, alter horum mulgere hircum, alter cribrum ei supponere?*

29. Agathocle Peripatetico gloriante, *solum se et primum dialecticorum*, *Quin tu*, inquit, *Agathocles, si quidem primus, nàn solus: si vero solus, non primus.*

Κεθήγε δὲ τὸ ὑπατικὸ, ὁπότε διὰ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπῄει πρεσβεύσων τῷ πατρὶ, πολλὰ καταγέλαςα καὶ λέγοντος καὶ ποιοῦντας, ἐπειδὴ τῶν ἑταίρων τις ὁρῶν ταῦτα ἔλεγεν, αὐτὸν μέγα κάθαρμα εἶναι, Μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Δημώναξ, ἀδὲ μέγα.

Καὶ Ἀπολλώνιον δέ ποτε τὸν Φιλόσοφον ἰδὼν μετὰ πολλῶν τῶν μαθητῶν ἐξελαύνοντα, ἤδη δὲ ἀπῄει μετάπεμπτος, ὡς ἐπὶ παιδείᾳ τῷ βασιλεῖ συνεσόμενος· Προσέρχεται, ἔφη, ὁ Ἀπολλώνιος, καὶ οἱ Ἀργοναῦται 3) αὐτὸ.

Ἀλλ'

30. Cethego Consulari, cum per Graeciam in Asiam pergeret legatus patri futurus, ridicula multa et dicente et faciente; atque sodalium ipsius vno, qui ista videret, dicente: *magnum cum purgamentum esse; Medius fidius*, inquit Demonax, *ne magnum quidem.*

31. Apollonium aliquando Philosophum cum videret multis cum discipulis exeuntem, ibat autem arcessitus, vt institutionis caussa cum Imperatore esset: *Accedit*, inquit, *Apollonius, cum suis Argonautis.*

32. In-

3. ὁ Ἀπολλώνιος, καὶ οἱ Ἀργοναῦται] Dubitat *Cressollius* Theatro Rhett. 4, 11. extr. vtrum hoc laudis caussa dixerit Demonax, tanquam florem Graeciae, an exprobrandae pigritiae, vt Latinus poëta: *Non nautas puto vos, sed Argonautas* (Martial. 3, 67.) sed

Ἄλλα δέ ποτε ἐρομένα, εἰ ἀθάνατος αὐτῷ ἡ ψυχὴ δοκεῖ εἶναι; Ἀθάνατος, ἔφη, ἀλλ' ὡς πάντα.

Περὶ μέντοι Ἡρώδου ἔλεγεν ἀληθεύειν τὸν Πλάτωνα φάμενον οὐ μίαν ἡμᾶς ψυχὴν ἔχειν, οὐ γὰρ εἶναι τῆς αὐτῆς ψυχῆς, Ῥηγίλλαν καὶ Πολυδεύκη ὡς ζῶντας ἑστιᾶν, καὶ τὰ τοιαῦτα μελετᾶν.

Ἐτόλμησε δέ ποτε καὶ Ἀθηναίους ἐρωτῆσαι δημοσίᾳ, τῆς προῤῥήσεως ἀκούσας, διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείεσι τοὺς βαρβάρους, καὶ ταῦτα, τῇ

32. Interrogante alio, *Vtrum immortalis illi videatur anima?* *Immortalis*, inquit, *sed vt omnia.*

33. *De Herode dicebat, verum dicere Platonem, non vnam nos animam habere. Neque enim eiusdem esse animae, Regillam et Pollucem* (mortuos) *vt viuentes conuiuio excipere, et talia declamare.*

34. Ausus est aliquando publice interrogare Athenienses, audita illa denuntiatione, *Propter quam caussam excludant sacris Barbaros, idque,*

sed mihi simpliciter respicere videtur ad stuporem Imperatoris, *auiculae*, et auaritiam inhiantium aureo ipsius velleri philosophorum etc. Tanto autem facilius hoc in mentem venire illi poterat, quod *Apollonii* Argonautica nota sunt. *Gesner.*

τὲ τὴν τελετὴν αὐτοῖς καταςησαμένε Εὐμόλπε, βαρβάρε καὶ Θρᾶκός ὄντος.

Ἐπεὶ δέ ποτε πλεῖν μέλλοντι αὐτῷ διὰ χειμῶνος, ἔφη τις τῶν φίλων, Οὐ δέδοικας μὴ ἀνατραπέντος τὲ σκάφε, ὑπὸ ἰχθύων καταβρωθῆς; κᾆτα, ἀγνώμων ἂν εἴην, ἔφη, ὀκνῶν ὑπὸ ἰχθύων καταδασθῆναι, τοσέτους αὐτὸς ἰχθῦς καταφαγών.

Ῥήτορι δέ τινι κάκιςα μελετήσαντι, συνεβέλευσεν ἀσκεῖν, καὶ γυμνάζεσθαι· τὲ δὲ εἰπόντος, Ἀεὶ ἐπ' ἐμαυτὲ λέγω· Εἰκότως τοίνυν, ἔφη, τοιαῦτα λέγεις, μωρῷ ἀκρατῆ χρώμενος.

Καὶ μάντιν δέ ποτε ἰδὼν δημοσίᾳ ἐπὶ μισθῷ μαντευόμενον, Οὐχ ὁρῶ, ἔφη, ἐφ' ὅτῳ τὸν μισθὸν

cum constituerit illis initia Eumolpus, Barbarus e Thracia?

35. Cum nauigaturo per hiemem diceret amicorum aliquis, *Non metuis, ne euerso nauigio devoreris a piscibus? Tum ingratus fuerim*, inquit, *si grauarer consumi a piscibus, qui ipse multos adeo pisces epulatus sim.*

36. Rhetori cuidam pessime declamanti consuluit exercere se, et meditari. Hoc autem dicente: *Semper apud me dico; Non igitur mirum est*, inquit, *talia te dicere, qui stultum adeo auditorem adhibeas.*

37. Diuinatorem videns publice accepta mercede diuinantem, *Non video*, inquit, *pro qua re merce-*

μισθὸν ἀπαιτεῖς· εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀλλάξαι τι δυνάμενος τῶν ἐπικεκλωσμένων, ὀλίγον αἰτεῖς, ὁπόσον ἂν αἰτῇς· εἰ δὲ ὡς δέδοκται τῷ θεῷ, πάντα ἔσται, τί σε δύναται ἡ μαντική;

Πρεσβύτε δέ τινος Ῥωμαίε εὐσωματοῦντος, καὶ τὴν ἐνόπλιον αὐτῷ μάχην πρὸς πάτταλον ἐπιδειξαμένε, καὶ ἐρομένε, Πῶς σοι Δημώναξ μεμαχῆσθαι ἔδοξα; Καλῶς, ἔφη, ἂν ξύλινον τὸν ἀνταγωνιςὴν ἔχῃς.

Καὶ μὴν καὶ πρὸς τὰς ἀπόρεις τῶν ἐρωτήσεων, πάνυ εὐςόχως παρεσκεύαςο. ἐρομένε γάρ τινος ἐπὶ χλευασμῷ, εἰ χιλίας μνᾶς ξύλων καύσαιμι, ὦ Δημώναξ, πόσαι μναῖ ἂν καπνὲ γένοιντο; Στῆσον, ἔφη, τὴν σποδὸν, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν καπνός ἐςι.

Πολυ-

mercedem repetas. Si enim, vt qui mutare aliquid possis de fatis, parum nimis exigis, quantumcunque exigas. Sin vero vt decretum Deo est, sic erunt omnia; tua quid prodest diuinatio?

38. Sene quodam Romano, corporis bene curati, armatam ipsi pugnam ad palum ostendente, atque interrogante, *Quomodo tibi, Demonax, pugnasse videor? Praeclare,* inquit, *ligneum si hostem habueris.*

39. Etiam ad difficiles quaestiones acute admodum paratus erat. Per ludibrium enim interrogante quodam, *Si mille minas lignorum cremauero, Demonax, quot ibi minae fumi fuerint? Appende,* inquit, *cineres; reliquum omne fumus est.*

Πολυβίᾳ δέ τινος, κομιδῇ ἀπαιδεύτῳ ἀνθρώπῳ, καὶ σολοίκῳ, εἰπόντος, Ὁ βασιλεύς με τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ τετίμηκεν· Εἴθε σε, ἔφη, Ἕλληνα μᾶλλον ἢ Ῥωμαῖον πεποίηκεν.

Ἰδὼν δέ τινα τῶν εὐπαρύφων, ἐπὶ τῷ πλάτει τῆς πορφύρας μέγα φρονοῦντα, κύψας αὐτοῦ πρὸς τὸ ὦς, καὶ τῆς ἐσθῆτος λαβόμενος, καὶ δείξας, ἔφη, Τοῦτο μέντοι πρὸ σοῦ πρόβατον ἐφόρει, καὶ ἦν πρόβατον.

Ἐπεὶ μέντοι λεόμενος ὤκνησεν εἰς τὸ ὕδωρ ζέον ἐμβῆναι, καὶ ἠτιάσατό τις ὡς ἀποδειλιάσαντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὑπὲρ πατρίδος αὐτὸ πείσεσθαι ἔμελλον;

Ἐρομένῳ δέ τινος, Ὁποῖα νομίζεις εἶναι τὰ ἐν ᾅδου; Περίμενον, ἔφη, κἀκεῖθέν σοι ἐπιςελῶ.

Ἀδμή-

40. Polybio cuidam indocto plane homini, et vitiose loquenti, cum diceret: *Imperator Romana me ciuitate honorauit: Vtinam*, inquit, *Graecum te potius quam Romanum fecisset!*

41. Cum praetextatum aliquem videret, latitudine claui superbientem, ad aurem illius inclinatus, et prehensa veste ostensaque, *Hanc quidem*, inquit, *ante te ouis gestabat, et erat ouis.*

42. In balneo cum ingrediin ferventem aquam cunctaretur, et vt timidum aliquis accusaret, *Dic mihi*, inquit, *an pro patria subiturus eram?*

43. Interrogante quodam, *Quid putas agi apud inferos? Expecta*, inquit, *inde tibi rescribam.*

44. Ad-

Ἀδμήτῳ δέ τινι, ποιητῇ φαύλῳ, λέγοντι γεγραφέναι μονόςιχον ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐν ταῖς διαθήκαις κεκέλευκεν ἐπιγραφῆναι αὑτοῦ τῇ ςήλῃ, οὐ χεῖρον δὲ καὶ αὐτὸ εἰπεῖν,

Γαῖα λάβ' Ἀδμήτου ἔλυτρον, βῆ δ' εἰς θεὸν αὐτός·

γελάσας εἶπεν· Οὕτω καλόν ἐςιν, ὦ Ἄδμητε, τὸ ἐπίγραμμα, ὥςε ἐβουλόμην αὐτὸ ἤδη ἐπιγεγράφθαι.

Ἰδὼν δέ τις ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ οἷα τοῖς γέρουσιν ἐπιεικῶς γίγνεται, ἤρετο, τί τοῦτο, ὦ Δημώναξ; ὁ δὲ μειδιάσας, Χάρων με ἔδακεν, ἔφη.

Καὶ μέντοι καὶ Λακεδαιμόνιόν τινα ἰδὼν τὸν αὐτοῦ οἰκέτην μαςιγοῦντα, Παύσαι, ἔφη, ὁμότιμον σαυτοῦ τὸν δοῦλον ἀποφαίνων.

Δανάης

44. Admeto cuidam, malo poëtae, cum diceret ſcriptum a ſe epigramma vnius verſus, quod teſtamento iuſſiſſet ſuae columellae *ſepulcri* inſcribi: ſed quid prohibet ipſum ponere,

Terra cape Admeti vtriculum, Deus exiit ipſe!

ridens dixit: *Adeo pulchrum eſt, o Admete, epigramma, vt velim illud iam inſcriptum eſſe.*

45. Videns aliquis in cruribus illius, qualia fere ſolent accidere ſenibus, rogarat: *Ecquid hoc Demonax? Ille ſubridens, Cerberus,* inquit, *me momordit.*

46. Lacedaemonium quendam cum vidiſſet flagellis caedere ſeruum ſuum, *Deſine*, inquit, *parem tibi honore reddere ſeruum tuum.*

47. Da-

Δανάης δέ τινος πρὸς τὸν ἀδελφὸν δίκην ἐχέσης, Κρίθητι, ἔφη, ἐ γὰρ εἶ Δανάη, ἡ Ἀκρισίε θυγάτηρ.

Μάλιςα δὲ ἐπολέμει τοῖς ἐ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς ἐπίδειξιν φιλοσοφεῖν. ἕνα γὲν ἰδὼν Κυνικὸν, τρίβωνα μὲν καὶ πήραν ἔχοντα, ἀντὶ δὲ τῆς βακτηρίας, ὑπέρογκον κεκραγότα 4), καὶ λέγον-

47. Danaë quaedam litem contra fratrem cum haberet, *In ius ambula*, inquit, *neque enim illa es Danaë Acrisii* (iniudicati) *filia.*

48. Maxime autem impugnabat, qui non vere, sed ostentationis caussa philosopharentur. Vnum enim videns Cynicum pallium quidem habentem ac peram, pro claua autem pistillum, clamantem

4. Ὑπέρογκον κεκραγότα] Eam sententiam esse huius loci, quam in versione dedi, certus sum: hoc est, ὕπερον, *pistillum* pro claua habuit hic Cynicus. Sed de hoc ambigo, pepereritne ὕπερον illud τὸ ὑπέρογκον, quod plane huc non pertinet; an ab eo haustum deuoratumque sit. Nam vtrumque Luciano dignum, ἔχοντα ἀντὶ βακτηρίας ὕπερον, ὑπέρογκον κεκραγότα, et, ἔχοντα ἀντὶ βακτ. ὕπερον, κεκραγότα κ. τ. λ. Qui characterem quasi dictorum Demonactis nostri norit, qui cogitarit, necessario desiderari aliquid, quod pro baculo seu claua vsurparit Cynicus; qui *Hyperidis* nomen cum ὑπέρῳ comparauerit: ille nobiscum, puto, sentiet. *Gesner.*

λέγοντα, ὅτι Ἀντισθένες, καὶ Κράτητος, καὶ Διογένες ἐςὶ ζηλωτὴς, Μὴ ψεύδε, ἔφη, σὺ γὰρ Ὑπερίδε μαθητὴς ὢν τυγχάνεις.

Ἐπεὶ μέντοι πολλὲς τῶν ἀθλητῶν ἑώρα κακομαχῦντας, καὶ παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον, ἀντὶ τῦ παγκρατιάζειν δάκνοντας, Οὐκ ἀπεικότως, ἔφη, τὲς νῦν ἀθλητὰς οἱ παρομαρτῦντες λέοντας καλῦσιν.

Ἀςεῖον δὴ κἀκεῖνο αὐτῦ, καὶ δηκτικὸν ἅμα, τὸ πρὸς τὸν ἀνθύπατον εἰρημένον. ἦν μὲν γὰρ τῶν πιττωμένων τὰ σκέλη, καὶ τὸ σῶμα ὅλον· Κυνικῦ δέ τινος ἐπὶ λίθον ἀναβάντος, καὶ αὐτὸ τῦτο κατηγορῦντος αὐτῦ, καὶ εἰς κιναιδίαν διαβάλλοντος, ἀγανακτήσας, καὶ κατασπασθῆναι

tem vltra modum, dicentemque se Antisthenis, et Cratetis et Diogenis aemulum, *Noli mentiri*, inquit, *tu enim Hyperidis* (q. d. pistoris, aut pistillarii) *discipulus es.*

49. Cum multos Athletarum videret male pugnantes, et contra legem certaminis loco pancratii mordentes, *Haud iniuria*, inquit, *hodiernos Athletas sui sectatores leones appellant.*

50. Lepidum sane illud quoque ipsius et mordax simul ad Proconsulem dictum. Erat is nempe ex eo numero, qui crura ac totum corpus vellerent. Cynico autem quodam adscendente in lapidem, atque id ipsum accusante, mollitiemque illius traducente, indignatus, detrahique iubens

ναι τὸν Κυνικὸν κελεύσας, ἔμελλεν ἢ ξύλοις συντρίψειν, ἢ καὶ φυγῇ ζημιώσειν· ἀλλ' ὅγε Δημώναξ παρατυχὼν παρῃτεῖτο συγγνώμην ἔχειν αὐτῷ, κατά τινα πάτριον τοῖς Κυνικοῖς παρρησίαν θρασυνομένῳ. εἰπόντος δὲ τοῦ ἀνθυπάτου, Νῦν μέν σοι ἀφίημι αὐτόν, ἂν δὲ ὕστερον τοιοῦτόν τι τολμήσῃ, τί παθεῖν ἄξιός ἐστι; καὶ ὁ Δημώναξ· Δρωπακισθῆναι τότε αὐτὸν κέλευσον.

Ἄλλῳ δέ τινι στρατοπέδων ἅμα καὶ ἔθνους τοῦ μεγίστου τὴν ἀρχὴν ἐμπιστευθέντι ἐκ βασιλέως, ἐρομένῳ, πῶς ἄν τις ἄριστα ἄρξῃ; Ἀόργητος, ἔφη, καὶ ὀλίγα μὲν λαλῶν, πολλὰ δὲ ἀκούων.

Ἐρο-

iubens Cynicum, aut fustibus contundere aut multare exilio parabat. Forte autem superueniens Demonax deprecatus est, veniam illi dari, qui patria quadam Cynicis libertate hoc ausus esset. Dicente vero Proconsule: *Iam quidem illum tibi dimitto, sed si in posterum tale quid ausus fuerit, quid pati dignus est?* Demonax, *Tum dropace illum velli iube*, inquit.

51. Alii cuidam, cui legionum et prouinciae maximae imperium commissum fuerat ab Imperatore, interroganti, *Quomodo optime imperaret aliquis?* respondit: *Si non irascatur, et loquatur pauca, multa vero audiat.*

52. In-

Ἐρομένῳ δέ τινι εἰ καὶ αὐτὸς πλακοῦντας ἐσθίει; Οἴει ἔν, ἔφη, τοῖς μωροῖς τὰς μελίσσας τιθέναι τὰ κηρία;

Πρὸς δὲ τῇ Ποικίλῃ ἀνδριάντα ἰδὼν τὴν χεῖρα ἀποκεκομμένον, Ὀψέ ποτε, ἔφη, Ἀθηναίοις εἰκόνι χαλκῇ τετιμηκέναι τὸν Κυναίγειρον.

Καὶ μὴν καὶ Ῥοῦφον τὸν Κύπριον, λέγω δὲ τὸν χωλὸν, τὸν ἐκ τοῦ Περιπάτου, ἰδὼν ἐπιπολὺ τοῖς Περιπάτοις ἐνδιατρίβοντα, Οὐδέν ἐςιν, ἔφη, ἀναισχυντότερον χωλοῦ Περιπατητικοῦ.

Ἐπεὶ δέ ποτε ὁ Ἐπίκτητος ἐπιτιμῶν ἅμα συνεβούλευεν αὐτῷ ἀγαγέσθαι γυναῖκα, καὶ παιδοποιήσασθαι, πρέπειν γὰρ καὶ τοῦτο Φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, ἕτερον ἀνθ' αὑτοῦ καταλιπεῖν τῇ Φύσει,

52. Interrogante quodam, *Num et ipse placentas ederet? Putasne igitur*, inquit, *stultis fauos strui ab apibus?*

53. Ad Poecilen cum vidisset statuam manu truncatam, *Sero tandem*, ait, *statua aenea honoratum ab Atheniensibus Cynaegirum.*

54. Rufinum Cyprium, dico autem illum claudum, illum de Peripato, videns multum in illis ambulationibus versantem, *Nihil est*, inquit, *claudo Peripatetico impudentius.*

55. Cum quondam Epictetus non sine reprehensione consuleret illi vxorem ducere, et procreare liberos, *decere enim hoc quoque virum philosophum, vt alium pro se iterum naturae relinquat,*

σει, ἐλεγκτικώτατα πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, Οὐκοῦν, ὦ Ἐπίκτητε, δός μοι μίαν τῶν σαυτοῦ θυγατέρων.

Καὶ μὴν καὶ τὸ πρὸς Ἑρμῖνον τὸν Ἀριςοτελικὸν ἄξιον ἀπομνημονεῦσαι. εἰδὼς γὰρ αὐτὸν παγκάκιςον μὲν ὄντα, καὶ μυρία κακὰ ἐργαζόμενον, τὸν Ἀριςοτέλη δὲ διὰ ςόματος καὶ αὐτοῦ τὰς δέκα κατηγορίας ἔχοντα, Ἑρμῖνε, ἔφη, ἀληθῶς ἄξιος εἶ δέκα κατηγοριῶν.

Ἀθηναίων δὲ σκεπτομένων κατὰ ζῆλον τὸν πρὸς Κορινθίους καταςήσασθαι θέαν μονομάχων, προσελθὼν εἰς αὐτοὺς, Μὴ πρότερον, ἔφη, ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ψηφίσεσθε, ἂν μὴ τοῦ ἐλέους τὸν βωμὸν καθέλητε.

Ἐπεὶ

quat, sic respondit, vt planissime illum refutaret, *Da mihi igitur, Epictete, vnam filiarum tuarum.*

56. Etiam illud quod ad Aristotelicum Herminum dixit, commemorabile est. Cum observaret pessimum hominem et infinita patrantem mala, Aristotelem autem et decem illius categorias (*praedicamenta*) in ore habentem; *Vere*, ait, *Hermine dignus es decem categoriis* (accusationibus).

57. Athenienſibus aemulatione quadam Corinthiorum de gladiatorum conſtituendo ſpectaculo deliberantibus, progreſſus inter illos, *Ne prius*, inquit, *o Athenienſes, de his in ſuffragium ite, quam Miſericordiae aram ſuſtuleritis.*

58. Cum

Ἐπεὶ δὲ εἰς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἐλθόντι αὐτῷ, Ἠλεῖοι εἰκόνα χαλκῆν ἐψηφίσαντο, Μηδαμῶς τοῦτο, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἠλεῖοι, μὴ δόξητε ὀνειδίζειν τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ὅτι μήτε Σωκράτους, μήτε Διογένους εἰκόνα ἀνατεθείκασιν.

Ἤκουσα δὲ αὐτοῦ ποτε καὶ πρὸς τὸν τῶν νόμων ἔμπειρον ταῦτα λέγοντος, ὅτι κινδυνεύουσι ἄχρηστοι εἶναι οἱ νόμοι, ἄν τε πονηροῖς, ἄν τε ἀγαθοῖς γράφωσι· οἱ μὲν γὰρ οὐ δέονται νόμων, οἱ δὲ ὑπὸ νόμων οὐδὲν βελτίους γίγνονται.

Τῶν δὲ Ὁμήρου στίχων ἕνα ἥδε μάλιστα,

Κάτθαν' ὁμῶς ὅ, τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ, τε πολλὰ ἐοργώς.

Ἐπή-

58. Cum Olympiam venienti Eliensés aeneam statuam decernerent, *Nequaquam*, inquit, *o viri Eliensés, hoc facite, ne exprobrare videamini maioribus vestris, qui neque Socrati statuam, neque Diogeni posuerint.*

59. Audiui illum quondam ad iurisperitum ista dicere, *Inutiles fere leges esse, siue bonis scribantur, siue malis: alteros enim nec indigere legibus, alteros nihilo a legibus fieri meliores.*

60. Homeri versuum vnum maxime cantillabat:

Mors simul ignauum rapit, et qui multa patrauit.

Ἐπῄνει δὲ καὶ τὸν Θερσίτην, ὡς Κυνικόν τινα δημηγόρον.

Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε, τίς αὐτῷ ἀρέσκοι τῶν φιλοσόφων, ἔφη, Πάντες μὲν θαυμαστοί· ἐγὼ δὲ Σωκράτη μὲν σέβω, θαυμάζω δὲ Διογένην, καὶ φιλῶ Ἀρίστιππον.

Ἐβίω δὲ ἔτη ὀλίγω δέοντα τῶν ἑκατὸν, ἄνοσος, ἄλυπος, ἀδένα ἐνοχλήσας τὶ, ἢ αἰτήσας, φίλοις χρήσιμος, ἐχθρὸν ἀδένα ἀδὲ πώποτε ἐσχηκώς. καὶ τοσοῦτον ἔρωτα ἔσχον πρὸς αὐτὸν Ἀθηναῖοί τε αὐτοὶ, καὶ ἅπασα ἡ Ἑλλὰς, ὥστε παριόντι ὑπεξανίστασθαι μὲν τοὺς ἄρχοντας, σιωπὴν δὲ γίγνεσθαι παρὰ πάντων. τὸ τελευταῖον δὲ,

61. Thersitem laudabat vt Cynicum quendam concionatorem.

62. Interrogatus, *Quis philosophorum maxime sibi probaretur? Omnes quidem*, ait, *admirabiles: ego vero Socratem veneror, miror Diogenem, amo Aristippum.*

63. Vixit annos non multos infra centum, sine morbo, sine dolore, nemini molestus cum fuisset, a nemine quidquam cum petiisset: vtilis amicis, qui inimicum nunquam quemquam habuisset. Tanto illum amore prosecuti sunt cum ipsi Athenienses, tum vniuersa Graecia, vt prodeunti in publicum assurgerent principes, silentium autem ab omnibus illi praestaretur. Denique cum vltimam

δὲ, ἤδη ὑπέργηρος ὢν, ἄκλητος εἰς ἣν τύχοι παριὼν οἰκίαν, ἐδείπνει, καὶ ἐκάθευδε, τῶν ἐνοικούντων θεῖ τινα ἐπιφάνειαν ἡγαμένων τὸ πρᾶγμα, καὶ τινα ἀγαθὸν δαίμονα εἰσεληλυθέναι αὐτοῖς εἰς τὴν οἰκίαν. παριόντα δὲ αἱ ἀρτοπώλιδες ἀνθεῖλκον πρὸς αὐτὰς, ἑκάστη ἀξιοῦσα παρ' αὐτῆς λαμβάνειν τὸν ἄρτον, καὶ τοῦτο εὐτυχίαν ἑαυτῆς ἡ δεδωκυῖα ᾤετο. καὶ μὴν καὶ οἱ παῖδες ὀπώρας προσέφερον αὐτῷ, πατέρα ὀνομάζοντες.

Στάσεως δέ ποτε Ἀθήνησι γενομένης, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ Φανεὶς μόνον, σιωπᾶν ἐποίησεν αὐτούς. ὁ δὲ, ἰδὼν ἤδη μετεγνωκότας, οὐδὲν εἰπὼν καὶ αὐτὸς ἀπηλλάγη.

Ὅτε

mam ſenectutem iam egreſſus eſſet, inuocatus quamcumque luberet domum ingreſſus, coenabat ibi pernoctabatque, quam rem Dei alicuius aduentum interpretabantur incolae, bonumque aliquem genium domum ad ſe introiiſſe. Praetereuntem panum venditrices certatim ad ſe trahere, poſtulans vnaquaeque a ſe panem vti caperet, eoque ſe feliciorem, quae dederat, iudicare. Quin pueri fructus illi offerre, et appellare patrem.

64. Seditione aliquando Athenis exorta, in concionem prodiit, ipſaque praeſentia ſua ſilentium procurauit. At ille cum videret, iam illos reſipuiſſe, verbo nullo prolato iterum diſceſſit.

Ὅτε δὲ συνῆκεν ἐκ ἑϑ' οἷός τε ὢν αὐτῷ ἐπικερεῖν, εἰπὼν πρὸς τὰς παροντας τὸν ἐναγώνιον τῶν κηρύκων πόδα,

Λήγει μὲν ἀγὼν τῶν καλλίςων ἄϑλων ταμίας·

Καιρὸς δὲ καλεῖ μηκέτι μέλλειν.

καὶ πάντων ἀποσχομενος ἀπῆλϑε τὲ βίε φαιδρὸς, καὶ οἷος ἀεὶ τοῖς ἐντυγχάνεσιν ἐφαίνετο.

Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς τελευτῆς ἐρομένε τινὸς, περὶ ταφῆς τί κελεύεις; Μὴ πολυπραγμονεῖτε, ἔφη· ἡ γὰρ ὀδμή με ϑάψει. Φαμένε δὲ ἐκείνε, τί ἂν ἐκ αἰσχρὸν ὀρνέοις καὶ κυσὶ βορὰν προτεϑεῖναι τηλικέτε ἀνδρὸς σῶμα; Καὶ μὴν ἐδὲν ἄτοπον, ἔφη, τῆτο, εἰ μέλλω καὶ ἀποϑανὼν ζώοις τισὶ χρήσιμος ἔσεσϑαι.

Οἱ

65. Cum intelligeret ſe non amplius praeſtare ſibi opem poſſe, dixit ad praeſentes, praeconum illud in certaminum ludis carmen:

Ludus finit Pulchram tribuens
Meritis laurum, Tempuſque vocat,
Prohibetque moras:

atque abſtinens omnibus vita diſceſſit hilaris, et qualis ſemper his, qui illum vidiſſent, apparuit.

66. Paullo ante mortem interrogante aliquo, *De ſepultura quid iubes? Nolite laborare*, inquit, *odor me ſepeliet.* Dicente autem illo: *Quid? nonne turpe auibus canibuſque cibum iacere talis viri corpus? Quin*, ait, *nihil abſurdi hoc, ſi mortuus etiam animalibus quibuſdam vtilis ſim.*

67. Ve-

Οἱ μέντοι Ἀθηναῖοι καὶ ἔθαψαν αὐτὸν δημοσίᾳ μεγαλοπρεπῶς, καὶ ἐπιπολὺ ἐπένθησαν, καὶ τὸν θῶκον τὸν λίθινον, ἐφ' ᾧ εἰώθει, ὁπότε κάμναι, ἀναπαύεσθαι, προσεκύνουν, καὶ ἐσεφάνουν ὡς τιμὴν τοῦ ἀνδρὸς, ἡγούμενοι ἱερὸν εἶναι καὶ τὸν λίθον, ἐφ' ᾧ ἐκαθέζετο. ἐπὶ μὲν γὰρ τὴν ἐκφορὰν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἀπήντησε, καὶ μάλιστα τῶν φιλοσόφων. οἵτοι μέντοι ὑποδύντες ἐκόμιζον αὐτὸν ἄχρι πρὸς τὸν τάφον. Ταῦτα ὀλίγα πάνυ ἐκ πολλῶν ἀπεμνημόνευσα· καὶ ἔστιν ἀπὸ τούτων τοῖς ἀναγινώσκουσι λογίζεσθαι, ὁποῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐγένετο.

67. Verum Athenienſes et publico illum funere magnifico extulere, et luxerunt diu, et lapideam ſedem, in qua acquieſcere feſſus ſolebat, adorabant, coronabantque honoris viro habendi cauſſa, rati ſacrum etiam eſſe, in quo ſederat, lapidem. Ad funus quidem nemo fuit quin procederet, philoſophorum praeſertim. Hi quidem ſubeuntes *feretro* ad ſepulcrum illum portarunt. Haec pauca ſane de multis commemoraui. Et eſt de his quoque exiſtimandi copia lectoribus, qualis ille vir fuerit.

Ἔρωτες 1).

Λυκῖνος καὶ Θεόμνηστος.

ΛΥΚ. Ἐρωτικῆς παιδιᾶς, ἑταῖρέ μοι Θεόμνηστε, ἐξ ἑωθινὲ πεπλήρωκας ἡμῶν τὰ κεκμηκότα πρὸς τὰς συνεχεῖς σπουδὰς ὦτα. καί μοι σφόδρα διψῶντι τοιαύτης ἀνέσεως, εὔκαιρος ἡ τῶν ἱλαρῶν σου λόγων ἐρρύη χάρις. Ἀσθενὴς γὰρ ἡ ψυχὴ διηνεκοῦς σπουδῆς ἀνέχεσθαι. ποθοῦσι δ' οἱ φιλότιμοι πόνοι, μικρὰ

Amores.

Lycinus ac Theomneſtus.

LYC. Amatorio luſu, Theomneſte ſodalis, a mane inde impleuiſti mihi fatigatas ad perpetua ſeria aures; mihique vehementer eiuſmodi remiſſionem ſitienti, opportuna admodum fluxit hilarium ſermonum tuorum venuſtas. Infirmior enim eſt animus, quam qui perpetuam contentionem ferre poſſit: deſiderantque ambitioſi

1. Ἔρωτες] Lucianeus ſit hic foedus nec ne ambigo. Certe ſi Luciani opus ſit, iuuenile eſt; priuſque ſcriptum, quam facilem quem in eo miramur et verſatilem ſtylum conſecutus eſſet. Ne dicam iam de inſtituto ipſo, quod pro rei atrocitate ſatis culpari non poſſe alibi oſtendimus. *du Soul.*

κρὰ τῶν ἐπαχθῶν φροντίδων χαλασθέντες, εἰς ἡδονὰς ἀνίεσθαι. πάνυ δή με ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἡ τῶν ἀκολάσεων σε διηγημάτων αἱμύλη καὶ γλυκεῖα πειθὼ κατεύφρανεν. ὡς' ὀλίγου δεῖν Ἀριστείδης ἐνόμιζον εἶναι, τοῖς Μιλησιακοῖς λόγοις ὑπερκηλέμενος. ἄχθομαί τε, νὴ τοὺς σὰς ἔρωτας, οἷς πλατὺς εὑρέθη σκοπὸς 2), ἅτι πέπαυσαι διηγέμενος. καί σε πρὸς αὐτῆς ἀντιβολῶμεν Ἀφροδίτης, εἰ περιττά με λέγειν ἔοικας, εἴ τις ἄρρην, ἢ καὶ, νὴ Δία, θῆλυς ἐφεῖταί σοι πόθος, ἡρέμα τῇ μνήμῃ ἐκκαλέσασθαι.

si labores, grauibus parumper curis laxati, in voluptates remitti. Me ſane hoc matutino petulantium ſermonum tuorum loquacitas, dulciſque ſuada oblectauit, vt parum abeſſet, quin Ariſtides mihi viderer, Mileſiis ſermonibus ſupra modum oblectatus: atque fero moleſte, per tibi tuos amores *iuro*, quibus latus adeo ſcopus inventus es, quod narrare deſiiſti: ac per ipſam te Venerem obſecro (ſi forte vana me dicere putas) ſiue maſculus aliquis, ſiue femineus tibi amor immiſſus eſt, vt placide illum memoriae opẽ huc euoces.

2. Πλατὺς εὑρέθη σκοπὸς] Quo latior eſt ſcopus, tanto facilius eſt illum ferire. Theomneſtus hic magnum ſe amatorem deinde fatetur. Itaque ſuſpicor, legendum eſſe εὑρέθης vertique adeo, *inuentus es:* quo nihil facilius, cum ſequatur σκοπός. *Geſner.*

σθαι. καὶ γὰρ ἄλλως ἑορταζικὴν ἄγομεν ἡμέραν, Ἡράκλεια θύοντες. ἐκ ἀγνοεῖς δὲ δήπου τὸν θεὸν ὡς ὀξὺς ἦν πρὸς Ἀφροδίτην· ἥδιστα οὖν δοκεῖ μοι τῶν λόγων τὰς θυσίας προσήσεσθαι.

ΘΕΟΜΝ. Θᾶττον ἄν μοι, ὦ Λυκῖνε, θαλάττης κύματα, καὶ πυκνὰς ἀπ' ἀρανῆ νιφάδας ἀριθμήσειας, ἢ τὰς ἐμὰς ἔρωτας. ἔγωγ' ἓν ἅπασαν αὐτῶν κενὴν ἀπολελεῖφθαι φαρέτραν νομίζω, κἂν ἐπ' ἄλλον τινὰ πτῆναι θελήσωσιν, ἄνοπλος αὐτῶν ἡ δεξιὰ γελασθήσεται. σχεδὸν γὰρ ἐκ τῆς ἀντίπαιδος ἡλικίας 3) εἰς τοὺς ἐφήβους

ciuoces. Nam alioquin festum agimus diem, sacrificantes Herculi: non ignoras autem Deum hunc, quam acer fuerit in Venerem: lubentissime igitur videtur mihi sermonum talium victimas admissurus.

2. THEOMN. Citius mihi, Lycine, fluctus maris, densosque niuis floccos numeraueris, quam meos Amores. Equidem omnem illorum inanem relictam pharetram arbitror, et si inuolare in alium quemquam voluerint, inermis illorum dextra ridebitur. Nam ab eo fere inde tempore quo

3. Ἀντίπαιδος ἡλικίας] Sic *Somn.* §. 16. ἀντίπαις ἔτι ὤν, *modo pueritiam egressus.* Ex ipsis, de quibus Lucianus hic loquitur, amoribus patet, non pueritiam ipsam, siue primam intelligendam; sed initium adolescentiae, quod et ipsa praepositio ἀντὶ ostendit, quae

βας κριθεὶς, ἄλλαις ἐπ' ἄλλων ἐπιθυμίαις βουκολεῦμαι· διάδοχοι ἔρωτες ἀλλήλων, καὶ πρὶν ἢ λῆξαι τὰς προτέρας, ἄρχονται δεύτεροι, κάρηνα Λερναῖα τῆς παλιμφυοῦς Ὕδρας πολυπλοκώτερα, μηδ' Ἰόλεων βοηθὸν ἔχειν δυνάμενα· πυρὶ γὰρ ἀσβέννυται πῦρ, ἔτω τις ὑγρὸς τοῖς ὄμμασιν ἐνοικεῖ μύωψ, ὃς ἅπαν κάλλος εἰς αὐτὸν ἁρπάζων ἐπ' ἀδενὶ κόρῳ παύεται. καὶ συνεχὲς ἀπορεῖν ἐπέρχεταί μοι, τίς ἔτος Ἀφροδίτης ὁ χόλος· ἀ γὰρ Ἡλιάδης ἐγώ τις, ἀδὲ Λημνιάδων ἔρις, οὐδὲ Ἱππολύτειον ἀγροικίαν ὠφρυώ-

quo e puerili aetate ad pubertati proximos transii, ab aliis cupiditatibus post alias ludor. Succedunt sibi inuicem amores, et ante adeo quam priores desinant, incipiunt alteri, Lernaea capita, renascentis illius Hydrae *capitibus* magis multiplicia, nec Iolaum adiutorem admittentia. Neque enim igni ignis extinguitur. Vegerum adeo oculis meis oestrum insidet, quod pulchritudinem omnem ad se rapiens satietate nulla quiescit. Ac saepe in mentem mihi venit dubitare, quae sit tanta Veneris ira. Neque enim de Solis progenie sum, neque Lemniarum offensionis reus, ne-

quae permutationem quandam aetatis indicat; quare Cl. *Hemsterh.* in *Somn.* l. c. ἀντίπαις optime reddidit, *pueritiam tantum quod egressus.* Reitz.

ὠφρυώμενος, ὡς ἐρεθίσαι τῆς θεᾶ τὴν ἄπαυστον ταύτην ὀργήν.

ΛΥΚ. Πέπαυσο τῆς ἐπιπλάσεως καὶ δυσχερεῖς ταύτης ὑποκρίσεως, Θεόμνηστε. ἄχθῃ γὰρ ὅτι τέτῳ τῷ βίῳ ἡ τύχη προσεκλήρωσέ σε, καὶ χαλεπὸν εἶναι νομίζεις, εἰ γυναιξὶν ὡραίαις, καὶ μετὰ παίδων τὸ καλὸν 4) ἀνθεύντων ὁμιλεῖς· ἀλλά σοι καὶ καθαρσίων τάχα δεήσει πρὸς τὸ δυσχερὲς ἔτω νόσημα· δεινὸν γὰρ τὸ πάθος· ἀλλ' οὐχὶ τέτον τὸν πολὺν ἐκχέας λῆρον, εὐδαίμονα σαυτὸν εἶναι νομιεῖς, ὅτι σοι ὁ θεὸς εἰς εὐχμηρὰν γεωργίαν ἐπέκλωσεν, οὐδ' ἐμπορικὰς ἄλας,

que Hippolytea rusticitate superciliosus, vt irritauerim implicabilem hanc Deae iram.

3. LYC. Desine fictam hanc et molestam simulationem, Theomneste. Grauaris enim hanc te vitam a Fortuna sortitum, ac durum esse putas inter mulieres formosas, et pueros pulchre florentes versari? Forte etiam piaculis tibi quibusdam opus erit ad difficilem adeo morbum: Grauis enim aegrimonia. Quin tu effusis multis id genus nugis beatum te esse putas, quod non squalidam tibi agriculturam fato Deus attribuit, neque mercatorum errores, militaremue in

4. Τὸ καλὸν] pro καλῶς. Sic *Alciphr.* I. ep. 36. p. 162. ἐγὼ δὲ ἂν μή τις ὁ διδοὺς ᾖ, πεινήσω τὸ καλόν. *Reitz.*

ἄλας, καὶ γρατιώτην ἐν ὅπλοις βίον, ἀλλὰ λιπαραὶ παλαίστραι μέλεσί σοι, καὶ φαιδρὰ μὲν ἐσθὴς μέχρι ποδῶν τὴν τρυφὴν καθειμένη, διακριδὸν δ' ἠσκημένης κόμης ἐπιμέλεια. τῶν γε μὴν ἐρωτικῶν ἱμέρων καὶ αὐτὸ τὸ βασανίζον εὐφραίνει, καὶ γλυκὺς ὀδὰξ ὁ τῆς πόθου δάκνει· πειράσας μὲν γὰρ ἐλπίζεις· τυχὼν δ' ἀπολέλαυκας· ἴση δὲ ἡδονὴ τὸ παρεῖναι καὶ τὸ μέλλον. ἔναγχος γὰρ διηγημένου σου τὸν πολὺν, ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, κατάλογον, ὧν ἀρχῆθεν ἠράσθης, ἱλαραὶ μὲν τῶν ὀμμάτων αἱ βολαὶ τακερῶς ἀνυγραίνοντο· τὴν φωνὴν δ' ἴσην τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ λεπτὸν ἀφηδύνων, ἀπ' αὐτῆς τῆς σχήματος εὐθὺς δῆλος ἦς, οὐκ ἐκείνων μόνων, ἀλλὰ

in armis vitam: ſed pingues tibi palaeſtrae curae ſunt, ac laeta veſtis ad pedes viſque luxum demittens; comaeque cura in diſcrimen pexae. Caeterum amatoriorum deſideriorum ipſa etiam tormenta exhilarant, dulciſque dens cupiditatis mordet. Poſt experimenta enim ſperas; frueris iam potitus. Aeque voluptati eſt, praeſens ac futurum. Nuper enim cum recitares longum, qualis eſt apud Heſiodum, catalogum amorum ab initio inde tuorum, hilares oculorum conlectus molliter fluctuabant: vocem vero, qualis Lycambae filiae fuit blande ſuauiterque extenuans, ipſo illo habitu ſtatim declarabas, te non ipſos modo, ſed

ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς μνήμης ἐρῶν. ἀλλ' εἴ τι σοι τὰ κατὰ τὴν Ἀφροδίτην περίπλα λείψανον ἀφεῖται, μηδὲν ἀποκρύψῃ, τῷ δὲ Ἡρακλεῖ τὴν θυσίαν ἐντελῆ παράσχε.

ΘΕΟΜΝ. Βαφάγος μὲν ὁ δαίμων, ὦ Λυκῖνε, καὶ ταῖς ἀκάπνοις, ὥς φασι, τῶν θυσιῶν ἥκιστα τερπόμενος. ἐπεὶ δ' αὐτὰ τὴν ἑτήσιον ἑορτὴν λόγῳ γεραίρομεν, αἱ μὲν ἐμαὶ διηγήσεις ἐξ ἑωθινὰ παραταθεῖσαι κόρον ἔχασιν. ἡ δὲ σὴ Μῶσα τῆς συνήθους μεθαρμοσαμένη σπουδῆς, ἱλαρῶς τῷ θεῷ συνδιημερευσάτω. καί μοι γενοῦ δικαστὴς ἴσος, ἐπεὶ μηδ' εἰς ἕτερόν σε τὰ πάθη ῥέποντα ὁρῶ, ποτέρους ἀμείνονας ἡγῇ τοὺς Φιλό-

sed eorum quoque amare memoriam. Sed si quae tibi de illa Venerea circumnauigatione sunt reliquiae repositae, ne quid occulta, verum perfectam Herculi victimam praesta.

4. THEOMN. Ille quidem Deus, Lycine, solidos boues vorat, et victimis sine fumo, vt aiunt, minime delectatur. Quandoquidem autem annuum illius diem festum sermone honoramus, meae narrationes a matutino inde extentae satietatem habent. Tua vero Musa a consueto studio ad aliud quasi cantus genus concinnata, hilariter cum Deo hunc diem transigat: fiatque mihi aequus arbiter, cum in neutrum te morbum procliuem videam, quos melioros putes, puerorum-

ne

φιλόπαιδας, ἢ τὰς γυναίοις ἀσμενίζοντας; ἐγὼ μὲν γὰρ ὁ πληγεὶς ἑκατέρῳ, καθάπερ ἀκριβὴς τρυτάνη ταῖς ἐπ' ἀμφότερα πλάσιγξιν, ἰσορρόπως ταλαντεύομαι· σὺ δὲ ἐκτὸς ὢν, ἀδεκάστῳ κριτῇ τῷ λογισμῷ τὸ βέλτιον αἱρήσῃ. πάντα δὴ περιελὼν ἀκκισμὸν, ὦ φιλότης, ἣν πεπίστευκέ σαι ψῆφον ἡ περὶ τῶν ἐμῶν ἐρώτων κρίσις, ἤδη φέρε.

ΛΥΚ. Παιδιᾶς, ὦ Θεόμνηστε, καὶ γέλωτος ἡγῇ τὴν διήγησιν· ἡ δ' ἐπαγγέλλεταί τι καὶ σπουδαῖον. ἔγωγ' ἂν ἐξ ὑπογυίου 5) τῆς ἐπιχειρήσεως

ne amatores, an eos qui feruntur in mulierculas? Ego enim vtroque amore perçussus, vt exacta trutina vtrisque lancibus, momentis libror aequalibus. Tu vero, qui extra caussam sis, incorrupto iudice, ratiocinatione, quod melius est eliges. Omni igitur resecta dissimulatione, sodalis, quem tibi calculum iudicium de meis amoribus permisit, eum iam ferto.

5. LYC. Ludine tu, Theomneste, et risus putas eam tractationem? at ea serium etiam quiddam pollicetur. Ego enim nuper manum operi admo-

5. Ἐγὼ γὰν ἐξ ὑπογυίου] Locum hunc, vt adhuc lectus et expositus est, corruptum esse, certe obscurissimum, non temere quisquam negabit. Intelligere eum mihi videbar, si legatur ἐγὼ γὰν — ἀλλ' ἐ παιδιᾶς. Prius cum sola diuisione vocum constet, facile conce-

ρήσεως ἡψάμην, εἰδὼς ὅτι λίαν, ἀλλ' ἐ παλαιᾶς· ἐξ ὅτε δυοῖν ἀνδροῖν ἀκηκοὼς, περὶ τέτοιν συντόνως ὡς ἁμιλλωμένοιν, ἔτι τὴν μνήμην ἔναυλον ἔχω. διῄρητο δ' αὐτῶν ἅμα τοῖς λόγοις τὰ πάθη, καὶ ἐχ ὥσπερ σὺ κατ' εὐκολίαν ψυχῆς ἄϋπνος ὢν, διττὲς ἄρνυσαι μισθὲς,

Τὸν μὲν βεκολέων, τόνδ' ἄργυφα μῆλα νομεύων.

ἀλλ' ὁ μὲν ὑπερφυῶς παιδικοῖς ἥδετο, τὴν θήλειαν Ἀφροδίτην βάραθρον ἡγέμενος, ὁ δ' ἁγνεύων

admoui, ac ſcio, valde *id quidem ſerium*, ac minime ludi, ex quo duo viros audiui de hiſce rebus quanta poteſt contentione certantes, cuius memoria aures adhuc perſonare videntur. Diuiſi erant illorum cum ſententiis etiam affectus: nec vti tu, prout commodum eſt, peruigil mercedem capis duplicem,

Hanc armenta regens, pecora illam candida paſcens:

Sed alter ſupra modum puerorum oblectabatur amoribus, barathrum iudicans Venerem muliebrem:

concedetur. Sed quantillum diſtant ΠΑΙΔΙΑΣ et ΠΑΛΑΙΑΣ? Sic certe interpretatus ſum. *Geſner.* Certe male ſanus eſt; ſed ἐξ ἀφαιρέσεως mihi ſanandus videtur, qui coniicio illa λίαν, ἀλλ' ἐ παλαιᾶς ex gloſſa nata eſſe, qua quis interpretatus erat verbum praecedens ὑπογυίε. *Reitz.*

γνεύων ἔρωτος ἄῤῥενος, εἰς γυναῖκας ἐπτόητο. δύοῖν οὖν μαχομένοιν παθοῖν ἀγωνοθετήσας ἅμιλλαν, οὐδ' ἂν εἰπεῖν δυναίμην, ὡς ὑπερευφράνθην. καί μοι τὰ τῶν λόγων ἴχνη ταῖς ἀκοαῖς ἐνεσφράγισαι σχεδὸν, ὡς ἀρτίως εἰρημένα. πᾶσαν οὖν ἐπιτιμήσεως ἀφορμὴν ἐκ ποδῶν ἀποθέμενος, ἃ παρ' ἀμφοῖν ἤκουσα λεγόντοιν, κατὰ τὸ ἀκριβὲς ἐπέξειμί σοι. ΘΕΟΜΝ. Καὶ μὴν ἔγωγε ἐπαναςὰς ἔνθεν, ἀπαντικρὺ καθεδοῦμαί σου

Δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων.

Σύ δ' ἡμῖν τὰ πάλαι κλέα τῆς ἐρωτικῆς διαφορᾶς, μελῳδίᾳ περαίνειν.

ΛΥΚ. Ἐπ' Ἰταλίαν μοι πλεῖν διανοουμένῳ ταχυναυτοῦν σκάφος εὐτρέπιςο, τούτων τῶν δικρό-

brem: alter purus ab amore masculo, furebat in feminas. Cum igitur arbiter essem certaminis inter pugnantes duos affectus, dicere non possum, quam incredibiliter delectatus sim. Atque sermonum mihi illorum vestigia, velut sigillo quodam, impressa sunt auribus, quasi modo dicta essent. Quare deposita statim omni reprehensionis *tuae* occasione, quae vtrisque dicentibus audiui accurate tibi enarro. THEOMN. At ego paullum hinc discedens e regione tibi considebo

Aeacidi intentus, dum cesset fundere carmen.

Tu vero iam nobis antiquam gloriam amatoriae illius concertationis, cantu perage.

6. LYC. Versus Italiam nauigare mihi cogitanti nauigium velox paratum erat, de biremium illo

δικρότων, οἷς μάλιστα χρῆσθαι Λιβυρνοὶ δοκοῦσιν, ἔθνος Ἰωνίῳ κόλπῳ παροικισμένον. ὡς δ' ἐνῆν, πάντας ἐπιχωρίους θεὸς προσκυνήσας, καὶ Δία ξένιον ἵλεω συνεφάψασθαι τῆς ἀποδήμου στρατείας ἐπικαλεσάμενος ἀπ' ἄγκυρας ὁρικῷ ζεύγει κατήειν ἐπὶ θάλασσαν. εἶτα τοὺς παραπέμποντάς με δεξιωσάμενος (ἠκολούθει δὲ παιδείας λιπαρὴς ὄχλος, οἱ συνεχὲς ἡμῖν ἐντυγχάνοντες ἀνιαρῶς διεζεύγνυντο) τῆς πρύμνης γοῦν ἐπιβὰς ἐγγὺς ἐμαυτὸν ἵδρυσα τοῦ κυβερνήτου. καὶ ῥοθίῳ τῷ τῶν ἐλατήρων μετὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἀναχθέντες, ἐπειδὴ μάλα καὶ κατόπιν ἡμᾶς ἐκύμαινον αὖραι, τὸν ἰσὸν ἐκ τῶν μεσοκοίλων ἀπάραντες καρχησίῳ τὸ κέρας προσεσείλαμεν.

illo genere, quibus maxime vti videntur Liburni, ad Ionium sinum gens habitans. Quantum vero licebat, patrios Deos omnes cum adorassem et Ioue hospitali inuocato, vt volens propitius peregrinam militiam vna capesseret, mulis iunctis ab vrbe ad mare descendi. Tum complexus eos, qui me deduxerant, (sequebatur autem assidua eruditionis (*eruditorum*) turba, qui perpetuo mecum versati cum molestia iam disiungebantur) et puppim conscendens prope gubernatorem assedi. Atque remorum impetu breui tempore de terra in altum euecti, cum etiam post nos aurae fluctus vehementer mouerent, malum ex media naui, e carchesio autem antennam statim protendimus: dein-

λαμεν. εἶτ' ἀθρόας κατὰ τῶν κάλων τὰς ὀθόνας ἐκχέαντες, ἠρέμα πιμπλαμένε τᾶ λίνου, κατ' ἀδὲν, οἶμαι, βέλκε ἐλάττονι ῥοίζῳ διιπτάμεθα, βαρὺ τᾶ κύματος ὑποβρυχομένε περὶ τὴν σχίζεσαν αὐτὸ πρῴραν.

Ἀλλ' ἅ γε μὴν ἐν τῷ μεταξὺ παράπλῳ σπεδῆς ἢ παιδιᾶς ἐχόμενα συνηνέχθη, καιρὸς οὐ πάνυ μηκύνειν. ὡς δὲ τῆς Κιλικίας τὴν ἔφαλον ἀμείψαντες, εἰχόμεθα τᾶ Παμφυλίε κόλπε, Χελιδονέας ὑπερθέοντες, ἐκ ἀμοχθεὶ τὰς εὐτυχεῖς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ὅρας 6), ἑκάςῃ τῶν

deinde collecta per rudentes vela cum effudissemus, impleto sensim linteo, impetu, qui nihil, puto, telo concederet, volauimus fluctu grauiter circa findentem illum proram remugiente.

7. Verum quae inter illum cursum vel seria vel ludicra acciderunt, ea non nimis producenda sunt. Cum vero maritimam Ciliciae partem praeterueecti Pamphylium sinum attigissemus, superatis non sine labore Chelidoneis, felicibus illis antiquae Graeciae terminis, ad singulas Lyciae vrbes

6. Τὰς εὐτυχεῖς — ὅρας] Nempe respicit ad foedus illud Athenienſium et ſociorum cum Perſis, de quo *Diod. Sic.* 12. 4. p. 293 B. quo cautum eſt, μηδὲ ναῦν μακρὰν (Περσῶν) πλὴν ἐντὸς Φασηλίδος καὶ Κυανέων. Sunt autem *Chelidoneae* inſulae ſubiectae Phaſelidi. Quorſum illud ἐκ ἀμοχθεὶ referatur,

τῶν Λυκιακῶν πόλεων ἐπεξεναύμεθα, μύθοις τὰ πολλὰ χαίροντες· ἐδὲν γὰρ ἐν αὐταῖς σαφὲς εὐδαιμονίας ὁρᾶται λείψανον. ἄχρι τῆς Ἡλιάδος ἀψάμενοι Ῥόδε, τὸ συνεχὲς τᾶ μεταξὺ πλᾶ διαναπαῦσαι πρὸς ὀλίγον ἐκρίναμεν.

Οἱ μὲν ἓν ἐρέται, τὸ σκάφος ἐξαλοντὲς γῆν ἀνασπάσαντες, ἐγγὺς ἐσκήνωσαν· ἐγὼ δ' εὐτρεπισμένε μοι ξενῶνος ἀπαντικρὺ τᾶ Διονυσίε, κατὰ σχολὴν ἐβάδιζον, ὑπερφυᾶς ἀπολαύσεως ἐμπιπλάμενος. ἔςι γὰρ ὄντως ἡ πόλις Ἡλίου, πρέπον ἔχεσα τῷ θεῷ τὸ κάλλος. ἐκπεριιὼν δὲ τὰς ἐν τῷ Διονυσίῳ ςοὰς, ἑκάςην γραφὴν κατώ-

bes deuertimus, ſermonibus plerumque nos oblectantes; nullae enim euidentes in illis Fortunarum ſpectantur reliquiae; donec ſacram Soli Rhodum attigimus, vbi perpetuam quae adhuc fuerat nauigationem intermittere aliquantum decreuimus.

8. Remiges igitur ſubducto e mari in terram nauigio, tentoria in proximo habuerunt. Ego vero, cum hoſpitium mihi e regione aedis Bacchi paratum eſſet, otioſe incedebam, incredibilis voluptatis fructu implendus. Eſt enim vere Solis vrbs, dignam Deo pulchritudinem habens Circumiens autem porticus templi picturam vnam quam

tur, intelligas ex his, quae infra in *Nauigio*, non procul ab initio narrantur. *Geſner.*

κατώπτευον, ἅμα τῷ τέρποντι τῆς ὄψεως, Ἡρωϊκὰς μύθας ἀνανεούμενος. εὐθὺ γάρ μοι δύο, ἢ καὶ τρεῖς προσεῤῥύησαν, ὀλίγα διαφόρου 7) πᾶ-

quamque considero, cum visus oblectatione Heroicas simul instaurans fabulas. Statim enim duo aut tres etiam ad me confluebant, qui parua in-

7. Ὀλίγα διάφορον] Sententiam huius loci adsecutus mihi videor, de lectione adhuc dubito. Si dedisset auctor ὀλίγα διαφόρα, plane nihil haererem. Est enim διάφορον *pretium*, *pecunia*. Itaque si mutato solum *ai* in *ou* legere liceat ὀλίγα διαφόρα, plana erunt omnia. Sed quid si intellectus oritur, seruata librorum lectione, et ὀλίγα διάφορον sunt *paruo venales*, paruo pretio, minuta pecunia, conducti et operam suam vendentes? Cum enim τὸ διάφορον sit *quod interest*, potest fieri, vt dixerint Graeci ὀλίγα διάφορος τοῦτο ποιεῖ, *parua mercede hoc facit*. Sed nondum ausim quidquam adseuerare. Illud maneat, praesto fuisse homines ex eo genere, quos Graeci ἐξηγητὰς dixere, vel περιηγητὰς· φράζορας τῶν ἐγχωρίων appellauit *Aeschylus* Supp. 501. Siculi Ciceronis aetate *mystagogos* vocabant, *qui hospites ad ea, quae visenda sunt, ducere solent, et vnumquodque ostendere*. Cic. Verr. 4, 59. *Gesner*.

πᾶσαν ἱςορίαν ἀφηγούμενοι· τὰ δὲ πολλὰ καὶ αὐτὸς εἰκασίᾳ προὐλάμβανον.

Ἤδη δὲ τῆς θέας ἅλις ἔχοντι, καὶ διανουμένῳ μοι βαδίζειν οἴκαδε, τὸ ἥδιςον ἐπὶ ξένης ἀπήντησέ μοι κέρδος, ἄνδρες ἐκ παλαιοῦ χρόνου συνήθεις, οὓς οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς, πολλάκις ἡμῖν ἰδὼν ἐπιφοιτῶντας ἐνταῦθα, τὸν ἐκ Κορίνθου Χαρικλέα νεανίαν, οὐκ ἄμορφον ἔχοντά τι καὶ κομμωτικῆς ἀσκήσεως, ἅτε οἶμαι γυναίοις ἐνωραϊζόμενον· ἅμα δ' αὐτῷ καὶ Καλλικρατίδαν τὸν Ἀθηναῖον, τὸν τρόπον ἁπλοϊκόν. προηγουμένως γὰρ πολιτικῶν λόγων προΐςατο, καὶ ταυτησὶ τῆς ἀγοραίου ῥητορικῆς. ἦν δὲ

tercedente mercedula omnem mihi historiam enarrarent, pleraque autem et ipse coniectura praecipiebam.

9. Iam satiatus eram spectaculo, iam domum ire cogitabam, cum quod iucundissimum est in peregrina regione lucrum mihi obtigit, viri a longo inde tempore familiares, quos nec tibi incognitos esse arbitror, qui saepe hic ad me ventitantes videris, Corinthium Chariclem iuuenem non deformem, habentem aliquid illius exercitationis quae formae studet, qui mulierculis, puto, pulcher videri gestiat; et vna cum illo Callicratidem Atheniensem, moribus simplicem: nam ducem veluti se atque antistitem ciuilium orationum et forensis illius dicendi facultatis praebebat

δὲ καὶ τῷ σώματι γυμναστικὸς, οὐ δι' ἄλλο τι μοὶ δοκεῖν τὰς παλαίστρας ἀγαπῶν, ἢ διὰ τοὺς παιδικοὺς ἔρωτας· ὅλως γὰρ εἰς τοῦτο ἐπτόητο· τῷ δὲ πρὸς τὸ θῆλυ μίσει πολλὰ καὶ Προμηθεῖ κατηρᾶτο. πόῤῥωθεν οὖν ἰδὼν ἑκάτερός με, γήθους καὶ χαρᾶς πλέοι προσέδραμον. εἶθ' ὁποῖα Φιλεῖ, δεξιωσάμενοι, πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ἑκάτερος ἠξίουν με. κἀγὼ Φιλονεικοῦντας ὁρῶν περαιτέρω, τὸ μὲν τήμερον, εἶπον, ὦ Καλλικρατίδα, καὶ Χαρίκλεις, ἄμφω καλῶς ἔχον ἐστὶν ὑμᾶς παρ' ἐμὲ Φοιτᾶν, ἵνα μὴ πλείω τὴν ἔριν ἐγείρητε. ταῖς δὲ ἐφεξῆς ἡμέραις, τρεῖς γὰρ ἐνταῦθα ἢ τέτταρας διέγνωκα μένειν, ἀμοιβαίως ἀνθεστιάσετέ με· κλήρῳ διακριθεὶς ὁ πρότερος. δοκεῖ ταῦτα.

Κἀκεί-

bebat. Sequebatur vero etiam corporis exercitationes, non aliam ob caussam amans, vt mihi videbatur, palaestrae, quam ob puerorum amores, quorum studio plane esset attonitus: odio autem feminei sexus Prometheo maledicebat. Vterque igitur e longinquo me cum conspexissent, gaudio et laetitia pleni accurrunt: tum vt assolet, complexi, ad se quisque venire me postulant. Et ego vltra modum ambitiose petentes cum viderem, *Hodie*, inquam, *vos ambo ad me venire optimum fuerit, ne maiorem tollatis rixam; proximis vero diebus, tres enim hic aut quatuor decreui manere, vicissim mihi coenam praebebitis; vter autem prior, sorte decernetur.* Placent ista.

 10. Ita-

Κἀκείνην μὲν τὴν ἡμέραν εἰςιάρχειν ἐγὼ, τῇ δ' ἐπιέσῃ Καλλικρατίδας, εἶτα μετ' αὐτὸν ὁ Χαρικλῆς. ἑώρων δὴ καὶ παρὰ τὴν ἑςίασιν ἐναργῆ τῆς ἑκατέρας διαθέσεως τεκμήρια. ὁ μὲν γὰρ Ἀθηναῖος εὐμόρφοις παισὶν ἐχήσκητο, καὶ πᾶς οἰκέτης αὐτῷ σχεδὸν ἀγένειος ἦν, μέχρι τᾶ πρῶτον ὑπογραφέντος αὐτεῖς χνᾶ παραμένοντες. ἐπειδὰν δὲ ἰάλοις αἱ παρειαὶ πυκασθῶσιν, οἰκονόμοι, καὶ τῶν Ἀθήνησι χωρίων κηδεμόνες ἀπεςέλλοντο. Χαρικλεῖ γε μὴν πολὺς ὀρχηςρίδων καὶ μασαργῶν χορὸς εἵπετο, καὶ πᾶν τὸ δωμάτιον, ὡς ἐν Θεσμοφορίοις, γυναικῶν μεςὸν ἦν, ἀνδρὸς ἀδ' ἀκαρῆ παρόντος, εἰ μή τι πανήπιον, ἢ γέρων ὑπερήλιξ ὀψοποιὸς ὀφθείη, τᾶ χρόνα ζηλο-

10. Itaque illo die conuiuator ego, postridie Callicratidas, et post ipsum Charicles. Animadverti autem etiam in conuiuio manifesta animi vtriusque indicia. Nam Athenienſis formosis pueris erat instructus, et vnusquisque prope seruus illi imberbis, qui nempe, dum prima illos lanugo obumbraret, apud ipsum manerent, cum primum vero prima barba densarentur genae, dispensatores, et villici agrorum in Attica dimitterentur. Verum Chariclem multus saltatricularum et musicarum chorus sequebatur, totaque domus, velut in Bonae Deae sacris, plena erat mulierum, viro plane nullo praesente, nisi forte alicubi infans, aut vetulus coquus videretur; illius

ζηλοτυπίας ὑποψίαν, οὐκ ἔχοντος. ἦν μὲν οὖν, ὡς ἔφην, καὶ ταῦθ' ἱκανὰ τῆς ἀμφοτέρων γνώμης δείγματα. πολλάκις γε μὴν ἐπ' ὀλίγον ἀψιμαχίαι τινὲς ἐπ' αὐτοῖς ἐκινήθησαν, οὐχ ὡς πέρας ἔχειν τι τὴν ζήτησιν. ἀλλ' ἐπεὶ καιρὸς ἦν ἀνάγεσθαι, σύμπλους ἐθελήσαντας αὐτοὺς ἐπηγόμην. διενοοῦντο γὰρ εἰς Ἰταλίαν ἀπαίρειν ὁμοίως ἐμοί.

Καὶ δόξαν ἡμῖν Κνίδῳ προσορμίσαι κατὰ θέαν, καὶ τὸ Ἀφροδίτης ἰδεῖν ποθήσαντες ἱερὸν· ὑμνεῖται δὲ τότε τὸ τῆς Πραξιτέλους εὐχερείας ὄντως ἐπαφρόδιτον· ἠρέμα τῇ γῇ προσηνέχθημεν, αὐτῆς, οἶμαι, τῆς θεᾶ λιπαρᾷ γαλήνῃ πομπο-

illius nempe aetatis, in quam zelotypa suspicio non caderet. Erant igitur ista quoque, vti dixi, satis aperta sententiae vtriusque specimina. Saepe autem ad paruum tempus velitationes quaedam inter illos commotae sunt, non *tamen* vt exitum haberet disputatio. Verum cum discedendi tempus esset, nauigationis illos socios, quod sic vellent, assumsi: cogitabant enim non minus quam ego in Italiam.

11. Et cum placuisset ad Cnidum appellere spectaculi caussa, et templum Veneris videre cuperemus; celebratur autem in illo Praxiteleae artis opus reuera venustum: paullatim ad terram delati sumus, ipsa, puto, Dea splendida serenitate

πομποςολάσης τὸ σκάφος. τοῖς μὲν ἓν ἄλλοις ἔμελον αἱ συνήθεις παρασκευαί. ἐγὼ δὲ τὸ ἐρωτικὸν ζεῦγος ἑκατέρωθεν ἐξαψάμενος, κύκλῳ περιήειν τὴν Κνίδον, ἐκ ἀγελαςὶ τῆς κεραμευτικῆς ἀκολασίας μετέχων, ὡς ἐν Ἀφροδίτης πόλει. ςοὰς δὲ Σωςράτε, καὶ τἄλλα, ὅσα τέρπειν ἡμᾶς ἐδύνατο, πρῶτον ἐμπεριελθόντες, ἐπὶ τὸν νεὼν τῆς Ἀφροδίτης βαδίζομεν, νὼ μὲν ἐγώ τε καὶ Χαρικλῆς πάνυ προθύμως· Καλλικρατίδας δ' ὡς ἐπὶ θέαν θήλειαν, ἄκων· ἥδιον ἂν, οἶμαι, τῆς Κνιδίας Ἀφροδίτης τὸν ἐν Θεσπιαῖς ἀντικαταλλαξόμενος ἔρωτα.

Καί πως εὐθὺς ἡμῖν ἀπ' αὐτῆ τῆ τεμένης Ἀφροδίσιοι προσέπνευσαν αὖραι. τὸ γὰρ αἴθριον ἐκ

nauigium noſtrum deducente. Reliquis in apparatu conſueto occupatis, ego amatorium illud par vtrinque ſuſpenſum *ducens brachiis*, in orbem Cnidum circumibam, non ſine riſu ſigulinae laſciuiae, tanquam in Veneris vrbe, particeps. Cum autem Soſtrati porticus, et quae oblectare nos poterant reliqua, primum obiiſſemus, ad Veneris templum progredimur, nos quidem, id eſt ego et Charicles lubenti animo. Callicratides autem tanquam ad muliebre ſpectaculum, inuitus; qui iucundius, puto, pro Cnidia Venere eum qui Theſpiis eſt Cupidinem permutaturus fuerat.

12. Et ab ipſo ſtatim conſepto Venereae velut aurae nobis adſpirabant. Subdiualis enim area maio-

οὐκ εἰς ἔδαφος ἄγονον μάλιςα, λίθων πλαξὶ λείαις ἐςρωμένον, ἀλλ' ὡς ἐν Ἀφροδίτης, ἅπαν ἦν γόνιμον ἡμέρων καρπῶν, ἃ ταῖς κόμαις εὐθαλέσιν ἄχρι πόρρω βρύοντα τὸν περὶς ἀέρα συνωρόφων. περιττὸν γε μὴν ἡ πυκνόκαρπος ἐτεθήλει μυρρίνη, παρὰ τὴν δέσποιναν αὐτῆς, δαψιλὴς πεφυκυῖα, τῶν τε λοιπῶν δένδρων ἕκαςον, ὅσα κάλλος μετείληχεν. ἐδ' αὐτὰ γέροντος ἤδη χρόνε πολιὰ καθαύαινεν, ἀλλ' ὑπ' ἀκμῆς σφριγῶντα νέοις κλωσὶν ἦν ὥρια. τέταις δ' ἀνεμέμικτο καὶ τὰ καρπῶν μὲν ἄλλως ἄγονα, τὴν γ' εὐμορφίαν ἔχοντα καρπὸν, κυπαρίττων γε καὶ πλαταγίςων αἰθέρια μήκη, καὶ σὺν

maiorem partem non in ſterile ſolum politis lapidum tabulis ſtrata; ſed tanquam in Veneris *ſacro* totum erat manſuetorum fructuum fertile, quum *arbores* viridantibus comis in longinquum vſque exuberantes, circumiectum aërem quaſi tecto concluderent. Praeter caeteras illa denſo fructu myrtus ſuam apud heram vigebat, feliciter enata, reliquarumque arborum vnaquaeque, quotquot pulchritudinem ſortitae ſunt. Neque illas longae aetatis canities reddiderat marcidas, ſed ſub ipſo maturitatis faſtigio nouis luxuriantes ramis tempeſtiuae erant. His immixtae erant ſteriles alioquin, ſed pulchritudinem pro fructu habentes, cupreſſorum platanorumque proceritates

σὺν αὐταῖς αὐτόμολος Ἀφροδίτης, ἡ τῆς θεᾶς πάλαι φυγὰς Δάφνη. παντί γε μὴν δένδρῳ περιπλέγδην ὁ φίλερως προσείρπυε κιττός· ἀμφιλαφεῖς τε ἄμπελοι πυκνοῖς κατήρτηντο βότρυσι. τερπνοτέρα γὰρ Ἀφροδίτη μετὰ Διονύσου, καὶ τὸ παρ' ἀμφοῖν ἡδὺ, σύγκρατον· εἰ δ' ἀποζευχθεῖεν ἀλλήλων, ἧττον εὐφραίνουσιν. ἦν δ' ὑπὸ ταῖς ἄγαν παλινσκίοις ὕλαις ἱλαραὶ κλισίαι τοῖς ἐνεστιᾶσθαι θέλουσιν, εἰς ἃ τῶν μὲν ἀστικῶν σπανίως ἐπεφοίτων 8) τινές· ἀθρόος δ' ὁ

tes aëriae, et cum illis transfuga iam Veneris olim fugitiua eius Deae, laurus. Verum ad vnamquamque arborem ambitiose amatoria illa hedera adrepserat. Densis vitibus crebrae pendebant vuae, iucundior quippe cum Baccho Venus, miscerique se, quod vtrinque suaue est, patitur, seiuncti a se inuicem minus oblectant. Erant, qua densior vmbrosiorque silua, hilares coenationes pro his, qui conuiuia ibi agitare vellent, in quos vrbanorum hominum raro quidam ventitabant, frequens autem popularium turba

8. Ἀστικῶν σπ. ἐπεφ] Τὰς ἀστικὰς et τὰς πολιτικὰς ita distingui posse putabam, vt ipsum ἄστυ et πόλις differant. Nempe ἄστυ vrbs est, caput rerum, πόλις ciuitas, quae multo patet latius. Ἀστικοὶ, *vrbani* vt fit, negligebant, cuius quotidiana erat copia; reliqui ciues et *populares*, aliquantum remotiores, tanto

δ' ὁ πολιτικὸς ὄχλος ἐπανηγύριζεν, ὄντως Ἀφροδισιάζοντες.

Ἐπεὶ δ' ἱκανῶς τοῖς φυτοῖς ἐτέρφθημεν, εἴσω τὸ νεὼ παρήειμεν. ἡ μὲν ἓν θεὸς ἐν μέσῳ καθίδρυται, Παρίας δὲ λίθου δαίδαλμα κάλλιστον ὑπερήφανον· καὶ σεσηρότι γέλωτι μικρὸν ὑπομειδιῶσα. πᾶν δὲ τὸ κάλλος αὐτῆς ἀκάλυπτον, ἀδεμιᾶς ἐσθῆτος ἀμπεχόσης, γεγύμνωται, πλὴν ὅσα τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ τὴν αἰδῶ λεληθότως ἐπικρύπτειν. τοσοῦτο γε μὴν ἡ δημιουργὸς ἴσχυσε τέχνη, ὥστε τὴν ἀντίτυπον ἅτω καὶ καρτερὰν τοῦ λίθου φύσιν ἑκάστοις μέλεσιν ἐπιπρέπειν. ὁ γοῦν Χαρικλῆς, ἐμμανές τι καὶ παρά-

turba festos ibi dies, re quidem vera Veneri operantes, obibant.

13. His plantis satis oblectati, intus in ipsum templum ingressi sumus. Dea igitur in medio collocata est, e Pario marmore, pulcherrimum ac superbum opus, rictu aliquantulum hiascente subridens. Omnis autem illius pulchritudo nihil tecta, vestitu nullo circumposito, nudata est, nisi quod altera manu pubem furtim occultat. Tantum quidem ars statuaria hic valuit, vt dura adeo et valida lapidis natura membris omnibus decora videatur. Charicles igitur, quasi furibun-

tanto obibant diligentius, quoties ad vrbem essent. *Gesner.*

παρὰφορον ἐμβοήσας, Εὐτυχέστατος, εἶπε, θεῶν ὁ διὰ ταύτην δεθεὶς Ἄρης, καὶ ἅμα προσδραμὼν, λιπαροῖς τοῖς χείλεσιν ἐφ' ὅσον ἦν δυνατὸν ἐκτείνων τὸν αὐχένα, κατεφίλει· σιγῇ δ' ἐφεστὼς ὁ Καλλικρατίδας κατὰ νοῦν ἀπεθαύμαζεν. ἔστι δ' ἀμφίθυρος αὐτῆς ὁ νεώς, καὶ τοῖς θέλουσι τὴν θεὸν ἰδεῖν ἀκριβῶς, καὶ κατὰ νώτου, καὶ ἵνα μηδὲν αὐτῆς ἀθαύμαστον ᾖ. δι' εὐμαρείας οὖν ἐστι τῇ ἑτέρᾳ πύλῃ παρελθοῦσι, τὴν ὄπισθεν εὐμορφίαν διαθρῆσαι.

Δόξαν ἓν ὅλην τὴν θεὸν ἰδεῖν, εἰς τὸ κατόπιν τοῦ σηκοῦ περιήλθομεν. εἶτ' ἀνοιγείσης τῆς θύρας ὑπὸ τοῦ κλειδοφύλακος εἶναι πεπιστευμένου

ribundum quiddam alienata mente exclamans, *Beatissimus*, inquit, *Deorum vinctus propter hanc Mars!* et accurens simul adpressis labiis, protensa quantum poterat cervice, illam deosculatur. At silentio adstans Callicratides intra animum admiratur. Est autem vtrinque aperta illius aedicula, volentibusque accurate contemplari Deam *licet*, a tergo etiam et sic, vt nulla eius pars admirationi non exponatur. Facile ergo est per alteram ianuam accedentibus eam etiam, quae a tergo est, pulchritudinem perspicere.

14. Cum ergo placuisset, totam videre Deam, ad posticum aediculae transiuimus. Tum aperta ianua per mulierculam, cui clauium credita custodia

νε γυναίκε, θάμβος αἰφνίδιον ἡμᾶς εἶχε τοῦ κάλλους. ὁ γὰρ Ἀθηναῖος, ἡσυχῇ πρὸ μικροῦ βλέπων, ἐπεὶ τὰ παιδικὰ μέρη τῆς θεᾶς κατώπτευσεν, ἀθρόως πολὺ τᾶ Χαρικλέους ἐμμανέστερον ἀνεβόησεν, Ἡρακλεῖς, ὅση μὲν τῶν μεταφρένων εὐρυθμία, πῶς δ' ἀμφιλαφεῖς αἱ λαγόνες, ἀγκάλισμα χειροπληθές, ὡς δ' εὐπερίγραφοι τῶν γλουτῶν αἱ σάρκες 9) ἐπικυρτάνται, μητ' ἄγαν ἐλλιπεῖς αὐτοῖς ὀσέοις προσεσαλμέναι, μήτε εἰς ὑπέρογκον ἐκκεχυμέναι πιότητα· τῶν δὲ τοῖς ἰσχίοις ἐνεσφραγισμένων ἐξ ἑκατέρων τύπων, ἐκ ἂν εἴποι τις ὡς ἡδὺς ὁ γέλως,

stodia erat, subitus nos stupor ad tantam pulchritudinem corripuit. Athenienſis igitur, qui otioſe paullo ante ſpectaſſet, pueriles Deae partes contemplatus, repente furioſius etiam quam Charicles exclamauit, *Hercules! quanta dorſi concinnitas, quam aptum ad amplexandum manuſque implendas latus. Quam venuſte circumſcriptae clunium carnes ſinuantur, neque deficientes nimium, et ipſis adſtrictae oſſibus, neque in nimiae molis pinguedinem effuſae. Lacunarum autem, coxis ipſis utrinque impreſſarum, nemo dixerit quam ſuauis ſit riſus;*

9. Αἱ σάρκες] Sic ſolet plurali numero efferri σάρξ, quando de muſculis eſt ſermo. vid. *Foëſ.* Oecon. *Hippocr.* Sed et generaliter de partibus mollioribus; vid. peculiarem Hippocratis Librum περὶ σαρκῶν. *Reitz.*

λως, μηρȣ̃ τε καὶ κνήμης ἐπ' εὐθὺ τεταμένης ἄχρι ποδὸς, ἠκριβωμένοι ῥυθμοί. τοιȣ̃τος ἄρα Γανυμήδης ἐν ἐρανῷ Διὶ τὸ νέκταρ ἥδιον ἐγχεῖ· παρὰ μὲν γὰρ Ἥβης ἐκ ἂν ἐγὼ διακονȣμένης ποτὸν ἐδεξάμην. ἐνθεαςικῶς ταῦτα τȣ̃ Καλλικρατίδȣ βοῶντος, ὁ Χαρικλῆς ὑπὸ τȣ̃ σφόδρα θάμβȣς ὀλίγου δεῖν ἐπεπήγει, τακερόν τι καὶ ῥέον ἐν τοῖς ὄμμασι πάθος ἀνυγραίνων.

Ἐπεὶ δὲ τȣ̃ θαυμάζειν ὁ κόρος ἡμᾶς ἀπήλλαξεν, ἐπὶ θατέρȣ μηρȣ̃ σπῖλον εἴδομεν, ὥσπερ ἐν ἐσθῆτι κηλίδα. ἤλεγχε δ' αὐτȣ̃ τὴν ἀμορφίαν ἡ περὶ τἄλλα τῆς λίθȣ λαμπρότης. ἐγὼ μὲν ἓν πιθανῇ τἀληθὲς εἰκασίᾳ τοπάζων, φύσιν ᾤμην τȣ̃ λίθȣ τὸ βλεπόμενον εἶναι. πάθος γὰρ

ſus; femoriſque et tibiae recta linea ad pedem vſque protenſae quam exacta proportio. Talis igitur Ganymedes in coelo Ioui nectar ob id ipſum ſuauius infundit: ab Hebe equidem miniſtrante potum non acceperim. Fanatico more iſta clamante Callicratide, prae nimio ſtupore Charicles tantum non diriguit, molli quadam tabe ſe diffluere natantibus oculis confeſſus.

15. Cum vero ipſa ſatietas videndi admirationem abſterſiſſet, labem in altero femore vidimus, vt in veſte maculam, cuius deformitatem reliquus ſaxi candor argueret. Atque ego quidem probabili coniectura verum colligens, lapidis ingenium eſſe, quod videbamus, putabam. Neque enim haec

γὰρ ἐδὲ τέτων ἐςὶν ἔξω. πολλὰ δὲ τοῖς κατ' ἄκρον εἶναι δυναμένοις καλοῖς, ἡ τύχη παρεμποδίζει. μέλαιναν ἓν ἐσπιλῶσθαι φυσικήν τινα κηλῖδα νομίζων, καὶ κατὰ τέτο τὲ Πραξιτέλες ἐθαύμαζον, ὅτι τὲ λίθε τὸ δύσμορφον, ἐν σεῖς ἧττον ἐλέγχεσθαι δυναμένοις μέρεσιν ὑπέκρυψεν. ἡ δὲ παρεςῶσα πλησίον ἡμῶν ζάκορος ἀπίςου λόγου καινὴν παρέδωκεν ἱςορίαν. ἔφη γὰρ ἐκ ἀσήμε γένες νεανίαν (ἡ δὲ πρᾶξις ἀνώνυμον αὐτὸν ἐσίγησε) πολλάκις ἐπιφοιτῶντα τῷ τεμένει σὺν δειλαίῳ δαίμονι ἐρασθῆναι τῆς θεὲ, καὶ πανήμερον αὐτὸν ἐνδιατρίβοντα τῷ ναῷ, κατ' ἀρχὰς ἔχειν δεισιδαίμονος ἁγιςείας

haec talia quoque morbi et vitii omnis expertia ſunt, multumque his, quae ſummo gradu pulchra eſſe poterant, fortuna obſtat. Nigrum ergo naturalem quendam naeuum adſperſum ratus, in hoc ipſo admirabar Praxitelem, qui deforme illud in lapide in iis partibus, quae minus deprehendi poſſent, abſcondiſſet. Verum adſtans prope nos aeditima incredibilem dictu nouamque nobis hiſtoriam tradidit. Narrabat enim, genere non ignobili iuuenem, (nomen vt reticeatur, ipſam feciſſe actionem) qui ſaepe in templum hoc ventitarent, in amorem Deae malis auſpiciis incidiſſe, qui cum totos dies in templo tranſigeret, initio ſuperſtitioſae venerationis opinionem ſuſtinuiſſe.

Ex

ςείας δόκησιν. ἔκ τε γὰρ τῆς ἑωθινῆς κοίτης, πολὺ προλαμβάνων τὸν ὄρθρον, ἐπεφοίτα, καὶ μετὰ δύσιν ἄκων ἐβάδιζεν οἴκαδε, τήνθ' ὅλην ἡμέραν ἀπαντικρὺ τῆς θεοῦ καθεζόμενος, ὀρθὰς ἐπ' αὐτὴν διηνεκῶς τὰς τῶν ὀμμάτων βολὰς ἀπήρειδεν. ἄσημοι δ' αὐτῷ ψιθυρισμοί, καὶ κλεπτομένης λαλιᾶς ἐρωτικαὶ διεπεραίνοντο μέμψεις.

Ἐπειδὰν δὲ καὶ μικρὰ τοῦ πάθους ἑαυτὸν ἀποβουκολῆσαι θελήσειε, προσειπὼν, τῇ δὲ τραπέζῃ τέτταρας ἀςραγάλους Λιβυκῆς δορκὸς ἀπαριθμήσας, διεπέττευε τὴν ἐλπίδα· καὶ βαλὼν μὲν ἐπὶ σκοποῦ, μάλιςα δ' εἴ ποτε τὴν θεὸν αὐτὴν εὐβολήσειε, μηδενὸς ἀςραγάλου πεσόντος ἴσῳ

Ex ipſo enim cubili mane, occupata multum aurora, ventitabat, et poſt occaſum denique inuitus domum redibat, totumque diem ex aduerſo Deae reſidens, rectos in eam perpetuo oculorum coniectus defigebat. Obſcuri autem ſermones illi, et furtiui ſermonis amatoriae querelae peragebantur.

16. Si quando vero fallere parumper amorem ſuum vellet, allocutus *ante Deam*, atque quatuor talis de dama Africana in menſam numeratis, iactu ſpem ſuam experiebatur. Et ſi ex ſententia iactaſſet, maxime, ſi quando ipſam Deam (*Venerem*) ieciſſet, nullo talo eadem facie cadente, adora-

ἴσῳ σχήματι, προσεκύνει, τῆς ἐπιθυμίας 10) τεύξεσθαι νομίζων· εἰ δ', ὁποῖα φιλεῖ, φαύλως κατὰ τῆς τραπέζης ῥίψειεν, οἰδ' ἐπὶ τὸ δυσφημότερον ἀναςαῖεν, ὅλη Κνίδῳ καταρώμενος, ὡς ἐπ' ἀνηκέςῳ συμφορᾷ, καὶ κατηφεῖ, καὶ δι' ὀλίγου συναρπάσας, ἑτέρῳ βόλῳ τὴν πρὶν ἀςοχίαν ἐθεράπευεν. ἤδη δὲ πλέον αὐτῷ τὰ πάθεα ἐρεθιζομένα, τοῖχος ἅπας ἐχαράσσετο, καὶ πᾶς μαλακὰ δένδρα Φλοιὸς Ἀφροδίτην καλὴν ἐκήρυσσεν. ἐτιμᾶτο δ' ἐξίσου Διὶ Πραξιτέλης, καὶ πᾶν ὅ, τι κειμήλιον εὐπρεπὲς οἴκοι φυλάττοιτο, τοῦτ' ἦν ἀνάθημα τῆς θεοῦ.

πέρας

adorabat, ſuae ſe cupiditatis compotem futurum putans; Sin, vt fieri ſolet, male iactaſſet in menſam, iique ſiniſtro omine ſtarent, toti maledicens Cnido, tanquam in triſti et incurabili calamitate; interiecto tamen paruo tempore corripiens denuo, priorem infelicitatem emendabat. Iam vero magis irritato morbo, paries inſculpi omnis, vnuſquiſque arbuſculae mollis cortex pulchram Venerem praedicare, aequo ac Iupiter in honore eſſe Praxiteles; ſi quid domi pretioſum et decens repoſitum cuſtodiret, donarium offerri Deae.

10 Ἐπιθυμίας] ἐπιθυμίαν potiſſimum eſſe *deſiderium Venereum, amorem impurum* hoc *Luciani*, aliiſque teſtimon. docet *Elſner.* ad *Apoc.* XVIII, 14. *Reitz.*

πέρας αἱ σφοδραὶ τῶν ἐν αὐτῷ πόθων ἐπιτάσεις ἐπενοήθησαν. εὑρέθη δὲ τόλμα τῆς ἐπιθυμίας μαςροπός. ἤδη γὰρ ἐπὶ δύσιν ἡλίκ κλίνοντος, ἠρέμα λαθὼν τὰς παρόντας ὄπισθε τῆς θύρας παρεισερρύη, κὴ ςὰς ἀφανὴς ἐνδοτάτω, σχεδὸν ἐδ' ἀναπνέων ἠτρέμει, συνήθως δὲ τῶν ζακόρων ἔξωθεν τὴν θύραν ἐφελκυσαμένων, ἔνδον ὁ καινὸς Ἀγχίσης καθεῖρκτο. κὴ τί γὰρ ἀρρήτε νυκτὸς ἐγὼ τόλμαν, ἢ ἄλλος, ἐπ' ἀκριβὲς ὑμῖν διηγᾶμαι; τῶν ἐρωτικῶν περιπλοκῶν ἴχνη ταῦτα μεθ' ἡμέραν ὤφθη, κὴ τὸν σπῖλον εἶχεν ἡ θεὰς, ὧν ἔπαθεν, ἔλεγχον. αὐτόν γε μὴν τὸν νεανίαν, ὡς ὁ δημώδης ἰςορεῖ λόγος, ἢ κατὰ πετρῶν, φασιν, ἢ κατὰ πε-

λαγίκ

Deae. Tandem vehemens desideriorum illius contentio expetit in amentiam; ac praesto est, quae cupiditati lenocinetur, audacia. Iam enim ad occasum inclinato sole, sensim, clam praesentibus, post ianuam correpsit, et stans occultus in penitissimo angulo, vix respirans se continuit. Aeditimis autem pro more extrorsum ad se ianuam trahentibus, intus Anchises nouus includitur. Et, quid enim infandae noctis facinus aut ego aut alius accurate enarret? amplexationum amatoriarum vestigia isthaec interdiu conspecta sunt, et maculam habet Dea eorum quae passa est indicium. Ipsum quidem adolescentem, vt popularis fert sermo, aut per petras, aiunt,

aut

λαγίε κύματος ἐνεχθέντα, παντελῶς ἀφανῆ γενέσθαι.

Ταῦτα τῆς ζακόρε διηγεμένης, μεταξὺ τοῦ λόγε διαβσήσας εἶπεν ὁ Χαρικλῆς, Οὐκοῦν τὸ θῆλυ, κἂν λίθινον ᾖ, φιλεῖται. τί δ' εἴ τις ἔμψυχον εἶδε τοιοῦτο κάλλος; ἆρ' οὐκ ἂν ἡ μία νὺξ τῶν τοῦ Διὸς σκήπτρων ἐτιμᾶτο; μειδιάσας δὲ ὁ Καλλικρατίδας, Οὐδέπω, φησίν, ἴσμεν, ὦ Χαρίκλεις, εἰ πολλῶν ἀκεσόμεθα τοιούτων διηγημάτων, ὅταν ἐν Θεσπιαῖς γενώμεθα. καὶ νῦν δὲ τῆς ὑπὸ σοῦ ζηλεμένης Ἀφροδίτης ἐναργές ἐςι τοῦτο δεῖγμα· πῶς; ἐρομένε τοῦ Χαρικλέες, ἄγαν πιθανῶς μοι ἔδοξε λέγειν ὁ Καλλικρατί-

aut in pelagios fluctus praecipitem, omnino e conſpectu hominum abiiſſe.

17. Haec narrante aeditima, clamore ſermonem illius interpellans Charicles *Ergo*, ait, *femina, ſi vel e lapide ſit, amatur! Quid vero ſi quis animatam eiuſmodi pulchritudinem videat? Nonne vna illius nox Iouis ſceptris aeſtimetur?* Subridens autem Callicratides, *Nondum*, inquit, *Charicles nouimus, an multas id genus narrationes audituri ſimus, cum erimus Theſpiis. Et nunc iam ipſius, quam tanto opere admiraris, Veneris manifeſtum eſt hoc documentum. Qui iſtuc?* interrogante Charicle, probabili admodum ſermone vti mihi viſus eſt Callicratides, cum diceret,

κρατίδας· ἔφη γὰρ, ὡς ὁ ἐρασθεὶς νεανίας, παννύχε σχολῆς λαβόμενος, ὥσθ' ὅλην τὰ πάθος ἔχειν ἐξεσίαν κορεσθῆναι, παιδικῶς τῷ λίθῳ προσωμίλησε, βεληθεὶς, οἷδ' ὅτι, μηδὲ πρόσθεν εἶναι τὸ θῆλυ. πολλῶν ἓν ἀκρίτων ἀφυλακτεμένων λόγων, τὸν συμμιγῆ καταπαύσας ἐγὼ θόρυβον, Ἄνδρες, εἶπον, ἑταῖροι, τῆς κατὰ κόσμον ἔχεσθε ζητήσεως, ὡς εὐπρεπής ἐςι νόμος παιδείας. ἀπαλλαγέντες ἓν τῆς ἀτάκτε, καὶ πέρας ἀδὲν ἐχέσης φιλονεικίας, ἐν μέρει ὑπὲρ τῆς αὐτὸς ἑαυτὲ δόξης ἑκάτερος ἀποτεινάσθε· καὶ γὰρ ἀδέπω καιρὸς ἐπὶ ναῦν ἀπιέναι· τῇ δὲ σχολῇ καταχρηςέον εἰς ἱλαρίαν, καὶ μετὰ τέρψεως ὠφελῆσαι δυναμένην σπεδήν. ὑπεκςάντες

Amatorem illum iuuenem, totius noctis otiosam vsuram nactum, adeo vt integram exsatiandae cupiditatis facultatem haberet, puerilem in modum saxo se applicuisse, qui vellet, scilicet neque anteriori eam parte esse feminam. Multis igitur indiscretis incaute prolatis sermonibus, promiscuum ego tumultum sedans, *Viri*, inquam, *sodales, modestum seruate disputandi ordinem, vt venusta lex est eruditionis. Relicta ergo perturbata illa et exitum habente nullum rixa, per vices pro sua quisque sententia contendite. Etenim tempus nondum adest eundi ad nauim; otio autem abutamur ad hilaritatem, et ad eiusmodi, quod cum delectatione prodesse etiam queat, studium. Egressi itaque templo, (quando*

τῆς ἐν τῷ νεῳ (πολὺς γὰρ ὁ κατ' εὐσέβειαν ἐπιφοιτῶν ὄχλος) εἰς ἕν τι τῶν συμποσίων ἀποκλίνωμεν, ὅπως δι' ἡρεμίας ἀκούειν τε καὶ λέγειν ἅττ' ἂν βουλόμενοις, ἐξῇ· μεμνῆσθαι δ' ὡς ὁ τήμερον ἡττηθεὶς ἐκ ἔτ' αὖθις ἡμῖν περὶ τῶν ἴσων διαχλήσει.

Καλῶς ἔδοξα ταῦτα λέγειν, καὶ συγκαταινεσάντων, ἐξήειμεν, ἐγὼ μὲν ἡδόμενος, ἀδεμιᾶς με πιεζούσης φροντίδος· οἱ δ' ἐπὶ συνουσίας, μεγάλην ἐν ἑαυτοῖς σκέψιν ἄνω καὶ κάτω κυκλοῦντες, ὡς περὶ τῆς προπομπίας ἀγωνιώμενοι Πλαταιᾶσιν 11). ἐπεὶ δ' ἥκομεν εἴς τι συνηρεφὲς καὶ

do quidem multa turba religionis caussa adfluit) in coenationum vnam deuertamus, vt otiose audire et dicere, quaecumque libuerit, liceat. Memento autem, qui hodie victus fuerit, eum non amplius de iisdem rebus molestum nobis futurum.

18. Recte ista dicere visus sum, et comprobantibus illis egressi sumus, laetus ego, quem cura nulla angeret: at isti cogitabundi, qui magnam intra se commentationem sursum deorsum voluerent, quasi de pompae ducatu Plataeis decertaturi. Cum autem delati essemus ad tecta vndique

11. Περὶ τῆς προπομπίας — Πλαταιᾶσιν] Referas forte hoc certamen ad Daedala, solenne Plataeensium, de quo *Pausan.* Boeot. p. 547, 38. κληροῦντάι, καθ' ἥντινα τάξιν τὴν πομπὴν ἀνάξουσι κ. τ. λ. vnde forte colli-

καὶ παλίνσκιον, ὥρᾳ θέρους, ἀναπαυςήριον, Ἡδὺς, εἰπὼν, ὁ τόπος, ἐγὼ. καὶ γὰρ οἱ κατὰ κορυφὴν λιγυρὸν ὑπέρηχεῖ τέττιγες, ἐν μέσῳ πάνυ δικαςικῶς καθεζόμην, αὐτὴν ἐπ' αὐταῖς ὀφρύσι τὴν Ἡλιάαν ἔχων. προθεὶς δ' ἀμφοτέροις κλῆρον ὑπὲρ τοῦ, τίνα χρὴ πρῶτον εἰπεῖν, ἐπειδὴ Χαρικλῆς ἐλελόγχει πρότερον, εὐθὺς ἐνάρχεσθαι τοῦ λόγου διεκελευσάμην.

Ὁ δὲ τῇ δεξιᾷ τὸ πρόσωπον ἀνατρίψας, ἡσυχῇ, καὶ μικρὸν ἐπισχὼν, ἄρχεται τῇ δέ πῃ, Σὲ, δέσποινα τῶν ὑπὲρ σοῦ λόγων, Ἀφροδίτη, σὺ βοηθὸν αἱ ἐμαὶ δεήσεις καλοῦσιν· ἅπαντι μὲν γὰρ

que et vmbrosa ipso aestatis tempore sedilia, *suavis locus*, dicens ego, *etenim in cacumine iucundum quiddam cicadae strepunt*, in medio, plane iudicis in morem, consedi, ipsam in ipsis superciliis Heliaeam praeferens. Cum vero sortem vtrisque, de eo, vter prior diceret? proposuissem, et Charicles priorem locum sortitus esset, eum statim ingredi orationem iussi.

19. At ille dextra mulcens faciem, aliquantum cunctatus, sic fere exorsus est: Te, Domina, caussae pro te, Venus, dicendae, adiutricem preces meae aduocant. Cuicumque enim operi,

colligas contentiones de ordine illius pompae olim fuisse. *Gesner.*

γὰρ ἔργῳ, κἂν βραχὺ τῆς ἰδίας πειθῇς ἐπιςάξῃς, τελειότατόν ἐςιν, οἱ δ' ἐρωτικοὶ λόγοι περιττῶς σε δέονται· σὺ γὰρ αὐτῶν γνησιωτάτη μήτηρ· ἴθι δὴ γυναιξὶ συνήγορος, ἡ θήλεια· χάρισαι δὲ καὶ τοῖς ἀνδράσι μένειν ἀρρένεσιν, ὡς ἐγεννήθησαν. ἔγωγ' ἂν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὸ λέγε, τὴν προμήτορα, καὶ πάσης γενέσεως πρωτόῤῥιζον, ὧν ἀξιῶ, μάρτυρα ἐπικαλοῦμαι· λέγω δὲ τὴν ἱερὰν τῶν ὅλων φύσιν, ἣ τὰ πρῶτα πηξαμένη ςοιχεῖα τὸ κόσμε, γῆν, ἀέρα, πῦρ, ὕδωρ, τῇ πρὸς ἄλληλα τέτων ἐπικράσει πᾶν ἐζωογόνησεν ἔμψυχον. ἐπιςαμένη δ' ὅτι θνητῆς ἐσμεν ὕλης δημιέργημα, καὶ βραχὺς χρόνος

operi, vel paruum quiddam tuae ſuadelae, adſperſeris, illico perfectiſſimum eſt. Amatorii autem ſermones praeter caetera te indigent, tu enim germaniſſima illorum mater. Veni ſane aduocata mulieribus, *quae es* ipſa femina. Largire viris, vt mares manere velint, prout nati ſunt. Equidem in principio ſtatim orationis primam matrem, primam generationis omnis radicem, eorum quae vera eſſe cenſeo, teſtem aduoco, ſanctam illam dico vniuerſorum naturam, quae prima cogens et concilians mundi elementa, terram, aëra, ignem, aquam, horum ad ſe inuicem commiſtione animata omnia ad vitam generauit. Quod vero ſciret, mortalis nos materiae

νος ὁ τοῦ ζῆν ἑκάστῳ καθειμάρται, τὴν ἑτέρου φθορὰν ἄλλου γένεσιν ἐμηχανήσατο, καὶ τῷ θνήσκοντι τὸ τικτόμενον ἀντεμέτρησεν, ἵνα ταῖς παρ' ἀλλήλων διαδοχαῖς εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον ζῶμεν. ἐπεὶ δ' ἦν ἄπορον ἐξ ἑνός τι γεννᾶσθαι, διπλῆν ἐν ἑκάστῳ φύσιν ἐμηχανήσατο. τοῖς μὲν γὰρ ἄῤῥεσιν ἰδίας καταβολὰς σπερμάτων χαρισαμένη, τὸ θῆλυ δ' ὥσπερ γονῆς τι δοχεῖον ἀποφήνασα. κοινὸν οὖν ἀμφοτέρῳ γένει πόθον ἐγκερασαμένη, συνέζευξεν ἀλλήλοις θεσμὸν ἀνάγκης ὅσιον, καταγράψασα μένειν ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως ἑκάτερον, καὶ μήτε τὸ θῆλυ παρὰ φύσιν ἀῤῥενοῦσθαι, μήτε τἄῤῥεν ἀπρεπῶς μαλα-

opificium esse, et breue viuendi tempus fato vnicuique assignatum, vt vnius interitus generatio alterius esset machinata est, et pro his, quae moriuntur, ea quae nascuntur admensa est, vt mutuis successionibus perpetuo tempore viuamus. Cum autem fieri non posset, ex vno vti quidquam nasceretur, duplicem in vnoquoque *genere* naturam machinata est, maribus suas seminum coniectiones largita, feminam autem velut receptaculum geniturae constituens. Cum igitur commune vtrique generi desiderium admiscuisset, ea sibi inuicem copulauit, sacra necessitatis lege praescripta, vt in sua vnumquodque natura maneat, et neque muliebre genus praeter naturam affectet virilia, neque indecenter virile molle-

μαλακίζεσθαι. διὰ τοῦθ' αἱ σὺν γυναιξὶν ἀνδρῶν ὁμιλίαι, μέχρι δεῦρο τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀθανάτοις διαδοχαῖς φυλάττουσιν· οὐδεὶς ἀνὴρ ἀπ' ἀνδρὸς αὐχεῖ γενέσθαι. δυοῖν δ' ὀνομάτοιν σεβασμίοιν πᾶσαι τιμαὶ μένουσιν, ἑξίσου πατρὶ μητέρα προσκυνούντων.

Κατ' ἀρχὰς μὲν ἓν ἔθ' ἡρωϊκὰ φρονῶν ὁ βίος, καὶ τὴν γείτονα θεῶν σέβων ἀρετὴν, οἷς ἐνομοθέτησεν ἡ φύσις ἐπειθάρχει, καὶ καθ' ἡλικίας μέτρα γυναιξὶ ζευγνύμενοι, γενναίων πατέρες ἐγίγνοντο τέκνων. κατὰ μικρὸν δ' ὁ χρόνος ἀπ' ἐκείνου τοῦ μεγέθους ἐς τὰ τῆς ἡδονῆς καταβαίνων βάραθρα, ξένας ὁδοὺς καὶ παρηλλαγμένας ἀπολαύ-

mollescat. Itaque virorum cum mulieribus consuetudo, ad hunc diem immortalibus humanam vitam successionibus custodit. Neque enim quisquam vir ex viro se natum gloriatur: duobusque nominibus venerabilibus honores omnes tribuuntur, *hominibus* ex aequo patri matrem etiam adorantibus.

20. Initio igitur, cum Heroicis adhuc sententiis viuerent homines, et vicinam Deorum virtutem colerent, legibus a natura constitutis obtemperarunt, et pro aetatis modo coniuncti mulieribus, generosorum patres liberorum facti sunt. Paullatim vero vita ab illa magnitudine ad voluptatis barathra se demittens, nouas *quasdam* vias

ἀπολαύσεων ἔτεμεν. εἶθ' ἡ πάντα τολμῶσα τρυφὴ τὴν φύσιν αὐτὴν παρηνόμησε· καί τις ἄρα πρῶτος ὀφθαλμοῖς τὸ ἄῤῥεν εἶδεν ὡς θῆλυ, δυοῖν θάτερον, ἢ τυραννικῶς βιασάμενος, ἢ πείσας πανούργως· συνῆλθε δ' εἰς μίαν κοίτην μία φύσις· αὐτὰς δ' ἐν ἀλλήλοις ὁρῶντες, ἅθ' ἃ δρῶσιν, ἅθ' ἃ πάσχουσιν, ἠδέοντο· κατὰ πετρῶν δέ, φασιν, ἀγόνων σπείραντες, ὀλίγης ἡδονῆς ἀντικατηλλάξαντο μεγάλην ἀδοξίαν.

Τούτοις γε μὴν 12) εἰς τοσοῦτον τυραννικῆς βίας ἡ τόλμα προέκοψεν, ὡς μέχρι σιδήρῳ τὴν φύσιν

et immutatas fruendi ſecuerunt. Deinde luxuria nihil non audens naturae ipſam legem violauit. Atque aliquis igitur primus ita marem oculis vt feminam intuitus, alterutrum horum, aut tyrannico eum more violauit, aut callidis perſuaſionibus induxit: intrauitque cubile vnum vnus ſexus: cumque ſe alterum in altero quiſque videret, neque quae facerent, neque quae paterentur, erubeſcebant, atque per ſterilia, quod aiunt, ſaxa ſeminantes, pro parua voluptate magnam permutabant infamiam.

21. Nonnullis quidem eo vſque violentiae tyrannicae proceſſit audacia, vt ferro etiam ſacrilego

12. Εἴποις γε μὴν] Inconcinna et abſurda lectio. *Aldina* non melius τούτοις. Legendum ἐνίοις γε μὴν, vt interpretatus ſum. *Geſner.*

φύσιν ἱεροσυλῆσαι· τῶν δ' ἀῤῥένων τὸ ἄῤῥεν ἐκκενώσαντες, εὗρον ἡδονῆς παρέλκοντα μέτρα. οἱ δ' ἄθλιοι καὶ δυςτυχεῖς, ἵν' ἐπιπλέον ὦσι παῖδες, ἐδὲ ἔτι μένουσιν ἄνδρες, ἀμφίβολον αἴνιγμα διπλῆς φύσεως, ἔτ' εἰς ὃ γεγέννηνται φυλαχθέντες, ἔτ' ἔχοντες ἐφ' ὃ μετέβησαν. τὸ δ' ἐν νεότητι παραμεῖναν ἄνθος εἰς γῆρας αὐτὲς μαραίνει πρόωρον. ἅμα γὰρ ἐν παισὶν ἀριθμεῖνται, καὶ γεγηράκασιν, ἐδὲν ἀνδρῶν μεταίχμιον ἔχοντες· ἕτως ἡ μιαρὰ, καὶ παντὸς κακῆ διδάσκαλος τρυφὴ, ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἡδονὰς ἀναισχύντως ἐπινοῦσα, μέχρι τῆς ἐδὲ ῥηθῆναι δυναμένης εὐπρεπῶς νόσε κατώλισθεν, ἵνα μηδὲν ἀγνοῇ μέρος ἀσελγείας.

Si

lego naturam violarent: mariumque exhausta virilitate, cumulum quendam voluptatis inuenirent. At miseri illi atque infelices, vt diutius sint pueri, non iam manent viri, ambiguum aenigma sexus duplicis, qui neque in quem nati sunt seruauerint, neque habeant ad quem transiere: flos autem ille qui in iuuentute *aliquantum* manserat, in senectutem vti praematuram flaccescant, efficit. Simul enim in pueris censentur, et consenuere, nullum virorum interuallum habentes; adeo impura illa et mali omnis magistra luxuria voluptates impudentes aliam ex alia excogitans, ad eum vsque morbum qui neque nominari honeste potest, lubrico vestigio prolapsa est, vt nullam libidinis partem ignoraret.

22. Si

Εἰ δ' ἐφ' ὧν ἡ πρόνοια θεσμῶν ἔταξεν ἡμᾶς, ἕκαστος ἴδρυτο, ταῖς μετὰ γυναικῶν ἂν ὁμιλίαις ἠρκούμεθα, καὶ παντὸς ὀνείδους ὁ βίος ἐκαθάρευεν. ἀμέλει παρὰ τοῖς ἀδὲν ἐκ πονηρᾶς διαθέσεως παραχαράξαι δυναμένοις ζῴοις, ἄχραντος ἡ τῆς φύσεως νομοθεσία φυλάττεται. λέοντες οὐκ ἐπιμαίνονται λέαισιν, ἀλλ' ἡ κατὰ καιρὸν Ἀφροδίτη πρὸς τὸ θῆλυ τὴν ὄρεξιν αὐτῶν ἐκκαλεῖται. ταῦρος ἀγελάρχης βοῶν ἐπιθόρνυται, καὶ κριὸς ὅλην τὴν ποίμνην ἄρρενος πληροῖ σπέρματος. τί δὲ, ἃ συῶν μὲν εὐνὰς μεταδιώκασι κάπροι; λυκαίναις δ' ἐπιμίγνυνται λύκοι; καθόλα δ' εἰπεῖν, ἅθ' οἱ ἀέρια ῥοιζοῦντες ὄρνεις, ἅθ' ὅσα τὴν ὑγρὰν καθ' ὕδατος εἴληχε λῆξιν, ἀλλ' ἃ δ' ἐπὶ γῆς τι ζῶον.

22. Si vero in qua nos lege conſtituit Prouidentia, vnuſquiſque permaneret, mulierum conſuetudine contenti eſſemus, criminis omnis vita eſſet pura. Nempe apud animalia, quae vitiare nihil praua affectione animi poſſunt, nihil pollu-ta naturae lex ſeruatur. Non furunt leones in *ſui ſexus* leones, ſed tempeſtiua Venus ad feminam libidinem illorum excitat. Dux gregis taurus in vaccas ſalit: et aries vniuerſum gregem maſculo implet femine. Quid vero? non ſuum cubilia perſequuntur apri? et lupas lupi inſcendunt? Vniuerſim dicamus, neque qui aërias regiones perſtrepunt volucres, nec quaecumque humidam per aquas ſortem ſortita ſunt; ſed neque

ζῶον, ἄῤῥενος ὁμιλίας ἐπωρέχθη, μένει δὲ ἀκίνητα τῆς προνοίας τὰ δόγματα. ὑμεῖς δ', ὦ μάτην ἐπὶ τῷ φρονεῖν εὐλογέμενοι, θηρίον ὡς ἀληθῶς φαῦλον ἄνθρωποι, τίνι καινῇ νόσῳ παρανομήσαντες, ἐπὶ τὴν κατ' ἀλλήλων ὕβριν ἠρέθισθε; τίνα τῆς ψυχῆς τὐφλὴν ἀναισθησίαν καταχέαντες, ἀμφοῖν ἠσοχήκατε, φεύγοντες ἃ διώκειν ἔδει, καὶ διώκοντες ἀφ' ὧν ἔδει φεύγειν; καὶ καθ' ἕνα τοιαῦτα ζηλῶν πάντων ἑλομένων, ἀδὲ εἷς ἔσαι.

Ἀλλὰ γὰρ ἐνταῦθα τοῖς Σωκρατικοῖς καὶ ὁ θαυμαστὸς ἀναφύεται λόγος, ὑφ' οὗ παιδικαὶ μὲν ἀκοαὶ τελείων ἐνδεεῖς λογισμῶν φενακίζονται·

que in terra vllum animal maſculam illam conſuetudinem appetiit, ſed immota manent decreta prouidentiae. Vos vero, o fruſtra ſapientiae nomine bene audientes, mala profecto beſtia, homines, quo nouo morbo contra leges in mutuam contumeliam irritati eſtis? Quo caeco mentibus ſtupore offuſo vtrinque aberraſtis, fugientes quae conſectari oportebat, et a quibus fugiendum erat, ea conſectantes? Ac ſi ſingulatim omnes eandem ſibi rationem ſequendam eligant, neque vnus *paullo poſt ſuperſtes* fuerit.

23. Verum enim vero hic etiam Socraticis praeclara illa, *ſi Dis placet*, naſcitur oratio, qua puerile aures, et plena ratiocinandi facultate deſtitutae,

ται· τὸ δ' ἤδη κατὰ φρένησιν ἐς ἄκρον ἔχον ἐκ ἂν ὑπαχθῆναι δύναιτο. ψυχῆς γὰρ ἔρωτα πλάττονται, καὶ τὸ τοῦ σώματος εὔμορφον ἀιδέμενοι φιλεῖν, ἀρετῆς καλοῦσιν αὐτὰς ἐραστάς· ἐφ' οἷς μοι πολλάκις καγχάζειν ἐπέρχεται. τί γὰρ παθόντες, ὦ σεμνοὶ φιλόσοφοι, τὸ μὲν ἤδη μακρῷ χρόνῳ δεδωκὸς ἑαυτοῦ πεῖραν ὁποῖόν ἐςιν, ᾧ πολλὰ προσήκεσα καὶ γῆρας ἀρετὴν μαρτυρεῖ, δι' ὀλιγωρίας παραπέμπετε; πῶς δὲ ὁ σοφὸς ἔρως ἐπὶ τὸ νέον ἐπτόηται, μηδέπω τῶν λογισμῶν ἐν αὐτῷ, πρὸς ἃ τραπήσονται, κρίσιν ἐχόντων; ἢ νόμος ἐςὶ, πᾶσαν μὲν ἀμορφίαν πονηρίας εἶναι κατάκριτον, εὐθὺ δ' ὡς ἀγαθὸν ἐπαι-

tae, decipiuntur: quiſquis ad maturitatem quandam mentis peruenerit, ſupplantari non iam poſſit. Animi enim quendam amorem fingunt, et cum pudeat illos corporis amare formam, virtutis ſe amatores vocant. Qua in re cachinnari ſaepe me ſubit. Quid enim vobis in mentem venit, venerabiles Philoſophi, quod *eam aetatem*, quae longo iam tempore ſui experimentum dedit, cui aduentans canities et ſenectus virtutis teſtimonium perhibet, contemtam tranſmittitis? ſed ſapiens omnis amor in teneram aetatem attonito impetu fertur, in qua iudicatum nondum eſt, quorſum ſe conuerſura ſit ſententia? Vtrum lex eſt, deformitatem omnem prauitatis eſſe damnatam, continuo tanquam bonum laudari, quid-

quid

ἐπαινεῖσθαι τὸν καλόν; ἀλλά μοι κατὰ τὸν μέγαν ἀληθείας προφήτην Ὅμηρον

— εἶδός τις ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ·
Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι ςέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν, ὁδ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·
Ἐχόμενον δ' ἀνὰ ἄςυ, θεὸν ὡς εἰσορόωσι.

καὶ πάλιν εἶπέ πως λέγων,

— οὐκ ἄρα σοί γ' ἐπὶ εἴδει καὶ φρένες ἦσαν.

Ἀμέλει τοῦ καλοῦ Νιρέως ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς πλέον ἐπαινεῖται.

Πῶς

quid pulchrum est? Verum enim vero secundum magnum veritatis interpretem Homerum

alius pulchro minus enitet ore,
At formam eloquio Deus ornat, eumque tuentur
Laeti omnes: suaui intrepidus commixta pudore
Dum fatur, medioque in coetu praestat honore.
Perque vrbem adspiciunt gradientem numinis instar.

Et rursus alio loco,

At tibi formoso sub corpore non habitat mens.

Videlicet pulchro Nireo sapiens Vlysses magis laudatur.

24. Quo

Πῶς ἂν φρονήσεως μὲν, ἢ δικαιοσύνης, τῶν τε λοιπῶν ἀρετῶν, αἳ τελείοις ἀνδράσι σύγκληρον εἴληχασι τάξιν, ἐδεὶς ἔρως ἐντρέχει, τὸ δ' ἐν παισὶ κάλλος ὀξυτάτας ὁρμὰς παθῶν ἐγείρει; πάνυ γὰν ἐρᾶν ἔδει Φαίδρε διὰ Λυσίαν, ὦ Πλάτων, ὃν πρὲδωκεν; ἢ τὴν ἀρετὴν Φιλεῖν Ἀλκιβιάδε εἰκὸς ἦν, διότι ἑκρωτηρίαζε τὰ θεῶν ἀγάλματα, καὶ τὴν ἐν Ἐλευσῖνι τελετὴν αἱ παρὰ πότον ἐξορχὲνται φωναί; τίς ἐραςὴς ὁμολογεῖ γενέσθαι, προδιδομένων Ἀθηνῶν, καὶ Δεκελείας ἐπιτειχιζομένης, καὶ βίε τυραννίδα βλέποντος; ἀλλ' ἄχρι μὲν ἐδέπω κατὰ τὸν ἱερὸν Πλάτωνα πώγωνος ἐμπίπλατο, πᾶσιν ἐπέραςος

24. Quomodo igitur prudentiae quidem aut iuſtitiae, reliquarumque virtutum, quae ſorte quadam maturae aetatis viris adiunctae ſunt, amor non conuenit; ſed ea quae in pueris eſt pulchritudo acutiſſimos perturbationum impetus excitat? Omnino enim amare oportebat Phaedrum propter Lyſiam, o Plato, quem prodidit; aut virtutem amare Alcibiadis conueniebat, propterea quod Deorum ſtatuas truncauit, et quod Eleuſinia myſteria voces inter comiſſationem fuſae propalarunt. Quis amatorem ſe profitetur, cum produntur Athenae, cum munitur Decelia, cum vita ſpectat ad tyrannidem? Sed quamdiu nondum, vt diuinus Plato ait, barba erat oppletus amabilis erat

ραστος ἦν. μεταβὰς δ' ἀπὸ τοῦ παιδὸς εἰς τὸν ἄνδρα, καθ' ἣν ἡλικίαν ἡ τέως ἀτελὴς φρόνησις ὁλόκληρον εἶχε τὸν λογισμὸν, ὑπὸ πάντων ἐμισεῖτο. τί δὴ; πάθεσιν αἰσχροῖς ὀνομάτων ἐπιγράφοντες αἰδῶ, ψυχῆς ἀρετὴν λέγουσι τὴν τοῦ σώματος εὐπρέπειαν οἱ φιλόνεοι μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν ἐπισήμων ἀνδρῶν φιλαπεχθημόνως μνημονεύειν, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

Μικρὰ δ' ἀπὸ τῆς ἄγαν σπουδῆς ἐπὶ τὴν ὑμετέραν, ὦ Καλλικρατίδα, καταβὰς ἡδονὴν, ἐπιδείξω παιδικῆς χρήσεως πολὺ τὴν γυναικείαν ἀμείνω. καὶ τό γε πρῶτον ἐγὼ πᾶσαν ἀπόλαυσιν

erat omnibus: cum vero e puero transiisset in virum, qui aetate imperfecta adhuc prudentia plenam adsecuta rationem est, odio erat omnibus. Quid ergo? Turpibus animi affectionibus nomina verecunda tribuentes, virtutem appellant corporis decorem, adolescentiae magis amatores, quam sapientiae. Et haec quidem, ne insignium virorum infesto animo videamur meminisse, huc vsque dicta sunto.

25. Paullum vero a nimio illo studio *(quo feruntur in adolescentulos sic dicti philosophi)* ad vestram illam, Callicratides, voluptatem delatus, ostendam, consuetudine puerorum praestantiorem longe esse muliebrem. Ac primum quidem

σιν ἡγεῖμαι τερπνοτέραν εἶναι τὴν χρονιωτέραν. ὀξεῖα γὰρ ἡδονὴ παραπτᾶσα φθάνει, πρὶν ἢ γνωσθῆναι πεπαυμένη· τὸ δ' εὐφραῖνον, ἐν τῷ παρέλκοντι κρεῖττον, ὡς εἴθε καὶ βίε μακραὶς προθεσμίαις ἡ μικρολόγος ἡμῖν ἐπέκλωσε μοῖρα, καὶ τὸ πᾶν ἦν διηνεκὴς ὑγίεια, μηδεμιᾶς λύπης τὴν διάνοιαν ἐκνεμομένης. ἑορτὴν γὰρ ἂν καὶ πανήγυριν τὸν ὅλον χρόνον ἤγομεν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν μειζόνων ἀγαθῶν ὁ βάσκανος δαίμων ἐνεμέσησεν, ἔν γε τοῖς παρεῦσιν ἤδιστα τὰ παρέλκοντά. γυνὴ μὲν ἐν ἀπὸ παρθένε μέχρις ἡλικίας μέσης, πρὶν ἢ τελέως τὴν ἐσχάτην ῥυτίδα τοῦ γήρως

voluptatis quemcunque fructum delectabiliorem arbitror, quo fit longior. Praeteruolans enim celeris voluptas prius quam cognoſcatur deſinit. Quidquid autem oblectat, eo ipſo quod protrahitur, melius eſt. Itaque optabile erat, vt etiam vitae longiorem diem ſordida nobis Parca deſtinauiſſet, atque vniuerſum illud ſpatium nobis eſſet perpetua ſanitas, dolore nullo mentem depaſcente. Feſtum enim diem et celebritatem totum illud tempus tranſigeremus. Sed quandoquidem maiora nobis bona inuida fortuna negavit; in praeſentibus certe ſuauiſſima, quae longiſſime durant. Mulier quidem igitur a virginitate inde ad mediam vſque aetatem, ante quam omnino extrema ſenectutis ruga incurſet, res

eſt

γήρως ἐπιδραμεῖν, εὐάγκαλον ἀνδράσιν ὁμίλημα, καὶν παρέλθῃ τὰ τῆς ὥρας, ὅμως ἡ ἐμπειρία ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.

Εἰ δ' εἴκοσιν ἐτῶν ἀποπειρῷη παῖδά τις, αὐτὸς ἔμοιγε δοκεῖ πασχητιᾶν, ἀμφίβολον Ἀφροδίτην μεταδιώκων· σκληροὶ γὰρ οἱ τῶν μελλῶν ἀπανδρωθέντες ὄγκοι, καὶ τραχὺ μὲν ἀντὶ τοῦ πάλαι μαλακοῦ πυκασθὲν ἰξλοις τὸ γένειον· οἱ δ' εὐφυεῖς μηροὶ θριξὶν ὥσπερεὶ ῥυπῶντες. ἃ δ' ἐστὶ τούτων ἀφανέστερα, τοῖς πεπειρακόσιν ὑμῖν εἰδέναι παρίημι. γυναικὶ δὲ ἀεὶ πάσῃ ἡ τοῦ χρώματος ἐπισίλβει χάρις, καὶ δαψιλεῖς μὲν ἀπὸ τῶν βοστρύχων τῆς κεφαλῆς ἕλικες, ὑακίν-

θοις

est amplexu et consuetudine viri dignissima. Et sicet illa formae maturitas praeterierit; tamen experientia illius habet, quod dicat sapientius adolescentulis.

26. At si quis viginti annorum adolescentulum aggrediatur, ipse pathicus esse mihi videatur, qui ambiguam adeo sectetur Venerem. Dura etenim membrorum in his qui viri facti sunt robora, et asperum pro molli quondam mentum, quod prima barba densauit, et femora illa bene nata pilis velut sordescunt. Quae hisce magis latent, vos qui experti estis, scire patior. In muliere autem semper omni coloris relucet gratia, et densae de cincinnis capitis spirae, hyacinthorum et

θοις τὸ καλὸν ἀνθῦσιν ὅμοια πορφύροντες· οἱ μὲν, ἐπινώτιοι κέχυνται, μεταφρένων κόσμος, οἱ δὲ παρ' ὦτα καὶ κροτάφους, πολὺ τῶν ἐν λειμῶνι ὐλότεροι σελίνων· τὸ δ' ἄλλο σῶμα, μηδ' ἀκαρῆ τριχὸς αὐταῖς ὑποφυομένης, ἠλέκτρου, φασὶν, ἢ Σιδωνίας ὑέλου διαφεγγέστερον ἀπαστράπτει.

Τί δ' ὐχὶ τῶν ἡδονῶν καὶ τὰς ἀντιπαθεῖς μεταδιωκτέον, ἐπειδὰν ἐξίσου τοῖς διατιθεῖσιν οἱ πάσχοντες εὐφραίνωνται; σχεδὸν γὰρ ὐ κατὰ ταυτὰ τοῖς ἀλόγοις ζώοις τὰς μονήρεις διατριβὰς ἀσμενίζομεν, ἀλλά πως φιλεταίρῳ κοινωνίᾳ συζυγέντες, ἡδίω τά τε ἀγαθὰ σὺν ἀλλήλοις ἡγούμεθα, καὶ τὰ δυσχερῆ κουφότερα μετ' ἀλλήλων.

purpurae instar pulchrum florent, partim per tergum fusae scapularum decus, partim circa aures ac tempora, pratensibus apiis multo laetiores. Reliquum vero corpus, ne minimo quidem illis succrescente pilo, electro, quod aiunt, vel Sidonio vitro refulget lucidius.

27. Quidni vero in voluptatum genere eas praesertim persequamur, quae sunt mutuae? vbi aequaliter, qui inferunt amorem, et qui excipiunt, oblectantur. Fere enim non eo modo, quo animalia rationis expertia, solitariam vitam amamus; sed sociali quadam communione coniuncti, cum suauiora putamus bona, quae communiter habemus, tum mala leuiora. Vnde mensa communis

λων. ὅθεν εὑρέθη τράπεζα κοινή· καὶ φιλίας μεσίτιν τράπεζαν παραθέμενοι, γαστρὶ τὴν ὀφειλομένην ἀπομετρᾶμεν ἀπόλαυσιν, ἐ μόνοι τὸν θάσιον, εἰ τύχοι, πίνοντες οἶνον, ἐδὲ καθ' αὑτὰς τῶν πολυτελῶν πιμπλάμενοι σιτίων, ἀλλὰ δοκεῖ τερπνὸν ἑκάστῳ τὸ μετ' ἄλλε, καὶ τὰς ἡδονὰς κοινωσάμενοι μᾶλλον εὐφραινόμεθα. αἱ μὲν ἓν γυναικεῖοι σύνοδοι, τῆς ἀπολαύσεως ἀντίδοσιν ὁμοίαν ἔχεσιν· ἀλλήλες γὰρ ἐξίσε διαθέντες, ἡδέως ἀπηλλάγησαν· εἴ γε μὴ δικαστὴ Τειρεσίᾳ προσεκτέον, ὅτι ἡ θήλεια τέρψις ὅλη μοίρᾳ πλεονεκτεῖ τὴν ἄρρενα. καλὸν δ' οἶμαι, μὴ φιλαύτως ἀπολαύσαι θελήσαντας, ὅπως ἰδίᾳ

munis inuenta eſt, et pararium amicitiae menſam apponentes, debitam ventri voluptatem admetimur, non ſoli Thaſium, vt hoc vtar, vinum bibentes, neque priuatim ſinguli pretioſis nos cibis implentes: ſed iucundum vnicuique videtur, quo fruitur cum alio, et communicatis voluptatibus magis delectamur. Congreſſus autem cum mulieribus, mutuum quendam voluptatis fructum habent: cum enim aequaliter ſe inuicem afficiant, delectati ambo abeunt, niſi forte Tireſias iudex audiendus eſt, feminae voluptatem altero tanto maiorem eſſe virili *pronuntians*. Honeſtum autem puto, homines non prae amore ſui nimio, frui cum volunt, hoc ſpectare, vt

ἰδίᾳ τι χρηςὸν ἀποίσονται, σκοπεῖν ὅλην παρά τε λαμβάνοντας ἡδονὴν, ἀλλ' ἐκεῖνο μερισαμένες, ἃ τυγχάνεσιν, ἀντιπαρασχεῖν ὅμοια· τοῦτο δ' ἐκ ἂν ἐπὶ παίδων εἴποι τις, ἐχ ἕτω μέμηνεν. ἀλλ' ὁ μὲν διαθεὶς, ἣ νομίζει ποτὲ ταῦτα, τὴν ἡδονὴν ἐξαίρετον λαβὼν, ἀπέρχεται· τῷ δὲ ὑβρισμένῳ, κατ' ἀρχὰς μὲν ὀδύναι, καὶ δάκρυα, μικρὸν δὲ ὑπὸ χρόνου τῆς ἀλγηδόνος χαλασάσης, πλέον, ὥς φασιν, ἐδὲν ἂν ἐχλήσειας, ἡδονὴ δ' ἐδ' ἡτισῦν. εἰ δὲ δεῖ τι καὶ περιεργότερον εἰπεῖν (δεῖ δὲ ἐν Ἀφροδίτης τεμένει) γυναικὶ μὲν, ὦ Καλλικρατίδα, καὶ παιδικώτερον χρώμενον ἔξεςιν εὐφρανθῆναι, διπλασίας ἀπολαύσεως ὁδοὺς ἀνοίξαντα, τὸ δ' ἀρρὲν

ipsi pro se bonum quiddam auferant, totam ex aliquo voluptatem capientes; sed vt partientes quod consequuntur, vicissim praebeant similia. Hoc autem in pueris *ita se habere* non dixerit quisquam: non ita insanierit. Verum amator quidem, prout de his existimat, eximia voluptate percepta abit: at passo contumeliam ab initio quidem dolores et lacrumae; remittentibus autem paullum ipso tempore doloribus, nihil amplius, aiunt, molestus fueris, voluptas autem nec tantilla. Si quid vero curiosius dicendum; dicendum autem in luco Veneris, muliere quidem, Callicratides, etiam puerilem in morem vtenti oblectari licet, duplici fructus via aperta: sed femi-

ἄῤῥεν οὐδενὶ τρόπῳ χαρίζεται θήλειαν ἀπόλαυσιν.

Ὥς' εἰ μὲν καὶ ὑμῖν ἀρέσκειν δύναται, πρὸς ἀλλήλους δὲ ἡμεῖς ἀποτειχισώμεθα. εἰ δὲ τοῖς ἄῤῥεσιν εὐπρεπεῖς αἱ μετὰ ἀῤῥένων ὁμιλίαι, πρὸς τὸ λοιπὸν ἐράτωσαν ἀλλήλων καὶ γυναῖκες. ἄγε νῦν, ὦ νεώτερε χρόνε, καὶ τῶν ξένων ἡδονῶν νομοθέτα, καινὰς ὁδὸς ἄῤῥενος τρυφῆς ἐπινοήσας, χάρισαι τὴν ἴσην ἐξουσίαν καὶ γυναιξίν· ἀλλήλαις ὁμιλησάτωσαν, ὡς ἄνδρες· ἀσελγῶν δὲ ὀργάνων ὑποζυγωσάμεναι τέχνασμα, ἀσπόρων τεράσιον αἴνιγμα, κοιμάσθωσαν γυνὴ μετὰ γυναικός, ὡς ἀνήρ· τὸ δὲ εἰς ἀκοὴν σπανίως ἦκον ὄνομα (αἰσχύ-

femineum fructum nullo modo mas praebere poteſt.

28. Itaque ſi vobis etiam, *puerorum amatoribus*, placere poteſt *mulier*; a nobis inuicem, quaſi interiecto pariete, abſtineamus. Si vero decet viros cum viris conſuetudo, in poſterum etiam ament ſe inuicem mulieres. Age iam, nouum ſaeculum, et peregrinarum voluptatum legislator, cum nouas virilis libidinis vias excogitaueris, aequam poteſtatem feminis etiam indulge: ſecum inuicem, vt viri, coeant: laſciuorumque inſtrumentorum commenta ſubſtringentes, portentoſum ſterilium aenigma, cum muliere mulier, vt vir cum viro cubent: illudque ad aures raro

σχύνομαι καὶ λέγειν) τῆς τριβακῆς ἀσελγείας, ἀναίδην πομπευέτω. πᾶσα δ' ἡμῶν ἡ γυναικωνῖτις ἔξω Φιλαινὶς, ἀνδρογύνας ἔρωτας ἀσχημονοῦσα. καὶ πόσῳ κρεῖττον εἰς ἄῤῥενα τρυφὴν βιάζεσθαι γυναῖκα, ἢ τὸ γενναῖον ἀνδρῶν εἰς γυναῖκα θηλύνεσθαι;

Τοιαῦτα συντόνως μεταξὺ παθαινόμενος ὁ Χαρικλῆς ἐπαύσατο, δεινόν τι καὶ θηριῶδες ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑποβλέπων. ἐώκει δέ μοι καὶ καθαρσίῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς παιδικοὺς ἔρωτας. ἐγὼ δὲ ἡσυχῇ μειδιάσας, καὶ πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ῥεύματι τῷ ὀφθαλμῷ παραβαλὼν, Παιδιᾶς, ἔφην, καὶ γέλωτος, ὦ Καλλικρατίδα, δικαστὴς κατεδεῖσθαι

peruenienſ nomen, pudet etiam dicere, tribadicae obſcenitatis, ſublato pudore triumphet: gynaeceum omne noſtrum eſto Philaenis, ſemminares amores contra decus vſurpans. Et quanto melius, feminam in luxuriem irrumpere maſculam, quam, quod in viris generoſum eſt, in muliorem effeminari?

29. Talia contentius, et tanquam qui mouere vellet animos, cum dixiſſet Charicles, conticuit, vehemens quiddam et ferinum oculis cernens. Videbatur autem mihi piamentis quibuſdam contra maſculos amores vti. Ego vero placide ſubridens coniectis in Athenienſem oculis *Ludi*, inquam, *et riſus, Callicratide, me ſedere vatis arbitrum,*

δεῖσθαι προσδοκήσας, ἐκ οἷδ' ὅπως ὑπὸ τῆς Χαριτλέους δεινότητος ἐπὶ σπουδαιότερον ἤγμαι. σχεδὸν γὰρ ὡς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ περὶ φόνου καὶ πυρκαϊᾶς, ἢ, νὴ Δία, φαρμάκων, ἀγωνιζόμενος, ὑπερφυῶς ἐπαθήνατο. καιρὸς οὖν ὁ νῦν, εἴ ποτε καὶ πρότερον, ἀπαιτεῖν σε τὰς Ἀθήνας· Περικλέους δὲ πειθὼ, καὶ τῶν δέκα ῥητόρων τὰς Μακεδόσιν ἀνθωπλισμένας γλώσσας, ἑνὶ τῷ σῷ λόγῳ διατρίψαι, μιᾶς τῶν ἐν Πνυκὶ δημηγοριῶν ἀναμνησθέντι.

Μικρὸν ἓν ἐπισχὼν ὁ Καλλικρατίδας (ἐφάνη δὲ ἀπὸ τοῦ προσώπου μοι τεκμαιρομένῳ, καὶ λίαν ἀγωνίας μεστὸς εἶναι) λόγων ἀμοιβαίων ἐνάρχεται. Εἰ γυναικῶν ἐκκλησία, καὶ δικαστήρια, καὶ πολι-

bitrum, nescio quomodo a Chariclis vehementia ad seriam curam traductus sum. Fere enim vt in Martio Colle de caede, aut incendiario crimine, aut veneficio, Medius fidius, decertans, vltra modum commotus est. Nunc igitur, si vsquam alias, tempus est reposcere te Athenas tuas; Pericleamque suadam, et oratorum decem armatas adversus Macedoniam linguas, in vna hac tua versari oratione, eque concionis in Pnyce vnius iam esse memorem.

30. Parum igitur cum sustinuisset se Callicratides (videbatur autem, quantum ex vultu licebat colligere, plenus et ipse certaminis esse) orationem contrariam exorsus est: Si concio mulie-

πολιτικῶν πραγμάτων ἦν μετουσία, στρατηγὸς ἂν, ἢ προστάτης ἐκεχειροτόνησο, καί σε χαλκῶν ἀνδριάντων ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ὦ Χαρίκλεις, ἐτίμων. σχεδὸν γὰρ ἐδὲ αὐταὶ περὶ αὐτῶν, ὁπόσαι πρᾶξιν κατὰ σοφίαν ἐδόκουν, εἴ τις αὐταῖς τὴν τε λέγειν ἐξουσίαν ἐφῆκεν, ἔτω μετὰ σπουδῆς ἂν εἶπον. οὐχ ἡ Σπαρτιάτας ἀνθωπλισμένη Τελέσιλλα, δι' ἣν ἐν Ἄργει θεὸς ἀριθμεῖται γυναικῶν Ἄρης· οὐχὶ τὸ μελιχρὸν αὔχημα Λεσβίων Σαπφὼ, καὶ ἡ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ Θεανώ· τάχα δ' οὐδὲ Περικλῆς οὕτως ἂν Ἀσπασίᾳ συνηγόρησεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ εὐπρεπὲς ἄρρενας ὑπὲρ θηλειῶν λέγειν, εἴπωμεν καὶ ἄνδρες ὑπὲρ ἀνδρῶν. σὺ δὲ ἵλεως

ribus, et tribunalia, et ciuilium rerum esset communio, Imperator tu quidem aut praetor deligeseris, et aeneis te per fora statuis, Charicles, honorarent. Vix enim ipsae de se, quotquot illarum praestare sapientia visae sunt, si quis illis dicendi potestatem permitteret, tanto studio dicerent: non illa armata contra Spartanos Telesilla, propter quam Argis in feminarum numinibus Mars memoratur: non flaua illa Lesbiorum gloria Sappho, et filia sapientiae Pythagoreae Theano. Sed forte nec Pericles ita Aspasiae caussam egit. Verum enimuero quandoquidem virum dicere pro feminis decet, pro viris etiam dica-

ἵλεως Ἀφροδίτη γενοῦ, καὶ γὰρ ἡμεῖς τὸν σὸν ἔρωτα τιμῶμεν.

Ἐγὼ μὲν ἂν ἐνόμιζον ἄχρι παιδιᾶς ἱλαρὰν τὴν ἔριν ἡμῶν προκόψαι· ἐπεὶ δὲ οἱ παρὰ τούτου λόγοι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπὲρ γυναικῶν ἐπενοήθησαν, ἀσμένως τὴν ἀφορμὴν ἥρπακα. μόνος γὰρ ὁ ἄρρην ἔρως κοινὸν ἀρετῆς καὶ ἡδονῆς ἐστιν ἔργον. εὐξαίμην γὰρ ἄν, εἴπερ ἦν ἐν δυνατῷ, τὴν ἐπήκοόν ποτε τῶν Σωκρατικῶν λόγων πλατάνιστον, Ἀκαδημίας καὶ Λυκείου δένδρον εὐτυχέστερον, ἐγγὺς ἡμῶν ἐστάναι, πεφυκυῖαν ἔνθ' ἡ Φαίδρου προσκυάκλισις ἦν, ὥσπερ ὁ ἱερὸς εἶπεν ἀνήρ, πλείων ἀψάμενος Χαρίτων. αὐτὴ τάχα ἂν ὥσπερ ἡ ἐν Δωδώνῃ φηγὸς ἐκ τῶν ὀροδάμνων ἱερὰν ἀπορ-

dicamus viri. At tu propitia, Venus, esto. Nam tuum nos quoque Amorem colimus.

31. Equidem putabam intra ludum hilarem contentionem nostram processisse: quando vero istius oratio philosophari etiam pro mulieribus instituit, lubens eam occasionem arripui. Solus enim amor masculus commune virtutis atque voluptatis opus est. Optauerim enim, si quidem fieri posset, arbitram aliquando Socraticorum sermonum platanum, Academia pariter et Lyceo arborem feliciorem, prope nos stare enatam, vbi acclinabat se Phaedrus, vt sanctus vir dixit, qui multas *eo loco dicendi* veneres assecutus est. Ipsa forte velut illa Dodonae fagus, sacram erumpens de

ἀποῤῥήξαιμι φωνὴν, τὰς παιδικὰς εὐφήμησεν ἔρωτας, ἔτι τὰ καλὰ μεμνημένη Φαίδρου. πλὴν ἐπεὶ τᾶτ' ἀμήχανον·

—— ἢ γὰρ πολλὰ μεταξὺ

Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα,
ξένοι τε ἐπ' ἀλλοτρίας γῆς ἀπειλείμμεθα, καὶ πλεονέκτημα Χαρικλέος ἐστὶν ἡ Κνίδος· ὅμως τἀληθὲς ἐ προδώσομεν, εἴξαντες ὄκνῳ.

Μόνον ἡμῖν σὺ, δαῖμον ἐρώνιε, καιρίως παράσηθι, Φιλίας εὐγνώμων ἱεροφάντα μυστηρίων ἔρως, ἀ κακὸν νήπιον, ὁποῖα ζωγράφων παίζεσι χεῖρες, ἀλλ' ὃν ἡ πρωτόσπορος ἐγέννησεν ἀρχὴ, τέλειον εὐθὺ τεχθέντα. σὺ γὰρ ἐξ ἀφανὲς καὶ κεχυμένης ἀμορφίας τὸ πᾶν ἐμόρφωσας.

de tamia vocem, puerilcs amores formosi Phaedri adhuc recordata probauerit. Verum cum fieri hoc nullo modo possit,

multa enim mimis intercedunt,

Montes vmbrosi, resonanti murmure pontus;

cum peregrini in aliena terra relicti simus, et praerogatiua Chariclis sit Cnidus: tamen verum non prodemus, concedentes ignauiae.

32. Modo tu nobis, caelestis geni, opportune ades, amicitiae cognitor, arcanorum reuelator Amor, non infans vilis, qualem pictorum iudunt manus, sed quem seminandi princeps origo genuit ab ipsa statim natiuitate perfectum. Tu enim ex obscura et profusa informitate vniuersum

hoc

σας. ὥσπερ ἓν ὅλε κόσμε τάφον τινὰ κοινὸν ἀφελὼν τὸ περικείμενον χάος, ἐκεῖνο μὲν ἐς ἐσχάτε ταρτάρε μυχὲς ἐφυγάδευσας, ἔνθα ὡς ἀληθῶς

— σιδήρειαί τε πύλαι, καὶ χάλκεος ἐδός,

ὅπως ὑπ' ἀῤῥήκτε δεθὲν φρεραῖς, τῆς ἔμπαλιν ὁδὸς εἴργηται· λαμπρῷ δὲ φωτὶ τὴν ἀμαυρὰν νύκτα πετάσας, παντὸς ἀψύχε τε, καὶ ψυχὴν ἔχοντος ἐγένε δημιεργός· ἐξαίρετον δὲ ἐγκεράσας ἐμόνοιαν ἀνθρώποις τὰ σεμνὰ φιλίας πάθη συνῆψας, ἵν' ἐξ ἀκάκε καὶ ἁπαλῆς ἔτι ψυχῆς ἡ εὔνοια συνεκτρεφομένη, πρὸς τὸ τέλειον ἀνδρῶται.

Γάμοι

hoc formasti. Igitur velut commune quoddam vniuersi mundi sepulcrum auferens, circumfusum illi chaos, hoc quidem in vltimi recessus tartari fugasti, vbi vere

Sunt portae ex ferro, sunt duri liminis aera,

vti perrumpenda nunquam custodia vinctum a reditu arceatur: ac splendida luce obscuram noctem explicans, inanimatorum omnium animatorumque factus es opifex: eximie autem hominibus concordia affundenda honestas amicitiae affectiones coniunxisti, vt ex innocenti et molli adhuc anima simul enutrita beneuolentia ad virilem maturitatem perueniat.

33. Nu-

Γάμοι μὲν γὰρ διαδοχῆς ἀναγκαίας εὕρηνται φάρμακα. μόνος δὲ ὁ ἄρρην ἔρως, φιλοσόφῳ καλόν ἐςι ψυχῆς ἐπίταγμα. πᾶσι δὲ τοῖς ἐκ τοῦ περιόντος εἰς εὐπρέπειαν ἠσκημένοις, ἔπεται τιμὴ πλείων, ἢ ὅσα τῆς παραυτίκα χρείας ἐπιδεῖται· καὶ πάντη τοῦ ἀναγκαίου τὸ καλὸν κρεῖττον. ἄχρι μὲν ἓν ὁ βίος ἀμαθὴς ἦν, ἀδέπω τῆς καθ' ἡμέραν πείρας πρὸς τὸ βέλτιον εὐσχολῶν, ἀγαπητῶς ἐπ' αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα συνεςέλλετο· τῆς δὲ ἀγαθῆς διαίτης ἐπείγων ὁ χρόνος, ἀ παρέσχεν εὕρεσιν. ἐπειδὴ δὲ αἱ μὲν ἐσπευσμέναι χρεῖαι πέρας εἶχον, οἱ δὲ τῶν ἐπιγιγνομένων ἀεὶ λογισμοὶ τῆς ἀνάγκης ἀφεθέν-

τες

33. Nuptiae enim, vt necessariae successionis remedia, inuentae sunt: solus amor masculus honestum philosophae mentis imperium est. Quaecumque autem praeter necessitatem decoris caussa exercentur, ea maior consequitur honor, quam quibus vsus quaedam indigentia adiecta est: et omnino pulchra necessariis sunt praestantiora. Donec ergo imperiti erant homines, necdum satis otii ad quotidiana meliorum experimenta haberent, contenti *praesentibus* intra ipsa se necessaria continebant; vrgensque tempus bonae viuendi rationis inueniendae opportunitatem non praebebat. Postquam vero vrgentes illae indigentiae finem habuere; posterorumque ingenia, necessi-

tate

τες ἡυκαίρεν, ἐπινοεῖν τι τῶν κρειττόνων ἐκ τέτε κατ' ὀλίγον ἐπιςῆμαι συνηύξοντο. τέτο δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν ἐντελεςέρων τεχνῶν ἕνεςιν εἰκάζειν. αὐτίκα πρῶτοί τινες ἄνθρωποι γενόμενοι, τὲ καθ' ἡμέραν λιμὲ φάρμακον ἐζήτουν, εἶθ' ἁλισκόμενοι τῇ πρὸς τὸ παρὸν ἐνδείᾳ, τῆς ἀπορίας ἐκ ἐώσης ἐλέσθαι τὸ βέλτιον, τὴν εἰκαίαν πόαν ἐσιτέντο, καὶ μαλθακὰς ῥίζας ὀρύττοντες, καὶ τὰ πλεῖςα δρυὸς καρπὸν ἐσθίοντες. ἀλλ' ἡ μὲν ἀλόγοις ζώοις μετὰ χρόνον ἐφεύρεθη, σπόρον δὲ πυρὲ καὶ κριθῆς εἶδον αἱ γεωργῶν ἐπιμέλειαι, εὑρέσαι κατ' ἔτος ἐκνεάζοντα· καὶ ἐδὲ μανεὶς ἂν εἴποι τις, ὅτι δρῦς ςάχυος ἀμείνων.

Τί

tate ſoluta, otii ſatis nacta ſunt melioribus inueniendis; ex ea re paullatim artes enatae ſunt. Hoc nobis de vilioribus illis licet coniicere. Vix nati erant primi quidam homines, cum quotidianae famis remedium quaeſiuere: tum deprehenſi a praeſente inopia, cum indigentia, quod melius eſſet, eligendi facultatem non concederet, fortuita herba veſcebantur, cum et molles radices effoderent, et quercus plerumque fructum ederent: ſed haec quidem poſt tempus aliquod mutis animantibus abiecta ſunt: ſed tritici ſementem atque hordei videbant agricolarum curae, quam inuenerant, quotannis inſtaurari. Nec adeo inſaniat quiſquam, qui ſpica meliorem dicat quercum.

34. Quid

Τί δ' ἐκ ἐν ἀρχῇ μὲν εὐθὺ τοῦ βίου, σκέπης δεηθέντες ἄνθρωποι, νάκη, θηρία δειραντες ἠμφιέσαντο; καὶ σπήλυγγας ὀρῶν, κρύας καταδύσεις ἐπενόησαν, ἢ παλαιῶν ῥιζῶν 13), ἢ φυτῶν αὖα κοιλώματα; τὴν δὲ ἀπὸ τούτων μίμησιν,

34. Quid vero? nonne principio ſtatim vitae, indigentes tegumento homines, excoriatorum pellibus animalium induebantur? et montium ſpeluncas perfugia frigoris excogitabant, aut rurſus radicum plantarumque *aſſeruandarum* ficcas cauernas? Verum *coeptam* ab his imitationem, trans-

13. Ἢ πάλαι ῥιζῶν] Suſpicor legendum ἢ πάλιν, vt diſiunctioni modo ſeruiat. Non ſemper *iterationem* aut *reciprocum* quiddam ſignificari hac particula, ſed connexioni ſ. diſiunctioni potius ſeruire apparet, V. G. ex Themiſtoclis ad Artaxerxen epiſtola apud Thucyd. I, 137. ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. Sic Latini *contra* adhibent et *rurſus*. Sic Noſter paullo poſt c. 35. extr. ἀλλὰ τὰ μὲν παλαιὰ — ἃ δὲ αὖθις — ὁ βίος ἐξεῦρεν. *Geſner*. Etſi ſcio αἱ πάλαι ῥίζαι aeque Graecum eſſe atque παλαιαὶ, tamen obſecundaui *Solano* (παλαιῶν volenti) quia ſenſus aduerbii foret alius, et hic ineptus; nam οἱ πάλαι ſunt quidem *antiqui*; ſed ii, qui non amplius ſunt. Iam non intelligendae radices quae olim fuere, nunc non ſunt amplius, ſed *inueteratae* et *robuſtae*. Reitz.

μησιν, ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀεὶ μετάγοντες, ὕφηναν μὲν ἑαυτοῖς χλανίδας, οἴκους δὲ ᾠκίσαντο, καὶ λεληθότως αἱ περὶ ταῦτα τέχναι τὸν χρόνον λαβοῦσαι διδάσκαλον, ἀντὶ μὲν λιτῆς ὑφῆς, τὸ κάλλιστον ἐπρίκιλαν, ἀντὶ δὲ εὐτελῶν δωματίων, ὑψηλὰ τέρεμνα, καὶ λίθων πολυτέλειαν ἐμηχανήσαντο, καὶ γυμνὴν τοίχων ἀμορφίαν ἀνανθέσι βαφαῖς χρωμάτων κατέγραψαν. πλὴν ἑκάστη γε τούτων τῶν τεχνῶν, καὶ ἐπιστημῶν, ἄφωνος οὖσα, καὶ βαθεῖαν ἐπιτεθειμένη λήθην, ὡς ἀπὸ μακρᾶς δύσεως κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἰδίας ἀνέτειλεν ἀκτῖνας. ἕκαστος γὰρ εὑρών τι, παρεδίδε τῷ μετ' αὐτόν· εἶθ' ἡ διαδοχὴ τῶν λαμβανόντων, οἷς ἔμαθεν ἤδη προσιθεῖσα, τὸ ἐνδέον ἐπλήρωσε.

Μὴ

transferentes ſemper in melius, texuere ſibi laenas, domus aedificarunt, et ſenſim artes iſtarum rerum tempus magiſtrum nactae, pro ſimplici textura pulchrius quiddam variegarunt; pro vilibus caſis, ſublimia tecta, et ſaxa ſumtuoſa machinati ſunt, et nudam parietum informitatem floridis colorum tincturis pinxere. Verum vnaquaeque harum artium ac ſcientiarum, muta olim et profunda obliuione merſa, velut poſt longum occaſum paullatim in ſuos radios exorta eſt. Vnusquiſque enim, ſi quid inueniſſet, ſuo ſucceſſori tradidit: tum ipſa accipientium ſeries, addendo iis, quae didiciſſet, quod deficiebat expleuit.

Μὴ δή τις ἔρωτας ἀῤῥένων ἀπαιτείτω παρὰ τοῦ παλαιοῦ χρόνου. γυναιξὶ γὰρ ὁμιλεῖν ἀναγκαῖον ἦν, ἵνα μὴ τελέως ἄσπερμον ἡμῶν φθαρῇ τὸ γένος. αἱ δὲ ποικίλαι σοφίαι, καὶ τῆς φιλοκάλου ταύτης ἀρετῆς ἐπιθυμίαι, μόλις ὑπὸ τοῦ μηδὲν ἐῶντος ἀνίχνευτον αἰῶνος εἰς τοὐμφανὲς ἔμελλον ἥξειν, ἵνα τῇ θείᾳ φιλοσοφίᾳ καὶ τὸ παιδεραστεῖν συνακμάσῃ. μὴ δῆτα, Χαρίκλεις, ὃ μὴ πρότερον εὕρητο, τοῦτο ἐπινοηθὲν αὖθις ὡς φαῦλον εὔθυνε· μηδ' ὅτι τῶν παιδικῶν ἐρώτων αἱ γυναικεῖαι σύνοδοι πρεσβυτέρους ἐπιγράφονται χρόνους, ἐλάττου θάτερον. ἀλλὰ τὰ μὲν παλαιὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀναγκαῖα νομίζομεν.

35. Ne igitur a vetusto tempore masculos amores quisquam repetat. Cum mulieribus enim congredi necesse erat, ne plane seminis expers genus nostrum interiret. Varia autem eruditio, et virtutis huius, pulchri amore accensae, cupiditates vix ab ipso, quod nihil imperuestigatum relinquit, aeuo in lucem venturae erant, vt cum diuina philosophia puerorum etiam amor adolesceret. Quare noli, Charicles, quod prius inventum non erat, postquam excogitatum est, rursus tanquam prauum sub censuram vocare, nec ideo, quod puerorum amoribus muliebres congressus antiquiora tempora inscripta habent, alteri *generi* detrahe. Sed vetera quidem studia necessa-

ζομεν· ἃ δὲ αὖθις ἐνευσχολήσας τοῖς λογισμοῖς ὁ βίος ἐπεξεῦρεν, ὡς ἐκείνων ἀμείνω τιμητέον.

Ἐμοὶ μὲν γὰρ ὀλίγα καὶ γελᾶν ἀναγκος ἐπῆει, Χαρικλεῖς ἄλογα ζῶα καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν ἐπαινέντος· ὀλίγα δὲ ὑπὸ τῆς ἄγαν Φιλονεικίας καὶ μετενόει, γενόμενος Ἕλλην. ἐδὲ γὰρ ὡς ἐναντία φθεγγόμενος, οἷς ἐπεχείρει λέγειν, ὑπεσαλμένῳ τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ τὸ ῥηθὲν ἔκλεπτεν 14), ἀλλ' ἐπηρμένῃ φωνῇ λαρυγγίζων, Οὐκ ἐρῶσι, φησὶν, ἀλλήλων λέοντες, ἐδ' ἄρκτοι,

necessaria putemus; quae autem rursus vita, excogitandi otium nacta, adinuenit, ea tanquam meliora illis honorare oportet.

36. Equidem paullo ante vix a risu mibi temperabam, Charicle muta animalia et Scytharum laudante solitudinem: parum aberat, quin prae nimia contentione, quod Graecus esset, ipsum poeniteret. Neque enim, vt qui contraria proposito diceret, submissa voce ipsa dicta sua quasi suffurabatur; sed sublata voce, dilatato gutture boans, *Non amant*, inquit, *se inuicem leones ma-*

res,

14. Ἔκλεπτεν] Non vererer vertere *abscondidit*, etsi proprie sit, *subtraxit* scil. audientibus. Nam κλέπτειν eleganter dici de iis qui clam aliquid agunt, si non satis notum, adeatur *Periz.* ad Aelian. III, 47. κλέπτων τὴν τῶν Ἀθηναίων τείχισιν. *Reitz.*

κτοι, καὶ σύες, ἀλλ' αὐτῶν ἡ πρὸς τὸ θῆλυ μόνον ὁρμὴ κρατεῖ· καὶ τί θαυμαστόν; ἃ γὰρ ἐκ λογισμοῦ δικαίως ἄν τις ἕλοιτο, ταῦτα τοῖς μὴ δυναμένοις λογίζεσθαι δι' ἀφροσύνην ἐκ ἔνεστιν ἔχειν. ἐπεί τοι Προμηθεὺς, ἢ θεῶν τις ἄλλος, εἰ νῦν ἑκάστῳ συνέζευξεν ἀνθρώπινον, ἐκ ἂν ἐρημία, καὶ βίος ὀρεινὸς αὐτὰς ἐποίμαινον, ἐδὲ ἀλλήλας τροφὴν εἶχον. ἐξίσε δὲ ἡμῖν ἱερὰ θεμόμενοι, καὶ μέσην ἑστίαν τῶν ἰδίων ἕκαστος οἰκῶν 15), ὑπὸ

res, neque vrsi, neque apri, sed ipsos solus in feminas impetus superat. Et quid mirum? quae enim ratione ductus merito elegerit aliquis, ea his, quae rationes non possunt subducere, propter suum stuporem habere non licet. Nam si Prometheus, aut Deorum quis alius, mentem vnicuique humanam adiunxisset; non solitudo sane et silvestris victus ea pasceret, neque in cibo se inuicem haberent: sed aeque ac nos templis aedificatis, et mediis suarum quisque aedium Penatibus,

15. Καὶ μέσην ἑστίαν τῶν — οἰκῶν] Addi potest hic locus, de Vesta in media domus parte culta, his, quae habet *Spanhem.* tum in diatr. de Vesta et Pryt. Gr. tum ad *Callim.* H. in Del. 325. p. 523. itemque alius e Scholiis ad *Hesiodi* Theogon. 454. vbi caussam reddit, cur ἑστία etiam appelletur Terra Mater, Ceres, δημήτηρ, παρ' ὅσον τῷ παντὸς τὸν μέσον λαχεῖν τόπον ἡ γῆ, φάσεως

ὑπὸ τοῖς κοινοῖς ἐπολιτεύοντο νόμοις. τί δὴ παράδοξον, εἰ ζῶα τῆς φύσεως κατάκριτα, μηδὲν, ὧν λογισμοὶ παρέχονται, παρὰ τῆς προνοίας λαβεῖν ἠτυχηκότα, προσαφήρηται μετὰ

natibus, communibus legibus in ciuitate viuerent. Quid mirum autem, si animalia, ab ipsa natura damnata, quibus nihil eorum, quae ratio suppeditat, accipere a Prouidentia contigit, inter

 alias

σεως καὶ μονῆς αἰτία ἐστὶ τοῖς ἄλλοις. Caeterum ἑστίαν s. Vestam hic respondere *Penatibus, Laribusque* Romanorum hominum; οἴκας autem eadem ratione pro pluribus membris vnius domus poni, vt *aedes* Romanis; vix opus est hic admoneri: vt nec illud, separatis reuera pluribus aediculis aedes honestiorum constitisse, qua de re, qui *Plinianas* villas, et aedificandi legem a Columella 1, 6. propositam attentius consideraverit, vix est vt dubitet. Illud propius ad rem nostram pertinet. Verti hunc locum ita, vt μέσην ἑστίαν referam ad δεσμάμενοι, ac legam οἴκων ἰδίων, quod vnice verum puto. Sed si quis, vt adhuc editum est, οἰκῶν praeferat, ille etiam, vt adhuc factum video, interpretabitur, *medios priuatae domus penates incolens.* Nempe τὰ ἴδια deinde *domum* significabunt, vel totum forte praedium, in cuius media parte domus extructa sit. Notum est illud ex Euangelio ἦλθεν εἰς τὰ ἴδια κ. τ. λ. *Gesner.*

τὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰς ἄῤῥενας ἐπιθυμίας; οὐκ ἐρῶσι λέοντες, οὐδὲ γὰρ φιλοσοφοῦσιν· οὐκ ἐρῶσιν ἄρκτοι, τὸ γὰρ ἐκ φιλίας καλὸν, οὐκ ἴσασιν. ἀνθρώποις δ' ἡ μετ' ἐπιστήμης φρόνησις, ἐκ τῶν πολλάκις πειρᾶσαι τὸ κάλλιστον ἑλομένη, βεβαιοτάτας ἐρώτων ἐνόμισε τὰς ἄῤῥενας.

Μὴ τοίνυν, ὦ Χαρίκλεις, ἀκολάστοις βίοις συμφορήσας ἑταιρικὰ διηγήματα, γυμνῷ τῷ λόγῳ τῆς σεμνότητος ἡμῶν καταπόμπευε, μηδὲ τὸν οὐράνιον ἔρωτα τῷ νηπίῳ συναριθμεῖ· λογίζου δὲ ὀψὲ μὲν ἡλικίας τὰ τοιαῦτα μεταμανθάνων· ὅμως δ' ἓν λογίζου νῦν γε, ἐπειδήπερ ἀ πρότερον, ὅτι διπλοῦς θεὸς ὁ ἔρως, ἀ κατὰ μίαν ὁδὸν φοιτῶν,

alias res maſculis etiam cupiditatibus priuata ſunt? Non amant leones? ſed nec philoſophantur: non amant vrſi? Quantum enim oriatur ex amicitia bonum, neſciunt. Sed inter homines prudentia ſcientiae coniuncta, frequentibus *collecta* experimentis, optimum quod eſt eligens, firmiſſimos amores decreuit maſculos.

37. Noli igitur, Charicles, meretricriis vitae libidinoſae collatis narrationibus, nudo ſermone pudori noſtro et grauitati inſultare, nec caeleſtem Amorem cum illo infante adnumerare: et cogita, ſero tu quidem aetatis iſta demum aliter diſcens, verum tamen cogita nunc certe, quando non prius, duplicem Deum eſſe Amorem, non eadem

φαιτῶν, ἀδὲ ἑνὶ πνεύματι τὰς ἡμετέρας ψυχὰς ἐρεθίζων. ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς ἂν οἶμαι, κομιδῇ νήπια φρονῶν, ἀδενὸς αὐτᾶ τὴν διάνοιαν ἡνιοχεῖν δυναμένε λογισμᾶ, πολὺς ἐν ταῖς τῶν ἀφρόνων ψυχαῖς ἀθροίζεται. μάλιςα δὲ αὐτῷ γυναικεῖοι πόθοι μέλεσιν· ἕτός ἐςιν ὁ τῆς ἐφημέρε ταύτης ὕβρεως ἑταῖρος, ἀκρίτῳ φορᾷ πρὸς τὸ βελόμενον ἄγων· ἕτερος δὲ ἔρως ὠγυγίων πατὴρ χρόνων, σεμνὸν ὀφθῆναι, καὶ πάντοθεν ἱεροπρεπὲς θέαμα, σωφρονέντων ταμίας παθῶν, ἤπια ταῖς ἑκάςε διανοίαις ἐμπνέει, καὶ λαχόντες ἵλεω τᾶδε τᾶ δαίμονος, ἡδονὴν ἀρετῇ μεμιγμένην ἀσπαζόμεθα. διςὰ γὰρ ὄντως κατὰ

eadem *vtrumque* via venientem, nec ſpiritu eodem animos noſtros incitantem. Sed alter, pueriliter omnino, vt arbitror animatus, cuius nulla gubernare mentem prudentia poſſit, multus in imprudentium animis colligitur: maxime autem illi muliebria deſidèria cordi ſunt. Hic eſt illius diem modo durantis contumeliae fodalis, indiscreto impetu agens in id quod appetitur. At alter Amor Ogygiorum pater temporum, honeſtum viſu et ſacrum vndique ſpectaculum, ſanarum promus affectionum, mite quiddam vniuscuiuſque mentibus inſpirat. Hunc deum propitium nacti mixtam virtute voluptatem amplecti-ctimur. *Duplices* enim reuera *ſpiritus* Amor

τὰ τῶν τραγικὸν πνεύματα πνεῖ ὁ ἔρως· ἑνὸς δὲ ὀνόματος ἐχ ὅμοια τὰ πάθη κεκοινώνηκε· καὶ γὰρ αἰδὼς, ὠφελείας ὁμῶ καὶ βλάβης ἀμφίβολός ἐςι δαίμων·

Αἰδὼς, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται, ἠδ' ὀνίνησιν.

Οὐ μὴν ἠδ' ἐρίδων γένος ἐςὶν ἓν, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν

Εἰςὶ δύω, τὴν μέν κεν ἐπαινήσειε νοήσας,

Ἡ δ' ἐπιμωμητή. διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.

οὐδὲν οὖν παράδοξον, εἰ πάθος ἀρετῇ κοινὴν προσηγορίαν ἔχειν ἔτυχεν, ὥςε ἔρωτα καλεῖσθαι, καὶ τὴν ἀκόλαςον ἡδονὴν, καὶ τὴν σωφρονοῦσαν εὔνοιαν.

Γάμος

spirat, vt est apud Tragicum, idemque nomen habent affectiones minime similes. Nam Pudor quoque vtilitatis simul et noxae ambiguus Deus est, Pudor, inquam,

Et multum prodesse et laedere idoneus idem.
Nec contendendi genus vnum est, sed duo terras
Sollicitant, vnum, qui nouit, laudibus ornet;
Alueri inest labes: in partes pectora scindunt.

Neque igitur mirum est, si affectio communem virtuti appellationem forte accepit, vt amor vocaretur et voluptas libidinosa, et sapiens benevolentia.

38. Nu-

Γάμος ἕν, φησι, τὸ μηδὲν οἴει; καὶ τὸ θῆλυ τοῦ βίου φυγαδεύεις, ἵνα πῶς μείνωμεν 16). ἄνθρωποι; ζηλωτὸν μὲν ἦν κατὰ τὸν σοφώτατον Εὐριπίδην, εἰ δίχα τῆς πρὸς γυναῖκας συνόδου, φοιτῶντες ἐπὶ ἱερὰ, καὶ παῖδας, ἀργύρου, καὶ χρυσοῦ τέκνα ὑπὲρ τῆς διαδοχῆς ἐωνούμεθα. ἀνάγκη γὰρ, βαρὺν κατ' αὐχένα ζυγὸν ἡμῖν ἐπιθεῖσα, τοῖς κελευομένοις πειθαρχεῖν βιάζεται. τὸ μὲν ἓν καλὸν αἱρούμεθα τοῖς λογισμοῖς, εἰκέτω δὲ τῇ ἀνάγκῃ τὸ χρεωῶδες. ἄχρι τέκνων, γυναῖκες ἀριθμὸς ἔσωσαν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις, ἄπαγε, μή μοι γένοιτο. τίς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν ἀνέχε-

38. Nuptias igitur, ait, nihili putas? et muliebre genus exulare e vita iubes? Deinde quomodo duremus homines? Optabile quidem erat, de Euripidis doctissimi viri sententia, vt absque congressu cum mulieribus, in templa et aedes sacras venientes argento et auro liberos successionis caussa emeremus. Necessitas enim graue cervicibus nostris iugum imponens imperiis parere nos cogit. Quod igitur pulchrum est ratione eligamus, cedat autem necessitati vtilitas. Liberorum tenus numerus sunto mulieres. In reliquis vero, apage ne mihi sit mulier. Quis enim bene

16. Ἵνα πῶς μ. Iam vidit prior interpres, legendum εἶτα, de cuius vi in absurda consequentia indicanda omnia plena sunt. *Gesner.*

ἀνέχεσθαι δύναιτο, ἐξ ἑωθινῆ γυναικὸς ὡραϊζομένης ἐπικτήτοις σοφίσμασιν; ἧς ὁ μὲν ἀληθῶς χαρακτὴρ ἄμορφος ἀλλότριοι δὲ κόσμοι τὸ τῆς φύσεως ἀπρεπὲς βασκολαίνουσιν.

Εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς νυκτέρας κοίτης πρὸς ὄρθρον ἄν ἴδοι τις ἀνιχαμένας γυναῖκας, αἰσχίω νομίσει θηρίων τῶν πρωΐας ὥρας ὀνομασθῆναι δυσκληδονίσων 17). ὅθεν ἀκριβῶς οἶμαι καθείργασιν αὐτὰς, ἐδενὶ τῶν ἀῤῥένων βλεπομένας· γραῦς δὲ καὶ θεραπαινίδων ὁ σύμμορφος ὄχλος, ἐν κύκλῳ παρεστῶσι, ποικίλοις φαρμάκοις καταφαρμα-

ſamus perferre poſſit mulierem, a mane inde adſcitis artificiis formam interpolantem? cuius vere turpis eſt facies, alieni vero ornatus, quod natura indecens eſt, *lenociniis quibuſdam* demulcent.

39. Si enim a nocturno cubili mane ſurgentes aliquis videat mulieres, turpiores cenſebit illis animalibus quae matutina hora nominare male auſpicatum eſt. Vnde diligenter domi ſe concludunt, virorum nulli videndas. Aniculae autem et ſimilis ancillarum grex circulo adſtant, variis medi-

17. Θηρίων — δυσκληδονίσων] Simias intelligi, illud maxime ſuadet, quod Lucianus ἀποφρ. c. 17. hoc animal inter ea refert, quibus mane conſpectis homines metuant, tanquam ὑπὸ πονηρῶ τῶ πρώτῳ καὶ δυσφήμῳ κληδονίσματι. *Geſner.*

Φαρμακεύουσαι τὰ δυςυχῆ πρόσωπα· οὐ γὰρ ὕδατος ἀκράτῳ νάματι τὸν ὑψηλὸν ἀπονιψάμεναι κάρον, εὐθὺς ἅπτονται σπουδῆς ἐχομένου τινὸς πράγματος, ἀλλ' αἱ πολλαὶ τῶν διαπασμάτων συνθέσεις, τὸν ἀηδῆ τοῦ προσώπου χρῶτα φαιδρύνουσιν. ὡς δὲ ἐπὶ δημοτελοῦς πομπῆς, ἄλλο τις ἄλλη τῶν ὑπηρετουσῶν ἐγκεχείρισταί, λεκανίδας ἀργυρᾶς, καὶ προχόους, ἔσοπτρά τε, καὶ, καθάπερ ἐν Φαρμακοπόλου, πυξίδων ὄχλον, ἀγγεῖα μεςὰ πολλῆς κακοδαιμονίας, ἐν οἷς ὀδόντων σμηκτικαὶ δυνάμεις, ἢ βλέφαρα μελαίνουσα τέχνη θησαυρίζεται.

Τὸ δὲ πλεῖςον ἀναλίσκει μέρος ἡ πλοκὴ τῶν τριχῶν· αἱ μὲν γὰρ Φαρμάκοις ἐρυθαίνειν δυναμένοις πρὸς ἡλίου μεσημβρίαν τοὺς πλοκάμους, ἴσα

medicamentis infelices vultus inficientes. Non enim puro aquae liquore altum somnum abluentes, statim ad honestum aliquod opus accedunt; sed multae fucorum compositiones insuauem faciei colorem laetiorem reddunt: ac tanquam in publica pompa, aliud alii ministrarum commendatum est, pelues argenteae, et gutturnia, speculaque, et turba pyxidum, vasa multa infelicitate repleta, in quibus aut dentium detersoriae facultates, aut nigrorem inducens superciliis ars reposita est.

40. Maiorem autem partem *temporis et operarum* consumit cura capillorum. Aliae enim medicamentis rutilare valentibus ad solem meridianum cincin-

ἴσα ταις τῶν ἐρίων χροιαῖς, ξανθῷ μεταβάπτουσιν ἄνθει, τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύσιν· ὁπόσαις δὲ ἀρκεῖν ἡ μέλαινα χαίτη νομίζεται, τὸν γεγαμηκότων πλοῦτον εἰς ταύτην ἀναλίσκουσιν, ὅλην Ἀραβίαν σχεδὸν ἐκ τῶν τριχῶν ἀποπνέουσαι· σιδηρᾶ τε ὄργανα, πυρὸς ἀμβλείᾳ φλογὶ χλιαινόντα, βίᾳ τὴν ἑλίκων ἐλότητα διαπλέκει· καὶ περίεργοι μὲν αἱ μέχρι τῶν ὀφρύων ἐφειλκυσμέναι κόμαι, βραχὺ τῷ μετώπῳ μεταιχμιὸν ἀφιᾶσι· σοβαρῶς δὲ ἄχρι τῶν μεταφρένων οἱ ὄπισθεν ἐπισαλεύονται πλόκαμοι.

Καὶ μετὰ πᾶτο, ἀνθοβαφῆ 18) πέδιλα τῆς σαρκὸς ἐνδοτέρω τὲς πόδας ἐπισφίγγοντα, καὶ λεπτοτε-

cincinnos, instar lanarum infectionis, flauo tingunt flore, propriam naturam (*natiuum colorem*) damnantes. Quibus autem sufficere nigra coma solet, illae maritorum diuitias in hanc impendunt, totam fere de capillis Arabiam spirantes. Et instrumenta ferrea, obtuso ignis ardore calefacta, vi quadam crispos cincinnos implicant, et minuta industria ad supercilia vsque deductae comae, breue fronti interstitium relinquunt: superbe autem ad scapulas vsque posterioris comae annuli fluctuant.

41. Et post haec florei coloris sandalia intra ipsam carnem pedes adstringentia, et tenuissimo textu

18. Ἀνθοβαφῆ] quidni *purpurea* intelligamus? ἄνθος

λεπτοφὴς ἐς πρόφασιν ἐσθὴς, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν γεγυμνῶσθαι. πάντα δὲ τὰ ἐντὸς αὐτῆς γνωριμώτερα τοῦ προσώπου, χωρὶς τῶν ἀμόρφως προπεπτωκότων μαζῶν, οὓς ἀεὶ περιφέρουσι δεσμώτας. τί δεῖ τὰ τούτων πλουσιώτερα κακὰ διεξιέναι; λίθους Ἐρυθραίους κατὰ τῶν λοβῶν, πολυτάλαντον ἠρτημένας βρίθος, ἢ τοὺς περὶ καρπεῖς καὶ βραχίοσι δράκοντας, ὡς ὤφελον ὄντως ἀντὶ χρυσίου δράκοντες εἶναι; καὶ στεφάνη

textu dicis caussa vestitus, vt nudae esse videantur. Omnia autem intra hanc vestem facilius agnoscuntur quam facies, exceptis, quae deformiter alioquin prociderent, vberibus, quae in vinculis semper circumferunt. Quid opus est ditiora harum mala enarrare? Erythraeos in auriculis lapillos, pondus multorum talentorum, suspensum habentes, an illos circa manus et brachia dracones, qui vtinam veri pro auro dracones essent:

ἄνθος enim Graecis non minus quam Latinis *flos* audit purpurae, siue purpurae succus optimus i. e. maxime saturatus, vt *flos lactis* vocatur quod pinguissimum est in eo. Sicque mox ipse vers. fin. huius capitis πορφυροῦν ἄνθος ἐπιφοινίξῃ. Interdum tamen et ab effectu fit denominatio, i. e. quod purpura iam tinctum, vocatur floridum, propter laetum et florum similem colorem. *Reitz.*

φάνη μὲν ἐν κύκλῳ τὴν κεφαλὴν περιθεῖ, λίθοις Ἰνδικαῖς διάστερος· πολυτελεῖς δὲ τῶν αὐχένων ὅρμοι καθεῖνται. καὶ ἄχρι τῶν πεδῶν ἰσχάτων καταβέβηκεν ὁ ἄθλιος χρυσὸς, ἅπαν, εἴ τι τὲ σφυρὲ γυμνὲται, περισφίγγων. ἄξιον δὲ ἦν σιδήρου τὰ περίσφυρα σκέλη πεπεδῆσθαι. κἀπειδὰν αὐτῶν ὅλον τὸ σῶμα νόθης εὐμορφίας ἐξαπατῶντι κάλλει διαμαγευθῇ, τὰς ἀναισχύντους παρειὰς ἐρυθαίνουσιν ἐπιχρίσεσι φύκεσιν, ἵνα τὴν ὑπόλευκον αὐτῶν καὶ πίονα χροιὰν, τὸ πορφυρῶν ἄνθος ἐπιφοινίξῃ.

Τίς ἂν ὁ μετὰ τὴν τοσαύτην παρασκευὴν βίος; εὐθὺς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔξοδοι, καὶ πᾶς θεατὴς ἐπιτρίβων τὰς γεγαμηκότας, ὧν ἐνίων οἱ κακο-

essent: et corona in orbem caput ambit, Indicis stellata gemmis, sumtuosaque ceruice monilia demittuntur; et ad vltimos pedes miserum descendit aurum, quidquid circa talum nudatur constringens. Dignum autem erat ferro potius crura in talorum regione compediri. Cumque totum illarum corpus spuriae formositatis pulchritudine deceptrici velut incantatum fuerit, impudentes genas inunctis fucis rubefaciunt, vt candidissimum illarum et pinguem colorem florens purpura rubore quodam adspergat.

42. Quae igitur post tantum apparatum vita est? Statim exitur domo, et spectator vnusquisque maritos *Zelotypia* enecat. *Numina saluatum* eunt,

κακοδαίμονες ἄνδρες ἐδὲ αὐτὰ ἴσασι τὰ ὀνόματα, Κωλιάδας, εἰ τύχοι, καὶ Γενετυλλίδας, ἢ τὴν Φρυγίαν δαίμονα, καὶ τὸν δυσέρωτα κῶμον ἐπὶ τῷ ποιμένι· τελεταὶ δὲ ἀπόῤῥητοι. καὶ χωρὶς ἀνδρῶν ὕποπτα μυςήρια. καὶ γὰρ τί δεῖ περιπλέκειν διαφθορὰν ψυχῆς; ἐπειδὰν δὲ τούτων ἀπαλλαγῶσιν οἶκοι, εὐθὺ τὰ μακρὰ λουτρά· καὶ πολυτελὴς μὲν νὴ Δία τράπεζα, πολὺς δὲ ὁ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἀκκισμός. ἐπειδὰν γὰρ ὑπέρπλεω γένωνται ταῖς παρ' αὐτῶν γαςριμαργίαις, ἐκ ἔτ' ἐδὲ τὸ φάρυγγος αὐτῶν παραδέχεσθαι δυναμένε τί σιτίον, ἄκροις δακτύλοις ἐπιγράφεσαι, τῶν παρακειμένων ἕκαςον ἀπογεύσεται, νύκτας ἐπὶ τούτοις διηγέμεναι 19), καὶ τοὺς ἑτερό-

eunt, quorum nonnullorum miseri viri nec ipsa norunt nomina, Coliadas forte, et Genetyllidas, aut Phrygiam Deam, aut infeliciter amantis ad pastorem commissationem. *Accedunt* sacra arcana, et suspecta sine viris mysteria. Quid enim opus est inuoluere animi corruptelam? Cum vero ab his rediere, domi statim longa lauacra, ac sumtuosa voluptariaque mensa, multaque inter viros dissimulatio. Cum enim vltra modum oppletae sunt domesticis liguritionibus, nec iam capere gula cibum potest, summis digitis per apposita quasi scribendi caussa ductis singula degustant, noctes inter haec enarrantes, et diuersi coloris

19. Διηγέμεναι] Potest defendi. Solent enim mulie-

ἑτερόχρωτας ὕπνους, καὶ θηλύτητος εὐνὴν γέμουσαν· ἀφ' ἧς ἀναστὰς ἕκαστος εὐθὺ λουτροῦ χρεῖός ἐστι.

Ταυτὶ μὲν οὖν εὐσταθοῦς βίου τεκμήρια. τῶν δὲ πικροτέρων εἴ τις ἐθελήσειε τὸ ἀληθὲς κατὰ μέρος ἐξετάζειν, ὄντως καταράσεται Προμηθεῖ, τὴν Μενάνδρειον ἐκείνην ἀποῤῥήξας φωνήν·

Εἶτ' οὐ δικαίως προσπεπατταλευμένον

Γρά-

coloris somnos, et cubile muliebri plenum mollitie: e quo quicunque surgit, balneo statim indiget.

43. Atque ista vitae bene sibi constantis indicia. Eorum vero, quae acerbiora sunt, si quis singulatim velit verum exquirere, ille profecto Promethea execrabitur, Menandri illam vocem erumpens,

Ergo immerentem dictitant Promethea

Pende-

mulieres noctes, et somnia praesertim, narrare in conuiuiis, quae forte ἑτερόχρωτας ὕπνους aliquis dixerit. Sed narrantne mulieres honestae, de quibus hic agitur, θηλύτητος εὐνὴν γέμουσαν; itaque solicitor putare, non esse ab auctore διηγούμεναι, sed διηγοῦμαι. Sic autem interpretarer, *Noctesne super haec enarro, et somnos cum diuersi sexus corpore captos, et cubile muliebri mollitie plenum?* etc. *Gesner.*

Γράφεσι τὸν Προμηθέα πρὸς ταῖς πέτραις;
Καὶ γίνετ' αὐτῷ λαμπάς· ἄλλο δ' ἐδὲν ἐν
Ἀγαθὸν, ὃ μισεῖν οἶμ' ἅπαντας τὲς θεές,
Γυναῖκ' ἔπλασσεν, ὦ πολυτίμητοι θεοί,
Ἔθνος μιαρόν· γαμεῖ τίς ἀνθρώπων; γαμεῖ
Λάθριος, τὸ λοιπὸν γὰρ ἐπιθυμίαν. . .
Γαμηλίῳ λέχει δὲ μοιχὸς ἐντρυφῶν,
Καὶ φαρμακείαν, καὶ νόσων χαλεπωτάτων
Φθόνος, μεθ' ἃ ζῇ πάντα τὸν βίον γυνή.
Τίς ταῦτα τὰ ἀγαθὰ διώκει; τίνι βίος ὁ δυςυχὴς οὗτος θυμήρης;

Ἄξιον τοίνυν ἀντιθεῖναι τοῖς θήλεσι κακοῖς τὴν ἄῤῥενα τῶν παίδων ἀγωγήν. ὄρθριος ἀναςὰς ἐκ τῆς ἀζύγε κοίτης, τὸν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων

Pendere fixum Caucasi *de rupibus?*
Repertus ignis huic? Aliud nihil boni.
Sed, quod Deos odisse cunctos autumo,
Formauit idem feminam, o Dei boni!
Genus scelestum! Ducit aliquis coniugem:
Ducit? libido nempe clancularia,
Et nuptiali moechus illudit toro:
Venena dehinc, insidiae, morbi, inuidia
Grauissima, aeuo femina omni quam fouet.

Quis haec bona persequitur? cui haec infelix vita cordi est?

44. Aequum igitur opponere muliebribus istis malis virilem puerorum viuendi rationem. Mane surgens de caelibe lecto, reliquum adhuc in ocu-

των ἔτι λοιπὸν ὕπνον ἀπονιψάμενος ὕδατι λιτῷ, καὶ χιτωνίσκον καὶ χλανίδα ταῖς ἐπωμίαις περόναις συνῤῥάψας, ἀπὸ τῆς πατρῴας ἑστίας ἐξέρχεται κάτω κεκυφώς, καὶ μηδένα τῶν ἀπαντώντων ἐξ ἐναντίας προσβλέπων. ἀκόλουθοι δὲ καὶ παιδαγωγοὶ, χορὸς αὐτῷ κόσμιος, ἕπονται, τὰ σεμνὰ τῆς ἀρετῆς ἐν χερσὶν ὄργανα κρατοῦντες, ἃ πρὸς κτενὸς ἐντομὰς κόμην κατεψήχειν δυναμένας, καὶ ἔσοπτρα τῶν ἀντιμόρφων χαρακτήρων ἀγράφους εἰκόνας, ἀλλ' ἢ πολύπτυχοι δέλτοι κατόπιν ἀκολουθοῦσιν, ἢ παλαιῶν ἔργων ἀρετὰς φυλάττουσαι βίβλοι· καὶ εἰς Μουσικὴν δέοι φοιτᾶν, εὐμελὴς λύρα.

Πᾶσι

lis somnum simplici aqua postquam abluit, sacra chlamyde humeralibus connexa fibulis, paterna domo egreditur deiecto vultu, ac neminem eorum, qui ex aduerso veniunt, contuitus. Pedissequi autem illum et paedagogi, decens caterua, sequitur, honesta illa virtutis instrumenta manibus tenentes, non secti serra pectinis incisuras mulcere comam aptas, neque specula, obiectarum formarum nec pictas imagines; sed vel multiplices tabellae a tergo sequuntur, aut antiquorum operum virtutes seruantia volumina; et, si ad musicam eundum sit, canora lyra.

45. Per-

Πᾶσι δὲ τοῖς Φιλοσόφοις ψυχῆς 20) μαθήμασι λιπαρῶς ἐναθλήσας, ἐπειδὰν ἡ διάνοια τῶν ἐγκυκλίων ἀγαθῶν κορεσθῇ, τὸ σῶμα ταῖς ἐλευθερίοις ἀσκήσεσιν ἔκπονεῖ. Θεσσαλοὶ γὰρ ἵπποι μέλουσιν αὐτῷ. καὶ βραχὺ τὴν νεότητα πωλοδαμνήσας, ἐν εἰρήνῃ μελετᾷ τὰ πολεμικὰ, ἄκοντας ἀφιεὶς, καὶ βέλη δι' εὐςόχου δεξιᾶς ἀποπάλλων. εἶθ' αἱ λιπαραὶ παλαῖςραι; καὶ πρὸς ἡλίου μεσημβρινὸν θάλπος ἐγκονίζεται τὸ σῶμα τυκνούμενον· οἵ τε τῶν ἐναγωνίων πόνων ἀπο-

45. Peractis diligenter omnibus philosophae mentis in doctrina certaminibus, cum eruditi illius circuli bonis saturatus est animus, liberalibus exercitamentis corpus perficit. Thessali enim equi curae illi sunt, et cum paullum iuuentutem ipse suam equulei instar agitauit et subegit, bellicam rem in pace meditatur, emittens iacula, et tela certa manu vibrans. Tum palaestrae vnctae, et ad meridianum solis calorem densandum corpus in puluere volutatur, stillantesque de certa-

 minum

20. Τοῖς Φιλοσόφοις ψυχῆς] Multo malim Φιλοσόφου vt ad ψυχῆς referatur, cui proprie est adiunctum Φιλόσοφον esse. Iucundius etiam cadere sic iunctura videtur. Certe sine fraude fuerit interpretationem ita instituisse. *Gesner*.

ἀποσαλάζοντες ἱδρῶτες, μεθ' ἃς λουτρὰ σύντομα, καὶ τράπεζα τῇ μετὰ μικρὸν ἐπινήφουσα πράξει. πάλιν γὰρ αὐτῷ διδάσκαλοι, καὶ παλαιῶν ἔργων αἰνιττόμεναι καὶ ἐπιμελούμεναι μνήμαι, τίς ἀνδρεῖος ἥρως, ἢ τίς ἐπὶ φρονήσει μαρτυρούμενος, ἢ οἷοι δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην ἠσπάσαντο; τοιαύταις ἀρεταῖς ἁπαλὴν ἔτι τὴν ψυχὴν ἐπάρδων, ὅταν ἑσπέρα τὴν πρᾶξιν ὁρίσῃ, τῆς γαστρὸς ἀνάγκη τὸν ὀφειλόμενον δασμὸν ἐπιμετρήσας, ἡδίους ὕπνους καθεύδει, τοῖς μεθ' ἡμέραν καμάτοις ἐπηρεμῶν ἐπὶ χρόνον.

Τίς ἐκ ἂν ἐρασὴς ἐφήβου γένοιτο τοιούτου; τίνι δ' ἔτω τυφλαὶ μὲν αἱ τῶν ὀμμάτων βολαὶ, πηροὶ

minum labore ſudores: poſt quos breues balneae, et ſobrietatem inſtanti paullo poſt operi ſeruans menſa. Rurſus enim adſunt illi magiſtri, veterumque operum curioſi, obſcuram partim ſignificationem habentes, commentarii: quis fortis Heros? aut quis prudentiae teſtimonio ornatus? aut qui iuſtitiam, quique temperantiam amplexi ſint? Talibus virtutibus cum tenerum adhuc animum velut irrigauit, veſpera finem operibus imponente, vbi debitum ventris neceſſitati tributum admenſus eſt, ſuauiores dormit ſomnos, qui diurnos poſt labores aliquantum quietis ſubiungat.

46. Talis adoleſcentis quis non amator fiat? cuius adeo coeci oculorum coniectus, ita ſtupidae mentis

πηροὶ δὲ οἱ τῆς διανοίας λογισμοί; πῶς δ' οὐκ ἂν ἀγαπήσαι τὸν ἐν παλαίστραις μὲν Ἑρμῆν, Ἀπόλλωνα δὲ ἐν λύραις, ἱππαστὴν δὲ ὡς Κάστορα, θείας δὲ ἀρετὰς διὰ θνητοῦ διώκοντα σώματος. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, δαίμονες οὐράνιοι, βίος εἴη διηνεκὴς οὗτος, ἀπαντικρὺ τοῦ Φίλου καθέζεσθαι, καὶ πλησίον ἡδὺ λαλοῦντος ἀκούειν, ἐξιόντι δὲ αὐτῷ συνεξιέναι, καὶ παντὸς ἔργου κοινωνίαν ἔχειν. εὔξαιτο μὲν οὖν ἐρῶν τις δι' ἀπταίστου καὶ ἀκλινοῦς βίου, τὸν στεργόμενον ἀλύπως εἰς γῆρας ὁδεῦσαι, μηδεμιᾶς τύχης πειράσαντα βάσκανον ἐπήρειαν. εἰ δὲ καὶ, οἷος ἀνθρωπίνης φύσεως νόμος, νόσος ἐπιψαύσειεν αὐτοῦ, κάμνοντι συννοσήσω, καὶ διὰ

mentis cogitationes? Quomodo non amet *aliquis* Mercurium in palaestra, in lyra Apollinem, equitem instar Castoris, diuinasque in mortali corpore virtutes persequentem. Verum mihi quidem, o caelestes Dii, vita haec sit perpetua, ex aduerso amici sedere, et ex proximo suaue loquentem audire: exeuntem deducere, et omnium rerum *cum illo* communionem habere! Atque amator quidem aliquis optauerit, per inoffensam et nihil vacillantem vitam, sine vllo dolore ad senectutem peruenire amasium suum, inuidam fortunae nullius noxam expertum. Si vero, quae humanae naturae lex est, morbus illum attigerit, aegrotabo cum laborante, et per tempestuosum

διὰ χειμερίᾳ θαλάττης ἀναγομένῳ συμπλεύσομαι· κἂν τυραννικὴ βία δεσμὰ περιάψῃ, τὸν ἴσον ἐμαυτῷ περιθήσω σίδηρον· ἐχθρὸς ἅπας ὁ μισῶν ἐκεῖνον, ἐμὸς ἔσται, καὶ φιλήσω τοὺς πρὸς αὐτὸν εὐνοϊκῶς ἔχοντας· εἰ δὲ λῃσὰς ἢ πολεμίους θεασαίμην ἐπ' αὐτὸν ὁρμῶντας, ὁπλισαίμην καὶ παρὰ δύναμιν· κἂν ἀποθάνῃ, ζῆν οὐκ ἀνέξομαι· τελευταίας δὲ ἐντολὰς τοῖς μετ' ἐκεῖνον ὑπ' ἐμοῦ σεργομένοις ἐπιθήσομαι, κοινὸν ἀμφοτέροις ἐπιχώσας τάφον, ὀστέοις δὲ ἀναμίξαντας ὀστᾶ, μηδὲ τὴν κωφὴν κόνιν ἀπ' ἀλλήλων διακρίνειν.

Ταῦτα δ' ἀ πρῶτοι χαράξασιν οἱ ἐμοὶ πρὸς τοὺς ἀξίους ἔρωτες, ἀλλ' ἡ θεοῖς γείτων ἡρωϊκὴ φρόνη-

mare nauigantem comitabor: et, si tyrannica vis vincula ei iniiciat, aequale mihi ferrum circumponam. Inimicus, quicumque illum oderit, meus erit, et amabo, qui beneuolentia illum complectentur. Si vero latrones aut hostes videam in illum irruentes, vltra vires etiam arma sumam: et, si moriatur, viuere non sustinuero: vltimaque mandata iis, qui post illum cari mihi erunt, dedero, commune vtrisque monumentum vti aggerent, ossibusque ossa permiscentes neque mutum puluerem discernant.

47. Haec vero non primi sancient amores adversus dignos mei, sed vicinus Dis Heroum sensus

φρένησις ἐνομοθέτησεν, ἐν αἷς ὁ φιλίας ἔρως, ἄχρι θανάτου συνεξέπνευσεν. Φωκὶς ἐκ νηπίων ἔτι χρόνων, Ὀρέστην Πυλάδη συνῆψε· θεὸν δὲ τῶν πρὸς ἀλλήλους παθῶν μεσίτην λαβόντες, ὡς ἐφ' ἑνὸς σκάφους τὸν βίον συνέπλευσαν· ἀμφότεροι Κλυταιμνήστραν ἀνῄρουν, ὡς Ἀγαμέμνονος παῖδες, ὑπ' ἀμφοῖν Αἴγισθος ἐφονεύετο· τὰς Ὀρέστην ἐλαυνούσας ποινὰς Πυλάδης ἐνόσει μᾶλλον, κρινομένῳ συνηγωνίζετο, τὴν δὲ ἐρωτικὴν φιλίαν οὐδὲ τοῖς τῆς Ἑλλάδος ὅροις ἐμέτρησαν, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους Σκυθῶν τέρμονας ἔπλευσαν, ὁ μὲν νοσῶν, ὁ δὲ θεραπεύων· τῆς γῆν Ταυρικῆς γῆς ἐπιβαίνοντας, εὐθὺς ἡ μητροκτόνος αὐτοὺς ἐρινὺς ἐξενοδόχησε. καὶ τῶν

sus hanc legem tulit, in quibus ille amicitiae amor ad mortem vsque *progressus* vna exspirauit. A puerilibus inde annis, Oresti Pyladen Phocis copulauit, qui, Deo mutui adfectus arbitro, tanquam in vno vitae nauigio vecti sunt. Ambo Clytaemnestram, tanquam *ambo essent* Agamemnonis filii, interfecere; ab ambobus Aegisthus occisus est. Furiis Oresten agitantibus magis laborauit Pylades. Iudicio cum illo periclitatus est. Amatoriam illam amicitiam nec Graeciae finibus mensi sunt, sed ad extremos Scytharum terminos nauigarunt, aegrotans alter, alter eum curans. In Tauricam enim tellurem egressos occisae matris vltrix furia hospitio statim excepit,

τῶν βαρβάρων ἐν κύκλῳ περιεστώτων, ὁ μὲν ὑπὸ τῆς συνήθους μανίας πεσὼν ἔκειτο· Πυλάδης δὲ

Ἀφρὸν τ' ἀπέψα, σώματός τ' ἐτημέλει,
Πέπλου τε πρὸ κάλυπτεν εὐπήκτοις ὑφαῖς,

οὐκ ἐραστοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ πατρὸς ἐνδεικνύμενος ἦθος. ἡνίκα γοῦν ἐκρίθη θατέρου μένοντος ἐπὶ τῷ φονευθῆναι, τὸν ἕτερον ἐς Μυκῆνας ἀπιέναι, κομιοῦντα γράμματα, μένειν ὑπὲρ ἀλλήλων ἀμφότεροι θέλουσιν, ἑκάτερος ἐν θατέρῳ ζῶντι ζῆν ἑαυτὸν ἡγούμενος. ἀπωθεῖται δὲ τὰς ἐπιστολὰς Ὀρέστης, ὡς Πυλάδου λαβεῖν ἀξιωτέρου, μόνον οὐκ ἐραστὴς ἀντ' ἐρωμένου γενόμενος.

Τὸ γὰρ σφαγῆναι τόν δ', ἐμοὶ βάρος μέγα.
Ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς.

καὶ

circumstantibusque barbaris, alter a consueto furore prolapsus iacebat: Pylades vero

Spumam auferebat, corporis curam gerens,
Textu pepli firmo iacentem protegens,

Non amatoris modo sed patris etiam animum ostendens. Cum enim iudicatum esset, manente altero vt occideretur, Mycenas abire alterum, qui literas eo ferret, manere quisque pro altero volunt, rati vnusquisque se viuere in viuente altero. Repellit autem epistolas Orestes, tanquam digniore qui eas acciperet Pylade, factus tantum non amator pro amasio.

Istum perire, mi nimis graue est onus,
Nam quidquid est mali, mea naui veho.

et

καὶ μετ' ὀλίγον φησί,

τῶδε μὲν δέλτον δίδε,
Πέμψω γὰρ Ἄργος, ὥςε σοι καλῶς ἔχειν.
Ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω.

Καὶ γὰρ ἅτως ἔχει τὸ πᾶν. ὅταν γὰρ ἐκ παίδων ὁ σπεδαῖος ἔρως ἐντραφεὶς, ἐπὶ τὴν ἤδη λογίζεσθαι δυναμένην ἡλικίαν ἀνδρωθῇ, τὸ πάλαι φιλήθεν, ἀμοιβαίως ἐρῶντας ἀνταποδίδωσι. καὶ δυσχερὲς αἰσθέσθαι ποτέρε πότερος ἐραςής ἐςιν, ὥσπερ ἀπ' ἐσόπτρε τῆς τȣ φιλήσαντος εὐνοίας ἐπὶ τὸν ἐρώμενον ὁμοίȣ πεσόντος εἰδώλȣ. τί δὴ ἂν τȣ καθ' ἡμᾶς βίȣ ξένην αὐτὸ τρυφὴν ἐνειδίζεις θείοις νόμοις ὁρισθέν, ἐκ διαδοχῆς ἐφ' ἡμᾶς καταβεβηκός; ἀσμένως δὲ αὐτὸ δεξά-

et paullo post ait:

Isti quidem da literas,
Hic ibit Argos, hic tuum negotium
Curabit; at nos, qui potest, necet.

47. Sic enim vniuersum se habet. Nempe cum innutritus á pueris inde honestus amor ad aetatem ratiocinandi iam capacem corroboratus est, ille qui amatus adhuc fuit mutuos amores reperdit, difficile vt sit ad animaduertendum, vtrius vter amator sit? tanquam a speculo, sic a benevolentia amantis, simili ad amatum simulacro reflexo. Quid igitur, *velut* peregrinam vitae nostrae luxuriam exprobras, quod diuinis legibus definitum, successione quadam ad nos delatum est? Quin lubenter illud acceptum, pura mente,

δεξάμενοι, μεθ' ἁγνῆς διανοίας νεωκορȣ̃μεν. ὄλβιος γὰρ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὴν τῶν σοφῶν ἀπόφασιν,

ᾧ παῖδές τε νέοι, καὶ μώνυχες ἵπποι,
Γηράσκει δ' ὁ γέρων κεῖνος ἐλαφρότατα κȣ̃ροι
Τὸν φιλέȣσιν.

αἴγε μὴν Σωκρατικαὶ διδασκαλίαι, καὶ τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο τῆς ἀρετῆς δικαςήριον, τοῖς Δελφικοῖς τρίποσιν ἐτιμήθη. χρησμὸν γὰρ ἀληθείας ὁ Πύθιος ἐθέσπισεν, ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος, ὃς ἅμα τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ἐξ ὧν τὸν βίον ὤνησε, καὶ τὸ παιδεραςεῖν ὡς μάλιςα ὠφελȣ̃ν προσήκατο.

Δεῖ

tanquam rem ſacram ſeruamus? *Felix* enim vere de ſapientium virorum ſententia,

— *cui iuueneſcit equus, puerique miniſtrant,*
Nam fert aetatem molliter ille ſenex,
Qui pueris carus.

Ac Socraticam quidem diſciplinam, et ſplendidum illud virtutis tribunal, Delphici tripodes honorarunt; veritatis enim oraculum fudit Pythius, *excellit omnes mente Socrates viros*, qui cum reliqua diſciplina, qua vitam iuuit, etiam puerorum amorem, tanquam rem maxime vtilem, adſciverat.

49. Opor-

Δεῖ δὲ τῶν νέων ἐρᾶν ὡς Ἀλκιβιάδε Σωκράτης, ὃς, ὑπὸ μιᾷ χλαμύδι, πατρὸς ὕπνους ἐκοιμήθη. κἀγὼ ἔγωγε τὸ Καλλιμάχειον ἐπὶ τέλει τῶν λόγων ἥδιστα προσθείην· ἂν ἅπασι κήρυγμα·

Αἴθε γὰρ ὦ κείροισιν ἐπ' ὄμματα λίχνα φέροντες,

Ἔρχιος 21) ὡς ὑμῖν ὥρισε παιδοφιλεῖν.

Ὧδε νέων ἐράσιτε, πόλιν κεὐανδρον ἔχοιτε. Ταῦτ' εἰδότες, ὦ νεανίαι, σωφρόνως παισὶν ἀγαθοῖς πρόσιτε, μηδὲ ὀλίγης τέρψεως εἵνεκα, τὴν μακρὰν ἐκχέοντες εὔνοιαν, ἄχρι τῆς ἀκμῆς πλα-

49. Oportet autem amare iuuenes, vt Alcibiadem Socrates, qui, ſub eadem chlamyde, patris ſomnum dormiuit. Atque ego Callimachium illud ad omnes praeconium in fine orationis lubens poſuerim,

Vos o qui pueros oculo patrante voratis,
Erchius vt teneros iuſſit amare mares,
Sic pueros petitote; viriſque implebitis vrbem.

Haec cum ſciatis iuuenes, modeſte ad bonos pueros accedite, neque paruae voluptatis cauſſa longam beneuolentiam effundentes, vſque ad maturam

21. Ἔρχιος] Quis eſt ille Erchius? Xenophon puto, de quo *Diog. Laërtius* Ξενοφῶν Γρύλλε μὲν ἦν υἱὸς, Ἀθηναῖος, τῶν δήμων Ἐρχιεύς. Nempe Poëtae Ἔρχιος eſt, qui alias Ἐρχιεὺς dicendus erat. *Geſner.*

πλαςὰ τὰ τȣ̃ φιλεῖν πάθη προβάλλεσθε· τὸν δ᾽ ἐράνιον ἔρωτα προσκυνȣ̃ντες, εἰς γῆρας ἀπὸ παίδων βέβαια τηρεῖτε τὰ πάθη. τοῖς γὰρ ὅ-τω φιλȣ̃σιν, ἥδιςος μὲν ὁ τȣ̃ ζῆν χρόνος, οὐδεμιᾶς ἀπρεπȣ̃ς συνειδήσεως παραμιάσης. ἀοίδιμοι δὲ μετὰ θάνατον εἰς πάντας ἐκφοιτῶσι κληδόνες. εἰ δὲ δεῖ φιλοσόφων παισὶ πιςεύειν, αἰθὴρ μετὰ γῆν ἐκδέχεται τȣ̀ς ταȣ̃τα ζηλοȣ̃ντας. εἰς δὲ ἀμείνονα βίον ἀποθανόντες, ἔχȣσι τῆς ἀρετῆς γέρας, τὸ ἄφθαρτον.

Τοιαȣ̃τα τȣ̃ Καλλικρατίδȣ σφόδρα νεανικῶς σεμνολογησαμένȣ, Χαρικλέα μὲν ἐκ δευτέρȣ λέγειν πειρώμενον ἐπέσχον· ὥρα γὰρ ἦν ἐπὶ ναȣ̃ν κατιέναι. δεομένων δ᾽ ὅ, τι φρονοίην ἀποφήναιτο,

ram aetatem, fictos amoris affectus obtentui *libidinis* habete. Sed, caeleſti illo inuocato Amore, in ſenectutem a pueris inde ſtabiles ſeruate affectus. Qui enim ita amant, illis ſuauiſſimum viuendi tempus, turpi nulla conſcientia in *animo* habitante; nobilis autem poſt mortem ad omnes fama exit. Si vero fides habenda philoſophorum filiis, aether poſt terram excipit hos, qui his rebus ſtuduerunt; atque, ad vitam meliorem mortui, praemium virtutis habent immortalitatem.

50. Iſta Callicratides iuuenili quodam ardore et graui oratione cum protuliſſet, Chariclen, dicere volentem denuo, repreſſi: quod tempus erat deſcendendi ad nauim. Rogantibus autem,

vt

ωασθαι, δι' ὀλίγε τὲς ἑκατέρε λόγες ἀριθμησάμενος, Οὐκ ἐξ ὑπογυίε, φημὶ, καὶ παρημελημένως, ὑμῖν, ὦ ἑταῖροι, τὰ τῶν λόγων ἔοικεν ἀπεσχεδιάσθαι· διηνεκὲς δὲ, καὶ νὴ Δι', ἐρρωμένης Φροντίδος ἐναργῆ ταῦτ' ἐςὶν ἴχνη. σχεδὸν γὰρ ἐδέν ἐςιν, ὅ, τι τῶν λεκτέων εἰπεῖν ἑτέρῳ δύνασθαι παρήκατε. καὶ πολὺ μὲν ἡ τῶν πραγμάτων ἐμπειρία, πλείων δ' ἡ τῶν λόγων δεινότης, ὡς' ἔγωγε ἂν εὐξαίμην, εἴπερ ἦν ἐν δυνατῷ, γενέσθαι Θηραμένης ἐκεῖνος ὁ Κόθορνος, ἵν' ἄμφω νενικηκότες, ἐξίσε βαδίζοιτε. πλὴν ἐπειδήπερ ἀνήσειν ἂν ἐσίκατε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μεταξὺ πλῷ, περὶ τῶν αὐτῶν ἐκκέκρικα διοχλεῖσθαι, τὸ μάλιςα παραςὰν εἶναί μοι δίκαιον, ἀποφανεῖμαι.

Γάμοι

vt quid ſentirem pronuntiare vellem, perpenſa paullum vtriuſque oratione, *Non ex tempore*, inquam, *et negligenter, ſodales, orationem quisque ſuam videmini deproperaſſe; ſed perpetuae profecto et robuſtae cogitationis aperta haec ſunt veſtigia. Vix enim quidquam eſt eorum, quae dici hic debent, quod dicendum alteri reliqueritis, ac cum multa rerum peritia eminuit, tum maior etiam vis verborum. Itaque optauerim, Theramenes, ſi fieri poſſet, ille cothurnus eſſe, vt victores ambo aequo pede incederetis. Verum enimuero quandoquidem remiſſuri non videmini, et ipſe inter nauigandum de iisdem rebus flagitari non decreui; id quod maxime in praeſens mihi iuſtum eſſe videtur, pronuntiabo.*

51. Nu-

Γάμοι μὲν ἀνθρώποις βιωφελὲς πρᾶγμα, καὶ μακάριον, ὁπόταν εὐτυχῶνται· παιδικὰς δ' ἔρωτας, ὅσοι φιλίας ἀγνὰ δίκαια προμνῶνται, μόνης φιλοσοφίας ἔργον ἡγοῦμαι. διὸ δὴ γαμητέον μὲν ἅπασι, παιδεραστεῖν δὲ ἐφείσθω μόνοις φιλοσόφοις. ἥκιστα γὰρ ἐν γυναιξὶν ὁλόκληρος ἀρετὴ φύεται. καὶ σὺ δ', ὦ Χαρίκλεις, μηδὲν ἀχθεσθῇς, εἰ ταῖς Ἀθήναις ἡ Κόρινθος εἴξει.

Κἀγὼ μὲν ὑπ' αἰδοῦς συντόμως λόγῳ τὴν κρίσιν ἐπισπεύσας, ἐξανέστην· ἑώρων γὰρ ὑπερκατηφῆ τὸν Χαρικλέα, παραμικρὸν ὡς θανάτου κατάκριτον· ὁ δ' Ἀθηναῖος, ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ φαιδρὸς ἀναπηδήσας, προῄει σφόδρα σοβαρῶς. εἴκασεν

51. *Nuptiae quidem res vitae hominum utilissima, et beata, quoties felices sunt. Masculos autem amores, quoties casta amicitiae iura illos conciliant, solius opus Philosophiae arbitror. Propterea nuptiae contrahendae omnibus, pueros autem amare solis concedatur Philosophis; minime enim perfecta in mulieribus virtus existit. Tu vero Charicles non graua-bere, si Athenis Corinthus cesserit.*

52. Atque ego prae pudore concisa oratione festinanter iudicium cum expediissem, surrexi. Videbam enim demisso supra modum vultu Chariclem, quasi tantum non capitis damnatus esset. Athenienſis vero hilari gestu laetus exsultans, iactabundo valde incessu progrediebatur; putares nauali

κασεν ἄν τις αὐτὸν ἐν Σαλαμῖνι Πέρσας κατα-
νεναυμαχηκέναι. καὶ τοῦτό γε τῆς κρίσεως ἀπω-
νάμην, λαμπρότερον ἡμᾶς ἑστιάσαντος αὐτοῦ τα-
πινίκια· καὶ γὰρ ἦν ἄλλως τῷ βίῳ μεγαλοφρο-
νέστερος. ἡσυχῇ δὲ καὶ τὸν Χαρικλέα παρηγορη-
σάμην ἐπὶ τῇ δεινότητι τῶν λόγων, συνεχὲς
ὑπεραυμάζων, ὅτι δυσχερεστέρῳ μέρει δυνατῶς
συνηγόρησεν.

Ἀλλ' ἡ μὲν ἐν Κνίδῳ διατριβὴ, καὶ τὰ παρὰ
τῇ θεῷ λαληθέντα σπουδὴν ἱλαρὰν ἅμα, καὶ
παιδιὰν εὔμετρον ἐσχηκότα, τῇ δέ πῃ διεκρίθη.
σὺ δὲ, ὦ Θεόμνηστε, ὁ τὴν ἕωλον ἡμῶν ἐκκαλε-
σάμενος μνήμην, εἰ δικαστὴς τότ' ἦσθα, πῶς ἂν
ἀπε-

nauali ad Salamina praelio Persas ab illo superatos. Atque hunc certe iudicii mei fructum habui, quod splendidius nos, tanquam triumphali coena excepit. Erat enim alioquin etiam in victu magnificentior. Submissa autem voce Chariclem etiam subinde consolabar, vi dicendi *illius commemorata*, perpetuo vehementer admirari me dicens, quam potenter difficiliores partes tuitus fuisset.

53. Sed illa in Cnido commoratio, et habiti in Deae sacro sermones, qui laetum simul studium, et eruditum lusum habuerant, hoc fere modo expetiuere. At tu, Theomneste, qui antiquam illam nobis memoriam euocasti, si tum iudex fuisses,

ἀπεφήνω; ΘΕΟΜΝ. Μελιτίδην ἢ Κόροιβον οἴει με, πρὸς θεῶν, ἵνα τοῖς ὑπὸ σᾶ δικαίως κριθεῖσιν ἐναντίαν φέρω ψῆφον; ὃς ὑπ' ἄκρας ἡδονῆς τῶν λεγομένων διατρίβειν ἐν τῇ Κνίδῳ ᾠόμην, ὀλίγα τὸ βραχὺ τᾶτο δωμάτιον αὐτὸν ἡγάμενος εἶναι τὸν νεὼν ἐκεῖνον. ὅμως δ' ἂν (κἀδὲν γὰρ ἀπρεπὲς ἐν ἑορτῇ λέγεσθαι, πᾶς δὲ γέλως κἂν περίεργος ᾖ, παιηγυριζειν δοκεῖ) τᾶς ἄγαν ὑπὸ τᾶ παιδεραςᾶ κατωφρυομένας λόγας ἐθαύμαζον μὲν ἐπὶ τῇ σεμνότητι, πλὴν ἀ πάνυ θυμῆρες ᾠόμην, ἐφήβῳ παιδὶ συνδιημερεύοντα, Ταυταλείας δίκας ὑποφέρειν, καὶ τοῖς ὄμμασι τᾶ

fuisses, quid pronuntiaturus eras? THEOMN. Adeo ne Melitiden aut Coroebum medius fidius me arbitraris, vt iuste a te iudicatis contrariam feram sententiam? Qui prae summa iucunditate eorum, quae dicebantur, in Cnido versari mihi viderer, vt parum abesset, quin paruulam hanc domunculam ipsum illud esse templum putarem. Veruntamen (nihil enim non decens est hoc die festo dicere, cum risus omnis etiam si forte nimius ad celebrationem pertinere videatur) orationem illam puerorum amatoris, nimio quasi supercilio elatam, grauitatis caussa admirabar equidem: verum illud parum videbatur ad animi voluptatem pertinere, aliquem totos dies versantem cum puero pubertati propinquo, Tantaleas poenas sustinere, cumque pulchritudo tantum non

τȣ̃ κάλλȣς μονονȣχὶ προσκλύζοντος, ἐξὸν ἀρύσασθαι, διψῆν ὑπομένειν. ȣ̓ γὰρ ἀπόχρη τὸ θεωρεῖν ἐρώμενον, ȣ̓δ' ἀπαντικρὺ καθημένȣ καὶ λαλȣ̃ντος ἀκȣ́ειν, ἀλλ' ὥσπερ ἡδονῆς κλίμακα συμπηξάμενος ἔρως, πρῶτον ἔχει βαθμὸν ὄψεως, ἵνα ἴδῃ, κἂν θεάσηται, ποθεῖ προσάγων ἐφάψασθαι. δι' ἄκρων γȣ̃ν δακτύλων κἂν μόνον θίγῃ, τὰ τῆς ἀπολαύσεως εἰς ἅπαν διαθεῖ τὸ σῶμα. τυχὼν δ' εὐμαρῶς τȣ́τȣ, τρίτην πεῖραν ἐπάγει φιλήματος, ȣ̓κ εὐθὺ περίεργον, ἀλλ' ἠρέμα χείλη προσεγγίσας χείλεσιν, ἅ πρὶν ἢ ψαῦσαι τελείως ἀπέςη, μηδὲν ὑπονοίας ἴχνος καταλιπών. εἶτα πρὸς τὸ παρῆκον ἁρμοζόμενος, ἀεὶ λιπαρεςέροις μὲν ἀσπάσμασιν ἐντέτηκεν,

non alluat oculos, cum hauriendi sit copia, tolerare tamen sitim. Neque enim satis est videre quem ames, neque ex aduerso sedentem et loquentem audire, sed velut scalas quasdam voluptatis fabricans amor primum habet gradum visus, yti spectet: et vbi contemplatus est, cupit admoto corpore attingere: si enim vel summis tantum digitis attigerit, totum corpus fructus ille percurrit. Hoc vbi facile consecutus est, tertio tentat osculum, non statim curiosum illud, sed placide labia admouens labiis, quae prius etiam quam plane se contigerint, desistit, nullo suspicionis relicto vestigio. Deinde concedenti se accommodans, longioribus semper amplexibus quasi

κεν, ἔσθ' ὅτε καὶ διαςέλλων ἡσυχῇ τὸ ςόμα. τῶν δὲ χειρῶν ἀδεμίαν παρίησιν ἀργήν· αἱ γὰρ φανεραὶ τῶν αἰσθητῶν συμπεριπλοκαὶ τὴν ἡδονὴν συνάπτουσιν. ἢ λαθρίως ὑγρῶς ἡ δεξιὰ κατὰ κόλπου δῦσα, μαςοὺς βραχὺ τὴν φύσιν ὑπεροιδῶντας πιέζει. καὶ σφριγώσης γαςρὸς ἀμφιλαφὲς τοῖς δακτύλοις ἐπιδράττεται ὁμαλῶς. μετὰ τοῦτο καὶ πρωτόχνουν ἄνθος ἥβης. καὶ τί τἄῤῥητ' ἀναμετρήσασθαί με δεῖ; τοσαύτης τυχὼν ἐξουσίας ὁ ἔρως, θερμοτέρου τινὸς ἅπτεται πράγματος· εἶτ' ἀπὸ μηρῶν προοιμιασάμενος, κατὰ τὸν κωμικὸν, αὐτὸ ἐπάταξεν.

Ἐμοὶ μὲν οὕτω παιδεραςεῖν γένοιτο. μετεωρολέσχαι δὲ, καὶ ὅσοι τὴν φιλοσοφίας ὀφρῦν ὑπὲρ

illiqueſcit, interdum etiam placide os diducens, nullamque manum otioſam eſſe patitur; cum manifeſtae illae ſenſibilium partium complexiones voluptatem conglutinent. Aut igitur latenter lubrico lapſu dextra ſinum ſubiens, mammillas premit paullum vltra naturam tumentes, et duriusculi ventris rotunditatem digitis molliter percurrit, poſt haec etiam primae lanuginis in pube florem. Et quid arcana illa oportet remetiri? Tantam nactus opportunitatem amor, calidius quoddam opus occipit: deinde a feminibus exorſus, illa, vt ait Comicus, percutit.

54. Mihi quidem hoc modo amare pueros contingat. Sublimes illi nugatores autem, et quot-

quot

ὑπὲρ αὐτὰς τὰς κροτάφους ὑπερήρκασι, σεμνῶν ὀνομάτων κομψεύμασι τὰς ἀμαθεῖς ποιμαινέτωσαν· ἐρωτικὸς γὰρ ἦν, εἴ τις περ, καὶ ὁ Σωκράτης, καὶ ὑπὸ μίαν Ἀλκιβιάδης αὐτῷ χλανίδα κλιθεὶς, ἐκ ἁπλῆς ἀνέστη. καὶ μὴ θαυμάσῃς, οὐδὲ γὰρ ὁ Πάτροκλος ὑπ' Ἀχιλλέως ἠγαπᾶτο, μέχρι τοῦ κατ' ἀντικρὺ καθέζεσθαι,

Δέγμενος Αἰακίδην ὁπότε λήξειεν ἀείδων.

ἀλλ' ἦν καὶ τῆς ἐκείνων φιλίας μεσίτις ἡδονή, ζένων γὰρ Ἀχιλλεὺς τὸν Πατρόκλου θάνατον, ἀταμιεύτῳ πάθει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπεῤῥάγη,

Μηρῶν τε τῶν σῶν εὐσεβὴς ὁμιλία Καλλίων·

τὰς

quot philoſophiae ſupercilium vltra ipſa tempora ſuſtulere, honeſtorum verborum phaleris imperitos paſcant. Amator erat, ſi quiſquam, Socrates, ſub eadem cum illo laena iacens Alcibiades, non ſine plaga ſurrexit. Nec mireris. Neque enim Patroclus ab Achille eatenus tantum amatus eſt, vt e regione ſederet,

Aeacidi intentus, dum ceſſet fundere carmen:

ſed erat ipſorum etiam amicitiae pararia voluptas. Gemens ergo Patrocli mortem Achilles, affectu parum cuſtodito in verum erupit,

Femorum tuorum ſancta conſuetudo pulchrior!

τȣ̀ς γε μὴν ὀνομαζομένȣς παρ' Ἕλλησι κωμαςὰς, ȣ̓δὲν ἄλλ' ἢ δήλȣς ἐραςὰς νομίζω. τάχα φήσει τις αἰσχρὰ ταῦτ' εἶναι λέγεσθαι, πλὴν ἀληθῆ γε, νὴ τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην. ΛΥΚ. Οὔτ' ἀνέξομαί σȣ, φίλε Θεόμνηςε, ἄλλην ἀρχὴν καταβαλλομένȣ τρίτων λόγων, ἧς ἀκȣ́ειν ἐν ἑορτῇ μόνον εἰκός ἐςι· τἄλλα δὲ, τῶν ἐμῶν ὤτων πόρρω ἀποικιεῖν. ἀφέμενοι δὲ τȣ̃ παρέλκειν πλείω χρόνον, εἰς ἀγορὰν ἐξίωμεν. ἤδη γὰρ εἰκός ἐςιν, ὑφάπτεσθαι τῷ θεῷ τὴν πυράν. ἔςι δ' ȣ̓κ ἀτερπὴς ἡ θέα, τῶν ἐν Οἴτῃ παθῶν ὑπομιμνήσκȣσα τȣ̀ς παρόντας.

Hos equidem, qui apud Graecos Comissatores vocantur, nihil aliud quam professos amatores arbitror. Dixerit forte aliquis, turpia haec esse dictu: at vera quidem sunt, per Cnidiam Venerem. LYC. Non feram te, care Theomneste, aliud tertiae orationis quasi fundamentum iacientem, cuius initium tantum festo die audire fas est, reliqua vero procul ab auribus meis ablegare. Omissa autem longiore in iis, quae nihil ad rem faciunt, mora, in forum prodeamus. Iam enim conuenit rogum Deo accendere: nec iniucundum spectaculum, eorum quae in Oeta *Deo* vsu venere, praesentes admonens.

Εἰκό-

Εἰκόνες

Λυκῖνος καὶ Πολύστρατος.

ΛΥΚ. Ἀλλ' ἦ τοιοῦτόν τι ἄρα ἔπασχον οἱ τὴν Γοργὼ ἰδόντες, οἷον ἐγὼ ἔναγχος ἔπαθον, ὦ Πολύστρατε, παγκάλην τινὰ γυναῖκα ἰδών. αὐτὰ γὰρ τοῦ μύθου ἐκεῖνο μικροῦ δέω λίθος ἐξ ἀνθρώπου σοι γεγονέναι, πεπηγὼς 1) ὑπὸ τοῦ θαύματος. ΠΟΛ. Ἡράκλεις ὑπερφυές τι τὸ θέαμα φῄς, καὶ δεινῶς βίαιον, εἴγε καὶ Λυκῖνον ἐξέπληξε γυνή τις ἧσα. σὺ γὰρ ὑπὸ μὲν τῶν

Imagines.

Lycinus et Polyſtratus.

LYC. Numquid ergo tale quid vſu veniebat his, qui Gorgonem vidiſſent, quale vſu nuper mihi venit, Polyſtrate, pulcherrimam quandam feminam videnti? Parum enim abeſt, quin, vt habet fabula, lapis tibi ex homine ſimi factus, ac prae admiratione diriguerim. POL. Inſolitum, Hercle, ſpectaculum ais, et valde violentum, ſi quidem Lycinum etiam mulier aliqua perculit. Nam ab adoleſcentulis tu quidem,

 idque

1. Πεπηγὼς] Dicitur hoc verbum de aqua, oleo, melle, lacte; ſaepius de aquis et fluminibus cum concreſcunt, coagulantur. *du Soul.*

τῶν μειρακίων καὶ πάνυ ῥᾳδίως αὐτὸ πάσχεις· ὥςε θᾶττον ἂν τις ὅλον τὸν Σίπυλον μετακινήσειεν, 2) ἢ σὲ τῶν καλῶν ἀπάγοι, μὴ ἀχὶ παρεςάναι αὐταῖς κεχηνότα, καὶ ἐπιδακρύοντά γε πολλάκις, ὥσπερ ἐκείνην αὐτὴν τὴν τῆ Ταντάλε. ἀτὰρ εἶπέ μοι, τίς ἡ λιθοποιὸς αὕτη Μέδεσα ἡμῖν ἐςι, καὶ πόθεν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἴδοιμεν; ἢ γὰρ; οἶμαι, Φθονήσεις ἡμῖν τῆς θέας, οὐδὲ ζηλοτυπήσεις, εἰ μέλλοιμεν πλησίον σὲ καὶ αὐτοὶ παραπεπηγέναι σοι ἰδόντες. ΛΥΚ. Καὶ μὴν εὖ εἰδέναι χρή σε, ὡς κἂν ἐκ περιωπῆς μόνον ἀπίδῃς ἐς αὐτὴν, ἀχανῆ σε, καὶ τῶν ἀνδριάντων

idque facile admodum ſic afficeris, vt facilius aliquis totum Sipylum loco moueat, quam te abducat a pulchris, quo minus adſtes illis hians, et ſaepe illacrimans etiam, vt illa ipſa Tantali *filia*. Verum dic mihi, quae nobis eſt illa Meduſa ſaxifica, et vnde? vt nos quoque eam videamus. Neque enim, puto, inuidebis nobis ſpectaculum, neque zelotypia accenderis, ſi ex propinquo nos etiam velimus iuxta te in illo obrigeſcere. LYC. Quin illud ſcito, illa te, ſi vel ab alta eam ſpecula adſpexeris, attonitum, et magis

2. Ἂν τις ὅλον τὸν Σίπυλον μετακινήσειεν] *Elſner.* haec Luciani adferens ad *Marci* XI, 23. monet, iis aeque atque his Luciani verbis ſignificari *rem grauem et inſuperabilem.* Reitz.

των ἀκινητότερον ἀποφανεῖ. καίτοι τᾶτο μὲν ἴσως εἰρηνικώτερόν ἐςι, καὶ τὸ τραῦμα ἧττον καίριον, εἰ αὐτὸς ἴδοις· εἰ δὲ κἀκείνη προσβλέψειέ σε, τίς ἔςαι μηχανὴ ἀποςῆναι αὐτῆς; ἀπάξει γάρ σε ἀναδησαμένη ἔνθα ἂν ἐθέλῃ, ὅπερ καὶ ἡ λίθος ἡ Ἡρακλεία δρᾷ τὸν σίδηρον.

ΠΟΛ. Παύε, ὦ Λυκῖνε, τεράςιόν τι κάλλος ἀναπλάττων· ἀλλ' εἰπέ μοι τίς ἡ γυνή ἐςιν; ΛΥΚ. Οἴει γάρ με ὑπερβαλέσθαι τῷ λόγῳ, ὃς δέδια μή σοι ἰδόντι ἀσθενής τις ἐπαινέσαι δόξω, παρὰ τοσᾶτον ἀμείνων φανεῖται· πλὴν ἀλλὰ ἥτις μὲν, ἀκ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι, θεραπεία δὲ πολλὴ, καὶ ἄλλη περὶ αὐτὴν παρασκευὴ λαμπρὰ, καὶ εὐνέχων τι πλῆθος, καὶ ἄβραι πάνυ πολλαὶ, καὶ

magis quam ſtatuae ſunt, immotum redditura eſt. Quamquam hoc quidem forte pacatius fuerit, et minus letale vulnus, ipſe ſi videas: ſi vero ipſa quoque te adſpiciat, qua ratione ab illa abſcedes? Reuinctum enim te quorſum voluerit abducet, quod magnes facit in ferro.

2. POL. Deſine, Lycine, portentoſam pulchritudinem effingere; ſed dic mihi, quae ſit mulier? LYC. Putas enim, me dicendo modum excedere, qui metuam, ne tibi, cum videris, imbecillis in laudando videar: tanto illa apparebit praeſtantior. Verum quae ſit, non habeo dicere. Miniſterium vero multum, et alius circa illam apparatus ſplendidus, et eunuchorum multitudo,

καὶ ὅλως μεῖζόν γε, ἢ κατὰ ἰδιωτικὴν τύχην ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι. ΠΟΛ. Οὐδὲ τὄνομα ἐπύθου σύ γε, ἥτις καλοῖτο. ΛΥΚ. Οὐδαμῶς, ἢ τὅτο μόνον, τῆς Ἰωνίας ἐςί. τῶν θεατῶν γάρ τις ἀπιδὼν ἐς τὸν πλησίον, ἐπεὶ παρῆλθε, Τοιαῦτα μέντοι, ἔφη, τὰ Σμυρναϊκὰ κάλλη· καὶ θαυμαςὸν ὀδὲν, εἰ ἡ καλλίςη τῶν Ἰωνικῶν πόλεων τὴν καλλίςην γυναῖκα ἤνεγκεν. ἐδόκει δέ μοι Σμυρναῖος καὶ αὐτὸς ὁ λέγων εἶναι, ὅτως ἐσεμνύνετο ἐπ' αὐτῇ.

ΠΟΛ. Οὐκοῦν ἐπεὶ λίθου τὅτό γε ὡς ἀληθῶς ἐποίησας, ὅτε παρακολουθήσας, ὅτε τὸν Σμυρναῖον ἐκεῖνον ἐρόμενος, ὅςις ἦν, κἂν τὸ εἶδος ὡς

οἷον

et ancillae ſane multae, atque in vniuerſum maior, quam pro fortuna priuata, res videbatur eſſe. POL. Neque nomen audiebas tu quidem, quomodo vocaretur? LYC. Nequaquam, niſi hoc ſolum, ex Ionia eſt. Spectatorum enim aliquis, vicinum reſpiciens, cum tranſiret, *Tales quidem*, inquit, *ſunt formae Smyrnenſes, nec mirum, ſi pulcherrima Ionicarum vrbium, mulierem pulcherrimam protulit.* Videbatur autem mihi Smyrnaeus ipſe quoque eſſe qui dicebat, adeo illa gloriabatur.

3. POL. Quandoquidem igitur hoc vere pro lapide feciſti, qui neque ſecutus fis, neque interrogaueris Smyrnaeum illum, quaenam eſſet:

certe

οἷόν τε ὑπόδειξον τῷ λόγῳ, τάχα γὰρ ἂν ἔτῳ γνωρίσαιμι. ΛΥΚ. Ὁρᾷς ἡλίκον τοῦτο ἤτησας, καὶ κατὰ λόγων δύναμιν, καὶ μάλιστά γε τῶν ἐμῶν, ἐμφανίσαι ἔτω θαυμασίαν εἰκόνα, πρὸς ἣν μόλις, ἂν ἢ Ἀπελλῆς, ἢ Ζεῦξις, ἢ Παῤῥάσιος, ἱκανοὶ ἔδοξαν, ἢ εἴ τις Φειδίας, ἢ Ἀλκαμένης. ἐγὼ δὲ λυμανθεμαι τὸ ἀρχέτυπον ἀσθενείᾳ τῆς τέχνης. ΠΟΛ. Ὅμως, ὦ Λυκῖνε, ποῖά τις ἦν τὴν ὄψιν; καὶ γὰρ ἐπισφαλὲς τὸ τόλμημα, εἰ φίλῳ ἀνδρὶ ἐπιδείξαις τὴν εἰκόνα, ὅπως ἂν τῆς γραμμῆς ἔχει. ΛΥΚ. Καὶ μὴν ἀσφαλέστερον αὐτὸς ποιήσειν μοι δοκῶ, τῶν παλαιῶν τινας ἐκείνων τεχνιτῶν παρακαλέσας ἐπὶ τὸ ἔργον, ὡς ἀναπλάσειάν μοι τὴν γυναῖκα. ΠΟΛ. Πῶς τοῦτο

certe formam illius, quantum eius fieri poteſt, ſermone oſtende. Forte enim ſic eam agnouero. LYC. Vides quantum ſit, quod petiiſti, non eſt facultatis dicendi, meae praeſertim, declarare admirabilem adeo imaginem, cui vix Apelles, aut Zeuxis, aut Parrhaſius, apti videantur, aut ſi quis Phidias vel Alcamenes. Ego vero corrupero exemplum artis imbecillitate. POL. Tamen Lycine, qualis erat ſpecie? Neque enim periculoſus ille conatus, ſi viro amico oſtendas imaginem, quomodocunque lineae ſe habeant. LYC. Quin tutius mihi facturus videor, ſi veterum illorum artificum quoſdam ad opus aduocem, vti mulierem mihi effingant. POL. Quomodo hoc

τᾶτο φῆς; ἢ πῶς ἂν ἀφίκοιντό σοι πρὸ τοσούτων ἐτῶν ἀποθανόντες; ΛΥΚ. Ῥᾳδίως, ἥνπερ σὺ μὴ ὀκνήσῃς ἀποκρίνεσθαί τί μοι. ΠΟΛ. Ἐρώτα μόνον.

ΛΥΚ. Ἐπεδήμησάς ποτε, ὦ Πολύξρατε, τῇ Κνιδίων; ΠΟΛ. Καὶ μάλα. ΛΥΚ. Οὐκοῦν καὶ τὴν Ἀφροδίτην εἶδες πάντως αὐτῶν; ΠΟΛ. Νὴ Δία, τῶν Πραξιτέλους ποιημάτων τὸ κάλλιςον. ΛΥΚ. Ἀλλὰ καὶ τὸν μῦθον, ὃν λέγουσιν, ἤκουσας, οἱ ἐπιχώριοι περὶ αὐτῆς, ὡς ἐρασθείη τις τᾶ ἀγάλματος, καὶ λαθὼν ὑπολειφθεὶς ἐν ἱερῷ, συγγένοιτο, ὡς δυνατὸν, ἀγάλματι, τᾶτο μέν σοι ἄλλως ἱςορείσθω. σὺ δὲ (ταύτην γὰρ, ὡς φῆς, εἶδες) ἴθι μοι, καὶ τόδε ἀπό-

intelligis? aut quomodo veniant tibi tot ante annos mortui? LYC. Facile, si quidem tu non graveris aliquid mihi respondere. POL. Interroga modo.

4. LYC. Peregrinatus ne aliquando es, Polystrate, in *urbe* Cnidiorum? POL. Sane. LYC. Igitur omnino etiam Venerem illorum vidisti. POL. Ego vero, ita me Iupiter, operum Praxitelis pulcherrimum. LYC. Sed fabulam etiam audisti, quam narrant de ea ciues, amore aliquem captum statuae clam cum relictus esset in templo, coiisse, quoad eius fieri potuerit, cum statua. Atque illud quidem alias tibi referatur: iam vero, hanc enim, vt ais, vidisti, age, mihi illud

ἀπόκριναι, εἰ καὶ τὴν ἐν κήποις Ἀθήνησι, τὴν Ἀλκαμένης ἑώρακας. ΠΟΛ. Ἦ πάντων γ' ἄν, ὦ Λυκῖνε, ὁ ῥαθυμότατος ἦν, εἰ τὸ κάλλιστον τῶν Ἀλκαμένους πλασμάτων παρεῖδον. ΛΥΚ. Ἐκεῖνο μέν γε, ὦ Πολύστρατε, οὐκ ἐξερήσομαί σε, εἰ πολλάκις ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθὼν, καὶ τὴν Καλαμίδος Σωσάνδραν τεθέασαι. ΠΟΛ. Εἶδον κἀκείνην πολλάκις. ΛΥΚ. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς· τῶν δὲ Φειδίου ἔργων τί μάλιστα ἐπῄνεσας; ΠΟΛ. Τί δ' ἄλλο ἢ τὴν Λημνίαν, ἣ καὶ ἐπιγράψαι τὄνομα ὁ Φειδίας ἠξίωσε; καὶ νὴ Δία, τὴν Ἀμαζόνα, τὴν ἐπερειδομένην τῷ δορατίῳ.

ΛΥΚ.

illud quoque responde, an illam etiam in hortis apud Athenas, Alcamenis *Venerem* vidisti? POL. Equidem omnium, Lycine, sim negligentissimus, si pulcherrimum Alcamenis signorum praeteruidissem. LYC. Illud quidem, Polystrate, non exquiram, an, cum saepe escenderis in arcem, Calamidis Sosandram contemplatus fueris? POL. Vidi et illam saepius. LYC. Sed satis ista. Inter Phidiae vero opera, quod maxime laudasti? POL. Quod vero aliud, quam Lemniam (*Minerram*) cui etiam inscribere nomen suum Phidias voluit? et Amazonem, per Iouem, innixam hastae.

5. LYC.

ΛΥΚ. Τὰ κάλλιςα, ὦ ἑταῖρε, ὥςε οὐκέτ' ἄλλων τεχνιτῶν δεήσῃ. Φέρε δὴ ἐξ ἁπασῶν ἤδη τούτων, ὡς οἷόν τε συναρμόσας, μίαν σοι εἰκόνα ἐπιδείξω, τὸ ἐξαίρετον παρ' ἑκάςης ἔχουσαν. ΠΟΛ. Καὶ τίνα ἂν τρόπον τοῦτο γένοιτο; ΛΥΚ. Οὐ χαλεπὸν, ὦ Πολύςρατε, εἰ τὸ ἀπὸ τῶδε παραδόντες τὰς εἰκόνας τῷ λόγῳ, ἐπιτρέψαιμεν αὐτῷ μετακοσμεῖν, καὶ συντιθέναι, καὶ ἁρμόζειν, ὡς ἂν εὐρυθμότατα δύναιτο, φυλάττων ἅμα τὸ συμμιγὲς ἐκεῖνο, καὶ ποικίλον. ΠΟΛ. Εὖ λέγεις· καὶ δὴ παραλαβὼν δεικνύτω· ἐθέλω γὰρ εἰδέναι ὅ, τι καὶ χρήσεται αὐταῖς, ἢ ὅπως ἐκ τοσούτων μίαν τινὰ συνθεὶς, ἐκ ἀπρόδεσαν ἀπεργάσεται.

ΛΥΚ.

5. LYC. Pulcherrima, ſodalis. Itaque aliis artificibus opus non habebis. Age iam ex omnibus hiſce, vt poteſt, coagmentatam tibi vnam imaginem oſtendam, quod in ſingulis eximium eſt, habentem. POL. Et quomodo illud fieri poteſt? LYC. Non difficile eſt, Polyſtrate, ſi iam dicendi facultati tradamus illas imagines, permittamuſque illi aliter eas ornare, et componere, et concinnare, quam commodiſſime poſſit, ſeruata ſimul commiſcendi proportione et varietate. POL. Recte. Sumat ſane atque oſtendat. Volo enim videre, quomodo illis vſura ſit, aut quomodo ex tot diuerſis componens vnam aliquam, non abſurdam effectura ſit.

6. LYC.

ΛΥΚ. Καὶ μὴν ἤδη σοι ὁρᾶν παρέχει γιγνομένην τὴν εἰκόνα, ὧδε συναρμόζων, τῆς ἐκ Κνίδου ἡκούσης μόνον τὴν κεφαλὴν λαβών· οὐδὲν γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος, γυμνοῦ ὄντος, δεήσεται· τὰ μὲν ἀμφὶ τὴν κόμην, καὶ μέτωπον, ὀφρύων τε τὸ εὔγραμμον, ἐάσεις ἔχειν, ὥσπερ ὁ Πραξιτέλης ἐποίησε, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὸ ὑγρὸν ἅμα τῷ φαιδρῷ, καὶ κεχαρισμένῳ, καὶ τοῦτο διαφυλάξει κατὰ τὸ Πραξιτέλει δοκοῦν· τὰ μῆλα δὲ, καὶ ὅσα τῆς ὄψεως ἀντωπὰ, παρ' Ἀλκαμένους καὶ τῆς ἐν κήποις λήψεται· καὶ προσέτι, χειρῶν ἄκρα, καὶ καρπῶν τὸ εὔρυθμον, καὶ δακτύλων τὸ εὐάγωγον, ἐς λεπτὸν ἀπολῆγον, παρὰ τῆς ἐν κήποις καὶ ταῦτα· τὴν δὲ τοῦ παντὸς

6. LYC. Atque iam tibi videndam praebet, dum exiſtit, imaginem, de illa, quae Cnido venit, ſolum caput ſumens; reliquo enim corpore, cum nudum ſit, nihil opus habebit. Et comam quidem, ac frontem, et ſupercilia quaſi ad amuſſim facta ſines eam habere, vt fecit Praxiteles. Etiam oculorum mobilem hilaremque gratiam, prout Praxiteli viſum eſt, ſeruabit. Malas autem, et quae in aduerſo vultu eminent, ab Alcamene et illa in hortis *Venere* aſſumet, et inſuper manus extremas, et volarum proportionem, et molles digitos, in tenuitatem exeuntes, haec inquam et ipſa ab Hortenſi. Totius vero vultus circum-

τὸς πρόσωπα περιγραφὴν, καὶ παρειῶν τὸ ἁπαλὸν, καὶ ῥῖνα σύμμετρον, ἡ Λημνία παρέξει, καὶ Φειδίας ἔτι. καὶ ςόματος ἁρμογὴν ὁ αὐτὸς, καὶ τὸν αὐχένα παρὰ τῆς Ἀμαζόνος λαβών. ἡ Σωσάνδρα δὲ καὶ ὁ Κάλαμις αἰδοῖ κοσμήσεσιν αὐτήν· καὶ τὸ μειδίαμα λεπτὸν καὶ λεληθὸς, ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔςαι· καὶ τὸ εὐςαλὲς δὲ καὶ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς παρὰ τῆς Σωσάνδρας· πλὴν ὅτι ἀκάλυπτος αὐτὴ ἔςαι τὴν κεφαλήν. τῆς ἡλικίας δὲ τὸ μέτρον ἡλίκον ἂν γένοιτο; κατὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ἐκείνην μάλιςα· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Πραξιτέλη μεμετρήσθω. τί σοι, ὦ Πολύςρατε, δοκεῖ καλὴ γενήσεσθαι ἡ εἰκὼν; καὶ μάλιςα ἐπειδὰν ἐς τὸ ἀκριβέςατον ἀποτελεσθῇ;

ΠΟΛ.

circumſcriptionem, et genas teneras, et naſi proportionem, Lemnia praebebit et Phidias: etiam oris commiſſuram idem, et ceruicem ſumtam ab Amazone. Soſandra vero et Calamis verecundia ornabunt illam; et riſus tenuis ac latens ſicut illius erit, itemque compoſitus et decens amictus a Soſandra, niſi quod haec nuda caput erit. Aetatis autem atque incrementi menſura quaenam fuerit? ſecundum Cnidiam illam maxime. Nam hoc etiam ſecundum Praxitelem metiamur. Quid tibi, Polyſtrate, videtur? pulchrane futura imago? et maxime ſi accuratiſſima ratione perficiatur?

7. POL.

ΠΟΛ. Ἔτι γὰρ, ὦ γενναιότατε, καταλέλοιπάς τι κάλλος ἔξω τοῦ ἀγάλματος, ἅπτω πάντα ἐς τὸ αὐτὸ συμπεφορηκώς; ΛΥΚ. Τοῦτο μικρότατον, ὦ φιλότης, εἰ μή σοι δόξει ὀλίγα πρὸς εὐμορφίαν συντελεῖν χρόα, καὶ τὸ ἑκάστῳ πρέπον· ὡς μέλανα μὲν εἶναι ἀκριβῶς, ὁπόσα μέλανα, λευκὰ δὲ ὅσα τοιαῦτα χρὴ, καὶ τὸ ἐρύθημα ἐπανθεῖν· καὶ τὰ τοιαῦτα κινδυνεύει τοῦ μεγίστου ἔτι ἡμῖν προσδεῖν. πόθεν οὖν καὶ ταῦτα πορισαίμεθ' ἄν, ἢ παρακαλέσαιμεν δηλαδὴ τοὺς γραφέας, καὶ μάλιστα ὁπόσοι αὐτῶν ἄριστοι ἐγένοντο κεράσασθαι τὰ χρώματα, καὶ εὔκαιρον ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν; καὶ δὴ παρακεκλήσθω Πολύγνωτος, καὶ Εὐφράνωρ ἐκεῖνος

7. POL. Scilicet adhuc reliquisti, generosissime, pulchritudinis aliquid extra imaginem; qui sic omnia in illam contulisti? LYC. Atqui hoc minimum est, amice, nisi videntur pauca tibi ad formae decus conferre color, et cuiusque rei condecentia, vt exacte nigra sint, quae sunt nigra, alba autem quae oportet esse talia, et ruborem *vbi decet* efflorescere. Et *quantum ad* haec talia forte illud, quod maximum est, nobis adhuc deest. Vnde igitur et haec parabimus? an advocemus scilicet pictores, et maxime quotquot illorum optimi fuerunt temperandis coloribus, et tempestiue allinendis. Nempe aduocetur Polygnotus,

ἐκεῖνος, καὶ Ἀπελλῆς, καὶ Ἀετίων· ἔτοι δὲ διελόμενοι τὸ ἔργον, ὁ μὲν Εὐφράνωρ χρωσάτω τὴν κόμην, οἵαν τῆς Ἥρας ἔγραψεν· ὁ Πολύγνωτος δὲ ὀφρύων τὸ ἐπιπρεπὲς, καὶ παρειῶν τὸ ἐνερευθὲς, οἵαν τὴν Κασάνδραν ἐν τῇ λέσχῃ ἐποίησε τοῖς Δελφοῖς· καὶ ἐσθῆτα δὲ ἔτος ποιησάτω ἐς τὸ λεπτότατον ἐξειργασμένην, ὡς συνεςάλθαι μὲν ὅσα χρὴ, διηνεμῶσθαι δὲ τὰ πολλά. τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὁ Ἀπελλῆς δειξάτω, κατὰ τὴν Πακάτην· μάλιςα μὴ ἄγαν λευκὸν, ἀλλὰ ἔναιμον ἁπλῶς· τὰ χείλη δὲ οἷα Ῥωξάνης, ὁ Ἀετίων ποιησάτω.

Μᾶλλον δὲ τὸν ἄριςον τῶν γραφέων Ὅμηρον, παρόντος Εὐφράνορος καὶ Ἀπελλᾶ δεδέγμεθα. οἷον

gnotus, et Euphranor ille, et Apelles, et Aëtio. At hi diuiſis operis, Euphranor comae colorem det, qualem Iunonis pinxit, Polygnotus vero ſuperciliorum decorem, et ruborem ſuffuſum genis, qualem Caſandram in conciliabulo Delphis fecit. Veſtem vero etiam hic faciat, ſubtiliſſime elaboratam, vt adſtricta ſint quae debent, fluctuent autem pleraque. Reliquum corpus Apelles oſtendat, Pacatae exemplo, praeſertim ne nimis candidum, ſed in quo ſanguinem ineſſe appareat. Labia, qualia Roxanes, faciat Aëtion.

8. Quin optimum pictorum Homerum, Euphranore praeſente et Apelle, aſſumſimus. Qualem

οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλεν, ἐλέφαντι εἰκάσας ἠρέμα πεφοινιγμένῳ, τοιόνδε ἔςω τὸ πᾶν· ὁ δ' αὐτὸς ἔτος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γραψάτω, βοῶπίν τινα ποιήσας αὐτήν. συνεπιλήψεται τοῦ ἔργου αὐτῷ καὶ ὁ Θηβαῖος ποιητής, ὡς ἰοβλέφαρον ἐξεργάσεσθαι· καὶ Φιλομειδῆ δὲ Ὅμηρος ποιήσει; καὶ λευκώλενον, καὶ ῥοδοδάκτυλον, καὶ ὅλως τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσει πολὺ δικαιότερον ἢ τὴν τοῦ Βρισέως.

Ταῦτα μὲν ἓν πλαςῶν καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν παῖδες ἐργάσονται. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπανθεῖ τούτοις, ἡ χάρις, μᾶλλον δὲ ἅπασαι ἅμα, ὁπόσαι χάριτες, καὶ ὁπόσοι ἔρωτες περιχορεύοντες,

τίς

lem enim ille Menelai femoribus colorem induxit, *ebori* ea comparans leniter *purpurascenti*, tale sit vniuersum. Idem vero oculos etiam pingat, et amplis quidem reddat conspicuam: adiuuabit illi opus etiam Thebanus poëta, qui supercilium elaboret. Etiam *risus amantem* faciat Homerus, et *candidis lacertis*, et *roseis digitis*, et aureae Veneri similem faciet iustius multo quam Brisei filiam.

9. Atque ista quidem statuariorum, et pictorum, poëtarumque filii efficient. Quod autem in hisce omnibus floris instar enitet, Gratia, quin omnes simul, quotquot sunt Gratiae, et quotquot sunt Amores, qui choreas circa illam ducunt,

τίς ἂν μιμήσασθαι δύναιτο; ΠΟΛ. Θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκῖνε, φῆς, καὶ διίπετες ὡς ἀληθῶς, οἷόν τι τῶν ἐξ αἰθέρος γένοιτο. τί δὲ πράττουσαν εἶδες αὐτήν; ΛΥΚ. Βιβλίον ἐν ταῖν χεροῖν εἶχεν, ἐς δύο συνειλημμένον· καὶ ἐώμει τὸ μέντοι ἀναγινώσκεσθαι αὐτό· τὸ δὲ ἤδη ἀνεγνωκέναι. μεταξὺ δὲ πορευόμενα, διελέγετο τῶν παρομαρτούντων τινί, οὐκ οἶδ' ὅ, τι· οὐ γὰρ ἐς ἐπήκοον ἐφθέγγετο· πλὴν μειδιάσασά γε, ὦ Πολύστρατε, ὀδόντας ἐξέφηνε· πῶς ἂν εἴποιμί σοι, ὅπως μὲν λευκοὺς, ὅπως δὲ συμμέτρους, καὶ πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένους; εἶπε κάλλιστον ὅρμον εἶδες ἐκ τῶν σιλπνοτάτων, καὶ ἰσομεγέθων μαργαριτῶν, ἅτως ἐπὶ σίχε ἐπεφύκεσαν·

imitari quis possit? POL. Diuinum quiddam dicis, Lycine, et a Ioue reuera demissum, quale quid eorum fuerit, quae nascuntur caelitus. Sed quid facientem vidisti? LYC. Librum tenebat manibus, bifariam conuolutum, videbaturque alteram quidem partem illius legere, alteram vero iam legisse. Dum progreditur, disputabat cum aliquo comitantium nescio quid: neque enim ita vt exaudiri posset loquebatur. Verum ridens, Polystrate, dentes ostendebat, quomodo dicam tibi? quam albos, quam aequabiles, et sibi invicem commissos! Si quando pulcherrimum monile vidisti, de splendidissimis et aequalibus margaritis; ita ad seriem nati erant. Ornabantur autem

κεσαν· ἐκοσμεῖντο δὲ μάλιςα τῷ τῶν χελέων ἐρυθήματι. ὑπεφαίνοντο γὰρ αὐτὸ δὴ τῷ τῷ Ὁμήρε ἐλέφαντι τῷ πρισῷ ὅμοιοι, ἐχ οἱ μὲν πλατύτεροι αὐτῶν, οἱ δὲ προέχοντες ἢ διεςηκότες, οἷοι ταῖς πλείσαις, ἀλλά τις πάντων ἰσοτιμία καὶ ὁμόχροια, καὶ μέγεθος ἓν, καὶ προσεχεῖς ὁμοίως· καὶ ὅλως, μέγα τι θαῦμα καὶ θέαμα, πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην εὐμορφίαν ὑπερπεπαικός.

ΠΟΛ. Ἔχ' ἀτρέμας. συνίημι γὰρ ἤδη σαφῶς ἥν τινα καὶ λέγεις τὴν γυναῖκα, τάτοις τε αὐτοῖς γνωρίσας, καὶ τῇ πατρίδι· καὶ εὐνέχες δέ τινας ἕπεσθαι αὐτῇ ἔφης, νὴ Δία, καὶ ςρατιώτας τινάς. τὴν βασιλεῖ συνοῦσαν, ὦ μακάριε,

autem maxime rubore labiorum. Inter illa enim nitebant, *ſectili* apud Homerum *ebori* ſimiles, non hi quidem illorum latióres, alii vero eminentes, aut diſtantes, quales pleriſque: ſed quaedam omnium aequalitas, et color idem, et vna magnitudo, et aeque iuncti: in vniuerſum autem magnum quoddam miraculum ſpectaculumque, humanam omnem pulchritudinem excedens.

10. POL. Quieſce. Iam enim apertiſſime intelligo, quam mulierem dicas, his ipſis illud colligens, et patria. Dixiſti autem etiam eunuchos aliquot eam ſecutos, et profecto etiam quosdam milites: illam Imperatoris coniugem, cele-

ριε, τὴν ἀοίδιμον ταύτην λέγεις. ΛΥΚ. Τί δέ ἐςιν αὐτῇ τὔνομα; ΠΟΛ. Πάνυ καὶ τοῦτο γλαφυρὸν, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἐπέραςον. ὁμώνυμος γάρ ἐςι τῇ τοῦ Ἀβραδάτα ἐκείνῃ τῇ καλῇ. οἶσθα πολλάκις ἀκούσας Ξενοφῶντος ἐπαινέντος τινὰ σώφρονα, καὶ καλὴν γυναῖκα; ΛΥΚ. Νὴ Δία, καὶ ὥσπερ γε ὁρῶν αὐτὴν, ἅτω διατίθεμαι, ὁπόταν κατ' ἐκεῖνό πα ἀναγιγνώσκων γένωμαι, καὶ μονονυχὶ καὶ ἀκούω λεγούσης αὐτῆς, ἃ πεποίηται λέγουσα, καὶ ὡς ὥπλιζε τὸν ἄνδρα, καὶ οἵα ἦν παραπέμπουσα αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην.

ΠΟΛ. Ἀλλ', ὦ ἄριςε, σὺ μὲν ὥσπερ τινὰ ἀςραπὴν παραδραμοῦσαν ἅπαξ εἶδες αὐτὴν, καὶ ἔοικας τὰ πρόχειρα ταῦτα, λέγω δὲ τὸ σῶμα καὶ

bratissimam illam, dicis. LYC. Quod vero est illi nomen? POL. Valde ipsum quoque venustum, Lycine, et amabile. Est enim cognominis pulchrae illi Abradatae vxori. Nosti, credo qui audieris, Xenophontem laudare modestam quandam et pulchram mulierem. LYC. Ita sane est, et quasi viderem illam, ita animatus sum, quoties ad illum locum legendo peruenio: ac tantum non audio dicentem, quae dixisse traditur, et vt armauerit virum, et quomodo in pugnam illum deduxerit.

11. POL. Verum tu quidem, vir optime, fulguris instar illam praetercurrentem semel vidisti, et videris ea, quae in promtu sunt, corpus et

καὶ τὴν μορφὴν, ἐπαινεῖν. τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἀθέατος εἶ, οὐδὲ οἶσθα ὅσον τὸ κάλλος ἐκεῖνό ἐςιν αὐτῆς μακρῷ τινι ἄμεινον, καὶ θεοειδέςερον τοῦ σώματος. ἐγὼ δὲ, συνήθης γάρ εἰμι, καὶ λόγων ἐκοινώνησα πολλάκις ὁμοεθνὴς ὤν, καὶ γὰρ ὡς οἶσθα καὶ αὐτὸς, τὸ ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ μεγαλόφρον, καὶ σωφροσύνην, καὶ παιδείαν, πρὸ τοῦ κάλλους ἐπαινῶ: ἄξια γὰρ προκειρίσθαι ταῦτα τοῦ σώματος: ἐπεὶ ἄλογον ἂν εἴη καὶ γελοῖον, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἐσθῆτα πρὸ τοῦ σώματος θαυμάζοι. τὸ δ' ἐντελὲς κάλλος, οἶμαι, τοῦτό ἐςιν, ὁπόταν ἐς τὸ αὐτὸ συνδράμῃ ψυχῆς ἀρετὴ, καὶ εὐμορφία σώματος. ἀμέλει πολλὰς ἂν σοι δείξαιμι, μορφῆς

et formam dico, laudare: bonorum autem animae eius nihil vidisti: nec nosti, quam longe sit ista illius pulchritudo corporis *pulchritudine* praestantior ac diuinor. Ego vero, familiaris enim sum, et saepe cum ea, popularis quippe, locutus: Etenim, vt ipse etiam nosti, manſuetudinem, et humanitatem, et magnanimitatem et temperantiam, et eruditionem, ante pulchritudinem laudo: digna enim ista, quae praeferantur corpori; alioquin irrationale fuerit et ridiculum, velut si quis veſtimentum prae corpore admiretur. Vera autem, opinor, pulchritudo illa eſt, cum in eodem homine conueniunt et animi virtus et forma corporis. Videlicet multas tibi oſtende-

φῆς μὲν εὖ ἡκάσας, τὰ δ' ἄλλα αἰσχυνάσας τὸ κάλλος, ὡς καὶ μόνον φθεγξαμένων ἀποθανεῖν αὐτὸ, καὶ ἀπομαραίνεσθαι, ἐλεγχόμενόν τε καὶ αἰσχημονῶν 3), καὶ παρ' ἀξίαν συνὸν πονηρᾷ τινι δεσποίνῃ τῇ ψυχῇ. καί γε αἱ τοιαῦται ὅμοιαί μοι δοκοῦσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἱεροῖς· κἀκεῖ γὰρ, αὐτὸς μὲν ὁ νεὼς κάλλιστός τε καὶ μέγιστος, λίθοις τοῖς πολυτελέσιν ἠσκημένος, καὶ χρυσῷ καὶ γραφαῖς διηνθισμένος· ἔνδον δὲ ἢν ζητῇς τὸν

rim, quarum forma quidem bene habet, caeterum vero turpitudine formam afficientes, adeo vt vel loqui exorsis ea emoriatur, et marcescat, et ipso indecenti gestu fateatur, praeter dignitatem se cum mala domina, anima, viuere. Et sanc videntur mihi tales similes esse sacris Aegyptiis. Nam ibi quoque ipsum templum pulcherrimum est et maximum, lapidibusque pretiosis exornatum, auro et picturis distinctum. Intus vero

3. Ἐλεγχόμενόν τε καὶ αἰσχημονῶν] Qui attente hanc ῥῆσιν inspexerit, ille non optime eam conuinctam deprehendet. Interpretatus certe sum, quasi transpositis paullum verbis legatur αἰσχημονῶν τε καὶ ἐλεγχόμενον παρ' ἀξίαν συνὸν κ. τ. λ. Cum semel αἰσχημονῶν post ἐλεγχόμενον staret, opus fuit nouo καὶ, quod restituto ordine, quem verum putamus, superfluum est. *Gesner.*

τὸν θεὸν, ἢ πίθηκός ἐςιν, ἢ ἴβις, ἢ τράγος, ἢ ἄλουρος. τοιαύτας πολλὰς ἰδεῖν ἔνεςιν. οὐ τοίνυν ἀπόχρη τὸ κάλλος, ἢν μὴ κεκόσμηται τοῖς δικαίοις κοσμήμασι. λέγω δὴ οὐκ ἐσθῆτι ἀλουργεῖ, καὶ ὅρμοις, ἀλλ' οἷς προεῖπον ἐκείνοις, ἀρετῇ, καὶ σωφροσύνῃ, καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσοις ταῦτα ὅρος ἐςίν.

ΛΥΚ. Οὐκοῦν, ὦ Πολύςρατε, μύθον ἀντὶ μύθου ἄμειψαι αὐτῷ τῷ μέτρῳ, φασὶν, ἢ καὶ λώϊον, δύνασαι γὰρ, καί τινα εἰκόνα γραψάμενος τῆς ψυχῆς ἐπίδειξον, ὡς μὴ ἐξ ἡμισείας θαυμάζοιμι αὐτήν. ΠΟΛ. Οὐ μικρὸν, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἀγώνισμα προςάττεις· οὐ γὰρ ὅμοιον τὸ πᾶσι

vero Deum si quaeras, aut simius est, aut ibis, aut hircus, aut feles. Tales, inquam, multas videre licet. Non ergo sufficit pulchritudo, nisi exornata sit iustis ornamentis: dico autem non vestitu purpureo et monilibus, sed illis quae praedixi, virtute, et modestia, et aequitate, et humanitate, et reliquis, quae ista velut finitione cognoscuntur

12. LYC. Itaque, Polystrate, sermonem sermone compensa, *ipsa mensura*, aiunt, *vel melius etiam*, potes enim; et quandam animae imaginem depictam ostende, ne ex dimidia modo parte illam admirer. POL. Non paruam, sodalis, materiam certaminis iniungis. Neque enim simile

πᾶσι προφανὲς ἐπιφανέσαι, καὶ τὰ ἄδηλα ἐμφανίσαι τῷ λόγῳ. καί μοι δοκῶ συνεργῶν καὶ αὐτὸς δεήσεσθαι πρὸς τὴν εἰκόνα, ἐ πλαςῶν ἐδὲ γραφέων μόνον, ἀλλὰ καὶ φιλοσόφων, ὡς πρὸς τὰς ἐκείνων κανόνας ἀπευθῦναι τὸ ἄγαλμα, καὶ δεῖξαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν πλαςικὴν κατεσκευασμένον.

Καὶ δὴ πεποιήσθω. αὐδήεσσα μὲν τὸ πρῶτον, καὶ λίγεια, καὶ τὸ γλυκίων μέλιτος ἀπὸ τῆς γλώττης, περὶ αὐτῆς μᾶλλον ἢ περὶ τᾶ Πυλίᾳ γέροντος ἐκείνα, ὁ Ὅμηρος ἂν εἴρηκε. πᾶς δὲ ὁ τόνος τᾶ φθέγματος, οἷος ἀπαλώτατος, ἔτε βαρὺς, ὡς εἰς τὸ ἀνδρεῖον ἡρμόσθαι, ἔτε πάνυ λεπτὸς, ὡς θηλύτατός τε εἶναι, καὶ κομιδῇ

est id laudare, quod in omnium oculos incurrit, et ea quae videri non possunt sermone declarare. Et videor mihi adiutoribus ipse etiam opus habere ad hanc imaginem, non statuariis solis, neque pictoribus, sed philosophis etiam, vt ad regulas exigere possim signum, et ostendere antiqua illud arte perfectum.

13. Quin iam fiat! Eloquens primum et argula: atque illud, *Dulcior a lingua fœris*, de ipsa potius, quam de Pylio illo sene, Homerus dixisset. Omnis autem tonus vocis vt qui mollissimus, neque grauis, qui cum virili conueniet, neque tenuis omnino, qui et nimis muliebris sit,

δὴ ἐκλυτος, ἀλλ' οἷος γένοιτ' ἂν παιδὶ μήπω ἡβάσκοντι, ἡδὺς, καὶ προσηνὴς καὶ πρᾴως παραβυόμενος ἐς τὴν ἀκοὴν, ὡς καὶ παυσαμένης ἔναυλον εἶναι τὴν βοὴν, καί τι λείψανον ἐνδιατρίβειν καὶ περιβομβεῖν τὰ ὦτα, καθάπερ ἠχώ τινα παρατείνασαν τὴν ἀκρόασιν, καὶ ἰχνη τῶν λόγων μεκιχρὰ ἄττα, καὶ πειθᾶς μεστὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιμπάνασαν. ὁπόταν δὲ καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ᾄδῃ, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν κιθάραν, τότε δὴ τότε, ὥρα μὲν σιωπᾶν ταῦτα ἀλκυόσι, καὶ τέττιξι, καὶ τοῖς κύκνοις. ἄμουσα γὰρ ὡς πρὸς ἐκείνην ἅπαντα· κἂν τὴν Πανδίονος εἴπῃς, ἰδιώτις κἀκείνη, καὶ ἄτεχνος, εἰ καὶ πολυήχεα τὴν Φωνὴν ἀφίησιν.

Ὀρ-

fit, et omnino fractus; sed qualis fuerit pueri nondum pubescentis, suavis, et blandus, et placide in aurem se penetrans, adeo vt etiam cum desiit, resonent adhuc verba, et reliquiae quaedam intus maneant, circumsonetque aures velut echo quaedam, producens auditum, et vestigia verborum mellita quaedam, atque persuasionis plena in animo relinquens. Cum vero etiam pulchrum illud canit, et maxime ad citharam, tum enim vero tacere *propter* ea decet halcyones, et cicadas, et cycnos; imperita enim cantus, ad illam si comparentur, *istaec* omnia. Et si Pandionis *filiam* nomines, ignara etiam illa, et rudis, etsi multipliciter sonoram vocem emittat.

Ὀρφεὺς δὲ καὶ Ἀμφίων, οἵπερ ἐπαγωγότατοί τοι ἐγένοντο τῶν ἀκροατῶν, ὡς καὶ τὰ ἄψυχα ἐπικαλέσασθαι πρὸς τὸ μέλος, αὐτοὶ ἂν, εἴμαι, εἴ γε ἤκουσαν, καταλιπόντες ἂν τὰς κιθάρας, παρεσήκεσαν σιωπῇ, ἀκροώμενοι. τὸ γὰρ τῆς τε ἁρμονίας τὸ ἀκριβέστατον διαφυλάττειν, ὡς μὴ παραβαίνειν τι τοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' εὐκαίρῳ τῇ ἄρσει, καὶ θέσει διαμετρῆσθαι τὸ ᾆσμα, καὶ συνῳδὸν εἶναι τὴν κιθάραν, καὶ ὁμοχρανεῖν τῇ γλώττῃ τὸ πλῆκτρον, καὶ τὸ εὐαφὲς τῶν δακτύλων, καὶ τὸ εὐκαμπὲς τῶν μελῶν; πόθεν ἂν ταῦτα ὑπῆρχε τῷ Θρᾳκὶ ἐκείνῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ τὴν Κιθαιρῶνα μεταξὺ βακολοῦντι, καὶ κιθαρίζειν μελετῶντι; ὥςε ἤν ποτε, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἀδε-

14. Orpheus autem et Amphion, qui vel maxime demulcendis auditoribus valebant, vt inanimata etiam ad suum cantum allicerent, ipsi, puto, si audirent, relictis citharis adstarent silentio audientes. Seruare etenim exquisitissima ratione harmoniam, ne quid rhythmum egrediatur, sed sublatione tempestiua ac positione dimensum habere cantum, et consonare citharam, et eadem tempora linguam plectrumque custodire, et faciles digitorum tactus, et molles membrorum flexus, vnde haec contigissent illi Thraci, et illi *alteri* per Cithaeronem inter boum curam meditanti citharam. Itaque si quando, Lycine, etiam canen-

ᾠδούσης αὐτῆς ἀκούσῃ, οὐκέτι τὸ τῶν Γοργόνων μόνον ἔσῃ πεπονθὼς, λίθος ἐξ ἀνθρώπου γενόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Σειρήνων εἴσῃ, ὁποῖόν τι ἦν. παρεςήξῃ γὰρ, εὖ οἶδ' ὅτι, κεκηλημένος, πατρίδος καὶ οἰκείων ἐπιλαθόμενος· καὶ ἢν κηρῷ ἐπιφράξῃ τὰ ὦτα, καὶ διὰ τοῦ κηροῦ διαδύσεταί σοι τὸ μέλος. τοιοῦτόν τι ἄκουσμά ἐςι. Τερψιχόρης τινὸς, ἢ Μελπομένης, ἢ Καλλιόπης αὐτῆς παίδευμα, μυρία τὰ θέλγητρα, καὶ παντοῖα ἐν ἑαυτῷ ἔχον. ἑνί τε λόγῳ συνελὼν, φαίην ἂν, τοιαύτης μοι τῆς ᾠδῆς ἀκούειν νόμιζε, οἵαν εἰκὸς εἶναι τὴν διὰ τοιούτων χειλῶν, δι' ἐκείνων δὲ τῶν ὀδόντων ἐξιοῦσαν. ἑώρακας δὲ καὶ αὐτὸς, ἥν φημι, ὥςε καὶ ἀκηκοέναι νόμιζε.

Τὸ

canentem illam audieris, non iam illud solum, quod a Gorgonibus solet, tibi vsu veniet, vt lapis fias ex homine; sed etiam quid fuerit illud, quod de Sirenibus narratur, intelliges. Adstabis enim, bene noui, delinitus, patriae oblitus et familiae. Et licet cera obturaueris aures, etiam per ceram penetrabit tibi cantus; talis auditio est Terpsichorae cuiusdam, aut Melpomenes, aut ipsius Calliopes e disciplina, sexcentas omnis generis complexa illecebras. Vno verbo comprehendens dixerim, eum mihi cantum audire te puta, qualem esse conuenit, qui per labra talia, per illos dentes egrediatur. Vidisti autem ipse, quam dico: itaque puta te etiam audisse.

15. Ac-

Τὸ μὲν γὰρ ἀκριβὲς τοῦτο τῆς φωνῆς, καὶ καθαρῶς Ἰωνικὸν, καὶ ὅτι ὁμιλῆσαι σωμύλη, καὶ πολὺ τῶν Ἀττικῶν χαρίτων ἔχουσα, οὐδὲ θαυμάζειν ἄξιον· πάτριον γὰρ αὐτῇ, καὶ προγονικὸν, οὐδὲ ἄλλως ἐχρῆν, μετέχουσαν τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν ἀποικίαν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνο θαυμάσαιμ' ἂν, εἰ καὶ ποιήσει χαίρει, καὶ τὰ πολλὰ ταύτῃ ὁμιλεῖ, τοῦ Ὁμήρου πολίτις οὖσα. μία μὲν δή σοι, ὦ Λυκῖνε, καλλιφωνίας αὕτη, καὶ ᾠδῆς εἰκὼν, ὡς ἄν τις ἐπὶ τὸ ἔλαττον εἰκάσειε. σκόπει δὲ δὴ καὶ τὰς ἄλλας, οὐ γὰρ μίαν ὥσπερ σὺ δὴ ἐκ πολλῶν συνθεὶς ἐπιδεῖξαι διέγνωκα, ἧττον γὰρ τοῦτο, καὶ γραφικῶς συντελεσθὲν

15. Accuratus enim ille sermo, et Ionica puritas, et quod arguta in consuetudine loquendi, et multum Gratiarum Atticarum habet, neque admiratione dignum, cum patrium hoc illi sit, et ab ipsis tractum maioribus. Neque aliter eam oportebat, quae ipso coloniae iure, Atticae civitatis sit particeps. Neque vero illud admiratus fuerim, si poësi etiam gaudet, et multum in ea versatur, quae Homeri ciuis sit. Nimirum haec vna tibi, Lycine, pulchri sermonis illius et cantus imago, prout possit eam aliquis in deterius effingere. Sed vide etiam reliquas. Neque enim vnam vti tu e multis compositam ostendere decrevi. Minus enim hoc fuerit, etiam *propria* pictoris

λεσθὲν, κάλλη τοσαύτα, καὶ πολύειδές τι ἐκ πολλῶν ἀποτελεῖν αὐτὸ αὐτῷ ἀνθαμιλλώμενον, ἀλλ' αἱ πᾶσαι τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ, καθ' ἑκάστην εἰκὼν μία γεγράψεται, πρὸς τὸ ἀρχέτυπον μεμιμημένη. ΛΥΚ. Ἑορτὴν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πανδαισίαν ἐπαγγέλλεις. ἔοικας δ' οὖν λώϊον ὡς ἀληθῶς ἀποδώσειν μοι τὸ μέτρον. ἐπιμέτρει δ' οὖν, ὡς οὐκ ἔστιν ὅ, τι ἂν ἄλλο ποιήσας, μᾶλλον χαρίσαιό μοι.

ΠΟΛ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ πάντων καλῶν παιδείαν ἡγεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ μάλιστα τούτων, ὁπόσα μελετητὰ, φέρε καὶ ταύτην ἤδη συστησώμεθα, ποικίλην μέντοι, καὶ πολύμορφον, ὡς μηδὲ κατὰ

ris arte si perficiatur, tot pulchri species, et multiforme quiddam ex pluribus elaborare, quod secum ipsum *tamen* pugnet. Sed omnes animae virtutes, imagine sibi sua pingentur singulae, ad ipsum animale exemplum imitando expressa. LYC. Diem festum, Polystrate, et publicum epulum promittis. Videris re vera meliorem mihi mensuram redditurus. Admetire ergo: neque enim est in quo maiorem a me gratiam inire possis.

16. POL. Quandoquidem igitur pulchrarum rerum omnium principem esse eruditionem necesse est, earum praesertim, quae meditatione constant; age hanc quoque iam constituamus, variam quidem et multiformem, vt neque hac parte

τὰ τοῦτο ἀπολιποίμεθα τῆς σῆς πλαςικῆς. καὶ δὴ γεγράφθω πάντα συλλήβδην τὰ ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος ἀγαθὰ ἔχουσα, οὐχ ὥσπερ ἡ Κλειὼ, καὶ ἡ Πολύμνια, καὶ ἡ Καλλιόπη, καὶ αἱ ἄλλαι, ἕν τι ἑκάςη ἐπιςαμένη, ἀλλὰ πασῶν, καὶ προσέτι τὰ Ἑρμοῦ καὶ Ἀπόλλωνος. ὁπόσα γὰρ ἢ ποιηταὶ μέτροις διακοσμήσαντες, ἐξενηνόχασιν, ἢ συγγραφεῖς ἱςορήκασιν, ἢ φιλόσοφοι παρηνέκασι, πᾶσι τούτοις ἡ εἰκὼν κεκοσμήσθω· οὐκ ἄχρι τοῦ ἐπικεχρῶσθαι μόνον, ἀλλ' ἐς βάθος δευσοποιοῖς τισι φαρμάκοις 4) ἐς κόρον καταβαφεῖ·

parte tua illa fingendi arte inferiores simus. Pingatur ergo ita, vt vniuersim omnia de Helicone bona habeat, non tanquam Clio, aut Polymnia, aut Calliope, aut reliquae, vnum quiddam vnaquaeque sciens, sed quae sunt omnium; et insuper Mercurii, atque Apollinis *munera*. Quaecumque enim vel poëtae versibus ornata protulere, aut retulerunt historici, aut philosophi admonuerunt, omnibus illis exornata imago esto, non vt colorem tantum traxerit, sed vt alte descendentibus medicamentis ad saturitatem imbuta sit.

4. Δευσοποιοῖς τισι φαρμάκοις] Quae sint δευσοποιὰ φάρμακα, forte intelligi melius poterit, si quis conferat locum e Ciceronis Hortensio a Nonio seruatum 4, 405. *Vt ii, qui* combibi purpuram *volunt*, sufficiunt *prius lanam* medicamentis *quibusdam*, etc. Plura de

βαφεῖσα. καὶ συγγνώμη, εἰ μηδὲν ἀρχέτυπον ἐπιδεῖξαι ταύτης δυναίμην τῆς γραφῆς. ἃ γὰρ ἐστ' ὅ, τι τοιοῦτον ἐν τοῖς πάλαι, παιδείας πέρι μνημονεύεται, πλὴν ἀλλ' εἴ γε δοκεῖ, ἀνακείσθω καὶ αὕτη· ἃ μεμπτὴ γὰρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται. ΛΥΚ. Καλλίστη μὲν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πάσαις ταῖς γραμμαῖς ἀπηκριβωμένη.

ΠΟΛ. Μετὰ δὲ ταύτην, ἡ τῆς σοφίας καὶ συνέσεως εἰκὼν γραπτέα. δείσει δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα πολλῶν τῶν παραδείγματων, ἀρχαίων τῶν πλείστων, ἑνὸς μὲν καὶ αὐτοῦ Ἰωνικοῦ. γραφεῖς δὲ, καὶ δημιουργοὶ αὐτοῦ, Αἰσχίνης Σωκράτους ἑταῖρος, καὶ αὐτὸς Σωκράτης, μιμηλωτατος τεχνι-

sit. Atque ignoscendum mihi erat, si exemplum viuum ostendere huius picturae non possem. Neque enim tale inter antiquos, quantum ad doctrinam, memoratur. Verum, si videtur, ponatur haec etiam imago. Neque enim, puto, est reprehendenda. LYC. Pulcherrima quidem, Polystrate, et lineis omnibus absoluta.

17. POL. Posthaec vero sapientiae, et prudentiae pingenda imago est. Opus autem nobis hic erit exemplis pluribus, antiquis plerisque, vno quidem et ipso Ionico, pictores autem et opifices illius Aeschines Socratis sodalis, et ipse Socrates, imitan-

de hoc argumento diximus ad Quinct. 12, 10, 75. Gesner.

τεχνιτῶν ἁπάντων, ὅσῳ καὶ μετ' ἔρωτος ἔγραφον. τὴν δὲ ἐκ τῆς Μιλήτου ἐκείνην Ἀσπασίαν, ᾗ καὶ ὁ Ὀλύμπιος θαυμασιώτατος καὶ αὐτὸς συνῆν, οὐ φαῦλον συνέσεως παράδειγμα προθέμενον, ὁπόσον ἐμπειρίας πραγμάτων, καὶ ὀξύτητος ἐς τὰ πολιτικὰ, καὶ ἀγχινοίας, καὶ δριμύτητος ἐκείνη προσῆν, τοῦτο πᾶν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν εἰκόνα μεταγάγωμεν ἀκριβεῖ τῇ ςάθμῃ. πλὴν ὅσον ἐκείνη μὲν ἐν μικρῷ πινακίῳ ἐγέγραπτο, αὕτη δὲ κολοσσιαία τὸ μέγεθός ἐςι. ΛΥΚ. Πῶς τοῦτο φῄς; ΠΟΛ. Ὅτι, ὦ Λυκῖνε, οὐκ ἰσομεγέθεις εἶναι φημὶ τὰς εἰκόνας, ὁμοίας οὔσας· οὐ γὰρ ἴση οὐδὲ ἐγγὺς Ἀθηναίων ἡ τότε πολιτεία,

imitandi inter artifices omnes peritissimi, in quantum etiam cum amore piugebant. Nempe illam ex Mileto Aspasiam, quîcum Olympius ille, admiratione ipse quoque dignissimus, viuebat, non malum prudentiae exemplum proponamus, et quantum in illa rerum peritiae, et acuminis circa ciuilia negotia, et celeritatis in cogitando, et acrimoniae fuit, illud omne in nostram imaginem accurata regula transferamus: nisi quatenus illa quidem in parua *quasi* tabella picta erat, haec autem Colossaea magnitudine est. LYC. Quorsum illud dicis? POL. Quod nego, Lycine, aequali magnitudine esse imagines, similes cum sint. Neque enim par est, ac ne prope quidem, Athenien-

λιτείας, καὶ ἡ παρεῦσα τῶν Ῥωμαίων δύναμις. ὥστε εἰ καὶ τῇ ὁμοιότητι ἡ αὐτή, ἀλλὰ τῷ μεγέθει γε αἱμείνων αὕτη, ὡς ἂν ἐπὶ πλατυτάτου πίνακος καταγεγραμμένη.

Δεύτερον δὲ καὶ τρίτον παράδειγμα, Θεανὼ τε ἐκείνη, καὶ ἡ Λεσβία μελοποιὸς, καὶ Διοτίμα ἐπὶ ταύταις. ἡ μὲν τὸ μεγαλόνεον, ἡ Θεανὼ, συμβαλλομένη εἰς τὴν γραφὴν· ἡ Σαπφὼ δὲ, τὸ γλαφυρὸν τῆς προαιρέσεως. τῇ Διοτίμᾳ δὲ, οὐχ ἃ Σωκράτης ἐπῄνεσεν αὐτὴν, ἐοικυῖα ἔσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην σύνεσίν τε καὶ συμβουλίαν. τοιαύτη σοι καὶ αὕτη, Λυκῖνε, ἀνακείσθω ἢ εἰκών.

ΑΤΚ

nienſium, quae tum erat reſpublica, praeſenti Romanorum potentiae. Itaque licet, quantum ad ſimilitudinem, eadem ſit, tamen magnitudine haec praeſtantior, tanquam in tabula latiore depicta.

18. Alterum vero ac tertium exemplum, Theano illa, et Lesbia poëtria, et ſuper illas Diotima. Ac Theano quidem magnitudinem ſenſuum conferat ad picturam; Sappho autem vitae elegantiam: Diotimae vero non iis ſolum, propter quae Socrates illam laudauit, ſimilis erit, ſed reliqua etiam prudentia et conſilio. Talis tibi haec etiam imago, Lycine, propoſita ſit.

ΛΥΚ. Νὴ Δί', ὦ Πολύςρατε, θαυμάσιος ὦσα. σὺ δὲ ἄλλας γράφε, τὰς τῆς χρηςότητος, ὦ ἑταῖρε, καὶ φιλανθρωπίας, ἣ τὸ ἥμερον ἐμφανιεῖ τοῦ τρόπου, καὶ πρὸς τοὺς δεομένους προσηνές. ΠΟΛ. Εἰκάςθω οὖν καὶ αὐτὴ Θεανοῖ τε ἐκείνῃ τῇ Ἀντήνορος, καὶ Ἀρήτῃ, καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς τῇ Ναυσικάᾳ, καὶ εἴ τις ἄλλη ἐν μεγέθει πραγμάτων ἐσωφρόνησε πρὸς τὴν τύχην. Ἑξῆς δὲ μετὰ ταύτην, ἡ τῆς σωφροσύνης αὐτῆς γεγράφθω, καὶ τῆς πρὸς τὸν συνόντα εὐκοίας, ὡς κατὰ τὴν τοῦ Ἰκαρίου μάλιςα εἶναι τὴν σώφρονα καὶ τὴν περίφρονα, ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου γεγραμμένην (τοιαύτην γὰρ τὴν τῆς Πηνελόπης εἰκόνα ἔγραψεν) ἢ καὶ, νὴ Δία, κατὰ τὴν ὁμώνυμον

19. LYC. Admirabilis profecto. Tu vero alias iam pinge; benignitatis, amice, et humanitatis, quae mansuetum ingenium declaret, et propitium aduersus indigentes animum. POL. Similis ergo ipsa quoque reddatur, cum Theano illi Antenoris *vxori*, tum Aretae et eius filiae Nausicaae, et si qua alia in magnis rebus moderate fortunam habuit.

20. Deinceps vero post hanc, ipsius modestiae pingatur, et ad virum beniuolentiae *imago*, ita vt Icarii filiae maxime similis sit, modestae illi et prudenti ab Homero depictae (talem enim Penelopes imaginem ille pinxit) aut etiam, medius fidius,

νόμον αὐτῆς τὴν τᾶ Ἀβραδάτω, ἧς μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν. ΛΥΚ. Παγκάλην καὶ ταύτην, ὦ Πολύστρατε, ἀπειργάσω, καὶ σχεδὸν ἤδη τέλος σοι ἔχουσιν αἱ εἰκόνες· ἅπασαν γὰρ ἐπελήλυθας τὴν ψυχήν, καὶ τὰ μέρη ἐπαινῶν.

ΠΟΛ. Οὐχ ἅπασαν· ἔτι γὰρ τὰ μέγιστα τῶν ἐπαίνων περιλείπεται. λέγω δὲ τὸ ἐν τηλικούτῳ ὄγκῳ γενομένην αὐτὴν, μήτε τύφον ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ περιβάλλεσθαι, μήτε ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἐπαρθῆναι, πιστεύσασαν τῇ τύχῃ· φυλάττειν δὲ ἐπὶ τᾶ ἰσοπέδου ἑαυτὴν, μηδὲν ἀπειρόκαλον ἢ φορτικὰν φρονοῦσαν, καὶ τοῖς προσιοῦσι δημοτικῶς τε καὶ ἐν τᾷ ὁμοίᾳ προσφέρεσθαι, καὶ δεξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας φιλοφρο-

fidius, illi cognomini huius, Abradatae coniugi, cuius paullo ante mentionem fecimus. LYC. Pulchram vndique hanc etiam fecisti, Polystrate. Et prope iam finem tibi habent imagines, totum enim animum persecutus es, per partes illam laudando.

21. POL. Non omnem. Adhuc enim maxima laudum supersunt. Illud dico, quod in tanto fastigio constituta, neque felicitate illa inflatur, neque supra humanam mensuram effertur fortunae fiducia, sed in eodem se plano continet, nihil ineptum aut insolens sapit, et adeuntes ciuiliter atque aequaliter tractat, et in prensationibus salutationibusque praestat humanitatem. Quae

λοφρονεῖσθαι, τοσούτῳ ἡδίους τοῖς προσομιλοῦσιν, ὅσῳ καὶ παρὰ μείζονος ὅμως γενόμεναι οὐδὲν τραγικὸν ἐμφαίνουσιν· ὡς ὁπόσοι τῷ μέγα δύνασθαι μὴ πρὸς ὑπεροψίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐποιΐαν ἐχρήσαντο, οὗτοι καὶ ἄξιοι μάλιστα τῶν παρὰ τῆς τύχης δοθέντων ἀγαθῶν ὤφθησαν. καὶ μόνοι ἂν οὗτοι δικαίως τὸ ἐπίφθονον διαφύγοιεν. οὐδεὶς γὰρ ἂν φθονήσειε τῷ ὑπερέχοντι, ἢν μετριάζοντα ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν αὐτὸν ὁρᾷ, καὶ μὴ κατὰ τὴν Ὁμήρου Ἄτην ἐκείνην ἐπ' ἀνδρῶν κράατα βεβηκότα, καὶ τὸ ὑποδεέστερον πατοῦντα· ὅπερ οἱ ταπεινοὶ τὰς γνώμας πάσχουσιν ἀπειροκαλίᾳ τῆς τύχης· ἐπειδὰν αὐτοὺς ἡ τύχη μηδὲν τοιοῦτον ἐλπίσαντας,

ἄφνω

quidem tanto sunt his, qui cum illa versantur, iucundiora, quo maior est, a qua proficiscuntur, nec tamen *fastum* tragicum prae se ferunt. Adeo qui magnis opibus non ad superbiam vtuntur, sed ad beneficentiam, iidem etiam maxime digni bonis a fortuna datis videntur. Ac soli isti inuidiam effugerint merito: neque enim *temere* quisquam eminenti inuideat, si moderate illum vti videat felicitate, nec ad instar Homericae illius Ates per capita hominum ingredi, et conculcare quidquid est imbecillius: quale quid humilis animi hominibus, imperitia quadam fortunae, vsu venit. Cum fortuna illos, nihil tale sperantes,

subito

ἄφνω ἀναβιβάσῃ ἐς πτηνόν τι, καὶ μετάρσιον ὄχημα, ἐ μένουσιν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων, οὐδὲ ἀφορῶσι κάτω, ἀλλ' ἀεὶ πρὸς τὰ ἄνωτες βιάζονται. τοιγαρῆν ὥσπερ ὁ Ἴκαρος, ταμέντος αὐτοῖς τάχιστα τὰ κηρᾶ, καὶ τῶν πτερῶν περιῤῥυέντων, γέλωτα ἐφλισκάνουσιν ἐπὶ κεφαλὴν εἰς πελάγη καὶ κλύδωνα ἐμπίπτοντες. ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον ἐχρήσαντο τοῖς πτεροῖς, καὶ μὴ πάνυ ἐπήρθησαν, εἰδότες ὅτι ἐκ κηρᾶ ἦν αὐτοῖς πεποιημένα· ἐταμιεύσαντο δὲ πρὸς τὰ ἀνθρώπειον τὴν φορὰν, καὶ ἠγάπησαν ὑψηλότεροι μόνον τῶν κυμάτων ἐνεχθέντες, ὥστε μέντοι νοτίζεσθαι αὐτοῖς ἀεὶ τὰ πτερά, καὶ μὴ παρέχειν αὐτὰ μόνῳ τῷ ἡλίῳ, ἕτοι δὲ ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ σωφρόνως διέπτησαν· ὅπερ καὶ ταύτην ἄν τις μάλιστα ἐπαινέσειε. τοιγαρῆν

subito in alatum et sublimem currum sustulit, non manent in statu, nec deorsum respiciunt, sed ardua semper vrguent. Itaque velut ille Icarus, liquefacta iis subito cera, defluentibusque alis, risum debent, praecipites in mare et fluctus delapsi. Qui vero Daedali exemplo alis vsi, nec nimium tolluntur, memores de cera esse factos; sed humanitus dispensant volatum, et satis habent tantum supra fluctus ferri, vt tamen semper adspergine madescant alae, nec vni eas soli praebeant: hi vero secure simul et prudenter transvolant. Quod quidem in hac vel maxime laudet

ἂν καὶ ἄξιον παρὰ πάντων ἀπολαμβάνειν τὸν καρπὸν, εὐχομένων ταῦτά τε αὐτῇ παραμεῖναι τὰ πτερὰ, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐπιῤῥεῖν τἀγαθά.

ΛΥΚ. Καὶ ἔτως, ὦ Πολύςρατε, γιγνέσθω. ἀξία γὰρ οὐ τὸ σῶμα μόνον, ὥσπερ ἡ Ἑλένη καλὴ ἔσα, καλλίω δὲ καὶ ἐρασμιωτέραν ὑπ' αὐτῶν τὴν ψυχὴν σκέπτεσα. ἔπρεπε δὲ καὶ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, χρηςῷ καὶ ἡμέρῳ ὄντι, καὶ τἄτο μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὁπόσα ἐςὶν αὐτῷ, εὐδαιμονῆσαι, ὡς ἐπ' αὐτᾷ καὶ φῦναι τοιαύτην, καὶ συνᾶσαν αὐτῷ ποθεῖν αὐτόν. ἐ γὰρ μικρὸν τἄτο εὐδαιμόνημα γυνὴ, περὶ ἧς ἂν τις εὐλόγως τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο εἴποι, χρυσείᾳ μὲν αὐτὴν Ἀφροδίτῃ ἐρίζειν τὸ κάλλος, ἔργα δὲ αὐτὴν

aliquis. Quare etiam dignum ab omnibus fructum capit, optantibus, cum perpetuo eas illi alas manere, tum plura subinde bona adfluere.

22. LYC. Et ita fiat, Polystrate. Digna enim; quippe quae non corpore modo, vt Helena ista pulchra sit: sed pulchriorem et amabiliorem sub istis mentem tegat. Decebat vero etiam, magnum Imperatorem, bonus adeo et placidus qui sit, hoc etiam cum aliis, quae sunt ipsi, bonis beatum esse, vt sub illius imperio et nasceretur talis femina, et iuncta illi ipsum amaret. Neque enim paruum felicitatis argumentum mulier, de qua cum ratione aliquis Homericum illud dicat: *cum aurea illam Venere de forma contendere,*

opera

αὐτὴν Ἀθηναίῃ ἰσοφαρίζειν. γυναικῶν γὰρ σύνολως οὐκ ἄν τις παραβληθείη αὐτῇ, οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, φησιν Ὅμηρος, οὔτ' ἄρ' φρένας, οὔτε τι ἔργα.

ΠΟΛ. Ἀληθῆ φῆς, ὦ Λυκῖνε, ὥςε εἰ δοκεῖ, ἀναμίξαντες ἤδη τὰς εἰκόνας, ἥν τε σὺ ἔπλασας, τὴν τε σώματος, καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, μίαν ἐξ ἁπασῶν συνθέντες, βιβλίον καταθέμενοι, παρέχωμεν ἅπασι θαυμάζειν, τοῖς γε νῦν ὖσι, καὶ τοῖς ἐν ὑςέρῳ ἐσσομένοις. μονιμωτέρα γὰρ τῶν Ἀπελλῆ, καὶ Παρράσίου, καὶ Πολυγνώτου γένοιτ' ἄν, καὶ αὐτὴ ἐκείνη παρὰ πολὺ τῶν τοιούτων κεχαρισμένη, ὅσῳ μὴ ξύλου, καὶ κηροῦ καὶ χρωμάτων πεποίηται, ἀλλὰ

opera autem illam aequiparare Mineruae. Mulierum enim in vniuersum nulla ei comparetur. *Non membra*, vt Homerus ait, *aut instar, non mentem aut denique facta.*

23. POL. Vera dicis, Lycine. Quare, si videtur, permistis iam imaginibus, tum ea quam tu finxisti corporis, tum quas ego pinxi animae, vnam ex omnibus compositam, *hunc ipsum* libellum proponamus, admirandamque exhibeamus tum his, qui nunc sunt, tum qui erunt in posterum. Durabilior enim Apellis et Parrhasii et Polygnoti *tabulis* fuerit, cum ipsa quoque gratiae prae talibus multum habeat, quatenus non e ligno aut cera, et pigmentis facta est, sed *adspirata*

ἀλλὰ ταῖς παρὰ Μουσῶν ἐπινοίαις εἴκασμα, ἥπερ ἀκριβεστάτη εἰκὼν γένοιτ' ἄν, σώματος κάλλος καὶ ψυχῆς ἀρετὴν ἅμα ἐμφανίζουσα.

rato a musis commento efficta, quae quidem accuratissima imago fuerit, quippe quae pulchritudinem corporis atque animae virtutem simul declaret.

Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων.

Πολύστρατος καὶ Λυκῖνος.

ΠΟΛ. Ἐγώ σοι, ὦ Λυκῖνε, φησὶν ἡ γυνή, τὰ μὲν ἄλλα πολλὴν ἐνεῖδον τὴν εὔνοιαν πρὸς ἐμέ, καὶ τιμὴν ἐκ τοῦ συγγράμματος. οὐ γὰρ ἂν ὅτως ὑπερεπῄνει τις, εἰ μὴ καὶ μετ' εὐνοίας συνεγράφετο. τὸ δὲ ἐμὸν ὡς ἂν εἰδῇς, τοῖον

Pro imaginibus.

Polystratus et Lycinus.

POL. Magnam equidem, Lycine, sic ait mulier, tuam perspexi in me beneuolentiam ex tuo scripto et honoris significationem. Neque enim adeo supra modum quisquam laudauerit, nisi scribat cum beneuolentia. Me autem

δέ ἐςιν· ὐδὲ ἄλλως μὲν χαίρω τοῖς κολακικοῖς τὸν τρόπον, ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦτοι γόητες εἶναι, καὶ ἥκιςα ἐλεύθεροι τὴν φύσιν. ἐν δὲ τοῖς ἐπαίνοις μάλιςα, ὅταν τις ἐπαινῇ με, φορτικὰς καὶ ὑπερμέτρους ποιούμενος τὰς ὑπερβολὰς, ἐρυθριῶ τε, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐπιφράττομαι τὰ ὦτα, καὶ τὸ πρᾶγμα χλεύης μᾶλλον ἢ ἐπαίνου ἐοικέναι μοι δοκεῖ.

Μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι ἀνεκτοί εἰσιν, εἰς ὅσον ἂν ὁ ἐπαινούμενος γνωρίζῃ ἕκαςον τῶν λεγομένων πρὸς ἑαυτῷ. τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο, ἀλλότριον ἤδη, καὶ κολακεία σαφής. καίτοι πολλοὺς οἶδα, ἔφη, χαίροντας, εἴ τις αὐτοὺς ἐπαινῶν καὶ ἃ μὴ ἔχουσι προσάπτοι τῷ λόγῳ.

tem vt noris, talis ſum. Neque alias gaudeo his, qui adulatorios mores habent; ſed videntur mihi tales impoſtores eſſe, et ingenio minime liberali: maxime vero in laudibus, ſi quis me laudet vehementer nimis, et vltra modum, excedens vera, erubeſco et tantum non obturo aures: eaque res irriſioni potius quam laudi ſimilis mihi videtur.

2. In tantum enim tolerabiles ſunt laudes, quatenus agnoſcit qui laudatur, ineſſe ſibi, quae dicuntur, ſingula. Quod autem vltra eſt, iam alienum eſt, et manifeſta aſſentatio. Quamquam multos, inquit, gaudere noui, ſi quis in eorum laudibus ea etiam, quae non habent, ora-

γω· οἷον, εἰ γέροντας ὄντας εὐδαιμονίζοι τῆς ἀκμῆς, ἢ ἀμόρφοις ᾖσι τὸ Νιρέως κάλλος ἢ τὸ Φάωγος περιθείη. οἴονται γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων ἀλλαγήσεσθαι σφίσι καὶ τὰς μορφὰς, καὶ αὐτοὶ ἀνηβήσειν αὖθις, ὥσπερ ὁ Πελίας ᾤετο.

Τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει, πολλοῦ γὰρ ἂν ὁ ἔπαινος ἦν τίμιος, εἴ τι καὶ ἔργον αὐτοῦ ἀπολαῦσαι δυνατὸν ἦν ἐκ τῆς τοιαύτης ὑπερβολῆς. νῦν δὲ ὅμοιόν μοι δοκοῦσιν, ἔφη, πάσχειν, ὥσπερ ἂν εἴ τινι ἀμόρφῳ προσωπεῖον εὔμορφον ἐπιθείη τις φέρων, ὁ δὲ μέγα ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοίη, καὶ ταῦτα περιαιρετῷ ὄντι, καὶ ὑπὸ τοῦ τυχόντος συντριβῆναι δυναμένῳ· ὅτε καὶ γελοιότερος ἂν

tioni adiungat: verbi caussa, si senes ob ipsum maturae aetatis robur beatos praedicet, aut deformibus Nirei pulchritudinem aut Phaonis circumponat. Putant enim a laudibus formas quoque sibi mutatum iri, et futurum vt iuuenescant denuo, velut sperabat Pelias.

3. At hoc non ita se habet. Quantiuis enim pretii esset praedicatio, si rem ipsam quoque et *substantiam* illius percipere ex tali excessu liceret. Iam vero idem viu illis, inquit, venire mihi videtur, ac si deformi homini personam formosam aliquis imponat, isque pulchritudine illa superbiat, idque cum ea auferri facile, et ab vnoquoque conteri possit, quo facto magis etiam fiat

ἂν γένοιτο, αὐτοπρόσωπος φανεὶς, οἷος ὢν ὑφ' οἵῳ κέκρυπτο· ἢ καὶ, νὴ Δί', εἴ τις ὑποδησάμενος κοθόρνες, μικρὸς αὐτὸς ὢν, ἐρίζοι περὶ μεγέθες τοῖς ἀπὸ ἰσοπέδε ὅλῳ πήχει ὑπερέχεσιν. ἐμέμνητο γὰρ καὶ τοιόντε τινός.

Ἔφη γυναῖκά τινα τῶν ἐπιφανῶν, τὰ μὲν ἄλλα καλὴν καὶ κόσμιον, μικρὰν δὲ, καὶ πολὺ τᾶ συμμέτρε ἀποδέεσαν, ἐπαινεῖσθαι πρός τινος ποιητᾶ ἐν ἄσματι τάτε ἄλλα, καὶ ὅτι καλή τε καὶ μεγάλη ἦν· ἀεγείρῳ δ' αὐτῆς εἴκαζεν ἐκεῖνος τὸ εὔμηκές τε καὶ ὄρθιον· τὴν μὲν δὴ γάνυσθαι τῷ ἐπαίνῳ, καθάπερ αὐξανομένην πρὲς τὸ μέλος, καὶ τὴν χεῖρα ἐπισείειν· τὸν ποιητὴν τε

fiat ridiculus, cum ſua ipſius facie conſpiciendus, et qualis ſit, et qua re conditus latuerit, appareat. Aut etiam, ita me Iupiter, ſi quis paruus cothurnis ſubligatis de magnitudine contendat, cum hiſce qui tota vlna ab aequo ſolo *ſuper ipſum* emineant. Talis enim facti meminerat.

4. Dicebat mulierem quandam nobilem, pulchram de caetero et decentem, ſed paruam eandem, et multum a iuſta ſtatura deficientem, laudatam a poëta in carmine, cum propter caetera, tum etiam quod pulchra et magna eſſet, qui populo arbori compararet proceram illius erectamque ſtaturam. Atque illam quidem geſtire ad laudem, quaſi ad carminis menſuram creſceret, et manum mouere: poëtam vero ſaepe idem canere,

τε πολλάκις τὸ αὐτὸ ᾄδειν, ὁρῶντα ὡς ἥδοιτο ἐπαινουμένη, ἄχρι δὴ τῶν παρόντων τινὰ προσκύψαντα πρὸς τὸ ὦς εἰπεῖν αὐτῷ, Πέπαυσο, ὦ οὗτος, μὴ καὶ ἀναστῆναι ποιήσῃς τὴν γυναῖκα.

Παραπλήσιον δὲ, καὶ μακρῷ τούτου γελοιότερον Στρατονίκην ποιῆσαι, τὴν Σελεύκου γυναῖκα. τοῖς γὰρ ποιηταῖς ἀγῶνα προθεῖναι αὐτὴν περὶ ταλάντου, ὅστις ἂν ἄμεινον ἐπαινέσαι αὐτῆς τὴν κόμην. καίτοι Φαλακρὰ ἐτύγχανεν οὖσα, καὶ οὐδὲ ὅσας ὀλίγας τὰς ἑαυτῆς τρίχας ἔχουσα, καὶ ὅμως οὕτω διακειμένη τὴν κεφαλὴν, ἁπάντων εἰδότων ὅτι ἐκ νόσου μακρᾶς τοῦτο ἐπεπόνθει, ἤκουε τῶν καταράτων ποιητῶν, ὑακινθίνας τὰς τρίχας αὐτῆς λεγόντων, καὶ οὔλους τινὰς πλοκάμους

nere, videntem nimirum quantum laudibus delectaretur; donec tandem praesentium aliquis ad aurem illius inclinatus diceret, *Desine quaeso, ne facias, vt surgat etiam mulier.*

5. Simile huic, et multo magis hoc ridiculum quid Stratonicen fecisse vxorem Seleuci. Poëtis enim certamen proposuisse de talento, quis melius laudaret illius comam, licet calua esset, ac ne paucissimos quidem suos capillos haberet. Et tamen cum sic affectum caput haberet, scirentque omnes a longo hoc illi morbo accidisse; audiebat exsecrabiles poëtas, cum hyacinthinos illius crines dicerent, et plexus quosdam inflecterent

κάμους ἀναπλεκόντων, καὶ σελίνοις τοὺς μηδὲ ὅλως ὄντας εἰκαζόντων.

Ἁπάντων οὖν τῶν τοιούτων κατεγέλα, τῶν παρεχόντων αὐτοὺς τοῖς κόλαξι, καὶ προσετίθει δὲ ὅτι μὴ ἐν ἐπαίνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γραφαῖς τὰ ὅμοια πολλοὶ κολακεύεσθαί τε καὶ ἐξαπατᾶσθαι θέλουσι. χαίρουσι γοῦν, ἔφη, τῶν γραφέων ἐκείνοις μάλιστα, οἳ ἂν πρὸς τὸ εὐμορφότερον αὐτοὺς εἰκάσωσιν· εἶναι δέ τινας, οἳ καὶ προστάττουσι τοῖς τεχνίταις, ἢ ἀφελεῖν τι τῆς ῥινὸς, ἢ μελάντερα γράψασθαι τὰ ὄμματα, ἢ ὅ, τι ἂν ἄλλο ἐπιθυμήσωσιν αὐτοῖς προσεῖναι, εἶτα λανθάνειν αὐτοὺς ἀλλοτρίας εἰκόνας στεφανοῦντας, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἐοικυίας.

Ταῦτα

cterent cincinnorum, et apiis eos, qui neque essent omnino, compararent.

6. Hos itaque deridebat omnes, qui praeberent se adulatoribus: adiungebatque, non in laudibus solum, verum etiam in picturis similiter, demulceri multos decipique velle. Gaudent enim, inquit, inter pictores illis maxime, qui pulchriore illos specie exprimunt: esse autem, qui iniungant etiam artificibus, aut auferre quid a naso, aut nigriores pingere oculos, aut si quid aliud adesse sibi cupiant: deinde imprudentes coronare signa aliena, et nihil sibi similia.

7. Haec

Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔλεγε, τὰ μὲν ἄλλα ἐπαινέσα τὴ συγγράμματος, ἓν δὲ τοῦτο ἀφέρουσα, ὅτι θεαῖς αὐτὴν Ἥρᾳ καὶ Ἀφροδίτῃ εἴκασας. ὑπὲρ ἐμὲ γάρ, φησι, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἅπασαν ἀνθρωπίνην φύσιν τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δέ σε ἀδ' ἐκεῖνα ἠξίουν, ταῖς ἡρωΐναις παραθεωρεῖν με, Πηνελόπῃ, καὶ Ἀρήτῃ, καὶ Θεανοῖ, οὐχ ὅπως θεῶν ταῖς ἀρίσαις, καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε πάνυ ἔφη, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως καὶ ψυφοδεῶς ἔχω. δεδια τοίνυν μὴ κατὰ τὴν Κασσιέπειαν εἶναι δόξω, τὸν τοιοῦτον ἔπαινον προσιεμένη. καίτοι Νηρεΐσιν ἐκείνη ἀντεξετάζετο, Ἥραν δὲ καὶ Ἀφροδίτην ἔσεβεν.

Ὧδε.

7. Haec vero ac talia dicebat mulier, reliqua laudans in libro, vnum hoc non ferens, quod deabus illam Iunoni et Veneri comparasti. Supra me enim, inquit, quin humanam supra omnem naturam sunt talia. Ego vero nec illud volebam, vt cum Heroinis me contenderes, Penelope et Arete, et Theano, ne dum vt cum Deorum praestantissimis. Etenim istud quoque omnino dixit, Religiose admodum et meticulose aduersum Deos animo adfecta sum. Metuo igitur, ne Cassiepeiae fatum simile sustinere videar, laudem eiusmodi si admisero. Et tamen solis illa se conferebat, Nereidibus: Iunonem autem et Venerem colebat.

8. Ta-

Ὥςε, ὦ Λυκῖνε, μεταγράψαι σε τὰ τοιαῦτα ἐκέλευσεν, ἢ αὐτὴ μὲν μαρτύρασθαι τὰς θεὰς, ὡς ἀπέσης αὐτῆς γέγραφας, σὲ δὲ εἰδέναι ὅτι ἀνιάσει αὐτὴν τὸ βιβλίον ἅτω περινοςᾶν, ὥσπερ νῦν σοι διάκειται, ἃ μάλα εὐσεβῶς ἀδὲ ὁσίως τὰ πρὸς θεὰς θεός. ἐδόκει τε ἀσέβημα ἑαυτῆς καὶ πλημμέλημα τοῦτο δάζειν, εἰ ὑπομένοι τῇ ἐν Κνίδῳ καὶ τῇ ἐν Κῆποις ἐμοῖα λέγεσθαι. καί σε ὑπεμίμνησκε τῶν τελευταίων ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ αὐτῆς εἰρημένων, ὅτι μετρίαν καὶ ἄτυφον ἔφης αὐτὴν, ἐκ ἀνατεινομένην ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον, ἀλλὰ πρόσγειον τὴν πτῆσιν ποιαμένην. ὁ δὲ ταῦτα εἰπὼν, ὑπὲρ αὐτὸν τὸν ἀρανὸν ἀναβιβάζεις τὴν γυναῖκα, ὡς καὶ θεᾶς αὐτὴν ἀπεικάζειν.

Ἤξιε

8. Talia itaque, Lycine, rescribere te *et immutare* iussit, alioquin ipsam se Deas testari, contra suam voluntatem te scripsisse, cum scias molestum sibi esse libellum ita obertantem, vti nunc compositus est, neque pietate erga Deos neque religione conseruata. Putabat autem impie a se factum, et suam culpam visum iri, si Cnidiae aut illi, quae in hortis *colitur*, *Veneri* similem se dici patiatur: admonebatque te eorum, quae in fine libri de ipsa a te dicta sunt, cum modestam et a fastu alienam laudasti, quae vltra humanam se mensuram non extenderet, sed volatum faceret terrae vicinum: cum tu statim post haec ipsa dicta, supra caelum ipsum mulierem extollas, vt ipsis etiam deabus eam dicas similem.

9. Pe-

Ἠξίε δέ σε μηδὲ ἀξυνετωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ, ὃς τȣ̃ ἀρχιτέκτονος ὑπισχνȣμένȣ τὸν Ἄθω ὅλον μετασχηματίσειν, καὶ μορφώσειν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ ὄρος ἅπαν εἰκόνα γενέσθαι τȣ̃ βασιλέως, ἔχοντα δύο πόλεις ἐν ταῖν χεροῖν, καὶ προσήκατο τὴν τεραστίαν τȣ̃ ἐπισχέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸν ἡγησάμενος τὸ τόλμημα, ἔπαυσε τὸν ἄνθρωπον, καὶ πιθανῶς Κολοσσὸς ἀναπλάττοντα, καὶ τὸν Ἄθω κατὰ χώραν ἐᾶν ἐκέλευσε, μηδὲ κατασμικρύνειν ὄρος ἅτω μέγα πρὸς μικρȣ̃ σώματος ὁμοιότητα. ἐπήνει δὲ τὸν Ἀλέξανδρον τȣ̃ μεγαλοψυχίας, καὶ ἀνδρίκντα μείζω τȣ̃τον τȣ̃ Ἄθω ἔλεγεν αὐτοῦ ἀνεξάναι, ἐν ταῖς τῶν ἀεὶ μεμνησομένων διανοίαις.

9. Petebat porro, ne Alexandro imprudentiorem se putares, qui pollicente architecto, se toto Atho montis habitu immutato, formaturum eum ad ipsius exemplum, vt vniuersus mons statua fieret regis, duas manibus vrbes tenens; non admisit portentosum promissum, sed supra se arbitratus audacem conatum, quiescere hominem iussit, Colossos parum probabiliter effingentem, et vt suo loco relinqueret Athon imperauit, nec montem ita magnum ad parui corporis similitudinem attenuaret. Laudabat vero illam Alexandri magnanimitatem, eamque maiorem ipso Atho statuam sibi posuisse aiebat, in eorum, qui semper illius recordaturi essent, mentibus. neque enim

νοίας· ἐ γὰρ μικρᾶς εἶναι γνώμης ὑπεριδεῖν ἕτω παραδόξε τιμῆς.

Καὶ ἑαυτὴν ἓν τὸ μὲν πλάσμα σε ἐπαινεῖν, καὶ τὴν ἐπίνοιαν τῶν εἰκόνων, μὴ γνωρίζειν δὲ τὴν ὁμοιότητα· μὴ γὰρ εἶναι τῶν τηλικήτων ἀξίαν, μηδὲ ἐγγὺς, ὅτι μηδὲ ἄλλην τινὰ γυναῖκά γε ἔσαν· ὥςε ἀφίησί σοι ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ προσκυνεῖ σε τὰ ἀρχέτυπα παραδείγματα. σὺ δὲ τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ἐπαίνει αὐτὴν, μηδὲ ὑπὲρ τὸν πόδα ἔςω τὸ ὑπόδημα, μὴ καὶ ἐπιςομίσῃ 1) μέ, φησιν, ἐμπεριπατεῖσαν αὐτῷ. κἀκεῖνο δέ σοι εἰπεῖν ἐνετείλατο.

Ἀκέω,

enim parui animi esse, incredibiliter magnum adeo honorem despicere.

10. Se quoque ipsam igitur commentum illud tuum laudare, et excogitatas imagines; similitudinem autem non agnoscere: neque enim illis se, ac ne propemodum quidem, dignam, quin neque aliam, quae quidem sit mulier. Itaque remittit tibi hunc honorem, adoratque primigenia illa tua exempla. Tu vero humanas illas ipsius virtutes lauda, neque pede maior sit calceus, ne supplantet me, inquit, in illo incedentem. Etiam illud dicere me tibi praecepit.

11. Au-

1. Μὴ καὶ ἐπιςομίσῃ] Quid calceus laxus valeat ad ἐπιςομίζειν, ad *obturandum*, equidem me iuxta cum stupidissimis ignorare fateor. Vt intelligamus, valere laxum cal-

Ἀκοῦω, ἔφη, πολλῶν λεγόντων (εἰ δὲ ἀληθὲς, ὑμεῖς οἱ ἄνδρες ἴστε) μηδ' Ὀλυμπιάσιν ἐξεῖναι τοῖς νικῶσι μείζας τῶν σωμάτων ἀνεστάναι τὰς ἀνδριάντας, ἀλλ' ἐπιμελεῖσθαι τὰς Ἑλλανοδίκας, ὅπως μηδὲ εἰς ὑπερβάλληται τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνδριάντων ἀκριβεστέραν γίγνεσθαι τῆς τῶν ἀθλητῶν ἐγκρίσεως. ὥστε ὅρα, ἔφη, μὴ αἰτίαν λάβωμεν ψεύδεσθαι ἐν τῷ μέτρῳ, κἄτα ἡμῶν ἀνατρέψωσιν οἱ Ἑλλανοδίκαι τὴν εἰκόνα.

Ταῦτα

11. Audio, inquit, multis dicentibus, (vtrum verum sit, vos viri nostis;) neque Olympiae licere victoribus maiores corporibus ponere statuas, sed curari ab Hellanodicis, ne quis verum excedat, et accuratius statuarum examen institui, quam ipsorum receptionem athletarum. Ergo vide, inquit, ne accusemur mendacii circa mensuram, ac nostram deinde imaginem Hellanodicae deiiciant.

12. Haec

ceum ad *euertendum*, ad *supplantandum* illum, qui eo vtitur, ad hoc non magna opus est sapientia, et miror viros doctos, qui concoquere potuere *calceum os obturantem*. Vtrum autem Lucianus pro ἐπιςομίσῃ, quod vitiosum omnino est, posuerit ὑποσκελίσῃ, an abstrusiore quodam vsus sit, quod nondum inueni, non dixerim. Sed hoc video, tale quid vidisse etiam *Solanum*, qui dederit, *ne inambulantem subuertat*. Gesner.

Ταῦτα μὲν ἔλεγεν ἐκείνη. σὺ δὲ σκόπει, ὦ Λυκῖνε, ὅπως μετακοσμήσῃς τὸ βιβλίον, καὶ ἀφαιρήσῃς τὰ τοιαῦτα, μηδὲ σφαλῇς πρὸς τὰ θεῖον, ὡς ἐκείνη πάνυ γε αὐτὰ ἐδυσχέραινε, καὶ ὑπέρφριττε μεταξὺ ἀναγινωσκομένων, καὶ παρητεῖτο τὰς θεὰς ἵλεως εἶναι αὐτῇ, καὶ συγγνώμη, εἰ γυναικεῖόν τι ἔπαθε. καίτοι εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, καὶ αὐτῷ ἐμοὶ τοιοῦτόν τι εἰπεῖν ἔδοξε. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἀκέων, οὐδὲν ἐπλημμέλησα, ἐνορῶν 2) τοῖς γεγραμμένοις. ἐπεὶ

12. Haec illa. Tu vero vide, Lycine, vt retractes librum, et talia auferas, neque in numen pecces: cum illa aegre admodum ea tulerit, et cohorruerit dum legerentur, et Deas, vt propitiae sibi essent, deprecata fuerit. Et ignoscendum illi, si quid muliebre ei accidisset. Ac profecto, si verum fatendum est, mihi quoque ipsi tale quid dicendum videbatur. Nam primo quidem audiens *recitantem*, peccatum nullum in scri-

2. Οὐδὲν ἐπλημμέλησα ἐνορῶν] Qui ad totam huius loci sententiam attenderit, illum videre puto, haec, vt leguntur Graece, sensum non habere idoneum. Verbo, legendum, οὐδὲν πλημμέλημα ἐνώρων, vel ἐνεώρων τοῖς γεγραμμένοις. Ita certe interpretatus sum: et ita dedisse iam video *Solanum*. Gesner.

ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἐπεσημήνατο, καὶ αὐτὸς ἄρχομαι τὰ ὅμοια γιγνώσκειν περὶ αὐτῶν· καὶ παραπλήσιόν τι ἔπαθον, οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν. ἢν μὲν πάνυ ἐγγύθεν σκοπῶμέν τι, καὶ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἀδὲν ἀκριβὲς διαγιγνώσκομεν· ἢν δὲ ἀποςάντες ἐκ τᾶ συμμέτρε διαςήματος ἴδωμεν, ἅπαντα σαφῶς καταφαίνεται τὰ εὖ, καὶ τὰ μὴ ἔτως ἔχοντα.

Τὸ δὴ ἄνθρωπον ἶσαν Ἀφροδίτῃ καὶ Ἥρᾳ εἰκάσαι, τί ἄλλο, ἢ ἀντικρύς ἐςιν εὐτελίζειν τὰς θεάς; ἐν γὰρ τοῖς τοιάτοις ἀχ ἔτω τὸ μικρὸν μεῖζον γίγνεται τῇ παραθέσει, ὡς τὸ μεῖζον ἀποσμικρύνεται, πρὸς τὸ ταπεινότερον κατασπω-

ptis animaduerti. At postquam illa suam significauit sententiam, ipse quoque similia de iis sentire incipio. Atque simile quid mihi vsu venit iis, quae in rebus illis obseruamus, quas oculis cernimus. Si enim plane ex proximo, et sub ipsis oculis, videmus aliquid, nihil accurate discernimus: si vero recedentes aliquantulum, ex iustae proportionis distantia spectemus, dilucide omnia apparent, quaeque recte, quaeque minus recte habent.

13. Nimirum homo quae sit, eam Veneri et Iunoni similem pronuntiare, quid aliud est, quam aperte detrahere deabus? In talibus enim non tam quod paruum est maius fit illa compositione, quam minuitur maius, dum ad humilius deprimitur.

ἐπώμενον· οἷον, εἴ τινες ἅμα βαδίζοιεν, ὁ μὲν μέγιστος, ὁ δὲ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ χαμαίζηλος, εἶτα δεήσειεν ἀπισῶσαι αὐτοὺς, ὡς μὴ ὑπερέχειν θατέρου τὸν ἕτερον, οὐ τοῦ βραχυτέρου ὑπερανατεινομένου τοῦτο γένοιτ' ἂν, κἂν ὅτι μάλιστα ἀκροποδητὶ ἐπεγείρῃ ἑαυτόν. ἀλλ' εἰ μέλλουσιν ὁμήλικες φανεῖσθαι, ὁ μείζων ἐκεῖνος ἐπικύψει, καὶ ταπεινότερον ἀποφανεῖ ἑαυτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις εἰκόσιν, οὐχ οὕτως ἄνθρωπος μείζων γίγνεται, ἢν τις αὐτὸν θεῷ ἀπεικάζῃ, ὡς τὸ θεῖον ἀνάγκη ἐλαττοῦσθαι πρὸς τὸ ἐνδέον ἐπικλώμενον. καὶ εἰ μὲν ὑπὸ ἀπορίας τῶν ἐπιγείων, ἐπὶ τὰ οὐράνια ἐκτείνοιτό τις τὸν λόγον, ἥττονα ἂν ὁ τοιοῦτος αἰτίαν ἔχοι ὑπὸ ἀσεβείας αὐτὸ δρᾶν. σὺ δὲ τοσαῦτα ἔχων

κάλλη

mitur. Velut, si qui vna eant, vnus quidem admodum procerus, at alter statura valde humili; deinde oporteat aequare illos, ne alter supra alterum emineat: non minore supra modum extendente se hoc fiat, si vel maxime in summos se digitos erigat: sed si debent aequalis staturae videri, maior ille inclinabit se *scilicet*, et se ostendet humiliorem: sic diuinam naturam *(in tali comparatione)* minui necesse est, et ad imbecillius infringi. Ac si prae inopia terrestrium, ad caelestia sermonem extendat aliquis, minorem ille culpam sustinuerit, quasi prae impietate hoc faciat: Tu, tot cum habeas mulierum formas,

κάλλη γυναικῶν, Ἀφροδίτῃ καὶ Ἥρᾳ εἰκάσαι αὐτὴν ἐτόλμησας, οὐδὲν δεόν.

Ὥςε τὸ ἄγαν τοῦτο καὶ ἐπίφθονον ἀφαίρει, ὦ Λυκῖνε. οὐ γὰρ πρὸς τοῦ σοῦ τρόπου τὸ τοιοῦτον, ὃς οὐδὲ ἄλλως ῥᾴδιος πρὸς τοὺς ἐπαίνους καὶ πρόχειρος ὢν ἐτύγχανες· ἀλλὰ νῦν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀθρόαν πεποίησαι τὴν μεταβολὴν, ἐπιδαψιλευόμενος, καὶ ἐκ τοῦ τέως φειδομένου ἄσωτος ἐν τοῖς ἐπαίνοις ἀναπέφηνας. ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνο αἰσχυνθῇς, εἰ μεταρυθμιεῖς τὸν λόγον ἤδη διαδεδομένον· ἐπεὶ καὶ Φειδίαν φασὶν ἔτω ποιῆσαι, ὁπότε ἐξειργάσατο τοῖς Ἠλείοις τὸν Δία. φάντα γὰρ αὐτὸν κατόψιν τῶν θυρῶν, ὁπότε τοπρῶτον ἀναπετάσας ἐπέδεικνυε τὸ ἔργον, ἐπακούειν

Veneri illam et Iunoni ſimilem dicere auſus es, ſine vlla neceſſitate.

14. Itaque quod nimium eſt et inuidioſum aufer, Lycine: neque enim tuorum tale quid morum eſt, qui neque alias facilis ad laudes et promtus eſſe ſoleas, ſed nunc neſcio quomodo ſubitam mutationem feceris iſta liberalitate, atque ex parco ad illum diem prodigus in laudando exſtiteris. Verum neque illud te pudeat, ſi retractes librum iam in vulgus editum: quandoquidem etiam Phidiam ſic feciſſe aiunt, cum Iovem Eleis elaboraſſet. Stantem enim poſt valuas *aediculae*, cum primum illis remotis opus oſtenderet,

μέσειν τῶν αἰτιωμένων τι, ἢ ἐπαινέντων· ἠτιᾶτο δὲ, ὁ μὲν τὴν ῥῖνα, ὡς παχεῖαν, ὁ δὲ ὡς ἐπιμηκέστερον τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι, εἶτ' ἐπειδὴ ἀπηλλάγησαν οἱ θεαταὶ, αὖθις τὸν Φειδίαν, ἐγκλείσαμενον ἑαυτὸν, ἐπανορθῶν καὶ ῥυθμίζειν τὸ ἄγαλμα πρὸς τὸ τοῖς πλείστοις δοκεῖν. ἐ γὰρ ἡγεῖτο μικρὰν εἶναι συμβολὴν δήμου τοσούτου, ἀλλ' ἀεὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τὰς πολλὰς περιττότερον ἑρᾶν τοῦ ἑνὸς, κἂν Φειδίας ἦν. ταῦτά σοι ἀπ' ἐκείνης κομίζω, καὶ αὐτὸς παραφανῶ, ἑταῖρός τε, καὶ εὔνους ὤν.

ΛΥΚ. Πολύστρατε, οἷος ὢν ῥήτωρ ἐλεηθεὶς με. ῥῆσιν γὰρ ἔτω μακρὰν, καὶ κατηγορίαν τοσαύτην ἐξενήνοχας κατὰ τοῦ συγγράμματος, ὥστε

deret, audisse reprehendentes aliquid, aut laudantes. Reprehendebat autem alius quidem nasum, vt nimis crassum, alius faciem longiorem, alius aliud quid. Deinde cum discessissent, rursus Phidiam inclusum emendasse et correxisse signum de plurium sententia. Neque enim putabat paruum esse consilium tanti populi, sed necesse semper esse, vt multi plus videant vno, si vel sit Phidias. Haec tibi ab illa adfero, et ipse hortor sodalis tuus atque amicus.

15. LYC. Quantum te oratorem, Polystrate, ignoraui! Orationem quidem adeo longam, et tantam contra scriptum meum accusationem protulisti,

ὥςε μηδὲ ἐλπίδα μοι ἀπολογίας ἔτι καταλείπεσθαι· πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἀδικαςικὸν ἐποιήσατε, καὶ μάλιςα σὺ, ἐρήμην καταδικαιτήσας τὰ βιβλία, μὴ παρόντος αὐτῷ τοῦ συνηγόρου. ῥᾷςον δὲ, οἶμαι, τοῦτό ἐςι, κατὰ τὴν παροιμίαν, Μόνον θέοντα κρατεῖν· ὥςε ἐδὲν θαυμαςὸν, εἰ καὶ ἡμεῖς ἑάλωμεν, ἅτε ὕδατος ἡμῖν ἐγχυθέντος, ἅτε ἀπολογίας ἀποδοθείσης. μᾶλλον δὲ τοῦτο πάντων ἀτοπώτατον, οἱ αὐτοὶ κατήγοροι καὶ δικαςαὶ ἦτε. πότερα δ' ἂν ἐθέλοις, ἀγαπήσας τοῖς ἐγνωσμένοις ἡσυχίαν ἄγων, ἢ, κατὰ τὸν Ἱμεραῖον ποιητὴν 3), παλινῳδίαν τινὰ

tulisti, vt neque spes mihi defensionis vlla relicta sit. Verum enim vero hoc non pro forma et consuetudine iudiciorum fecistis, tu maxime, quod indicta caussa iudicium dedisti contra libellum, non praesente ipsius aduocato. Facillimum autem, puto, hoc est ex prouerbio, vincere cum solus curras. Itaque nihil mirum, si et nos caussa cecidimus, neque aqua nobis infusa, neque concessa caussae dicendae facultate. Potius autem, quod quidem omnium minime conueniebat, accusatores iidem fuistis et iudices. Vtrum igitur vis, contentus decretis *vestris* quiescam, an Himerensis poëtae exemplo palinodian scribam; an vero

3. Ἱμεραῖον ποιητὴν] Stesichorum, qui carmine laeserat Helenam, et, coecitate sibi a fratribus

τινὰ συγγράφω; ἢ δώσετέ μοι ἐφέσιμόν τινα γενέσθαι τὴν δίκην; ΠΟΛ. Νὴ Δί', ἤνπερ ἔχῃς τι δίκαιον εἰπεῖν. οὐ γὰρ ἀντιδίκοις, ὡς σὺ φῄς, ἀλλ' ἐν φίλοις ποιήσῃ τὴν ἀπολογίαν· ἐγὼ δὲ, καὶ συνεξετάζεσθαί σοι ἕτοιμος ἐπὶ τῆς δίκης.

ΛΥΚ. Ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνιαρὸν, ὦ Πολύστρατε, ὅτι μὴ ἐκείνης παρούσης ποιήσομαι τοὺς λόγους· μακρῷ γὰρ ἂν οὕτως ἄμεινον ἦν. νῦν δὲ ἀνάγκη ἀπ' ἐντολῆς ἀπολογήσασθαι. ἀλλ' εἴ μοι τοιοῦτος ἀγγελιαφόρος γένοιο πρὸς αὐτὴν, οἷος παρ' ἐκείνης πρὸς μὲ γεγένησαι, τολμήσω ἀναῤῥίψαι τὸν κύβον. ΠΟΛ. Θάῤῥει, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο

γε

vero prouocandi mihi copiam dabitis? POL. Per Iouem, siquidem habueris quod de iure dicas. Neque enim aduersariis, vt tu vocas, sed inter amicos caussam dices. Ego vero idem iudicium tecum subire paratus sum.

16. LYC. At illud molestum, Polystrate, quod non illa praesente habebo orationem: longe enim sic esset melius. Iam vero necesse est mandata alteri caussa defungi. Verum si talis mihi ad illam internuntius fueris, qualis ab illa ad me fuisti, iacere aleam audebo. POL. Bono animo, quantum ad hoc, esto Lycine, nec enim

 malum

tribus illius immissa, palinodia eum placavit. *Gesner.*

γε ἕνεκα, ὡς ἂ Φαῦλόν με ὑποκριτὴν ἕξων τῆς ἀπολογίας, πειρώμενος διὰ βραχέων εἰπεῖν, ὡς ἂν μᾶλλον μνημονεύσαιμι. ΛΥΚ. Καὶ μὴν πάνυ μὲν ἔδει μοι μακρῶν τῶν λόγων, πρὸς ἅτω σφοδρὰν τὴν κατηγορίαν. ὅμως δὲ, σᾶ ἕνεκα ἐπιτεμᾶμαι τὴν ἀπολογίαν· καὶ παρ' ἐμᾶ τοίνυν τάδε αὐτῇ ἀπάγγελλε. ΠΟΛ. Μηδαμῶς, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῆς ἐκείνης παρούσης λέγε τὸν λόγον, εἶτ' ἐγὼ μιμήσομαί σε πρὸς αὐτήν. ΛΥΚ. Οὐκᾶν ἐπειδήπερ ἅτω σοι δοκεῖ, ὦ Πολύστρατε, ἡ μὲν παρεσι, καὶ προείρηκε δηλαδὴ ἐκεῖνα, ὁπόσα σὺ παρ' αὐτῆς ἀπήγγειλας· ἡμᾶς δὲ χρὴ τῶν δευτέρων λέγων ἐνάρχεσθαι. καίτοι, ἂ γὰρ ὀκνήσω πρὸς σὲ εἰπεῖν ὁ πέπονθα,

ἐκ

malum me defensionis tuae apud illam actorem habebis, si breuiter dicere studeas, quo facilius memoria complectar. LYC. Atqui longissima mihi oratione opus erat, aduersus vehementem adeo accusationem. Veruntamen tua caussa in compendium mittam defensionem. A me igitur ista illi renuntia. POL. Nequaquam, Lycine. Sed tanquam illa praesente habe orationem; tum ego apud illam te imitabor. LYC. Igitur quando ita tibi videtur, Polystrate, ipsa iam adest, et prior dixit nimirum quaecumque tu ab ipsa mihi renuntiasti: nos autem oportet altero iam loco dicere incipere. Quamquam, neque enim dicere apud te piget, quid mihi acciderit,

οὐκ οἶδ' ὅπως φοβερώτερόν μοι τὸ πρᾶγμα πεποίηκας, καὶ, ὡς ὁρᾷς, ἱδρῶ τε ἤδη, καὶ δέδοικα, καὶ μονονουχὶ καὶ ὁρᾶν αὐτὴν οἶμαι, καὶ τὸ πρᾶγμα πολλήν μοι τὴν ταραχὴν πεποίηκεν. ἄρξομαι δ' ὅμως· οὐ γὰρ οἷόν τε ἀναδῦναι, ἤδη παρούσης. ΠΟΛ. Καὶ, νὴ Δία, πολλὴν τὴν εὐμένειαν ἐπιφαίνει τῷ προσώπῳ· φαιδρὰ γὰρ, ὡς ὁρᾷς, καὶ προσηνής, ὥςε θαῤῥῶν λέγε τὸν λόγον.

ΛΥΚ. Ἐγώ σε, ὦ γυναικῶν ἀρίςη, μεγάλα, ὡς φῄς, καὶ πέρα τοῦ μέτρου ἐπαινέσας, οὐχ ὁρῶ ὅτι τηλικοῦτον ἐπῄνεσα, ἡλίκον αὐτὴ σὺ τοῦτο ἐγκώμιον ὑπὲρ σεαυτῆς ἐξενήνοχας, τὴν πρὸς

derit, terribilius mihi, nescio qua ratione hoc negotium reddidisti: atque, vt vides, sudo iam, et pertimui, ac tantum non videre etiam ipsam mihi videor, multamque mihi perturbationem haec res obiecit. Veruntamen incipiam; nam subducere me, ipsa iam praesente, non est integrum. POL. Ac multam, ita me Iupiter, beneuolentiam ipso vultu prae se fert. Hilaris enim, vt vides, et propitia est. Itaque fidenter orationem habe.

17. LYC. Ego te, mulierum praestantissima, cum vehementer, vt ais, et vltra modum laudaverim, non video qua in re laudauerim tantum, quantum ipsa de te praeconium illud protulisti, quod

πρὸς τὸ θεῖον τιμὴν ἐν μεγάλῳ τιθεμένη. σχεδὸν γὰρ ἁπάντων τοῦτο μεῖζον, ὧν εἴρηκα περὶ σοῦ, καὶ συγγνώμη, εἰ μὴ καὶ ταύτην σοι προσέγραψα τὴν εἰκόνα, ὑπ' ἀγνοίας με διαλαθοῦσαν. οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸ αὐτῆς ἐγραψάμην. ὥστε ταύτῃ γε οὐχ ὅπως ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἐπαίνους, ἀλλὰ πολὺ καταδεέστερόν μοι δοκῶ τῆς ἀξίας εἰρηκέναι. σκόπει γοῦν, ἡλίκον τοῦτο παρέλιπον, ὡς παμμέγεθες εἰς ἐπίδειξιν τρόπου χρήσοῦ, καὶ γνώμης ὀρθῆς· ὡς ὅσοι τὸ θεῖον μὴ ἐν παρέργῳ σέβουσιν, ἤτοι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἄριστοι ἂν εἶεν. ὥστε εἰ πάντως μετακοσμῆσαι δεῖ τὸν λόγον, καὶ τὸ ἄγαλμα ἐπανορθώσασθαι,

quod magni adeo facis honorem numinis. Prope enim illis quae de te dixi omnibus illud maius est: et venia mihi *debetur*, si non hanc quoque tibi imaginem depinxi, quae propter ignorantiam me fugerit. Neque enim aliam ante illam pinxissem. Itaque hac quidem parte adeo non excessisse modum in laudando mihi videor, vt potius multo tenuius quam pro dignitate dixerim. Considera igitur quantum hoc *sit quod* praetermisi, quam immensum ad boni moris, et recti animi demonstrationem; quatenus, quicunque diuinum numen non obiter colunt, iidem etiam aduersus homines optimi fuerint. Itaque si omnino retractare orationem oporteat, et simula-

σασθαι, ἀφελεῖν μὲν ἂν ἄν τι τολμήσαιμι αὐτοῦ· προσθήσω δὲ καὶ τοῦτο, ὡς τινα κεφαλὴν τοῦ παντὸς ἔργου, καὶ κορυφήν. ἐπ' ἐκείνων μέν τοι καὶ πάνυ πολλήν σοι εἰδέναι τὴν χάριν ὁμολογῶ. ἐμοῦ γὰρ ἐπαινέσαντος τὸ μέτριον τοῦ σοῦ τρόπου, καὶ ὅτι μηδὲν ὑπερπετὲς, μηδὲ τύφου μεῖζον ἐνεποίησε σοι ὁ παρὼν ὄγκος τῶν πραγμάτων, σὺ τὰ τοιαῦτα αἰτιασαμένη τοῦ λόγου, ἐπιεικῶς τοῦ ἐπαίνου τὴν ἀλήθειαν. τὸ γὰρ μὴ προαρπάζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλ' αἰδεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μείζω ἢ κατὰ σὲ εἶναι λέγειν, μετρίας καὶ δημοτικῆς τινος διανοίας δεῖγμά ἐςι. πλὴν ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι αὐτὸ ἄτω διακειμένη τυγχάνεις, τοσοῦτῳ

mulacrum corrigere; auferre quidem de illo nihil ausim, sed illud tanquam caput totius operis atque verticem adiecerim. Verum eo nomine gratiam tibi me, et magnam quidem, habere fateor. Cum enim illam animi tui moderationem laudauerim, et quod nihil in te superbum, nihil tumidum praesens rerum amplitudo produxit; tu tales ob caussas libellum accusans, veritatis fidem laudationi fecisti. Etenim non auide rapere ad se talia praeconia, sed pudore propter ea confundi, et maiora quam quae tibi conueniant dicere, *id ipsum vero* moderati et ciuilis animi specimen est. Verum quanto magis ad ipsas laudes sic affecta animo es, tanto te demonstras summis

οὕτῳ ἀξιωτέραν ὑπερεπαινεῖσθαι ἀποφαίνεις σεαυτὴν. καὶ σχεδὸν ἐς τὸν τοῦ Διογένους λόγον περιελήλυθέ σοι τὸ πρᾶγμα, ὃς ἐρομένου τινὸς, ὅπως ἄν τις ἔνδοξος γένοιτο; εἰ δόξης, ἔφη, καταφρονήσειε· φαίην γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς, εἴ τις ἔροιτό με, Τίνες εἰσὶ μάλιστα ἐπαίνου ἄξιοι; ὁπόσοι ἐπαινεῖσθαι μὴ θέλουσιν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξαγώνια, καὶ πόρρω τοῦ πράγματος. ὑπὲρ δὲ οὗ χρὴ ἀπολογήσασθαι, τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῇ ἐν Κνίδῳ, καὶ κήποις, καὶ Ἥρᾳ, καὶ Ἀθηνᾷ, τὴν μορφὴν ἀναπλάττων εἴκασα. ταῦτά σοι ἔκμετρα ἔδοξε, καὶ ὑπὲρ τὸν πόδα. περὶ αὐτῶν δὴ τούτων ἐρῶ. καίτοι παλαιὸς ἔτος ὁ λόγος, ἀνευθύνους εἶναι ποιητὰς καὶ

mis laudibus digniorem. Ac pene ad illud Diogenis dictum tibi res peruenit, qui interrogante quodam, Quomodo gloriam quis posset consequi? si gloriam, inquit, contemserit. Nam ipse quoque, si quis ex me quaerat, Qui sint maxima laude digni? dixerim, qui laudari minime volunt.

18. Sed ista forte extra quaestionem sunt, et a caussa seiuncta. Pro quo autem nunc iam caussa dicenda, illud est, quod Cnidiae *Veneri* et *quae* in Hortis *colitur*, et Iunoni et Mineruae similem dixi, cum formam tuam effingerem: haec modum tibi pedemque excedere visa sunt: de his igitur ipsis dicam. Quamquam antiquum illud dictum est, ad caussam dicendam non vocari poë-

καὶ γραφέας. τὰς δὲ ἐπαινοῦντας καὶ μᾶλλον, οἶμαι, εἰ καὶ χαμαὶ καὶ βάδην, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρων φέροιντο 4). ἐλεύθερον γάρ τι ὁ ἔπαινος, ἀδ' ἔςιν αὐτοῦ μέτρον εἰς μέγεθος ἢ βραχύτητα νενομοθετημένον, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἑξάπαντος ὁρᾷ, ὅπως ὑπερθαυμάσεται, καὶ ζηλωτὸν ἀποφανεῖ τὸν ἐπαινούμενον. ἐ μὴν ταύτην ἐγὼ βαδιοῦμαι, μὴ καὶ σοὶ δόξω ὑπ' ἀπορίας αὐτὸ δρᾶν.

Ἐκεῖνο δέ σε φημὶ, τοιαύτας ἡμῖν τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπαινετικῶν τούτων λόγων, ὡς χρὴ τὸν

poëtas, et pictores, et qui laudant, hosque minus etiam, puto, etsi humi et pedestri, vt nos, oratione, non per metra ferantur. Liberum enim quiddam laus est: nec est modus illius ad magnitudinem aut breuitatem lege constitutus: sed hoc solum videt vndique, vt in summa admiratione ponat, et aemulatione dignum ostendat eum qui laudatur. Verum hac non incedam equidem, ne *alterius* consilii inopia hoc facere tibi etiam videar.

19. At illud dico, tales *esse* nobis laudandi locos et formas, vt is qui laudat, imaginibus similitudi-

4. Ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρων φέροιντο] Notanda locutio, ἐπὶ μέτρων φέρεσθαι, *metris* h. e. *oratione ligata vti*, quemadmodum contra, χαμαὶ καὶ βάδην φέρεσθαι, *oratione prosa vti*. Bos.

τὸν ἐπαινοῦντα, καὶ εἰκόσι καὶ ὁμοιώσεσι προσχρῆσθαι, καὶ σχεδὸν ἐν τούτῳ τὸ μέγιστόν ἐστιν εὖ εἰκάσαι· τὸ δὲ εὖ, ὧδε μάλιστα κρίνοιτο· ἐὰν ἤν τις τοῖς ὁμοίοις παραβάλλῃ, οὐδ' ἢν πρὸς τὸ ὑποδεέστερον ποιῆται τὴν παραθεσιν, ἀλλ' ἤν τις πρὸς τὸ ὑπερέχον ὡς οἷόν τε προσβιβάζῃ τὸ ἐπαινούμενον, οἷον, ἤν τις κύνα ἐπαινῶν εἴποι ἀλώπεκος μείζω εἶναι αὐτόν, ἢ αἰλούρου, ἆρά σοι ὁ τοιοῦτος δοκεῖ ἐπαινεῖν εἰδέναι; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εἰ λύκῳ φαίη ἴσον αὐτὸν ὑπάρχειν, οὐδὲ ἄτῳ μεγάλως τι ἐπήνεσεν. ἀλλὰ πῶς τὸ ἴδιον τοῦ ἐπαίνου ἀποτελεῖται; ἢν ὁ κύων τῷ λέοντι ἐοικέναι λέγηται, καὶ μέγεθος καὶ ἀλκήν. ὡς τὸν Ὠρίωνος κύνα ἐπαινῶν, ἔφη ποιητὴς λεοντο-

litudinibusque vtatur. Et in hoc *laudandi opere* illud fere maximum, bene comparare. Porro illud bene, sic maxime iudicetur, non si quis paribus aliquid comparet, neque si ad vilius quid collationem instituat; verum si quis ad aliquid excellentius, quantum eius fieri potest, illud quod laudatur admoueat. Velut si quis in laude canis dicat, illum vulpe maiorem esse, aut fele, numquid talis videtur tibi laudare scire? Non sane dixeris. Sed neque si lupo dicat parem illum esse, neque sic magno opere quidquam laudauerit. Sed vbi id quod proprium est laudis efficitur? Si canis leoni par dicatur et magnitudine et robore. Vt Orionis canem laudans poëta

leo-

λεοντοδάμαν αὐτὸν· ἔτος γὰρ δὴ κυνὸς ἐντελὴς ἔπαινος. καὶ πάλιν εἴ τις Μίλωνα τὸν ἐκ Κρότωνος ἢ Γλαῦκον τὸν ἐκ Καρύστου, ἢ Πολυδάμαντα ἐπαινέσαι θέλων, ἔπειτα λέγοι ἰσχυρότερον ἕκαστον αὐτῶν γυναικὸς γενέσθαι, ἐκ ἂν οἴει γελασθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τοῦ ἐπαίνου; ὅπου γε εἰ καὶ ἑνὸς ἀνδρὸς ἔλεγεν ἀμείνω εἶναι αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο ἀπέχρησεν ἂν πρὸς ἔπαινον; ἀλλὰ πῶς ἐπῄνεσε ποιητὴς εὐδόκιμος τὸν Γλαῦκον, οὐδὲ Πολυδεύκους βίαν φήσας ἀνατείνασθαι ἂν αὐτῷ ἐναντίας τὰς χεῖρας; οὐδὲ διδάρεον Ἀλκμάνας τέκος; ὁρᾷς ὁποίοις αὐτὸν θεοῖς εἴκασε; μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀμείνω ἀπέφηνε. καὶ οὔτε αὐτὸς ὁ Γλαῦκος ἠγανάκτησε τοῖς ἐφό-

leonum domitorem vocauit. Haec enim ſane perfecta canis laus eſt. Et rurſus ſi quis Milonem Croton̄iaten, aut Glaucum ex Caryſto, aut Polydamantem laudare volens, deinde dicat, fortiorem vnumquemque illorum fuiſſe muliere, non deriſum illum iri putas ob laudis vecordiam? cum etiam ſi vno illum viro ſuperiorem eſſe diceret, neque hoc ſatis eſſet ad laudem. Sed quomodo laudauit Glaucum nobilis poëta? *Neque Pollucis vim*, dicens, *protenſuram aduerſarias illi manus, neque ferreum Alcmenae natum.* Vides qualibus illum Diis comparauerit, vel potiorem etiam fecerit. Et neque Glaucus indignatus eſt, ſe

ἐφόροις τῶν ἀθλητῶν θεοῖς ἀντεπαινέμενοι, ἅτε ἐκεῖνοι ἠμύναντο ἢ τὸν Γλαῦκον, ἢ τὸν ποιητὴν, ὡς ἀσεβέντα περὶ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ εὐδοκίμεν ἄμφω, καὶ ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ὁ μὲν ἐπὶ τῇ ἀλκῇ ὁ Γλαῦκος, ὁ δὲ ποιητὴς, ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπ' αὐτῷ τέτῳ μάλιςα τῷ ᾄσματι. μὴ δὴ θαυμάσῃς, εἰ καὶ αὐτὸς εἰκάσαι βελόμενος, ὅπερ ἦν τῷ ἐπαινέντι ἀναγκαῖον, ὑψηλοτέρῳ ἐχρησάμην τῷ παραδείγματι, τέτο ὑποβαλόντος τὲ λόγε.

Ἐπεὶ δὲ καὶ κολακείας ἐπεμνήσθης, ὅτι μὲν καὶ σὺ μισεῖς τὲς κολακικὲς, ἐπαινῶ μέν σε, καὶ ἐκ ἐχρῆν ἄλλως, ἐθέλω δέ σοι διακρῖναι, καὶ ὁρίσαι τό, τε τοῦ ἐπαινοῦντος ἔργον, καὶ τὴν τοῦ

praesidibus athletarum Diis oppositum laudari; neque illi vel Glaucum vel poëtam vti sunt, tanquam impie se circa laudem illam gerentes; sed in gloria et honore ambo apud Graecos fuere, alter roboris caussa, Glaucus; poëta vero cum propter alia, tum propter hoc ipsum maxime carmen. Noli ergo admirari, si et ipse, comparatione vti cum vellem, quod erat laudaturo necessarium, exemplo vsus sum altiore; ratione hoc ipsa subiiciente.

20. Quandoquidem autem adulationis mentionem fecisti; quod odio habes adulatores, laudo te equidem, neque aliter oportebat. Volo autem tibi iam discernere, ac finire cum laudantis opus,

τοῦ κόλακος ὑπερβολήν. ὁ μὲν ἕν κόλαξ, ἕνεκα τῆς χρείας ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἐπαινῶν, ἀληθείας δὲ ὀλίγον ποιούμενος τὴν πρόνοιαν, ἄπαντα ὑπερεπαινεῖν οἴεται δεῖν, ἐπιψευδόμενος καὶ προστιθεὶς παρ' αὐτοῦ τὰ πλείω, ὡς μὴ ἂν ὀκνῆσαι καὶ τὸν Θερσίτην εὐμορφότερον ἀποφῆναι τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τὸν Νέςορα φάναι τῶν ἐπὶ Ἴλιον ςρατευσάντων, τὸν νεώτατον εἶναι. διομόσαιτο δ' ἂν καὶ τὸν Κροίσου υἱὸν ὀξυηκοώτερον εἶναι τοῦ Μελάμποδος, καὶ τὸν Φινέα ὀξύτερον δεδορκέναι τοῦ Λυγκέως, ἤπερ μόνον κερδᾶναί τι ἐλπίσῃ ἐπὶ τῷ ψεύσματι. ὁ δέ γε αὐτὸ τοῦτο ἐπαινῶν, οὐχ ὅπως οὐδ' ἂν ψεύσαιτό τι, ἢ προσθείη τῶν μηδὲ ὅλως προσόντων, τὰ δ' ὑπάρ-

opus, tum adulatoris exceſſum. Adulator igitur, quippe qui ſuae ipſius vtilitatis cauſſa laudet, veritatis autem paruam admodum curam habeat, ſupra modum laudando cenſet omnia: mentiens plurima ac de ſuo addens, vt neque Therſiten Achille pulchriorem pronuntiare pigretur, et Neſtorem dicat eorum, qui ad Ilium pugnarunt, maxime iuuenem fuiſſe: iurauerit autem etiam Croeſi filium audire acutius Melampode, et Phineum acutius cernere Lynceo; modo lucrifacere aliquid mendacio ſuo ſperet. At alter, qui id ipſum quoque facit, vt laudet, non ille quidem is eſt, qui mentiatur quidquam vel addat eorum, quae plane non adſunt; ſed quae

ὑπάρχοντα αὐτῷ φύσει ἀγαθὰ, κἂν μὴ πάνυ μεγάλα ᾖ, παραλαβὼν ἐπηύξησε, καὶ μείζω ἀπέφηνε, καὶ τολμήσειεν ἂν εἰπεῖν, ἵππον ἐπαινέσαι θέλων, φύσει κεῦφον ὧν ἴσμεν ζώων, καὶ δρομικὸν, ὅτι

Ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέεν, οὐδὲ κατέκλα.

καὶ πάλιν ἂν ἀν ὀκνήσειε φάναι, Ἀελλοπόδων δρόμον ἵππων. καὶ ἢν οἰκίαν ἐπαινῇ καλὴν, καὶ ἄριστα κατεσκευασμένην, εἴποι ἄν·

Ζηνός τε τοιήδε γ' Ὀλυμπίε ἔνδοθεν αὐλή.

ὁ δὲ κόλαξ τοῦτο τὸ ἔπος, κἂν περὶ τῆς συβώτου καλύβης εἴποι, εἰ μόνον τι παρὰ τοῦ συβώτου λαβεῖν ἐλπίσειεν· ἔτι Κύναθος ὁ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ κόλαξ, ἁπάντων αὐτῷ

natura illi bona insunt, etiam si non nimis magna fuerint, ea sumit, auget, et facit maiora. Et ausit ille dicere, cum equum laudare vult, leuem inter ea, quae nouimus animalia, et ad cursum aptum,

Per summas currat, nec eas confringat aristas:

et rursus non dubitet dicere procellipedum cursum equorum: et si domum laudet pulchram et optime aedificatam, dicat:

Talis nimirum Iouis intus Olympii aula est.

At adulator hunc versum etiam de subulci tugurio dicat, si modo accipere aliquid a subulco speret: cum Cynaethus Poliorcetae Demetrii adulator,

τῷ τῶν πρὸς τὴν κολακείαν καταναλωμένων, ἐπήνει ὑπὸ βηχὸς ἐνοχλούμενον τὸν Δημήτριον, ὅτι ἐμμελῶς ἐχρέμπτετο.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἑκατέρου αὐτῶν γνώρισμά ἐστι, τὸ τοὺς μὲν κόλακας οὐκ ὀκνεῖν, καὶ ψεύσασθαι τοῦ χαρίσεσθαι ἕνεκα τοῖς ἐπαινουμένοις, ἐξαίρειν δὲ τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ὑπάρχοντα πειρᾶσθαι· ἀλλὰ κἀκείνῳ οὐ σμικρῷ διαλλάττουσιν, ὅτι οἱ μὲν κόλακες, ἐφ' ὅσον οἷόν τε αὐτοῖς, χρῶνται ταῖς ὑπερβολαῖς, οἱ ἐπαινοῦντες δὲ, καὶ ἐν αὐταῖς ταύταις σωφρονοῦσι, καὶ ἐντὸς τῶν ὅρων μένουσι. ταῦτά σοι ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα κολακείας καὶ ἐπαίνου ἀληθοῦς δείγματα, ὡς μὴ πάντας ὑποπτεύῃς τοὺς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ διακρίνῃς,

tor, omnibus adulandi rationibus consumtis, laudauerit vexatum a tussi Demetrium, quod modulate screaret.

21. Non solum autem hic vtriusque generis character est, quod adulatores non dubitant mentiri etiam in gratiam eorum, quos laudant; laudatores autem extollere student, quae adsunt: verum etiam illa re non parua distant, quod adulatores quantum possunt vtuntur hyperbolis, laudatores autem in his ipsis quoque sobrii sunt, et intra terminos se continent. Haec tibi pauca de multis *sunto* adulationis ac verae laudis specimina, ne omnes omnino laudantes suspectos

 habeas,

κρίνης, καὶ παραμετρῇς τῷ οἰκείῳ μέτρῳ ἑκάτερον.

Φέρ' ἂν, εἰ δοκεῖ, πρόσαγε τοῖς ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένοις τοὺς κανόνας ἀμφοτέρους; ὡς μάθοις εἴτε τούτῳ εἴτ' ἐκείνῳ ἐοίκασιν. ἐγὼ γὰρ εἰ μέν τινα ἄμορφον ἔσων ἔφην τῷ ἐν Κνίδῳ ἀγάλματι ὁμοίαν, γόης ἂν, καὶ τοῦ Κυναίθου κολακικώτερος ὄντως νομιζοίμην· εἰ δὲ τοιαύτην ὑπάρχουσαν, οἵαν πάντες ἴσασιν, ἀ πάνυ ἐκ πολλοῦ διαφήματος ἦν τὸ τόλμημα.

Τάχα ἂν φαίης, μᾶλλον δὲ ἤδη εἴρηκας, ἐπαινεῖν μέν σοι ἐς τὸ κάλλος ἐφείσθω· ἀνεπίφθονον μέντοι ποιήσασθαι τὸν ἔπαινον ἐχρῆν, ἀλλὰ μὴ θεᾶς ἀποικάζειν ἄνθρωπον οὖσαν.

ἐγὼ

habeas, ſed diſcernas, et ſua vtrumque menſura metiaris.

22. Age igitur, ſi videtur, admoue his, quae dicta a me ſunt, regulam vtramque, vt videas, huic ne an illi conueniant. Etenim ſi deformem quandam ſtatuae Cnidiae ſimilem dicam, impoſtor ſane, et Cynaetho ipſo magis adulator vere habear; ſi vero talem, qualem omnes norunt; non ſane magni ille auſus interualli fuerit.

23. At forte iam dixeris, quin iam dixiſti, laudare quidem pulchritudinis nomine tibi permiſſum eſto. Verum inuidiae non obnoxiam oportebat laudationem facere, nec ſimilem Deabus dice-

ἐγὼ δὲ, ἤδη γάρ με προάξεται ἀληθὲς εἰπεῖν, καὶ θεαῖς γε, ὦ βελτίστη, εἴκασα, τεχνιτῶν δ' ἀγαθῶν δημιουργήμασι, λίθῳ, καὶ χαλκῷ, ἢ ἐλέφαντος πεποιημένοις. τὰ δὲ ὑπ' ἀνθρώπων γεγενημένα, οὐκ ἀσεβὲς, οἶμαι, ἀνθρώποις εἰκάζειν· ἐκτὸς εἰ μὴ σὺ τοῦτο εἶναι τὴν Ἀθηνᾶν ὑπείληφας, τὸ ὑπὸ Φειδίου πεπλασμένον· ἢ τοῦτο τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην, ὃ ἐποίησε Πραξιτέλης ἐν Κνίδῳ, καὶ πάνυ πολλῶν ἐτῶν. ἀλλ' ὅρα μὴ ἄσεμνον ᾖ, τὰ τοιαῦτα περὶ τῶν θεῶν δοξάζειν, ὧν τάς τε ἀληθεῖς εἰκόνας ἀνεφίκτους εἶναι ἀνθρωπίνῃ μιμήσει ἔγω γε ὑπολαμβάνω.

Εἰ δὲ καὶ ὅ, τι μάλιστά σε αὐταῖς ἐκείναις εἴκασα, οὐκ ἐμὸν τοῦτο, οὐδὲ ἐγὼ πρῶτος ταύ-

dicere hominem. Verum ego, iam enim *ipsum* me verum ad se dicendum inuitabit, non profecto Deabus, o praestantissima, similem dixi *hominem*, sed bonorum artificum operibus, e lapide, et aere, vel ebore perfectis. Quae autem facta sunt ab hominibus, ea similia hominibus dicere, non puto impium: nisi forte hoc tu Mineruam existimas, quod est effictum a Phidia, aut illud Caelestem Venerem, quod in Cnido fecit Praxiteles ante annos non ita multos. Sed vide ne parum deceat, talia de Diis sentire, quorum veras imagines supra humanam imitationem esse positas, equidem arbitror.

24. Si vero vel maxime illis ipsis *Deabus* similem te dixissem, non meum istuc fuerit, neque pri-

ταύτην ἐτεμόμην τὴν ὁδὸν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ποιηταί· καὶ μάλιστα ὁ πολίτης ὁ σὸς Ὅμηρος, ὃν καὶ νῦν ἀναβιβάσομαι συναγορεύσοντά μοι· ἢ ἀδεμία μηχανὴ, μὴ ἀχὶ καὶ αὐτὸν σὺν ἐμοὶ ἁλῶναι· ἐρήσομαι τοίνυν αὐτὸν, μᾶλλον δὲ σὲ ὑπὲρ αὐτοῦ (καὶ γὰρ διαμνημονεύεις, εὖ ποιοῦσα, τὰ χαριέστατα τῶν ἐῤῥαψῳδημένων αὐτῷ) Τί σοι ἐκεῖνο δοκεῖ, ὁπόταν περὶ τῆς αἰχμαλώτου λέγῃ τις Βρισηΐδος, ὅτι χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἰκέλη, ἐπένθει τὸν Πάτροκλον; εἶτα μετὰ μικρὸν, ὡς ἀχ ἱκανὸν εἰ μόνῃ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐοικυῖα ἔσται·

Εἶπε δ' ἄρα (φησὶ) κλαίουσα γυνὴ εἰκυῖα θεῇσιν.

ὁπό-

primus ego istam viam secuerim; sed multi ac boni poëtae, et maxime ciuis ille tuus Homerus, quem nunc etiam aduocatum mihi excitabo, aut fieri non potest, quin ipse mecum damnetur. Interrogabo igitur illum, potius vero te pro illo (meministi enim, in quo bene facis, venustissima quaeuis illius carminum) quid de illo tibi videtur, cum de captiua dicit Briseide, illam aureae Veneri similem luxisse mortem Patrocli: tum paullo post, quasi non satis foret, si soli similis Veneri sit,

Sic fatur, inquit, *lacrumans par sanctis femina diuis.*

Cum

ὁπόταν ἂν τοιαῦτα λέγῃ, μισεῖς καὶ κεῖνον, καὶ ἀπορρίπτεις τὸ βιβλίον, ἢ δίδως αὐτῷ ἐλευθεριάζειν ἐν τῷ ἐπαίνῳ; ἀλλὰ κἂν σὺ μὴ δῷς, ὅγε τοσοῦτος αἰὼν δέδωκεν, οὐδ' ἔςιν ὅςις αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ ἠτιάσατο, οὐδὲ ὁ μαςίξας τολμήσας αὐτοῦ τὴν εἰκόνα, οὐδὲ ὁ τὰ νόθα ἐπισημηνάμενος τῶν ἐπῶν ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβελῶν. εἶτα ἐκείνῳ μὲν ἐφεθήσεται, βάρβαρον γυναῖκα, καὶ ταῦτα, κλαίουσαν, τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσαι· ἐγὼ δ', ἵνα μὴ τὸ κάλλος εἴπω, διότι μὴ ἀνέχῃ ἀκούουσα, οὐκ ἂν παραβάλλοιμι εἰκόσι θεῶν γυναῖκα φαιδρὰν, καὶ μειδιῶσαν τὰ πολλὰ, ὅπερ θεοῖς ὅμοιον ἄνθρωποι ἔχουσιν.

Ἐπὶ

Cum igitur dicit talia, odiſtine ipſum quoque, et abiicis librum, an das illi, vt libertate in laudando vtatur? Verum etſi tu non dederis, tantum certe aeuum illi dedit, nec eſt qui hoc illum nomine accuſauerit, neque iſte, qui flagellis caedere ſtatuam ipſius auſus eſt, neque qui obelis adſcribendis ſuppoſititios illius verſus notauit. Deinde huic licebit, barbaram mulierem eamque plorantem aureae Veneri dicere ſimilem: ego vero, ne de pulchritudine dicam, quod audire non ſuſtines, non comparem ſtatuis Dearum mulierem laeti vultus et frequenter ſubridentem, quod Deorum ſimile habent homines.

Ἐπὶ μέν τοι τȣ̃ Ἀγαμέμνονος, ὅρα ὅσην αὐτὸς φειδὼ ἐποιήσατο τῶν θεῶν, καὶ ὡς ἐταμιεύσατο τὰς εἰκόνας ἐς τὸ σύμμετρον, ὡς ὄμματα μὲν, φησι, καὶ κεφαλὴν ἵκελον αὐτὸν εἶναι τῷ Διΐ, τῷ Ἄρεϊ δὲ τὴν ζώνην, στέρνον δὲ τῷ Ποσειδῶνι, διαιρῶν τὸν ἄνθρωπον κατὰ μέλη πρὸς τοσȣ́των θεῶν εἰκόνας· καὶ αὖ πάλιν, βροτόλοιγῷ Ἄρεϊ, φησὶν, ὅμοιον εἶναι, καὶ ἄλλον ἄλλῳ, θεοειδῆ τὸν Φρύγα τὸν τȣ̃ Πριάμȣ, θεοείκελον πολλάκις τὸν Πηλέως. ἀλλὰ ἐπάνειμι αὖθις ἐπὶ τὰ γυναικεῖα τῶν παραδειγμάτων· ὠκέως γὰρ δήπȣ αὐτȣ̃ λέγοντος·

Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ,
Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' ὄρεος.

Οὐ

25. Verum in Agamemnone vide, quam Diis ipse pepercerit, et quam illorum imagines proportione quadam dispensarit, *qui oculis quidem et capite similem eum dicat Ioui, quod ad balteum autem Marti, ac pectus Neptuno,* in sua hominem membra diuidens pro totidem Deorum imaginibus. Ac rursus *homicidae Marti similem* ait esse, et alium alii: *Dei specie* Phrygem Priami, *Dei similem* saepe *natum* Pelei. Sed redeo rursus ad exempla muliebria. Audis enim sane illum dicentem:

Dianae similis, vel quae Venus aurea fertur, et
Qualis Diana in montibus errat.

26. Non

Οὐ μόνον δὲ τὰς ἀνθρώπους αὐτὰς θεοῖς ἀπεικάζει, ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐφόρβου κόμην ταῖς Χάρισιν ἀπείκασε, καὶ ταῦτα, αἵματι δεδευμένην. καὶ ὅλως, τοσαῦτά ἐςι τὰ τοιαῦτα, ὡς μηδὲν εἶναι τῆς ποιήσεως μέρος, ὃ μὴ ταῖς θείαις εἰκόσι διακεκόσμηται, ὥςε ἢ κἀκεῖνα ἐξαληλίφθω, ἢ καὶ ἡμῖν τὰ ὅμοια τολμᾶν ἐφείσθω. ἔτω δὲ τὸ κατὰ τὰς εἰκόνας καὶ τὰς ὁμοιώσεις ἀνεύθυνόν ἐςιν, ὥςε Ὅμηρος καὶ τὰς θεὰς αὐτὰς οὐκ ὤκνησεν ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπαινέσαι. τοὺς γὰν τῆς Ἥρας ὀφθαλμὰς, τοῖς τῶν βοῶν εἴκασεν, ἕτερος δέ τις ἰοβλέφαρον τὴν Ἀφροδίτην ἔφη, τὴν μὲν γὰρ ῥοδοδάκτυλόν τις ἀγονεῖ, τῶν κἀν ἐπ' ἐλάχιςον τῇ Ὁμήρᾳ ποιήσει ὡμιληκότων; Καίτοι

26. Non ſolum autem ipſos homines Diis facit ſimiles, ſed Euphorbi etiam comam *Gratiis ſimilem* dixit, eamque infectam ſanguine. Atque in vniuerſum tot ſunt in hoc genere, vt nulla poëſeos pars fit, quin diuinis imaginibus exornetur. Itaque aut illa etiam deleantur, aut nobis quoque audere ſimilia conceſſum eſto. Adeo autem illa imaginum et ſimilitudinum ratio a cenſura libera eſt, vt Homerus Deas ipſas non dubitauerit laudare a deterioribus. Iunonis enim *oculos* comparauit *bubulis:* alius autem aliquis *ſuperciliis violaceis* Venerem dixit: *roſeis* enim *digitis inſignem* quis eorum ignorat, qui vel pauxillum in Homeri poëmatibus verſati ſunt?

27. Quam-

Καίτοι τὰ μὲν τῆς μορφῆς ἔτι μετριώτερα, εἴ τις θεῷ ἐοικέναι λέγηται· ἀλλὰ τὰς προσηγορίας αὐτὰς πόσοι ἐμιμήσαντο τὰς τῶν θεῶν, Διονύσιοι, καὶ Ἡφαιστίωνες 5), καὶ Ζήνωνες, καὶ Ποσειδώνιοι, καὶ Ἑρμαῖοι προσαγορευόμενοι; Λητὼ δὲ, γυνή τις ἐγένετο Εὐαγόρα τοῦ Κυπρίων βασιλέως, καὶ ὅμως οὐκ ἠγανάκτησεν ἡ θεὸς, δυναμένη λίθον αὐτὴν ὥσπερ τὴν Νιόβην

27. Quamquam, quae ad formam pertinent, adhuc moderatiora sunt iis, si quis Deo similis esse dicatur: verum ipsas appellationes Deorum quot *iam* imitati sunt, Dionysii, et Hephaestiones, et Zenones, et Posidonii et Hermaei cognominati? Latona autem mulier quaedam fuit Euagorae Cypriorum regis: et tamen non indignata est Dea, cum posset illam, Niobes instar, lapi-

5. Διονύσιοι καὶ Ἡφ.] Pendebam animi aliquando, essent ne haec nomina Latine convertenda ipsa quoque, vt eorum vim scilicet lector Graecorum rudis assequatur. Sed cum id genus lectoribus pereat eadem historia nominum, vt *Bachium* tyrannum vtrumque Syracusanum, *Vulcanium* non amicum Alexandri, *Iouianos* non Eleatem illum, et alterum Stoicae sectae principem, etc. sed quosuis alios: melius videtur relinquere Graeca suspicioni et inquisitioni eorum, qui primo conspectu eorum possunt origines ignorare. *Gesner.*

βην ἀπεργάσασθαι. ἐῶ γὰρ τὰς Αἰγυπτίους, οἵπερ καὶ δεισιδαιμονέστατοί εἰσι πάντων, ὅμως τοῖς θείοις ὀνόμασιν εἰς κόρον ἐπιχρωμένους, σχεδὸν γὰν τὰ πλεῖστα αὐτοῖς ἐξ ἀρανὲ ἐστιν.

Ὥστε οὐ πρόσεστι σὲ τὸ τοιοῦτον, ψοφοδεῶς διακεῖσθαι πρὸς τὸν ἔπαινον. εἰ γάρ τι ἐν τῷ συγγράμματι πεπλημμέληται ἐς τὸ θεῖον, σὺ μὲν ἀνεύθυνος αὐτὲ, ἐκτὸς εἰ μή τινα νομίζεις ἀκροάσεως εὐθύνην εἶναι, ἐμὲ δὲ ἀμυνεῖνται οἱ θεοὶ, ἐποιδὰν πρὸ ἐμὲ τὸν Ὅμηρον καὶ τὰς ἄλλας ποιητὰς ἀμύνωνται. ἀλλ' ἀδέπω ἀδὲ τὸν ἄριστον τῶν φιλοσόφων 6) ἠμύναντο, εἰκόνα θεὲ τὸν

lapidem facere. Omitto enim Aegyptios, qui quidem omnium sunt superstitiosissimi, tamen diuinis nominibus ad satietatem abutentes. Fere enim pleraque apud illos de caelo sunt.

28. Itaque tuum non est, meticulose adeo affectam esse ad laudes. Si quid enim in scripto adversus numen peccatum sit, tu quidem rea minime illius es: nisi quam putas etiam auditionis poenam esse. Me vero tum Dii punient, cum ante me Homerum et alios poëtas vlti fuerint. At illi nondum nec optimum philosophorum vlti sunt, qui Dei imaginem esse dixit hominem.

6. Τὸν ἄριστον φιλοσόφων] Platonem ita signari, vix est dubium. Atque apud illum esse, quae huc referri possunt, constat, v. g. de

τὸν ἄνθρωπον εἰπόντα εἶναι. Πολλὰ ἔτι ἔχων πρὸς σὲ εἰπεῖν, Πολυστράτε ἕνεκα τούτου παύσομαι, ἵνα καὶ ἀπομνημονεῦσαι δυνηθῇ τὰ εἰρημένα.

ΠΟΛ. Οὐκ οἶδα, εἰ μοι τοῦτο δυνατὸν ἔτι, ὦ Λυκαῖνε· μακρὰ γὰρ εἴρηταί σοι καὶ ταῦτα καὶ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ τὸ ἐγχυνόμενον· πειράσομαι δ' ὅμως ἐπιμνησθῆναι αὐτῶν. καὶ ὡς ὁρᾷς, ἤδη ἀποσοβῶ παρ' αὐτὴν, ἐπιβυσάμενος τὰ ὦτα, ὡς μή τι παρεμπεσὸν ἄλλο συγχέῃ τὴν τάξιν αὐτῶν, εἶτά μοι συρίττεσθαι συμβῇ πρὸς τῶν θεατῶν. ΛΥΚ. Αὐτῷ σοὶ μελήσει, ὦ Πολύστρατε, ὅπως ἄριστα ὑποκρίνῃ· ἐγὼ δὲ, ἐπείπερ ἅπαξ

minem. Multa adhuc ad te dicenda cum habeam, Polyſtrati huius cauſſa deſinam, vt meminiſſe poſſit dictorum.

29. POL. Neſcio ſi adhuc poſſim hoc, Lycine; Longa enim a te habita eſt oratio, idque vltra infuſam tibi aquam. Studebo tamen illorum meminiſſe, et vt vides iam ad illam abire feſtino, obturatis auribus, vt ne quid incidens aliud ordinem illorum confundat, ac deinde accidat mihi, vt exſibiler a ſpectatoribus. LYC. Ipſi tibi curae erit, Polyſtrate, vt optime agas. Ego

g. de rep. 6. p. 476. A. vbi probat illud Homericum θεοειδές τε καὶ θεοείκελον. *Geſner.*

ἅπαξ σοι τὸ δρᾶμα παραδέδωκα, νῦν μὲν ἐκ πρόδηλον ἀποχήσομαι· ὁπόταν δὲ τὰς ψήφους ἀνακηρύττωσι τῶν κριτῶν, τότε ἤδη καὶ αὐτὸς παρέσομαι, ὀψόμενος ὁποῖόν τι τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἔσται.

Ego vero quandoquidem ſemel perſonam tibi tradidi, nunc ſtatim diſcedam. Cum vero ſententias renuntiabunt iudicum, tum iam ipſe quoque adero, viſurus quis certaminis exitus futurus ſit.

Τόξαρις, ἢ Φιλία.

Μνήσιππος καὶ Τόξαρις.

ΜΝΗΣ. Τί φῆς, ὦ Τόξαρι; θύετε Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ ὑμεῖς οἱ Σκύθαι, καὶ θεὸς εἶναι πεπιστεύκατε αὐτούς; ΤΟΞ. Θύομεν, ὦ Μνήσιπ-

Toxaris ſeu amicitia.

Mneſippus et Toxaris.

MNES. Ain' tu, Toxari, ſacra facitis Oreſti ac Pyladi vos Scythae, et Deos eſſe illos, creditis? TOX. Sacra facimus, Mneſippe,

Μνήσιππε, θύομεν· οὐ μὴν θεοὺς γε οἰόμενοι εἶναι, ἀλλὰ ἄνδρας ἀγαθούς. ΜΝΗΣ. Νόμος δὲ ὑμῖν καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀποθανοῦσι θύειν ὥσπερ θεοῖς; ΤΟΞ. Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς. ΜΝΗΣ. Τί θηρώμενοι παρ' αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἐπ' εὐμενείᾳ θύετε αὐτοῖς, νεκροῖς γε οὖσιν. ΤΟΞ. Οὐ χεῖρον μὲν ἴσως, εἰ καὶ οἱ νεκροὶ ἡμῖν εὐμενεῖς εἶεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἄμεινον οἰόμεθα πράξειν, μεμνημένοι τῶν ἀρίστων, καὶ τιμῶντες ἀποθανόντας. ἡγόμεθα γὰρ οὕτως ἂν ἡμῖν πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐθελῆσαι γενέσθαι.

ΜΝΗΣ.

pe, ſacra facimus: verum non quo Deos arbitremur eſſe, ſed viros bonos. MNES. Lex autem apud vos viris etiam bonis poſt mortem ſacrificare tanquam Diis? TOX. Non *hoc* modo, ſed diebus feſtis etiam celebritatibuſque illos honoramus. MNES. Quid inde venantes? Neque enim ſane, vt propitii vobis ſint, ſacrificatis illis, vtpote mortuis. TOX. Fortaſſe neque iſtuc male, ſi mortui etiam ſint nobis propitii. Veruntamen etiam viuentium ratione melius nos arbitramur facturos, ſi memoriam virorum praeſtantiſſimorum vſurpemus; mortuos etiam honore proſequentes; putamus enim, ſic futurum, vt plures nobis illorum ſimiles velint fieri.

ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γινώσκετε. Ὀρέστην δὲ καὶ Πυλάδην, τίνος μάλιστα θαυμάσαντες ἰσοθέους ἐποιήσασθε, καὶ ταῦτα, ἐπήλυδας ὑμῖν ὄντας, ἢ τὸ μέγιστον, πολεμίους; οἵγε, ἐπεὶ σφᾶς ναυαγία περιπεσόντας οἱ τότε Σκύθαι συλλαβόντες ἀπῆγον, ὡς τῇ Ἀρτέμιδι καταθύσοντες, ἐπιθέμενοι τοῖς δεσμοφύλαξι, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες, τόν τε βασιλέα κτείνουσι, καὶ τὴν ἱέρειαν παραλαβόντες, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἄρτεμιν αὐτὴν ἀποσυλήσαντες, ᾤχοντο ἀποπλέοντες, καταγελάσαντες τὰ κοινὰ τῶν Σκυθῶν νόμα. ὥστε εἰ διὰ ταῦτα τιμᾶτε τοὺς ἄνδρας, ἐκ ἂν φθάνοιτε πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐξεργασάμενοι. καὶ τοὐντεῦθεν αὐτοὶ ἤδη πρὸς τὰ παλαιὰ σκοπεῖτε, εἰ καλῶς ἔχει ὑμῖν

2. MNES. Recte ista statuitis. Sed quo in primis nomine admirati Oresten ac Pyladen honore Diis aequastis, idque, apud vos aduenae cum essent; et quod maximum, hostes? qui quidem, cum illos naufragio eiectos, qui tum erant Scythae, comprehensos abduxissent, immolandosque Dianae, insidiati carceris custodibus, superatoque praesidio, et regem interfecerint, et adscita sibi sacerdote, quin ipsa derepta Diana, nauigio, derisa communi Scytharum lege, euaserint. Itaque propter ista si honoratis illos viros, fieri non potest, quin multos illis reddatis similes. Atque hinc ipsi iam ad antiqua respicite, vtrum

ὑμῖν πολλὰς εἰς τὴν Σκυθίαν Ὀρέςας καὶ Πυλάδας καταίρειν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖτε τάχιςα ἂν ὅπως ἀσεβεῖς αὐτοὶ καὶ ἄθεοι γενέσθαι, τῶν περιλοίπων θεῶν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν ἐκ τῆς χώρας ἀποξενωθέντων· εἶτ', οἶμαι, ἀντὶ τῶν θεῶν ἀπόντων, τὰς ἐπ' ἐξαγωγῇ αὐτῶν ἥκοντας ἄνδρας ἐνθειάσετε· καὶ ἱεροσύλοις ὑμῶν ἔσται θύσετε ὡς θεοῖς.

Εἰ γὰρ μὴ ἀντὶ τούτων Ὀρέςην καὶ Πυλάδην τιμᾶτε, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο, ὦ Τόραξι, ἀγαθὸν ὑμᾶς εἰργάσαντο, ἀνθ' ὅτε πάλαι ἀ θεὰς εἶναι δικαιώσαντες αὐτὰς, νῦν τὸ ἔμπαλιν θύσαντες αὐτοῖς, θεοὺς εἶναι νενομίκατε, καὶ ἱερείοις

bene vobis eueniat, multos in Scythiam Oreſtes et Pyladas appellere. Etenim mihi quidem videmini quam celerrime hac ratione impii ipſi et ſine Diis futuri, ſi reliqui Dii eodem modo e veſtra vobis regione in peregrinam abducantur. Nempe deinde puto, pro Diis omnibus viros, qui eorum educendorum cauſſa venerint, conſecrabitis, et ſacrilegi qui apud vos fuerint, iis tanquam Diis ſacra facietis.

3. Quod ſi enim non harum rerum cauſſa Oreſten ac Pyladen honoratis; verum aliud forte, Toxari, beneficium vobis praeſtitere; quo tandem nomine illos, cum olim Deos non haberetis, iam contra ea ſacrificando Deos iudicaſtis, atque

ἱερείοις ὀλίγου δεῖν τότε γενομένοις ἱερεῖα νῦν προσάγετε; γελοῖα γὰρ ἂν ταῦτα δόξειε, καὶ ὑπεναντία τοῖς πάλαι. ΤΟΞ. Καὶ ταῦτα μέν, ὦ Μνήσιππε, γενναῖα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἃ κατέλεξας. τὸ γὰρ, δύο ὄντας, ἅτω μέγα τόλμημα τολμῆσαι, καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἀπάρκντας, ἐκπλεῦσαι εἰς τὸν Πόντον, ἀπείρατον ἔτι τοῖς Ἕλλησιν ὄντα, πλὴν μόνων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς ἐς τὴν Κολχίδα ςρατευσάντων, μὴ καταπλαγέντας, μήτε τοὺς μύθοις τοὺς ἐν αὐτῷ, μήτε τὴν προσηγορίαν καταδείσαντας, ὅτι ἄξενος ἐκαλεῖτο, οἷα, οἶμαι, ἀγρίων ἐθνῶν περιοικούντων· καὶ ἐπειδὰν ἑάλωσαν, ἅτως ἀνδρείως

atque his, qui parum aberat, quin ipsi fierent tum victimae, victimas nunc offertis? Ridicula enim istaec videri possunt, et rebus olim gestis contraria. TOX. Etiam ista quidem, Mnesippe, generosa illorum virorum *facta*, quae enarrasti. Quod enim, duo cum essent, magnum adeo facinus ausi, longam adeo a sua patria navigationem ingressi, expeditionem in Pontum suscepere, intentatum adhuc Graecis, praeter illos, qui Argo *vecti* bellum Colchidi intulerant; nec perhorrescentes *portentosas* de illo fabulas, neque appellationem timentes, cum Inhospitalis vocaretur, feris nimirum, vt interpretor, populis circum eum habitantibus; quod capti cum

δρείως χρήσασθαι τῷ πράγματι, καὶ μὴ ἀγαπήσαι εἰ διαφυλάξονται 1) μόνον, ἀλλὰ τιμωρησαμένος τὸν βασιλέα τῆς ὕβρεως, καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἀναλαβόντας, ἀποπλεῦσαι· πῶς ταῦτα ἐ θαυμαστὰ, καὶ θείας τινὸς τιμῆς ἄξια παρὰ πάντων, ὁπόσοι ἀρετὴν ἐπαινοῦσιν; ἃ τὰρ ἐ ταῦτα ἡμεῖς Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ ἐνιδόντες, ἥρωσιν αὐτοῖς χρώμεθα.

ΜΝΗΣ. Λέγοις ἂν ἤδη ὅ, τι σεμνὸν καὶ θεῖον ἄλλο ἐξειργάσαντο. ἐπεὶ ὅσον ἐν τῷ πλῷ

essent, viriliter adeo in ea re se gesserunt, nec satis habuere, si incolumes ipsi euaderent, verum vindicata regis iniuria, et ablata Diana inde solnerunt, quomodo haec non admiranda, non diuino quodam apud omnes, qui virtutem laudant, honore digna? Verum non ista nos in Oreste et Pylade spectantes pro Heroibus illos tractamus.

4. MNES. Dic ergo iam, quid praeclarum et diuinum aliud perfecerint. Quantum enim ad

1. Διαφυλάξονται] Mallem cum *Solano* διαφεύξονται. Versio *Gesneri* vtramque lectionem complexa est. Hinc nihil mutaui; neque enim nego διαφυλάττεσθαι esse *saluum manere*, *integrum se seruare*; sed quia ad fugam e custodia magis pertinet historia, et fuga ipsa sic etiam euasisse incolumes satis indicat, et egregius Cod. hanc lect. suppeditat, magis ad illam feror. *Reitz.*

πλῶ καὶ τῇ ἀποδημίᾳ, πόλλὰς ἄν σοι θεοτέρας ἐκείνων ἀποδείξαιμι τὰς ἐμπόρας, καὶ μάλιστα τὰς Φοίνικας αὐτῶν, ἐκ ἐς τὸν Πόντον, ἐδὲ ἄχρι τῆς Μαιώτιδος καὶ τᾶ Βοσπόρᾳ μόνον ἐσπλέοντας, ἀλλὰ παντάχᾳ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ βαρβαρικῆς θαλάττης ναυτιλλομένας· ἅπασαν γὰρ ἔτοι ἀκτὴν, καὶ πάντα αἰγιαλὸν, ὡς εἰπεῖν, διερευνησάμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὀψὲ τᾶ μετοπώρᾳ εἰς τὴν αὐτῶν ἐπανίασιν, ἐς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον θεὰς νόμιζε, καὶ ταῦτα, καπήλας καὶ ταριχοπώλας, εἰ τύχοι, τὰς πολλὰς αὐτῶν ὄντας.

ΤΟΞ. Ἄκκε δὴ, ὦ θαυμάσιε, καὶ σκόπει καθ' ὅσον ἡμεῖς οἱ βάρβαροι εὐγνωμονέςερον ὑμῶν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κρίνομεν, εἴγε ἐν Ἄργει μὲν καὶ

ad nauigationem profectionemque, multos ego tibi diuiniores illis mercatores ostenderim, et inter hos maxime Phoenices, non in Pontum modo, neque ad Maeotida vsque et Bosporum nauigantes, sed vtique et Graecum mare percurrentes et Barbarum. Omne enim isti litus, et oram omnem, vt ita loquar, perscrutati singulis annis, sero auctumni domum suam reuertuntur. Hos tu eadem ratione Deos puta, idque, cum caupones et salsamentarii sint eorum forte plerique.

5. TOX. Quin audi, carissime, et vide, quantum barbari nos aequius de bonis viris quam vos iudicemus: quandoquidem Argis et Mycenis

καὶ Μυκήναις, οὐδὲ τάφον ἔνδοξόν ἐςιν ἰδεῖν Ὀρέςου ἢ Πυλάδου· παρ' ἡμῖν δὲ καὶ νεὼς ἀποδέδεικται αὐτοῖς ἅμα ἀμφοτέροις, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἑταίροις γε ὄσι· καὶ θυσίαι προσάγονται, καὶ ἡ ἄλλη τιμὴ ἅπασα· κωλύει τε οὐδέν, ὅτι ξένοι ἦσαν, ἀλλὰ μὴ Σκύθαι, ἀγαθὸς κεκρίσθαι. ὁ γὰρ ἐξεταζόμεν ὅθεν οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοί εἰσιν, οὐδὲ φθονοῦμεν, εἰ μὴ φίλοι ὄντες ἀγαθὰ εἰργάσαντο· ἐπαινοῦντες δὲ ἃ ἔπραξαν, οἰκείας αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἔργων ποιόμεθα. ὃ δὲ δὴ μάλιςα καταπλαγέντες τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαινοῦμεν, τοῦτό ἐςιν, ὅτι ἡμῖν ἔδοξαν φίλοι ὄντοι δὴ ἄριςοι ἁπάντων γεγενῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθέται καταςῆναι, ὡς χρὴ τοῖς φίλοις

neque monumentum nobile videre eſt Oreſtae aut Pyladis: apud nos autem et templum illis exſtructum eſt ſimul ambobus, vt conueniebat ſodalibus, et ſacrificia offeruntur, et alius omnis honos *habetur*. Neque quidquam obſtat, quod peregrini, non Scythae fuerunt, quo minus boni viri iudicati ſint. Neque enim inquirimus, cuiates honeſti bonique viri ſint, neque inuidemus, licet amici non fuerint, ſi honeſta perpetrarunt. Dum vero quae fecere laudamus, noſtrates, quantum ad res geſtas, facimus. Quod autem maxime attoniti in viris illis laudamus, hoc eſt, quod nobis viſi ſunt amici hi optimi omnium fuiſſe, et velut legislatores aliis conſtituti,

φίλοις ἁπάσης τύχης κοινωνεῖν, καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων θεραπεύεσθαι.

Καὶ ἅ γε μετ' ἀλλήλων, ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἔπαθον, ἀναγράψαντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐπὶ στήλης χαλκῆς, ἀνέθεσαν εἰς τὸ Ὀρέστειον, καὶ νόμον ἐποιήσαντο, πρῶτον τοῦτο μάθημα καὶ παίδευμα τοῖς παισὶ τοῖς σφετέροις εἶναι τὴν στήλην ταύτην, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς γεγραμμένα διαμνημονεύσαι. θᾶττον γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ἐπιλάθοιτο τοῦ πατρὸς, ἢ τὰς Ὀρέστε καὶ Πυλάδε πράξεις ἀγνοήσειεν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ νεὼ τὰ αὐτὰ, ὁπόσα ἡ στήλη δηλοῖ, γραφαῖς ὑπὸ τῶν παλαιῶν εἰκασμένα δείκνυται· πλέων Ὀρέστης ἅμα τῷ φίλῳ, εἶτα ἐν τοῖς

tuti, quomodo oporteat in ſocietatem omnis fortunae cum amicis venire, et ſic ab optimis quibuſque Scytharum coli.

6. Et, quae ſecum inuicem aut pro ſe ſubierunt, ea relata in literas maiores noſtri in aerea columna dedicarunt in Oreſteo, lata lege, primam diſciplinam et inſtitutionem pueris noſtris eſſe hanc columnam, et quae ſcripta in illa ſunt, vti memoria comprehendant. Itaque facilius ſui patris nomen vnuſquiſque illorum obliuiſcatur, quam Oreſtae atque Pyladis facta ignoret. Sed in conſepto etiam templi eadem, quae columna indicat, picturis expreſſa ab antiquis, oſtendantur: nauigans Oreſtes ſimul cum amico; deinde

τοῖς κρημνοῖς διαφθαρείσης αὐτῶν τῆς νεὼς συνειλημμένος, καὶ πρὸς τὴν θυσίαν παρεσκευασμένος, καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἤδη κατάρχεται 2) αὐτῶν· καταντικρὺ δὲ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τοίχου, ἤδη ἐκδεδυκὼς τὰ δεσμὰ γέγραπται, καὶ Φονεύων τὸν Θόαντα, καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν Σκυθῶν· καὶ τέλος ἀποπλέοντες, ἔχοντες τὴν Ἰφιγένειαν, καὶ τὴν θεόν. οἱ Σκύθαι δὲ, ἄλλως ἐπιλαμβάνονται τοῦ σκάφους ἤδη πλέοντος ἐκκρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπαναβαίνειν,

inter rupes fracta illorum naui comprehensus, et ad sacrificium paratus; et Iphigenia iam illos immolat; e regione vero in altero muro, iam exutus vinculis depictus est, Thoantem interficiens, et Scytharum multos alios; ac denique vt soluunt, Iphigeniam habentes ac Deam; Scythae autem frustra manus iniiciunt naui iam eunti, suspensi e gubernaculis, ac tentantes inscendere: tum vt nihil

2. Κατάρχεται] Verti *immolat*. Seruius ad Aen. 10, 541. *Immolari proprie dicuntur hostiae non cum caeduntur, sed cum accipiunt molam salsam.* Et laudat statim locum Catonis in Origg. *Boues immolatos priusquam caederentur profugisse in Siciliam* Iam hoc esse κατάρχεσθαι satis docebit ipse poëta Od. Γ. 445. et ibi Eustathius. Nempe Nestor ibi χέρνιβα τ' ἐλοχύτας τε κατήρχετο. *Gesner.*

νειν πειρώμενοι, εἶτ' ἐδὲν ἀνύσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν τραυματίαι, οἱ δὲ καὶ δέει τάτε, ἀπονήχονται πρὸς τὴν γῆν. ἔνθα δὴ καὶ μάλιςα ἴδοι τις ἂν ὁπόσην ὑπὲρ ἀλλήλων εὔνοιαν ἐπεδείκνυντο ἐν τῇ πρὸς τὰς Σκύθας συμπλοκῇ. πεποίηκε γὰρ ὁ γραφεὺς ἑκάτερον, ἀμελοῦντα μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολεμίων, ἀμυνόμενον δὲ τὰς ἐπιφερομένους θατέρῳ, καὶ πρὸ ἐκείνε ἁπαντᾶν πειρώμενον τοῖς τοξεύμασι, καὶ παρ' ἐδὲν τιθέμενον, εἰ ἀποθανεῖται, σώσας τὸν φίλον, καὶ τὴν ἐπ' ἐκεῖνον φερομένην πληγὴν προαρπάσας τῷ σώματι.

Τὴν δὴ τοσαύτην εὔνοιαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς κοινωνίαν, καὶ τὸ πιςὸν, καὶ φιλέταιρον, καὶ τὸ ἀληθὲς, καὶ βέβαιον τᾶ πρὸς ἀλλήλας

nihil proficiunt, partim iam vulnerati, partim eius rei metu, terram natatu repetunt. Hic vero vel maximè videat aliquis quantam ſibi inuicem beneuolentiam in conflictu cum Scythis exhibuerint. Fecit enim pictor vtrumque, negligentem oppoſitos ſibi hoſtes, depellentem autem, qui irruunt in alterum, et pro illo occurrere tentantem telis, et nihil curantem, ſi ipſe moriatur, modo ſeruet amicum, et intentatam illi plagam ſuo corpore *velut* praeripiat.

7. Hanc nempe tantam illorum beneuolentiam, et malorum communionem, et fidem, et ſocialitatem, et veritatem firmitatemque amoris mutui;

ἀλλήλους ἔρωτος, οὐκ ἀνθρώπινα ταῦτα ᾠήθημεν εἶναι, ἀλλά τινος γνώμης βελτίονος, ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς τούτους ἀνθρώπους, οἳ μέχρι μὲν κατ' ἄρον ὁ πλοῦς εἴη, τοῖς φίλοις ἀγανακτοῦσιν, εἰ μὴ ἐπίσης κοινωνήσουσι τῶν ἡδέων· εἰ δέ τι καὶ μικρὸν ἀντιπνεύσειεν αὐτοῖς, οἴχονται, μόνους τοῖς κινδύνοις ἀπολιπόντες. καὶ γὰρ ἂν καὶ τόδε ὅπως εἰδῇς, οὐδὲν Σκύθαι φιλίας μεῖζον οἴονται εἶναι, οὐδὲ ἔστιν ἐφ' ὅτῳ ἄν τις Σκύθης μᾶλλον σεμνύνοιτο, ἢ ἐπὶ τῷ συμπονῆσαι φίλῳ ἀνδρὶ, καὶ κοινωνῆσαι τῶν δεινῶν· ὥσπερ οὐδὲν ὄνειδος μεῖζον παρ' ἡμῖν, τὸ προδότην φιλίας γεγενῆσθαι δοκεῖν. διὰ ταῦτα Ὀρέστην καὶ Πυλάδην τιμῶμεν, ἀρίστους γενομένους τὰ Σκυθῶν ἀγα-

tui; haec, inquam, non humana esse putauimus, sed praestantioris cuiusdam animi, quam est in plerisque his hominibus, qui, dum secundus est cursus, indignantur amicis, si non in aequam iucundorum partem veniant: si vero vel paullum quiddam illis reflauerit, *illicet* abeunt, solos periculis relinquentes. Etenim vt hoc etiam scias, nihil Scythae amicitia maius esse existimant; nec est in quo Scythes magis sibi placeat, quam si cum amico laborare illi contingat, et in societatem aduersorum illius venire: quemadmodum maius nullum apud nos probrum, quam si quis prodidisse amicitiam videatur. Propter haec Orestem honoramus et Pyladem, qui prae-

ἀγαθὰ, καὶ ἐν φιλίᾳ διενεγκόντας, ὃ πρῶτον ἡμεῖς ἁπάντων θαυμάζομεν, καὶ τἔνομα ἐπὶ τούτοις αὐτῶν ἐθέμεθα, Κοράκας καλεῖσθαι· τοῦτο δέ ἐςιν, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι, φίλιοι δαίμονες.

ΜΝΗΣ. Ὦ Τόξαρι, ἆρα μόνον τοξεύειν ἀγαθοὶ ἦσαν Σκύθαι, καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνες, ἀλλὰ καὶ ῥῆσιν εἰπεῖν ἁπάντων πιθανώτατοι. ἐμοὶ γὰν τέως ἄλλως γιγνώσκοντι, ἤδη καὶ αὐτῷ δίκαια ποιεῖν δοκεῖτε, ἔτως Ὀρέςην καὶ Πυλάδην ἐκθειάσαντες. ἐλελήθειᾳ δέ με, ὦ γενναῖε, καὶ γραφεὺς ἀγαθὸς ὤν. πάνυ γὰν ἐναργῶς ἐπέδειξας ἡμῖν τὰς ἐν τῷ Ὀρεςείῳ

praestiterint Scytharum bonis, et in amicitia eminuerint, quod primum omnium admiramur. Etiam nomen propterea illis posuimus, vt Coracos appellaremus; id autem est nostra lingua, vt si quis praesides amicitiae genios dicat.

8. MNES. Igitur non sagittis modo, Toxari, boni fuerunt Scythae, et rebus bellicis praestantiores aliis, verum etiam in dicendo maxime omnium probabiles. Mihi quidem, aliter ad hunc diem sentienti, iam et ipsi recte facere videmini, cum diuinis adeo honoribus Orestem Pylademque afficitis. Sed nesciebam, vir optime, te pictorem etiam bonum esse. Lucidissime enim nobis, quae sunt in Oresteo, imagines ostendisti,

et

ξείω εἰπόνας, καὶ τὴν μάχην τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ ὑπὲρ ἀλλήλων τραύματα. πλὴν ἀλλ' ἐκ ὠήθην ἂν ἔτω ποτὲ περισπάδαςον εἶναι Φιλίαν ἐν Σκύθαις· ἅτε γὰρ ἀξένες καὶ ἀγρίες ὄντας αὐτὰς, ἔχθρα μὲν ἀεὶ συνεῖναι, καὶ ὀργῇ καὶ θυμῷ, φιλίαν δὲ μηδὲ πρὸς τὰς οἰκειοτάτας ἐπαναιρεῖσθαι· τεκμαιρόμενος τοῖς τε ἄλλοις ἃ περὶ αὐτῶν ἀκέαμεν, καὶ ὅτι κατεσθίεσι τὰς πατέρας ἀποθανόντας.

ΤΟΞ. Εἰ μὲν καὶ τἄλλα ἡμεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δικαιότεροι τὰ πρὸς τὰς γονέας καὶ ὁσιώτεροι ἐσμὲν, ἐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι Φιλοτιμηθείην πρὸς σέ· ὅτι δὲ οἱ φίλοι Σκύθαι πολὺ πιςότεροι τῶν Ἑλλήνων φίλων εἰσὶ, καὶ ὅτι φιλίας λόγος

et pugnam virorum, et *quae* pro ſe inuicem *excepere* vulnera. Verum neque hoc putabam, ita ſtudioſe coli inter Scythas amicitiam, quippe vt inhoſpitales et agreſtes, in inimicitiis ſemper verſari *illos arbitrabar*, et ira, et excandeſcentia; amicitiam vero neque inter coniunctiſſimos ſuscipi; colligens *iſta* tum e reliquis, quae de iis audimus, tum inde, quod parentes mortuos in cibo habent.

9. TOX. Vtrum in reliquis etiam nos et iuſtiores aduerſum parentes Graecis, et religioſiores ſimus, de eo in praeſenti tecum non contenderim. Amicos autem Scythas multo Graecis amicis fideliores eſſe, et maiorem amicitiae rationem

λόγος πλείων παρ' ἡμῖν, ἢ παρ' ὑμῖν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι· καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς ἀχθηδόνα με ἀκούσῃς, ἤν εἴπω τι ὧν κατανενόηκα, πολὺν ἤδη χρόνον ὑμῖν συγγινόμενος. ὑμεῖς γάρ μοι δοκεῖτε τὰς μὲν περὶ φιλίας λόγους ἄμεινον ἄλλων εἰπεῖν ἂν δύνασθαι, τὰ ἔργα δὲ αὐτῆς, οὐ μόνον οὐ κατ' ἀξίαν τῶν λόγων ἐκμελετᾶν, ἀλλ' ἀπόχρη ὑμῖν ἐπαινέσαι τε αὐτὴν, καὶ δεῖξαι ἡλίκον ἀγαθόν ἐςιν· ἐν δὲ ταῖς χρείαις προδόντες τὰς λόγους, δραπετεύετε, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ μέσων τῶν ἔργων. καὶ ὁπόταν ὑμῖν οἱ τραγῳδοὶ τὰς τοιαύτας φιλίας ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβιβάσαντες δεικνύωσιν, ἐπαινεῖτε, καὶ ἐπικροτεῖτε, καὶ κινδυνεύουσιν αὐτοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων

nem inter nos esse, quam apud vos, demonstratu facile est. Et, per ego te Graecorum Deos oro, ne moleste me audias, si quid eorum dixero, quae, postquam diu inter vos versor, observaui. Vos enim mihi videmini verba quidem de amicitia melius aliis posse facere; at opera illius non tantum non pro dignitate illorum verborum meditari atque exercere: sed sufficit vobis laudasse illam, et quantum sit bonum ostendisse. Cum autem opus *ea est*, proditores orationis vestrae, nescio quomodo mediis ex operibus transfugitis. Et quando vobis tragoedi tales amicitias in scenam productas ostendunt, laudatis et plauditis, illisque pro se inuicem periclitanti-

λωῃ οἱ πολλοὶ καὶ ἐπιδακρύετε, αὐτοὶ δὲ ἀδὲν ἄξιον ἐπαίνε τὲρ τῶν φίλων παρέχεσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ἤν τε φίλος δεηθεὶς τύχῃ, αὐτίκα μάλα, ὥσπερ τὰ ὀνείρατα, οἴχονται ὑμῖν ἐκ ποδῶν ἀποπτάμεναι αἱ πολλαὶ ἐκεῖναι τραγῳδίαι, τοῖς κενοῖς τὲτοις καὶ κωφοῖς προσωπείοις ἐοικότας ὑμᾶς ἀπολιπᾶσαι, ἃ διῃρημένα τὸ ςόμα, καὶ παμμέγεθες κεχηνότα, ἀδὲ τὸ σμικρότατον φθέγγεται· ἡμεῖς δὲ ἔμπαλιν, ὅσον γὰρ δὴ λειπόμεθα ἐν τοῖς περὶ φιλίας λόγοις, τοσᾶτον ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῖς πλεονεκτᾶμεν.

Εἰ γ' ἂν δοκεῖ, οὕτω νῦν ποιῶμεν, τὰς μὲν παλαιὰς φίλας ἀτρεμεῖν ἐάσωμεν, εἴ τινας, ἢ ἡμεῖς, ἢ ὑμεῖς τῶν πάλαι καταριθμεῖν ἔχομεν· ἐπεὶ

tantibus plerique etiam illacrimamini: ipsi vero nihil laude dignum praestare pro amicis audetis; sed si qua re indigeat forte amicus, subito, velut insomnia, aufugiunt vobis auolantque e vestigio multae illae tragoediae, inanibusque his et mutis personis similes vos destituunt, quae diducto rictu, et immane quantum hiantes, ne minimum quidem sonum edunt. Nos contra ea, quantumcunque disputationibus de amicitia habendis inferiores *forte* sumus, tantum rebus ipsis praestamus.

10. Quare, si videtur, ita nunc agamus. Antiquos amicos patiamur quiescere, si quos aut nos, aut vos de prisco aeuo adnumerare possimus;

ἐπεὶ κατά γε τοῦτο πλεονεκτοῖτε ἄν, πολλὰς καὶ ἀξιοπίστους μάρτυρας τοὺς ποιητὰς παρεχόμενοι, τὴν Ἀχιλλέως καὶ Πατροκλοῦ Φιλίαν, καὶ τὴν Θησέως καὶ Πειρίθου, καὶ τὴν ἄλλην ἑταιρείαν, ἐν καλλίστοις ἔπεσι καὶ μέτροις ᾀδόντας. ὀλίγους δέ τινας προχειρισάμενοι, τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν διηγησάμενοι, ἐγὼ μὲν τὰ Σκυθικὰ, σὺ δὲ τὰ Ἑλληνικά· καὶ ὁπότερος ἂν ἐν τούτοις κρατῇ, καὶ ἀμείνους παράσχηται τοὺς φίλους, αὐτός τε νενικηκὼς ἔσται, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀνακηρύξει, κάλλιστον ἀγῶνα καὶ σεμνότατον ἀγωνισάμενος· ὡς ἔγωγε πολὺ ἥδιον ἄν μοι δοκῶ μονομαχῶν ἡττηθεὶς, ἀποτμηθῆναι τὴν δεξιὰν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς

mus: nam hac quidem parte vos viceritis, multos eosque dignos fide testes dantes poëtas, qui Achillis et Patrocli amicitiam, et Thesei atque Perithoi, reliquumque sodalitium, pulcherrimis versibus et numeris canant: sed paucos quosdam de his, qui nostro ipsorum tempore vixerunt, promamus, quorum enarremus facta, ego quidem Scythica, tu autem Graeca: et vter his vicerit, et meliores produxerit amicos, ille victor erit, suamque praeconio *patriam* ornabit, pulcherrimo et honestissimo peracto certamine. Nam multo equidem libentius mihi videor solitaria pugna superatus dextram praecidendam praebere,

quae

θικῆς ἐπιτίμιόν ἐστιν, ἢ χείρων ἄλλου κατὰ Φιλίαν κεκρίσθαι, καὶ ταῦτα Ἕλληνος, Σκύθης αὐτὸς ὤν.

ΜΝΗΣ. Ἔστι μὲν, ὦ Τόξαρι, οὐ Φαῦλον τὸ ἔργον ἀνδρὶ οἵῳ σοὶ, πολεμιστῇ μονομαχῆσαι, πάνυ εὐστόχους καὶ τεθηγμένους παρεσκευασμένῳ τοὺς λόγους· ἀ μὴν ἀγεννῶς γε οὕτω καταπροδοὺς ἐν βραχεῖ τὸ Ἑλληνικὸν ἅπαν, ὑποχωρήσομαί σοι. καὶ γὰρ ἂν εἴη πάνδεινον, ὑπὸ δυοῖν μὲν ἐκείνοιν ἡττηθῆναι τοσούτους τῶν Σκυθῶν, ὁπόσους οἵ τε μῦθοι δηλοῦσι, καὶ αἱ ὑμέτεραι παλαιαὶ γραφαὶ, ἃς μικρῷ πρόσθεν εὖ μάλα ἐξετραγῴδησας· Ἕλληνας δὲ πάντας, τοσαῦτα ἔθνη, καὶ τοσαύτας πόλεις ἐρήμην ὑπὸ σοῦ ἁλῶναι. εἰ γὰρ

quae Scythicae *gentis* poena est, quam deterior alio in amicitia iudicari, idque Graeco, cum ipse Scytha sim.

11. MNES. Est quidem, Toxari, opus minime contemtibile, cum viro, qualis tu, bellatore pugnam solitariam inire, qui tam apta ad scopum, et acuta argumenta habeas. Veruntamen neque ego ignaue adeo ac tam cito prodens omnem Graeciam, tibi concessero. Indignissimum enim fuerit, a duobus illis tantum Scytharum esse superatum, quot fabulae indicant, et antiquae vestrae picturae, quas paullo ante praeclare, velut in tragica scena enarrasti: Graecos vero vniuersos, tot gentes, et tot vrbes, deserta caussa

γὰρ τοῦτο γένοιτο, οὐ τὴν δεξιὰν ὥσπερ ὑμεῖς, ἀλλὰ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθῆναι καλόν· πότερον δὲ ὡρίσθαι χρὴ τὸν ἀριθμὸν ἡμῖν τῶν Φιλικῶν τούτων πράξεων, ἢ ὁπόσῳ ἄν τις πλείους ἔχῃ λέγειν, τοσούτῳ εὐπορώτερος δόξειεν ἂν πρὸς τὴν νίκην; ΤΟΞ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὡρίσθω μὴ ἐν τῷ πλήθει αὐτῶν τὸ κράτος, ἀλλ' εἰ ἀμείνους, καὶ εἰ τομώτεραι φαίνοιντο αἱ σαὶ τῶν ἐμῶν, ἴσαι τὸν ἀριθμὸν οὖσαι· καιριώτερα δηλονότι ἐργάσονταί μοι τὰ τραύματα, καὶ θᾶττον ἐνδώσω πρὸς τὰς πληγάς. ΜΝΗΣ. Εὖ λέγεις, καὶ ὡρίσθωσαν ὁπόσαι ἱκαναί. πέντε ἔμοι γε δοκοῦσιν ἑκατέρῳ. ΤΟΞ. Κἀμοὶ δοκεῖ πρό-

caussa a te superari. Hoc enim si fiat, non dextram, vt apud vos, sed linguam abscindi iustum fuerit. Vtrum vero finiri nobis oportet numerum amicarum actionum; an quo plures quis proferendas habuerit, tanto ad victoriam videbitur instructior? TOX. Nequaquam. Sed definitum *hoc* esto, ne in multitudine earum insit robur, sed *in eo* quae sint praestantiores: et si penetrabiliores tuae *narrationes tanquam tela* meis, aequales licet numero, grauiora nempe facient mihi vulnera, eoque celerius plagis concedam. M N E S. Recte dicis: et finiantur, quot satis sint. Quinque mihi quidem vnicuique videntur *sufficere*. T O X. Et mihi videtur. Dic prior,

πρότερος δὲ λέγε, ἀλλὰ ἐπομοσάμενος ἢ μὴν ἀληθῆ ἐρεῖν. ἄλλως γὰρ ἂν πλάττειν τὰ τοιαῦτα, οὐ πάνυ χαλεπόν καὶ ὁ ἔλεγχος ἀφανής. εἰ δὲ ὀμόσειας, οὐχ ὅσιον ἀπιστεῖν. ΜΝΗΣ. Ὀμούμεθα, εἴ τι καὶ ὅρκου δεῖν νομίζεις. τίς δέ σοι τῶν ἡμετέρων θεῶν; ἆρ' ἱκανὸς ὁ Φίλιος; ΤΟΞ. Καὶ μάλα: ἐγὼ δὲ τὸν ἐπιχώριον ὀμοῦμαί σοι ἐν τῷ ἐμαυτοῦ λόγῳ.

ΜΝΗΣ. Ἴσω τοίνυν ὁ Ζεὺς ὁ Φίλιος, ἢ μὴν ὁπόσα ἂν λέγω πρὸς σὲ, ἢ αὐτὸς εἰδὼς, ἢ παρὰ ἄλλων, ὁπόσον οἷόν τε ἦν, δι' ἀκριβείας ἐκπυνθανόμενος, ἐρεῖν, μηδὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἐπιτραγῳδῶν. καὶ πρώτην γέ σοι τὴν Ἀγαθοκλέους καὶ Δεινίου Φιλίαν διηγήσομαι, ἀοίδιμον ἐν

sed iurato prius, te vera dicturum. Alioquin enim fingere talia non admodum difficile, et convincendi obscura ratio. Si vero iuraueris, fidem negare irreligiosum fuerit. MNES. Iuremus, si quid opus esse iurato arbitraris. Quis vero tibi Deorum nostrorum — num idoneus est Philius? TOX. Sane. Ego autem patrium tibi in mea oratione iurabo *iusiurandum*.

12. MNES. Audiat igitur Iupiter Philius, me, quaecumque ad te dixero, aut, quae ipse sciam, dicturum, aut quae ab aliis quanta fieri potuit cura exquisiuerim, neque quidquam tragicae fabulositatis additurum. Ac primum Agathoclis et Diniae amicitiam enarrabo, decantatam

inter

ἐν τοῖς Ἴωσι γενομένην. Ἀγαθοκλῆς γὰρ ἔτος ὁ Σάμιος ἐ πρὸ πολλῶ ἐγένετο, ἄριςος μὲν ἐς φιλίαν ὡς ἔδειξε, τἄλλα δὲ ἐδὲν ἀμείνων Σαμίων τῶν πολλῶν, ἔτε ἐς τὸ γένος, ἔτε ἐς τὴν ἄλλην περιεσίαν. Δεινίᾳ δὲ τῷ Λυσίωνος Ἐφεσίῳ, φίλος ἐκ παίδων ἦν· ὁ δὲ Δεινίας ἐπλέτει ἄρα εἰς ὑπερβολήν, καὶ ὥσπερ εἰκὸς, νεόπλετον ὄντα, πολλὰς καὶ ἄλλας εἶχε περὶ αὐτὸν, ἱκανὰς μὲν συμπιεῖν, καὶ πρὸς ἡδονὴν συνεῖναι, φιλίας δὲ πλεῖςον ὅσον ἀποδέοντας. τέως μὲν ἓν ἐν τούτοις καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξητάζετο, καὶ συνῆν, καὶ συνέπινεν αὐτοῖς, ἐ πάνυ χαίρων τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ· καὶ ὁ Δεινίας ἐδὲν αὐτὸν

inter Iones. Nempe Agathocles hic Samius non diu est cum vixit, amicitiae quidem caussa, vt ostendit, praestantissimus, caeterum vulgo Samiorum nihil melior, neque genere, neque copiis aliis: Diniae autem Lysionis F. Ephesio amicus a pueris inde fuerat. Diues erat Dinias vltra fidem, et quod facile credas, de homine diuitias nuper demum nacto, multos quoque alios circa se habebat, ad compotandum quidem idoneos, et voluptatem suo conuictu parandam, ab amicitia autem tantum, quantum est maximum, remotos. Adhuc quidem igitur in hisce numerari etiam Agathocles, et vna esse, et vna potare, quamquam non valde illa consuetudine gauderet. Dinias etiam nihilo maiore illum in pre-

αὐτὸν ἐνοχλοῦντα εἶχε τῶν κολάκων· τελευταῖον δὲ καὶ προσέκρουσε, τὰ πολλὰ ἐπιτιμῶν καὶ φορτικὸς ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων καὶ τῶν προγόνων, καὶ φυλάττειν παραγγέλλων, ἃ μετὰ πολλῶν κάμάτων ὁ πατὴρ αὐτῷ κτησάμενος κατέλιπεν· ὥςε διὰ ταῦτα οὐδὲ ἐπὶ τὰς κώμας ἐπῆγεν ἔτι αὐτὸν, ἀλλὰ μόνος μετ' ἐκείνων ἐκώμαζε, λανθάνειν πειρώμενος τὸν Ἀγαθοκλέα.

Καὶ δή ποτε ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκείνων ὁ ἄθλιος ἀναπείθεται, ὡς ἐρῴη αὐτῇ Χαρίκλεια, Δημώνακτος γυνὴ, ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς, καὶ πρώτη Ἐφεσίων τὰ πολιτικά· καὶ γραμματεῖα τε εἰσεφοίτα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτῷ, καὶ σέφανοι ἡμιμάραντοι, καὶ μῆλά τινα ἀποδεδηγμένα, καὶ

tio habere, quam adulatores. Tandem etiam offensus est, quod crebro illum reprehenderet, et importunus visus, qui maiorum illum admoneret suorum, et seruare iuberet quae multo labore parta pater ipsi reliquisset. Itaque propter issa neque ad commissationes amplius illum adhibuit, sed solus cum istis potauit, subducereque se Agathocli studuit.

13. Iamque ab adulatoribus illis persuaderi *aliquando* sibi miser patitur, amore ipsius accensam Charicleam Demonactis vxorem, clarissimi viri, et in ciuitate Ephesiorum primi. Iamque ventitant illi a muliere codicilli, et coronae semimarcidulae, et mala quaedam demorsa, et alia

καὶ ἄλλα ὁπόσα αἱ μαςροποι ἐπὶ τοῖς νέοις μηχανῶνται, κατὰ μικρὸν αὐτοῖς ἐπιτεχνώμεναι τὰς ἔρωτας, καὶ ἀναφλέγεσθαι τὸ πρῶτον ἐρᾶσθαι νομίζοντας. ἐπαγωγότατον γὰρ τοῦτό γε καὶ μάλιςα τοῖς καλοῖς εἶναι οἰομένοις, ἄχρις αὖ λάθωσιν εἰς τὰ δίκτυα ἐμπεσόντες. ἡ Χαρίκλεια δὲ ἦν ἀςεῖον μὲν γύναιον, ἑταιρικὸν δὲ ἐκτόπως, καὶ τὸ προςυχόντος ἀεὶ, καὶ εἰ πάνυ ἐπ' ὀλίγῳ ἐθελήσειέ τις, καὶ εἰ προσίδοι τις μόνον, εὐθὺς ἐπένευε, καὶ δέος ἐδὲν ἦν, μή ποι ἀντείποι Χαρίκλεια. δεινὴ δὲ καὶ τἄλλα τεχνίτις, παρ' ἥν τινα βέλει τῶν ἑταιρῶν ἐπισπάσασθαι ἐρᾶςὴν· καὶ ἀμφίβολον ἔτι ὄντα, ὅλον ὑπο-

alia quae machinantur contra adolescentulos lenae, dum paullatim suis artificiis amores illis instruunt, et accendunt vltro amari se putantes. Maxime enim hoc ad illiciendum valet apud eos praesertim, qui pulchri sibi videntur, dum imprudentes in retia incidant. Erat autem Chariclea muliercula haud illepida, sed supra modum meretrix, quae eius semper esset, in quem forte incideret, etiam si paruo admodum *amare* quis vellet: et si quis adspiceret modo, innuebat statim, nec vnquam mettus, ne forte Chariclea repugnaret. Erat etiam alioquin mira artifex, supra quamuis meretricem, alliciendi amatorem, et ambiguus qui adhuc esset, subiugandi totum, et

ὑποποιήσασθαι, καὶ ἐνεχόμενον ἤδη ἐπιτεῖναι, καὶ προσεκκαῦσαι, ἄρτι μὲν ὀργῇ, ἄρτι δὲ κολακείᾳ. καὶ μετὰ μικρὸν ὑπεροψίᾳ, καὶ τῷ πρὸς ἕτερον ἀποκλίνειν δοκεῖν, καὶ ὅλη συγκεκρότητο ἀπανταχόθεν ἡ γυνή, καὶ πολλὰ μηχανήματα παρεσκεύαζο κατὰ τῶν ἐραζῶν.

Ταύτην ἔν τότε οἱ Δεινίᾳ κόλακες παραλαμβάνουσιν ἐπὶ τὸ μειράκιον, καὶ τὰ πολλὰ ὑπεκκωμῴδουν, συνωθοῦντες αὐτὸν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Χαρικλείας. ἡ δὲ πολλὰς ἤδη νέους ἐκτραχηλίσασα, καὶ μυρίους ἔρωτας ὑποκριναμένη, καὶ οἴκους πολυταλάντους ἀνατρέψασα, ποικίλον τι καὶ πολυγύμναζον κακὸν, παραλαβοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἁπλοϊκὸν καὶ ἄπειρον τῶν τοιούτων μηχαν-

ματων

qui iam teneretur intendendi, et magis accendendi nunc ira, nunc adulatione, et paullo post fastidio, et simulata ad alium inclinatione: ac tota vndique *ad haec* composita erat mulier, multasque parauerat ad amatores machinas.

14. Hanc ergo tum adsciscunt Diniae adulatores contra adolescentem, et vt secundarum partium actores subseruiunt, in Charicleae illum amorem impellentes. Illa vero, quae multos iam adolescentes supplantauerat, et mille amores simulauerat, et domus opulentas euerterat, multiplex quoddam ad subactum longa exercitatione infortunium; haec igitur nacta intra manus suas simplicem et imperitum talium artificiorum iuuenem,

μάτων νεανίσκων, καὶ ἀφῆκεν ἐκ τῶν ὀνύχων, ἀλλὰ περιέχουσα πανταχόθεν, καὶ διαπείρασα 3), ὅτε ἤδη παντάπασιν ἐκράτει, αὐτή τε ἀπώλετο ὑπὸ τῆς ἄγρας, καὶ τὴν κακοδαίμονι Δεινίᾳ μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον εὐθὺς ἐκείνοις ἐπ' αὐτὸν καθίει τὰ γραμμάτια, καὶ συνεχῶς πεμπομένη 4) τὴν ἄβραν, ὡς ἐδάκρυσε,

nem, non dimisit ex vnguibus, sed complexa vndique et contigens, cum iam ex omni parte illum teneret, et ipsa a sua praeda periit, et misero Diniae mille malorum caussa fuit. Nam primo statim illos demittit in eum *hami instar* codicillos, et allegatam subinde ancillam, vt lacri-

 metur,

3. Διαπείρασα] Ad *vngues* refero hoc verbum, quibus *configunt* rapaces bestiae praedam, ne effugere facile possit. Alioqui, nisi modo facta esset ὀνύχων mentio, *hamos* imaginari liceret. Noster supra Ἀναβ. c. 51. περιεστάφη, *hamo vraiectus est*; idque eo magis placeret, quia statim vtitur verbo καθιέναι, de quo nota proxima. *Gesner*

4. Καὶ συνεχῶς πεμπομένη] Nominatiuus πεμπομένη postulat verbum finitum, cuius Charicles subiectum sit: quod adest nullum. Porro πεμπομένη actiua significatione posse poni, mihi quidem non constat. Vtrique rei medebimur, si leuissima mutatione, quae ex calligraphorum ratione, η et ν iungendi, facilius potest intelligi, legamus πεμπομένην

κρυσε, καὶ ἐπηγρύπνησε, καὶ τέλος, ὡς ἀπάγξει ἑαυτὴν ἡ ἀθλία ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἕως δὴ ὁ μακάριος ἐπείσθη καλὸς εἶναι, καὶ ταῖς Ἐφεσίων γυναιξὶ περιπόθητος. καί πω συνηνέχθη πολλὰ ἱκετευθείς.

Καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἤδη ῥᾷον, ὡς τὰ εἰκὸς, ἀλώσεσθαι ἔμελλεν ὑπὸ γυναικὸς καλῆς, καὶ πρὸς ἡδονήν τε ὁμιλῆσαι ἐπισαμένης, καὶ ἐν καιρῷ δακρύσαι, καὶ μεταξὺ τῶν λόγων ἐλεεινῶς ὑποστενάξαι, καὶ ἀπιόντος ἤδη λαβέσθαι, καὶ εἰσελθόν-

metur, et vigilet, tandem vt suspensura se sit prae amore misera; donec persuasum est beatulo, pulchrum esse, et Ephesiorum vxoribus expetitum. Ac tandem multis precibus exoratus *cum ea* congreditur.

15. Et hinc iam facile, vt apparet, fuit illum expugnari a pulchra muliere, quae sciret ad voluptatem attemperare suos sermones, et plorare opportune, et *inter* sermones miserabiliter ingemiscere, et abeuntem iam complecti, et ingredienti

νην τὴν ἄβραν, et ad καθίει referamus, quod piscatorium esse et ad hamum pertinere, vel nostri Luciani piscator satis docet, in cuius fine aliquoties eo sic vtitur. Hoc igitur interpretando secuti sumus, et *binas* quasi escas, binos hamos dedimus, hinc codicillos, hinc ancillam. *Gesner.*

ἐλθόντι προσδραμεῖν, καὶ καλλωπίζεσθαι, ὡς ἂν μάλιστα ἀρέσειε, καί τε καὶ ᾄσαι, καὶ κιθαρίσαι· οἷς ἅπασι κατὰ τὴν Δινίας ἐπέχρητο. καὶ ἐπεὶ ᾔσθετο πονήρως ἔχοντα, καὶ διάβροχον ἤδη τῷ ἔρωτι, καὶ ταπερὸν γεγενημένον, ἄλλο ἐπὶ τούτοις ἐπενόει, καὶ τὸν ἄθλιον ἀπώλλυε. κύειν τε γὰρ ἐξ αὐτοῦ σκήπτεται. ἱκανὸν δὲ καὶ τοῦτο, βλάπτα ἐρασὴν προσεκπυρῶσαι. καὶ οὐκέτι ἐφοίτα πρὸς αὐτὸν, φυλάττεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνδρὸς λέγουσα, πεπυσμένου τὸν ἔρωτα· ὁ δ' ἐκεῖθ' οἷός τε ἦν φέρειν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ ἠνείχετο μὴ ὁρῶν αὐτὴν, ἀλλὰ ἐδάκρυε, καὶ τοὺς κόλακας ἐσέπεμπε, καὶ τὔνομα τῆς Χαρικλείας ἐπεβοᾶτο, καὶ τὴν εἰκόνα περιβαλὼν αὐτῆς (ἐποιήτο

dienti occurrere, et eum ornatum adhibere, quo maxime placeret, et interdum canere etiam, ac citharam pulsare, quibus illa omnibus aduersus Diniam vsa est. Et cum sentiret iam illum laborare, et maceratum ab amore mollitumque esse, aliud insuper excogitat, quo perderet miserum, nempe vterum se etiam ex illo gerere: valet autem hoc etiam, ad stolidum amatorem magis accendendum: nec amplius ad illum ventitat, custodiri se a viro dicens, qui audierit de amore. At ille rem non ferre, neque pati posse, quod non videret illam, sed lacrimari, et intro mittere adulatores, et nomen Charicleae inclamare, eiusque statuam, (de candido marmore facta erat)

ποίητο δὲ λίθῳ λευκῷ) ἐκώκυε, καὶ τέλος καταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς τέδαφος ἐκυλίνδετο, καὶ λύττα ἦν ἀκριβὴς τὸ πρᾶγμα. τὰ μὲν γὰρ δῶρα, ἑκατὸν μῆλα καὶ ςεφάνες ἀντεδίδοτο αὐτῇ, ἀλλὰ συνοικίαι 5) ὅλαι, καὶ ἀγροὶ, καὶ θεράπαιναι, καὶ ἐσθῆτες εὐανθεῖς, καὶ χρυσὸν ὁπόσαν ἐθελήσειε. καὶ τί γὰρ; ἐν βραχεῖ ὁ Λύσιωνος οἶκος ὀνομαζόταςος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος, ἐξήντληςο ἤδη, καὶ ἐξεκενέωςο.

Εἶτα ὡς ἤδη αὖος ἦν 6), ἀπολιπᾶσα αὐτὸν, ἄλλον τινὰ Κρῆτα νεανίσκον τῶν ὑποχρύσων ἐθήρα,

amplectens eiulare. Tandem humi se abiiciens voluitur, resque in confessum furorem exit. Dona enim non pro portione malorum et corollarum illi reddebantur, sed aedes totae, et agri, et ancillae, et vestes floridae, et auri quantum vellet. Et quid multa? Breui tempore Lysonis domus nobilissima per Ioniam quae fuerat, exhausta iam et vacuefacta erat.

16. Deinde cum iam siccus ille et aridus esset, eo relicto, alium quendam Cretensem iuuenem, de

5. Συνοικίαι] *Insulae.* Nimirum tales *insulas* siue coniuncta aedificia intelligit, quales *Sueton.* Caes. c. 41. vbi vid. Interpp. *Reitz.*

6. Αὖος ἦν] Nota est metaphora de iis qui bona profudero, aut quem assentatores ac meretrices exederunt, vel potius ebiberunt. *Reitz.*

ἐθήρα, καὶ μετέβαινεν ἐπ' ἐκεῖνον, καὶ ἤρα ἤδη αὐτῷ, κἀκεῖνος ἐπίστευεν. ἀμελήσας δ' ἂν ὁ Δεινίας, οὐχ ὑπὸ τῆς Χαριτλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κολάκων, κἀκεῖνοι γὰρ ἐπὶ τὸν Κρῆτα ἤδη τὸν ἐρώμενον μετεληλύθεσαν, ἔρχεται παρὰ τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ πάλαι εἰδότα ὡς ἔχοι πονηρῶς τὰ πράγματα αὐτῷ. καὶ αἰδέμενος τὰ πρῶτον, ὅμως διηγεῖτο πάντα, τὸν ἔρωτα, τὴν ἀπορίαν, τὴν ὑπερηφανίαν τῆς γυναικὸς, τὸν ἀντεραστὴν τὸν Κρῆτα, καὶ τέλος, ὡς οὐ βιώσεται μὴ οὐχὶ συνὼν τῇ Χαριτλείᾳ. ὁ δὲ ἄκαιρον εἶναι νομίσας ἐν τούτῳ ἀπομνημονεύειν τῷ Δεινίᾳ, διότι οὐ προσίετο μόνον αὐτὸν τῶν φίλων 7); ἀλλὰ

de auratis illis, venata, ad illum transiit: et illum iam amabat, et ille *amari se* credebat. Dinias igitur, neglectus iam non a Chariclea solum, sed etiam ab adulatoribus; nam hi quoque iam ad Cretensem illum amasium transierant, venit ad Agathoclem, qui iam diu sciret, quam malo loco res ipsius essent; ac primum non sine pudore, enarrat tamen omnia, amorem, indigentiam, superbiam mulieris, riualem Cretensem, et denique se viuere non posse, nisi esset cum Chariclea. At ille intempestiuum ratus eo tempore exprobrare, quod solum se amicum non admisisset, sed

7. Μόνον αὐτὸν τῶν φίλων] Non ausim severe damnare hanc lectionem: potest enim τῶν

ἀλλὰ τοὺς κόλακας αὐτοῦ προετίμα, τότε, ἣν μόνην εἶχε πατρῴαν οἰκίαν ἐν Σάμῳ, ἀπεμπολήσας, ἧκεν αὐτῷ τὴν τιμὴν κομίζων τρία τάλαντα. λαβὼν δὲ ὁ Δεινίας οὐκ ἀφανὴς εὐθὺς ἦν τῇ Χαρικλείᾳ, καλός ποθεν αὖθις γεγενημένος· καὶ αὖθις ἡ ἄβρα, καὶ τὰ γραμματεῖα, καὶ μέμψις, ὅτι μὴ πολλοῦ χρόνου ἀφίκετο, καὶ οἱ κόλακες συνέθεον, ἐπικαλαμησόμενοι, ὁρῶντες ἐδώδιμον ἔτι ὄντα τὸν Δεινίαν.

Ὡς

sed praetulisset sibi adulatores. Tum vendita, quam solam habebat Sami, domo paterna, venit pretium illi ferens tria talenta. His acceptis Dinias iam non obscurus esse Charicleae, pulcher quodammodo factus denuo: et rursus ancilla, et codicilli, et reprehensio, quod diu non venisset: adulatores etiam concurrere, facturi spicilegium, cum viderent, esse adhuc Diniam talem, quem comederent.

17. Cum

τῶν φίλων latitudinem quandam habere, et eos etiam comprehendere, qui specie tenus modo sunt tales. Sed videtur tamen opponere sibi inuicem velle auctor τὸν φίλον, et τοὺς κόλακας· vehementius certe locutum esse, si ita dederit, nemo facile negauerit. Equidem ita interpretatus sum. *Gesner.*

Ὡς δὲ ὑπέσχετο ἥξειν παρ' αὐτὴν, καὶ ἧκε περὶ τὸν πρῶτον ὕπνον, καὶ ἔνδον ἦν, ὁ Δημώναξ ὁ τῆς Χαρικλείας ἀνὴρ, εἴτε καὶ ἄλλως αἰσθόμενος, εἴτε καὶ ἀπὸ συνθήματος τῆς γυναικὸς, ἄμφω γὰρ λέγεται, ἐπαναζὰς ὥσπερ ἐκ λόχου, τήν τε αὔλιον ἀποκλείειν ἐκέλευε, καὶ συλλαμβάνειν τὸν Δινίαν, πῦρ καὶ μάστιγας ἀπειλῶν, καὶ ξίφος ὡς ἐπὶ μοιχὸν σπασάμενος. ὁ δὲ συνιδὼν ἑ κακῶν ἦν, μοχλόν τινα πλησίον κείμενον ἁρπάσας, αὐτόν τε ἀποκτείνει τὸν Δημώνακτα, πατάξας εἰς τὸν κρόταφον, καὶ τὴν Χαρίκλειαν, ἑ μιᾷ πληγῇ ταύτην, ἀλλὰ καὶ τῷ μοχλῷ πολλάκις, καὶ τῷ ξίφει τᾶ Δημώνακτος ὕστερον. οἱ δ' οἰκέται τέως μὲν ἐσήκεσαν

17. Cum autem venturum se ad illam condixisset, et venisset circa primam quietem, et intus esset, Demonax, Charicleae maritus, siue temere illud sensserit, siue re cum vxore composita, vtrumque enim dicitur: consurgens velut ex insidiis claudi iubet iamuam aulae, et comprehendi Diniam, ignem minatus ac flagella, strictoque velut in adulterum gladio. At ille videns quantis in malis esset, correptò vecti quodam prope iacente, tum ipsum Demonactem percusso tempore interficit, tum Charicleam, nec vna hanc plaga, verum et vecti saepius, et deinde Demonactis gladio. Setui autem, qui muti adhuc

σαν ἄφωνοι, τῷ παραδόξῳ τȣ̃ πράγματος ἐκπεπληγμένοι, εἶτα πειρώμενοι συλλαμβάνειν, ὡς καὶ αὐτοῖς ἐπήει μετὰ τȣ̃ ξίφȣς, ἐκεῖνοι μὲν ὑπέφευγον, ὁ Δεινίας δὲ ὑπεξέρχεται, τηλικȣ̃τον ἔργον ἐργασάμενος· καὶ τὸ μέχρι τῆς ἕω παρὰ τῷ Ἀγαθοκλεῖ διέτριβεν, ἀναλογιζόμενος τὰ πεπραγμένα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων, ἅ, τι ἀποβήσεται σκοπȣ̃ντες· ἕωθεν δὲ οἱ ςρατηγοὶ παρȣ̃σαν (ἤδη γὰρ τὸ πρᾶγμα διεβεβόητο) καὶ συλλαβόντες τὸν Δεινίαν, ἀδ' αὐτὸν ἔξαρνον ὄντα μὴ ἐχὶ πεφονευκέναι, ἀπάγȣσι παρὰ τὸν ἁρμοςὴν 8), ὃς ἥρμοζε τὴν Ἀσίαν τότε· ὁ δὲ

adhuc adſtiterant inopinata re perculſi, iam comprehendere illum conati, cum ipſos quoque gladio inuaderent, ſe ſubducunt. Dinias patrato facinore clanculum exit, et ad auroram vſque moratur apud Agathoclem, vbi perpendunt acta, et de futuris, quem res exitum habitura eſſet, conſiderant. Mane vero adſunt magiſtratus (re iam rumoribus dilata) et comprehenſum Diniam, qui nec ipſe caedem a ſe factam negaret, ad Praeſidem, qui tum regebat Aſiam, abducunt. At ille

8 Τὸν ἁρμοςὴν.] Nondum ſatis video cauſſae, cur hac appellatione non Praeſidem et Rectorem Prouinciae ordinarium, vno verbo Proconſulem Aſiae intelligamus. Libera quidem ciuitas Epheſus, ſed quam tamen Pro-

δὲ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ ἀναπέμπει αὐτόν· καὶ μετ' ὀ πολὺ κατεπέμφθη ὁ Δεινίας εἰς Γύαρον νῆσον τῶν Κυκλάδων, ἐν ταύτῃ φεύγειν εἰς ἀεὶ τεταγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

Ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς καὶ τἄλλα μὲν συνῆν, καὶ συναπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συνεισῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον μόνος τῶν φίλων, καὶ πρὸς ὀδὲν ἐνεδέησεν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἔφυγεν ὁ Δεινίας, ὀδὲ τότε ἀπελείφθη τοῦ ἑταίρου· καταδικάσας δὲ αὐτὸς

ille mittit ad Imperatorem, nec ita multo post deportatur Dinias in Gyarum insulam, vnam Cycladum, exulare in ea perpetuo iussus ab Imperatore.

18. Agathocles autem cum alias illum comitatus est, tum nauigauit cum illo in Italiam, et in iudicium venit amicorum solus, et nulla in re illi defuit. Et cum iam exularet Dinias, neque tum a sodali destitutus est, qui *velut* ipse se damnans,

Proconsulari imperio subiectam, satis aliunde constat. Lucianum non semper solennibus Romanarum dignitatum appellationibus vti, vel inde satis apparet, quod statim τὸν μέγα βασιλέα appellat, qui magis proprie αὐτοκράτωρ erat dicendus. Eodem modo infra in Demetrii atque Antiphili historia c. 32. συναρμοστὴν legatum Praesidis arbitror intelligi. *Gesner.*

αὐτὸς ἑαυτῷ, διέτριβεν ἐν Γυάρῳ, καὶ συνέφευγεν αὐτῷ· καὶ ἐπειδὴ παντάπασιν ἠπόρει τῶν ἀναγκαίων, παραδὲς ἑαυτὸν τοῖς πορφυρεῦσι, συγκατεδύετο, καὶ τὰ γινόμενον ἐκ τέτε ἀποφέρων, ἔτρεφε τὸν Δεινίαν, καὶ νοσήσαντα δὲ ἐπιμήκιςον ἐθεράπευσε, καὶ ἀποθανόντος ἔκέτι ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἑαυτῷ ἠθέλησεν, ἀλλ' αὐτῷ ἐν τῇ νήσῳ ἔμεινεν, αἰσχυνόμενος καὶ τεθνεῶτα ἀπολιπεῖν τὸν φίλον. τῷτό σοι ἔργον φίλε Ἕλληνος, ἀ πρὸ πολλῷ γενόμενον· ἔτη γὰρ ἐκ οἶδα εἰ πέντε διελήλυθεν, ἀφ' ᾧ Ἀγαθοκλῆς ἐν Γυάρῳ ἀπέθανε. ΤΟΞ. Καὶ εἴθε γε, ὦ Μνήσιππε, ἀνώμοτος ὢν ταῦτα ἔλεγες!, ἵνα καὶ ἀπιςεῖν ἂν ἐδυνάμην αὐτοῖς, ἔτω Σκυθικόν

τινα

damnans, in Gyaro moratus, exularet cum illo, et cum omnino rebus necessariis deficerentur, locata purpurariis opera, cum his vrinaret, mercedulaque inde accepta aleret Diniam. Aegrotantem quoque diutissime curauit; ac ne mortuo quidem illo redire in patriam voluit, sed ibidem in insula mansit, qui mortuum etiam amicum relinquere pudori sibi duceret. Hoc tibi factum amici Graeci non ita diu ante contigit. Anni enim nescio an quinque abierint, a quo Gyaris mortuus est Agathocles. TOX. Vtinam iniuratus, Mnesippe, ista narrasses, vt etiam fidem negare illis possem; adeo Scythicum quendam amicum,

τινα φίλον τὸν Ἀγαθοκλέα τοῦτον διηγήσω· πλὴν δέδια μή τινα καὶ ἄλλον ὅμοιον εἴπῃς αὐτῷ.

ΜΝΗΣ. Ἄκουε τοίνυν καὶ ἄλλου, ὦ Τόξαρι, Εὐθύδικον τὸν Χαλκιδέα. διηγεῖτο δέ μοι περὶ αὐτοῦ Σίμυλος ὁ ναύκληρος ὁ Μεγαρικὸς, ἐπόμοσάμενος ἢ μὴν αὐτὸς ἑωρακέναι τὸ ἔργον. πλεῖν μὲν γὰρ ἔφη ἐξ Ἰταλίας Ἀθήναζε περὶ δύσιν Πληϊάδος, συλλογιμαίας τινὰς ἀνθρώπων κομίζων, ἐν δὲ τούτοις εἶναι τὸν Εὐθύδικον, καὶ μετ' αὐτοῦ Δάμωνα τὸν Χαλκιδέα, καὶ τοῦτον ἑταῖρον αὐτοῦ· ἡλικιώτας δὲ εἶναι, τὸν μὲν Εὐθύδικον ἐρρωμένον καὶ καρτερόν· τὸν δὲ Δάμωνα ὑπωχρον καὶ ἀσθενικὸν, ἄρτι ἐκ νόσου μακρᾶς, ὡς ἐδόκει, ἀνιςάμενον. ἄχρι μὲν ἂν Σικελίας εὐτυ-

amicum, Agathoclem istum narrasti. Verum metuo, ne quem alium dicas illi similem.

19. MNES. Audi ergo alium etiam, Toxari, Euthydicum Chalcidensem: narrauit autem mihi de illo Simylus nauclerus Megarensis, iurans, se factum vidisse. Nauigasse nimirum se dixit ex Italia Athenas versus circa Vergiliarum occasum, cum vectoribus hinc inde collectis: in hisce autem fuisse Euthydicum, et cum illo Damonem Chalcidensem, hunc illius sodalem: fuisse autem aequales, caeterum Euthydicum valentem ac robustum, Damonem vero subpallidum et imbecillum, qui e longo morbo videretur modo conualuisse. Atque ad Siciliam vsque feliciter

εὐτυχῶς διαπλεῦσαι ἔφη ὁ Σίμυλος σφᾶς. ἐπεὶ δὲ τὸν πορθμὸν διαπεράσαντες, ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἔπλεον, χειμῶνα μέγιστον ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς. καὶ τὰ μὲν πολλὰ, τί ἄν τις λέγοι, τρικυμίας τινὰς, καὶ στροβίλους, καὶ χαλάζας, καὶ ἄλλα, ὅσα χειμῶνος κακά; ἐπεὶ δὲ ἤδη σφᾶς κατὰ τὴν Ζάκυνθον εἶναι ἀπὸ ψιλῆς τῆς κεραίας 9) πλέοντας, ἔτι καὶ σπείρας τινὰς ἐπισυρομένας 10), ὡς τὸ ῥόθιον ἐπιδέχεσθαι τῆς ὁρμῆς,

ipsos nauigasse, retulit mihi Simylus. Superato autem freto, in ipso iam Ionio nauigantes, tempestate oppressos maxima. Quid attinet dicere multa illa, fluctus decumanos, et turbines, et grandines, et reliqua tempestatis mala? Cum vero iam prope Zacynthum essent, nude nauigantes antenna, et spiras quasdam ad impetum vndae excipiendum trahentes, media circiter nocte,

9. Ἀπὸ ψιλῆς τῆς κεραίας] Contractis nempe nautarum ministerio, aut celeritatis caussa abscissis, aut abruptis denique a vento velis, *nudae sunt antennae.* Hoc est in *Actis Apostolicis* XXVII, 12. χαλάσαι τὸ σκεῦος. *Gesner.*

10. Σπείρας τινὰς ἐπισυρομένας] Primo audiamus *Plutarchum* περὶ ἀδολεσχίας p. 900. Νεὼς ἁρπαγείσης ὑπὸ πνεύματος ἐπιλαμβάνοντας, σπείραις καὶ ἀγκύραις τὸ τάχος ἀμβλύνοντες. Σπεῖρα igitur adhibetur in tem-

ὁρμῆς, περὶ μέσας νύκτας, οἷον ἐν τοσούτῳ σάλῳ ναυτι-

te, nauſeantem, vt in tanta agitatione, Damo-

 nem

tempeſtate ad curſum nauis retardandum, et frangendum obtundendumque quaſi impetum. Scholium ad Odyſſ. Z, 269. σπείρας interpretatur μεγάλας κάλως, δι' ὧν ἕλκονται αἱ νῆες. Nempe funes magni nautici in ſpiram conuoluti, mari innatantes, impediunt aliquantum, ne ita celeriter abripi, ita facile euerti nauis poſſit. Retinui in interpretatione hoc nomen, auctoritate Feſti, qui inter alia *Spira*, inquit, *funis nauticus in orbem conuolutus*, et laudat *Pacuuii* verſum, haud dubito, quin in tempeſtatis deſcriptione a poëta poſitum, *Quid ceſſatis ſocii eiicere ſpiras ſparteas?* Huc refero etiam *Iſidori* verba Orig. 19, 4. *Spirae, funes quibus in tempeſtatibus vtuntur, quos nautici ſuo modo curcubas vocant.* Servata res ad recentiora vſque ſaecula. Laudantur in Gloſſario *Dufreſniano* Voc. *Spera* n. 3. Gloſſae ad *Fr. Barberini* Documenti d' amore, p. 273. *Ligantur plures faſces et proiiciuntur in aquas retro naues, vt non ſic naues currant, fractis themonibus: et dicuntur* ſperae, *quaſi res, quae faciunt tardare progreſſum.* Praeſtant ergo *Spirae* naui iactatae, quod plauſtris in deſcenſu arduo alligata a tergo ſarmenta, *Schlepp-reiſſ* vocant ruſtici. *Geſner.*

ναυτιάσαντα τὸν Δάμωνα, ἐμεῖν ἐγκεκυφότα εἰς τὴν θάλασσαν· εἶτα, οἶμαι, τῆς νεὼς βιαιότερον ἐς ὃ κεκύφει μέρος ἐπικλιθείσης, καὶ τοῦ κύματος συναπώσαντος, ἐκπεσεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸ πέλαγος, εὐδὲ γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὡς ἂν καὶ ῥᾷον δύνασθαι νεῖν· εὐθὺς ἂν βοᾶν πνιγόμενον, καὶ μόγις ἑαυτὸν ὑπερέχοντα τοῦ κλύδωνος.

Τὸν δὲ Εὐθύδικον, ὡς ἤκουσε (τυχεῖν δὲ γυμνὸν ἐν τῇ εὐνῇ ὄντα) ῥίψαι ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ καταλαβόντα τὸν Δάμωνα ἤδη ἀπαγορεύοντα (φαίνεσθαι γὰρ ἐπιπολὺ ταῦτα, τῆς σελήνης καταλαμπάσης) συμπαραινήχεσθαι, καὶ συγκαφίζειν. σφᾶς δὲ ἐπιθυμεῖν μὲν αὐτοῖς

nem vomuisse proclinato versus mare corpore. Tum naui, puto, violentius in eam partem in quam incubuerat, inclinata, et fluctu simul depellente, praecipitem excidisse in pelagus, ne nudum quidem miserum, vt natare posset facilius. Statim igitur clamasse iam suffocandum, et vix supra fluctus se tenentem.

20. Euthydicum vero cum audisset, (fuisse autem forte in cubili nudum) abiecisse se in mare, et comprehenso Damoni, iam victo ac despondenti animum, (videri potuisse autem pleraque fulgente luna) adnatasse, eumque subleuasse. Illos autem cupiisse quidem opem ferre, et miseratos

τοῖς βοηθεῖν, καὶ ἐλεῶν τὴν συμφορὰν τῶν ἀνδρῶν, μὴ δύνασθαι δὲ, μεγάλῳ τῷ πνεύματι ἐλαυνομένας· πλὴν ἐκεῖνά γε ποιῆσαι, φελλές τε γὰρ πολλὰς ἀφεῖναι αὐτοῖς, καὶ τῶν κοντῶν τινας, ὡς ἐπὶ τούτων ἀπονήξαιντο, εἴ τινι αὐτῶν περιτύχοιεν, καὶ τέλος καὶ τὴν ἀποβάθραν αὐτὴν, ὁ μικρὰν ὄσαν. ἐννόησον τοίνυν πρὸς θεῶν, ἤν τινα ἄν τις ἄλλην ἐπίδειξιν ἐπιδείξαιτο εὐνοίας βεβαιοτέραν πρὸς ἄνδρα φίλον, ἐν νυκτὶ ἐκπεσόντα εἰς πέλαγος ὅτως ἠγριωμένον, ἢ κοινωνήσας τοῦ θανάτου; καί μοι ἐπ' ὀφθαλμῶν λάβε τὴν ἐπανάφασιν τῶν κυμάτων, τὸν ἦχον τοῦ ὕδατος ἐπικλωμένου, τὸν ἀφρὸν περιζέοντα, τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἀπόγνωσιν, εἶτα ἀποπνιγόμενον ἐκεῖνον, καὶ μόγις ἀνακύπτοντα, καὶ

ferratos casum hominum, sed non potuisse, a magno vento actos: at illa certe fecisse, suberis frusta multa illis proiecisse, et contos aliquot, vt illorum ope enatarent, si quid illorum nanciscerentur, et ipsum denique nauis pontem non parvum. Cogita iam, per Deos, quod quis aliud specimen ostendat firmius beniuolentiae aduersus amicum, delapsum noctu in mare adeo efferatum, quam si in mortis ipsius societatem veniat? Et intuere mihi animo fluctus insurgentes, sonum aquae fractum, circum feruentem spumam, noctem, desperationem: deinde illum iam suffocandum, et vix capite eminentem, tendentemque

καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντα τῷ ἑταίρῳ, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα εὐθὺς, καὶ συννέοντα, καὶ δεδιότα μὴ προαπόληται αὐτῷ ὁ Δάμων. ἴτω γὰρ ἂν μάθοις, ὡς ἐκ ἀγεννῆ σοι καὶ τοῦτον φίλον τὸν Εὐθύδικον διηγησάμην.

ΤΟΞ. Πότερον δὲ ἀπώλοντο, ὦ Μνήσιππε, οἱ ἄνδρες, ἤ τις αὐτοῖς ἐκ παραλόγου σωτηρία ἐγένετο; ὡς ἔγωγε ἀμετρίως δέδοικα ὑπὲρ αὐτῶν. ΜΝΗΣ. Θάῤῥει, ὦ Τόξαρι, ἐσώθησαν, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἰσιν Ἀθήνησιν, ἄμφω φιλοσοφοῦντες. ὁ μὲν γὰρ Σίμυλος ταῦτα μόνα εἶχε λέγειν, ἅ ποτε εἶδε τῆς νυκτὸς τὸν μὲν ἐκπίπτοντα, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα, καὶ νηχομένους, ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καθορᾶν ἐδύνατο. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου

manus amico: hunc vero deſilientem ſtatim, et natantem vna, ac metuentem, ne ante ſe Damon pereat: ſic enim diſcas minime ignauum me tibi hunc etiam amicum narraſſe, Euthydicum.

21. TOX. Vtrum vero interierunt, Mneſippe, illi viri, an aliqua illis ex inſperato ſalus contigit? nam haud mediocriter equidem illis metuo. MNES. Bono eſto animo, Toxari: ſeruati ſunt, et nunc adhuc ſunt Athenis, ambo Philoſophi. Simylus enim haec ſola habuit dicere, quae quondam illa nocte viderat, excidere alterum, alterum ſaltu iſtum ſequi, natare ambos, quantum videre noctu poterat: reliqua ipſe narrat Euthydi-

τέτε οἱ ἀμφὶ τὸν Εὐθύδικον αὐτοὶ διηγῆνται. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, φελλοῖς τισι περιπεσόντας, ἀνέχειν ἐπὶ τέτων ἑαυτὰς, καὶ ἀπονήχεσθαι πονήρως· ὕςερον δὲ τὴν ἀποβάθραν ἰδόντας, ἤδη πρὸς ἕω, προσνήξασθαί τε αὐτῇ, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιβάντας, εὐμαρῶς προσενεχθῆναι τῇ Ζακύνθῳ.

Μετὰ δὲ τέτες ἑ φαύλες ὄντας, ὡς ἔγωγ' ἂν εἴποιμι, ἄκεσον ἤδη τρίτον ἄλλον ἑδέν τι χείρονα αὐτῶν. Εὐδαμίδας Κορίνθιος Ἀρεταίῳ τῷ Κορινθίῳ καὶ Χαριξένῳ τῷ Σικυωνίῳ φίλοις ἐκέχρητο εὐπόροις οὖσι, πενέςατος αὐτὸς ὤν· ἐπεὶ δὲ ἀπέθνησκε, διαθήκας ἀπέλιπε, τοῖς μὲν ἄλλοις ἴσως γελοίας, σοὶ δὲ ἐκ οἶδα εἰ τοιαῦτα δόξουσιν, ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ φιλίαν τιμῶν-

thydicus: primo quidem cum in ſuberis quaedam fruſta incidiſſent, illis ſe ſuſtinuiſſe, et aegre nataſſe: poſtridie autem ponte nauis conſpecto, verſus lucis exortum, ad illum adnataſſe, eoque conſcenſo, quantum ſupererat ſpatii, facile ad Zacynthum appuliſſe.

22. Poſt hos autem non malos, vt ego dixerim, audi iam tertium alium, nihil illis deteriorem. Eudamidas Corinthius Aretaeo Corinthio et Charixeno Sicyonio amicis vſus fuerat, copioſis hominibus, pauperrimus ipſe. Moriens autem teſtamentum reliquit, aliis forte ridiculum; tibi vero neſcio an tale videatur, viro bono et

τιμῶντι, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρωτείων ἀμιλλωμένῳ. ἐγέγραπτο γὰρ ἐν αὐταῖς, Ἀπολείπω Ἀρεταίῳ μὲν τὴν μητέρα μου τρέφειν, καὶ γηροκομεῖν, Χαριξείνῳ δὲ τὴν θυγατέρα μου ἐκδοῦναι μετὰ προικὸς, ὁπόσην ἂν πλείστην ἐπιδοῦναι παρ' αὐτοῦ δύνηται (ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ πρεσβύτις, καὶ θυγάτριον ὡραῖον ἤδη γάμου) ἤν δέ τι ἄτερος αὐτῶν ἐν τοσούτῳ πάθῃ, καὶ τὴν ἐκείνου μερίδα, φησίν, ἐχέτω ὁ ἕτερος. τούτων ἀναγνωσθεισῶν τῶν διαθηκῶν, οἱ τὴν πενίαν μὲν εἰδότες τοῦ Εὐδαμίδου, τὴν φιλίαν δὲ, ἣ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἦν αὐτῷ, ἀγνοοῦντες, ἐν παιδιᾷ τὸ πρᾶγμα ἐποιοῦντο, καὶ ἀδεὶς ὅστις ἀ γελῶν ἀπηλλάττετο, οἷον Ἀρεταῖος καὶ Χαρίξεινος

magni amicitiam aestimanti, et de primo illius praemio certanti. Scriptum autem in illo erat, *Relinquo Aretaeo alendam matrem meam curandamque illius senectutem; Charixeno autem filiam meam collocandam dote, quam maximam dare e re sua familiari poterit.* Erat nempe illi mater anus, et puella nuptiis iam matura. *Si vero alteruter illorum*, sic pergit, *aliquid humanitus interea accidat, etiam illius partem alter habeat.* His apertis tabulis, qui paupertatem scirent Eudamidae, amicitiam autem, quam cum illis viris habuerat, ignorarent, pro ludo rem habere, et nemo non ridens abire. *Quantam*, inquiebant, *Aretaeus*

et

νος οἱ εὐδαίμονες κλῆρον διαδέξονται, λέγοντες, ἥτερ ἀποτίσεσιν Εὐδαμίδαι, καὶ ζῶντες αὐτοὶ κληρονομηθήσονται ὑπὸ τᾶ νεκρᾶ.

Οἱ κληρονόμοι δὲ, οἷς ταῦτα κατελέλειπτο, ὡς ἤκεσαν, ἦκον εὐθὺς διαιτῶντες 11) τὰ ἐκ τῶν διαθηκῶν. ὁ μὲν ἓν Χαρίξεινος πέντε μόνας ἡμέρας ἐπιβιὰς, ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἀρεταῖος, ἄριστος κληρονόμων γενόμενος, τήν τε ἐκείνε, καὶ τὴν

et Charixenus, beati illi, hereditatem accipient, si quidem soluent Eudamidae, et viuentes ipsi heredem habebunt mortuum.

23. At heredes, quibus relicta ista fuerant, cum audissent, veniunt statim, hereditatem ex tabulis cernunt. Ac Charixenus quidem quinque solis diebus superstes moritur: Aretaeus autem optimus heredum, tum illius, tum sua parte

11. Διαιτῶντες] Quanquam διαιτάω plerumque significat *viuo*, *versor*, *dego*; dubitari tamen non potest quin et significet *dispono*, *ordino*, *compono*, *discepto*. Noster in *Abdicato* c. XI. Ην δέ τινες ἑκόντες αὐτοὶ συνθῶνται δικαςὰς, καὶ προελόμενοι ἐπιτρέψωσι διαιτᾶν. Perspicuum est, quid hic sit διαιτᾶν, nempe *disceptare*, *cognoscere caussam*. Sic apud *Dionysium Halicarn.* l. IV. Ἀρχαιολ. δικαςαὶ καθεζόμενοι διήτων. *Iens.*

τὴν αὐτῷ μερίδα παραλαβὼν, τρέφει τε τὴν Εὐδαμίδα τὴν μητέρα, καὶ τὴν θυγατέρα ἐ πρὸ πολλῷ ἐκδεδώκεν, ἀπὸ ταλάντων πέντε, ὧν εἶχε, δύο μὲν τῇ αὐτῷ θυγατρὶ, δύο δὲ τῇ τῷ φίλῳ ἐπιδὲς, καὶ τὸν γάμον γε αὐταῖν ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας ἠξίωσε γενέσθαι. τί σοι δοκεῖ, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀρεταῖος ὅτος; ἆρα φαῦλον παράδειγμα φιλίας παρέσχῆσθαι, τοιαῦτα κληρονομήσας, καὶ μὴ προδὲς τὰς διαθήκας τῷ φίλῳ; ἢ τί θεμεν καὶ τῶτον ἐν τοῖς τελείοις ψήφοις μίαν τῶν πέντε εἶναι; ΤΟΞ. Καὶ ὅτος μὲν καλός· ἐγὼ δὲ τὸν Εὐδαμίδαν πολὺ μᾶλλον ἐθαύμασα τῷ θάρσει, ὃ εἶχε περὶ τὸς φίλους. ἐδήλε γὰρ ὡς καὶ αὐτὸς ἂν τὰ ὅμοια ἔπραξεν ἐπ' αὐτοῖς, εἰ

adſcita, et matrem alit Eudamīdae, et filiam nuper elocauit, de quinque, quae habebat, talentis duo quidem filiae ſuae, duo autem amici *filiae* in dotem tribuens, nuptiis vtrarumque in eundem diem collatis. Quid tibi videtur, Toxari, Aretaeus hic, paruumne ſe exemplum amicitiae praeſtitiſſe, tanta hereditate adita, non prodito amici teſtamento? an ponimus hunc quoque in perfectis calculis, vt de quinque vnus ſit? TOX. Etiam hic honeſtus. At ego Eudamidam multo magis admiratus ſum fiduciae cauſſa, quam de amicis habuit. Oſtendit enim, ſe quoque eadem pro illis fuiſſe facturum, etiamſi non ſcripta

εἰ μὴ καὶ ἐν διαθήκαις ταῦτα ἐνεγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἧκεν ἂν ἄγραφος κληρονόμος τῶν τοιούτων.

ΜΝΗΣ. Εὖ λέγεις· τέταρτον δέ σοι διηγήσομαι, Ζηνόθεμιν τὸν Χαρμόλεω, Μασσαλιήθεν· ἐδείχθη δέ μοι ἐν Ἰταλίᾳ πρεσβεύοντι ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καλὸς ἀνὴρ, καὶ μέγας, καὶ πλούσιος, ὡς ἐδόκει· παρεκάθητο δὲ αὐτῷ γυνὴ ἐπὶ ζεύγεσι ὁδοιποροῦντι, τά τε ἄλλα εἰδεχθὴς, καὶ ξηρὰ τὸ ἥμισυ τὸ δεξιὸν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένη, πανλώβητόν τι καὶ ἀπρόσιτον μορμολύκειον. εἶτα ὅπεὶ ἐθαύμασα εἰ καλὸς ὤτος καὶ ὡραῖος ὢν ἀνέχεται παροχεμένην τοιαύτην αὐτῷ γυναῖκα, ὁ δείξας μοι αὐτὸν, διη-

pta essent ista in tabulis, sed ante alios nec scriptum talium heredem venturum fuisse.

24. MNES. Recte dicis. Sed quartum tibi narrabo Zenothemin Charmolei F. Massiliensem. Ostensus autem est mihi in Italia, cum legatione pro patria fungerer, vir honestus, et magnus, et diues, vt videbatur. Assidebat autem illi mulier iumentis iunctis iter facienti, tum alias deformis, tum dimidia parte, dextra, arida, et excusso oculo foeda, contumeliosissime habitum a fortuna, et cui appropinquare nolles, terriculamentum. Deinde cum admirarer, quod pulcher iste et formosus sustineret vehi secum talem mulierem, ille qui virum mihi ostenderat, qui accu-

διηγεῖτο τὴν ἀνάγκην τῆς γάμου, ἀκριβῶς εἰδὼς ἕκαστα· Μασσαλιώτης δὲ καὶ αὐτὸς ἦν. Μενεκράτει γὰρ, ἔφη, τῷ πατρὶ τῆς δυσμόρφου ταύτης φίλος ἦν ὁ Ζηνόθεμις, πλουτοῦντι καὶ τιμωμένῳ ὁμότιμος ὤν. χρόνῳ δὲ ὁ Μενεκράτης ἀφῃρέθη τὴν ἀσίαν ἐκ καταδίκης, ὅτεπερ καὶ ἄτιμος ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων, ὡς ἀποφηνάμενος γνώμην παράνομον. ἄτω δὲ οἱ Μασσαλιῶται κολάζομεν, ἔφη, εἴ τις παράνομα γράψειεν. ἐλυπεῖτο ἓν ὁ Μενεκράτης, καὶ ἐπὶ τῇ καταδίκῃ, καὶ ἐπεὶ ἐκ πλουσίου πένης, καὶ ἐξ ἐνδόξου ἄδοξος ἐν ὀλίγῳ ἐγένετο. μάλιστα δὲ αὐτὸν ἡνία θυγάτηρ αὕτη, ἐπίγαμος ἤδη, καὶ ὀκτωκαιδε-

accurate nosset omnia, Massiliensis et ipse, necessitatem illarum nuptiarum mihi enarrauit. Menecrati, nimirum ait, patri deformis istius mulieris amicus erat Zenothemis, diuiti, honorato, eiusdem ipse quoque fastigii. *Procedente* vero tempore Menecrates iudicio facultatibus suis priuatus est, quo tempore etiam honos illi a sexcentis *senatoribus* ademtus, vt qui sententiam contra leges tulisset; ita autem, inquit, Massiliienses punimus, si quis contra leges aliquid promulget. Tristis ergo Menecrates tum propter damnationem, tum quod ex diuite pauper, et ex nobili ignobilis paruo adeo interuallo factus esset; maxime cruciabatur ob filiam hanc, nubilem iam et

καιδεκέτις οὖσα, ἣν οὐδὲ μετὰ πάσης τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ἥν γε πρὸ τῆς καταδίκης ἐκέκτητο, ἠξίωσεν ἄν τις τῶν γε ἀγεννῶν καὶ πενήτων ῥᾳδίως παραλαβεῖν, 12) οὕτω κακοδαίμονα οὖσαν τῆς ὄψιν. ἐλέγετο δὲ καὶ καταπίπτειν πρὸς τὴν σελήνην αὐξανομένην.

Ὡς δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ζηνόθεμιν ἀπωδύρετο, Θάῤῥει, ἔφη, ὦ Μενέκρατες, οὔτε γὰρ ἀπορήσεις τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιον τοῦ γένους εὑρήσει νυμφίον τινά· καὶ ταῦτα ἅμα διεξιὼν, λαβόμενος αὐτὸν τῆς δεξιᾶς, ἦγεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τήν τε οὐσίαν πολλὴν οὖσαν ἐνείματο

et duodeuiginti annorum, quam nec cum omni patris ſubſtantia, quam ante damnationem habuerat, voluiſſet aliquis vel ignobilium et pauperum facile, cum infelici illa forma, ducere. Dicebatur autem etiam concidere ad Lunae incrementa.

25. Haec cum deploraret apud Zenothemin, ille, *bono*, inquit, *animo eſto*, *Menecrates*, *nec enim neceſſaria tibi deerunt*, *et filia tua dignum ſuo genere ſponſum inueniet:* ac cum his dictis dextra illius prehenſa domum ſecum ſuam illum deducit: ſuaſque opes, quae magnae erant, cum illo

12. Παραλαβεῖν] Proprium eſſe de vxore recipienda, domum deducenda, multis docet *Elſner.* ad *Matth.* I, 20. μὴ Φοβηθῇς παραλαβεῖν τὴν γυναῖκά σου. *Reitz.*

ματο πρὸς αὐτόν· καὶ δεῖπνον παρασκευασθῆναι κελεύσας, εἰςία τὰς φίλας, καὶ τὸν Μενεκράτην, ὡς δή τινα τῶν ἑταίρων πεπεικὼς ὑποσῆναι τῆς κόρης τὸν γάμον. ἐπεὶ δὲ ἐδεδείπνηντο αὐτοῖς, καὶ ἔσπεισαν τοῖς θεοῖς, ἐνταῦθα δὴ μεσὴν αὐτῷ τὴν φιάλην προτείνας, Δέδεξο, εἶπεν, ὦ Μενέκρατες, παρὰ τᾶ γαμβρᾶ φιλοτησίαν· ἄξομαι γὰρ ἐγὼ τήμερον τὴν σὴν θυγατέρα Κυδιμάχην· τὴν προῖκα δὲ πάλαι εἴληφα, τάλαντα πέντε καὶ εἴκοσι. τᾶ δὲ ἄπαγε λέγοντος, μὴ σύγε, ὦ Ζηνόθεμι, μή ἄτω μανείην, ὥς περιϊδεῖν σε νέον καὶ καλὸν ὄντα, κόρῃ αἰσχρᾷ καὶ λελωβημένῃ συγκαταζευγνύμενον. ὁ δὲ, ταῦτα διεξιόντος, ἀράμενος τὴν νύμφην, ἀπῄει ἐς τὸν θάλαμον· καὶ μετ' ὀλίγον προῆλθε, διακο-

illo diuidit, et coena parari iussa amicos excipit conuiuio, ipsumque Menecratem, velut amicorum alicui persuasisset puellae nuptias. Cum vero coenati essent, et Dis libassent; hic plenam illi phialam propinans, *Accipe*, inquit, *a genero poculum amicitiae! ducam enim ego hodie tuam filiam Cydimachen, dotem accepi olim, talenta quinque et viginti.* Illo vero dicente, *Apage, noli hoc facere Zenothemi, nec ita ego insaniam, vt videre te possim, iuuenem et pulchrum, puellae turpi et male affectae iunctum.* At ille, haec dicente *patre*, ablata sponsa in thalamum abit, et inde prodit paullo post virginitate illius interfecta: et

διαπορήσας αὐτήν. καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου σύνεξιν ὑπεραγαπῶν, καὶ πάντῃ ὡς ὁρᾷς περιαγόμενος αὐτήν.

Καὶ οὐχ ὅπως ἐπ αἰσχύνεται τῷ γάμῳ, ἀλλὰ καὶ σεμνυνομένῳ ἔοικεν, ἐπιδεικνύμενος ὡς καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν σώματι καλῶν, ἢ αἰσχρῶν, καὶ πλούτου, καὶ δόξης, ἀφορᾷ δὲ ἐς τὸν Φίλον, καὶ τὸν Μενεκράτην· οὐδὲ οἴεται χείρω πρὸς Φιλίαν ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν ἑξακοσίων γεγονέναι. πλὴν ἤδη γε τούτων ἕτως αὐτὸν ἠμείψατο καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ πάγκαλον ἐκ τῆς αἰσχίσης αὐτῷ ταύτης ἐγένετο· καὶ πρώην γε, ἐπεὶ ἀράμενος αὐτὸ εἰσεκόμισεν ὁ πατὴρ εἰς τὸ βουλευτήριον, θαλλῷ ἐσεμμένον, καὶ

et ab illo inde tempore cum illa viuit vehementer illam amans, et vbique, vti vides, illam ſecum circumducens.

26. Et tantum abeſt, vt huius eum matrimonii poeniteat, vt potius glorianti eo videatur ſimilis, oſtendens contemni a ſe vel pulchra vel turpia corporis, et diuitias, et ſplendorem; reſpici vero amicum et Menecratem, quem non putet deteriorem ad amicitiam ſuffragiis ſexcentorum factum. Veruntamen pro his hoc iam ipſi praemium fortuna retulit: puer enim illi pulcherrimus ex turpiſſima hac natus eſt. Et nuper, cum ſuis illum manibus intuliſſet in Senatum pater, ramo *oliuae* redimitum, et pulla veſte indutum,

καὶ μέλανα ἀμπεχόμενον, ὡς ἐλεεινότερον φανείη ὑπὲρ τοῦ πάππου, τὸ μὲν βρόφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς βουλευτάς, καὶ συνεκρότει τῷ χείρε· ἡ βουλὴ δὲ ἐπικλασθεῖσα πρὸς αὐτὸ, ἀφίησι τῷ Μενεκράτει τὴν καταδίκην, καὶ ἤδη ἐπίτιμός ἐςι, τηλικοῦτῳ συνηγόρῳ χρησάμενος πρὸς τὸ συνέδριον. τοιαῦτα ὁ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὸν Ζηνόθεμιν εἰργάσθαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὡς ὁρᾷς, οὐ μικρὰ, οὐδὲ ὑπὸ πολλῶν ἂν Σκυθῶν γενόμενα· οἵγε καὶ τὰς παλλακὰς ἀκριβῶς τὰς καλλίςας ἐκλέγεσθαι λέγονται.

Λοιπὸς ἡμῖν ὁ πέμπτος· καί μοι δοκῶ οὐκ ἄλλον ἐρεῖν, Δημητρίου τοῦ Σουνιέως ἐπιλαθόμενος· συνεκπλεύσας γὰρ ἐς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος, Ἀντι-

dutum, vt miserabilior videretur, pro auo *deprecans*, arrisit Senatoribus puer, et plausum manibus dedit. Fractus autem *eo spectaculo* senatus, damnationem remisit Menecrati; et iam honoribus restitutus est, aduocato tali apud Senatum vsus. Talia, Massiliensis dixit, acta a Zenothemi in amici gratiam, non parua, vt vides, neque a Scythis multis expectanda, qui quidem pellices etiam pulcherrimas cum cura dicantur eligere.

27. Superest nobis quintus: et videor mihi non alium dicturus, Suniensi Demetrio praetermisso. Cum nauigasset enim in Aegyptum Demetrius

Ἀντιφίλῳ τῷ Ἀλωπεκῆθεν, ἑταίρῳ ἐκ παίδων ὄντι καὶ συνεφήβῳ, συνῆν καὶ συνεπαιδεύετο, αὐτὸς μὲν τὴν Κυνικὴν ἄσκησιν ἀσκούμενος ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ· ὁ δὲ Ἀντίφιλος ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. καὶ δή ποτε ὁ μὲν Δημήτριος ἔτυχεν ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῶν κατὰ θέαν τῶν πυραμίδων καὶ τὸ Μέμνονος. ἤκουε γὰρ ταύτας, ὑψηλὰς ἔσας, μὴ παρέχεσθαι σκιάν· τὸν δὲ Μέμνονα βοᾶν πρὸς ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον. τούτων ἐπιθυμήσας Δημήτριος, θέας μὲν τῶν πυραμίδων, ἀκροάσεως δὲ τοῦ Μέμνονος, ἀναπεπλεύκει κατὰ τὸν Νεῖλον 13), ἕκτον ἤδη

metrius cum Antiphilo Alopecienſi, ſuo a pueris inde ſodali et aequali, *ibi* vna viuebat atque inſtituebatur, Cynicas ipſe ſectatus exercitationes, ſub Sophiſta illo Rhodio; Antiphilus autem medicinam meditabatur. Aliquando Demetrius peregrinatur per Aegyptum Pyramidas viſurus et Memnonem. Audierat enim illas, quantumuis altas, vmbram non praebere; Memnonem autem ad Orientem ſolem exclamare. Horum ergo cupidus, nempe videndarum Pyramidum, ac Memnonis audiendi, aduerſo Nilo ſextum iam men-

13. Ἀνεπεπλεύκει κατὰ τὸν Νεῖλον] *Aduerſo Nilo* nos interpretamur, ob verbum ἀναπεπλεύκει, et ipſam rationem itineris, ab Alexandrea, vt apparet, in Aegyti interiora

 inſti-

ἤδη μῆνα, ἐκνήσαντα πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ τὸ θάλπος, ἀπαλιπὼν τὸν Ἀντίφιλον.

Ὁ δὲ ἐν τοσούτῳ συμφορᾷ ἐχρήσατο, μάλα γενναίᾳ τινὸς φίλᾳ δεομένῃ. οἰκέτης γὰρ αὐτοῦ Σύρος, καὶ τὔνομα, καὶ τὴν πατρίδα, ἱεροσύλοις τισὶ κοινωνήσας, συνεισῆλθέ τε αὐτοῖς ἐς τὸ Ἀνουβείδιον, καὶ ἀποσυλήσαντες τὸν θεὸν, χρυσᾶς τε φιάλας δύο, καὶ κηρύκιον χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ κυνοκεφάλας ἀργυρᾶς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, κατέθεντο πάντα παρὰ τῷ Σύρῳ· εἶτ' ἐμπεσόντες (ἑάλωσαν γάρ τι ἀπεμπολοῦντες)

mensem nauigauerat, relicto Antiphilo, quem via et aestus deterruerant.

28. At hic interim in calamitatem incidit, quae maxime generoso amico indigeret. Seruus enim illius Syrus nomine et patria, societate cum sacrilegis quibusdam inita, ingressus cum illis est templum Anubidis. Hi spoliato Deo, phialas ex auro duas, et sceptrum aureum ipsum quoque, et canino capite sigilla Dei argentea aliaque id genus, deponunt apud Syrum omnia. Deinde incidentes *in vincula* (deprehensi enim fuerant venden-

instituti. Aduerso fluuio nauigauit Demetrius, sed non vno tenore, verum vt passim ad dextram, ad sinistram excurreret. Quin plusquam perfecti ratio etiam hic habenda: sermo est de profectione; iam poterat occupatus esse in reditu. *Gesner.*

τες) ἅπαντα εὐθὺς ἔλεγον ςρεβλώμενοι ἐπὶ τῷ τροχῷ, καὶ ἀγόμενοι ἦκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ τὰ φώρια ἐξέφερον ὑπὸ κλίνῃ τινὶ ἐν σκοτεινῷ κείμενα. ὅ, τε ἂν Σύρος ἐδέδετο εὐθὺς, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντίφιλος· ὅτος μὲν καὶ μεταξὺ ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου ἀνασπασθεὶς· ἐβοήθει δὲ ἑδεὶς, ἀλλὰ καὶ οἱ τέως ἑταῖροι, ἀπεςρέφοντο ὡς τὸ Ἀνουβείδιον σεσυληκότα, καὶ ἀσέβημα αὐτῶν ἡγοῦντο εἶναι, εἰ συνέπιόν ποτε ἢ συνεισιάθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντες, ἅπαντα ἐκ τῆς οἰκίας συσκευασάμενοι, ᾤχοντο φεύγοντες.

Ἐδέδετο ἂν ὁ ἄθλιος Ἀντίφιλος πολὺν ἤδη χρόνον, ἁπάντων, ὅσοι ἦσαν κακοῦργοι ἐν τῷ δεσμω-

vendentes aliquid) omnia ſtatim, rota cum torquerentur faſſi ſunt, ductique in hoſpitium Antiphili venerunt, protuleruntque res furtiuas ſub lectulo quodam in obſcuro iacentes. Syrus ergo vinctus ſtatim eſt, et herus illius Antiphilus; hic quidem, dum magiſtrum audit, abſtractus, auxiliante nemine, ſodalibus qui adhuc fuerant, eum, velut qui Anubidis aedem ſacrilegio violaſſet, auerſantibus, impiatoſque ſe putantibus, ſi quando cum ipſo compotationem aut coenam obiiſſent. Caeteri autem ſerui duo, conuaſatis, quae in domo erant, omnibus, aufugere.

29. Vinctus igitur miſer Antiphilus iam ſatis diu, et pro impuriſſimo omnium, quotquot ma-

δεσμωτηρίῳ, μιαρώτατος εἶναι δοκῶν. καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δεσμῶν Αἰγύπτιος, δεισιδαίμων ἄνθρωπος ᾤετο χαριεῖσθαι καὶ τιμωρήσειν τῷ θεῷ, βαρὺς τῷ Ἀντιφίλῳ ἐφεσώς. εἰ δ' ἀπολογοῖτό ποτε λέγων, ὡς ἐδὲν τοιοῦτον εἴργασται, ἀναίσχυντος ἐδόκει, καὶ πολὺ πλέον ἐπὶ τούτῳ ἐμισεῖτο. ὑπενόει τοιγαρῦν ἤδη, καὶ πονήρως εἶχεν, οἷον εἰκὸς χαμαὶ καθεύδοντα, καὶ τῆς νυκτὸς ἐδὲ ἀποτείνειν τὰ σκέλη δυνάμενον, ἐν τῷ ξύλῳ κατακεκλεισμένα· τῆς μὲν γὰρ ἡμέρας ὁ κλοιὸς ἥκει, καὶ ἡ ἑτέρα χεὶρ πεπεδημένη· εἰς δὲ τὴν νύκτα ἔδει ὅλον καταδεδεσθαι· καὶ μὴν καὶ τὲ οἰκήματος ἡ δυσοσμία, καὶ τὸ πνίγος, ἐν ταυτῷ πολλῶν δεδεμένων, καὶ ἐςενοχωρημένων, καὶ

lefici in carcere erant, habitus fuerat: et commentariensis Aegyptius, superstitiosus homo, putabat gratum facere se Deo, et illius vlcisci iniurias, si grauis instaret Antiphilo. Si vero quando caussam diceret, se nihil tale fecisse, impudens videbatur, maiorique eam ipsam ob caussam erat in odio. Iam igitur aegrotabat aliquantum, et male habebat, vt probabile erat qui iaceret humi, et ne noctu quidem extendendorum pedum facultatem haberet, inclusorum nempe neruo: interdiu enim numella sufficiebat, et manus altera compedita: noctu autem vinciri totum oportebat. Verum etiam foedus odor carceris, et aestus, multis in eodem loco vinctis et anguste confertis, vix

καὶ μόλις ἀναπνεόντων, καὶ τὸ σιδήρεον ὁ ψόφος, καὶ ὕπνος ὀλίγος, ταῦτα πάντα χαλεπὰ ἦν καὶ ἀφόρητα, οἵῳ ἀνδρὶ ἐκείνων ἀήθει, καὶ ἀμελετήτῳ πρὸς ἔτω σκληρὰν τὴν δίαιταν.

Ἀπαγορεύοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ μηδὲ σῖτον αἱρεῖσθαι θέλοντος, ἀφικνεῖται ποτε καὶ ὁ Δημήτριος, ἀδὲν εἰδὼς τῶν ἤδη γεγενημένων. καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον δρομαῖος ἐλθὼν, τότε μὲν οὐκ εἰσεδέχθη· ἑσπέρα γὰρ ἦν· καὶ ὁ δεσμοφύλαξ πάλαι κεκλεικὼς τὴν θύραν ἐκάθευδε, φρουρεῖν τοῖς οἰκέταις παρακελευσάμενος· ἕωθεν δὲ εἰσέρχεται, πολλὰ ἱκετεύσας· καὶ παρελθὼν ἐπιπολὺ μὲν ἐζήτει τὸν Ἀντίφιλον, ἄδηλον ὑπὸ τῶν κακῶν γεγενη-

vixque respirantibus, et ferri stridor, et parum somni; haec omnia difficilia erant atque intolerabilia, velut insueto talium viro, et ad durum adeo victum non exercitato.

30. Iam despondebat animum, iam nec cibum capere volebat; cum tandem redit etiam Demetrius, nihil eorum sciens quae contigissent. Vbi vero resciuit vt erat, curriculo statim veniens ad carcerem, tum quidem non admittitur: erat enim vespera, commentariensis clausa diu ianua quiescebat, custodia reliqua seruis tradita. Mane autem, cum multum supplicasset, intro mittitur. Ingressus ergo diu requirit Antiphilum, qui iam prae malis nosci vix poterat, et circum-

γενημένον, καὶ περιϊὼν ἀνεσκοπεῖτο καθ' ἕκαςον τῶν δεδεμένων, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τὰς οἰκείας νεκρὰς, ἤδη ἑώλων ὄντων ἀναζητοῦντες ἐν ταῖς παρατάξεσι. καὶ εἴ γε μὴ τὔνομα ἐβόησεν, Ἀντίφιλον Δεινομένους, κἂν ἐπιπολὺ ἠγνόησεν αὖν ὅςις ἦν, τοσοῦτον ἠλλακτο ὑπὸ τῶν δεινῶν. ὡς δὲ τὴν φωνὴν αἰσθόμενος ἀνεβόησε, καὶ προσιόντος, διαςείλας τὴν κόμην, καὶ ἀπαγαγὼν αὐχμηρὰν καὶ συμπεπιλημένην, ἔδειξεν αὐτὸν ὅςις ἦν, ἄμφω μὲν αὐτίκα πίπτουσιν ἰλιγγιάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ θέᾳ. χρόνῳ δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀντίφιλον ὁ Δημήτριος, καὶ σαφῶς ἕκαςα ὡς εἶχεν ἐκπυθόμενος παρ' αὐτοῦ, θαρρεῖν τε παρακελεύεται· καὶ διε-

λὼν

iens singulos vinctorum inspicit, vt solent qui suos mortuos, iam corruptos, requirunt in acie. Et nisi nomen exclamasset, Antiphilum Dinomenis F. diutius etiam, quis esset, ignoraturus erat, adeo malis illis immutatus fuerat. Cum vero voce agnita exclamaret, et illi accedenti, dimouens atque abducens a vultu comam squalidam conciliatamque, se quis esset ostenderet; ambo quidem statim, vertigine ab inexpectato spectaculo correpti, concidunt. Spatio autem temporis recipiens se pariter, atque Antiphilum *recreans* Demetrius, distincte singula vti se haberent ab eo cum scisciitando comperisset, bono illum animo esse iubet, et diuiso palliolo dimi-

dia

λων τὸ τριβώνιον, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ ἐκείνῳ δίδωσιν, ἃ εἶχε πιναρὰ καὶ ἐκτετριμμένα ῥάκη περισπάσας.

Καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, πάντα τρόπον συνῆν, ἐπιμελούμενος αὐτοῦ καὶ θεραπεύων. παραδὰς γὰρ ἑαυτὸν τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις, ἕωθεν εἰς μέσην ἡμέραν, οὐκ ὀλίγον ἀπέφερεν ἀχθοφορῶν. εἶτ' ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἔργου, μέρος μὲν τοῦ μισθοῦ τῷ δεσμοφύλακι καταβαλὼν, τιθασσὸν αὐτῷ καὶ εἰρηνικὸν ἀπειργάζετο αὐτόν· τὸ λοιπὸν δὲ εἰς τὴν τοῦ φίλου θεραπείαν ἱκανῶς αὐτῷ διήρκει, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας συνῆν τῷ Ἀντιφίλῳ παραμυθούμενος· ἐπεὶ δὲ νὺξ καταλάβοι, ὀλίγον πρὸ τῆς θύρας τοῦ δεσμωτηρίου, ῥιβάδιόν τι

dia ipse parte amicitur, alteram dat illi, detractis sordidis detritisque, quos habuerat, pannis.

31. Atque ab eo inde tempore, quocumque modo poterat, cum illo erat, curam illi et ministerium suum accommodans. Locata enim mercatoribus in portu opera sua, a mane inde ad meridiem, non paruam pro gestandis oneribus *mercedem* referebat. Tum rediens ab opere, parte mercedis commentariensi soluta, mansuetum sibi illum ac placatum reddebat, reliquum autem ad amicum curandum sufficiebat. Ac interdiu erat cum Antiphilo eius solandi caussa; nocte autem ingruente non procul a ianua car-

τι ποιησάμενος, καὶ φύλλα ὑποβαλλόμενος, ἀνεπαύετο. χρόνον μὲν ἔν τινα ἔτω διῆγον, εἰσιὼν μὲν ὁ Δημήτριος ἀκωλύτως, ἐφῶν δὲ φέρων τὴν συμφορὰν ὁ Ἀντίφιλος.

Ἕτερον δὲ ἀποθανόντος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ λῃστοῦ τινος ὑπὸ φαρμάκων, ὡς ἐδόκει, φυλακή τε ἀκριβὴς ἐγένετο, καὶ ἐκέτι παρῆν τις ἐς τὸ οἴκημα τῶν λελυμένων. ἐφ' οἷς ἀπορῶν καὶ ἀνιώμενος, ἐκ ἔχων ἄλλως παρεῖναι τῷ ἑταίρῳ, προσαγγέλλει ἑαυτὸν προσελθὼν τῷ συναρμοστῇ 14), ὡς εἴη κεκοινωνηκὼς τῆς ἐπὶ τὸν Ἄνυβιν ἐπι-

ceeris, in lectulo quem substratis sibi foliis fecerat, quiescebat. Aliquanto igitur tempore hunc in modum vixere, intrans nullo prohibente Demetrius, Antiphilus autem lenius ita ferens calamitatem.

32. Postea, cum latro aliquis in carcere mortuus esset a veneno, vt putabatur: et custodia accurate fieri, nec admitti quisquam solutorum in carcerem. Qua de re inops consilii et aegre ferens, cum alia conditione adesse non posset amico, Legatum Praefecti adiens ipse se defert, ac si expeditionis contra Anubin susceptae socius fuisset.

14. Συναρμοστῇ] Vti supra c. 17. τὸν ἁρμοστὴν, *Proconsulem*, *Praesidem* certe et *Rectorem* Provinciae *Ordinarium* intelligebam: ita hic συναρμοστὴν *Legatum* dici arbitror, cui manda-

ta

ἐπιβελῆς. ὡς δὲ τᾶτο εἶπεν, ἀπήγετο εὐθὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἀχθεὶς παρὰ 15) τὸν Ἀντίφιλον (τᾶτο γὰν μόλις πολλὰ ἱκετεύσας τὸν δεσμοφύλακα ἐξεργάσατο παρὰ αὐτᾶ πλησίον τῷ Ἀντιφίλῳ καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ κλοιῷ δεδέσθαι) ἔνθα δὴ καὶ μάλιςα ἔδειξε τὴν εὔνοιαν

fuisset. His autem dictis abducitur statim in carcerem, et [ductus] ad Antiphilum. Hoc enim aegre multum supplicans a commentariensi impetrauerat, vt prope Antiphilum, et numellis iisdem includeretur. Hic ergo vel maxime be-

R 5 neuo-

ta a Praeside iurisdictio. Non missos esse in Aegyptum Senatorios viros, Proconsules aut Propraetores, cum fascibus, sed ἐπάρχους Praefectos Augustales, minori et equestri dignitate homines, notum est, et monuit *Spanh.* diss. 10, 1. p. 92. Interim hoc tamen manet, Luciano ἁρμοςὴν esse magistratum ordinarium, συναρμοςὴν, eius vicarium. Ille ὁ τὴν Αἴγυπτον ἐπιτετραμμένος paullo post vocatur. *Gesner.*

15. Καὶ ἀχθεὶς παρὰ] Sentio hic aliquid a facilitate et candore Luciani alienum. Non offenderer, si illud ἀχθεὶς abesset, quod vt signarem, *ductus* in versione latina vncis inclusi. Sed potest fieri, vt pro ἀχθεὶς aliud verbum dederit auctor, quod melius huc conueniat. *Gesner.*

νοιαν, ἣν εἶχε πρὸς αὐτὸν, ἀμελῶν μὲν τῶν κατ' ἑαυτὸν δεινῶν· καίτοι ἐνόσησε καὶ αὐτός· ἐπιμελούμενος δὲ ὅπως ἐκεῖνος μάλιστα καὶ καθευδήσει, καὶ ἧττον ἀνιάσεται· ὥστε ῥᾷον ἔφερον μετ' ἀλλήλων κακοπαθοῦντες.

Χρόνῳ δὲ καὶ τοιόνδε τι προσπεσὸν ἔπαυσεν ἐπὶ πλέον αὐτὰς δυστυχοῦντας· εἷς γὰρ τῶν δεδεμένων, ἐκ οἷδ' ὅθεν ῥίνης εὐπορήσας, καὶ συνωμότας πολλὰς τῶν δεσμωτῶν προσλαβὼν, ἀποπρίει τε τὴν ἅλυσιν, ἢ ἐδέδεντο ἑξῆς, τῶν κλοιῶν εἰς αὐτὴν διειρομένων, καὶ ἀπολύει ἅπαντας· οἱ δὲ ἀποκτείναντες εὐμαρῶς ὀλίγους ὄντας τοὺς φύλακας, ἐκπηδῶσιν ἀθρόοι. ἐκεῖνοι μὲν ἓν τὸ παραυτίκα, ἔνθα ἐδύνατο ἕκαστος, διασπαρέν-

neuolentiam declarauit, qua illum complecteretur: qui ſua mala negligeret, quamuis ipſe quoque aegrotans, curaretque, vt ille et quieſceret plurimum, et minus affligeretur. Itaque paullo lenius ferebant mala communia.

33. Aliquamdiu poſt vero eiuſmodi quiddam incidens, vlteriori illorum infelicitati finem impoſuit. Vinctorum enim vnus limae copiam neſcio vnde nactus, aſſumtis in coniurationem compeditorum pluribus, diſſecat catenam qua deinceps vincti erant, inſertis in illam numellis, et ſoluit omnes. At illi interfectis facile paucis cuſtodibus, cateruatim erumpunt. Atque iſti in praeſens diſperſi quo quiſque poterat, plerique poſtea

σπαρέντες, ὕςερον συνελήφθησαν οἱ πολλοί. ὁ Δημήτριος δὲ καὶ ὁ Ἀντίφιλος κατὰ χώραν ἔμειναν, καὶ τὸν Σύρον λαβόμενοι ἤδη ἀπιόντας. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, μαθὼν ὁ τὴν Αἴγυπτον ἐπιτετραμμένος τὸ συμβεβηκὸς, ἐπ' ἐκείνους μὲν ἔπεμψε τοὺς διωξομένους, μεταςειλάμενος δὲ τὸν ἀμφὶ τὸν Δημήτριον, ἀπέλυσε τῶν δεσμῶν, ἐπαινέσας ὅτι μόνοι οὐκ ἀπέδρασαν· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοί γε ἠγάπησαν, ὅτως ἀφιέμενοι· ἐβόα δὲ ὁ Δημήτριος, καὶ δεινὰ ἐποίει, ἀδικεῖσθαι σφᾶς ἐ σμικρὰ, εἰ δόξουσι κακοῦργοι ὄντες, ἐλεῶ ἢ ἐπαίνῳ τοῦ μὴ ἀποδρᾶναι, ἀφεῖσθαι. καὶ τέλος ἠνάγκασαν τὸν δικαςὴν, ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσαι. ὁ δὲ ἐπεὶ ἔμαθεν ἀδὴν ἀδικοῦντας, ἐπαινέ-

postea comprehensi sunt. Demetrius autem atque Antiphilus suo loco manserant, et Syrum quoque prehenderant iam abeuntem. Luce orta, cum audisset Praefectus Aegypti, quid factum esset, ad illos quidem persequendos mittit; arcessitum autem cum amico Demetrium vinculis liberauit, collaudatos, quod soli non aufugissent. Verum illi non satis habebant se ita dimitti; sed proclamat Demetrius, et graui oratione ostendit, iniuriam sibi fieri non paruam, si videantur, cum malefici essent, vel misericordia dimissi, vel vt praemium fugae non tentatae haberent. Et coëgerunt denique iudicem, vt accurate caussam exquireret. Ille vero, cognito, nihil mali ab iis admis-

ἐπαινέσας αὐτοὺς, τὸν Δημήτριον δὲ καὶ πάνυ θαυμάσας, ἀφίησι, παραμυθησάμενος ἐπὶ τῇ κολάσει, ἣν ἠνέσχοντο ἀδίκως δεθέντες, καὶ ἑκάτερον δωρησάμενος παρ' αὐτῷ, δραχμαῖς μὲν μυρίαις τὸν Ἀντίφιλον, δὶς τοσαύταις δὲ τὸν Δημήτριον.

Ὁ μὲν ἓν Ἀντίφιλος ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστίν. ὁ δὲ Δημήτριος, καὶ τὰς αὐτῷ δισμυρίας ἐκείνῳ καταλιπὼν, ᾤχετο ἀπιὼν εἰς τὴν Ἰνδικὴν, παρὰ τὲς Βραχμᾶνας, τοσᾶτον εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀντίφιλον, ὡς συγγνωςὸς ἂν εἰκότως νομίζοιτο, ἤδη ἀπολιπὼν αὐτόν· ἄτε χὰρ αὐτὸς δεῖσθαι τῶν χρημάτων, ἓς ἂν αὐτὸς ᾖ ὅπερ ἐςὶν, ἀρκεῖσθαι ὀλίγοις δυνάμενος· ἄτε ἐκείνῳ ἔτι

admissum, collaudans eos, Demetrium etiam vehementer admiratus, dimittit; consolansque de poena, quam iniuste vincti subierant, et muneribus e sua re familiari afficiens vtrumque, Antiphilum decies mille drachmis, altero tanto autem Demetrium.

34. Atque Antiphilus nunc adhuc in Aegypto est. Demetrius vero, etiam suis vicies mille illi relictis, in Indiam profectus est ad Brachmanos, sic alloquutus Antiphilum, *Sibi veniam merito dandam videri, qui iam illum relinqueret: neque enim se indigere opibus, quoad idem esset, hoc est talis, qui paucis contentus posset viuere; neque illi opus esse*

ἔτι δεῖν φίλε, εὐμαρῶν αὐτῷ τῶν πραγμάτων γεγενημένων. Τοιᾶτοι, ὦ Τόξαρι, οἱ Ἕλληνες φίλοι. εἰ δὲ μὴ προδιεβεβλήκεις ἡμᾶς, ὡς ἐπὶ ῥήμασι μέγα φρονοῦντας, καὶ αὐτὰς ἂν σοι τὰς λόγας διεξῆλθον πολλὰς καὶ ἀγαθὰς ὄντας, ἃς ὁ Δημήτριος εἶπεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ὑπὲρ αὐτᾶ μὲν ἀδὲν ἀπολογέμενος, ὑπὲρ τᾶ Ἀντιφίλε δέ, καὶ δακρύων προσέτι καὶ ἱκετεύων, καὶ τὸ πᾶν ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος, ἄχρι μαστιγέμενος ὁ Σύρος ἀμφοτέρας ἀφίησιν αὐτάς.

Ἐγὼ μὲν ἓν τάτας ὀλίγας ἀπὸ πλειόνων, ἃς πρώτας ἡ μνήμη ὑπέβαλε, διηγησάμην σοι ἀγαθὰς καὶ βεβαίας φίλας. καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη καταβὰς ἀπὸ τᾶ λόγε, σοὶ τὴν ῥήτραν παραδίδωμι·

esse amico, cuius iam res in facili essent. Tales, Toxari, sunt amici Graeci. Nisi vero iam ante nos accusassis, qui verbis gloriari soleamus; ipsos quoque sermones tibi referrem, multos illos et bonos, quos Demetrius habuit in iudicio, pro se ille quidem caussae nihil dicens, verum pro Antiphilo, lacrumans insuper et supplicans, et in se recipiens omnia, donec flagellis tortus Syrus ambos absoluit.

35. Ego quidem igitur paucos hosce de multis, quos primos subiecit memoria, tibi enarraui bonos firmosque amicos. Quod superest iam decedens, agendi partes tibi trado. Tu vero ne dete-

δίδωμι· σὺ δὲ ὅπως μὴ χείρας ἐρεῖς τὰς Σκύθας, ἀλλὰ πολλῷ τούτων ἀμείνας, αὐτῷ σοι μελήσει, εἴ τι καὶ τῆς δεξιᾶς πεφρόντικας, ὡς μὴ ἀποτμηθείης αὐτήν. ἀλλὰ χρὴ ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι· ἐπεὶ καὶ γελοῖα ἂν πάθοις, Ὀρέστην μὲν καὶ Πυλάδην πάνυ σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ὑπὲρ δὲ τῆς Σκυθίας φαῦλος ῥήτωρ φαινόμενος. ΤΟΞ. Εὖγε, ὦ Μνήσιππε, ὅτι καὶ παροτρύνεις με πρὸς τὸν λόγον, ὥσπερ ἀ πάνυ σοι μέλον, εἰ ἀποτμηθείης τὴν γλῶτταν, κρατηθεὶς ἐν τοῖς λόγοις· πλὴν ἄρξομαί γε ἤδη, μηδὲν ὥσπερ σὺ καλλιλογησάμενος, ἀ γὰρ Σκυθικὸν τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐπειδὰν τὰ ἔργα ὑπερφθέγγηται τοὺς λόγους. προσδοκήσεις δὲ μηδὲν τοιοῦτο παρ'

deteriores dicas Scythas, ſed multum his meliores, tibi ipſi curae erit, ſi quidem dextram curas, ne tibi praecidatur. Sed oportet te virum fortem eſſe: alioquin ridiculus fueris qui, Oreſte et Pylade plane Sophiſtarum arte abs te laudatis, pro Scythia tua malus orator videare. TOX. Bene facis, Mneſippe, quod etiam incitas me ad orationem, quaſi non vehementer labores, ne praecidatur tibi lingua, ſi victus oratione fueris. Verum iam ſtatim incipiam, nihil ſtudens, vti tu, verborum elegantiae: neque enim Scythicum iſtuc, praeſertim vbi res ipſae magis quam verba loquuntur. Expectabis autem nihil tale a nobis, qualis

παρ' ἡμῶν, οἷα σὺ διεξελήλυθας ἐπαινῶν, εἴ τις ἄπρεπον ἔγημεν αἰσχρὰν γυναῖκα, ἢ εἴ τις ἀργύριον ἐπέδωκε γαμουμένῃ θυγατρὶ Φίλου ἀνδρὸς, δύο τάλαντα, καὶ, νὴ Δί', εἴ τις παρέσχεν ἑαυτὸν δεδησόμενον, ἐπὶ προδήλῳ τῷ μικρὸν ὕστερον λυθήσεσθαι. πάνυ γὰρ εὐτελῆ ταῦτα, καὶ μεγαλεργὸν ἐν αὐτοῖς ἢ ἀνδρεῖον ἔνι ἐδέν.

Ἐγὼ δέ σοι διηγήσομαι φόνους πολλοὺς, καὶ πολέμους, καὶ θανάτους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν' εἰδῇς ὡς παιδιὰ τὰ ὑμέτερά ἐστι, παρὰ τὰ Σκυθικὰ ἐξετάζεσθαι. καίτοι οὐδὲ ἀλόγως αὐτὸ πεπόνθατε, ἀλλὰ εἰκότως τὰ μικρὰ ταῦτα ἐπαινεῖται· ἐδὲ γὰρ ἐδέ εἰσιν ὑμῖν ἀφορμαὶ ὑπερμεγέθεις πρὸς ἐπίδειξιν φιλίας, ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ

qualia tu retulisti, cum laudares, si quis indotatam deformemque vxorem duxit, aut si quis pecuniam dedit nubenti filiae amici, duo talenta, et, per Iouem, si quis vinciendum se praebuit, cum manifestum esset, paullo post solutum iri. Valde enim ista vilia, et magnificum in illis aut virile adeo nihil quidquam inest.

36. Ego vero tibi enarrabo caedes multas, et bella, et mortes pro amicis *susceptas*, vt scias ludum esse vestra, cum Scythicis si comparentur. Quamquam non praeter rationem illud vobis accidit, sed conueniens est illa parua a vobis laudari. Neque enim sunt vobis occasiones ingentes ostendendae amicitiae, in alta pace viuentibus:

θείᾳ βιᾶσιν, ὥσπερ οὐδ' ἐν γαλήνῃ μάθοις, εἰ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἐςί· χειμῶνες γὰρ δεήσει σοὶ πρὸς τὴν διάγνωσιν· παρ' ἡμῖν δὲ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι, καὶ ἢ ἐπελαύνομεν ἄλλοις, ἢ ὑποχωρᾶμεν ἐπιόντας, ἢ συμπεσόντες ὑπὲρ νομῆς ἢ λείας μαχόμεθα· ἔνθα μάλιςα δεῖ φίλων ἀγαθῶν, καὶ διὰ τᾶτο ὡς βεβαιότατα συντιθέμεθα τὰς φιλίας, μόνον τᾶτο ὅπλον ἄμαχον καὶ δυσπολέμητον εἶναι νομίζοντες.

Πρότερον δέ σοι εἰπεῖν βέλομαι, ὃν τρόπον ποιούμεθα τὰς φιλίας, οὐκ ἐκ τῶν πότων, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδ' εἰ συνέφηβός τις, ἢ γείτων ἦν· ἀλλ' ἐπειδάν τινα ἴδωμεν ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ μεγάλα ἐργάσασθαι δυνάμενον, ἐπὶ τᾶτον ἅπαντες

bus: vt nec per ſerenum diſcas, bonuſne ſit gubernator; tempeſtate enim ad faciendum illud tibi iudicium opus eſt. Apud nos autem bella perpetua, qui aut inuadamus alios, aut excipiamus qui nos aggrediuntur, aut ſubita concurſione pro paſcuis aut praeda pugnemus. Hic maxime amicis bonis opus eſt. Et hanc ob rem quam firmiſſime coiamus amicitias, ſolum hoc telum inuictum et vix ſuperabile eſſe rati.

37. Prius autem dicere tibi volo, qua ratione faciamus amicos; non de commiſſationibus vti vos, neque ſi quis aequalis inde ab adoleſcentia, aut vicinus ſit; ſed ſi quem videamus virum fortem, et magnis rebus gerendis aptum; ad hunc

feſti-

τες σπεύδομεν. καὶ ὅπερ ὑμεῖς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ τῶν φίλων ποιεῖν ἀξιοῦμεν, ἐπιπολὺ μνηςευόμενοι, καὶ πάντα ὁμοῦ πράττοντες, ὡς μὴ διαμαρτάνοιμεν τῆς φιλίας, μηδὲ ἀπόβλητοι δόξωμεν εἶναι. κἀπειδὰν προκριθείς τις ἤδη φίλος ᾖ, συνθῆται τὸ ἀπὸ τούτου, καὶ ὅρκος ὁ μέγιςος, ἢ μὴν καὶ βιώσεσθαι μετ' ἀλλήλων, καὶ ἀποθανεῖσθαι, ἢν δέῃ, ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον· καὶ οὕτω ποιοῦμεν. ἀφ' οὗ γὰρ ἐντεμόντες ἅπαξ τοὺς δακτύλους, ἐνςαλάξωμεν τὸ αἷμα εἰς κύλικα, καὶ τὰ ξίφη ἄκρα βάψαντες, ἅμα ἀμφότεροι ἐπισχόμενοι πίωμεν, οὐκ ἔςιν ὅ, τι τὸ μετὰ τοῦτο ἡμᾶς διαλύσειεν ἄν. καὶ ἐφεῖται δὲ τὸ μέγιςον ἄχρι τριῶν ἐς τὰς σύνθηκας εἰσιέναι· ὡς ὅςις ἂν πολύφιλος ᾖ, ὅμοιος

festinamus omnes, et quod vos in nuptiis, hoc nos in amicis *conciliandis* facere operae pretium censemus, multum procantes, et omnia simul agentes, ne excidamus amicitia, nec reiiculi esse videamur. Et si quis praelatus *aliis*, *et* iam amicus sit; fedus deinde et iusiurandum maximum, *victurum simul*, *et moriturum*, *si opus sit*, *vnum pro altero*. Et sic facimus. A quo enim tempore incisis semel digitis instillauerimus sanguinem in calicem, et intinctis gladiorum mucronibus, simul ambo admoto *ore* biberimus; nihil est quod post ea nos dissoluat. Ac permissum est ternos summum tale fedus inire. Nam quisquis multos habet amicos, ille similis nobis

ὅμοιος ἡμῖν δοκεῖ ταῖς κοιναῖς ταύταις, καὶ μοιχευομέναις γυναιξί. καὶ οἰόμεθα ἐκεῖθ' ὁμοίως ἰσχυρὰν τὴν Φιλίαν αὐτῶν εἶναι, πρὸς πολλὰς εὐνοίας διαιρεθεῖσαν.

Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν Δανδάμιδος πρώην γενομένων. ὁ γὰρ Δάνδαμις ἐν τῇ πρὸς Σαυροματας συμπλοκῇ, ἀπαχθέντος αἰχμαλώτου Ἀμιζώκου τοῦ Φίλου αὐτοῦ. μᾶλλον δὲ πρότερον ὀμοῦμαί σοι τὸν ἡμέτερον ὅρκον, ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἐν ἀρχῇ διωμολογησάμην, ἐ μὰ γὰρ τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην, ἀδὲν πρὸς σέ, ὦ Μνήσιππε, ψεῦδος ἐρῶ περὶ τῶν Φίλων τῶν Σκυθικῶν. ΜΝΗΣ. Ἐγὼ μὲν οὐ πάνυ σε ὀμνύοντος ἐδεόμην, σὺ δὲ ὅμως εὖ ποιῶν ἀδένα θεῶν ἐπωμόσω.

videtur vulgaribus illis et adulteris mulieribus: putamusque non amplius aeque firmam illius amicitiam esse, per multas beniuolentias diuisam.

38. Incipiam vero ab Dandamidis rebus, quae nuper demum contigere. Dandamis nimirum in praelio cum Sauromatis abducto in captiuitatem Amizoco amico suo —. quin prius iurabo tibi nostrum iusiurandum, quandoquidem hoc etiam initio mihi tecum conuenit, Non ego, ita me Ventus et Acinaces, mendacium apud te, Mnesippe, dicam de amicis Scythicis. MNES. Equidem non valde opus habeo tuo iureiurando. Interim bene est, quod per Deum nullum iurasti.

σω. ΤΟΞ. Τί σὺ λέγεις; ἃ σοι δοκεῖσιν, ὁ Ἄνεμος καὶ ὁ Ἀκινάκης, θεοὶ εἶναι; ἄτως ἄρα ἠγνόησας, ὅτι ἀνθρώποις μεῖζον ἐδέν ἐςι ζωῆς τε καὶ θανάτε; ὁπόταν ἂν τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην ὀμνύομεν, ταῦτα ὀμνύομεν, ὡς τὸν μὲν Ἄνεμον, ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν Ἀκινάκην δὲ, ὅτι ἀποθνήσκειν ποιεῖ. ΜΝΗΣ. Καὶ μὴν εἰ διά γε τεῦτο, καὶ ἄλλε ἂν ἔχοιτε πολλὰς θεὰς, οἷος ὁ Ἀκινάκης ἐςὶ, τὸν ὀϊςὸν, καὶ τὴν λόγχην, καὶ κώνειον, καὶ βρόχον, καὶ τὰ τοιαῦτα. ποικίλος γὰρ ἔτος ὁ θεὸς ὁ θάνατος, καὶ ἀπείρας τὰς ἐφ' ἑαυτὸν παρέχεται ἀγέσας ὁδές. ΤΟΞ. Ὁρᾷς, τεῦτο ὡς ἐριςικὸν ποιεῖς, καὶ δικανικὸν, ὑποκρέων μεταξὺ καὶ διαφθείρων με τὸν λόγον· ἐγὼ

ſti. TOX. Quid ais? Non videntur tibi Dii eſſe Ventus et Acinaces? Adeo ignoras, nihil maius eſſe vita et morte hominibus? Cum ergo Ventum iuramus et Acinacem: eatenus iuramus, quatenus, vitae cauſſa Ventus *(aër)* eſt, Acinaces vero mortem efficit. MNES. Verum ſi propter iſta, etiam alios multos habueritis Deos, qualis eſt Acinaces; Sagittam, et Haſtam, et Cicutam, et Laqueum, ac talia. Varius enim Deus ille Mors eſt, infinitas praebet, quae ducant ad ſe, vias. TOX. Vides, quam contentioſe illud agas et inſtar rabulae, interpellans et peruertens orationem meam. At ego dum tu di-

ἐγὼ δὲ ἡσυχίαν ἦγον, σῷ λέγοντος. ΜΝΗΣ. Ἀλλ' ἐκ αὖθις γε, ὦ Τόξαρι, ποιήσω τοῦτο, πάνυ γὰρ ὀρθῶς ἐπετίμησας· ὥςε θαῤῥῶν, τό γε ἐπὶ τούτῳ λέγε, ὡς μηδὲ παρόντος ἐμοῦ τοῖς λόγοις, ἕτω σιωπήσομαί σοι.

ΤΟΞ. Τετάρτη μὲν ἦν ἡμέρα τῆς φιλίας Δανδαμιδι καὶ Ἀμιζώκη, ἀφ' οὗ τὸ ἀλλήλων αἷμα συνεπεπώκεσαν· ἦκον δὲ ἡμῖν ἐπὶ τὴν χώραν Σαυρομάται. μυρίοις μὲν ἱππεῦσιν· οἱ πεζοὶ δὲ, τρὶς τοσοῦτοι ἐπεληλυθέναι ἐλέγοντο. οἷα δὲ ἐ προειδομένοις τὴν ἔφοδον αὐτῶν ἐπιπεσόντες, ἅπαντας μὲν τρέπεσι, πολλοὺς δὲ τῶν μαχίμων κτείνεσι· τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἀπάγεσι,

cebas, quietus eram. MNES. At non iterum certe, Toxari, hoc faciam. Omnino enim recte me increpuisti. Itaque audacter, quae sequuntur dicito: quasi nec intersim tuo sermoni, ita silentium tibi praestabo.

39. TOX. Quartus dies processerat amicitiae Dandamidi et Amizocae, ex quo sanguinem alter alterius una biberant: cum regionem nostram invadunt Sauromatae decem millibus equitum: pedestrium vero copiarum tertium tantum contra nos venisse dicebatur. Cum autem nos imprudentes huius inuasionis opprimerent, vertunt *in fugam* omnes, multosque armatorum interficiunt, alios autem abducunt viuos, praeterquam

si

ἀγχοτί, πλὴν εἴ τις ἔφθη διανηξάμενος εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ἡμῖν τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοπέδου, καὶ μέρος τῶν ἁμαξῶν ἦν· ἔτω γὰρ ἐστηνώσαμεν ποτε, οὐκ οἶδα ὅ, τι δόξαν τοῖς ἀρχιστράτοις ἡμῶν, ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Τανάϊδος. εὐθὺς ἐν ᾗ τε λεία περιηλαύνετο, καὶ τὰ αἰχμάλωτα συνείχετο, καὶ τὰς σκηνὰς διήρπαζον, καὶ τὰς ἁμάξας κατελαμβάνοντο, αὐτάνδρους τὰς πλείσας ἁλισκομένας. καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακίδας, καὶ τὰς γυναῖκας. ἡμεῖς δὲ ἠνιώμεθα τῷ πράγματι.

Ὁ δὲ Ἀμιζώκης ἀγόμενος, ἐαλώκει γὰρ, ἐβόα τὸν Φίλον ὀνομαστὶ, κακῶς δεδεμένος, καὶ ὑπεμίμνησκε τῆς κύλικος, καὶ τοῦ αἵματος. ὧν ἀκούσας

si quis satis celeriter in alteram ripam fluminis transnataret, vbi nobis dimidius exercitus, et pars plaustrorum erat; sic enim tum castra posueramus, nescio quo consilio ducum nostrorum, ad vtramque ripam Tanais. Statim ergo praeda abduci, captiua *corpora* comprehendi, diripi tabernacula, plaustra capi cum ipsis pleraque vectoribus. Et in oculis nostris contumeliam inferebant pellicibus nostris atque vxoribus: quae res pessime nos habuit.

40. Amizoces autem cum duceretur, captus enim erat, nominatim inclamat amicum, duriter vinctus, et calicis admonet sanguinisque.

ἀκέσας ὁ Δάνδαμις, ἀδὲν ἔτι μελλήσας, ἁπάντῶν ὁρώντων, διανήχεται εἰς τὰς πολεμίους· καὶ οἱ μὲν Σαυρομαται, διηρημένοι τὰς ἄκοντας, ὥρμησαν ἐπ' αὐτὸν ὡς κατακεντήσοντες· ὁ δὲ ἐβόα τὸν Ζίριν. τᾶτο δὲ ἤν τις εἴπῃ, ἀκέτι φονεύκασιν αὐτὸν, ἀλλὰ δέχονται, ὡς ἐπὶ λύτροις ἥκοντα καὶ δὴ ἀναχθεὶς πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀπῄτει τὸν φίλον· ὁ δὲ λύτρα ᾔτει· μὴ γὰρ προήσεσθαι, εἰ μὴ μεγάλα ὑπὲρ αὐτᾶ λάβῃ. ὁ Δάνδαμις δὲ, ἃ μὲν εἶχον, φησίν, ἅπαντα διήρπαται ὑφ' ὑμῶν, εἰ δέ τι δύναμαι γυμνὸς ἀποτελέσαι, ἕτοιμος ὑποσῆναι ὑμῖν, καὶ πρόσαττε ὅ, τι ἂν θέλῃς· εἰ βέλει δὲ, ἐμὲ ἀντὶ τᾶτο λαβὼν, κατάχρησαι πρὸς ὅ, τι σοι φίλον.

Quibus Dandamis auditis, nihil amplius cunctatus, omnium in conspectu ad hostes transnatat. Ac Sauromatae telis sublatis impetum in illum faciunt, vt confossuri. At ille *Zirin* clamat. Hoc vero si quis dicat, non iam illum interficiunt, sed tanquam redimendi causa aduenientem recipiunt. Itaque abductus ad ducem illorum, amicum repetit: hic pretium postulat, negatque se dimissurum, nisi magnum pro illo accipiat. Dandamis, *quae habebam*, inquit, *ea omnia a vobis direpta sunt. Si quid vero nudus possum soluere, subire vobis paratus sum: et impera quidquid volueris. Si vero volueris, pro hoc me tibi habe, et, quomodocumque tibi collibueris, abutere.* At Sauroma-

φίλον. ὁ δὲ Σαυρομάτης· Οὐδὲν, ἔφη, δεῖ ὅλως κατέχεσθαί σε, καὶ ταῦτα Ζίριν ἥκοντα· σὺ δὲ, ὧν ἔχεις μέρος καταβαλὼν, ἄγου τὸν φίλον. ἤρετο ὁ Δάνδαμις ὅ, τι καὶ βούλεται λαβεῖν; ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ᾔτησεν. ὁ δὲ αὐτίκα παρέσχεν ἐκκόπτειν αὐτούς· κἀπειδὴ ἐξεκέκοπτο, καὶ ἤδη τὰ λύτρα εἶχον οἱ Σαυρομάται, παραλαβὼν τὸν Ἀμιζώκην, ἐπανῄει, ἐπερειδόμενος αὐτῷ, καὶ ἅμα διανηξάμενοι ἀπεσώθησαν πρὸς ἡμᾶς.

Τοῦτο γενόμενον παρεμυθήσατο ἅπαντας Σκύθας, καὶ οὐκέτι ἡττᾶσθαι ἐνόμιζον, ὁρῶντες ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν οὐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅτι ἦν παρ' ἡμῖν ἡ ἀγαθὴ γνώμη, καὶ ἡ πρὸς τοὺς φίλους πίστις. καὶ τοὺς Σαυρομάτας

romata, *non oportet*, inquit, *omnino te retineri, idque cum* Zirin *veneris: quin tu parte eorum, quae habes, data amicum abducas licet.* Rogat Dandamis, *Quid tandem vellet accipere?* Hic oculos petit. At ille statim effodiendos praebet, cumque effossi essent, et iam pretium haberent Sauromatae, assumto Amizoce redit illo innixus; et simul transnatantes salui ad nos veniunt.

41. Hoc factum Scythas omnes erexit, neque iam se victos putarunt, cum viderent maximum bonorum non ablatum esse ab hostibus, manente apud nos honesto animo, et erga amicos fide.

μάτας δὲ τὸ αὐτὸ ἐ μετρίως ἐφέβησε, λογιζομένας πρὸς οἵους ἄνδρας ἐκ παρασκευῆς μαχεῖνται, εἰ καὶ ἐν τῷ ἀπροσδοκήτῳ τότε ὑπερέσχον, ὥςε νυκτὸς ἐπιγενομένης, ἀπολιπόντες τὰ πλεῖστα τῶν βοσκημάτων, καὶ τὰς ἁμάξας ἐμπρήσαντες, ᾤχοντο φεύγοντες. ὁ μέντοι Ἀμιζώκης ἐκέτι ἠνέσχετο βλέπειν αὐτὸς ἐπὶ τυφλῷ τῷ Δανδάμιδι, ἀλλὰ τυφλώσας καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀμφότεροι κάθηνται ὑπὸ τὸ κοινὸν τῶν Σκυθῶν δημοσίᾳ μετὰ πάσης τιμῆς τρεφόμενοι.

Τί τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμεῖς ἔχοιτε ἂν εἰπεῖν, εἰ καὶ ἄλλας σοι δέκα δοίη τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμήσασθαι ἀνωμότας, εἰ βούλει, ὡς καὶ πολλὰ ἐπιψεύδοιο αὐτοῖς; καίτοι ἐγὼ μέν

Verum etiam Sauromatos non mediocriter eadem res perterruit, cogitantes, contra quos viros, paratos quidem, pugnaturi essent, etsi imprudentes tum superauerant. Itaque proxima nocte, relictis plerisque pecudum, incensisque plaustris, fuga abierunt. Verum Amizoces ferre non poterat, videre se, caeco Dandamide; sed ipse quoque se excaecat, iamque sedent ambo, atque ex publico a communi Scytharum cum multo honore aluntur.

42. Quid tale, Mnesippe, vos dicere possitis, et si quis alios tibi decem supra illos quinque enumerare permittat, et iniuratus si lubet, vt etiam mendacio augere multa possis? At ego tibi rem

μέν σοι γυμνὸν τὸ ἔργον διηγησάμην· εἰ δὲ σύ τινα τοιοῦτον ἔλεγες, εὖ οἶδα, ὁπόσα ἂν κόμψα ἐγκατέμιξας τῷ λόγῳ, οἷα ἱκέτευεν ὁ Δάνδαμις, καὶ ὡς ἐπυφλοῦτο, καὶ ἃ εἶπε, καὶ ὡς ἐπαινῆκε, καὶ ὡς ὑπεδέξαντο αὐτὸν ἐπευφημοῦντες οἱ Σκύθαι, καὶ ἄλλα ὁποῖα ὑμεῖς μηχανᾶσθαι εἰώθατε πρὸς τὴν ἀκρόασιν.

Ἄκουε γὰρ καὶ ἄλλον ἰσότιμον, Βελίτταν, Ἀμιζώκε τάτε ἀνεψιόν· ὃς ἐπεὶ κατασπασθέντα ἐκ τᾶ ἵππα ὑπὸ λέοντος εἶδε Βάσθην τὸν φίλον (ἅμα δὲ ἔτυχον θηρῶντες) καὶ ἤδη ὁ λέων, περιπλακεὶς αὐτῷ, ἐνεπεφύκει τῷ λαιμῷ, καὶ τοῖς ὄνυξιν ἐσπάρασσε, καταπηδήσας καὶ αὐτὸς, ἐπιπίπτει κατόπιν τῷ θηρίῳ, καὶ περιέσπα, πρὸς

rem nudam exposui. Si vero tu talem quemdam diceres, bene noui quantas venustates admisturus esses narrationi, quibus verbis supplicaverit Dandamis, et quomodo excaecatus fuerit, et quae tum dixerit, et vt redierit, et vt cum plausu illum Scythae receperint, et alia, quae vos machinari auribus soletis.

43. Audi iam et alium aequo honore dignum, Belittam, Amizocae huius consobrinum: qui cum equo detractum a leone Basthen amicum videret, vna autem erant in venatu, et iam leo complexus hominem fauces illius inuasisset, et laceraret eum vnguibus: desiliens ipse quoque a tergo irruit in bestiam, eamque detrahit, in se dum ir-

πρὸς ἑαυτὸν παροξύνων, καὶ μετάγων, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων μεταξὺ διείρων τὰς δακτύλας, καὶ τὸν Βάσθην, ὡς οἷόν τε ἦν, ὑπεξελεῖν πειρώμενος τᾶ δήγματος. ἄχρι δὴ ὁ λέων ἀφεὶς ἐκεῖνον ἡμιθνῆτα ἤδη, ἐπὶ τὸν Βελίτταν ἀπεςράφη, καὶ συμπλακεὶς ἀπέκτεινε κἀκεῖνον· ὁ δὲ ἀποθνήσκων τὸ γᾶν τοσοῦτον ἔφθη πατάξας τῷ ἀκινάκη τὸν λέοντα εἰς τὸ ςέρνον, ὥςε ἅμα πάντες ἀπέθανον, καὶ ἡμεῖς ἐθάψαμεν αὐτὰς, δύο τάφυς ἀναχώσαντες πλησίον, ἕνα μὲν τῶν φίλων, ἕνα δὲ κατ' ἀντικρὺ τᾶ λέοντος.

Τρίτην δέ σοι διηγήσομαι, ὦ Μνήσιππε, τὴν Μακέντα φιλίαν, καὶ Λογχάτα, καὶ Ἀρσακόμα. ὁ γὰρ Ἀρσακόμας ἔτος ἠράσθη Μαζαίας Λευ-

ritat, et traducit inserens intra dentes illius suos digitos, et Basthen, quantum fieri poterat eripere morsui tentans: donec leo, relicto illo iam semianimi, versus in Belittan, eumque complexus, ipsum quoque interemit. Atque ille iam moriens ante tamen sic acinace leonem in pectore percussit, vt simul omnes morerentur. Nos vero sepeliuimus illos, duobus prope se inuicem tumulis aggestis, vno amicorum, altero autem exaduerso leonis.

44. Tertiam tibi enarrabo, Mnesippe, Macentis amicitiam, et Lonchatae, et Arsacomae. Arsacomas hic amore incensus fuerat Mazaeae Leu-

Λευκάνορος, τᾶ βασιλεύσαντος ἐν Βοσπόρῳ, ὁπότε ἐπρέσβευεν ὑπὲρ τᾶ δασμᾶ, ὃν οἱ Βοσποραυοὶ ἀεὶ φέροντες ἡμῖν τότε ἤδη τρίτον μῆνα ὑπερήμεροι ἐγεγένηντο. ἐν τῷ δείπνῳ γᾶν ἰδὼν τὴν Μαζαίαν, μεγάλην καὶ καλὴν παρθένον, ἤρα, καὶ πονηρῶς εἶχε. τὰ μὲν ἐν περὶ τῶν φόρων διεπέπρακτο ἤδη, καὶ ἐχρημάτιζεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰσία, ἤδη αὐτὸν ἀποπέμπων. Ἔθος δέ ἐςιν ἐν Βοσπόρῳ, τὰς μνηςῆρας ἐπὶ τῷ δείπνῳ αἰτεῖν τὰς κόρας, καὶ λέγειν, αἵ τινες ὄντες ἀξιῦσι καταδεχθῆναι ἐπὶ τὸν γάμον. καὶ δὴ καὶ τότε ἔτυχον ἐν τῷ δείπνῳ πολλοὶ μνηςῆρες παρόντες, βασιλεῖς, καὶ βασιλέων παῖδες, καὶ Τιγραπάτης ἦν ὁ Λαζῶν δυνάςης, καὶ Ἀδύρ-

Leucanoris F. Bosporanorum reguli, cum legatus ad eum esset tributi caussa, quod semper nobis soluentes alioquin Bosporani, tertium iam mensem vltra diem dictum debuerant. In coena igitur cum vidisset Mazaeam, magnam et pulchram virginem, amare illam, et inde animo aeger esse coepit. Ac te tributo negotium perfectum iam erat: iam responderat illi rex, iam discessus caussa conuiuio illum excipiebat. Moris autem est in Bosporo, vt proci in coena petant puellas, dicantque, qui sint, qui recipi in affinitatem postulent. Iam forte accidit, vt plures in ea coena proci adessent, reges et regum filii, et Tigrapates *in his* erat, Lazorum regulus, et Adyrmachus Machlyinae

Ἀδύρμαχος, ὁ Μαχλυίνης ἄρχων, καὶ ἄλλοι πολλοί. δεῖ δὲ τῶν μνηςήρων ἕκαςον προσαγγείλαντα ἑαυτὸν, διότι μνηςευσόμενος ἥκει, δειπνεῖν ἐν τοῖς ἄλλοις κατακείμενον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπειδὰν δὲ παύσωνται δειπνοῦντες, αἰτήσαντα φιάλην ἐπισπεῖσαι κατὰ τῆς τραπέζης, καὶ μνηςεύεσθαι τὴν παῖδα, πολλὰ ἐπαινοῦντα ἑαυτὸν, ὡς τις ἢ γένει, ἢ πλούτῳ, ἢ δυνάμεως ἔχοι.

Πολλῶν δὲ κατὰ τὸν δὲ τὸν νόμον σπεισάντων, καὶ αἰτησάντων, καὶ βασιλείας καὶ πλούτους καταριθμησαμένων, τελευταῖος ὁ Ἀρσακόμας αἰτήσας τὴν φιάλην, οὐκ ἔσπεισεν (οὐ γὰρ ἔθος ἡμῖν ἐκχεῖν τὸν οἶνον, ἀλλὰ ὕβρις εἶναι δοκεῖ τοῦτο εἰς τὸν θεόν.) πιὼν δὲ ἀμυγδὴ, Δός μοι,

lyinae princeps, et alii multi. Oportet vero procorum vnumquemque, cum se indicauit, *nimirum* nuptiarum se caussa venisse, coenare cum aliis, et quiete accumbere: finitis vero epulis poculum poscere, libare in mensam, et procum se puellae profiteri, multum de se gloriari, quam generosus, quam diues, quam potens sit.

45. Multi igitur pro illo more cum libassent, et petiissent *puellam*, et regna sua atque diuitias enumerassent, vltimus poculo petito Arsacomas, non ille quidem libauit: (neque enim solemus effundere vinum, quae contumelia potius in Deum videatur) sed epota haustu vno phiala, *Da mihi*,

μοι, ὦ βασιλεῦ, ἔφη, τὴν θυγατέρα σε Μαζαίαν γυναῖκα ἔχειν, πολὺ ἐπιτηδειοτέρῳ τούτων ὄντι, ὁπόσα γε ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ τοῖς κτήμασι. τοῦ δὲ Λευκάνορος θαυμάσαντος (ἠπίστατο γὰρ πένητα τὸν Ἀρσακόμαν, καὶ Σκυθῶν τῶν πολλῶν) καὶ ἐρομένου, Πόσα δὲ βοσκήματα, ἢ πόσας ἁμάξας ἔχεις, ὦ Ἀρσακόμα; ταῦτα γὰρ ὑμεῖς πλουτεῖτε· Ἀλλ' οὐχ ἁμάξας, ἔφη, ἔχω, οὐδὲ ἀγέλας, ἀλλ' εἰσί μοι δύο φίλοι καλοὶ καὶ ἀγαθοί, οἷοι οὐκ ἄλλῳ Σκυθῶν. τότε μὲν οὖν ἐγελάσθη ἐπὶ τούτοις, καὶ παρόφθη, καὶ μεθύειν ἔδοξεν. ἑωθεν δὲ προκριθεὶς τῶν ἄλλων Ἀδύρμαχος ἔμελλεν ἀπάξειν τὴν νύμφην ἐς τὴν Μαιῶτιν, παρὰ τὰς Μάλχυας.

Ὁ

mihi, Rex, inquit, *filiam tuam Mazaeam, vt vxorem habeam, multo hisce magis idoneo quantum ad diuitias et possessiones.* Admirante autem Leucanore, qui sciret pauperem esse Arsacoman et de vulgo Scytharum, atque interrogante, *Quot autem armenta, aut quot plaustra habes, Arsacoma? hae enim vestrae diuitiae. At ego,* inquit, *neque plaustra habeo, neque greges: sed sunt mihi amici duo honesti bonique viri, quales Scytharum alii nemini.* Tunc igitur derisus propter ista est, et contemtus, et pro ebrio habitus. Altero autem mane praelatus caeteris est Adyrmachus, abducturus sponsam in Maeotidem ad Machlyes.

46. Do-

Ὁ δὲ Ἀρσακόμας ἐπανελθὼν οἴκαδε, μηνύει τοῖς φίλοις, ὡς ἀτιμασθείη ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ γελασθείη ἐν τῷ συμποσίῳ, πένης εἶναι δόξας. καίτοι, ἔφη, ἐγὼ διηγησάμην αὐτῷ τὸν πλοῦτον, ὁπόσος ἐςί μοι, ὑμᾶς, ὦ Λογχάτα, καὶ Μακέντα, καὶ τὴν εὔνοιαν τὴν ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω καὶ βεβαιοτέραν τῆς Βοσπορανῶν δυνάμεως. ἀλλ' ἐμοῦ ταῦτα διεξιόντος, ἡμᾶς μὲν ἐχλεύαζε, καὶ κατεφρόνει, Ἀδυρμάχῳ δὲ τῷ Μάχλυϊ παρέδωκεν ἀπάγειν τὴν νύμφην, ὅτι χρυσᾶς γε φιάλας ἐλέγετο ἔχειν δέκα, καὶ ἁμάξας τετρακιλίους ὀγδοήκοντα, καὶ πρόβατα καὶ βοῦς πολλάς. ἔτως ἄρα προετίμησεν ἀνδρῶν ἀγαθῶν βοσκήματα πολλὰ, καὶ ἐκπώματα περίεργα,

46. Domum vero reuerſus Arſacomas indicat amicis, quam contemtim habitus eſſet a rege, quam deriſus in conuiuio, eo quod pauper viſus eſſet: *Cum tamen*, inquit, *narrarem illi meas diuitias, quantae ſunt, vos nempe, Lonchates et Macentes, et beniuolentiam veſtram, praeſtantiorem longe et firmiorem Boſporanorum opibus. Haec vero cum dicerem, vos ille quidem deriſui et contemtui habuit, atque Machlyi Adyrmacho abducendam tradidit ſponſam, quod aureas ſe phialas habere decem diceret, et plauſtra quaternorum lectorum octoginta, et oues boueſque multas. Sic ergo praetulit viris bonis pecudes multas, et pocula vanae pretio-*

ρίεργα, καὶ ἁμάξας βαρείας. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλοι, δι' ἀμφότερα ἀνιῶμαι, καὶ γὰρ ἐρῶ τῆς Μαζαίας, καὶ ἡ ὕβρις ἐν τοσούτοις ἀνθρώποις οὐ μετρίως μου καθίκετο· οἶμαι δὲ καὶ ὑμᾶς ἐπίσης ἠδικῆσθαι. τὸ γὰρ τρίτον μετῆν ἑκάστῳ ὑμῶν τῆς ἀτιμίας, εἴγε οὕτω βιοῦμεν, ὡς ἀφ' οὗ συνεληλύθαμεν, εἷς ἄνθρωπος ὄντες, καὶ τὰ αὐτὰ ἀνιώμενοι, καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες. οὐ μόνον, ἐπεῖπεν ὁ Λογχάτης, ἀλλὰ καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὅλως ὕβρισται, ὁπότε σὺ τοιαῦτα ἔπαθες.

Πῶς οὖν, ὁ Μακέντης ἔφη, χρησόμεθα τοῖς παροῦσι; διελώμεθα, ἔφη ὁ Λογχάτης, τὸ ἔργον. καὶ ἐγὼ μὲν ὑπισχνοῦμαι Ἀρσακόμᾳ τὴν κεφα-

pretiositatis, et plaustra grauia. At ego, amici duplici de caussa angor: etenim amo Mazaeam, et contumelia in tot hominum conspectu mihi illata profunde in animum meum descendit. Nec minori autem vos iniuria affectos arbitror. Tertia enim contumeliae pars ad vestrum vnumquemque peruenit; si quidem ita viuimus, vt, a quo tempore coiimus, vnus simus, doleamus iisdem rebus, laetemur iisdem. Non hoc solum, subiungit Lonchates, *verum vnusquisque nostrum totus iniuria affectus est, cum ista tibi euenerunt.*

47. *Quomodo igitur,* Macentes inquit, *in praesens consulimus? Diuidamus,* ait Lonchates, *opus. Et, ego quidem polliceor Arsacomae caput me allaturum*

κεφαλὴν κομιεῖν τὴν Λευκανόρος, σὲ δὲ χρὴ τὴν νύμφην ἐπανάγειν αὐτῷ. Οὕτω γινέσθω, ἔφη. σὺ δὲ, ὦ Ἀρσακόμα, ἐν τοσούτῳ (εἰκὸς γὰρ καὶ στρατείας καὶ πολέμου τὸ μετὰ τοῦτο δεήσειν) ἡμᾶς αὐτοῦ περιμένων συνάγειρε, καὶ παρασκεύαζε ὅπλα, καὶ ἵππους, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ὡς πλείστην. ῥᾷστα δ' ἂν πολλοὺς προσαγάγοις, αὐτός τε ἀγαθὸς ὢν, καὶ ἡμῖν οὐκ ὀλίγων ὄντων οἰκείων· μάλιστα δὲ εἰ καθέζοιο ἐπὶ τῆς βύρσης τοῦ βοός. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ὁ μὲν ἐχώρει, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐπὶ τὸν Βοσπόρον ὁ Λογχάτης· ὁ Μακέντης δὲ ἐπὶ τοὺς Μαχλυας, ἱππότης ἑκάτερος· ὁ δὲ Ἀρσακόμας, οἴκοι μένων, τοῖς τε ἡλικιώταις διελέγετο, καὶ ὡπλιζε δύναμιν παρὰ τῶν οἰκείων· τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς βύρσης ἐκαθέζετο.

Τὸ

surum Leucanoris: te autem oportet sponsam illi adducere. Sic fiat, inquit ille. *Tu vero*, pergit, *Arsacoma, interea, cum credibile sit exercitu post haec et bello opus futurum, hic manens, coge et para arma, et equos et reliquas copias quam amplissimas. Facillime autem plurimos tibi conciliaueris, cum et ipse sis vir bonus, et nos non paucos habeamus familiares: maxime vero si bubulam pellem insederis.* Placuerunt ista. Atque e vestigio, vt erat, in Bosporum pergit Lonchates: Macentes vero ad Machlyes, in equo vterque. At Arsacomas domi manens agit cum aequalibus, et familiarium copias armat: tandem etiam pellem insidet.

48. Cae-

Τὸ δὲ ἔθος ἡμῖν τὸ περὶ τὴν βύρσαν ὅτως ἔχει. ἐπειδὰν ἀδικηθείς τις πρὸς ἑτέρε, ἀμύνασθαι βελόμενος, ἴδῃ καθ' ἑαυτὸν ἐκ ἀξιόμαχος ὢν, βᾶν ἱερεύσας, τὰ μὲν κρέα κεταπόψας ἥψησεν, αὐτὸς δὲ ἐκπετάσας χαμαὶ τὴν βύρσαν, καθῆται ἐπ' αὐτῆς, εἰς τὲπίσω παραγαγὼν τὼ χεῖρε, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν ἀγκώνων δεδεμένοι. καὶ τὲτό ἐςιν ἡμῖν ἡ μεγίςη ἱκετηρία. παρακειμένων δὲ τῶν κρεῶν τὲ βοὸς, προσιόντες οἱ οἰκεῖοι, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βελόμενος, μοῖραν ἕκαςος λαβὼν, ἐπιβὰς τῇ βύρσῃ τὸν δεξιὸν πόδα, ὑπισχνεῖται κατὰ δύναμιν, ὁ μὲν πέντε ἱππέας παρέξειν ἀσίτας καὶ ἀμίσθες, ὁ δὲ δέκα, ὁ δὲ πλείες, ὁ δὲ ὁπλίτας ἢ πεζὲς, ὁπόσες ἂν δύνη-

ται,

48. Caeterum illa apud nos de pelle consuetudo ita se habet. Si quis iniuria laesus ab alio, et vlisci volens, videat se per se imparem bello esse, sacrificati bouis carnes concisas coquit. Ipse vero stratam humi pellem insidet, manibus post tergum reiectis, vt qui in ipso brachii flexu reuincti sunt. Et haec sanctissima apud nos supplicandi ratio. Appositarum vero carnium bouis, accedentes familiares, et caeterorum quisquis vult, parte vnusquisque sumta, inscendens dextro pede pellem, pollicetur pro viribus, hic quidem quinque equites se praebiturum, quibus neque cibaria ille neque stipendia debeat; alius decem; alius plures; alius armator, aut pedites,

ται, ὁ δὲ μόνον ἑαυτὸν, ὁ πενέςατος. ἀθροίζεται γὰρ ἐπὶ τῆς βύρσης πολὺ πλῆθος ἐνίοτε, καὶ τὸ τοιοῦτον σύνταγμα βεβαιόςατόν τε ἐς ὶ συμμεῖναι, καὶ ἀπρόσμαχον τοῖς ἐχθροῖς, ἅτε καὶ ἔνορκον ὄν. τὸ γὰρ ἐπιβῆναι τῆς βύρσης, ὅρκος ἐςίν. ὁ μὲν ἂν Ἀρσακόμας ἐν τούτοις ἦν. καὶ ἠθροίσθησαν αὐτῷ ἱππεῖς μὲν ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους, ὁπλῖται δὲ, καὶ πεζοὶ, συναμφότεροι δισμύριοι.

Ὁ δὲ Λογχάτης ἀγνοούμενος παρελθὼν ἐς τὸν Βόσπορον προσέρχεται τῷ βασιλεῖ διοικουμένῳ τι τῆς ἀρχῆς, καὶ φησὶν ἥκειν μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν, ἰδίᾳ δὲ αὐτῷ μεγάλα πράγματα κομίζων. τοῦ δὲ λέγειν κελεύσαντος, Οἱ μὲν Σκύ-

quotcumque possit; alius, pauperrimus nempe, se ipsum. Cogitur ergo in illa pelle magna interdum multitudo: ac talis exercitus cum firmissimus est ad vna manendi constantiam, tum inuictus hostibus, iuratus quippe; cum pellem inscendere sacramentum sit. In his ergo *occupatus* erat Arsacomas, collectis ad ipsum equitibus ad quinquies mille, armatorum vero, et peditum in summa viginti millibus.

49. Cum Lonchates ignotus in Bosporum delatus adit regem pro imperio agentem aliquid, et venire se a communi Scytharum ait, priuatim autem res illi magnas ferre. Dicere autem iussus, Scy-

Σκύθαι, φησί, τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι, μὴ ὑπερβαίνειν τὰς νομάς ὑμῶν ἐς τὸ πεδίον, ἀλλὰ μέχρι τοῦ τραχώνος νέμειν· τοὺς δὲ λῃστὰς, οὓς αἰτιᾶσθε ὡς κατατρέχοντας ὑμῶν τὴν χώραν, ἃ φασιν ἀπὸ κοινῆς γνώμης ἐκπέμπεσθαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον ἐπὶ τῷ κέρδει κλωπεύειν· εἰ δέ τις ἁλίσκοιτο αὐτῶν, σὸν κύριον εἶναι κολάζειν· ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι ἐπεστάλκασιν.

Ἐγὼ δὲ, μηνύω σοι μεγάλην ἔφοδον ἐσομένην ἐφ' ὑμᾶς ὑπ' Ἀρσακόμα τοῦ Μαριάντα, ὃς ἐπρέσβευε πρώην παρὰ σὲ, καὶ, οἶμαι, διότι αἰτήσας τὴν θυγατέρα οὐκ ἔτυχε παρὰ σοῦ, ἀγανακτεῖ, καὶ ἐπὶ τῆς βύρσης ἑβδόμην ἡμέραν ἤδη κάθη-

Scythae, inquit, *communia illa et quotidiana postulant, ne vestri pastores in suos campos transgrediantur, sed intra Trachonem* (asperam regionem) *maneant: latrones autem illos, a quibus percursari vestram regionem querimini, negant publico consilio mitti, sed priuatim sui vnumquemque lucri caussa latrocinari: si quis autem illorum deprehendatur, penes te esse illum punire. Haec quidem illi nuntiari me iusserunt.*

50. *At ego indico tibi, magnam impressionem in vos faciendam ab Arsacoma Mariantae F. qui legatione non ita pridem apud vos functus est, et indigne fert, puto, quod expetitam sibi a te filiam tuam non impetrauit, et iam septimum diem pellem insi-*

κάθηται, καὶ συνῆκται στρατὸς οὐκ ὀλίγος αὐτῷ. Ἤκουσα, ἔφη ὁ Λευκάνωρ, καὶ αὐτὸς ἀθροίζεσθαι δύναμιν ἀπὸ βύρσης· ὅτι δ' ἐφ' ἡμᾶς συνίσταται, καὶ ὅτι Ἀρσακόμας ὁ ἐλαύνων ἐστὶν, ἠγνόουν. Ἀλλ' ἐπὶ σὲ, ἔφη ὁ Λογχάτης, ἡ παρασκευή· ἐμοὶ δὲ ἐχθρὸς ὁ Ἀρσακόμας ἐστί· καὶ ἄχθεται διότι προτιμῶμαι αὐτοῦ ὑπὸ τῶν γεραιτέρων, καὶ ἀμείνων τὰ πάντα δοκῶ εἶναι· εἰ δέ μοι ὑπόσχοιο τὴν ἑτέραν σου θυγατέρα Βαρκέτιν, ὅτε τὰ ἄλλα ἀναξίῳ ὑμῶν ὄντι, οὐκ εἰς μακρὰν σοι ἥξω, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομίζων. Ὑπίσχνοῦμαι, ἔφη ὁ βασιλεὺς, μάλα περιδεὴς γενόμενος· ἔγνω γὰρ τὴν αἰτίαν τῆς ὀργῆς τῆς Ἀρσακόμα, τὴν ἐπὶ τῷ γάμῳ, καὶ ἄλλως ὑπέπτησσεν ἀεὶ τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ Λογχάτης, Ὄμοσον,

det, collectumque habet exercitum non paruum. Audiueram, inquit Leucanor, *ipse quoque colligi in pelle copias; contra nos vero coire, et Arsacoman ducem esse, ignorabam. Enimuero contra te*, Lonchates ait, *apparatus ille. Meus vero Arsacomas inimicus est, et indignatur me sibi praeferri ab honoratioribus, et omnibus rebus haberi praestantiorem. Si vero mihi promiseris alteram filiam tuam Barcetin, qui nec aliis rebus indignus vobis gener sum, non ita multo post veniam caput tibi illius adferens. Promitto*, ait rex, valde perterritus, qui caussam irarum Arsacomae, de nuptiis, sciret, et alioquin semper formidaret Scythas. Lonchates

μοσον, ἔφη, ἢ μὴν φυλάξαι τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρνήσασθαι. τότε ἤδη τούτων γενομένων, καὶ ἐπεὶ ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν ἤθελεν ὀμνύειν, Μὴ σύγε ἐνταῦθα, εἶπε, μὴ καί τις ὑπίδηται τῶν ὁρώντων ἐφ' ὅτῳ ὁρκομωτοῦμεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἄρεος τουτὶ εἰσελθόντες, ἐπικλείσαμενοι τὰς θύρας, ὀμνύωμεν, ἀκουσάτω δὲ μηδείς. εἰ γάρ τι τούτων πύθοιτο Ἀρσακόμας, δεδιὼς μὴ προθύσηταί με τοῦ πολέμου, χεῖρα μικρὰν ἤδη περιβεβλημένος. Εἰσίωμεν, ἔφη ὁ βασιλεὺς, ὑμεῖς δὲ ἀπόσχεσθε ὅτι πορρωτάτω· μηδεὶς δὲ παρέχω εἰς τὸν νεὼν, ὅν τινα μὴ ἐγὼ καλέσω· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν εἰσῆλθον, οἱ δορυφόροι δὲ ἀπέσχησαν, σπασάμενος τὸν ἀκινάκην, ἐπισχὼν τῇ ἑτέρᾳ τὸ στόμα, ὡς μὴ βοήσειε, παίει παρὰ

tes vero *iura*, inquit, *seruaturum te pacta, nèque negaturum.* Hic, dum ista iam fierent, et ille extensa in caelum *manu* iam iuraturus esset, *Ne hic;* inquit, *ne quis forte videntium suspicetur, qua de re iuremus; sed in hoc Martis templum ingressi, clausis post nos ianuis iuremus, audiente nemine. Si quid enim horum audiat Arsacomas, metuo ne ante bellum me caedat, qui manum non parvam iam circa se habeat. Iuremus*, rex ait: *Vos vero longissime recedite, neque in templo adsit quisquam, quem ego non vocauero.* Cum vero ipsi quidem intrassent, recessissent autem satellites: stricto acinace, altera manu os ne clamaret occlu-

παρὰ τὸν μαζόν· εἶτα ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν, ὑπὸ τῇ χλαμύδι ἔχων, ἐξήει, μεταξὺ διαλεγόμενος δῆθεν αὐτῷ. καὶ διὰ ταχέων ἥξειν λέγων, ὡς δὴ ἐπί τι πεμφθεὶς ὑπ' ἐκείνε. καὶ ἅτως ἐπὶ τὸν τόπον ἀφικόμενος, ἔνθα δεδεμένον καταλελοίπει τὸν ἵππον, ἀναβὰς, ἀφιππάσατο εἰς τὴν Σκυθίαν. δίωξις δὲ ὐκ ἐγένετο αὐτῷ, ἐπιπολὺ ἀγνοησάντων τὸ γεγονὸς τῶν Βοσπορανῶν, καὶ ὅτε ἔγνωσαν, ὑπὲρ τῆς βασιλείας ςασιαζόντων.

Ταῦτα μὲν ὁ Λογχάτης ἔπραξε, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀπεπλήρωσε, τῷ Ἀρσακόμᾳ παραδὲς τὴν κεφαλὴν τε Λευκάνορος. ὁ Μακέντης δὲ, καθ' ὁδὸν ἀκέσας τὰ ἐν Βοσπόρῳ γενόμενα, ἧκεν ἐς

occludens, ferit ipſum ad mammam, tum caput abſciſſum tegens chlamyde exit, inter *exeundum* velut loquens cum illo, et ſtatim ſe rediturum, dicens, ac ſi ad aliquid miſſus ab illo eſſet. Et ſic delatus ad illum locum, vbi reuinctum equum reliquerat, eo conſcenſo Scythiam curriculo repetit. Ac ne quidem perſecutus illum quiſquam eſt, quid actum eſſet diu ignorantibus Boſporanis: tum vbi reſciſſent factioſe de regno decertantibus.

51. Atque iſta quidem Lonchates fecit, impleuitque promiſſum tradendo Leucanoris capite. Macentes autem, audito in ipſa via, quid in Boſporo geſtum eſſet, peruenit ad Machlyes, et

ἐς τὰς Μάχλυας, καὶ πρῶτος ἀγγείλας αὐτοῖς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως, Ἡ πόλις δὲ, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα, ἐπὶ τὴν βασιλείαν καλεῖ, ὥςε σὺ μὲν προελάσας, παραλάμβανε τὴν ἀρχὴν, τεταραγμένοις τοῖς πράγμασιν ἐπιφανείς. ἡ κόρη δὲ κατόπιν σοι ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἑπέσθω, ῥᾷον γὰρ ἄτω προσάξεις Βοσπορανῶν τὰς πολλὰς, ἰδόντας τὴν Λευκάνορος θυγατέρα. ἐγὼ δὲ Ἀλανός τέ εἰμι, καὶ τῇ παλαὶ ταύτῃ συγγενὴς μητρόθεν· παρ᾽ ἡμῶν γὰρ ἔσαν τὴν Μάςειραν ἠγάγετο ὁ Λευκάνωρ· καὶ νῦν σοι ἥκω παρὰ τῶν Μαςείρας ἀδελφῶν, τῶν ἐν Ἀλανίᾳ, παρακελευομένων, ὅτι τάχιςα ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Βόσπορον, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἐς Εὐβίοτον περιελθεῖσαν τὴν ἀρχὴν· ἐς ἀδελφὸς ὢν νόθος Λευ-

et annuntiata primum morte regis, *Ciuitas*, inquit, *te*, *Adyrmache*, *generum regis ad regnum vocat. Itaque tu quidem praecepto itinere regnum occupa*, *turbatis rebus praesens auxilium: puella vero post te in plaustris sequatur. Facilius enim sic Bosporanorum tibi vulgus conciliaueris*, *regis filiam si viderint. Ego vero Alanus sum*, *et virginis a matre cognatus: etenim nostri generis Mastiram duxit Leucanor: Et iam a Mastirae tibi fratribus venio*, *qui sunt in Alania*, *hortantibus te*, *vt quam celerrime venias in Bosporum*, *nec patiare transferri imperium in Eubiotum*, *qui frater no-*

Λευκάνορος, Σκύθαις μὲν ἀεὶ φίλος ἐςὶν, Ἀλανοῖς δὲ ἀπέχθεται. ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Μακέντης, ὁμόσκευος καὶ ὁμόγλωττος τοῖς Ἀλανοῖς ὤν· κοινὰ γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς καὶ Σκύθαις· πλὴν ὅτι ὀ πάνυ κομῶσιν οἱ Ἀλανοὶ, ὥσπερ οἱ Σκύθαι· ἀλλὰ ὁ Μακέντης καὶ τοῦτο εἴκαςο αὐτοῖς, καὶ ἀποκεκάρκει τῆς κόμης, ὁπόσον εἰκὸς ἦν ἔλαττον κομᾶν τὸν Ἀλανὸν τοῦ Σκύθου· ὥςε ἐπιςεύετο διὰ ταῦτα, καὶ ἐδόκει Μαςείρας καὶ Μαζαίας συγγενὴς εἶναι.

Καὶ νῦν, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, ἐλαύνειν ἕτοιμος ἅμα σοι ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἢν ἐθέλῃς, μένειν τε εἰ δέοι, καὶ τὴν παῖδα ἄγειν. τοῦτο, ἔφη, καὶ μᾶλλον, ὁ Ἀδύρμαχος, ἐθελήσαιμ' ἂν, ἀφ' αἵμα-

thus Leucanoris, Scythis semper amicus, infestus autem est Alanis. Haec Macentes dixit, armis et lingua Alanorum similis, communia enim ista Alanis et Scythis, nisi quod non omnino Scytharum instar comati sunt Alani. Verum Macentes in hoc etiam similem se iis reddiderat, quod detonderat de coma, quantum conueniebat minus Scytha comatum esse Alanum. Propter ista ergo fides illi habita, putatusque Mastirae ac Mazaeae cognatus esse.

52. *Et iam*, inquit, *Adyrmache, paratus sum vel ire tecum in Bosporum, si volueris, vel manere, si opus sit, et ducere virginem. Hoc vero, et magis quidem velim*, ait Adyrmachus, *te, consangui-*

ἄμματος ὄντα σε Μαζαίαν ἄγειν. ἢν μὲν γὰρ ἅμα ἡμῖν ἴῃς ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἱππεῖ ἑνὶ πλείας ἂν γενοίμεθα· εἰ δέ μοι τὴν γυναῖκα ἄγοις, ἀντὶ πολλῶν ἂν γένοιο. ταῦτα ἐγίνετο· καὶ ὁ μὲν ἀπήλαυνε, παραδὰς τῷ Μακέντῃ ἄγειν τὴν Μαζαίαν, παρθένον ἔτι οὖσαν. ὁ δὲ ἡμέρας μὲν ἐπὶ τῆς ἁμάξης ἦγεν αὐτήν. ἐπεὶ δὲ νὺξ κατέλαβεν, ἀναθέμενος ἐπὶ τὸν ἵππον (ἐτεθεραπεύκει δὲ ἄλλον ἵνα σφίσιν ἱππεύ ἕπεσθαι) ἀναπηδήσας καὶ αὐτὸς, οὐκέτι παρὰ τὴν Μαιῶτιν ἤλαυνεν, ἀλλ' ἀποτραπόμενος εἰς τὴν μεσόγειαν, ἐν δεξιᾷ λαβὼν τὰ Μιτραίων ὄρη, διαναπαύων μεταξὺ τὴν παῖδα, τριταῖος ἐτέλεσεν ἐκ Μαχλύων ἐς Σκύθας. καὶ ὁ μὲν ἵππος αὐτῷ, ἕπετ δὴ

sanguineus qui sis, puellam ducere. Si enim simul eas nobiscum in Bosporum, equite vno plures fuerimus: si vero vxorem mihi adducas, multorum instar mihi fueris. Haec facta sunt. Atque ille quidem discessit, tradita Macentae, quam deduceret, Mazaea, adhuc virgine. At ille eo quidem die in plaustro ipsam duxit. Cum vero nox ingruisset, ea in suum equum imposita (parauerat autem alium vnum equitem, qui se sequeretur) cum ipse quoque insiluisset, non iam iuxta Maeotin pergit: sed versus mediterranea deflectens, vti dextros haberet Mitraeorum montes, recreata interposita quiete puella, tertio die iter ex Machlyum regione ad Scythas peregit. Atque

δὴ ἐπαύσατο τοῦ δρόμου, μικρὸν ἐπιςὰς ἀποθνήσκει.

Ὁ δὲ Μακέντης, ἐγχειρίσας τὴν Μαζάιαν τῷ Ἀρσακόμᾳ, Δέδεξο, εἶπε, καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν ὑπόσχεσιν. τοῦ δὲ πρὸς τὸ ἀνέλπιςον τοῦ θεάματος καταπλαγέντος, καὶ χάριν ὁμολογοῦντος, Παῦε, ἔφη ὁ Μακέντης, ἄλλον με ποιῶν σεαυτοῦ. τὸ γὰρ χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν ἐφ' οἷς ἔπραξα τούτοις, τοῖόν δέ ἐςιν, ὥσπερ ἂν ἡ ἀριςερά μου χάριν εἰδείη τῇ δεξιᾷ, διότι τρωθεῖσάν ποτε αὐτὴν ἐθεράπευσε, καὶ φιλοφρόνως ἐπεμελήθη καμνούσης. γελοῖα τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἂν ποιοῖμεν, εἰ πάλαι ἀναμιχθέντες, καὶ ὡς οἷόν τε ἦν, εἰς ἕνα συνελθόντες, ἔτι μέγα νομίζοι-

μεν

equus illi, cum finito cursu paullum stetisset, moritur.

53. Macentes vero in manum tradens Mazaeam Arsacomae, *Habe tibi*, inquit, *a me etiam promissum.* Illo autem ad insperatum adeo conspectum perculso, et gratias agente, *Desine*, inquit Macentes, *alium me a te facere. Quod enim gratias mihi eorum nomine, quae feci, agis, id eiusmodi est, ac si gratiam habeat sinistra mea dextrae, quod vulneratam aliquando illam sanauerit, et benigne curauerit laborantem. Proin ridicule nos quoque egerimus, si olim permisti, et quoad eius fieri poterat, in vnum coaliti, adhuc magnum esse putemus,*

μεν εἶναι, εἰ τὸ μέρος ἡμῶν ἔπραξέ τι χρηςὸν ὑπὲρ ὅλε τȣ̃ σώματος· ὑπὲρ ἑȣτȣ̃ γὰρ ἔπραττε, μέρος ὂν τȣ̃ ὅλε εὖ πάσχοντος. ἔτω μὲν ὁ Μακέντης ἔφη τῷ Ἀρσακόμᾳ χάριν ὁμολογήσαντι.

Ὁ δὲ Ἀδύρμαχος, ὡς ἤκȣσε τὴν ἐπιβȣλὴν, εἰς μὲν τὸν Βόσπορον ȣ̓κέτι ἦλθεν (ἤδη γὰρ Εὐβίοτος ἦρχεν, ἐπικληθεὶς ἐκ Σαυροματῶν, παρ᾽ οἷς διέτριβεν) εἰς δὲ τὴν ȣ̓τȣ̃ ἐπανελθὼν, καὶ ςρατιὰν πολλὴν συναγαγὼν, διὰ τῆς ὀρεινῆς ἐσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθίαν· καὶ ὁ Εὐβίοτος ȣ̓ μετὰ πολὺ καὶ ȣ̓τος εἰσέπεσεν, ἄγων πανδημεὶ μὲν τȣ̀ς Ἕλληνας, Ἀλανὲς δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπικλήτȣς ἑκατέρȣ δισμυρίȣς· ἀναμίξαντες δὲ τȣ̀ ςρατεύ-

mus, si qua pars nostri utile quidquam pro toto corpore fecerit. pro se enim fecit, cum pars sit totius corporis, cui bene factum est. Sic tum Macentes locutus est cum agente sibi gratias Arsacoma.

54. Adyrmachus vero auditis insidiis in Bosporum non iam perrexit; iam enim imperabat advocatus ex Sauromatis, apud quos vixerat, Eubiotus: sed reuersus in patriam ingenti comparato exercitu, irruptionem per montana fecit in Scythiam. Et Eubiotus non ita multo post ipse quoque irruit, adducens omnes quidem *sui imperii* Graecos, Alanos autem et Sauromatas auxiliares cuiusque generis vicies millenos. Coniunctis

στρατεύματα, ὁ Εὐβιότος καὶ ὁ Ἀδύρμαχος, ἐν-
νέα μυριάδες ἅπαντες ἐγένοντο, καὶ τούτων τὸ
τρίτον, ἱπποτοξόται. ἡμεῖς δὲ (καὶ γὰρ καὶ αὐ-
τὸς μετέσχον τῆς ἐξόδου, αὐτοῖς ἐπιδὼς ἐν τῇ
βύρσῃ τότε ἱππεύς αὐτοτελεῖς ἑκατὸν) ἐπὶ πολ-
λῷ ἔλαττον τῶν τρισμυρίων σὺν τοῖς ἱππεῦσι
συναθροισθέντες, ὑπεμένομεν τὴν ἔφοδον· ἐ-
στρατήγει δὲ ὁ Ἀρσακόμας. καὶ ἐπειδὴ προσιόν-
τας εἴδομεν αὐτοὺς, ἀντεπήγομεν, προεκφέν-
τες τὸ ἱππικόν. γενομένης δὲ ἐπιπολὺ μάχης
καρτερᾶς, ἐνεδίδου ἤδη τὰ ἡμέτερα, καὶ παρεῤ-
ῥήγνυτο ἡ φάλαγξ· καὶ τέλος εἰς δύο διεκόπη
τὸ Σκυθικὸν ἅπαν, καὶ τὸ μὲν ὑπέφευγεν, οὐ
πάνυ σαφῶς ἡττημένον, ἀλλ' ἀναχώρησις ἐδό-
κει

iunctis autem copiis Eubiotus atque Adyrmachus, nonaginta millia ambo conficiebant: quorum tertia pars iaculabatur ex equis. Nos vero, (nam ipse quoque expeditionis pars fui, qui dederim illis in pelle tum equites meo stipendio militantes centum) triginta millibus non multo pauciorum Arsacoma duce excepimus: et cum admoventes videremus, contra illos equitatu prius emisso duximus. Cum diu fortiter pugnatum esset, iam cedere nostri, iam perrumpi phalanx, et tandem in duas partes scindi Scytharum exercitus. Atque altera pars quidem se subducere, non illa quidem aperte victa, sed recessus illa

fuga

κει ἡ Φυγή. ἐδὲ γὰρ οἱ Ἀλανοὶ ἐτόλμων ἐπιπολὺ διώκειν· τὸ δὲ ἥμισυ, ὅπερ καὶ ἔλαττον, περισχόντες οἱ Ἀλανοὶ καὶ Μάχλυες ἔκοπτον πανταχόθεν, ἀφθόνως ἀφιέντες τῶν ὀϊστῶν καὶ ἀκοντίων, ὥςε πάνυ ἐποιοῦντο ἡμῶν οἱ περιεσχημένοι, καὶ ἤδη προΐεντο οἱ πολλοὶ τὰ ὅπλα.

Ἐν τούτοις δὲ ὁ Λογχάτης καὶ ὁ Μακέντης ἔτυχον ὄντες, καὶ ἐτέτρωντο ἤδη, προκινδυνεύοντες, ὁ μὲν πυρακτωθεὶς τὸν μηρὸν ὁ Λογχάτης, ὁ Μακέντης δὲ πελέκει εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ κοντῷ εἰς τὸν ὦμον· ὅπερ ὡσθόμενος ὁ Ἀρσακόμας, ἐν ἡμῖν τοῖς ἄλλοις ὢν, δεινὸν ἡγησάμενος, εἰ ἄπεισι καταλιπὼν τὰς φίλας, προσβαλὼν

fuga videbatur: cum neque Alani multum persequi illos auderent. Alteram vero partem, eandemque minorem, circumuentam Alani et Machlyes caedebant vndique, magna sagittarum iaculorumque vi immissa: valde itaque laborare nostri, qui ita conclusi tenerentur, iamque multi arma proiicere.

55. Forte fortuna in his erant Lonchates atque Macentes, iamque vulnerati, cum primi se periculis obtulissent, ambusto *falarica* femore Lonchates, Macentes autem *percusso* securi capite, et hasta humero. Quod sentiens Arsacomas, qui inter nos reliquos versaretur, indignumque ratus, si relictis amicis abiret, admotis equo calcari-

βαλὼν τοὺς μύωπας τῷ ἵππῳ, ἐμβοήσας ἤλαυνε διὰ τῶν πολεμίων, κοπίδα διῃρμένος, ὥστε τοὺς Μάχλυας μηδὲ ὑποστῆναι τὸ ῥόθιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαιρεθέντες ἔδωκαν αὐτῷ διεξελθεῖν. ὁ δὲ ἀνακτησάμενος τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παρακαλέσας, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀδύρμαχον, καὶ πατάξας τῇ κοπίδι παρὰ τὸν αὐχένα, μέχρι τῆς ζώνης διέτεμε. πεσόντος δὲ ἐκείνου, διελύθη τὸ Μαχλυϊκὸν ἅπαν, καὶ τὸ Ἀλανικὸν ἀμετὰ πολὺ, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τούτοις· ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμεῖς, καὶ ἐπεξήλθομεν ἂν ἐπιπολὺ κτείνοντες, εἰ μὴ νὺξ τὸ ἔργον ἀφείλετο. εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἱκέται παρὰ τῶν πολεμίων ἥκοντες ἐδέοντο φιλίαν ποιεῖσθαι. Βοσπορανοὶ μὲν ὑποτελέσειν διπλάσιον τὸν δασμὸν ὑπισχνούμενοι, Μάχ-

caribus, et ſublato clamore, per hoſtes infenſa copide equitat, vt neque animoſum illius impetum ſuſtinerent Machlyes, ſed tranſeundi facultatem illi darent. At ille recuperatis amicis hortatus omnes irruit in Adyrmachum, eumque impacta ad ceruicem copide ad zonam vſque diuidit. Illo vero cadente, quidquid erat Machlyum, neque ita multo poſt Alani quoque diffugiunt, et poſt hos etiam Graeci. Sic de nouo nos ſuperiores, perſecururi illos amplius et caeſuri eramus, niſi nox opus intercepiſſet. Poſtridie ſupplices ab hoſtibus veniunt amicitiam ſecum fieri petentes, Boſporani duplum pendere tributum polliciti, Mach-

Μάχλυες δὲ ὁμήρους δώσειν ἔφασαν, οἱ Ἀλανοὶ δὲ ἀντὶ τῆς ἐφόδου ἐκείνης, Σινδιανοὺς ἡμῖν χειρώσασθαι ὑπέρησαν ἐκ πολλοῦ διεξῶντας. ἐπὶ τούτοις ἐπείσθημεν, δόξαν πολὺ πρότερον Ἀρσακόμᾳ καὶ Λογχάτῃ· καὶ ἐγένετο εἰρήνη, ἐκείνων πρυτανευόντων ἕκαστα. τοιαῦτα, ὦ Μνήσιππε, τολμῶσι ποιεῖν Σκύθαι ὑπὲρ τῶν φίλων.

ΜΝΗΣ. Πάνυ τραγικά, ὦ Τόξαρι, καὶ μύθοις ὅμοια, καὶ ἵλεως μὲν ὁ Ἀκινάκης καὶ ὁ Ἄνεμος εἴεν, οὓς ὤμοσας, εἰ γοῦν τις ἀπιστοίη αὐτοῖς, ὡ πάνυ μεμπτὸς εἶναι δόξειεν ἄν. ΤΟΞ. Ἀλλ' ὅρα, ὦ γενναῖε, μὴ φθόνος ὑμῶν ἡ ἀπιστία ᾖ, πλὴν ἐκ ἐμὲ ἀποτρέψεις ἀπιστῶν καὶ ἄλλα

Machlyes dare obſides parati; Alani vero pro iſta inuaſione Sindianos, a longo inde tempore a nobis diſſidentes, in poteſtatem noſtram ſe redacturos recipiebant. His conditionibus perſuaderi nobis paſſi ſumus, cum primo omnium ita viſum eſſet Arſacomae et Lonchati, et ipſis tractantibus vniuerſum negotium, pax facta eſt. Talia, Mneſippe, audent facere pro amicis Scythae.

56. MNES. Omnino tragica, Toxari, et fabulis ſimilia. Atque ignoſcat mihi Acinaces ac Ventus per quos iuraſti. Si quis enim fidem iis neget, non valde videatur reprehendendus. TOX. Quin vide, generoſe, ne inuidia ſit illa veſtra credendi cunctatio. Verumtamen non deterrueris me neganda fide, quo minus alia de hoc genere

λα τοιαῦτα εἰπεῖν, ἃ οἶδα ὑπὸ Σκυθῶν γιγνόμενα. ΜΝΗΣ. Μὴ μακρὰ μόνον, ὦ ἄριστε, μηδὲ ἵππως ἀφέτοις χρώμενος τοῖς λόγοις, ὡς νῦν γε ἄνω καὶ κάτω τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Μαχλυανὴν διαθέων, καὶ ἐς τὸν Βόσπορον ἀπιὼν, εἶτ' ἐπανιὼν, πάνυ με κατεχρήσω τῇ σιωπῇ. ΤΟΞ. Πειθέσθαι καὶ ταῦτά σοι νομοθετοῦντι, καὶ διὰ βραχέων λεκτέον, μὴ καὶ κάμῃς ἡμῖν τῇ ἀκοῇ συμπεριοιστῶν.

Μᾶλλον δὲ ἄκουσον, ἐμοὶ αὐτῷ οἷα φίλος, Σισίννης τἄνομα, ὑπηρέτησεν· ὅτε γὰρ Ἀθήναζε ἀπῄειν οἴκοθεν ἐπιθυμίᾳ παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς, κατέπλευσα ἐς Ἄμαστριν τὴν Ποντικήν· ἐν προσβολῇ δέ ἐστι τοῖς ἀπὸ Σκυθίας προσπλέουσιν

nere dicam, quae facta a Scythis noui. MNES. Modo ne longa *nimis*, vir optime, nec ita solutis vsus sermonibus, vt modo fursum deorsum Scythiam Machlyanemque percurrens, et abiens in Bosporum rediensque deinde, meo omnino silentio abusus es. TOX. Obsequendum hac quoque in re est tibi legislatori, ac dicendum breuiter, ne fatigeris, si auribus oberrare nobiscum cogare.

57. Potius audi, quae mihi ipsi amicus, Sisinnes nomine, praestiterit. Cum enim Athenas domo proficiscerer Graecae disciplinae cupiditate, in Ponticam Amastrin nauigaui: opportune autem obiecta est e Scythia nauigantibus haec vrbs,

Caram-

σιν ἐ πολὺ τῆς Καράμβεως ἀπέχεσα ἡ πόλις. εἵπετο δὲ ὁ Σισίννης, ἑταῖρος ἐκ παιδὸς ὤν. ἡμεῖς μὲν οὖν καταγωγήν τινα ἐπὶ τῷ λιμένι σκεψάμενοι, κἀκ τῶν πλοίων ἐς αὐτὴν μετασκευασάμενοι, ἠγοράζομεν 16), ἐδὲν πονηρὸν ὑφορώμενοι· ἐν τοσούτῳ δὲ κλῶπές τινες ἀνασπάσαντες τὸ κλεῖθρον ἐκφέρεσιν ἅπαντα, ὡς μηδὲ τὰ ἐς ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαρκέσοντα καταλιπεῖν. ἐπανελ-

Carambi non multum diſtans. Sequebatur me Siſinnes, meus a puero inde ſodalis. Nos ergo diuerſorio ad portum quaeſito, ſarcinuliſque de naui in illud translatis nihil mali ſuſpicati, in forum prodimus. Interea vero fures quidam clauſtris detractis omnia efferunt, vt nec tantum relinquerent, quantum in illum nobis diem ſufficeret.

16. Ἡμεῖς μὲν ἂν καταγωγήν τινα — ἀγοράζομεν] Ad haec ita notauit Pater. Καταγωγή, κατάλυμα, πανδοκεῖον, οἴκημα, quod ſibi viderunt, conduxerunt, compararunt et eo ſarcinas depoſuerunt ipſi ἀγοράζοντες, hoc eſt, in forum vrbis profecti. *Heſych.* ἀγοράζειν, ἐν ἀγορᾷ διατρίβεσθαι. *Ariſtophanes* Λυσιστρατῃ pag. 860. Lugd. edit. Ἀγοράσω τ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἑξῆς Ἀριστογείτονι. Thucydides lib. VI. pag. 214. Καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. *Iac. Gronou.*

ἐπανελθόντες ἐν οἰκαδε, καὶ τὸ γεγονὸς μαθόντες, δικάζεσθαι μὲν τοῖς γείτοσι πολλοῖς ἔσιν, ἢ τῷ ξένῳ, ἐκ ἐδοκιμάζομέν, δεδιότες μὴ συκοφάνται δόξωμεν τοῖς πολλοῖς, λέγοντες, ὡς ὑφείλετο ἡμῶν τις Δαρεικὰς τετρακοσίας, καὶ ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ τάπιδας τινὰς, καὶ τἄλλα ὁπόσα εἴχομεν.

Ἐσκοπούμεθα δὲ περὶ τῶν παρόντων ὅ, τι πράξομεν, ἄποροι παντάπασιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γενόμενοι· κἀμοὶ μὲν ἐδόκει, ὡς εἶχον, αὐτοῦ παραβύσαντα ἐς τὴν πλευρὰν τὸν ἀκινάκην ἀπελθεῖν τῷ βίᾳ, πρὶν ἀγεννές τι ὑποσῆναι, λιμῷ ἢ δίψει πιεσθέντα· ὁ δὲ Σισίννης παρεμυθεῖτο, καὶ ἱκέτευε μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν· αὐτὸς γὰρ

ret. Domum ergo reuerſis, audito quid factum eſſet, in ius vocare vicinos, qui multi eſſent, aut hoſpitem adeo, non placuit, veritis ne ſycophantae pleriſque videremur, ſi diceremus abſtuliſſe nobis aliquem Daricos quadringentos, et veſtem multam, et ſtragula quaedam, et quae habueramus reliqua.

58. Deliberabamus autem de praeſenti conditione noſtra, quid ageremus, inopes omnium rerum in regione peregrina facti. Ac mihi quipem videbatur, vt habebam, e veſtigio adacto in latus acinace de vita abire prius, quam humile quidquam fame aut ſiti ſubigente admitterem. At Siſinnes conſolans me ſupplicabat, ne quid

tale

γὰρ ἐπινοήσειν ἔλεγεν, ὅθεν ἔξομεν ἱκανῶς τὰς τροφάς· καὶ τότε μὲν ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος παρεκόμισε, καὶ ἦκεν ἡμῖν ἐκ τοῦ μισθοῦ ἐπισιτισάμενος. ἕωθεν δὲ περιιὼν κατὰ τὴν ἀγορὰν εἶδε πομπήν τινα, ὡς ἔφη, γενναίων καὶ καλῶν νεανίσκων· μονομαχεῖν δὲ ἔτοι ἐπὶ μισθῷ ἀνδρολογηθέντες 17), ἐς τρίτην ἡμέραν διαγωνιεῖσθαι ἔμελλον. καὶ δὴ τὸ πᾶν ὡς εἶχεν ἀμφ' αὐτὰς πυθόμενος, ἐλθὼν ὡς ἐμέ, μηκέτι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, σαυτὸν πένητα λέγε, εἰς γὰρ τρίτην ἡμέραν πλάσιόν σε ἀποφανῶ.

Ταῦτα

tale facerem: se quippe excogitaturum aliquid dicebat, vnde, quantum ad victum satis esset, haberemus. Ac tum quidem ligna de portu baiulauit, venitque comparatis de mercede cibis. Altero vero mane in foro circumiens videt pompam, vt dicebat, fortium et honestorum iuuenum. Hi autem pecunia auctorati gladiatores, in tertium diem depugnaturi erant. Iamque omnia de illis vti se haberent percontatus, venit ad me, et, *Ne amplius*, inquit, *pauperem te, Toxari, dicito. Tertio enim abhinc die diuitem te reddam.*

 59. Haec

17. Ἀνδρολογηθέντες] Ἀνδρολογεῖν *milites conscribere*. Alciphr. I. Ep. XI. p. 44. Vbi *Bergler*. de alia quoque collectione virorum dici, hoc Luciani testimonio probat. Adde ἀνδρολογία 2. Macab. XII, 43. *Reitz.*

Ταῦτα εἶπε, καὶ πονήρως τὸ μεταξὺ ἀποζήσαντες, ἐνεστώσης ἤδη τῆς θέας, ἐθεώμεθα καὶ αὐτοί. παραλαβὼν γάρ με ὡς ἐπὶ τερπνόν τι καὶ παράδοξον θέαμα τῶν Ἑλληνικῶν, ἄγει εἰς τὸ θέατρον· καὶ καθίσαντες ἐωρῶμεν, τὸ μὲν πρῶτον θηρία κατακοντιζόμενα, καὶ ὑπὸ κυνῶν διωκόμενα, καὶ ἐπ' ἀνθρώπους δεδεμένους ἀφιέμενα, κακέργεις τινὰς, ὡς εἰκάζομεν. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον οἱ μονομάχοι, καί τινα παραγαγὼν ὁ κῆρυξ εὐμεγέθη νεανίσκον, εἶπεν, ὅςις ἂν ἐθέλῃ τέτῳ μονομαχῆσαι, ἤκειν εἰς τὸ μέσον, δραχμὰς λημψόμενος μυρίας, μισθὸν τῆς μάχης, ἐνταῦθα ἐξανίσταται ὁ Σισίννης, καὶ καταπηδήσας ὑπέςη μαχεῖσθαι, καὶ τὰ ὅπλα ἤτει. καὶ τὸν

59. Haec dixit. Atque aegre interiecto tempore vitam tolerantes, instante iam spectaculo, spectamus ipsi quoque. Nam me etiam assumtum velut ad iucundum quoddam nouumque spectaculum Graecum, ducit in theatrum. Iamque spectamus assidentes, primo bestias iaculis confici, et exagitari canibus, et in vinctos quosdam homines, maleficos, vt coniiciebamus, immitti. Ingressis autem gladiatoribus, cum procerum quendam iuuenem producens praeco ediceret, qui cum hoc pugnare vellet, progrederetur in medium, pugnae pretium accepturus drachmas decies mille: hic surgit Sisinnes, ac cum desiliisset, pugnaturum se recipit, arma poscit,

τὸν μισθὸν λαβὼν, τὰς μυρίας, ἐμοὶ φέρων, ἐνεχείρισε· καὶ εἰ μὲν κρατήσαιμι, ὦ Τόξαρι, εἶπεν, ἅμα ἄπιμεν, ἔχοντες τὰ ἀρκοῦντα· ἢν δὲ πέσω, θάψας με ὑποχώρει ὀπίσω ἐς Σκύθας. ἐγὼ μὲν ἐπὶ τούτοις ἐκώκυον.

Ὁ δὲ λαβὼν τὰ ὅπλα, τὰ μὲν ἄλλα περιεδήσατο, τὸ κράνος δὲ οὐ κατέθηκεν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς καταςὰς ἐμάχετο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τιτρώσκεται αὐτὸς, καμπύλῳ τῷ ξίφει ὑποτμηθεὶς τὴν ἰγνύην, ὥςε αἷμα ἔῤῥει πολύ· ἐγὼ δὲ προεστεθνήκειν ἤδη τῷ δέει· θρασύτερον δὲ ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν ἀντίπαλον παίει εἰς τὸ ςέρνον, καὶ διήλασεν, ὥςε αὐτίκα ἐπεπτώκει πρὸ τοῖν ποδοῖν αὐτοῦ· ὁ δὲ κάμνων

poſcit, et mercedem acceptam, decies mille drachmas, ad me fert, et in manus mihi tradit: ac, *ſi quidem*, inquit, *vicero, Toxari, ſimul abimus, habituri quod ſatis eſt: ſin vero cecidero, me ſepulto ad Scythas reuertere.* Ad haec plorabam equidem.

60. Verum ille arma capiens reliqua induit, galeam vero non impoſuit, ſed nudo capite conſiſtens pugnauit. Ac primo quidem vulneratur ipſe, curuato enſe ſucciſus poplitem, ſanguis vt copioſus profluereat; et ego prae metu pene ante mortuus eſſem. At ille obſeruans inferentem ſe audacius aduerſarium, percuſſum illius pectus tranſadigit, vt ſtatim ante pedes illius con-

νων καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τραύματος, ἐπεκάθιζε τῷ νεκρῷ, καὶ μικροῦ δεῖν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἡ ψυχή· ἀλλ' ἐγὼ προσδραμὼν ἀνέζησα καὶ παρεμυθησάμην. ἐπεὶ δὲ ἀφεῖτο ἤδη νενικηκώς, ἀράμενος αὐτὸν ἐκόμισα εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιπολὺ θεραπευθεὶς ἐπέζησε μὲν, καὶ ἔςι μέχρι νῦν ἐν Σκύθαις, γήμας τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, χωλὸς δέ ἐςιν ὅμως ἀπὸ τοῦ τραύματος. τοῦτο, ὦ Μνήσιππε, οὐκ ἐν Μάχλυσιν, οὐδ' ἐν Ἀλανίᾳ ἐγένετο, ὡς ἀμάρτυρον εἶναι, καὶ ἀπιςεῖσθαι δύνασθαι, ἀλλὰ πολλοὶ πάρεισιν Ἀμαζριανῶν, μεμνημένοι τὴν μάχην τοῦ Σισίννα.

Πέμπτον ἔτι σοι τὸ Ἀβαύχα ἔργον διηγησάμενος, παύσομαι. ἧκέ ποτε οὗτος ὁ Ἀβαύχας

cideret: ille autem fessus et ipse vulnere, insidet mortuo. Et parum aberat, quin ipsum quoque anima relinqueret. At accurrens ego excitaui hominem et consolatus sum, et cum iam pro victore dimitteretur, sublatum illum portaui domum. Hic diu curatus, vixit ille quidem, et est nunc adhuc in Scythis, ducta sorore mea, claudus tamen ex vulnere. Hoc, Mnesippe, non inter Machlyes neque in Alania factum est, vt testibus careat, et fides illi queat negari; sed multi adsunt Amastrianorum, qui meminerunt pugnae Sisinnis.

61. Quinctum tibi adhuc Abauchae facinus cum narrauero, desinam. Venit quondam hic Abau-

χας εἰς τὴν Βορυσθενιτῶν πόλιν, ἐπαγόμενος καὶ γυναῖκα, ἧς ἦρα μάλιστα, καὶ παιδία δύο. τὸ μὲν ἐπιμαστίδιον ἄρρεν, τὸ δὲ ἕτερον κόρη ἑπτέτις ἦν· συναπεδήμει δὲ καὶ ἑταῖρος αὐτῷ Γυνδάνης, ἕτος μὲν καὶ νοσῶν ἀπὸ τοῦ τραύματος, ὃ ἐτέτρωτο κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ λῃστῶν, ἐπιπεσόντων σφίσι· διαμαχόμενος γὰρ πρὸς αὐτοὺς, ἐλαύνεται εἰς τὸν μηρὸν, ὥστε ἀδὲ ἐστάναι ἐδύνατο ὑπὸ τῆς ὀδύνης· νύκτωρ δὲ καθευδόντων (ἔτυχον γὰρ ἐν ὑπερῴῳ τινὶ κατοικοῦντες) πυρκαϊὰ μεγάλη ἐξανίσταται, καὶ πάντα περιεκλείετο, καὶ περιεῖχεν ἡ φλὸξ ἀπανταχόθεν τὴν οἰκίαν· ἐνταῦθα δὴ ἀνεγρόμενος ὁ Ἀβαύχας, καταλιπὼν τὰ παιδία κλαυθμυριζόμενα, καὶ

Abauchas in Borysthenitarum vrbem, habens secum vxorem, quam maxime amaret, et liberos duo; alter lactens adhuc puer erat, altera autem septem annorum puella. Socius peregrinationis amicus illius Gyndanes, hic quidem aeger etiam a vulnere, quo percussus erat in via a latronibus, impetum in ipsos facientibus: dum enim contra hos repugnat, feritur illi femur, vt neque insistere prae dolore posset. Noctu autem dormientibus illis, forte fortuna enim in suprema contignatione diuersabantur, incendium oritur magnum; clausa erant circum omnia, circumdederat domum vndique flamma. Hic ergo excitatus Abauchas, relictis liberis plorantibus, cum de-

καὶ τὴν γυναῖκα ἐκκρεμαμένην ἀποσεισάμενος, καὶ σώζειν αὐτὴν περικελευσάμενος, ἀράμενος τὸν ἑταῖρον, κατῆλθε, καὶ ἔφθη διεκπαίσας, καθὸ μηδέπω τελέως ἀπεκέκαυτο ὑπὸ τοῦ πυρός 18)· ἡ γυνὴ δὲ φέρουσα τὸ βρέφος εἵπετο, ἀκολουθεῖν κελεύσασα καὶ τὴν κόρην. ἡ δὲ ἡμίφλεκτος ἀφεῖσα τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης, μόλις

mouisset inhaerentem sibi vxorem, ipsamque saluti suae consulere iussisset, subiato *in humeros* amico, descendit. Et euasit erumpens ea parte, qua nondum plane igne inualescente arcebatur, Mulier autem infantem gerens sequuta est, sequi se iussa puella: atque ipsa semiustulata infantem ex vlnis passa decidere, vix flammam transiliit,

18. Ἀπεκέκαυτο ὑπὸ τοῦ πυρός] Potest vtcumque intelligi haec lectio, vt expressimus, iuuante ellipsi in κατὰ ita explenda, κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, καθ' ὃ μηδέπω τελείως ἀπεκέκαυτο. Vt ἀποτειχίζειν est muro discludere, qui murus commeatum intercipiat: sic ἀποκαίειν πυρὶ significauerit incendio discludere et arcere. Ast viderint tamen, qui possunt, an non iuuet liber aliquis, quo legere liceat ἀπεκέκλειστο, sententia plana et interpretis non egente. Sic enim non abundet nomen πυρί. Caeterum de verbo διεκπαίειν diligenter egit *Kuster.* ad *Aristoph.* Plut. 805. *Gesner.*

μόλις διεπήδησε τὴν Φλόγα, καὶ ἡ παῖς σὺν αὐτῇ, παρὰ μικρὸν ἐλθοῦσα καὶκείνη ἀποθανεῖν. καὶ ἐπειδὴ ὠνείδισέ τις ὕςερον τὸν Ἀβαύχαν, διότι προδοὺς τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ Γυνδάνην ἐξεκόμισεν, Ἀλλὰ παῖδας μὲν, ἔφη, καὶ αὖθις ποιήσασθαί μοι ῥᾴδιον, καὶ ἄδηλον εἰ ἀγαθοὶ ἔσονται ἤτοι· φίλον δὲ ἐκ ἂν εὕρομι ἄλλον ἐν πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον, οἷος Γυνδάνης ἐςὶ, πεῖρόν μοι πολλὴν τῆς εὐνοίας παρεσχημένος.

Εἴρηκα, ὦ Μνήσιππε, ἀπὸ πολλῶν πέντε τέτες προχειρισάμενος. ἤδη δὲ καιρὸς εἴη κεκρίσθαι, ὁπότερον ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτετμῆσθαι δέοι. τίς ἂν ὁ δικάσων ἐςίν; ΜΝΗΣ. Οὐδὲ εἷς, ἐ γὰρ ἐκαθίσαμέν τινα

filiit, et post illam puella, in praesentissimum ipsa quoque mortis periculum adducta. Et cum postea obiiceret aliquis Abauchae, quod proditis liberis atque vxore exportasset Gyndanem, *Verum*, inquit, *liberos denuo quaerere mihi facile est, atque incertum, boni ne hi futuri sint: amicum autem non temere inuenero alium, talem quidem, qualis est Gyndanes, qui ea mihi beniuolentiae experimenta praestiterit.*

62. Dixi, Mnesippe, de magno numero quinque istis depromtis. Iam tempus fuerit iudicari, vtri nostrum lingua vel dextra amputanda sit. Quis igitur iudicabit? MNES. Nemo. neque

τινα δικαςὴν τοῦ λόγου· ἀλλ' οἶσθα ὃ δράσομεν; ἐπειδὴ νῦν ἄσκοπα τετοξεύκαμεν, αὖθις ἑλόμενοι διαιτητὴν, ἄλλους ἐπ' ἐκείνῳ εἴπωμεν φίλους, εἶτα ὃς ἂν ἥττων γένηται, ἀποτετμήσεται τότε, ἢ ἐγὼ τὴν γλῶτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄγροικον, ἐπεὶ δὲ καὶ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖν ἔδοξας, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἡγοῦμαι ἀνθρώποις εἶναι τοῦτο κτῆμα ἄμεινον ἢ κάλλιον· τί οὐχὶ καὶ ἡμεῖς συνθέμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλοι τε αὐτόθεν εἶναι, καὶ εἰσαεὶ ἔσεσθαι ἀγαπῶμεν, ἄμφω νικήσαντες, τὰ μέγιστα ἆθλα προσλαβόντες, ἀντὶ μιᾶς γλώττης 19), καὶ μιᾶς

enim arbitrum quemquam disputationis constituimus. Sed scin' quid faciamus? Quandoquidem nunc temere nec ad scopum iaculati sumus, rursus electo arbitro alios sub illo amicos enarremus. Tum qui victus fuerit, mutilabitur, aut lingua ego, aut tu dextra. An potius nimis hoc agreste fuerit? Quando autem et tu amicitiam laudare visus es, et ego nullam homini hac possessione aut meliorem puto aut honestiorem: quidni potius etiam nos, pacto inter nos foedere, amici esse e vestigio, et in perpetuum manere satis habemus, victores ambo, maximis ambo potiti praemiis, pro lingua vna

19. Ἀντὶ μιᾶς γλώττης] Socratico et Xenophonteo de fonte hausta suauitas. Vide, qui dulce-

μιᾶς δεξιᾶς, δύο ἑκάτερος ἐπικτησάμενοι, καὶ προσέτι γε, καὶ ὀφθαλμὰς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, καὶ ὅλως διπλᾶ πάντα; τοιᾶτόν τι γὰρ ἐςι, συνελθόντες δύο ἢ τρεῖς φίλοι, ὁποῖον τὸν Γηρυόνην οἱ γραφεῖς ἐνδείκνυνται, ἄνθρωπον ἑξάχειρα, καὶ τρικέφαλον· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τρεῖς ἐκεῖνοι ἦσαν, ἅμα πράττοντες πάντα, ὥσπερ ἐςὶ δίκαιον φίλους γε ὄντας.

ΤΟΞ. Εὖ γε λέγεις· καὶ ἄτω ποιῶμεν. ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ μήτε αἵματος, ὦ Τόξαρι, μήτε ἀκινάκε

vna et vna dextra nacti vnusquisque geminas, et insuper oculos quatuor, et pedes quatuor, et in vniuersum gemina omnia? Tale quid enim sunt coëuntes duo aut tres amici, qualem Geryonen ostendunt pictores, hominem sex manuum et tricipitem. Tres enim, vt mihi videtur, fuere, simul agentes omnia, vt par erat nimirum, cum essent amici.

63. TOX. Bene sane dicis: et sic agamus. MNES. Sed neque sanguine, Toxari, neque acinace

dulcedine maxima affici cupis, Memorab. Socr. 2, 3. vbi fratres in concordiam reuocat, et 2, 4. vbi amicitiam commendat, ἃ δὲ αἱ τε χεῖρες ἑκάςῳ ὑπηρετοῦσι, καὶ ὀφθαλμοὶ προσορῶσι, καὶ τὰ ὦτα προακούσι, καὶ οἱ πόδες διανύττουσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν ἀδενὸς λείπεται. *Gesner.*

κε δεώμεθα, τὴν φιλίαν ἡμῖν βεβαιώσοντος. ὁ γὰρ λόγος ὁ παρὼν, καὶ τὸ τῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι, πολὺ κρείττονα τῆς κύλικος ἐκείνης, ἣν πίνετε. ἐπεὶ τά γε τοιαῦτα, ἐκ ἀνάγκης ἀλλὰ γνώμης δεῖσθαί μοι δοκεῖ. ΤΟΞ. Ἐπαινῶ ταῦτα, καὶ ἤδη ὦμεν φίλοι, καὶ ξένοι, ἐμοὶ μὲν σὺ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐγὼ δέ σοι, εἰ ποτε ἐς τὴν Σκυθίαν ἀφίκοιο. ΜΝΗΣ. Καὶ μὴν εὖ ἴσθι, ἐκ ἂν ὀκνήσαιμι καὶ ἔτι πορρωτέρω ἐλθεῖν, εἰ μέλλω τοιάτοις φίλοις ἐντεύξεσθαι, οἷος σὺ, ὦ Τόξαρι, διεφάνης ἡμῖν ἀπὸ τῶν λόγων.

acinace indigemus ad ſanciendam amicitiam noſtram. Praeſens enim diſputatio, et earundem rerum ſtudium, multum ſunt calice illo quem bibitis, firmiora: quandoque non tam neceſſitate quadam *et ſanctitate*, ſed propoſito indigere mihi videntur. TOX. Laudo iſta equidem: et iam ſimus amici, et hoſpites, mihi quidem tu hic in Graecia, ego autem tibi, ſi in Scythiam quandoque veneris. MNES. At noris, me non pigraturum longius etiam iter ingredi, ſi tales inventurus ſim amicos, qualem te, Toxari, de ſermonibus tuis cognitum habemus.

Λού-

Λούκιος, ἢ ὄνος 1).

Ἀπῆειν ποτὲ ἐς Θετταλίαν, ἦν δέ μοι πάτριον τι συμβόλαιον 2) ἐκεῖ, πρὸς ἄνθρωπον

Lucius, ſiue Aſinus.

In Theſſaliam aliquando eram profectus: erat mihi vero quoddam ibi paternum negotium cum

1. ΛΟΥΚΙΟΣ Η ΟΝΟΣ] Non de nihilo videtur, quod apud *Photium* Cod. 129. p. 165. *Hoeſchel.* bis vocatur hic libellus Λυκὶς ἢ ὄνος nimirum vt Ατθὶς, vt Aeneis, etc. agit enim de rebus Lucii. Caeterum fere eſt vt aſſentiar *Photio* l. c. eo inclinanti, e Lucii Patrenſis ampliore narratione hanc breuiorem a Luciano contractam, adſperſis hinc inde iocis, quibus non ſerio iſta narrari oſtenderet. *Geſner.*

2. Συμβόλαιον] Cauſſa hic itineris indicatur, negotium, ſpeciatim ex contractu, patris. Hanc eſſe τὴν συμβολαίων notionem, et forte vnicam, ſatis conſtat ex obſeruatis v. g. Qu. *Budaei* p. 768. *Stephani* in Theſ. Sic συμβολαίας δίκας interpretantur et Scholia antiqua et *Dukerus* ad *Thucyd.* I, 77. pr. Sic *Plut.* Solon. p. 156. *Steph.* obaeratis pollicetur Solon νέμησιν, agrorum diuiſionem, ac tabulas proinde nouas; ſed foeneratoribus βεβαίωσιν τῶν συμβολαίων, vt rati ſint contractus: huic βεβαιώσει opponitur p. 158. τῶν συμβολαίων ἀναίρεσις. *Geſner.*

πον ἐπιχώριον· ἵππος δέ με κατῆγε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἠκολούθει εἷς· ἐπορευόμην δὲ τὴν προκειμένην ὁδόν· καί πως ἔτυχον καὶ ἄλλοι ἀπιόντες ἐς Ὕπατα, πόλιν τῆς Θεσσαλίας, ἐκεῖθεν ὄντες· καὶ ἁλῶν ἐκοινωνοῦμεν, καὶ ἅτως ἐκείνην τὴν ἀργαλέαν ὁδὸν ἀνύσαντες, πλησίον ἤδη τῆς πόλεως ἦμεν, κἀγὼ ἠρόμην τοὺς Θεσσαλούς, εἴπερ ἐπίσαντο ἄνδρα οἰκοῦντα ἐς τὰ Ὕπατα, Ἵππαρχον τοὔνομα, γράμματα δὲ αὐτῷ ἐκόμιζον οἴκοθεν, ὥςε οἰκῆσαι παρ' αὐτῷ· οἱ δὲ εἰδέναι τὸν Ἵππαρχον τοῦτον ἔλεγον, καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκεῖ, καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν τρέφοι, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν μόνας. ἔςι γὰρ φιλαργυρώτατος

cum eius regionis homine. Equus vnus me et ſarcinulas vehebat, ſeruorum ſequebatur vnus. Sic via propoſita pergebam. Forte quadam alii etiam ibant Hypatam, vnde erant, Theſſaliae vrbem, quorum conuictu vtebar. Sicque ſuperata illa via difficili, prope iam vrbem eramus. Hic ego interrogo Theſſalos, noſſentne virum Hypatae habitantem, Hipparchum nomine. Epiſtolam autem illi ferebam domo, vti apud illum diuerſarer. Illi notum ſibi Hipparchum illum dicunt, et quo loco vrbis habitet, et argenti ipſum habere multum, et tamen vnam *modo* ancillam alere, ſuamque vxorem. Eſſe enim ſupra

πατος δεινῶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγεγόνειμεν, κῆπός τις ἔνδον ἦν, καὶ οἰκίδιον ἀνεκτὸν, ἔνθα ὁ Ἵππαρχος ᾤκει.

Οἱ μὲν ἓν ἀσπασάμενοί με ᾤχοντο, ἐγὼ δὲ κόπτω προσελθὼν τὴν θύραν, καὶ μόλις μὲν καὶ βραδέως· ὑπήκεσε δ' ἓν ἡ γυνή. εἶτα καὶ προσῆλθεν· ἐγὼ μὲν ἠρόμην εἰ ἔνδον εἴη ὁ Ἵππαρχος; Ἔνδον ἔφη, σὺ δὲ τίς, ἢ τί βελόμενος πυνθάνῃ; γράμματα, εἶπον, κομίζω αὐτῷ περὶ Δεκριανοῦ τοῦ Πατρέως σοφιστοῦ. Μεῖνόν με, ἔφη, αὐτοῦ, καὶ τὴν θύραν συγκλείσασα ᾤχετο εἴσω πάλιν· καί ποτε ἐξελθοῦσα κελεύει ἡμᾶς εἰσελθεῖν· κἀγὼ δὲ παρελθὼν εἴσω ἀσπάζομαι αὐτὸν, καὶ τὰ γράμματα ἐπέδωκα. ἔτυχε δὲ ἐν ἀρχῇ

pra modum auariſſimum. Cum vero prope vrbem eſſemus, hortus intra eam erat, et domuncula tolerabilis, vbi habitabat Hipparchus.

2. Atque illi vale dicto abeunt; ego vero accedens pulſo ianuam. Ac vix quidem et tarde, ſed exaudiuit tamen mulier, ac deinde etiam acceſſit. Rogo intuſne eſſet Hipparchus? illa ait, eſſe; *tu vero*, inquit, *quis es? aut qua de cauſſa quaeris? Literas*, inquam, *illi afferro a Decriano Patrenſi Sophiſta. Expecta*, inquit, *me hic*, clauſaque ianua intro rurſus abit. Et tandem reuerſa introire me iubet. Ingreſſus ego ſaluto hominem, et reddo literas. Forte autem coenare inceperat,

ἀρχῇ δείπνε ὢν, καὶ κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίε ςενῦ, γυνὴ δὲ αὐτῦ καθῆςο πλησίον, καὶ τράπεζα μηδὲν ἔχεσα παρέκειτο. ὁ δὲ ἐπειδὴ τοῖς γράμμασιν ἐνέτυχεν, Ἀλλ' ὁ μὲν Φίλτατος ἐμοὶ, ἔφη, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξοχώτατος Δεκριανὸς εὖ ποιεῖ, καὶ θαῤῥῶν πέμπει παρ' ἐμοὶ τοὺς ἑταίρους τοὺς ἑαυτοῦ· τὸ δὲ οἰκίδιον τὸ ἐμὸν ὁρᾷς, ὦ Λούκιε, ὡς ἔςι μικρὸν μὲν, ἀλλὰ εὔγνωμον τὸν οἰκοῦντα ἐνεγκεῖν· ποιήσεις δὲ αὐτὸ σὺ μεγάλην οἰκίαν, ἀνεξικάκως οἰκήσας. καὶ καλεῖ τὴν παιδίσκην, ὦ Παλαίςρα, δὸς τῷ ἑταίρῳ κοιτῶνα, καὶ θὲς λαβῦσα, εἴ τι κομίζει σκεῦος, εἶτα πέμπε αὐτὸν εἰς βαλανεῖον, οὐχὶ γὰρ μετρίαν ἐλήλυθεν ὁδόν.

Ταῦ-

ceperat, in angusto accumbens lectulo: mulier prope ibidem assidebat, apposita erat mensa vacua. Ipse inspectis literis, *Enimuero* inquit, *carissimus mihi et praestantissimus Graecorum Decrianus bene facit, cum fidenter suos ad me mittit sodales. Vides autem domunculam meam, Luci, quam sit parua illa quidem, sed satis ad ferendum diuersorem idonea: feceris autem tu domum magnam, si comiter patienterque diuerseris.* Et vocata ancilla, *Palaestra*, inquit, *ostende meo sodali cubiculum, et sumtam ibi pone, si quam habet, sarcinulam: tum in balineum illum deduc, venit enim viam non modicam.*

3. Haec

Ταῦτα εἰπόντος, τὸ παιδισκάριον ἡ Παλαίστρα ἄγει με καὶ δείκνυσί μοι κάλλιστον οἰκημάτιον; Καὶ σὺ μὲν, ἔφη, ἐπὶ ταύτης τῆς κλίνης κοιμήσῃ, τῷ δὲ παιδί σε σκιμπόδιον αὐτῷ παραθήσω, καὶ προσκεφάλαιον ἐπιθήσω. ταῦτα εἰπόντος ἡμεῖς ἀπήειμεν λεσόμενοι, δόντες αὐτῇ κριθιδίων τιμὴν εἰς τὸν ἵππον· ἡ δὲ πάντα ἔφερε λαβοῦσα εἴσω, καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ λεσάμενοι, ἀναστρέψαντες, εἴσω εὐθὺς παρήλθομεν, καὶ ὁ Ἱππαρχός με δεξιωσάμενος, ἐκέλευε συναναπλίνεσθαι μετ' αὐτοῦ. τὸ δὲ δεῖπνον ἐ σφόδρα λιτόν· ὁ δὲ οἶνος ἡδὺς καὶ παλαιὸς ἦν. ἐπεὶ δὲ ἐδεδειπνήκειμεν, ποτὸς ἦν καὶ λόγος, οἷος ἐπὶ δείπνε ξένε, καὶ ἄτω τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ποτῷ δόντες ἐκοιμήθημεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Ἱπ-

3. Haec vbi dixiſſet, ancillula Palaeſtra ducit me, et pulcherrimum mihi oſtendit cubiculum, ac, *tu quidem*, ait, *hoc in lecto dormies, tuo autem puero grabatulum hic apponam, impoſito etiam ceruicali.* Iſta cum dixiſſet, nos lotum abiimus, dato ipſi hordei pretio pro equo. Illa vero omnia intus allata depoſuit. Nos loti, cum rediſſemus, ſtatim intramus. Hic Hipparchus me complexus iubet ſecum accumbere: coena non nimis tenuis, vinum ſuaue erat et antiquum. Poſt coenam compotatio et ſermones, vt in coena hoſpitali. Et ſic vbi veſperam illam dediſſemus compotationi, cubitum iuimus. Poſtridie inter-

ὁ Ἱππαρχος ἤρετό με, τίς μὲν ἔφαμ νῦν μοι ὁδος, καὶ εἰ πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτῇ προσμενῶ. Ἄπειμι μέν, ἔφην, εἰς Λάρισσαν, ἔοικα δὲ ἐνταῦθα διατρίψειν τριῶν ἢ πέντε ἡμερῶν.

Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἦν σκῆψις· ἐπεθύμουν δὲ σφόδρα μείνας ἐνταῦθα ἐξευρεῖν τινα τῶν μαγευέιν ἐπιςαμένων γυναικῶν, καὶ θεάσασθαί τι παράδοξον, ἢ πετόμενον ἄνθρωπον, ἢ λιθούμενον. καὶ τῷ ἔρωτι τῆς θέας ταύτης δὲς ἐμαυτὸν, περιιέναι τὴν πόλιν, ἀπορῶν μὲν τῆς ἀρχῆς τοῦ ζητήματος, ὅμως δὲ περιιέναι. κἂν τούτῳ γυναῖκά τινα ὁρῶ προσιοῦσαν, ἔτι νέαν, εὐπορουμένην, ὅσον ἦν ἐκ τῆς ὁδοῦ συμβαλεῖν. ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ,

rogat Hipparchus; quorsum porro irem, et, an toto tempore ibi mansurus essem? *Abeo*, inquam, *Larissam: puto autem hic me mansurum tres aut quinque dies.*

4. Verum illa quidem simulatio erat: vehementer autem optabam illic manens inuenire aliquam mulierum magicae artis peritarum, et videre miraculum quoddam aut volantem hominem, aut in lapidem mutatum. Huius me spectaculi amori cum dedissem, circumeo per vrbem, vnde initium quaerendi facerem laborans: circumeo tamen. Inter haec mulierem video accedere, iuvenem adhuc, beatam, quantum ex *illo per vrbem* incessu *licebat* colligere. Vestes enim illi flori-

θινὰ, καὶ παῖδες συχνοὶ, καὶ χρυσίον περιττόν. ὡς δὲ πλησιαίτερον γίγνομαι, προσαγορεύει με ἡ γυνή· καὶ ἀμείβομαι αὐτῇ ὁμοίως· καὶ φησὶν, Ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην ἀκούεις· καὶ ὑμᾶς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνης γενομένους φιλῶ, ὥσπερ οὓς ἔτεκον αὐτή· τί οὖν οὐχὶ παρ' ἐμοὶ καταλύεις, ὦ τέκνον; Ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφην, πολλὴ χάρις, αἰδοῦμαι δὲ οὐδὲν ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν, ἔπειτα φεύγων τὴν ἐκείνου οἰκίαν· ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτη, κατάγομαι παρὰ σοί. Ποῖ δὲ, ἔφη, καὶ κατάγῃ; Παρὰ Ἱππάρχῳ. τῷ φιλαργύρῳ; ἔφη, Μηδαμῶς, εἶπον, ὦ μῆτερ, τοῦτο εἴπῃς· λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμὲ, ὥστε καὶ ἐγκαλέ-

floridae, pueri crebri, aurum multum. Cum vero accessissem propius, salutat me mulier, ego illam vicissim. Tum, *Ego*, inquit, *Abroea sum, si quam matris tuae amicam sic vocari audis: et vos ex illa natos non minus amo, quam quos ipsa peperi. Quid igitur non apud me diuersaris, fili?* Ego, *Benigne*, inquam: *sed vereor, cum nihil habeam quod accusem amicum, illius domo fugere. Verum animo quidem, carissima, apud te commoror. Vbi, vero*, inquit, *diuersaris? Apud Hipparchum. Auarum illum?* inquit. *Minime vero*, inquam, *Mater hoc dixeris. Splendidus enim et sumtuosus in me quidem fuit; adeo quidem, vt lu-*

καλέσαι ἄν τις τῇ τρυφῇ· ἡ δὲ μειδιάσασα, καί με τῆς χειρὸς λαβομένη, ἄγει πορρωτέρω, καὶ λέγει πρὸς ἐμὲ, φυλάττε μοι, ἔφη, τὴν Ἱππάρχε γυναῖκα πάσῃ μηχανῇ, μάγος γάρ ἐςι δεινὴ, καὶ μάχλος, καὶ πᾶσι τοῖς νέαις ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμόν· καὶ εἰ μή τις ὑπακέσει αὐτῇ, τὸν τῇ τέχνῃ ἀμύνεται, καὶ πολλὰς μετεμόρφωσεν εἰς ζῶα, τὰς δὲ τέλεον ἀπώλεσε, σὺ δὲ καὶ νέος εἶ, τέκνον, καὶ καλὸς, ὡςε εὐθὺς ἀρέσαι γυναικί· καὶ ξένος, πρᾶγμα εὐκαταφρόνητον.

Ἐγὼ δὲ πυθόμενος, ὅτι τὸ πάλαι μοι ζητούμενον οἴκοι παρ' ἐμοὶ κάθηται, προσεῖχον αὐτῇ ἀδὲν ἔτι. ὡς δέ ποτε ἀφείθην, ἀπῄειν οἴκαδε, λαλῶν

xum illius accusare aliquis facilius possit. At illa subridens, et manu me prehensum seducens, *caue mihi*, inquit, *omni ope Hipparchi vxorem. Maga enim est pessima, et lasciua, quae ad iuuenes omnes oculum adiiciat. Et si quis illi non obsequatur, illum arte sua vlciscitur, et multos mutauit in animalia: alios autem funditus perdidit. Tu vero et adolescens es, fili, et pulcher vt statim placiturus sis mulieri; et hospes, res quam nemo curet magno opere.*

5. At ego audito, domi mihi sedere, quod olim quaererem, nihil amplius ad eam attendi. Dimissus tandem domum dum abeo, haec apud me

λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ, ἄγε δὴ σὺ ὁ φάσκων ἐπιθυμεῖν ταύτης τῆς παραδόξου θέας, ἔγειρέ μοι σεαυτὸν, καὶ τέχνην εὕρισκε σοφὴν, ᾗ τεύξῃ τούτων, ὧν ἐρᾷς, καὶ ἐπὶ τὴν θεράπαιναν τὴν Παλαίστραν ἤδη ἀποδύου· τῆς γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου καὶ φίλου πόῤῥω ἵστασο· κἀπὶ ταύτης κυλιόμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, εὖ ἴσθι ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. Δοῦλοι γὰρ τὰ δεσποτῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά. ταῦτα λέγων πρὸς ἐμαυτὸν εἰσήειν οἴκαδε. τὸν μὲν οὖν Ἵππαρχον οὐ κατέλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὐδὲ τὴν ἐκείνου γυναῖκα· ἡ δὲ Παλαίστρα τῇ ἑστίᾳ παρήδρευε, δεῖπνον ἡμῖν εὐτρεπίζουσα.

Κἀγὼ

me in via agito. Age ſane tu qui cupidum te eſſe ais admirabilis huius ſpectaculi, te mihi excita, et ſapiens quoddam inuentum comminiſcere, quo ea, quorum amore ardes, conſequaris: atque in ancillam Palaeſtram iam accingere (ab vxore enim hoſpitis, et amici longe te remoue) atque in hac te volutans atque exercens huius in amplexibus, noris facile diſcere te poſſe. Serui enim dominorum et honeſta ſciunt et turpia. Haec mecum agitans domum intro: ac Hipparchum domi non inuenio, neque illius vxorem. Palaeſtra autem circa focum verſabatur, parans nobis coenam.

Κἀγὼ εὐθὺς ἔνθεν ἀρξάμενος, Ὡς εὐρύθμως, ἔφην, ὦ καλὴ Παλαίστρα, τὴν πυγὴν τῇ χύτρᾳ ὁμῶς συμπεριφέρεις καὶ κλίνεις. ἡ δὲ ὀσφὺς ἡμῖν ὑγρῶς ἐπικινεῖται, μακάριος ὅστις ἐνταῦθα ἐνεβάψατο. ἡ δὲ, σφόδρα γὰρ ἦν ἰταμὸν καὶ χαρίτων μεστὸν τὸ κοράσιον, Φεύγοις ἄν, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, εἴγε νῦν ἔχοις, καὶ ζῆν ἐθέλοις, ὡς πολλῷ πυρὸς καὶ κνίσσης μεστά. ἢν γὰρ αὐτοῦ μόνον ἅψῃ, τραῦμα ἔχων πυρίκαυτον αὐτῷ μοι παρεδρεύεις, θεραπεύσαι δέ σε ἐδεὶς ἄλλος, ἐδὲ θεὸς ἰατρὸς, ἀλλὰ κατακαύσασά σε μόνη ἐγὼ, καὶ τὸ παραδοξότατον, ἐγὼ μέν σε ποιήσω πλέον πονεῖν, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεραπείας ὀδύνης ἀρδόμενος ἀεὶ ἀνέξῃ, καὶ ἐδὲ λίθοις βαλλόμενος

6. Atque ego ſtatim inde initium ſermonis faciens, *Quam concinne*, inquam, *pulchra Palaeſtra, cum ollula iſta nates circumtorques, et flectis? Etiam nobis lubrica titillatione mouentur lumbi. Felix, cui hic intingere contigerit.* At illa, vt erat dicacula et venuſta puella, *Quin tu iſta fugis*, inquit, *adoleſcens, ſi mentem habes et cupis viuere, vt multo igni et fumo plena. Si enim vel ſemel attigeris iſtuc, vulnus ex aduſtione nactus hic mihi deſidebis, neque alius quisquam te, ne quidem Deus ille medicus, ſanauerit; ſed ſola ego, quae aduſſero: et quod maxime admirabile, augebo etiam morbum tuum, tuque dolore ex curatione perfuſus ſemper ſuſtinebis; neque, ſi quis te lapidibus abigas,*

μενος τὴν γλυκεῖαν ὀδύνην φεύξῃ. τί γελᾷς; ἀκριβῆ βλέπεις ἀνθρωπομάγειρον. ἐ γὰρ μόνα ταῦτα φαῦλα ἐδώδιμα κατασκευάζω, ἀλλ' ἤδη τὸ μέγα τοῦτο καὶ καλὸν, τὸν ἄνθρωπον, οἶδα ἔγωγε καὶ σφάττειν, καὶ δέρειν, καὶ κατακόπτειν, ἥδιστα δὲ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν καὶ τῆς καρδίας ἅπτομαι. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις· καὶ γὰρ ἐμὲ πόρρωθεν, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ὄντα, οὐ κατακαύματι, μὰ Δί', ἀλλὰ ἕλκει ἐμπρησμῷ ἐπέθηκας, καὶ διὰ τῶν ὀμμάτων τῶν ἐμῶν, τὸ σὸν μὴ φαινόμενον πῦρ κάτω ἐς τὰ σπλάγχνα τάμὰ ῥίψασα, φύγεις, καὶ ταῦτα, ἐδὲν ἀδικοῦντα. ὥστε πρὸς θεῶν, ἴασαί με ταύταις, αἷς λέγεις αὐτὴ, ταῖς πικραῖς καὶ ἡδείαις θερα-

gat, dulcem illum dolorem fugeris. Quid rides? veram vides hominum coquam. Nec enim sola illa vilia edulia paro, sed etiam magnum illud et pulchrum, hominem, noui ego et iugulare, et glubere, et concidere: lubentissime autem ipsa viscera, et cor adeo aggredior. Recte sane, inquam, *istuc dicis. Nam me quidem e longinquo, qui ne quidem prope accesserim, non adussisti per Iouem, sed in totum coniecisti incendium: et per oculos meos tuo illo non apparente igniculo, intus in ipsa mea viscera coniecto, me torres, idque quum nulla te iniuria affecerim. Itaque, per Deos, sana me amaris illis, quas modo dicebas ipsa, et suauibus curationibus; neque*

θεραπείας· καί με ἤδη ἀπεσφαγμένον λαβοῦσα δεῖρε, ὅπως ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς. ἡ δὲ μέγα καὶ ἥδιστον ἐκ τούτου ἀνακαγχάσασα, ἐμὴ τὸ λοιπὸν ἦν, καὶ συνέκειτο ἡμῖν, ὅπως, ἐπειδὰν κατακοιμήσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ εἴσω παρ' ἐμέ, καὶ καθευδήσῃ.

Κἀπειδὴ ἀφίκετό ποτε ὁ Ἵππαρχος, λουσάμενοι ἐδειπνοῦμεν, καὶ ποτὸς ἦν συχνὸς ἡμῶν ὁμιλούντων. εἶτα ὕπνος 3) καταψευσάμενος ἀνίσταμαι, καὶ ἔργῳ ἀπήειν ἔνθα ᾤκουν. πάντα δὲ

iam iugulatum cape, et glube vt volueris. Illa vero in magnum ſuauiſſimumque cachinnum effuſa, de caetero mea fuit: conuenitque inter nos, vt, cum cubitum redditis heris miniſtraſſet, intus ad me veniret, et mecum cubaret.

7. Venit tandem Hipparchus, loti coenamus, crebreſcunt inter ſermones pocula: deinde ſomnum fingens ſurgo, abeo, vbi commorabar: omnia

3. Ὕπνος] Quia Edd. vett. et Codd. *ου* ſcribunt pro *υ*, facillime accidere potuit vt *υ* cum *ν* permutaretur. Et vtique ὕπνου legendum arbitror. Licet enim καταψευδεσθαι τινὸς pro *mentiri aduerſus aliquem*, per ellipſin τοῦ κατὰ, quod in compoſito iam inest, inuenias frequenter, res tamen, quam mentior, ſimulo, accuſatiuo efferatur, neceſſe eſt. Non ſaltem noui, ſic in genitiuo vſurpari. *Reitz.*

δὲ τὰ ἔνδον εὖ παρεσκευάσο. τῷ μὲν παιδὶ ἔξω ὑπέστρωτο. τράπεζα δὲ τῇ κλίνῃ παρεστήκει, ποτήριον ἔχουσα· καὶ οἶνος αὐτᾷ παρέκειτο, καὶ ὕδωρ ἕτοιμον, καὶ ψυχρὸν, καὶ θερμόν. πᾶσα δὲ ἦν αὕτη τῆς Παλαίστρας παρασκευή. τῶν δὲ στρωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν ἄτω γυμνὰ καθ' αὑτὰ, τὰ δὲ λελυμένα, τὰ δὲ στεφάνοις συμπεπλεγμένα. κἀγὼ τὸ συμπόσιον εὑρὼν ἕτοιμον, ἔμενον τὸν συμπότην.

Ἡ δὲ ἐπειδὴ κατέκλινε τὴν δέσποιναν, σπεδῇ παρ' ἐμὲ ἧκε. καὶ ἦν εὐφροσύνη ἡμῶν τὸν οἶνον καὶ τὰ φιλήματα προπινόντων ἀλλήλοις. ὡς δὲ τῷ ποτῷ παρεσκευάσαμεν ἑαυτὼ εὖ πρὸς τὴν νύκτα, λέγει πρός με ἡ Παλαίστρα· Τοῦτο μὲν πάν-

omnia hic pulchre parata erant; puero ſtratum extra *ianuam* erat, menſula cum poculo adſtabat lecto: vinum ibidem appoſitum, et aqua parata, frigida pariter et calida: omnis ille Palaeſtrae apparatus erat. Stragula veſtis roſis ſparſa plurimis, aliis quidem, vt per ſe ſunt, nudis, aliis concerptis, aliis denique in corollas plexis. Et ego, qui paratam ſic compotationem inueniſſem, compotorem iam meum expectabam.

8. Atque illa cum cubitum eunti miniſtraſſet herae, ſtatim ad me venit: delectamurque vinum et oſcula propinantes inuicem: cum autem potu nos ad noctem armaſſemus, ait ad me Palaeſtra:

πάντως δεῖ σε μνημονεύειν, ὦ νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίςραν ἐμπέπτωκας, καὶ χρή σε νῦν ἐπιδεῖξαι εἰ γέγονας ἐν τοῖς ἐφήβοις γοργὸς, καὶ παλαίσματα πολλὰ ἔμαθές ποτε. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἴδοις, ἔφην, φεύγοντά με τὸν ἔλεγχον τέτων· ὥςε ἀπόδυσαι, καὶ ἤδη παλαίωμεν. ἡ δὲ, Οὕτως, ἔφη, ὡς ἐγὼ θέλω, παράσχε μοι τὴν ἐπίδειξιν, ἐγὼ μὲν νόμῳ διδασκάλε καὶ ἐπιςάτε τὰ ὀνόματα τῶν παλαισμάτων, ὧν ἐθέλω, εὑρεῖσα ἐρῶ. σὺ δὲ ἕτοιμος γίγνε ἐς τὸ ὑπακέειν, καὶ ποιεῖν πᾶν τὸ κελευόμενον. Ἀλλ' ἐπίταττε, ἔφην, καὶ σκόπει, ὅπως εὐχερῶς καὶ ὑγρῶς τὰ παλαίσματα, καὶ εὐτόνως ἔςαι.

Ἡ

Hoc quidem omnino meminisse te oportet, adolescens, te in Palaestram incidisse: ostendendum tibi iam est, fuerisne acer inter ephebos, et luctae genera multa didiceris. Tu vero, inquam, *non videbis me refugere examen harum rerum: itaque exue te, iam luctemur.* Illa, *Sic,* inquit, *vt ego iubeo, probationem mihi exhibe. Ego quidem more magistri et praesidis, nomina numerorum, quos volo inueniam atque dicam. Tu vero paratus esto ad obediendum, et imperata omnia faciendum. Quin tu impera,* inquam, *et vide, quam dextre, quam mobiliter, quam cuente fiant omnia.*

9. Ipsa

Ἡ δὲ ἀποδυσαμένη τὴν ἐσθῆτα, καὶ στᾶσα ὅλη γυμνὴ ἔνθεν ἤρξατο ἐπιτάττειν, Ὦ μειράκιον, ἔκδυσαι, καὶ ἀλειψάμενος ἔνθεν ἐκ τοῦ μύρου, συμπλέκου τῷ ἀνταγωνιστῇ, δύο μηρῶν σπάσας, κλίνον ὑπτίαν, ἔπειτα ἀνώτερος ὑποβάλλων διὰ μηρῶν, καὶ διαστείλας, αἰώρει, καὶ τεῖνε ἄνω τὰ σκέλη, καὶ χαλάσας, καὶ στήσας, κολλῶ αὐτῷ, καὶ παρεισελθὼν βάλε, ἕως πονέσῃ, καὶ ἡ ὀσφὺς ἰσχυέτω, εἶτα ἐξελκύσας κατὰ πλάτος διὰ βαβῶνος, δῆξον, καὶ πάλιν συνώθει εἰς τὸν τοῖχον, εἶτα τύπτε· ἐπειδὰν δὲ χάλασμα ἴδῃς, τότ' ἤδη ἐπιβὰς, ἄμμα κατ' ἰξύος δήσας, σύνεχε, καὶ πειρῶ μὴ σπεύδειν, ἀλλ'

9. Ipsa ergo exutis vestimentis, nuda tota adstans imperare hinc incepit, *Adolescentule, exue te, et vbi de isto te vnguento vnxeris, aduersarium complectere. Femur stringens vtrumque supinam reclina: tum superior ipse subiiciens te inter femora, eaque distinens, tolle et sursum tende crura: tum demittens atque insistens, illi inhaere: ac subiens, feri, iamque vulneratum fode iam vndique donec defatigeris: robusti sint etiam lumbi: tum extractum telum secundum latitudinem per ipsum inguen adige: et rursus ad parietem impelle: deinde percute. Vbi vero laxum quid videris, tunc iam inscendens, et circa lumbos constringens, contine,*

et

ἀλλ' ὀλίγον διαπαρτερήσας, σύντρεχε, ἤδη ἀπολέλυσαι.

Κἀγὼ ἐπειδὴ ῥᾳδίως πάντα ὑπήκουσα, καὶ εἰς τέλος ἡμῖν ἔληξε τὰ παλαίσματα, καὶ λέγω πρὸς τὴν Παλαίστραν, ἅμα ἐπιγελάσας, Ὦ διδάσκαλε, ὁρᾷς ὅπως εὐχερῶς καὶ εὐηκόως πεπάλαιταί μοι, σκόπει δὲ, μὴ ἐκ ἐν κόσμῳ τὰ παλαίσματα ὑποβάλλῃς, ἄλλα γὰρ ἐξ ἄλλων ἐπιτάττεις. ἡ δὲ ἐπὶ κόρρης πλήξασά με, Ὡς φλύαρον, ἔφη, παρέλαβον τὴν μαθητήν· σκόπει ἓν μὴ πληγὰς ἔτι πλείω λάβῃς, ἄλλα καὶ οὐ τὰ ἐπιταττόμενα παλαίων. καὶ ταῦτ' εἰπεῖσα, ἐπανίσταται, καὶ θεραπεύσασα ἑαυτὴν, Νῦν, ἔφη, δείξεις, εἴπερ νέος εἶ, καὶ εὔτονος παλαι-

et tenta non festinare; sed paullum vbi te continueris, tum concurre. Iam dimissus es.

10. Atque ego cum facile in omnibus obsecutus essem, et denique finiti nobis essent numeri: ipse quoque ridens dico Palaestrae, *Vides, Magister, quam dextre et obsequiose mihi pugnatum sit. Vide vero, ne praeter decus numeros subiicias: alia enim post alia iniungis.* Illa vero alapam mihi infligens, *Quam nugacem*, inquit, *recepi tironem. Vide ergo ne plures etiam plagas accipias, si alios, nec eos, qui iniuncti tibi erunt, numeros lucteris.* Hisque dictis surgit, et curato corpore, *Iam*, inquit, *ostendes, verum iuuenis sis, et neruosus luctator,*

παλαιςὴς 4), καὶ εἰ ἐπίςασαι παλαίειν, καὶ ποιεῖν τὰ ἀπὸ γονατίκε. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λέχους ἐς γόνυ, ἄγε δὴ σὺ ὁ παλαιςὴς, ἔχεις τὰ μέσα, ὥςε τινάξας ὀξεῖαν, ἐπίπρωσον, καὶ βάθυνον, ψιλὸν ὁρᾷς αὐτοῦ παρακείμενον, τούτῳ χρῆσαι, πρῶτον δὲ, κατὰ λόγον, ὡς ἄμμα σφίγγε, εἶτα ἀνακλάσας ἔμβαλλε, καὶ σύνεχε, καὶ μὴ δίδου διάςημα. ἐὰν δὲ χαλᾶται, θᾶττον ἐπάρας ἀνώτερον μετάθες, καὶ κρέσας κρύψον, καὶ σκόπει ὅπως μὴ ἀναςπάσῃς θᾶττον, ἢ κελευσθεὶς, ἀλλὰ δὴ κυρτώσας πολὺ αὐτὸν, ὑφεῖλε, καὶ ὑποβαλὼν κάτω αὖθις τὴν παρεμβολὴν, συν-

ctator, luctarine scias, et geniculatum opus edere: atque in lecto concidens in genu, *Age sane*, ait, *luctator, habes media. Quatiens ergo acutam, protrude intro et profunde. Nudum vides hic expositumque iacere, hoc vtere: primo autem, vt ratio postulat, velut nodum stringe: deinde reflexum impelle et contine, et caue concedas interuallum: si vero laxetur celerius instans transfer altius, et impulsum occulta: et caue ne celerius imperato retrahas: sed multum incuruans illum, subtrahe; ac infra rursus irruptionem subiiciens contine, teque moue.*

4. Παλαιςὴς] Ita etiam *athletae* vocantur quicumque in aliqua arte egregie exercitati excellunt. vid. Wesseling. ad Diod. Sic. L. I. c. 53. No. 53. *Reitz.*

σύνεχε, καὶ κίνει, εἶτα ἄφες αὐτὸν, πέπτωκε γὰρ, καὶ λέλυται, καὶ ὕδωρ ὅλος ἔστι σοι ὁ ἀντ-αγωνιστής. ἐγὼ δὲ, ἤδη μέγα ἀναγελῶν, Ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὀλίγ' ἄττα ἐπιτάξαι, σὺ δὲ ὑπάκουσον ἐπαναστᾶσα, καὶ κάθησον, εἶτα δεῦσα κατὰ χειρὸς, πάραψαι τὸ λοιπὸν, καὶ καταμάττε, καί με, πρὸς τε Ἡρακλέους, περιλαβεῦσα ἤδη κοίμισον.

Ἐν τοιαύταις ἡδοναῖς καὶ παιδιαῖς παλαισμάτων, ἀγωνιζόμενοι νυκτερινὲς ἀγῶνας ἐστεφανέμεθα, καὶ ἦν πολλὴ μὲν ἐν τέτῳ τρυφὴ· ὥστε τῆς εἰς τὴν Λάρισσαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιλελήσμην. καί ποτε ἐπὶ νεῦν μοι ἦλθεν ἐς τὸ μαθεῖν ὧν ἕνεκα ἦλθον, καὶ φημὶ πρὸς αὐτὴν, Ὦ Φιλτάτη, ἔκλινε γὰρ, καὶ λέλυται, καὶ ὕδωρ ὅλος ἔστι σοι ὁ ἀντ-αγωνιστής. ἐγὼ δὲ, ἤδη μέγα ἀναγελῶν, Ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὀλίγ' ἄττα ἐπιτάξαι, σὺ δὲ ὑπάκουσον ἐπαναστᾶσα, καὶ κάθησον, εἶτα δεῦσα κατὰ χειρὸς, πάραψαι τὸ λοιπὸν, καὶ καταμάττε, καί με, πρὸς τε Ἡρακλέους, περιλαβεῦσα ἤδη κοίμισον.

Ἐν τοιαύταις ἡδοναῖς καὶ παιδιαῖς παλαισμάτων, ἀγωνιζόμενοι νυκτερινὲς ἀγῶνας ἐστεφανέμεθα, καὶ ἦν πολλὴ μὲν ἐν τέτῳ τρυφὴ· ὥστε τῆς εἰς τὴν Λάρισσαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιλελήσμην. καί ποτε ἐπὶ νεῦν μοι ἦλθεν ἐς τὸ μαθεῖν ὧν ἕνεκα ἦλθον, καὶ φημὶ πρὸς αὐτὴν, Ὦ Φιλτάτη,

mone. Deinde illum dimitte. Cecidit enim et solutus est, et aqua totus est tuus aduersarius. Ego vero, clarum iam ridens, *Volo*, inquam, *ipse quoque, Magister, numeros paucos quosdam imperare: tu vero obedi, surge, et asside, deinde manu praebens, tracta caetcrum, et subige, et me, per Herculem, complexa, iam sopi.*

11. Eiusmodi libidinibus, et ludicris collu-ctationibus, nocturna certantes certamina, coronabamus nos inuicem: tantaque erat hac in re voluptas, vt itineris Lariſſam omnino obliuiſcerer. Ac tandem in mentem mihi venit illud etiam diſcere, cuius rei cauſſa veneram. Et dico ad

φιλτάτη, δεῖξόν μοι μαγγανεύσασαν, ἢ μεταμορφουμένην τὴν δέσποιναν· πάλαι γὰρ τῆς παραδόξου ταύτης θέας ἐπιθυμῶ, μᾶλλον εἴ τι σὺ οἶδας, αὐτὴ μαγγάνευσον, ὥςε φανῆναί μοι ἄλλην ἐξ ἄλλης ὄψιν. οἶμαι δὲ κἀγὼ σε ἐκ ἀπείρως τῆςδε τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο δὲ οὐ παρ' ἑτέρου μαθὼν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐμαυτοῦ ψυχῆς λαβὼν, οἶδα. ἐπεί με τὸν πάλαι ἀδαμάντινον, ὡς ἔλεγον αἱ γυναῖκες, ἐς μηδεμίαν γυναῖκα τὰ ὄμματα ταῦτα ἐρωτικῶς ποτε ἐκτείναντα, συλλαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ, αἰχμάλωτον ἔχεις, ἐρωτικῷ πολέμῳ ψυχαγωγοῦσα. ἡ δὲ Παλαίςρα, Παύσαι, φησὶ, προσπαίζων. τίς γὰρ ᾠδὴ δύναται μαγεῦσαι τὸν ἔρωτα, ὄντα τῆς τέχνης

ad illam, *Oſtende mihi, cariſſima, praeſtigias facientem aut transformantem ſe heram tuam: olim enim cupidus ſum admirabilis ſpectaculi. Potius ſi quid tu noſti, ipſa fac praeſtigias, vt appareat mihi alia ex alia ſpecies. Puto enim te nec imperitam huius artis eſſe: idque non ab alio auditum, ſed a meo acceptum animo ſcio: quandoquidem me adamantinum illum quondam, vti mulieres dicebant, quique in nullam vnquam mulierem oculos hoſce amatorie intenderim, comprehenſum illa arte tua captivum tibi habes, in amatorio illo bello anima tibi ipſa deuinctum.* At Palaeſtra, *Deſine*, inquit, *iocari. Quod enim carmen conciliare amorem poſſit, artis ipſius*

τέχνης κύριον; ἐγὼ δὲ, ὦ φίλτατε, τέτων μὲν οἶδα ἀδὲν, μὰ τὴν κεφαλὴν τὴν σὴν, καὶ τήνδε τὴν μακαρίαν εὐνὴν, ἀδὲ γὰρ γράμματα ἔμαθον, καὶ ἡ δέσποινα βάσκανος ἕσα τυγχάνει εἰς τὴν αὐτῆς τέχνην· εἰ δέ μοι καιρὸς ἐπιτρέψει, πειράσομαι παρασχεῖν σοι εἰδεῖν μεταμορφεμένην τὴν κεκτημένην, καὶ τότε μὲν ἐπὶ τέτοις ἐκοιμήθημεν.

Ἡμέραις δὲ ὕςερον ὀ πολλαῖς, ἀγγέλλει πρός με ἡ Παλαίςρα, ὡς ἡ δέσποινα αὐτῆς μέλλοι ὄρνις γενομένη πέτεσθαι πρὸς τὸν ἐρώμενον. κἀγὼ, Νῦν, ἔφην, ὁ καιρὸς, ὦ Παλαίςρα, τῆς εἰς ἐμὲ χάριτος, ᾗ νῦν ἔχεις τὸν σαυτῆς ἱκέτην ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ἐπιθυμίας. Θάῤῥει, ἔφη, κἀπειδὴ ἑσπέρα ἦν, ἄγει με λαβεῖσα πρὸς τὴν

ipsius dominum? Ego vero, dulcissime, horum nihil quidquam noui, caput tuum iuro, et felicem hunc nostrum lectulum, neque enim literas didici, et inuida hera est quantum ad illam suam artem. Si vero tempus tulerit, studebo an praebere tibi possim videndam, dum transformatur, dominam. Ac tum quidem in hisce acquieuimus.

12. Diebus vero non multis post defert ad me Palaestra, velle dominam suam sumta auis specie volare ad amasium. Et ego, *Tempus iam est*, inquam, *Palaestra, tui in me beneficii, quo nunc potes tui supplicis longam cupiditatem sedare. Bono*, inquit, *animo esto*; et, cum vespera esset, prehensum

τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἔνθα ἐκεῖνοι ἐκάθευδον· καὶ κελεύει με προσάγειν ὀπῇ τινι τῆς θύρας λεπτῇ, καὶ ἀποσκοπεῖν τὰ γιγνόμενα. ὁρῶ οὖν τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην, εἶτα γυμνὴ τῷ λύχνῳ προσελθοῦσα, καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσα, τὸν μὲν λιβανωτὸν τῷ πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπέθηκε, καὶ ῥᾶσα πολλὰ τοῦ λύχνου κατελάλησεν· εἶτα κιβώτιον ἀδρὸν ἀνοίξασα, πάνυ πολλὰς ἔχον πυξίδας ἐν αὐτῷ, ἔνθεν ἀναιρεῖται καὶ προσφέρει μίαν· ἡ δὲ εἶχεν ἐμβεβλημένον, ὅ, τι μὲν οὐκ οἶδα, τῆς δὲ ὄψεως αὐτῆς ἕνεκα ἔλαιον αὐτὸ ἐδόκουν εἶναι. ἐκ τούτου λαβοῦσα χρίεται ὅλη, ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν κάτω, καὶ ἄφνω πτερὰ ἐκφύεται αὐτῇ, καὶ ἡ ῥὶν κερατίνη καὶ γρυπὴ

hensum ducit me ad ianuam cubiculi, vbi illi quiescebant, iubetque applicare oculos rimae in ianua tenui, et quae fierent speculari. Video igitur exuere se mulierem. Tum nuda ad lucernam accedens, grana duo turis in ignem lucernae imponit, stansque multa ad lucernam loquitur. Tum grandiuscula cistella aperta, quae pyxides plurimas haberet, aufert inde promitque vnam, quae haberet infusum aliquid, quid fuerit non noui, quantum ad speciem ipsam quidem, oleum esse putabam. De hoc igitur sumens tota se inungit, ab vnguibus incipiens inferioribus, et subito pennae illi enascuntur, et nasus corneus

γρυπὴ ἐγένετο, καὶ ἄλλα δὲ ὅσα ὀρνίθων κτήματα καὶ σύμβολα πάντα εἶχε· καὶ ἦν ἄλλο οὐδὲν ἢ κόραξ νυκτερινός. ἐπεὶ δὲ εἶδεν ἑαυτὴν ἐπτερωμένην, κρώξασα δεινὸν, καὶ οἷον ἐκεῖνο οἱ κόρακες, ἀναςᾶσα ᾤχετο πετομένη ἔξω διὰ τῆς θυρίδος.

Ἐγὼ δὲ ὄναρ ἐκεῖνο οἰόμενος ὁρᾶν, τοῖς δακτύλοις τῶν ἐμαυτοῦ βλεφάρων ἡπτόμην, οὐ πιςεύων τοῖς ἐμαυτοῦ ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ὅτι βλέπουσιν, οὐδ' ὅτι ἐγρηγόρασιν. ὡς δὲ μόλις καὶ βραδέως ἐπείσθην ὅτι μὴ καθεύδω, ἐδεόμην τότε τῆς Παλαίςρας πτερῶσαι κἀμὲ, καὶ χρίσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου ἑᾶσαι πέτεσθαί με. ἐβουλόμην γὰρ πεῖρα μαθεῖν, εἰ μεταμορφωθεὶς

ἐκ

fit atque aduncus: verum et reliqua, quaecumque auium propria et ſigna ſunt, habet omnia, neque quidquam eſt aliud, quam coruus nocturnus. Cum autem pennatam ſe videret, terribile quiddam crocitans, et ſicut illi corui, tollens ſe per feneſtram euolat.

13. Ego vero, qui ſomnium illud me videre putarem, palpebras ipſe meas contingo digitis, qui oculis ipſe meis non crederem, vel videre eos vel vigilare. Cum autem vix tandem ac tarde mihi perſuaſiſſem me non dormire, rogaui tum Palaeſtram vt pennas etiam mihi adderet, et ex illo vnguento vnctum volare me ſineret. Volebam enim experimento diſcere vtrum transformatus

ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, εἶτα καὶ τὴν ψυχὴν. ὄρνις ἔσομαι. ἡ δὲ τὸ δωμάτιον ὑπανοίξασα, κομίζει τὴν πυξίδα· ἐγὼ δὲ σπεύδων ἤδη, ἀποδύσας, χρίω ὅλον ἐμαυτόν· καὶ ὄρνις μὲν ἐγίγνομαι ὁ δυςυχής· ἀλλά μοι ἐρὰ ὄπισθεν ἐξῆλθε, καὶ οἱ δάκτυλοι πάντες ὤχοντο, ἐκ οἷδ' ὅπου, ὄνυχας δὲ τοὺς πάντας τέσσαρας εἶχον, καὶ τέτες ἐδὲν ἄλλο, ἢ ὁπλὰς, καί μοι αἱ χεῖρες, καὶ οἱ πόδες, κτήνους πόδες ἐγένοντο, καὶ τὰ ὦτα δὲ μακρά· καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπεὶ δὲ κύκλῳ περιεσκόπουν, ἑαυτὸν ἑώρων ὄνον, Φωνὴν δὲ ἀνθρώπου ἐς τὸ μέμψασθαι τὴν Παλαίςραν, ἐκέτι εἶχον. τὸ δὲ χεῖλος ἐκτείνας κάτω, καὶ αὐτῷ δὴ τῷ σχήματι ὡς ὄνος ὑποβλέπων, ἠτιώμην αὐτὴν,

matus ex homine, deinde etiam quantum ad animam auis futurus essem. Atque illa aperto clam cubiculo affert pyxidem. Et ego vrgens opus, exutus totum me vngo, et auis quidem miser non fio, sed cauda mihi de postico exit, et digiti omnes nescio quo abeunt, vngues autem vniuersos non nisi quatuor habeo, eosque nihil aliud quam vngulas: manusque mihi ac pedes iumenti pedes fiunt; et aures longae, et facies magna, ac circumcirca me adspiciens asinum me esse video, vocem autem hominis ad conquerendum cum Palaestra non amplius habeo. Interim labio deorsum protenso, et ipso quoque habitu, vt asinus, vultu deiecto, illam accusa-

τὴν, ὅση δύναμις, ὄνος ἀντὶ ὄρνιθος γενόμενος.

Ἡ δὲ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τυψαμένη τὸ πρόσωπον, Τάλαινα, εἶπεν, ἐγὼ, μέγα εἰργασμαι κακόν· σπεύσασα γὰρ ἥμαρτον ἐν τῇ ὁμοιότητι τῶν πυξίδων, καὶ ἄλλην ἔλαβον ἀντὶ τὴν τὰ πτερὰ φύουσαν. ἀλλὰ θάρρει μοι, ὦ φίλτατε· ῥᾴων γὰρ ἡ τούτου θεραπεία. ῥόδα γὰρ μόνον εἰ φάγοις, ἀποδύσῃ μὲν αὐτίκα τὸ κτῆνος, τὸν δὲ ἐραστήν μοι τὸν ἐμὸν αὖθις ἀποδώσεις· ἀλλά μοι, φίλτατε, μίαν νύκτα ταύτην ὑπόμεινον ἐν τῷ ὄνῳ· ὄρθρου δὲ δραμοῦσα οἴσω σοι ῥόδα, καὶ φαγὼν ἰαθήσῃ. ταῦτα εἶπε καταψήσασά μοι τὰ ὦτα, καὶ τὸ λοιπὸν δέρμα.

Ἐγὼ

cusabam, quod asinus pro volucri factus essem.

14. At illa ambabus manibus faciem suam percutiens, *Misera ego*, inquit, *magnum feci malum; prae festinatione enim in pyxidum similitudine peccaui, et aliam arripui, non eam quae pennas producit. Sed bono es animo, dulcissime, facilis enim horum medicina. Si enim rosas modo comederis, exues e vestigio iumentum, amatoremque mihi meum reddes. Sed tu mihi carissime vnicam modo hanc noctem perdura in asino, summo mane curriculo tibi rosas adferam, quibus comesis sanabere.* Haec dum dicit aures mihi et reliquam cutem demulcet.

15. At

Ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὄνος ἤμην, τὰς δὲ Φρένας καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ Λούκιος, δίχα τῆς Φωνῆς. πολλὰ οὖν κατ' ἐμαυτὸν μεμψάμενος τὴν Παλαίστραν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ, δακὼν τὸ χεῖλος, ἀπῄειν, ἔνθα ἠπιστάμην ἑστῶτα τὸν ἐμαυτοῦ ἵππον, καὶ ἄλλον ἀληθινὸν ὄνον τοῦ Ἱππάρχου. οἱ δὲ αἰσθόμενοί με εἴσω παριόντα, δείσαντες μὴ τοῦ χόρτου αὐτοῖς κοινωνὸς ἐπεισέρχομαι, τὰ ὦτα κατακλίναντες, ἕτοιμοι ἦσαν τοῖς ποσὶν ἀμύνειν τῇ γαστρί· κἀγὼ συνεὶς, πορρωτέρω ποι τῆς Φάτνης ὑποχωρήσας, ἑστὼς ἐγέλων, ὁ δέ μοι γέλως ὀγκηθμὸς ἦν. ταῦτα γὰρ ἐνενόουν πρὸς ἐμαυτὸν, ὦ τῆς ἀκαίρου ταύτης περιεργίας. τί δὲ εἰ λύκος παρεισέλθοι, ἢ ἄλλο τι

15. At ego quantum ad reliqua eram asinus, mentem vero atque animum homo, ille Lucius, voce excepta. Multum igitur intra me Palaestram accusans illius peccati caussa, labra mordens illuc abeo, vbi stare equum meum noueram, et alium verum asinum Hipparchi. Hi sentientes me intrare, ac metuentes ne de foeno illorum partem ablaturus aduenissem, demissis auribus parati erant pedibus ventrem vlcisci. Quo ego animaduerso, longius a praesepi recedens ac stans ridebam: ruditus vero erat risus meus. Haec enim apud me cogitabam, Vah intempestiuam curiositatem! Quid vero si lupus

 huc

τι θηρίον; κινδυνεύεταί μοι μηδὲν κακὸν πεποιηκότι, διαφθαρῆναι. ταῦτα ἐννοῶν ἠγνόουν ὁ δυςυχὴς τὸ μέλλον κακόν.

Ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νὺξ βαθεῖα, καὶ σιωπὴ πολλὴ, καὶ ὕπνος ὁ γλυκὺς, ψοφεῖ μὲν ἔξωθεν ὁ τοῖχος, ὡς διωρυττόμενος, καὶ διωρύττετό γε, καὶ ὀπὴ ἤδη ἐγεγόνει, ἄνθρωπον δέξασθαι δυναμένη. καὶ εὐθὺς ἄνθρωπος ταύτῃ παρῄει, καὶ ἄλλος ὁμοίως, καὶ πολλοὶ ἔνδον ἦσαν, καὶ πάντες εἶχον ξίφη. εἶτα καταδήσαντες ἔνδον ἐν τοῖς δωματίοις τὸν Ἵππαρχον, καὶ τὴν Παλαίςραν, καὶ τὸν ἐμὸν οἰκέτην, ἀδεῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκένουν, τά τε χρήματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ σκεύη κομίζοντες ἔξω. ὡς δὲ ἐδόκει ἄλλο κατε-

huc intraret aut alia beſtia? in periculum venio, qui mali nihil fecerim, pereundi. Haec ita cogitans ignorabam infelix inſtans malum.

16. Cum enim nox profunda iam eſſet, et multum ſilentium, et dulcis ſomnus, ſtrepitum dat extra murus, velut perſoderetur, et perfodiebatur etiam, iamque lacuna facta erat, quae capere hominem poſſet: ſtatimque homo ea intrat, et alius ſimiliter. Iam multi intus erant, gladiis armati omnes. Tum vinctis intra in cubiculis Hipparcho, et Palaeſtra, et meo ſeruo, ſine metu iam domum totam depraedantur, pecuniaſque et veſtes, et ſupellectilem exportant. Cum

κατελείπετο, λαβόντες με καὶ τὸν ἄλλον ὄνον, καὶ τὸν ἵππον, ἐπέσαξαν· ἔπειτα ἔσω ἐβάσταζον, ἐπικατέδησαν ἡμῖν· καὶ ἔτω μέγα ἄχθος φέροντας ἡμᾶς, ξύλοις παίοντες ἤλαυνον, ὡς εἰς τὸ ὄρος ἀτρίπτῳ ὁδῷ φεύγειν πειρώμενοι. τὰ μὲν ἐν ἄλλα κτήνη, ἐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ἐπάσχεν, ἐμὲ δὲ ἀνυπόδετος 5) ἀσυνήθης ἀπιὼν, πέτραις ὀξείαις ἐπιβαίνων, τοσαῦτα σκεύη φέρων, ἀπωλλύμην. καὶ πολλάκις προσέπταιον, καὶ ἐκ ἦν ἐξὸν κατατεσεῖν, καὶ εὐθὺς ἄλλος ὄπισθε

Cum vero nihil aliud reliquum esset, ducentes *me*, et alterum asinum, et equum, clitellis ornant: tum, quae exportauerant, imposita nobis deligant. Et ita nos, magnum ferentes onus, fustibus tunsos agunt, qui in montem via minus trita fugere tentarent. Quid reliquis iumentis factum sit non habeo dicere. Ego vero non soleatus insuetusque incedens, per acutas rupes ingrediens, tot gerens sarcinas peribam. Et saepe offendebam, ac ne licebat quidem cadere, cum

5. Ἀνυπόδετος] Non esse talia intelligenda de ferramentis qualia hodie suppinguntur iumentorum pedibus; sed de calceis, qui induī exuique pro viae diuersa ratione possunt, ostendi in Ind. sciptorum Rei Rust. V. *saka*. Gesner.

σθε κατὰ τῶν μηρῶν ἔπαιε ἀεὶ ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις, ὦ Καῖσαρ, ἀναβοῆσαι ἐπεθύμουν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὠγκώμην, καὶ τὸ μὲν Ὦ μέγιστον καὶ μεγαλοφωνότατον ἐβόων, τὸ δὲ ΚΑΙΣΑΡ οὐκ ἐπηκολούθει. ἀλλὰ μὴν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐτυπτόμην, ὡς προδιδοὺς αὐτοὺς τῷ ὀγκηθμῷ. μαθὼν οὖν ὅτι ἄλλο ἐβόων, ἔγνων σιγῇ προϊέναι, καὶ κερδαίνειν τὸ μὴ παίεσθαι.

Ἐπὶ τούτῳ ἡμέρα τε ἦν ἤδη, καὶ ἡμεῖς ὄρη πολλὰ ἀνεβεβήκειμεν, καὶ στόματα δὲ ἡμῶν δεσμῷ ἐπείχετο, ὡς μὴ περιβοσκόμενοι τὴν ὁδὸν ἐς τὸ ἄριστον ἀναλίσκοιμεν, ὥστε ἔστην 6) τότε, καὶ

statim alius a tergo femora fusti subinde percuteret. Cumque saepe, *o Caesar!* proclamare cuperem, nihil aliud quam rudebam, cum O quidem maximum et vocalissimum exiret, *Caesar* autem non sequeretur. Verum hoc ipso quoque nomine pulsabar, qui ruditu illos proderem. Sentiens ergo me alienum quid clamare, decreui silentio pergere, et compendifacere plagas.

17. Inter haec iam dies erat, et nos montes plures superaueramus. Ora autem nostra capistro erant reuincta, ne circumpascentes viam consumeremus in prandio: itaque perrexi tunc et mansi asinus.

6. Ὥστε ἔστην] Os dicit asino fuisse vinculo occlusum ne tempus, quod viae impendendum erat, pabulo impenderet, et tardius procederet. ὥστε

καὶ ἔμεινα ὄνος. ἐπεὶ δὲ ἦν αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, καταλύομεν εἴς τινα ἔπαυλιν συνήθων ἐκείνοις ἀνθρώπων, ὅσον ἦν ἐκ τῶν γιγνομένων σκοπεῖν. καὶ γὰρ φιλήμασιν ἠσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ καταλύειν ἐκέλευον αὐτὸς ἐν ἐπαύλει, καὶ παρέθηκαν ἄριστον, καὶ τοῖς κτήνεσιν ἡμῖν παρέβαλον κριθίδια· καὶ οἱ μὲν ἠρίστων, ἐγὼ δὲ ἐπείνων μὲν κακῶς· ἀλλ' ἐπειδή ἑ πώποτε κριθὰς ὠμὰς ἠρίστηκειν, ἐσκεπτόμην ὅ, τι καὶ καταφάγοιμι· ὁρῶ δὲ κῆπον αὐτὸς ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ εἶχε λάχανα πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ ῥόδα ὑπὲρ αὐτῶν ἐφαίνετο· κἀγὼ λαθὼν πάντας τὸς ἔν-

δον,

asinus. Medio ipso die deuertimus in stabulum quoddam familiarium illis hominum, quantum ex his, quae fiebant, licebat videre. Etenim osculo se inuicem salutabant, et deuertere in stabulo illos iubebant: apponunt etiam prandium, nobis autem iumentis obiiciunt hordea. Ac reliqui prandent, ego vero misere esurio: et cum nunquam hordea cruda pransus essem, circumspicio, quod comederem. Video autem hortum ibi post aulam, qui olera multa haberet et bona, rosae etiam super ista videbantur. Hic ego nemini animaduersus eorum omnium, qui intus

Y 5 erant,

ὥςε ἔςην τότε, καὶ ἔμεινα ὄνος. *Iamque tunc steri, asinusque mansi:* Quomodo stetit, cum tantopere properaret? lege: ὥςε ἔβην τότε. *Graeuius.*

δον, ἀσχολουμένες περὶ τὸ ἄριςον, ἔρχομαι ἐπὶ τὸν κῆπον, τοῦτο μὲν ὠμῶν λαχάνων ἐμπλησθησόμενος, τοῦτο δὲ τῶν ῥόδων ἕνεκα. ἐλογιζόμην γὰρ ὅτι δῆθεν φαγὼν τῶν ἀνθέων πάλιν ἄνθρωπος ἔσομαι. εἶτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον, θριδάκων μὲν καὶ ῥαφανίδων καὶ σελίνων, ὅσα ὠμὰ ἐσθίει ἄνθρωπος, ἐνεπλήσθην, τὰ δὲ ῥόδα ἐκεῖνα ἐκ ἦν ῥόδα ἀληθινά· τὰ δ' ἦν ἐκ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα ῥόδα ἐκεῖνα, δάφνην αὐτὴν καλοῦσιν 7) ἄνθρωποι, κακὸν ἄριςον ὄνομα τοῦτο

erant, qui nempe occupati essent in prandio, venio ad hortum partim impleturus ventrem crudis oleribus, partim rosarum caussa. Putabam quippe me comesis floribus hominem iterum futurum. Tum ingressus hortum, lactucis quidem, et raphanis, et apiis, quae cruda homo comedit, me impleui. Verum rosae illae verae rosae non erant: sed erant e lauro agresti enatae rosae. Rosam lauream vocant homines: malum hoc prandium asino

7. Δάφνην αὐτὴν καλοῦσιν] Est *rhododendron, nerion, rhododaphne*, quod Plinius 6, 20. s. 33. describit *sempiternum fronde, rosae familitudine, caulibus fruticosum. Iumentis, caprisque, et ouibus venenum est.* Apuleius l. 4. pr. *Hae arbores in lauri faciem prolixe foliatae, parium in modum floris inodori porrectos calicules modice punicantes, quos — vulgus*

σῖτο παντί, καὶ ἵππῳ. Φασὶ γὰρ τὸν φαγόντα ἀποθνήσκειν αὐτίκα.

Ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς αἰσθόμενος, καὶ ξύλον ἁρπάσας, εἰσελθὼν εἰς τὸν κῆπον, καὶ τὸν πολέμιον ἰδὼν, καὶ τῶν λαχάνων τὸν ὄλεθρον, ὥσπερ τις δυνάστης μισοπόνηρος, κλέπτην λαβὼν, ἔτυψε συνέκοψε ξύλῳ, μήτε πλευρῶν φειδόμενος, μήτε μηρῶν, καὶ μὴν καὶ τὰ ὦτά μου κατέκλασε, καὶ τὸ πρόσωπον συνέτριψεν· ἐγὼ δὲ ἀκέτ' ἀνεχόμενος, ἀπολακτίσας ἀμφοτέροις, καὶ καταβαλὼν ὕπτιον ἐπὶ τῶν λαχάνων, ἔφευγον ἄνω ἐς τὸ ὄρος. ὁ δὲ ἐπειδὴ εἶδε δρόμῳ ἀπιόντα,

no vnicuique et equo: aiunt enim de eo qui comederit, ſtatim mori.

18. Inter haec ſentiens olitor, arreptoque faſti hortum ingreſſus, videnſque hoſtem et pernicieim olerum, non aliter quam ſeuerus aliquis dynaſta captum furem, fuſte concidit, neque coſtis parcens neque femoribus: quin et aures mihi confregit, et contriuit faciem. Ego autem non vltra patiens, calcibus vtriſque reiectis ſupinum proſterno in olera, atque verſus montem aufugio. Ille cum videret me curſu abire, clamauit

gus indoctum roſas laureas *appellant*, *quarumque cuncto pecori cibus letalis eſt.* Hinc in ſuſpicionem veni, an forte legendum ſit apud Lucianum ῥοδοδάφνην. *Geſner.*

σόντα, ἀνέκραγε λῦσαι τὰς κύνας ἐπ' ἐμέ· οἱ δὲ κύνες πολλοί τε ἦσαν καὶ μεγάλοι, καὶ ἄρκτους μάχεσθαι ἱκανοί· ἔγνων ὅτι δὴ διασπάσονταί με ἤτοι λαβόντες· καὶ ὀλίγον ἐκπεριελθὼν, ἔκρινα τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, παλινδρομῆσαι μᾶλλον, ἢ κακῶς δραμεῖν. ὀπίσω ἐν ἀπήειν, καὶ εἴσειμι αὖθις εἰς τὴν ἔπαυλιν. οἱ δὲ τὰς μὲν κύνας δρόμῳ ἐπιφερομένας ἐδέξαντο, καὶ κατέδησαν. ἐμὲ δὲ παίοντες ἐ πρότερον ἀφῆκαν, πρὶν ἢ ὑπὸ τῆς ὀδύνης πάντα τὰ λάχανα κάτωθεν ἐξεμέσαι.

Καὶ μὴν ὅτε ἐδαιπορεῖν ὥρα ἦν, τὰ βαρύτατα τῶν κλεμμάτων καὶ τὰ πλεῖστα ἐμοὶ ἐπέθηκαν· κἀκεῖθεν τότε οὕτως ἐξελαύνομεν. ἐπεὶ δὲ

mauit vt immitterentur in me canes. Erant vero canes multi et magni, etiam cum vrsis pugnare idonei. Video igitur illos me si capiant, discerpturos esse, paullum itaque circumiens decreui quod est in prouerbio retro currere potius, quam male currere: retro eo igitur, stabulum iterum ingredior. Illi canibus qui cursu in me ferebantur, receptis alligatisque, me pulsare prius non desierunt, quam prae dolore olera omnia per inferiorem gutturem euomerem.

19. Verum itineris ingrediendi tempus cum esset, grauissimas quasque rerum furtiuarum et plurimas mihi imposuere; tumque inde sic proficisci-

δὲ ἀπηγόρευον ἤδη, παιόμενός τε καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθόμενος, καὶ τὰς ὁπλὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκτετριμμένος, ἔγνων αὐτοῦ καταπεσοῦν, καὶ μηδ' ἂν ἀποσφάττωσί με τοῖς πληγαῖς, ἀναστῆναί ποτε, τοῦτο ἐλπίσας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι ἐκ τοῦ βουλεύματος· ᾠήθην γὰρ ὅτι πάντως ἡττώμενοι τὰ μὲν ἐμὰ σκεύη διανεμοῦσι τῷ τε ἵππῳ, καὶ τῷ ἡμιόνῳ, ἐμὲ δὲ αὐτοῦ ἐάσουσι κεῖσθαι τοῖς λύκοις· ἀλλά τις δαίμων βάσκανος, συνεὶς τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, ἐς τἐναντίον περιήνεγκεν. ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος ἴσως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ νοήσας πίπτει ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ξύλῳ παίοντες ἀναστῆναι τὸν ἄθλιον ἐκέλευον. ὡς δὲ ἐδὲν ὑπήκουε ταῖς πληγαῖς, λαβόντες αὐτὸν,

ficiſcimur. Cum vero iam deſpondiſſem animum pulſatus et grauatus onere, detritis inſuper a via vngulis, procumbere ibi decreueram, nec vnquam, ſi vel interficerent me plagis, ſurgere; hoc ſperans, magnam ad me vtilitatem redituram ex eo conſilio. Putabam enim, ipſos plane victos *mea peruicacia*, ſarcinas meas diuiſuros inter equum et mulum, me autem ibi iacentem relicturos praedae lupis. Sed inuidum quoddam numen, mea conſilia intelligens, vertit ea in contrarium. Alter enim aſinus, eadem forte quae ego cogitans, decumbit in via. Illi primo fuſtium ictibus ſurgere iubent miſerum: nihil obedien-

τὸν, οἱ μὲν τῶν ὤτων, οἱ δὲ τῆς οὐρᾶς, ἀνεγείρειν ἐπειρῶντο. ὡς δ' οὐδὲν ἤνυον, ἔκειτο δὲ ὥσπερ λίθος ἐν τῇ ὁδῷ ἀπηγορευκὼς, λογισάμενοι ἐν ἀλλήλοις ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι, καὶ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλίσκουσιν, ὄνῳ νεκρῷ παραδρεύοντες, τὰ μὲν σκεύη πάντα, ὅσα ἐκόμιζεν ἐκεῖνος, διανέμουσιν ἐμοί τε, καὶ τῷ ἵππῳ· τὸν δὲ ἄθλιον κοινωνὸν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς ἀχθοφορίας, λαβόντες, τῷ ξίφει ὑποτέμνουσιν ἐκ τῶν σκελῶν, καὶ σπαίροντα ἔτι ὠθοῦσιν ἐς τὸν κρημνόν. ὁ δὲ ἀπῄει κάτω, τὸν θάνατον ἐρχόμενος.

Ἐγὼ δὲ ὁρῶν ἐν τῷ συνοδοιπόρῳ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων τὸ τέλος, ἔγνων φέρειν εὐγενῶς τὰ

dientem plagis, prehensum alii auribus, cauda alii, excitare student. Cum nihil proficerent, iaceretque lapidis instar in via, fessus et sine spe, subductis rationibus, nequidquam se laborare, et fugae tempus perdere asino mortuo assidentes, sarcinas quas ille gestarat omnes inter me et equum diuidunt, miserum vero captiuitatis pariter et gestandorum onerum consortem, prehendentes, succisis ferro cruribus, palpitantem adhuc per praeceps impellunt. Atque ille mortem saltans descendit.

20. Ego vero animaduertens in socio itineris consiliorum meorum exitum, decreui fortiter ferre prae-

τὰ ἐν ποσὶ, καὶ προθύμως περιπατεῖν, ἐλπίδας ἔχων πάντως ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ ῥόδα, καὶ τούτων εἰς ἐμαυτὸν ἀνασωθήσεσθαι 8). καὶ τῶν λῃστῶν δὲ ἤκουον, ὡς ἐκ εἴη ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι καταλύσουσι, λοιπὸν, ἔνθα καταμένουσιν, ὥστε πάντα ταῦτα δρόμῳ ἐκομίζομεν, καὶ πρὸ τῆς ἑσπέρας ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα. γραῦς δὲ γυνὴ ἔνδον καθῆτο, καὶ πῦρ πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ πάντα ἐκεῖνα, ἅπερ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς κομίζοντες, εἴσω κατέθηκαν. εἶτα ἤροντο τὴν γραῦν διὰ τί ἔτω καθέζῃ, καὶ οὐ παρασκευάζεις ἄριστον; Ἀλλὰ πάντα, εἶπεν ἡ γραῦς,

praesentia, et strenue incedere, qui spem haberem, futurum, vt omnino aliquando in rosas inciderem, ac inde me salutemque reciperem. Audiebam vero etiam ex latronibus, non multum superesse viae, et *eo die* soluturos iumenta, vbi maneant. Itaque omnia ista curriculo gestantes versus vesperam domum peruenimus. Mulier anus intus desederat, ignis ardebat multus, illi, quae portaueramus, intus deponunt omnia. Tum interrogant anum, quid ita sedes, et non paras coenam? illa, *quin parata vobis sunt*, inquit, *omnia*,

8. Εἰς ἐμαυτὸν ἀνασ.] Mira haec efficacia enuntiauit, sonat enim: *vt inde restituar in me ipsum*, i. e. vt rursus fiam, qui ante fui. *Reitz.*

γραῦς; εὐτρεπῆ ὑμῖν, ἄρτοι πολλοί, οἶνε παλαιὲ πίθοι, καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια σκευάσασα ἔχω. οἱ δὲ τὴν γραῦν ἐπαινέσαντες, ἀποδυσάμενοι ἠλείφοντο πρὸς τὸ πῦρ, καὶ λέβητος ἔνδον ὕδωρ θερμὸν ἔχοντος, ἀρυσάμενοι ἔνθεν, καὶ καταχεάμενοι, αὐτοσχεδίῳ τῷ λουτρῷ ἐχρήσαντο.

Εἶτα ὀλίγον ὕστερον ἧκον νεανίσκοι πολλοὶ κομίζοντες σκεύη πλεῖστα ὅσα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον γυναικῆον καὶ ἀνδρεῖον πολύν. ἐκοινώνουν δὲ ἄτοι ἀλλήλοις· καὶ ἐπειδὴ ταῦτα ἔνδον κατέθεντο, ὁμοίως ἐλούσαντο καὶ ἄτοι. λοιπὸν μετὰ τοῦτο ἦν ἄριστον δαψιλὲς, καὶ λόγος πολὺς ἐν τῷ συμποσίῳ τῶν ἀνδροφόνων· ἡ δὲ γραῦς ἐμοὶ καὶ τῷ ἵππῳ κριθὰς παρέθηκεν·

omnia, panes multi, vini veteris dolia, et carnes vobis ferinas paratas habeo. Illi collaudata anu, exutis veſtibus ad ignem ſe vngunt, et cum ahenum calidam haberet, hauſta inde aqua perfuſi, extemporali iſto vtuntur balneo.

21. Deinde paullo poſt iuuenes veniunt multi, ſupellectilem adferentes plurimam auream, argenteam, veſtimenta, mundum muliebrem, et virilem ornatum multum. Hi in commune conferunt, rebuſque intus depoſitis, lauant ipſi quoque. Caeterum poſt haec coena fuit copioſa, et ſermo multus in homicidarum conuiuio. Anus mihi et equo hordea apponit: at ille feſtinat devora-

θηκεν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σπεδῇ τὰς κριθὰς κατέπινε, δεδιὼς, οἷα εἰκὸς, ἐμὲ τὸν συνάριςον. ἐγὼ δὲ ἐπειδὰν ἴδοιμι τὴν γραῦν ἐξιᾶσαν, τῶν ἔνδον ἄρτων ἥσθιον. τῇ δὲ ὑςεραίᾳ καταλιπόντες τὴν γραῦν, καὶ νεανίσκον ἕνα, οἱ λοιποὶ πάντες ἐπὶ ἔργον ἀπήεσαν. ἐγὼ δὲ ἔςευον ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ἀκριβῆ φερεράν. τῆς μὲν γὰρ γραὸς καταφρονῆσαι ἦν μοι, καὶ φυγεῖν ἐκ τῶν ἐκείνης ὀμμάτων δυνατόν. ὁ δὲ νεανίσκος μέγας τε ἦν, καὶ φοβερὸν ἔβλεπε· καὶ τὸ ξίφος ἀεὶ ἔφερε, καὶ τὴν θύραν ἀεὶ ἐπῆγε.

Τρισὶ δὲ ὕςερον ἡμέραις, μεσάσης σχεδὸν τῆς νυκτὸς, ἀναςρέφεσιν οἱ λῃςαὶ, χρυσίον μὲν, οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν κομίζοντες, μόνην δὲ παρ-

vorare hordea, metuens, vt par erat, me compranſorem. At ego, quoties videbam exiſſe anum, de panibus, qui intus erant, edebam. Poſtridie relicta anu et vno iuuene ad opus reliqui omnes exeunt. Equidem mihi et accuratae cuſtodiae ingemiſcebam: nam vetulam quidem poteram contemnere, et illius fugere ex oculis: at iuuenis magnus erat, et terribile quiddam cernebat, et gladium geſtabat ſemper, et adducebat ſemper ianuam.

22. Tribus poſt diebus, circa mediam fere noctem, redeunt latrones, auri quidem aut argenti nihil, nec aliud quidquam adferentes, ſed

παρθένον ὡραίαν, σφόδρα καλὴν, κλαίουσαν, καὶ κατεσπαραγμένην τὴν ἐσθῆτα, καὶ τὴν κόμην· καὶ καταθέμενοι αὐτὴν ἔνδον ἐπὶ τῶν στιβάδων, θαῤῥεῖν ἐκέλευον, καὶ τὴν γραῦν ἐκέλευον ἔνδον μένειν, καὶ τὴν παῖδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν. ἡ δὲ παῖς, ὅτε ἐμφαγεῖν τι ἤθελεν, ὅτε πιεῖν, ἀλλὰ πάντα ἔκλαε, καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἐσπάραττεν. ὥστε καὶ αὐτὸς πλησίον ἑστὼς παρὰ τῇ φάτνῃ, συνέκλαιον ἐκείνῃ τῇ καλῇ παρθένῳ. ἐν δὲ τούτῳ τοι λῃσταὶ ἔξω ἐν τῷ προδόμῳ ἐδείπνων. πρὸς ἡμέραν δὲ τῶν σκοπῶν τις, τῶν τὰς ὁδὸς φυλάττειν εἰληχότων, ἔρχεται ἀπαγγέλλων ὅτι ξένος ταύτῃ παριέναι μέλλοι, καὶ πολὺν πλοῦτον κομίζοι· οἱ δὲ ὅτως ὡς εἶχον ἀναστάντες,

solam virginem nobilem, vehementer pulchram, plorantem lacerata veste, et comis passis. Hanc intus in stratis depositam bono animo esse iubent, et intus manere anum, puellae custodiendae caussa. Sed puella nec cibum capere volebat nec bibere, sed plorabat ad omnia, et suam ipsa comam vellebat, adeo vt ipse quoque, prope adstans ad praesepe, cum pulchra illa virgine plorarem. Inter haec latrones extra coenabant in atrio. Sub lucem speculatorum aliquis, cui vias explorare sorte obuenerat, venit nuntians, peregrinum aliquem hac transiturum, qui multas secum ferret diuitias. Hi vt erant consurgere, armare

ςάντες, καὶ ὁπλισάμενοι, κἀμὲ καὶ τὸν ἵππον ἐπισάξαντες, ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ὁ δυςυχὴς, ἐπιςάμενος ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνεσθαι, ὀκνηρῶς προήειν, ἔνθεν ἐπαιόμην τῷ ξύλῳ, ἐπεςιγομένων αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἥκομεν εἰς τὴν ὁδὸν, ἔνθα ὁ ξένος παρελάσειν ἔμελλε, συμπεσόντες οἱ λῃςαὶ τοῖς ὀχήμασιν αὐτόν τε καὶ τὰς ἐκείνου θεράποντας ἀπέκτειναν. καὶ ὅσα ἦν τιμιώτατα ἐξελόντες, τῷ ἵππῳ κἀμοὶ ἐπέθηκαν· τὰ δὲ ἕτερα τῶν σκευῶν αὐτᾶ ἐν τῇ ὕλῃ ἔκρυψαν. ἔπειτα ἤλαυνον ἡμᾶς ἕτως ὀπίσω, κἀγὼ ἐπεςιγόμενος, καὶ τῷ ξύλῳ τυπτόμενος κρέω τὴν ὁπλὴν παρὰ πέτραν ὀξεῖαν, καί μοι ἀπὸ τῆς πληγῆς γίγνεται τραῦμα ἀλγεινόν· καὶ χωλεύων ἔνθεν τὸ λοιπὸν τῆς ὁδᾶ ἐβάδιζον. οἱ δὲ πρὸς ἀλλή-

mare se, me autem et equum ornare clitellis, et secum ducere. Hic infelix ego, qui ad pugnam et bellum me scirem agi, cunctanter progredior, itaque fusti, festinantibus illis pulsabar. Cum autem ad viam venissemus, vbi transiturus erat peregrinus, irruentes in vehicula latrones, ipsum ipsiusque seruos interficiunt, et pretiosissima quaeque ablata equo et mihi imponunt, reliquas sarcinas ibi in silua abscondunt. Deinde sic retro nos agunt, et ego cum vrguerer et vapularem fusti, acuto saxo impingo vngulam, oriturque ab illa plaga vulnus dolorificum, vt claudicans quod reliquum erat viae incederem. At illi inter se,

ἀλλήλοις ἔλεγον, τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ τρέφειν τὸν ὄνον τοῦτον, πάντα καταπίπτοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ οἰωνὸν ἐκ ἀγαθὸν, καὶ φασι· ῥίψωμεν αὐτὸν, καθαρισμὸν τοῦ στρατοῦ ἐσόμενον. καὶ οἱ μὲν συνετάττοντο ἐπ' ἐμέ. ἐγὼ δὲ ἀκούων ταῦτα, τῷ τραύματι λοιπὸν ὡς ἀλλοτρίῳ ἐπέβαινον, ὁ δὲ τοῦ θανάτου με φόβος ἀναίσθητον τῆς ὀδύνης ἔθηκεν.

Ἐπεὶ δὲ ἤλθομεν εἴσω, ἔνθα κατελύομεν, τὰ μὲν σκεύη τῶν ἡμετέρων ὤμων ἀφελόντες, εὖ κατέθηκαν· αὐτοὶ δὲ ἀναπεσόντες ἐδείπνουν. καὶ ἐπειδὴ νὺξ ἦν, ἀπῆεσαν, ὡς τὰ λοιπὰ τῶν σκευῶν ἀνασώσαι· τὸν δὲ ἄθλιον τοῦτον ὄνον, ἔφη τις αὐτῶν, τί ἐπάγομεν ἄχρηστον ἐκ τῆς ὁπλῆς;

τῶν

Quid enim nobis videtur, inquiunt, *nutrire asinum istum, vbique concidentem? Praecipitemus illum, male ominatam bestiam. Ita sane*, inquit, alius, *deiiciamus illum piacularem futurum nostri exercitus.* Atque illi in me iam coibant: verum ego auditis hisce, quod reliquum erat, vulnus tanquam alienum calcabam, mortis metu sensum mihi doloris adimente.

23. Cum vero intrassemus in diuersorium nostrum, sarcinas de nostris demtas humeris bene collocant, ipsique coenatum accumbunt. Nocte vero oborta ad reliquas sarcinas seruandas abeunt. *Miserum vero asinum*, infit illorum vnus, *quid adducimus*, ex vngula *inutilem? sarcinarum alias*

nos

τῶν δὲ σκευῶν ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ καὶ ὁ ἵππος· καὶ ἀπῆεσαν, τὸν ἵππον ἄγοντες. νὺξ δὲ ἦν λαμπροτάτη ἐκ τῆς σελήνης. κἀγὼ τότε πρὸς ἐμαυτὸν εἶπον, Ἄθλιε, τί ἔτι μένεις ἐνταῦθα; γύπες σε καὶ γυπῶν τέκνα δειπνήσεσιν, ἐκ ἀκούεις οἷα περὶ σὲ ἐβουλεύσαντο; θέλεις τῷ κρημνῷ περιπεσεῖν; νὺξ μὲν αὕτη, καὶ σελήνη πολλή. οἱ δὲ οἴχονται ἀπιόντες. φυγῇ σῶζε σαυτὸν ἀπὸ δεσποτῶν ἀνδροφόνων. ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, ὁρῶ ὅτι ἐδὲ προσεδεδέμην ἐδενί, ἀλλά με ὁ σύρων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱμὰς παρεκρέμετο, τοῦτό με καὶ παρώξυνεν ὡς μάλιστα πρὸς τὴν φυγήν· καὶ δρόμῳ ἐξιὼν, ἀπῄειν· ἡ δὲ γραῦς, ἐπεὶ εἶδεν ἀποδιδράσκειν ἕτοιμον, λαμβάνεταί μου ἐκ τῆς ἐρᾶς, καὶ εἶχετο. ἐγὼ δὲ

nos portabimus alias equus. Itaque cum equo abeunt. Erat autem nox a luna clarissima. Hic ego intra me, Miselle, inquam, quid vltra hic manes? vultures te et vulturum filii coenabunt. non audis, quae de te deliberarunt? visne tu in praecipitium incidere? Iam nox est, et luna clara: illi vero abierunt: fuga te eripe dominis homicidis. Haec apud me cogitans video me neque alligatum esse vsquam, sed iuxta pendere quo trahebar alias lorum. Etiam hoc me ad fugam maxime incitabat. Itaque curriculo egressus abibam. At anus cum fugere paratum videret, a cauda se mea, quam prehenderat, suspendit.

δὲ ἄξιον κρημνῶ καὶ θανάτων ἄλλων εἰπεῖν εἶναι τὸ ὑπὸ γραίας ἁλῶναι, ἔσυρον αὐτήν· ἡ δὲ μάλ' ἀνέκραγεν ἔνδοθεν τὴν παρθένον τὴν ἀκμάλωτον· ἡ καὶ προσελθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα γραῦν, δίκην κέρκα 9) ἐξ ὄνου ἠμμένην, τολμᾷ τόλμημα γενναῖον,

Ego praecipitio et aliis mortibus dignum putans, ab anu capi, illam trahere: illa vehementer inclamauit puellam intus captiuam. At illa accedens videnſque anum caudae inſtar ex aſino aptam, gene-

9. Δίκην κέρκα] Poteſt intelligi hic locus ita vt interpretatus ſum: nec de emendando in mentem veniſſet, niſi dum forte Apuleium confero, iuuenirem iſta, Met. 6. p. 227, 29. Pric. *De virgine capticia* vt ipſe vocat, *Quae voce excita procurrens videt, Hercules, memorandi ſpectaculi ſcenam, non tauro ſed* aſino dependentem Dircen aniculam: *ſumtaque audacia virili, facinus audet pulcherrimum* etc. Nota Dirces fabula a Zetho et Amphione priuignis ad taurum deligatae indomitum. Quidquid de auctore huius libelli iudicemus; Apuleius certe quin eandem fabellam tractet, quin hoc ipſo loco verba noſtri prae oculis habuerit, dubitari non poteſt. Quid ſi igitur inuenit in ſuo exemplari non δίκην κέρκα vt nunc legitur, ſed δίκην Δίρκης; ignota vox, fabula, qua alias non vtitur, quod ſciam, Lucianus, correctori anſam mutandi poteſt dediſſe. *Geſner.*

ναῦον, καὶ ἄξιον ἀπονενοημένε νεανίσκε· ἀγαπη-
δᾷ γὰρ εἰς ἐμέ· καὶ ἐπικαθίσασά μοι, ἤλαυνε·
κἀγὼ τῷ τε ἔρωτι τῆς Φυγῆς, καὶ τῇ τῆς κό-
ρης σπουδῇ ἔφυγον ἵππε δρόμῳ· ἡ δὲ γραῦς ὀπί-
σω ἀπελέλειπτο, ἡ δὲ παρθένος τοῖς μὲν θεοῖς
ηὐχετο, σῶσαι αὐτὴν τῇ Φυγῇ· πρὸς δὲ ἐμέ·
Ἢν με, ἔφη, κομίσῃς πρὸς τὸν πατέρα, ὦ
καλὲ σὺ, ἐλεύθερον μέν σε παντὸς ἔργε ἀφή-
σω, κριθῶν δὲ μέδιμνος ἔσται σοι ἐφ' ἑκάστης
ἡμέρας τὸ ἄριστον. ἐγὼ δὲ καὶ τὰς φονεῖς τοὺς
ἐμαυτῦ φευξόμενος, καὶ πολλὴν ἐπικουρίαν καὶ
θεραπείαν ἐκ τῆς ἀνασωθείσης ἐμοὶ κόρης ἐλπί-
ζων, ἔθεον τῦ τραύματος ἀμελήσας.

Ἐπεὶ δὲ ἤκομεν ἔνθα ἐσχίζετο διπλῆ ὁδὸς,
οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καταλαμβάνουσιν ἀναστρέφον-
τες,

generosum facinus audet et dignum desperato iuvene. Insilit enim in me, insidensque agit. Et ego tum fugae amore, tum puellae studio, equi cursu fugio, anu post nos relicta. Virgo Dis quidem supplicabat, vt illa se fuga seruarent: ad me vero, *si me*, inquit, *o mi pulcher, ad patrem pertuleris, liberum te omni opere dimittam: hordeorum vero medimnus erit tibi in singulos dies prandium.* Ego vero et meos ipsius interfectores fugiens, et multum adiumenti atque cultus ex seruata a me puella sperans, curro oblitus vulneris.

24. Cum autem eo veniremus vbi findebatur via in binium, deprehendunt nos hostes redeuntes,

τες, καὶ πόῤῥωθεν εὐθὺς πρὸς τὴν σελήνην ἔγνωσαν τοὺς δυςυχεῖς αἰχμαλώτους, καὶ προσδραμόντες λαμβάνονταί μου, καὶ λέγουσιν, Ὦ καλὴ κἀγαθὴ σὺ παρθένος, ποῖ βαδίζεις ἀωρίᾳ ταλαίπωρε; οὐδὲ τὰ δαιμόνια δέδοικας; ἀλλὰ δεῦρο ἴθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν, Σαρδώνιον γελῶντες ἔλεγον· κἀμὲ ἀποςρέψαντες, εἷλκον ὀπίσω· κἀγὼ περὶ τοῦ ποδὸς καὶ τοῦ τραύματος ἀναμνησθεὶς, ἐχώλευον· οἱ δὲ, Νῦν, ἔφασαν, χωλὸς, ὅτε ἀποδιδράσκων ἐάλωκας; ἀλλ' ὅτε φεύγειν ἐδόκει σοι, ὑγιαίνων, ἵππου ὠκύτερος, καὶ πτηνὸς ἦσθα. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις τὸ ξύλον εἵπετο, καὶ ἤδη ἕλκος τῷ μηρῷ εἶχον νουθετούμενος. ἐπεὶ δὲ εἴσω πάλιν ἀνεςρέψαμεν, τὴν μὲν γραῦν εὕρομεν ἐκ

tes, et e longinquo statim ad lunam miseros captiuos agnoscunt: et accurrentes, prehendunt me dicuntque, *Quorsum, honesta et bona virgo, intempesta nocte abis misella? nec spectra metuis? Verum huc veni ad nos. Nos te tuis reddemus*, cum Sardonio risu dicebant: meque conuersum trahebant retro. Atque ego pedis et vulneris recordatus claudicabam. Illi vero, *Nunc*, aiunt, *claudus es, cum in fuga es captus? Sed cum fugere tibi collibuit, sanus, ocior equo, et volucris eras?* Haec verba excipiebat fustis: iamque vlcus in femore habebam ab istis admonitionibus. Domum iterum reuersi anum inuenimus, quae resticula se e rupe

ἐκ τῆς πέτρας κρεμαμένην ἐν καλῳδίῳ. δείσασα γὰρ, οἶον εἰκὸς, τοὺς δεσπότας ἐπὶ τῇ τῆς παρθένου φυγῇ, κρεμᾷ ἑαυτὴν, σφίγξασα ἐκ τοῦ τραχήλου· οἱ δὲ τὴν γραῦν θαυμάσαντες τῆς εὐγνωμοσύνης, τὴν μὲν ἀπολύσαντες ἐς τὸν κρημνὸν κάτω ἀφῆκαν, ὡς ἦν ἐν τῷ δεσμῷ, τὴν δὲ παρθένον ἔνδον κατέδησαν, εἶτα ἐδείπνουν, καὶ πότος ἦν μακρός.

Καὶ τούτῳ ἤδη περὶ τῆς κόρης διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους· Τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, τὴν θεραπαίνην; τί δὲ, ἄλλος εἶπεν, ἕτερον, ἢ τῇ γραῖ ταύτῃ κάτω ἐπιρρίψωμεν αὐτὴν, ἀφελομένην μὲν ἡμᾶς χρήματα πολλὰ, ὅσον ἐπ' αὐτῇ, καὶ προδοῦσαν ἡμῶν ὅλον τὸ ἐργαστήριον; εὖ ἴσε γὰρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη εἰ τῶν οἴκοι ἐδράξατο,

supe suspenderat: metuens nempe, vt verisimile est, dominos ob fugam virginis, innexo ceruici laqueo se suspenderat. Illi autem aequitatem animi in anu admirati, resolutam vna cum testi praecipitant: virginem autem intus vinciunt, postea coenant, et compotatione longa vtuntur.

25. Atque interea de puella inter se disputant. *Quid facimus*, ait illorum vnus, *fugitiua? Quid vero aliud*, inquit alius, *quam vetulae illam superiniiciamus, quae multas nobis, quantum quidem in ipsa fuit, opes abstulerit, totamque nostram officinam prodiderit. Bene enim noritis, amici, eam si domesticus suos assecuta fuisset, futurum fuisse,*

ξατο, ὁ δὲ εἷς ἂν ἡμῶν ζῶν ὑπελείπετο· πάντες γὰρ ἂν ἑαλωμεν, τῶν ἐχθρῶν ἐκ παρασκευῆς ἡμῖν ἐπιπεσόντων· ὥςε ἀμυνώμεθα μὲν τὴν πολεμίαν· ἀλλὰ μὴ ἵνα ῥᾳδίως ἀποθνησκέτω, πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λίθου· θάνατον δὲ αὐτῇ τὸν ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξεύρωμεν· καὶ ὅςις αὐτὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φυλάξας, ὕςερον ἀπολεῖ· εἶτα ἑζήτων θάνατον. καί τις εἶπεν, Οἶδα ὅτι ἐπαινέσεσθε τὸ ἀρχιτεκτόνημα. τὸν ὄνον δεῖ ἀπολέσαι, ἀκνηρὸν ὄντα, νῦν δὲ καὶ χωλὸν εἶναι ψευδόμενον, καὶ μὴν καὶ τῆς φυγῆς τῆς παρθένου γενόμενον ὑπηρέτην καὶ διάκονον. τοῦτον οὖν ἔωθεν ἀποσφάξαντες, ἀνατέμωμεν ἐκ τῆς γαςρὸς, καὶ τὰ μὲν ἔγκατα πάντα ἔξω βάλλωμεν, τὴν δὲ ἀγαθὴν ταύτην παρθένον τῷ ὄνῳ

vt viuus nostrûm nemo relinqueretur: capti enim essemus omnes, ex praeparato irruentibus in nos hostibus. Itaque vlciscamur nos quidem inimicam; sed ne ita facile moriatur incidens in saxum: verum mortem illi ex acerbissimam excogitemus et longissimam, quaeque illam tempori et cruciatui seruatam tum demum interimat. Deinde quaerebant *eiusmodi* mortem. Et aliquis ait, *Noui vos laudaturos esse commentum. Asinum perdere oportet, ignauum, iam vero et claudicationem mentitum, et fugae virginis adiutorem ac ministrum. Hunc igitur cras mane mactatum exenterabimus, eiectisque intestinis omnibus bonam hanc virginem collocabimus*

ὄνῳ ἐγκατοικίσωμεν, τὴν μὲν κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὄνου πρόχειρον, ὡς ἂν μὴ εὐθὺς ἀποπνιγείη, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἔνδον κρυπτόμενον, ὡς ἂν αὐτὴν κατακειμένην εὖ μάλα συῤῥάψαντες ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω ταῦτα τοῖς γυψὶ, καινῶς τοῦτο ἐσκευασμένον ἄριστον. σκοπεῖτε δὲ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δεινόν. πρῶτον μὲν τὸ, νεκρῷ ὄνῳ συνοικεῖν, εἶτα τὸ, θέρους ὥρᾳ θερμοτάτῳ ἡλίῳ ἐν κτήνει καθεψεῖσθαι, καὶ λιμῷ ἀεὶ κτείνοντι ἀποθνήσκειν, καὶ μηδ' ἑαυτὴν ἀποπνίξαι ἔχειν. τὰ μὲν γὰρ ἀλλ', ὅσα πείσεται, σηπομένου τοῦ ὄνου τῇ τε ὀδμῇ, καὶ τοῖς σκώληξι πεφυρμένη, ἐῶ λέγειν. τέλος δὲ οἱ γύπες διὰ τοῦ ὄνου παρεισιόντες εἴσω, καὶ ταύτην, ὡς ἐκεῖνον, ἴσως καὶ ζῶσαν ἔτι διασπάσονται.

Πάντες

mus in asino, capite extra asinum vti promineat, ne mox suffocetur; reliquo autem corpore toto intus occultetur. Sic ergo dispositam vbi probe consuerimus, extra vtrumque vulturibus proiiciamus paratum noua ratione prandium. Videte autem, amici, cruciatus illius acerbitatem: primo quidem in mortuo habitare asino: deinde aestatis tempore feruidissimo in ipso iumento coqui, et enecante semper fame mori, neque necis consciscendae facultatem habere. Reliqua enim quae patietur, tum putrescentis odore asini, et scatens vermibus, mitto dicere. Tandem vero vultures eo penetrantes per asinum, ipsam vt illum, ac forte viuentem adhuc lacerabunt.

26. Cla-

Πάντες ἀνεβόησαν, ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ μεγάλῳ τῷ τερατώδει τούτῳ εὑρήματι. ἐγὼ δὲ ἀνέςενον αὐτὸν, ὡς ἂν ἀποσφαγησόμενος, καὶ μηδὲ νεκρὸς εὐτυχὴς κεισόμενος· ἀλλὰ παρθένον ἀθλίαν ἐπιδεξόμενος, καὶ θήκη οὐδὲν ἀδικούσης κόρης ἐσόμενος. ὄρθρος δὲ ἦν ἔτι, καὶ ἐξαίφνης ἐφίςαται πλῆθος ςρατιωτῶν, ἐπὶ τοὺς μιαροὺς τούτους ἀφιγμένον, καὶ εὐθέως πάντας ἐδέσμουν, καὶ ἐπὶ τὸν τῆς χώρας ἡγεμόνα ἀπῆγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τὴν κόρην μεμνηςευμένος σὺν αὐτοῖς ἐλθών· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ καὶ τὸ καταγώγιον τῶν λῃςῶν μηνύσας. παραλαβὼν οὖν τὴν παρθένον, καὶ καθίσας ἐπ' ἐμὲ, οὕτως ἦγεν οἴκαδε. οἱ δὲ κωμῆ-

26. Clamoribus excipiunt omnes vt ingens quoddam bonum, portentosum illud commentum. Ego vero mihi ipsi ingemiscebam, tanquam iugulandus, et qui neque post mortem iacendi molliter facultatem habiturus essem, sed infelicem suscepturus virginem, et capulus puellae innocentis futurus. Iam illucescebat, cum instat subito militum manus, impuris hisce immissa, qui in vincula statim omnes coniecerunt, ad Praesidem regionis illius abducendos. Venerat autem cum illis etiam puellae sponsus: ipse nimirum erat, qui receptaculum hoc latronum indicauerat. Adsumtam ergo virginem et mihi impositam sic domum deduxit. Vicani autem cum e lon-

κωμῆται, ὡς εἶδον ἡμᾶς ἔτι πόῤῥωθεν, ἔγνωσαν εὐτυχεῖντας, εὐαγγέλιον αὐτοῖς ἐμοῦ προσγκησαμένου, καὶ προσδραμόντες ἠσπάζοντο, καὶ ἦγον εἴσω.

Ἡ δὲ παρθένος πολὺν λόγον εἶχεν ἐμοῦ δίκαιον ποιοῦσα, τοῦ συναιχμαλώτου, συναποδράσαντος, καὶ τὸν κοινὸν ἐκεῖνον αὐτῇ θάνατον συγκινδυνεύσαντος· καί μοι τοῖς κεκτημένοις ἄριστον παρέκειτο μέδιμνος κριθῶν, καὶ χόρτος, ὅσος καὶ καμήλῳ ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα κατηρώμην τὴν Παλαίστραν, ὡς ὄνον με, καὶ οὐκ κύνα τῇ τέχνῃ μεταθεῖσαν. ἑώρων γὰρ τοὺς κύνας εἰς τοὐπτανεῖον παρεισιόντας, καὶ λαφύσσοντας πολλὰ, καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμφίων.

ἡμε-

e longinquo nos viderent, bene nobis ſucceſſiſſe agnouerunt, ruditu me meo bonum illis nuntium ferente. Accurrentes igitur ſalutant, et intro deducunt.

27. Virgo multam merito rationem mei habuit, qui captiuitatis pariter ac fugae illius ſocius fueram, atque in communi mortis periculo verſatus. Ac mihi *apud nouos* dominos prandium apponebatur medimnus hordei, et foeni quantum camelo ſatis eſſet. At ego tunc maxime Palaeſtram exſecrabar, quae me in aſinum, non in canem arte ſua tranſſiguraſſet. Videbam enim canes furtim iugreſſos in culinam multa ligurientes, quae ſolent in nuptiis ſponſorum diuitum.

Paucis

ἡμέραις δὲ ὕςερον μετὰ τὸν γάμον οὐ πολλαῖς, ἐπειδὴ χάριν μοι ἔφη ἡ δέσποινα ἔχειν παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ ἀμείψασθαί με ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλειν, ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι ὑπαίθριον, καὶ σὺν ταῖς ἀγελαίαις ἵπποις νέμεσθαι. καὶ γὰρ ὡς ἐλεύθερος, ἔφη, ζήσεται ἐν ἡδονῇ, καὶ ταῖς ἵπποις ἐπιβήσεται. καὶ αὕτη δικαιοτάτη ἀμοιβὴ ἐδόκει τότε, εἰ ἦν τὰ πράγματα ἐν ὄνῳ δικαςῇ 10). καλέσας ἓν τῶν ἱπποφορβῶν τινα, τάτῳ με παραδίδωσιν, ἐγὼ δὲ ἔχαιρον ὡς ἐκ ἔτι ἀχθοφορήσων. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν εἰς τὸν ἀγρὸν, ταῖς ἵπποις με ὁ νομεὺς συνέμιξε, καὶ ἦγεν ἡμᾶς τὴν ἀγέλην, εἰς νομόν.

Ἐχρῆν

Paucis poſt nuptias diebus, cum gratiam mihi hera *minor* habere diceret apud patrem, et iuſtam mihi vicem velle perſoluere, iuſſit pater liberum me dimitti ſub diuo, et cum gregalibus equabus paſcere. *Sic enim*, inquit, *et tanquam liber iucunde viuet, et equas inſcendet.* Et haec iuſtiſſima tum gratiae relatio videbatur, ſi res aſino iudice acta eſſet. Aduocato ergo paſtorum vni me commendat, me gaudente, qui non amplius onera geſtaturus eſſem. Cum vero rus veniſſemus, equabus me admiſcuit paſtor, et nos, gregem, paſtum egit.

28. Fa-

10. Ἐν ὄνῳ δικαςῇ] Vix dubito auctorem dediſſe ἐπ' ὄνῳ. Hanc enim praepoſitionem, non alterum ἐν, huic rei quaſi propriam, exemplis probare nihil attinet. *Geſner.*

Ἐχρῆν δὲ ἄρα κἀνταῦθα ὥσπερ Κανδαύλῃ κἀμοὶ γενέσθαι. ὁ γὰρ ἐπιςάτης τῶν ἵππων, τῇ αὐτῇ γυναικὶ Μεγαπόλῃ ἔνδον με κατέλιπεν· ἡ δὲ τῇ μύλῃ με ὑπεζεύγνυεν, ὥςε ἀλεῖν αὐτῇ καὶ πυρὸς, καὶ κριθὰς ὅλας. καὶ τοῦτο μὲν ἦν μέτριον κακὸν εὐχαρίςῳ ὄνῳ ἀλεῖν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιςάταις. ἡ δὲ βελτίςη, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγροῖς (πολλοὶ δὲ πάνυ ἦσαν) ἄλευρα τὸν μισθὸν αἰτοῦσα, ἐξεμίσθου τὸν ἐμὸν ἄθλιον τράχηλον· καὶ τὰς μὲν κριθὰς, τοὐμὸν ἄριςον φρύγουσα, κἀμοὶ ὥςε ἀλεῖν ἐπιβάλλουσα, μάζας ὅλας ποιοῦσα, κατέπινεν· ἐμοὶ δὲ, πίτυρα ἄριςον ἦν. εἰ δέ ποτε καὶ συνελάσειέ με ταῖς ἵπποις ὁ νομεὺς, παιόμενός τε καὶ δακνό-

28. Fatale autem erat eadem mihi quae Candauli vſu venire. Magiſter enim equariae, ſuae vxori Megapolae domi me reliquit. Haec vero molae me iunxit, vt omne ſibi triticum hordeumque molerem. Atque illud mediocre incommodum erat aſino non ingrato, molere ſuis magiſtris. At optima mulier etiam ab aliis, per illos agros, erant autem ſane quam multi, farinas mercedis loco poſcens, miſeras ceruices meas elocabat. Atque hordea, meum prandium, frixa, ipſa quoque molenda mihi infudit, factaſque inde placentas totas deuorauit. Mihi vero furfures erant prandium. Si quando vero etiam cum equabus me exigeret paſtor, percuſſus morſuſque a mari-

δακνόμενος ὑπὸ τῶν ἀρσένων, ἀπωλλύμην. ἀεὶ γὰρ με μοιχὸν ὑποπτεύοντες εἶναι τῶν ἵππων τῶν αὐτῶν γυναικῶν, ἐδίωκον, ἀμφοτέροις εἰς ἐμὲ ἀπολακτίζοντες, ὥςε φέρειν οὐκ ἠδυνάμην ζηλοτυπίαν ἱππικήν. λεπτὸς ἦν καὶ ἄμορφος ἐν ὀ πολλῷ χρόνῳ ἐγενόμην, ὅτε ἔνδον εὐφραινόμενος πρὸς τῇ μύλῃ, ὅτε ὑπαίθριος νεμόμενος, ὑπὸ τῶν συννόμων πολεμούμενος.

Καὶ μὴν καὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸ ὄρος ἄνω ἐπεμπόμην, καὶ ξύλα τοῖς ὤμοις ἐκόμιζον. τοῦτο δὲ ἦν τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμῶν κακῶν· πρῶτον μὲν ὑψηλὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθὴν δεινῶς ὁδὸν, εἶτα καὶ ἀνυπόδετος ὄρει ἐν λιθίνῳ. καί μοι συνεξέπεμπον ὀνηλάτην, παιδάριον ἀκάθαρτον.

τοῦτό

maribus equis peribam. Semper enim me adviterum ſuſpicati equarum, ſuarum vxorum, perſequebantur, vtraſque in me calces iactantes, adeo vt impar eſſem ferendae equinae illi Zelotypiae. Emaciatus ergo et ſtrigoſus non ita multo tempore fiebam, qui neque intus laetarer ad molam, neque ſub diuo paſcens, oppugnatus quippe a paſtionis ſociis.

29. Verum etiam frequenter ſurſum in montem mittebar, et ligna gerebam humeris. Illud vero caput malorum meorum fuit. Primo quidem altus mons adſcendendus erat, ardua vehementer via, inſuper non calceatus *eram* in monte ſcrupeo. Et vna mecum emittebant mulionem, impu-

τȣ̃τό με καινῶς ἑκάςοτε ἀπώλλυε. πρῶτον μὲν ἔπαιέ με καὶ τρέχοντα λίαν, ȣ̓ ξύλῳ ἁπλῷ, ἀλλὰ τῷ ὄζȣς πυκνὰς ἔχοντι καὶ ὀξεῖς, καὶ ἀεὶ ἔπαιεν εἰς τὸ αὐτὸ τȣ̃ μηρȣ̃, ὥςε ἀνέῳκτό μοι κατ' ἐκεῖνο ὁ μηρὸς τῇ ῥάβδῳ, ὁ δὲ ἀεὶ τὸ τραῦμα ἔπαιεν. εἶτά μοι ἐπετίθει φορτίον, ὅσον χαλεπὸν εἶναι καὶ ἐλέφαντι ἐνεγκεῖν, καὶ ἄνωθεν ἡ κατάβασις ὀξεῖα ἦν. ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἔπαιεν. εἰ δέ μοι περιπίπτον ἴδοι τὸ φορτίον, καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἐπικλίνον, δέον τῶν ξύλων ἀφαιρεῖν, καὶ τῷ κȣφοτέρῳ προσβαλεῖν, καὶ τὸ ἴσον ποιεῖν, τȣ̃το μὲν ȣ̓δέποτε εἰργάσατο, λίθȣς δὲ μεγάλȣς ἐκ τȣ̃ ὄρȣς ἀναιρȣ́μενος, εἰς τὸ κȣφότερον καὶ ἄνω νεῦον τȣ̃ φορτίȣ προσετίθει·

impurum puerum, qui male me ſemper perderet. Primo percutiebat me valde licet currentem, non ſimplici fuſte, ſed crebris acutiſque nodis inaequali, eandemque ſemper femoris partem percutiebat, adeo vt aperiretur mihi a baculo eo loco femur: at ille ipſum perpetuo vulnus ferire. Deinde imponebat mihi onus elephanti etiam portatu difficile. Eratque deſcenſus *de ſummo* arduus; at ille hic etiam pulſabat. Si quando labare mihi videret onus, et in alteram partem inclinare, cum deberet de lignis ablatum aliquid leuiori parti adiicere, et ita peraequare: hoc ille nunquam fecit: ſed lapides magnos de monte ſublatos in leuiorem et ſurſum nutantem

θεὶ· καὶ κατήειν ἄθλιος τοῖς ξύλοις ὁμῶς καὶ λίθους ἀχρείους περιφέρων. καὶ ποταμὸς ἦν ἀένναος ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ δὲ τῶν ὑποδημάτων φειδόμενος, ὀπίσω τῶν ξύλων ἐπ' ἐμοὶ καθίζων, ἐπέρα τὸν ποταμόν.

Εἰ δέ ποτε οἷα κάμνων καὶ ἀχθοφορῶν καταπέσοιμι, τότε δὴ τὸ δεινὸν ἀφόρητον ἦν. ὁ γὰρ ἦν καταβὰς 11) τῶ χεῖρά μοι ἐπιδοῦναι, κἀμὲ χαμόθεν ἐπεγείρειν, καὶ τὸ φορτίον ἀφελεῖν,

oneris partem addidit: descendebam ergo miser, cum lignis lapides simul inutiles circumferens. Erat porro riuus in via perennis. Ille vero, parcens calceamentis, post ligna mihi insidens riuum traiiciebat.

30. Si quando vero prae lassitudine et onere decumberem; tum vero intolerabile erat malum. Cuius enim erat, vt descendens manum mihi iniiceret, meque de terra excitaret, et onere, sicubi

11. Οὐ γὰρ ἦν καταβὰς] Pridem in mentem venerat, legendum hic non ὁ, sed ὃ, suadente tum re ipsa, tum *Apuleiana* paraphrasi Lib. 7. p. 145. ed. *Pric. cum deberet egregius agaso* etc. Nominatiuum (καταβὰς) hic vt alias positum arbitror pro Accusatiuo infiniti, vel infinitorum potius, quae res eo facilius hic locum habet, cum in eadem persona maneatur. τῶ pro τὴν positum, cum semel ὃ in ὁ transiisset. *Gesner.*

λεῖν, ἄν ποτε καὶ δέοι· ὁ δὲ ἔτε κατῆλθεν, ἔτε χεῖρα ἄν ποτε ἐπέδωκεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῶν ὤτων ἀρξάμενος, συνέκοπτέ με τῷ ξύλῳ, ἕως ἐπεγείρωσί με αἱ πληγαί. καὶ μὴν καὶ ἄλλο κακὸν εἰς ἐμὲ ἀφόρητον ἔπαιζε. συνενεγκὼν ἀκανθῶν ὀξυτάτων φορτίον, καὶ τοῦτο δεσμῷ περισφίγξας, ἀπεκρέμα ὄπισθεν ἐκ τῆς ἐρᾶς, αἱ δὲ, οἷον εἰκὸς ἦν, ἀπιόντος τὴν ὁδὸν, ἀποκρεμάμεναι προσέπιπτόν μοι, καὶ πάντα μοι τὰ ὄπισθε νύττεσαι ἐτίτρωσκον· καὶ ἦν μοι τὸ ἀμύνειν ἀδύνατον, τῶν τιτρωσκόντων ἀεί μοι ἑπομένων, κἀμὲ ἠρτημένων. εἰ μὲν γὰρ ἀτρέμα προΐοιμι φυλαττόμενος τῶν ἀκανθῶν τὴν προσβολὴν, ὑπὸ τῶν ξύλων

ficubi opus esset, leuaret; ille neque descendebat, neque manum praebebat vnquam, sed initio a capite et auribus facto fusti me concidebat, dum suscitarent me plagae. Ludit etiam aliud in me malum intolerabile. Comportatum spinarum acutissimarum fascem et vinculo constrictum, a tergo et cauda mihi suspendit. Illae ergo, vt facile est ad cogitandum, pergente me viam, dependentes impingunt, atque assiduo punctu posteriora mihi omnia vulnerant. Nec defendere me vllo modo poteram, instantibus mihi semper quae vulnerarent, et a me ipso suspensis. Etenim si sensim progrederer appulsum spinarum

λων ἀπωλλύμην· εἰ δὲ φεύγοιμι τὸ ξύλον, τότ' ἤδη τὸ δεινὸν ὄπισθεν ὀξὺ προσέπιπτε. καὶ ὅλος ἔργον ἦν τῷ ὀνηλάτῃ τῷ ἐμῷ ἀποκτενεῖν με. Ἐπεὶ δέ ποτε ἅπαξ κακὰ πάσχων πολλὰ, ἔκ ἔτι φέρων, πρὸς αὐτὸν λὰξ ἐκίνησα, εἶχεν ἀεὶ τοῦτο τὸ λὰξ ἐν μνήμῃ. καί πότε κελεύεται ςυππεῖον ἐξ ἑτέρας χωρίας 12) εἰς ἕτερον χωρίον μετενεγκεῖν. κομίσας ἓν με, καὶ τὸ ςυππεῖον τὸ πολὺ συνενεγκὼν, κατέδησεν ἐπ' ἐμὰ, καὶ δεσμῷ ἀργαλέῳ εὖ μάλα προσέδησέ με τῷ φορτίῳ, κακὸν ἐμοὶ μέγα τυρεύων. ἐπεὶ δὲ προϊέναι λοιπὸν ἔδει ἐκ τῆς ἑςίας, κλέψας δαλὸν

cauens, peribam a fustibus: si vero fustim fugerem, tum iam malum illud a tergo acutissimum ingruebat. Et omnino id operam dabat agaso meus, me vt interficeret.

31. Cum autem semel aliquando mala perpessus multa, prae impatientia calcem contra illum movissem, semper illum calcem in memoria habuit. Ac iussus aliquando stuppam ex vno agro in alterum transferre, adducit me, stuppamque illam multam collatam mihi imponit, validoque me fune sarcinae probe alligat, fraudem mihi ea re machinatus maximam. Cum vero iam pergendum esset, de foco furatus torrem adhuc ardentem,

12. Ἐξ ἑτέρας] Χωρίον non est *regio*, sed *fundus*, *praedium*, saepe apud optimos auctores. Bos.

λὸν ἔτι θερμὸν, ἐπειδὴ πόῤῥω τῆς αὐλῆς ἐγενόμεθα, τὸν δαλὸν ἐνέκρυψεν εἰς τὸ ςυππεῖον. τὰ δὲ (τί γὰρ ἄλλο ἐδύνατο;) εὐθὺς ἀνάπτεται, καὶ λοιπὸν ἀδὲν ἔφερον ἄλλο, ἢ πῦρ ἄπλετον. μαθὼν ἔν ὡς αὐτίκα ὀπτήσομαι ἐν τῇ ὁδῷ, τέλματι βαθεῖ ἐντυχὼν, ῥίπτω ἐμαυτὸν τὰ τέλματος ἐς τὸ ὑγρότατον· εἶτα ἐκύλιον ἐνταῦθα τὸ ςυππεῖον, καὶ δινῶν καὶ ςρέφων ἐμαυτὸν, τῷ πηλῷ κατέσβεσα τὸ θερμὸν ἐκεῖνο, καὶ πικρὸν ἐμοὶ φορτίον, καὶ ἄτω λοιπὸν ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τῆς ὁδὰ τὸ ὑπόλοιπον. ἀδὲ γὰρ ἔτι ἀνάψαι με τῷ παιδὶ δυνατὸν ἦν τὰ ςυππεία πηλῷ ὑγρῷ πεφυρμένα. καὶ τᾶτό γε ὁ τολμηρὸς παῖς προσελθὼν ἐμὰ κατεψεύσατο, εἰπὼν, ὡς

tem, vbi procul ab aula receſſeramus, eum torrem in ſtuppa abſcondit: illa vero, quî enim poſſet aliter? ſubito ignem concipit: ilicet, nihil fero aliud, quam ignem immenſum. Videns ego ſtatim me in via aſſandum, obſeruata forte lacuna paluſtri, in liquidiſſimam illius me partem abiicio: voluenſque ibi ſtuppam, meque ipſum adeo circumagens et vertens, luto exſtinguo ardentem et acerbam mihi ſarcinam: ſicque reliquum viae minori cum periculo abſoluo. Nec enim poterat iam puer iterum accendere ſtuppam liquido luto ſubactam. At hoc certe audax puer, cum delatus eſſet, *qua tendebat*, me calumniatus

ὡς παριὼν, ἑκὼν ἑαυτὸν ἐνσείσαιμι τῇ ἑςίᾳ· καὶ τότε μὲν ἐκ τȣ̃ ςυππείου μηδὲ ἐλπίζων, ὑπεξῆλθον.

Ἀλλ' ἕτερον ὁ ἀκάθαρτος παῖς ἐξεῦρεν ἐπ' ἐμὲ μακρῷ κάκιον. κομίσας γάρ με ἐς τὸ ὄρος, καί μοι φορτίον ἁδρὸν ἐπιθεὶς ἐκ τῶν ξύλων, τȣ̃το μὲν πιπράσκει γεωργῷ πλησίον οἰκȣ̃ντι, ἐμὲ δὲ γυμνὸν καὶ ἄξυλον κομίσας οἴκαδε, καταψεύδεταί μου πρὸς τὸν αὐτὸν δεσπότην ἔργον ἀνόσιον. τȣ̃τον, δέσποτα, τὸν ὄνον, ȣ̓κ οἶδ' ὅτι βόσκομεν, δεινῶς ἀργὸν ὄντα καὶ βραδύν. ἀλλὰ μὴν νῦν ἐπιτηδεύει καὶ ἄλλο ἔργον, ἐπὰν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν καὶ ὡραίαν ἴδῃ, ἢ παῖδα, ἀπολακτίσας ἕπεται δρόμῳ ἐπ' αὐτȣ̀ς, ὡς

est, me praetereuntem vltro infricuisse me foco. Interea tum e stuppa praeter spem cuaseram.

32. Sed aliud impurus ille puer contra me longe peius excogitat. In montem me deducit, graui lignorum sarcina oneratum: eaque ligna rustico vendit habitanti in vicinia: me vero nudum sine lignis domum deductum apud communem dominum nefandi facinoris per calumniam reum facit, *Istum, here*, inquit, *asinum, nescio cur alamus, supra modum piger qui sit ac tardus. Verum nunc aliud quoque sibi opus curae habet. Vbi mulierem, aut virginem pulchram ac formosam videt, aut puerum; iactatis calcibus cursu eos insequitur,*

ὡς εἴ τις ἐρᾷ ἄνθρωπος ἄρρην, ἐπὶ ἐρωμένῃ γυναικὶ κινούμενος, καὶ δάκνει ἐν φιλήματος σχήματι, καὶ πλησιάζειν βιάζεται, ἐκ δὲ τούτου σοὶ δίκας καὶ πράγματα παρέξει, πάντων ὑβριζομένων, πάντων ἀνατρεπομένων. καὶ γὰρ νῦν ξύλα κομίζων, γυναῖκα εἰς ἀγρὸν ἀπιοῦσαν ἰδὼν, τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀποσείσαμενος· τὴν δὲ γυναῖκα ἐς τὴν ὁδὸν ἀνατρέψας, γαμεῖν ἐβούλετο, ἕως ἄλλος ἄλλοθεν ἐκδραμόντες, ἠμύναμεν τῇ γυναικὶ, ἐς τὸ μὴ διασπασθῆναι ὑπὸ τοῦ καλοῦ τούτου ἐρασοῦ.

Ὁ δὲ ταῦτα πυθόμενος, Ἀλλ' εἰ μήτε βαδίζειν, ἔφη, ἐθέλει, μήτε φορτηγεῖν, καὶ ἔρωτας ἀνθρωπίνας ἐρᾷ, ἐπὶ γυναῖκας καὶ παῖδας οἰστρέ-

quitur, eademque fere ratione, atque amator homo in amata sibi muliere, commouetur: et osculi in morem morsicat, et vi in complexum ruit. Ex ea autem re lites sibi et negotia facesset, cum insultet omnibus, euertat omnes. Etenim modo ligna gestans, conspecta muliere rus eunte, humi dispersit excussa ligna omnia, cum muliere vero in viam euersa nuptias facere voluit, donec accurrentes aliunde alius, auxilio fuimus mulieri, ne a praeclaro istoc amatore laceraretur.

33. Ille vero his auditis, *Si vero*, inquit, *nec que incedere vult, neque gestare onera, et humanos amores amat, in mulieres puerosque insaniens, il-*

οἰςρέμενος, ἀποσφάξατε αὐτόν· καὶ τὰ μὲν ἔγκατα τοῖς κυσὶ δότε, καὶ τὰ κρέα τοῖς ἐργάταις φυλάξατε· καὶ ἢν ἔρηται, πῶς ἅτος ἀπέθανε, λύκε τᾶτο καταψεύσασθε. ὁ μὲν οὖν ἀκάθαρτος παῖς, ὀνηλάτης ἐμὸς, ἔχαιρε, καί με αὐτίκα ἤθελεν ἀποσφάττειν· ἀλλ' ἔτυχε γάρ τις παρὼν τότε γειτόνων γεωργῶν, καὶ ἅτος ἐρύσατό με ἐκ τᾶ θανάτε, δεινὰ ἐπ' ἐμοὶ βουλευσάμενος. Μηδαμῶς, ἔφη, ἀποσφάξῃς ὄνον, καὶ ἀλεῖν καὶ ἀχθοφορεῖν δυνάμενον· καὶ ἀ μέγα ἔργον. ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἀνθρώπε ἔρωτι καὶ οἴςρῳ φέρεται, λαβὼν αὐτὸν ἔκτεμε· τῆς γὰρ ἐπαφροδίτε ταύτης ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς, ἥμερός τε εὐθὺς καὶ πίων ἔςαι, καὶ οἴσει φορτίον μέγα, οὐδὲν ἀχθόμενος. εἰ δὲ αὐτὸς ἀπείρως ἔχεις

lum iugulate, atque inteſtina proiicite canibus, carnes ſeruate operis: ac ſi interrogabitur, quomodo iſte perierit? a lupo factum mentimini. Impurus ergo puer, meus mulio, gaudere, ac ſtatim me vellè iugulare. Sed forte fortuna interueniens de vicinia ruſticorum aliquis, illa me morte eripuit; dirum *tamen* contra me conſilium ſubiecit. *Nequaquam*, inquit, *interfeceris aſinum, et molere valentem et geſtare oncra. Nec magnum opus. Quando enim in homines amore atque oeſtro fertur, comprehenſum exſeca. Exenim venereo iſto impetu ſublato, manſuetus ſtatim et pinguis erit, et magnum ſine labore onus geſtabit. Si vero ipſe huius cura-*

ἔχεις ταύτης τῆς ἰατρείας, ἀφίξομαι δεῦρο μεταξὺ τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν, καί σοι τᾶτον σωφρονέςερον προβάτε παρέξω τῇ τομῇ. οἱ μὲν ἔν ἔνδον ἅπαντες ἐπήνεν τὸν σύμβελον, ὡς εὖ λέγοι, ἐγὼ δὲ ἤδη ἐδάκρυον, ὡς ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐν τῷ ὄνῳ ἄνδρα, καὶ ζῆν ἐκ ἔτι ἐθέλειν ἔφην, εἰ γενοίμην εὐνᾶχος. ὥςε καὶ ὅλως ἀποσιτῆσαι τᾶ λοιπᾶ ἐγνώκειν, ἢ ῥίψαι ἐμαυτὸν ἐκ τᾶ ὄρες, ἔνθα ἐκπεσὼν θανάτῳ οἰκτίςῳ ὁλόκληρος ἔτι καὶ ἀκέραιος νεκρὸς τεθνήξομαι.

Ἐπεὶ δὲ ἦν νὺξ βαθεῖα, ἄγγελός τις ἀπὸ τῆς κώμης ἦλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ τὴν ἔπαυλιν, ταύτην λέγων τὴν νεόνυμφον κόρην, τὴν ὑπὸ τοῖς

curationis imperitus es, intra tertium quartumue diem huc veniam, et istum tibi ouicula mitiorem illa sectione praestabo. Itaque familiares omnes, laudare consiliarium, bene illum dicere *asseuerantes.* Ego vero iam plorare, qui mox perditurus essem *latentem* in asino virum, et negare, me viuere velle, si eunuchus fierem: adeo vt omnino cibo abstinere in posterum decernerem, aut de monte me praecipitare, vnde delapsus miserrima equidem morte, integrum tamen adhuc et intemeratum cadauer, morerer.

34. Intempesta iam nocte, nuntius de vico aliquis rus venit et in villam, dicens, puellam illam recens nuptam, illam, quae in latronum

τοῖς λῃςαῖς γενομένην, καὶ τὸν ταύτης νυμφίον, περὶ δείλην ὀψίαν ἀμφοτέρους αὐτοὺς ἐν τῷ αἰγιαλῷ περιπατοῦντας, ἐπιπολάσασαν ἄφνω τὴν θάλασσαν ἁρπάσαι, καὶ ἀφανεῖς ποιῆσαι, καὶ τέλος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γενέσθαι. οἱ δὲ, οἷα δὴ κεκενωμένης οἰκίας νέων δεσποτῶν, ἔγνωσαν μηκέτι μένειν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἀλλὰ πάντα διαρπάσαντες τὰ ἔνδον, φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων, κἀμὲ παραλαβὼν, καὶ πανθ' ὅσα δυνατὸς ἦν συλλαβὼν, ἐπικατέδησέ μοι καὶ ταῖς ἵπποις· ἐγὼ δὲ ἠχθόμην μὲν, φέρων φορτίον οὐκ ἀληθινὸν, ἀλλ' ἓν ἄσμενος τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς ἐμῆς ἐδεξάμην ἐκτομῆς· καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐλθόντες ὁδὸν ἀργαλέαν, καὶ τριῶν ἄλλων ἡμερῶν τὴν ὁδὸν ἀνύ-

potestate fuerat, ipsiusque sponsum, fero diei ambos et solos in litore ambulantes, accedente subito maris fluctu abreptos, non amplius comparere, eumque finem illis calamitatis ac mortis accidisse. Hic illi, velut orbata iunioribus heris domo, decernunt non amplius manere in seruitute, sed direptis, quae intus erant omnibus, fuga sibi consulunt. Equarum autem pastor, et me assumto, et conuasatis quae poterat omnibus, ea mihi et equabus imponit. Ego grauabar equidem ferens veri onus asini. Interim lubens impedimentum illud meae castrationis excepi. Ac per totam illam noctem difficili itinere cum perrexissemus, et trium aliorum dierum superata via,

ἀνύσαντες, ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας, Βέροιαν, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον.

Ἐνταῦθα ἔγνωσαν οἱ ἄγοντες ἡμᾶς ἱδρύσαι, καὶ ἑαυτούς. καὶ τότε δὴ πράσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν, καὶ κῆρυξ εὔφωνος ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς, ἐκήρυττεν· οἱ δὲ προσιόντες ἰδεῖν ἤθελον, τὰ στόματα ἡμῶν ἀνοίγοντες, καὶ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ὀδόσιν ἑκάστῳ ἔβλεπον, καὶ τοὺς μὲν ὠνήσαντο ἄλλος ἄλλον, ἐμὲ δὲ ὕστατον ἀπολελειμμένον ὁ κῆρυξ ἐκέλευσεν αὖθις ἐπανάγειν ἐς οἶκον, ὁρᾷς, λέγων, οὗτος μόνος οὐχ εὑρίσκει κύριον. ἡ δὲ πολλὰ πολλάκις δινεμένη καὶ μεταπίπτουσα Νέμεσις ἤγαγε καὶμοὶ τὸν δεσπότην, οἷον οὐκ ἂν εὐξαί-

via, venimus in vrbem Macedoniae, Beroean, magnam ac celebrem.

35. Ibi ſtatuunt qui nos egerant, et ipſi ſe collocare, et nos. Tum igitur noſtrûm, iumentorum nempe inſtituta auctio: et vocalis praeco, in medio ſtans foro, proclamat. Accedentes autem *emtores* inſpicere *nos* volunt, apertiſque noſtris oribus, annos de dentibus vniuſcuiuſque ſpectant. Et partim quidem, aliud alius emunt. Me autem relictum vltimum iubet domum rurſus reduci praeco, *Vides*, inquiens, *hic ſolus dominum non reperit.* Verum illa, multum ſaepe vertigine quaſi quadam circumacta, et huc illuc labans, vltrix prouidentia, adduxit mihi quoque, qua-

εὐξαίμην· κίναιδος γὰρ καὶ γέρων ἦν, τέτων εἷς τῶν τὴν θεὸν τὴν Συρίαν εἰς τὰς κώμας καὶ τὰς ἀγορὰς περιφερόντων, καὶ τὴν θεὸν ἐπαιτεῖν ἀναγκαζόντων. τέτῳ πιπράσκομαι πολλῆς πάνυ τιμῆς, τριάκοντα δραχμῶν· καὶ ξένων ἤδη, τῷ δεσπότῃ εἰπόμην ἄγοντι.

Ἐπεὶ δὲ ἥκομεν ἔνθα ᾤκει Φίλήβος (τέτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενός με) μέγα εὐθὺς πρὸ τῆς θύρας ἀνακέκραγεν, Ὦ κοράσια, δέλον ὑμῖν ἐώνημαι καλὸν καὶ ἄδρὸν, καὶ Καππαδόκην τὸ γένος. ἦσαν δὲ τὰ κοράσια ταῦτα, ὄχλος κιναίδων συνεργῶν τέ Φιλήβε, καὶ πάντες πρὸς τὴν βοὴν ἀνεκρότησαν. ᾤοντο γὰρ ἀληθῶς ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐωνημένον· ὡς δὲ εἶδον ὄνον ὄντα

qualem minime optarem, herum. Cinaedus enim et ſenex erat, ex eo genere vnus, qui Syriam Deam per vicos agroſque circumferunt, et mendicatum ire Deam cogunt. Huic vendor magno ſane pretio, drachmis triginta. Iamque ingemiſcens ducentem ſequor dominum.

36. Cum autem veniſſemus in diuerſorium Philebi, (hoc enim nomen habebat, qui me emerat) magna ſtatim ante ianuam voce exclamat, *Emi vobis, puellae, ſeruum pulchrum, ex compactum, et gente Cappadocem.* At illae puellae erant turba cinaedorum, Philebi ſodalium, qui omnes ad illum clamorem plauſum tollunt, rati reuera hominem eſſe, quod emtum eſſet. Cum autem vide-

ὄντα τὸν δᾶλον, ἤδη ταῦτα ἐς τὸν Φίληβον ἔσκωπτον, Τᾶτον ἐ δᾶλον, ἀλλὰ νυμφίον σαυτῇ πόθεν ἄγεις λαβᾶσα; ὄναιο δὲ τᾶτων τῶν καλῶν γάμων, καὶ τέκοις ταχέως ἡμῖν πῶλους τοιᾶτας. καὶ οἱ μὲν ἐγέλων.

Τῇ δὲ ὑςεραίᾳ συνετάττοντο ἐπ' ἔργον, ὥσπερ αὐτοὶ ἔλεγον, καὶ τὴν θεὸν ἐνσκευασάμενοι ἐμοὶ ἐπέθηκαν. εἶτα τῆς πόλεως ἐξηλαύνομεν, καὶ τὴν χώραν περιήειμεν. ἐπειδὰν δ' εἰς κώμην τινὰ προσέλθοιμεν, ἐγὼ μὲν ὁ θεοφόρητος 13) ἱςάμην

viderent asinum esse illum seruum, iam ista in Philebum cauillantur, *Hunc non seruum*, o nostra, *sed sponsum tibi, vnde quaeso acceptum adducis? Feliciter vero tibi eueniant praeclarae nuptiae, pariasque nobis propediem tales pullos.* Sic tum ridebant.

37. Postridie ad opus, vt ipsi dicebant, suum se accingunt: ornatamque Deam mihi imponunt. Tum vrbe egressi per agros circumimus. Quoties vero ad vicum accesseramus, ego Deae gerulus

13. Θεοφόρητος] Illud certum videtur, hic pariter et paullo post, vbi redit hoc nomen, nihil de instinctu Deae, aut enthusiasmo adeo asini; sed designari *gerulum Deae*, vt Apuleius appellat. Sed vtrum hoc significari possit θεοφόρητος, quaeritur? Fauet certe, quod ex *Polybio* profertur ἀψηφοφόρητος, iure suffragii carens, qui non fert suffragium. *Gesner.*

ἱςάμην, ὁ δὲ αὐλητὴς ὅμιλος ἐφύσα ἔνθεον, οἱ δὲ τὰς μίτρας ἀπορρίψαντες τὴν κεφαλὴν κάτωθεν ἐκ τοῦ αὐχένος ἐλίσσοντες, τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τὰς πήχεις, καὶ τὴν γλῶτταν τῶν ὀδόντων ὑπερβάλλων ἕκαςος, ἔτεμνε καὶ ταύτην· ὥςε ἐν ἀκαρεῖ πάντα πεπλῆσθαι μαλακοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν, τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἑςὼς, μήποτε χρεία τῇ θεῷ καὶ ὀνείου αἵματος γένοιτο. ἐπειδὰν δὲ κατακόψειαν ἅτως ἑαυτὰς, ἐκ τῶν περιεςηκότων θεατῶν συνέλεγον ὀβολὰς καὶ δραχμάς· ἄλλος ἰσχάδας, καὶ τυρὸν, καὶ οἶνον κάδον ἐπέδωκε, καὶ πυρῶν μέδιμνον καὶ κριθῶν τῷ ὄνῳ. οἱ δὲ ἐκ τούτων ἐτρέφοντο, καὶ τὴν ἐπ' ἐμοὶ κομιζομένην θεὸν ἐθεράπευον.

Καὶ

rulus insistebam. Sed tibicinum turba fanaticum quiddam inflante, illi capite demisso ceruices intorquentes, lacertos sibi vulnerant, et exsertam vltra dentes linguam quisque et ipsam incidunt: adeo vt breuissimo temporis spatio molli sanguine plena essent omnia. Ego vero ista cum viderem, primum adstans tremere, ne forte Deae asinino etiam sanguine opus esset. Vbi vero ita se conciderant, de circumstantibus spectatoribus stipem, obolos ac drachmas colligunt. Alius ficus, et caseum, et vini cadum dedit, et tritici medimnum et hordei asino. Ex his illi alebantur, gestatamque humeris meis Deam colebant.

38. At-

Καί ποτε εἰς κώμην τινὰ αὐτῶν εἰσβαλλόντων ἡμῶν, νεανίσκον τῶν κωμητῶν μέγαν ἀγρεύσαντες, εἰσάγεσιν εἰσω. ἐνθα καταλύοντες ἔτυχον. ἔπειτα ἔπασχον ἐκ τȣ̃ κωμήτȣ, ὅσα συνήθη καὶ φίλα τοιȣ́τοις ἀνοσίοις κιναίδοις ἦν. ἐγὼ δὲ ὑπεραλγήσας ἐπὶ τῇ ἐμαυτȣ̃ μεταβολῇ, ὅτι μέχρι νῦν ἀνέχομαι κακῶν, ἀναβοῆσαι, ὦ Ζεῦ σχέτλιε, ἠθέλησα, ἀλλ᾽ ἡ μὲν φωνὴ οὐκ ἀνέβη μοι ἡ ἐμὴ, ἀλλ᾽ ἡ τȣ̃ ὄνȣ ἐκ τȣ̃ φάρυγγος, καὶ μέγα ὠγκησάμην. τῶν δὲ κωμητῶν τινες (ἔτυχον γὰρ τότε ὄνον ἀπολωλεκότες, καὶ τὸν ἀπολωλότα ζητȣ̃ντες) ἀκȣ́σαντές μȣ μέγα βοήσαντος, παρέρχονται εἴσω, ȣ̓δενὶ ȣ̓δὲν εἰπόντες, ὡς ἐμοῦ τοῦ ἐκείνων ὄντος, καὶ καταλαμβά-

38. Atque in vicum aliquando illorum delatis nobis, captum de vicanis magnum iuuenem intro deducunt, vbi diuersabantur; deinde patiuntur a rustico, quae consueta atque cara nefandis istis cinaedis erant. Ego vero supra modum dolens mea illa transformatione, quantum ad eum diem malorum sustinerem, exclamare, o patiens nimis Iupiter! volebam. Sed vox quidem mea mihi non ascendit e gutture, sed asini; magnum nempe rudebam. Verum agrestes quidam, qui forte asinum perdiderant, requirentes amissum, audito me validum clamante, intro ingrediuntur, nemine praemonito, tanquam ego illorum essem; depre-

λαμβάνεσι τὰς κιναίδας, ἄρρητα ἔνδον ἐργαζομένας· καὶ γέλως ἐκ τῶν ἐπεισελθόντων πολὺς γίγνεται ἔξω· καὶ ἐκδραμόντες, ἅλη τῇ κώμῃ τῷ λόγῳ διεδώκαν. τῶν ἱερέων τὴν ἀσέλγειαν. οἱ δὲ αἰδεμένοι δεινῶς ταῦτα ἐληλεγμένα, τῆς ἐπιούσης νυκτὸς εὐθὺς ἔνθεν ἐξήλασαν. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ, ἐχαλέπαινον, καὶ ὠργίζοντο ἐμοὶ τῷ μηνύσαντι τὰ ἐκείνων μυςήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν τὸ δεινὸν ἦν, κακῶς τῷ λόγῳ ἀκούειν, ἀλλὰ τὰ μετὰ τοῦτο κἀκεῖτ' ἀνεκτά· τὴν γὰρ θεὸν ἀφελόντες με, χαμαὶ καταθέμενοι, καὶ τὰ ςρώματά με πάντα περισπάσαντες, γυμνὸν ἤδη προσδέεσί με δένδρῳ μεγάλῳ, εἶτα ἐκείνῃ τῇ ἐκ τῶν ἀςραγάλων μάςιγι

deprehendùntque cinaedos infanda intus patrantes. Itaque risus extra multus ab his, qui ingressi fuerant, oritur, qui discurrentes per totum vicum, sermonibus differunt sacerdotum libidinem. Hi, quos vehementer puderet, ea in apertum esse prolata, proxima nocte statim inde discedunt: cumque in deserto viae essent, indigne ferunt, et irascuntur mihi, qui mysteria illorum enunciassem. Atque illud quidem tolerabile malum erat, maledicta illorum audire: sed quae sequebantur, non iam tolerabilia; Dea enim ablata a me, et humi deposita, detractisque omnibus meis stragulis, nudum iam magnae arbori alligant: tum illo de talis flagello caesum parum

μάςιγι παίοντες, ὀλίγον ἐδέησαν ἀποκτεῖναι, κελεύοντές με τὰ λοιπὰ ἄφωνον εἶναι θεοφόρητον. καὶ μὴν καὶ ἀποσφάξαι μετὰ τὰς μάςιγας ἐβεβουλεύσαντο, ὡς ἐς ὕβριν αὐτὰς βαλόντα πολλὴν, καὶ τῆς κώμης ἐκ ἐργασαμένες ἐκβαλόντα· ἀλλ' ὥςε με μὴ ἀποκτεῖναι, δεινῶς αὐτὰς ἡ θεὸς ἐδυσώπησε, χαμαὶ καθημένη, καὶ ἐκ ἔχεσα ὅπως ὁδεύοι.

Ἐντεῦθεν οὖν μετὰ τὰς μάςιγας λαβὼν τὴν δέσποιναν, ἐβάδιζον, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἤδη καταλύομεν εἰς ἀγρὸν πλουσίου τινὸς ἀνθρώπου· καὶ ἦν ἔτος ἔνδον, καὶ τὴν θεὸν μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ ὑπεδέξατο, καὶ θυσίας αὐτῇ προσήγαγεν. ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποςάς· τῶν φίλων

rum abeſt quin interficiant, iubentes vt mutus in poſterum eſſem Deae gerulus. Quin de iugulando me etiam poſt verbera deliberabant, qui tanta illos adfeciſſem contumelia, et antequam meruiſſent aliquid, vico excuſſiſſem. Sed quo minus me occiderent, Deae verecundia mouebantur, iacentis humi, nec habentis quomodo iter faceret.

39. Hinc ergo poſt flagella, recepta domina, pergo. Verſus veſperam deuertimus in praedio hominis diuitis. Domi hic erat *commodum*, lubenſque Deam domo recipiebat, offerebatque illi ſacrificia. Hic memini magnum me ſubire

Φίλων γάρ τις τῷ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν ἔπεμψε δῶρον, ὄνε ἀγρίε μηρόν· τȣ̃τον ὁ μάγειρος σκευάσαι λαβὼν, ῥαθυμίᾳ ἀπώλεσε, κυνῶν πολλῶν λαθραίως εἴσω παρελθόντων· ὃς δεδιὼς πληγὰς πολλὰς, καὶ βάσανον ἐκ τῆς ἀπωλείας τȣ̃ μηρȣ̃, ἔγνω κρεμάσαι ἑαυτὸν ἐκ τȣ̃ τραχήλȣ. ἡ δὲ γυνὴ ἡ τȣ́τȣ, κακὸν ἐξαίσιον ἐμὸν, Ἀλλὰ μήτε ἀπόθνησκε, εἶπεν, ὦ Φίλτατε, μήτε ἀθυμίᾳ τοιαύτῃ δῶς σεαυτόν· πειθόμενος γάρ μοι, πράξεις εὖ πάντα. τῶν κυνάιδων τὸν ὄνον λαβὼν ἔξω εἰς ἔρημον χωρίον, κἄπειτα σφάξας αὐτὸν τὸ μέρος μὲν ἐκεῖνο, τὸν μηρὸν ἀποτεμὼν, κόμιζε δεῦρο, καὶ σκευάσας, τῷ δεσπότῃ ἀπόδος, καὶ τὸ ἄλλο τȣ̃ ὄνȣ κάτω πȣ ἐς τὸν κρημνὸν ἄφες. δόξει γὰρ ἀποδρὰς οἴχεσθαί ποι,

periculum. Miſerat domino praedii donum amicorum aliquis, femur ſilueſtris aſini. Hoc coquus dum parare vult, negligentia perdit, canibus pluribus clam ingreſſis. Hic plagarum multarum metu atque cruciatus ob perditum femur, ſuſpendere ſe decernit. Verum vxor illius, inauſpicatum mihi malum, *Tu vero cariſſime*, inquit, *mori noli, nec deſperationi tali te tradideris. Mihi enim obſecutus bene omnia feceris. Cinaedorum illum aſinum educ in locum remotum, ibique mactati partem illam, femur abſciſſum huc adfer, curatumque redde domino: reliqua aſini per praeceps aliquorſum abiice. Videbitur enim aufugiſſe,*

et

ποι, καὶ εἶναι ἀφανής· ὁρᾷς δὲ ὡς ἔςιν εὔσαρκος, καὶ τὰ ἀγρίᾳ ἐκείνα πάντα ἀμείνων; ὁ δὲ μάγειρος, τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βέλευμα, Ἄριςα, ἔφη, σοι, ὦ γύναι, ταῦτα, καὶ τάχω μόνω τῷ ἔργῳ τὰς μάςιγας φυγεῖν ἔχω, καὶ τάχά μοι ἤδη πεπράξεται. ὁ μὲν ἂν ἀνόσιος ἕτος ἐμὸς μάγειρος ἐμὰ πλησίον ἑςὼς, τῇ γυναικὶ ταῦτα συνεβουλεύετο.

Ἐγὼ δὲ τὸ μέλλον ἤδη προορώμενος, κράτιςον ἔγνων τὸ σώζειν ἐμαυτὸν ἐκ τῆς καινίδος, καὶ ῥήξας τὸν ἱμάντα, ᾧ διηγόμην, καὶ ἀνασκιρτήσας, ἱππαι δρόμῳ εἴσω, ἔνθα ἐδείπνεν οἱ κίναιδοι σὺν τῷ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν· ἐνταῦθα εἰσδραμὼν, ἀνατρέπω πάντα τῷ σκιρτήματι καὶ λυχνίαν, καὶ τραπέζας· κἀγὼ μὲν ὤμην κομψόν τι

et sic discessisse ex oculis. Vides autem, quam sit carnosus, et agresti illo omnibus modis melior. Coquus laudato mulieris consilio, *Optime*, inquit, *ista vxor: et hoc solo opere flagella mihi licebit effugere. Et hoc iam statim perfectum dabitur.* Haec nefarius ille meus coquus prope me adstans, cum vxore deliberabat.

40. At ego quid futurum esset prospiciens, optimum ratus ex illa me caede eripere, rupto quo ducebar loro et exsultans, curriculo irrumpo vbi coenabant cum domino agrorum cinaedi. Hic intro currens verto insultu meo omnia, candelabrum et mensas. Ac videbar mihi equidem

τι τῦτο πρὸς σωτηρίαν ἐμὴν εὑρηκέναι, καὶ τὸν δεσπότην τῶν ἀγρῶν κελεύειν εὐθέως ὡς ἀγέρωχον ὄνον ἐμὲ κατακλεισθέντα, φυλάττεσθαι ἀσφαλῶς· ἀλλά με τῦτο τὸ κομψὸν, εἰς ἔσχατον ἤνεγκε κίνδυνον. λυττᾶν γὰρ δόξαντές με ξίφη πολλὰ ἤδη καὶ λόγχας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο, καὶ ξύλα μακρά· καὶ εἶχον ἅτως, ὥςε ἀποκτενεῖν με. ἐγὼ δὲ ὁρῶν τῦ δεινῦ τὸ μέγεθος, δρόμῳ εἴσω παρέρχομαι, ἔνθα οἱ ἐμοὶ δεσπόται κοιμηθήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δὲ θεασάμενοι τῦτο, συγκλείεσι τὰς θύρας εὖ μάλα ἔξωθεν.

Ἐπεὶ δὲ ἤδη ὄρθρος ἦν, ἀράμενος τὴν θεὸν αὖθις ἀπήειν ἅμα τοῖς ἀγύρταις, καὶ ἀφικόμεθα εἰς κώμην ἄλλην μεγάλην, καὶ πολυάνθρωπον,

ſcitum quiddam ad ſalutem meam inueniſſe, ac iuſſurum ruris dominum ſtatim me tanquam elatum ferocia aſinum includi, diligenterque aſſervari. Sed illud ipſum me ſcitum in extremum periculi adduxit. Rabioſum me rati, multos iam gladios in me haſtaſque ſtrinxerant, et longos fuſtes, atque vt ſtatim interfecturi me ſe comparauerant. Ego autem perſpecta periculi magnitudine, cursu me in eum locum proripio, vbi pernoctaturi erant mei domini. Quo illi animaduerſo, probe ianuas extra occludunt.

41. Poſt lucis exortum ſublata iterum Dea cum agyrtis abeo, peruenimuſque in vicum alium magnum

πον, ἐν ᾗ καὶ καινότερόν τι ἐτερατεύσαντο, τὴν θεὸν μὴ μεῖναι ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ, τῆς δὲ παρ' ἐκείνοις μάλιςα τιμωμένης ἐπιχωρίου δαίμονος τὸν ναὸν οἰκῆσαι· οἱ δὲ καὶ μάλα ἄσμενοι τὴν ξένην θεὰν ὑπεδέξαντο, τῇ σφῶν αὐτῶν θεῷ συνοικίσαντες· ἡμῖν δὲ οἰκίαν ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενήτων. ἐνταῦθα συχνὰς ἡμέρας οἱ δεσπόται διατρίψαντες, ἀπιέναι ἤθελον εἰς τὴν πλησίον πόλιν, καὶ τὴν θεὸν ἀπήτουν τὰς ἐπιχωρίους, καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ τέμενος παρελθόντες ἐκομίζοντο αὐτήν· καὶ θέντες ἐπ' ἐμοὶ, ἤλαυνον ἔξω. ἔτυχον δὲ οἱ δυσσεβεῖς εἰς τὸ τέμενος ἐκεῖνο παρελθόντες, ἀνάθημα φιάλην χρυσῆν πλέψαντες, ἣν ὑπὸ τῇ θεῷ ἔφερον· οἱ δὲ κωμῆται,

gnum et celebrem, in quo nouo praeſtigiarum genere perſuadent hominibus, non manere Deam in aedibus hominis, ſed in templo Deae illius loci, quae maxime ab illis colebatur, diuerſari velle. Illi ac lubentes quidem peregrinam Deam recipiunt, in ſuae ipſorum Deae hoſpitium deductam: nobis vero domum pauperculorum hominum adſignant. Hic dies aliquam multos commorati domini mei abire in vicinam vrbem cum vellent, Deam repetunt ab incolis, atque ipſi in ſacrum ingreſſi inde eam exportant, mihique impoſitam educunt. Verum impii in ſacrum illud ingreſſi, donarium, phialam auream furati fuerant, quam ſub Deae *veſtibus* ferebant. Sed

τῳ, αἰσθόμενοι τᾶτο, εὐθὺς ἐδίωκον, εἶτα ὡς πλησίον ἐγένοντο, καταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἵππων, εἴχοντο αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ δυσσεβεῖς καὶ ἱεροσύλους ἐκάλουν, καὶ ἀπῄτουν τὸ κλαπὲν ἀνάθημα· καὶ ἐρευνῶντες πάντα, εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεᾶς. δήσαντες οὖν τὰς γυναικίας, ἦγον ὀπίσω, καὶ τὰς μὲν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐμβάλλουσι, τὴν δὲ θεὸν τὴν ἐπ' ἐμοὶ κομιζομένην ἀράμενοι, ναῷ ἄλλῳ ἔδωκαν, τὸ δὲ χρυσίον τῇ πολίτιδι θεῷ πάλιν ἀπέδωκαν.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τά τε σκεύη καὶ ἃ πιπράσκειν διέγνωσαν, καὶ ἀπέδοντό με ξένῳ ἀνθρώπῳ, τὴν πλησίον κώμην οἰκοῦντι, τέχνην ἔχοντι ἄρτους πέττειν· ὃς με παραλαβὼν, καὶ πυρῶν μεδί-

animaduersa re, vicani statim persequuntur: deinde, cum prope essent, desilientes ab equis illos in via prehendunt, impios vocant sacrilegosque, sublatum furto donarium reposcunt, idque excussis omnibus in sinu Deae inueniunt. Vinctos ergo effeminatos hosce reducunt, atque alios coniiciunt in vincula; Deam meo gestatam tergo in aliud templum dant; aurum suae ciuitatis Deae reddunt.

42. Postridie cum supellectili illorum me quoque statuunt vendere: et vendunt hospiti de proximo vico homini, cuius ars erat panes coquere. Hic me assumtum, impositis decem, quos emerat,

μεδίμνως δέκα ὠνησάμενος, ἐπιθείς μοι τὸν πυρὸν, ὡς ἑαυτὸν ἤλαυνεν ὁδὸν ἀργαλέαν· ὡς δὲ ἥκομεν, εἰσάγει με εἰς τὸν μυλῶνα, καὶ ὁρῶ πολὺ πλῆθος ἔνδον ὁμοδέλων κτηνῶν, καὶ μύλαι πολλαὶ ἦσαν, καὶ πᾶσαι τούτοις ἐστρέφοντο, καὶ πάντα ἐκεῖνα μεστὰ ἦν ἀλεύρων. καὶ τότε μέν με, οἷα ξένον δοῦλον, καὶ φορτίον βαρύτατον ἀράμενον, καὶ ὁδὸν ἀργαλέαν ἀφιγμένον, ἀναπαύεσθαι ἔνδον ἀφῆκαν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ὀθόνην τοῖς ὄμμασιν ἐπιπετάσαντες ὑποζευγνύουσί με τῇ κώπῃ τῆς μύλης, εἶτα ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ἠπιστάμην ὅπως χρὴ ἀλεῖν, πολλάκις μαθών· προσεποιούμην δὲ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μάτην ἤλπισα. λαβόντες γὰρ πολλοὶ τῶν ἔνδον βακτηρίας, περιίστα-

rat, tritici medimnis, domum deduxit ſuam, via quidem aſpera. Cum aduenisſemus, deducit in piſtrinum. Et video ibi magnam intus conſervorum iumentorum multitudinem, et molae ibi multae, quae omnes ab his circumagebantur, plenaque farinis omnia. Et tum quidem me vt ſeruum nouum, quique graue onus geſtaſſem, viamque difficilem confeciſſem, requieſcere intus paſſi ſunt. At poſtridie eius diei, praetenſo oculis meis velo, temoni me molae iungunt, tum agitant. Ac bene equidem noram, quomodo molendum eſſet, qui ſaepe didiciſſem: ignorare tamen me ſimulabam. Verum fruſtra *aliquid* ſperaueram. Correptis enim baculis domeſticorum

ριΐςανταί με, καὶ μὴ προσδοκήσαντα, ὡς οὐχ ὁρῶντα, παίουσιν ἀθρόᾳ τῇ χειρὶ, ὥςε με ὑπὸ τῆς πληγῆς ὥσπερ ςρόμβον ἐξαπίνης ςρέφεσθαι. καὶ πείρᾳ ἔμαθον, ὡς χρὴ τὸν δοῦλον, ἐς τὸ τὰ δέοντα ποιεῖν, μὴ περιμένειν τὴν χεῖρα τοῦ δεσπότου.

Λεπτὸς οὖν πάνυ γίγνομαι, καὶ ἀσθενὴς τῷ σώματι, ὥςε ἔγνω με ὁ δεσπότης πωλῆσαι, καὶ ἀποδίδοταί με ἀνθρώπῳ κηπουρῷ τὴν τέχνην· οὗτος γὰρ εἶχε κῆπον, λαβὼν γεωργῶν, καὶ τοῦτο εἴχομεν ἔργον. ὁ δεσπότης οὖν ἕωθεν ἐπιθεὶς μοι τὰ λάχανα, ἐκόμιζεν εἰς τὴν ἀγοράν· καὶ παραδοὺς τοῖς ταῦτα πιπράσκουσιν, ἦγέ με πάλιν εἰς τὸν κῆπον. εἶτα ἐκεῖνος μὲν καὶ ἔσκαπτε,

multi me circumstant, meque nec opinantem, qui nihil viderem, conferta manu pulsant, adeo vt a plagis trochi instar subito circumagerer. Itaque experimento *tum* didici, non oportere servum ad hoc, vt officium faciat, manum expectare Heri.

43. Emaciatus ergo et imbecillo corpore cum fierem, statuit dominus me vendere, venditque homini olitori, qui hortum colendum conduxerat. Hic illud habuimus negotii. Dominus nimirum mane imposita mihi olera deportabat in forum, eaque cum vendentibus tradidisset, retro me in hortum agebat. Tum illo fodiente et plantante

πτε, καὶ ἐφύτευε, καὶ τὸ ὕδωρ τοῖς φυτοῖς ἐπῆγεν; ἐγὼ δὲ ἐν τέτῳ εἱςήκειν ἀργός. ἦν δέ μοι δεινῶς ἀλγεινὸς ὁ τότε βίος. πρῶτον μὲν, ἐπεὶ χειμὼν ἤδη ἦν, κἀκεῖνος ἐδὲ αὐτῷ ςρῶμα εἶχεν ἀγοράσαι, ἐχ ὅπως ἐμοί· καὶ ἀνυπόδητος πηλὸν ὑγρὸν, καὶ πάλιν σκληρὸν, καὶ ὀξὺν ἐπάτεν, καὶ φαγεῖν τέτο μόνον ἀμφοτέροις ἦν, θρίδακας πικρὰς, καὶ σκληράς.

Καί ποτε ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὸν κῆπον, ἐντυγχάνει ἀνὴρ γενναῖος, ςρατιώτε ςολὴν ἠμφιεσμένος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ Ἰταλῶν φωνῇ, καὶ ἤρετο τὸν κηπεεὸν ὅπε ἀπάγοι τὸν ὄνον ἐμέ· ὁ δὲ, οἶμαι, τῆς φωνῆς ἀνόητος ὢν, ἐδὲν ἀπεκρίνατο. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, ὡς

tante et aquam plantis inducente vacuus ego adſtabam. Erat autem vehementer moleſta quam tum vitam agebam. Primo quidem quod hiems iam eſſet, et ille neque vnde ſtragula ſibi emeret haberet, nedum vt mihi: et quod ſine ſoleis, lutum modo humiduin, modo rurſus durum atque acutum calcarem: cibi vero hoc ſolum vtrisque eſſet, lactucae amarae ac durae.

44. Aliquando exeuntibus nobis in hortum, adeſt vir procerus, veſte militari, ac primum Italorum nos lingua alloquitur, interrogans olitorem, quo me aſinum abduceret? Hic, linguae, puto, ingnarus, nihil reſpondet. Ille

ὡς ὑπεροραώμενος, παίει τῇ μάστιγι τὸν κηπωρόν· κἀκεῖνος συμπλέκεται αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν ποδῶν ὑποσπάσας, εἰς τὴν ὁδὸν ἐκτείνει· καὶ κείμενον ἔπαιεν ἄτω, καὶ χειρὶ, καὶ ποδὶ, καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὃς τὰ πρῶτα καὶ ἀντεμάχετο, καὶ ἠπείλει, εἰ ἀναστάιη, ἀποκτενεῖν τῇ μαχαίρᾳ· ὁ δὲ, ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου διδαχθεὶς τὸ ἀκινδυνότατον, σπᾷ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ῥιπτεῖ πόῤῥω, εἶτα αὖθις ἔπαιε κείμενον. ὁ δὲ τὸ κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀφόρητον, ψεύδεται ὡς τεθνηκὼς ἐν ταῖς πληγαῖς· ὁ δὲ δείσας ἐπὶ τούτῳ, τὸν μὲν αὐτοῦ, ὡς εἶχε, κείμενον ἀπολείπει, τὴν δὲ μάχαιραν βαστάσας ἐπ' ἐμοὶ ἤλαυνεν ἐς τὴν πόλιν.

Ὡς

vero iratus, velut qui contemtui habitus esset, flagello pulsat olitorem. Hic complexus hominem, supplantatum in via extendit, atque ita iacentem manu, pede, lapide de via, concidit. Ille primo repugnat, et, si surrexisset, gladio se hunc interfecturum, minatur. At hic velut ab illo ipso edoctus, quid esset tutissimum, abstractum ei gladium longe abiecit, tum denuo iacentem ferit. Ille intolerabile iam malum videns, plagis se mortuum fingit. Hic ea re perterritus, istum ibi vt erat iacentem relinquit; sumtoque gladio mihi insidens in vrbem pergit.

45. Quo

Ὡς δὲ ἤλθομεν, τὸν μὲν κῆπον αὐτῆ συνεργῷ τινι ἐπέδωκε γεωργεῖν. αὐτὸς δὲ, τὸν κίνδυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδῆ δεδιὼς, κρύπτεται ἅμα ἐμοὶ, πρὸς τινὸς τῶν ἐν ἄγει συνήθων. τῇ δ' ὑςεραίᾳ, δόξαν αὐτοῖς ἔτω ποιῆσι· τὸν μὲν ἐμὸν δεσπότην κιβωτῷ ἐνέκρυψαν, ἐμὲ δὲ ἀράμενοι ἐκ τῶν ποδῶν κομίζεσιν ἄνω τῇ κλίμακι, ἐς οἴκημα ὑπερῷον, κἀκεῖ με ἄνω συγκλείεσιν. ὁ δὲ ςρατιώτης, ἐκ τῆς ὁδῆ τότε μόλις ἐξαναςὰς, ὡς ἔφασαν, καρηβαρῶν ταῖς πληγαῖς, ἧκεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ςρατιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχὼν, λέγει τὴν ἀπόνοιαν τῆ κηπερῆ. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ συνελθόντες, μανθάνεσιν ἔνθα ἤμεν κεκρυμμένοι, καὶ παραλαμβάνεσι τὲς τῆς πόλεως

45. Quo cum veniſſemus, hortum ſuum cuidam ſuo ſocio colendum dat: ipſe vero metu *imminentis* in via periculi, ſe mecum apud quendam in vrbe familiarium occultat. Poſtero die, conſilio habito ita faciunt. Meum dominum arca abſcondunt, me autem pedibus ſuſpenſum per ſcalas ſurſum portant in ſupernum quoddam cubiculum, ibique ſupra includunt. At miles, aegre de via cum ſurrexiſſet, vt dicebant, capite a plagis adhuc grauato in vrbem venit, et commilitonibus ſuis collocutus, narrat olitoris audaciam. Illi coitione cum eo facta, vbi occultati eſſemus explorant, ac magiſtratus vrbis adhibent.

Illi

λεως ἄρχοντας. οἱ δὲ εἴσω τινὰ τῶν ὑπηρετῶν πέμπεσι, καὶ τὰς ἔνδον ἅπαντας προελθεῖν ἔξω κελεύεσιν· ὡς δὲ προῆλθον, ὁ κηπουρὸς ἀδαμῶ ἐφαίνετο. οἱ μὲν ἐν στρατιῶται ἔνδον ἔφασαν εἶναι τὸν κηπουρὸν, καὶ μὲ τὸν ἐκείνε ὄνον· οἱ δὲ ἀδὲν ἄλλο ὑπολελεῖφθαι ἔλεγον, ἄτε ἄνθρωπον, ἄτε ὄνον. θορύβε δὲ ἐν τῷ στενωπῷ, καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τέτε γενομένης, ὁ ἀγέρωχος, καὶ πάντα περίεργος ἐγὼ, βελόμενος μαθεῖν τίνες εἶεν οἱ βοῶντες, διακύπτω ἄνωθεν κάτω διὰ τῆς θυρίδος. οἱ δέ με ἰδόντες, εὐθὺς ἀνέκραγον· οἱ δὲ ἑαλώκεσαν ψευδῆ λέγοντες· καὶ οἱ ἄρχοντες εἴσω παρελθόντες, καὶ πάντα ἀνερευνῶντες, εὑρίσκεσι τὸν ἐμὸν δεσπότην ἐν κιβωτῷ ἐγκείμενον, καὶ λαβόν-

Illi lictorum quendam intro mittunt, ac prodire, qui intus essent omnes iubent: his prodeuntibus, nusquam comparet olitor. Milites ergo intus esse aiunt olitorem, neque ipsius asinum. Illi nihil relictum ibi aliud confirmant, neque hominem, neque asinum. Tumultu vero in angusto vico, clamoreque inde multo exorto, ille ego feroculus et omnium curiosus, scire volens, qui essent illi clamantes, desuper ad inferiora per fenestellam despicio. At isti me conspecto statim exclamare: alteri in mendacio deprehendi. Ingressi magistratus et perscrutati omnia, inueniunt dominum meum iacentem in arca: prehensumque

λαβόντες τὸν μὲν εἰς τὸ δεσμωτήριον πέμπουσι, λόγον τῶν τετολμημένων ὑφέξοντα· ἐμὲ δὲ κάτω βαςάσαντες τοῖς ςρατιώταις ἐπέδωκαν· πάντες δὲ ἄσβεςον ἐγέλων ἐπὶ τῷ μηνύσαντι ἐκ τῶν ὑπερῴων, καὶ προδόντι τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην, καὶ ὅτοτε ἐξ ἐμοῦ πρώτου ἦλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος ἕτος, Ἐξ ὄνου παρακύψεως.

Τῇ δ' ὑςεραίᾳ, τί μὲν ἔπαθεν ὁ κηπουρὸς ὁ ἐμὸς δεσπότης, οὐκ οἶδα· ὁ δὲ ςρατιώτης πωλήσειν με ἔγνω, καὶ πιπράσκει με πέντε καὶ εἴκοσιν Ἀττικῶν· ὁ δὲ ὠνησάμενος, θεράπων ἦν ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου, πόλεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τῆς μεγίςης Θεσσαλονίκης· ἕτος τέχνην εἶχε ταύτην, τὰ ὄψα τῷ δεσπότῃ ἐσκευάζε, καὶ εἶχε καὶ ἀδελφὸν σύνδουλον, ἄρτους πέττειν, καὶ

que mittunt in carcerem, vt caussam audaciae suae diceret, me autem deportatum dedunt militibus. Caeterum risus compesci non potuit super illo de tectis indice, et sui domini proditore. Atque ex eo inde tempore a me primum in hominum ora venit prouerbium, de prospectu asini.

46. Postridie, olitore meo domino quid factum sit, ignoro: me vero vendere miles statuit, venditque quinque et viginti *drachmis* Atticis. Qui me emerat famulus erat viri ditissimi, ex vrbe per Macedoniam maxima, Thessalonice. Hic artem habebat istam. Pulmentaria parabat domino; habebatque conseruum fratrem, panes coquere,

καὶ μελίπηκτα κηρῶν ἐπιςάμενον. ἔτοι οἱ ἀδελφοί, σύσκηνοί τε ἀεὶ ἦσαν ἀλλήλοις, καὶ κατέλυον ἐν ταὐτῷ, καὶ τὰ σκεύη τῶν τεχνῶν εἶχον ἀναμεμιγμένα, καὶ μετὰ ταῦτα καμὲ ἵσασαν ἔνθα κατέλυον, καὶ ἔτοι μετὰ τὸ δεῖπνον τὲ δεσπότε, πολλὰ λείψανα ἄμφω εἴσω ἐκόμιζον, ὁ μὲν κρεῶν καὶ ἰχθύων, ὁ δὲ ἄρτων καὶ πλακούντων. οἱ δὲ κατακλείσαντες ἔνδον ἐμὲ μετὰ τέτων, καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γλυκυτάτην περιςήσαντες ἀπῄεσαν, ὥςε ἀπολέσασθαι· κἀγὼ τοῖς παρακειμένοις κριθιδίοις μακρὰ χαίρειν λέγων, ταῖς τέχναις καὶ τοῖς κέρδεσι τῶν δεσποτῶν ἐδίδαν ἐμαυτὸν, καὶ διὰ μακρὲ πάνυ ἐγεμιζόμην ἀνθρωπείε τροφῆς. οἱ δὲ ἀναςρέψαντες εἴσω,

quere, et mellita concinnare edulia doctum. Hi fratres contubernio ſemper eodem vtebantur, diverſabantur in eodem, et permiſta ſibi inuicem artium inſtrumenta habebant. Deinde mihi etiam ſua in cella ſtabulum tribuunt. Hi poſt coenam Heri reliquias ambo multas eo conferunt, carnium alter et piſcium, alter panum et placentarum. Ipſi deinde me cum his intus incluſo, dulciſſimaque mihi mandata cuſtodia, lauatum abeunt. Et ego, appoſitis mihi hordeolis longum vale dicens, artibus me et lucris dominorum tradò; ac longo poſt interuallo humano me cibo probe ſaburro. Illi domum reuerſi primo nihil de

εἴσω, τὰ μὲν πρῶτα ἀδὲν ᾐσθάνοντο τῆς ὀψοφαγίας τῆς ἐμῆς, ἐκ τȣ̃ πλήθȣς τῶν παρακειμένων, κἀμὲ ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φειδοῖ κλέπτοντος τὸ ἄριςον. ἐπεὶ δὲ καὶ τέλεον ἤμην αὐτῶν καταγνὰς ἄνοιαν, τὰς καλλίςας τῶν μερίδων, καὶ ἄλλα πολλὰ κατέτρωγον. καὶ ἐπειδὴ ᾐσθοντο ἤδη τῆς ζημίας, τὰ μὲν πρῶτα ἄμφω ὑποπτον πρὸς ἀλλήλȣς ἔβλεπον, καὶ κλέπτην ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον, καὶ ἅρπαγα τῶν κοινῶν, καὶ ἀναίσχυντόν ἔλεγον, καὶ ἦσαν ἀκριβεῖς λοιπὸν ἄμφω, καὶ τῶν μερίδων ἀριθμὸς ἐγίνετο.

Ἐγὼ δὲ τὸν βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ καὶ τȣφῇ, καὶ τὸ σῶμά μȣ ἐκ τῆς συνήθȣς τροφῆς πάλιν καλὸν ἐγεγένει, καὶ τὸ δέρμα ἐπανθȣσῇ τῇ τρι-

χὶ

de mea liguritione ſentire, prae multitudine eorum, quae erant appoſita, et quod adhuc cum metu et parſimonia quadam furarer prandium. Cum vero iam omnino, damnata illorum amentia, pulcherrimas quaſque partes et alia multa deuorarem, ipſique damnum iam ſentirent; principio de ſe inuicem ſuſpicari aliquid, ac furem alter alterum, et communium raptorem, et impudentem dicere, ac ſolicitam vterque de caetero curam, ac dinumerationem partium adhibere.

47. Ego interim voluptuariam agere vitam ac delicatam: vt corpus meum de conſueto cibo ſpecioſum rurſus fieret, et corium efflorescente pilo nito-

χὶ ἀπέξιλβεν. οἱ δὲ γενναιότατοι, μέγαν τέ με καὶ πίονα ὁρῶντες, καὶ τὰ κριθίδια μὴ δαπανώμενα, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ μέτρῳ ὄντα, εἰς ὑπόνοιαν ἔρχονται τῶν τολμημάτων τῶν ἐμῶν, καὶ προελθόντες, ὡς εἰς τὸ βαλανεῖον ἀπιόντες, ἔπειτα τὰς θύρας συγκλείσαντες, προσβαλόντες ὀπῇ τινι τὰ ὄμματα τῆς θύρας, ἐσκοποῦντο τἄνδον. κἀγὼ τότε τὲ δόλε μηδὲν εἰδὼς, ἠρίζων προσελθών. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐγέλων, ὁρῶντες ἄριζον ἄπιζον· εἶτα δὲ τὲς ὁμοδέλες ἐκάλεν ἐπὶ τὴν ἐμὴν θέαν, καὶ γέλως πολὺς ἦν, ὥςε καὶ ὁ δεσπότης αὐτῶν ἤκεσε τὲ γέλωτος, θορύβε ὄντος ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα ἐφ' ὦ τοσὲτον οἱ ἔξω γελῶσιν. ἐπεὶ δὲ ἤκουσε, καὶ ἐξανί-

niteret. Illi autem boni viri obesum me et pinguem cum viderent, nec consumi tamen hordea, sed eandem seruare mensuram, in suspicionem audaciae meae adducuntur. Itaque progressi tanquam in balneum abirent, occlusa deinde ianua, et oculis rimae cuidam ianuae admotis, quid intus fieret, speculantur. Ego tum doli ignarus, commodum ad prandendum accesseram. Illi vero primo rident, incredibile videntes prandium, deinde conseruos ad spectandum me aduocant, et risus multus exoritur, adeo vt dominus etiam illum audiret, tantus extra erat tumultus, rogaretque aliquem, qua de caussa, qui extra erant, sic riderent. Re vero audita surgit de conuiuio et

ἐξανίσταται τοῦ συμποσίου, καὶ διακύψας εἴσω, ὁρᾷ με συὸς ἀγρίου μερίδα καταπίνοντα, καὶ μέγα ἐν γέλωτι ἀναβοήσας, εἰστρέχει εἴσω. κἀγὼ σφόδρα ἠχθόμην ἐπὶ τοῦ δεσπότου, κλέπτης ἄρα καὶ λίχνος ἑαλωκώς. ὁ δὲ πολὺν εἶχεν ἐπ' ἐμοὶ γέλωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα κελεύει με εἴσω ἄγεσθαι εἰς τὸ ἐκεῖνο συμπόσιον, ἔπειτα τράπεζάν μοι παραθεῖναι εἶπε, καὶ εἶναι ἐπ' αὐτῇ πολλὰ τῶν ὅσα μὴ δυνατὸν ἄλλῳ ὄνῳ καταφαγεῖν, κρέα, λοπάδας, ζωμοὺς, ἰχθῦς, τοῦτο μὲν γάρῳ καὶ ἐλαίῳ κατακειμένους· τοῦτο δὲ ναπυϊ ἐπικεχυμένους. κἀγὼ τὴν τύχην ὁρῶν ἤδη ἁπαλόν μοι προσμειδιῶσαν, καὶ μαθὼν ὅτι με τοῦτο μόνον τὸ παίγνιον ἀνασώσει, καίτοι ἤδη ἐμπεπλησμένος, ὅμως ἠρίζων τῇ τραπέζῃ παραζάς. τὸ δὲ συμπόσιον

et introſpiciens videt me apri partem deuorare; ſublatoque cachinno intro currit. Mihi vehementer moleſtum erat, a domino vt furem ſimul et ligurritorem deprehendi. At ille multum de me riſit, ac primo in ſuam me coenationem iubet introduci, tum menſam mihi apponi, et eſſe in illa, quaecumque alius edere aſinus non poteſt, carnes, oſtrea, iurulenta, piſces, partim in garo et oleo poſitos, partim perfuſos ſinapi. Ego fortunam videns iam blandum mihi ridentem, animaduerſo; hoc ſolum mihi ludicrum ſaluti futurum, licet iam impletus cibis tamen prandebam adſtans menſae. Reſonabat interea riſu conuiuium.

σιον ἐκλογεῖτο τῷ γέλωτι. καί τις εἶπε, καὶ πίεται οἶνον ἔτος ὁ ὄνος, ἤν τις αὐτῷ ἐγκεραστάμενος ἐπιδῷ· καὶ ὁ δεσπότης ἐκέλευε, κἀγὼ τὸ προσενεχθὲν ἔπινον.

Ὁ δὲ, οἷον εἰκὸς, ὁρῶν με κτῆμα παράδοξον, τὴν μὲν τιμὴν τὴν ἐμὴν κελεύει τῶν διοικητῶν τινι καταβαλεῖν τῷ ἐμὲ ὠνησαμένῳ, καὶ ἄλλο τοσοῦτον, ἐμὲ δὲ παρέδωκεν ἀπελευθέρῳ τινὶ τῶν ἑαυτοῦ νεανίσκων, καὶ εἶπε κατηχεῖν, ὅσα ποιῶν μάλιστα ψυχαγωγεῖν αὐτὸν δυνάμην. τῷ δέ γε ῥᾴδια ἦν πάντα, ὑπήκοον γὰρ εὐθὺς εἰς ἅπαντα διδασκόμενος. καὶ πρῶτον μὲν κατακλίνεσθαί με ἐπὶ κλίνης, ὥσπερ ἄνθρωπον, ἐπ' ἀγκῶνος ἐποίησεν, εἶτα καὶ προσπαλαίειν αὐτῷ, καὶ

viuium. Dicebat aliquis, *Bibet etiam vinum hic asinus, si quis illi temperatum praebeat.* Iubet Dominus, et ego oblatum bibo.

48. Ille, vt facile est ad credendum, cum singulare et insolitum me animal videret, pretium meum soluere iubet, procuratorum aliquem ei, qui me emerat, et alterum tantum. Me autem liberto cuidam suo adolescenti tradit, et docere iubet, quibus faciendis maxime illum oblectarem. Facilia huic fuere omnia. Statim ego obediebam, docilis ad omnia. Ac primum accumbere me in lecto vt hominem, cubitu nixum, instituit. Deinde etiam luctari secum, quin etiam saltare,

καὶ μὴν καὶ ὀρχεῖσθαι, ἐπὶ τοὺς δύο ἐπανιςάμενον ὀρθὸν, καὶ κατανεύειν, καὶ ἀνανεύειν πρὸς τὰς φωνὰς, καὶ πάνθ' ὅσα ἐδυνάμην μὲν, καὶ δίχα τοῦ μανθάνειν, ποιεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα περιβόητον ἦν, ὄνος ὁ τοῦ δεσπότου, οἰνοπότης, παλαίων, ὀρχούμενος. τὸ δὲ μέγιςον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς ἀνένευον ἐν καιρῷ, καὶ κατένευον· καὶ πιεῖν δὲ, ὁπότε θελήσαιμι, ᾔτουν τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν οἰνοχόον κινήσας· καὶ οἱ μὲν ἐθαύμαζον τὸ πρᾶγμα, ὡς παράδοξον, ἀγνοοῦντες ἄνθρωπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον· ἐγὼ δὲ τρυφὴν ἐποιούμην τὴν ἐκείνων ἄγνοιαν. καὶ μὴν καὶ βαδίζειν ἐμάνθανον, καὶ κομίζειν τὸν δεσπότην ἐπὶ τοῦ νώτου, καὶ τρέχειν δρόμον ἀλυπότατον, καὶ τῷ

saltare, in duos *pedes* erectum stare, et annuere et renuere ad voces, et quaecumque potuissem etiam sine disciplina facere. Celebratur ergo res fama, Asinus domini, potor vini, luctator, saltator. Maximum vero illud, quod ad voces annuebam opportune, et renuebam: et si quando bibere vellem, poscebam, oculis mouens pincernam. Atque illi quidem rem mirabantur vt plane inusitatam, cum nescirent hominem inclusum in asino: ego vero ad delicias meas vtebar illorum ignorantia. Verum etiam badizare discebam, et tergo portare dominum, et cursum currere minime molestum, et quem vix sentiret e-

τῷ ἀναβάτῃ ἀναίσθητον. καὶ σκευή μοι ἦν πολυτελής· καὶ στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβάλλομαι· καὶ χαλινὰς εἰσεδεχόμην ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένας· καὶ κώδωνες ἐξήπτοντό μοι μέλος μαστικώτατον ἐκφωνοῦντες.

Ὁ δὲ Μενεκλῆς ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης δεῦρο ἐλήλυθει ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ· ὑπέσχετο τῇ πατρίδι θέαν παρέξειν ἀνδρῶν, ὅπλοις πρὸς ἀλλήλους μονομαχεῖν εἰδότων. καὶ οἱ μὲν ἄνδρες τῆς μάχης ἤδη ἦσαν ἐν παρασκευῇ, καὶ ἀφίκτο ἡ πορεία. ἐξελαύνομεν ἓν ἕωθεν· κἀγὼ τὸν δεσπότην ἔφερον, εἴ ποτε χωρίον ἦν τῆς ὁδᾶ τραχὺ, καὶ τοῖς ὀχήμασιν ἐπιβαίνειν χαλεπόν. ὡς δὲ κατέβημεν ἐπὶ Θεσσαλονίκην, ἐκ ἦν ὅς ις ἐπὶ θέαν ἐκ ἠπείγετο,

ques. Etiam paratus mihi erat ſumtuoſus, et ſtragula mihi purpurea iniiciebantur, et frena recipiebam argento atque auro diſtincta, et tintinnabula mihi argutiſſimum concentum edentia appendebantur.

49. Venerat autem Menecles noſter herus, vt dixi, Theſſalonicę in hanc vrbem, tali cauſſa. Promiſerat patriae gladiatorum ſpectaculum: et viri quidem iam ad pugnam exercebantur; iam inſtabat profectio. Mane igitur eximus, et ego dominum porto ſicubi regio eſſet in via aſpera, et ad vehendum curru difficilis. Cum vero Theſſalonicem veniſſemus, non erat quiſquam qui

ad

γετο, καὶ τὴν ὄψιν τὴν ἐμήν. ἡ γὰρ ἐμὴ δόξα προεληλύθει ἐκ μακρῆ, καὶ τὰ πολυπρόσωπον καὶ τὸ ἀνθρώπινον τῶν ἐμῶν ὀρχημάτων καὶ παλαισμάτων. ἀλλ' ὁ μὲν δεσπότης τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν αὐτῆ πολιτῶν παρὰ τὸν πότον ἐδείκνυέ με, καὶ τὰ παράδοξα ἐκεῖνα ἐν ἐμοὶ παίγνια ἐν τῷ δείπνῳ παρετίθει.

Ὁ δὲ ἐμὸς ἐπιστάτης πρόσοδον εὗρεν ἐξ ἐμῆ πολλῶν πάνυ δραχμῶν. κατακλείσας γάρ με ἔνδον εἶχεν ἑστῶτα, καὶ τοῖς βελομένοις ἰδεῖν ἐμέ, καὶ τάμὰ παράδοξα ἔργα, μισθῆ τὴν θύραν ἤνοιγεν; οἱ δ' εἰσεκόμιζον ἄλλος ἄλλο τι τῶν ἐδωδίμων, μάλιστα τὸ ἐχθρὸν εἶναι ὄνε γαστρὶ δοκεῖν· ἐγὼ

ad ſpectaculum non feſtinaret, et ad me videndum. Nam fama de me e longinquo praecucurrerat, quam multas agere perſonas poſſem, quam humanum in morem ſaltare atque luctari. At dominus nobiliſſimis ſuorum ciuium in vino me oſtendebat, et mirandos illos in me luſus producebat in coena.

50. Meus vero magiſter reditum de me multarum plane drachmarum repereat. Intus enim concluſum me et ſtabulantem habebat, et me atque admiranda illa opera mea videre volentibus mercede intercedente aperiebat ianuam. Hi inferebant alius aliud quid cibi, maxime quod inimicum aſini aluo videretur. Ego vero deuora-

ἐγὼ δὲ ἥσθιον, ὥςε ὀλίγων ἡμερῶν τῷ δεσπότῃ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει συναριςῶν, μέγας τε καὶ πίων δεινῶς ἤδη ἐγεγόνειν. καί ποτε γυνὴ ξένη, ἀ μετρία κεκτημένη, τὴν ὄψιν ἱκανὴ, παρελθοῦσα εἴσω ἰδεῖν ἐμὲ ἀριςῶντα, εἰς ἔρωτά με θερμὸν ἐμπίπτει· τοῦτο μὲν τὸ κάλλος ἰδοῦσα τοῦ ὄνου· τοῦτο δὲ τῷ παραδόξῳ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων, εἰς ἐπιθυμίαν συνουσίας προελθοῦσα· καὶ διαλέγεται πρὸς τὸν ἐπιςάτην τὸν ἐμὸν, καὶ μισθὸν ἀδρὸν αὐτῷ ὑπέσχετο, εἰ συγχωρήσειεν αὐτῇ, σὺν ἐμοὶ τὴν νύκτα ἀναπαύσεσθαι, κἀκεῖνος ἀδὲν φροντίσας, εἴτε καὶ ἀνύσει τι ἐκείνη ἐξ ἐμοῦ, εἴτε καὶ μὴ, λαμβάνει τὸν μισθόν.

Κἀπει-

bam. Itaque intra paucos dies, cum hero meo et ciuibus aliis cum pranderem magnus et vehementer pinguis iam euaseram. Aliquando peregrina mulier non mediocriter diues, specie satis honesta, ingressa vt me prandentem videret, in amorem mei incidit feruidum, partim specie asini capta, partim inusitatis meis artibus ad conculbitus mei cupiditatem progressa. Agit ergo meo cum magistro, et mercedem illi luculentam pollicetur, si noctem vnam mecum quiescendi copiam sibi fecisset. Ille parum solicitus, siue illa aliquid a me impetraret, siue minus, mercedem capit.

51. Ve-

Καὶ πειδὴ ἑσπέρα τε ἤδη ἦν, καὶ κ τȣ̃ συμποσίȣ ἀφῆκεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης, ἀνεςρέφομεν ἔνθα ἐκαθεύδομεν, καὶ τὴν γυναῖκα εὕρομεν πάλαι ἀφιγμένην ἐπὶ τὴν ἐμὴν εὐνήν. ἐκεκόμιζο δὲ αὐτῇ προσκεφάλαια μαλακὰ, καὶ ςρώματα εἴσω κατέθεντο, καὶ χαμεύνιον ἡμῖν εὐπρεπὲς ἦν. εἶτα οἱ μὲν τῆς γυναικὸς θεράποντες, αὐτȣ̃ ποȣ πλησίον πρὸ τȣ̃ δωματίȣ ἐκάθευδον, ἡ δὲ λύχνον ἔνδον ἔκαιε μέγαν, τῷ πυρὶ λαμπόμενον, ἔπειτα ἀποδυσαμένη, παρέςη τῷ λύχνῳ γυμνὴ ὅλη, καὶ μύρον ἐκ τινὸς ἀλαβάςρȣ προχεαμένη, τȣ́τῳ ἀλείφεται, κἀμὲ δὲ μυρίζει, ἔνθεν μάλιςα τὴν ῥῖνά με μύρων ἐνέπλησεν, εἶτά με κατεφίλησε, καὶ οἷα πρὸς αὐτῆς ἐρώμενον, καὶ ἄνθρω-

51. Vespera iam erat, de conuiuio nos dimiserat dominus, cum eo, vbi dormiebamus, redimus; et mulierem inuenimus, quae diu iam meum ad cubile venerat. Apportata autem illi fuerant ceruicalia mollia, et stragula vestis intus deposita, et humi stratum nobis decentissime. Tum mulieris serui in propinquo ante cellam cubitum eunt: illa vero lucernam intus accendit magnam igne lucentem. Tum exutis vestibus lucernae adstat nuda integra, fusoque de alabastro vnguento se vngit, et me quoque; in primis vero nares mihi vnguentis implet. Deinde osculis me inuadit, et tanquam cum amatio suo,

θρωπον, διελέγετο, καί με ἐκ τῆς φορβαίας ἐπιλαβομένη ἐπὶ τὸ χαμεύνιον εἵλκε· κἀγὼ ἀδὲν τρίτε παρακαλέσαντος εἰς τᾶτο δεόμενος, καὶ οἴνῳ δὲ παλαιῷ πολλῷ ὑποβεβρεγμένος, καὶ τῷ χρωτὶ τᾶ μύρε οἰςρεμένος, καὶ τὴν παιδίσκην ὁρῶν πάντα καλὴν, κλίνομαι, καὶ σφόδρα ἠπόρεν, ὅπως ἀναβήσομαι τὴν ἄνθρωπον. καὶ γὰρ ἐξ ὅτε ἐγεγόνειν ὄνος, συνεσίας ἀλλ' ἀδὲ τοῖς ὄνοις συνήθες ἔτυχον ἐφαψάμενος, ἀδὲ γυναικὶ ἐχρησάμην ὄνῳ· καὶ μὴν καὶ τᾶτό μ' εἰς δέος ἀχὶ μέτριον ἦγε, μὴ ἁ χωρήσασα ἡ γυνὴ διασπασθείη, κἀγὼ, ὥσπερ ἀνδροφόνος, καλὴν δώσω δίκην. ἠγνόεν δὲ ἐκ εἰς δέον δεδιώς. ἡ γὰρ γυνὴ πολλοῖς τοῖς φιλήμασι, καὶ τούτοις ἐρωτι-

et homine, colloquitur, et me capiſtro prehenſum trahit in ſtratum. Ego vero tertio quodam hortatore ad hoc nihil indigens, et vino antiquo multo madidus, et vnguenti odore ſtimulatus, et puellam videns pulchram vndique, acclinor. Sed vehementer in eo anxius eram, quomodo mulierem inſcenderem. Ex quo enim tempore aſinus fueram, venerem ne aſinis quidem conſuetam attigeram, neque aſina femina fueram vſus. Verum hoc quoque metum mihi non mediocrem incutiebat, ne mulier non capiens me, lacteraretur: et ego deinde vt homicida egregie poenas darem. Ignorabam ſcilicet, me ſine cauſſa metuere. At mulier multis oſculis iiſque ama-

ἐρωτικοῖς, προσκαλεμένη, ὡς εἶδεν ἐ κατέχοντα, ὥσπερ ἀνδρὶ παρακειμένη, περιβάλλεται με, καὶ ἀράσα εἴσω ὅλον παρεδέξατο. κἀγὼ μὲν ὁ δειλὸς ἐδεδοίκειν ἔτι, καὶ ὀπίσω ἀπῆγον ἐμαυτὸν ἀτρέμα. ἡ δὲ τῆς τε ὀσφύος τῆς ἐμῆς εἴχετο, ὥςε μὴ ὑποχωρεῖν, καὶ αὐτὴ εἵπετο τὸ Φεῦγον. ἐπεὶ δὲ ἀκριβῶς ἐπείσθην, ἔτι μοι καὶ προσδεῖν πρὸς τὴν τῆς γυναικὸς ἡδονήν τε, καὶ τέρψιν, ἀδεῶς λοιπὸν ὑπηρέτειν, ἐννοούμενος, ὡς ἀδὲν εἴην κακίων τοῦ τῆς Πασιφάης μοιχοῦ. ἡ δὲ γυνὴ, ἅτως ἦν ἄρα ἐς τὰ Ἀφροδίσια ἑτοίμη, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς συνουσίας ἡδονῆς ἀκόρεςος, ὥςε ὅλην τὴν νύκτα ἐν ἐμοὶ ἐδαπάνησεν.

Ἅμα

amatoriis, me alliciens, cum videret me non iam continere, tanquam ad virum se applicans me amplectitur, et tollens intra se totum recipit. Et ego meticulosus adhuc verebar, et sensim me subducebam. At illa lumbis inhaeret meis, vt subtrahere me non possem, et ipsa, quod fugere videbatur, insequitur. Cum quidem satis accurate edoctus essem, adhuc deesse mihi aliquid ad voluptatem et delectationem mulieris, sine metu quod supererat subseruiebam, cogitans, non deteriorem me esse Pasiphaës adultero. Mulier autem adeo erat parata ad Venerem, adeo insatiabilis eius quae ex coitu petitur voluptatis, vt totam in me noctem contriuerit.

Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, ἡ μὲν ἀναςᾶσα ἀπῄει, συνθεμένη πρὸς τὸν ἐπιςάτην τὸν ἐμὸν οἴσειν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς τὸν μισθὸν τὸν αὐτὸν τῆς νυκτός. ὁ δὲ ἄμα μὲν πλεσιώτερος ἐκ τῶν ἐμῶν γενόμενος, καὶ τῷ δεσπότῃ κακότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδειξόμενος, συγκατακλείει με τῇ γυναικί. ἡ δὲ κατεχρήσατό μοι δεινῶς. καί ποτε ἐλθὼν ὁ ἐπιςάτης, ἀπαγγέλλει τῷ δεσπότῃ τὸ ἔργον, ὡς ἦν αὐτὸς διδάξας, καὶ ἐμὲ μὴ εἰδότος ἄγει αὐτὸν ἑσπέρας ἤδη, ἔνθα ἐκαθεύδομεν, καὶ διά τινος ὀπῆς τῆς θύρας δείκνυσί με, ἔνδον τῇ μείρακι συνευναζόμενον. ὁ δὲ ἡσθεὶς τῇ θέᾳ, καὶ δημοσίᾳ με δεῖξαι ταῦτα ποιοῦντα ἐπεθύμησε, καὶ κελεύει πρὸς μηδένα ἔξω τοῦτο εἰπεῖν, ἵνα, ἔφη, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς θέας παραγάγωμεν τοῦτον

52. Cum luce autem surgens discessit, pacta meo cum magistro iisdem de rebus idem noctis pretium. Hic simul ditior mea opera factus, et ostensurus in me nouum quiddam domino, cum muliere me concludit, quae gnauiter me abusa est. Aliquando magister domino rem denunciat, quasi ipse docuisset, ac me inscio deducit illum iam vesperi in eum locum, vbi concumbebamus, et per rimam ianuae ostendit me intus cum puella coëuntem. Ille delectatus spectaculo, etiam publice me ostendere facientem ista cupiebat. Iubet igitur nemini hoc enunciari, *vt*, inquit, *ipso spectaculi die producamus hunc in theatrum,* cum

τοῦ ἐς τὸ θέατρον σύν τινι τῶν καταδεδικασμένων γυναικῶν, καὶ πάντων ὀφθαλμοῖς ἐπὶ τὴν γυναῖκα ἀναβήσεται. καί τινα τῶν γυναικῶν, ἥτις κατεκέκριτο θηρίοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν ἔνδον παρ' ἐμέ, καὶ προσιέναι τε ἐκέλευον, καὶ ψαύειν ἐμέ.

Εἶτα τὸ τελευταῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐνεστώτης, ἐν ᾗ τὰς Φιλοτιμίας ἦγεν ὁ ἐμὸς δεσπότης, εἰσάγειν ἔγνωσάν με εἰς τὸ θέατρον· καὶ εἰσήειν ἄτω· κλίνη ἦν μεγάλη, ἀπὸ χελώνης Ἰνδικῆς πεποιημένη, χρυσῷ ἐσφηνωμένη, ἐπὶ ταύτης με ἀνακλίνουσι, κἀκεῖ μοι τὴν γυναῖκα παρακατέκλιναν. εἶτα ἄτως ἡμᾶς ἐπέθηκαν ἐπί τινος μηχανήματος, καὶ εἴσω εἰς τὸ θέατρον παρε-

cum damnatarum mulierum aliqua; ibique in omnium oculis, mulierem inſcender. Iamque mulierum aliquam quae damnata erat ad beſtias, intus ad me deducunt, accedere ad me iubent, et me mulcere.

53. Denique inſtante iam die, qua munus honoris petendi cauſſa editurus erat meus dominus, ſtatuunt introducere me in theatrum. Et intraui hoc modo. Lectus erat magnus, de teſtudine Indica factus, clauis aureis diſtinctus, in hoc me deponunt, et iuxta me mulierem iubent accumbere. Tum vt eramus nos in machinam quandam impoſitos, et ita in theatrum delatos, deponunt

παρενέγκαντες, κατέθηκαν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνεβόησαν, καὶ κρότος πάσης χειρὸς ἔξήλατο ἐπ' ἔμοι, καὶ τράπεζα ἡμῖν παρέκειτο, καὶ πολλὰ ἐσκευασμένα ἐν αὐτῇ ἔκειτο, ὅσα τρυφῶντες ἄνθρωποι ἐν δείπνῳ ἔχεσι. καὶ παῖδες ἡμῖν παρειστήκεισαν οἰνοχόοι, καλοὶ, τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ διακονέμενοι. ὁ μὲν ἂν ἐπιστάτης ἔσω ὄπισθεν, ἐκέλευέ με ἀριστᾶν· ἐγὼ δὲ, ἅμα μὲν ἠδέμην ἐν τῷ θεάτρῳ κατακείμενος, ἅμα δὲ ἐδεδίειν μή πε ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσηται.

Ἐν τέτῳ δέ τινος ἄνθη φέροντος παροδεύοντος, ἐν τοῖς ἄλλοις ἄνθεσιν ὁρῶ καὶ ῥόδων χλωρῶν φύλλα, καὶ μηδὲν ἔτι ὀκνῶν, ἀναπηδήσας τᾶ λέχες ἐκπίπτω, καὶ οἱ μὲν ᾤοντό με ἀνίστασθαι

ponunt in medio. Magnos tollunt clamores, plauſus omnium manibus mihi datur: menſa nobis erat appoſita, et multa in ea parata, quae in coenis adhibere delicati homines ſolent. Pueri nobis adſtabant, pincernae pulchri, vinum nobis in auro miniſtrantes. Magiſter a tergo adſtans prandere me iubet. At ego partim pudore afficiebar in theatro ita iacens: partim metuebam, ne aliunde vrſus aut leo exſiliret.

54. Inter haec praetereunte quodam qui flores ferret, alios inter flores video etiam roſarum recentium folia: et nihil cunctatus exſiliens de lecto me proripio. Atque illi putant me conſurgere

σθαι ὀρχησόμενον. ἐγὼ δὲ ἓν ἐξ ἑνὸς ἐπιτρέχων, καὶ ἀπανθιζόμενος ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀνθέων τὰ ῥόδα, κατέπινον. τῶν δὲ ἔτι θαυμαζόντων ἐπ' ἐμοὶ, ἀποπίπτει ἐξ ἐμοῦ ἐκείνη ἡ τῆ κτήνους ὄψις, καὶ ἀπόλλυται, καὶ ἀφανὴς ἦν ἐκεῖνος ὁ πάλαι ὄνος, ὁ δὲ Λύκιος αὐτὸς ἔνδον μοι γυμνὸς εἰςήκει· τῆ δὲ παραδόξῳ ταύτῃ καὶ μηδέποτε ἐλπισθείσῃ θέᾳ πάντες ἐκπεπληγμένοι, δεινὸν ἐπεθορύβησαν, καὶ τὸ θέατρον εἰς δύο γνώμας ἐσχίζετο. οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ φάρμακα δεινὰ ἐπιςάμενον, καὶ κακόν τι πολύμορφον, ἠξίουν εὐθὺς ἔνδον πυρί με ἀποθανεῖν· οἱ δὲ περιμεῖναι καὶ τὰς ἀπ' ἐμοῦ λόγχας ἔλεγον δεῖν, καὶ πρότερον διαγνῶναι, εἶθ' ὕστερον δικάσαι περὶ τούτων.

καὶ γὼ

gere ad ſaltandum. Ego vero vnum ex altero percurrens *naribus* florem, carptas inde roſas devoro. His adhuc in admiratione mei defixis, decidit a me illa iumenti ſpecies et perit, diſparetque ex oculis aſinus ille antiquus: adſtatque mihi ipſe ille, qui intus adhuc fuerat, Lucius. Inopinato hoc inſperatoque ſpectaculo perculſi omnes, tumultum dedere horribilem, ſciſſumque in duas ſententias eſt theatrum. Alteri quidem vt malorum venefici orum peritum, et verſipelle portentum, poſtulabant ſtatim hic intus igne me mori; alteri exſpectandum dicebant meam orationem, et prius cognoſcendum, deinde ſic de his ferendam ſententiam. Ego vero

accur-

κἀγὼ δραμὼν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας, ἔτυχε δὲ τῇ θέᾳ ταύτῃ παρὼν, ἔλεγον κάτωθεν ὅτι γυνή με Θετταλὴ, γυναικὸς Θετταλῆς δούλη, χρίσματι μεμαγευμένῳ ἐπαλείψασα, ὄνον ποιήσειε. καὶ ἱκέτευον αὐτὸν, λαβόντα ἔχειν με ἐν Φρουρᾷ, ἐς' ἂν αὐτὸν πείσαιμι, ὡς οὐ καταψεύδομαι οὕτω γεγονώς.

Καὶ ὁ ἄρχων, Λέγε, Φησὶν, ἡμῖν ὄνομα τὸ σὸν, καὶ γονέων τῶν σῶν, καὶ συγγενῶν, εἴ τινας Φῄς ἔχειν τῷ γένει προσήκοντας, καὶ πόλιν. κἀγὼ, Πατὴρ μὲν, ἔφην, ἔςι μοι Λούκιος, τῷ δὲ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ Γάϊος 14). ἄμφω δὲ

accurrens ad praesidem prouinciae, qui forte spectaculo aderat, ab inferiori loco dico, vt me Thessala mulier, Thessalae mulieris ancilla, magico vnctum vnguento, asinum fecerit, et supplico, vt in suam me fidem ac tutelam recipiat, donec probare illi possem, me de illo facto non mentiri.

55. Et Praeses, *Dic nobis*, inquit, *nomen tuum et parentum tuorum et cognatorum, si quos habere te ais genere tibi coniunctos et vrbem.* Et ego, *Pater*, inquam, *mihi est Lucius, fratri autem meo praenomen Caius, ambo reliqua nomina communia*

14. Πατὴρ μὲν — Γάϊος] Quomodo ista cohaerent? *Pater mihi est Lucius, fratri autem meo Caius.* Interrogauerat Praeses primo de nomi-

δὲ τὰ λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ ἔχομεν. κἀγὼ μὲν ἱςοριῶν καὶ ἄλλων εἰμὶ συγγραφεύς· ὁ δὲ ποιητὴς ἐλεγείων ἐςὶ, καὶ μάντις ἀγαθός· πατρὶς δὲ ἡμῖν, Πάτραι τῆς Ἀχαΐας. ὁ δὲ δικαςὴς, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε, Φιλτάτων ἐμοὶ, ἔφη, λίαν ἀνδρῶν υἱὸς εἶ καὶ ξένων, οἰκίᾳ τέ με ὑποδεξα-

munia habemus. Ego historiarum, et aliorum librorum scriptor sum; ille elegorum poëta, et vates bonus: patria nobis Patrae, vrbs Achaiae. Audiens ista Praeses, *Carissimorum longe mihi hominum*, inquit, *filius es atque hospitum, qui et domo*

nomine noui ex asino hominis, tum de parentibus et cognatis. Nomen itaque suum debebat dicere ante omnia: nomen deinde fratris sui indicare voluisse, satis ipsa structura orationis indicat. Quid enim aliud possunt haec sibi velle, *fratri autem meo Caius?* Itaque in versione ipsum hoc *nomen* s. praenomen potius supplcuimus. Caeterum, nisi omnia me fallunt, lacuna hic est, eiusmodi πατρὶ μὲν ἔςι μοι — hic nominauit patrem et auum forte, et perrexit deinde, ὄνομα δὲ ἐμοὶ μὲν ἔςι Λύκιος, τῷ δὲ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ Γάϊος. Patrem et forte auum ab eo appellatum, satis responsio Praesidis indicat: sed quî potuit dissimulare suum, cum tamen suae professionis mentem faciat, etc. *Gesuer.*

δεξαμένων, καὶ δώροις τιμησάντων, καὶ ἐπίςαμαι ὅτι ἀδὲν ψεύδη, παῖς ἐκείνων ὤν· καὶ τοῦ δίφρε ἀναπηδήσας, περιβάλλει τε, καὶ πολλὰ ἐφίλει, καί με καὶ οἴκαδε ἦγεν ὡς ἑαυτόν. ἐν τέτῳ δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς ἀφίκετο, ἀργύριον, καὶ ἄλλα μοι πολλὰ κομίζων, καὶ τέτῳ με ὁ ἄρχων δημοσίᾳ πάντων ἀκούντων, ἀπολύει· καὶ ἐλθόντες ἐπὶ θάλατταν ναῦν ἐσκεψάμεθα, καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἐνεθέμεθα.

Ἐγὼ δὲ κράτιςον εἶναι ἔγνων ἐλθεῖν παρὰ τὴν γυναῖκα τὴν ἐρασθεῖσάν με τȣ̃ ὄνȣ, καλλίων αὐτῇ φανεῖσθαι λέγων, νῦν ἐν ἀνθρώπῳ ὤν· ἡ δέ μ' ἀσμένη τε εἰσεδέξατο, τῷ παραδόξῳ, οἶμαι, τȣ̃ πράγματος ἐπιτερπομένη, καὶ δειπνεῖν

mo me exceperunt, et honorarunt donis: et nihil te quidquam mentiri noui, horum qui sis filius, exsiliensque de sella amplectitur me, et multum osculatur, domumque ad se me deduxit. Interea vero frater meus quoque aduenerat, pecuniam mihi et alia multa adferens. Interim etiam Praeses me publice audientibus omnibus, absoluit. Tum ad mare descendentes nauim circumspicimus, sarcinasque in eam imponimus.

56. Caeterum consultum putabam accedere ad mulierem, quae meo asini amore correpta fuerat, cogitans pulchriorem me nunc illi, postquam homini redditus essem, visum iri. Illa lubens me excepit miraculo rei delectata, arbitror, ac coena-

δειπνεῖν σὺν αὐτῇ, καὶ καθεύδειν ἱκέτευε, κἀγὼ ἐπειθόμην, Νεμέσεως ἄξιον εἶναι νομίζων τὸν ὄνον ἀγαπηθέντα, νῦν γενόμενον ἄνθρωπον, ὑπερτρυφᾶν, καὶ τὴν ἐρασθεῖσαν ὑπερορᾶν· καὶ δειπνῶ σὺν αὐτῇ, καὶ ἐκ τῶ μύρε ἀλείφομαι, καὶ ςεφανῶμαι τῷ φιλτάτῳ καὶ ἐς ἀνθρώπες με ἀνασώσαντι ῥόδῳ· ἐπεὶ δὲ ἦν νὺξ βαθεῖα, ἤδη καὶ καθεύδειν ἔδει, κἀγὼ δ' ἐπανίςαμαι, καὶ ὥσπερεί μέγα τι ποιῶν ἀγαθὸν, ἀποδύομαι, καὶ ἵςαμαι γυμνὸς, ὡς δῆθεν ἔτι μᾶλλον ἀρέσων ἐκ τῆς πρὸς τὸν ὄνον συγκρίσεως. ἡ δὲ ἐπειδὴ εἶδέ με πάντα ἀνθρώπινα ἔχοντα, προσπτύσασά μοι, Οὐ φθείρῃ ἀπ' ἐμᾶ, ἔφη, καὶ τῆς ἐμῆς οἰκίας, καὶ μακράν ποι ἀπελθὼν, κοιμήσῃ;

coenare secum et cubare vt vellem rogauit. Obsequor ego, indignum ratus, si is qui in asino amatus esset, nunc homo factus fastidire vellet, et amatricem suam despicere. Itaque coeno cum illa, et vnguento vngor, et coronam sumo de carissima mihi et seruatrice rosa. Cum iam profunda nox esset, et somni tempus, surgo, et vti magnum quiddam bonum facturus, exuo me ac nudus adsto, magis nimirum ex comparatione cum asino placiturus. At illa, vbi videt, omnia me humana habere, despuens me, *Non*, inquit, *in malam rem a me meaque domo facessis, et longe hinc quocunque abiens dormis?* Me vero interro-

μήση; ἐμὲ δ' ἐρομένε, Τί γὰρ καὶ ἡμάρτηταί μοι τοιοῦτον; Ἐγὼ δὲ, ἔφη, μὰ Δία, ἐχὶ σὲ, ἀλλὰ τὸ ὄνου τὸ σὸ ἐρῶσα τότε, ἐκείνῳ, καὶ ἐχὶ σοὶ, συνεκάθευδον. καὶ ὤμην σε καὶ νῦν κἂν ἐκεῖνό γε μόνον τὸ μέγα τὸ ὄνε σύμβολον διασώζειν, καὶ σύρειν. σὺ δέ μοι ἐλήλυθας ἐξ ἐκείνε τὸ καλὸ καὶ χρησίμε ζώε ἐς πίθηκον μεταμορφωθείς. καὶ καλεῖ ἤδη εὐθὺς τὰς οἰκέτας, καὶ κελεύει με τῶν νώτων μετέωρον κομισθῆναι ἔξω τῆς οἰκίας, καὶ ἐξωσθεὶς πρὸ τοῦ δωματίε ἔξω γυμνὸς, καλὸς, ἐςεφανωμένος, καὶ μεμυρισμένος, τὴν γῆν γυμνὴν περιλαβὼν, ταύτῃ συνεκάθευδον. ἅμα δὲ τῷ ὄρθρῳ γυμνὸς ὢν, ἔθεον ἐπὶ ναῦν, καὶ λέγω πρὸς τὸν ἀδελφὸν

gante, *Quod enim tantum peccatum commisi? At ego*, inquit, *non tui, sed asini tum tui amore ardens, cum illo, non tecum cubaui: putabamque te nunc etiam illud certe solum magnum asini insigne seruatum adhuc trahere. Iam vero tu mihi venis ex pulchro illo et vtili animali mutatus in spinturnicium.* Et aduocatis iam statim seruis imperat, vt me tergis sublimem domo exportent. Itaque exclusus, ante domum extra, nudus, pulcher, coronatus, et vnctus, terram nudam complexus, cum hac dormio. Cum prima vero luce nudus ad nauim curro, ridensque fratri quid mihi accidisset

Φὸν τὴν ἐμαυτοῦ ἐν γέλωτι συμφοράν 15). ἔπειτα ἐκ τῆς πόλεως δεξιοῦ πνεύσαντος ἀνέμε, πλέομεν ἔνθεν, καὶ ὀλίγαις ἡμέραις ἔρχομαι εἰς τὴν ἐμὴν πατρῴδα. ἐνταῦθα θεοῖς σωτῆρσιν ἔθυον, καὶ ἀναθήματα ἔθηκα, μὰ Δί', οὐκ ἐκ κυνὸς πρωκτοῦ (τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου) ἀλλ' ἐξ ὄνε περιεργίας 16) διὰ μακρᾶ πάνυ, καὶ οὕτω δὲ μόλις, οἴκαδε ἀνασωθείς.

Ζεὺς

cidisset narro. Deinde vento de vrbe secundo flante, inde soluimus: paucisque diebus in meam venimus patriam. Hic seruatoribus Dis sacrificaui, et posui donaria, qui, non profecto e canis podice, quod aiunt, verum asini, per longos inanesque labores, et vix tamen ita, saluus tandem redissem.

15. Τὴν — συμφορὰν] Non voluit, puto, calamitatem hic intelligi, sed simpliciter, *quid accidisset.* Μέσον esse συμφορὰν, apparet etiam ex *Herod.* I, 32. med. πᾶν ἐςι ἀνθρωπος συμφορή. Qui totam argumentationem consideraverit, non dubitabit. Adde *Aristoph.* Equ. 652. δοκεῖ Ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν εἰσηγγελμέναις Εὐαγγέλια θύειν. Diserte hic Scholiastes, μέσον, ait ὄνομα ἡ συμφορὰ. Etiam *Lysistr.* 1288. ἀγαθῶν συμφορῶν fit mentio. *Gesner.*

16. Ἐξ ὄνε περιεργίας] Non videntur sibi bene opponi prouerbialis ille κυνὸς πρωκτὸς et

Ζεὺς ἐλεγχόμενος.

Κυνίσκος καὶ Ζεῦς.

ΚΥΝ. Ἐγὼ δέ, ὦ Ζεῦ, τὰ μὲν τοιαῦτα οὐκ ἐνοχλήσω σε, πλῆτον, ἢ χρυσὸν, ἢ βασιλείαν αἰτῶν, ἅπερ εὐκταιότατα τοῖς πολλοῖς, σοὶ δ' οὐ πάνυ ῥᾴδια παρασχεῖν. ὁρῶ γὰρ

Iupiter confutatus.

Cyniſcus et Iupiter.

CYN. Ego vero tibi, Iupiter, propter iſta non ero moleſtus, diuitiis, aut auro, aut regno petendo; quae vulgo maxime optabilia videntur, tibi autem ad praebendum non omnino facilia.

et ὄνε περιεργία, etſi conferas illam ſupra exclamationem noui aſini c. 15. ὦ τῆς ἀκαίρε ταύτης περιεργίας. Videbatur tolerabilior ſententia eſſe, quam dedi, quae tamen hoc habet incommodi, quod vel ponendum eſt, μακρᾷ Attice ſcriptum pro μακρᾶς, vt poſt initium huius libelli μάγος et μάχλος Hipparchi vxor dicitur: licet eius rei in hoc nomine exemplum deſiderem, cum frequens adeo ſit altera in α terminatio: vel librariorum culpa μακρᾷ legi pro μακρᾶς. Qui neutrum poteſt concoquere, vertat, *ex langis atque inanibus aſini laboribus.* Geſner.

γῆν σε τὰ πολλὰ παρακήοντα εὐχομένων αὐτῶν. ἓν δὲ, καὶ τοῦτο ῥᾷςον, ἐβελόμην παρὰ σοῦ μοι γενέσθαι. ΖΕΥΣ. Τί τοῦτό ἐςιν; ὦ Κυνίσκε· οὐ γὰρ ἀτυχήσεις, καὶ μάλιςα μετρίων, ὡς ἔφης, δεόμενος. ΚΥΝ. Ἀπόκριναι δή μοι πρός τινα ἀχαλεπὴν ἐρώτησιν. ΖΕΥΣ. Μικρά γε, ὡς ἀληθῶς ἡ εὐχὴ, καὶ πρόχειρος· ὥςε ἐρώτα ὁπόσα ἂν ἐθέλῃς. ΚΥΝ. Ἰδὲ ταῦτα, ὦ Ζεῦ· ἀνέγνως γὰρ δηλονότι καὶ σὺ τὰ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ποιήματα· εἰπὲ οὖν μοι, εἰ ἀληθῆ ἐςιν, ἃ περὶ τῆς Εἱμαρμένης καὶ τῶν Μοιρῶν ἐκεῖνοι ἐγράψωδήκασιν, ἄφυκτα εἶναι, ὁπόσα ἂν αὐταῖς ἐπινήσωσι γεινομένῳ ἑκάςῳ. ΖΕΥΣ. Καὶ πάνυ

facilia. Video enim ſaepe te preces illorum quaſi non auditas tranſmittere. At vnum, idque facillimum, a te mihi velim contingere. IVP. Quid illud eſt, Cyniſce, nec enim repulſam feres, praeſertim, ſi mediocria, vt dicebas, petieris. CYN. Reſponde mihi ergo ad aliquam interrogationem non difficilem. IVP. Paruum reuera votum et expeditum. Igitur interroga quantumcunque volueris. CYN. En iſta *rogabo*, Iupiter. Legiſti nimirum ipſe quoque Homeri et Heſiodi poëmata. Dic mihi ergo, vtrum vera ſunt, quae de Fato et Parcis illi cecinerunt, euitari non poſſe, quaecumque illae naſcenti vnicuique neuerint. IVP. Omnino vera. Ne-

πάνυ ἀληθῆ ταῦτα. ἀδὲν γάρ ἐςιν, ὅτι μὴ αἱ Μοῖραι διατάττουσιν. ἀλλὰ πάντα, ὁπόσα γίγνεται, ὑπὸ τῷ τούτων ἀτράκτῳ ςρεφόμενα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἕκαςον ἐπικεκλωσμένην ἔχει τὴν ἀπόβασιν, καὶ ἀ θέμις ἄλλως γενέσθαι.

ΚΥΝ. Οὐκοῦν ὁπόταν ὁ αὐτὸς Ὅμηρος ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς ποιήσεως λέγῃ·

Μὴ καὶ ὑπὲρ Μοῖραν δόμον Ἀΐδος εἰσαφίκηαι.

καὶ τὰ τοιαῦτα, ληρεῖν δηλαδὴ φήσομεν τότε αὐτόν; ΖΕΥΣ. Καὶ μάλα· ἀδὲν γάρ ἄτω γένοιτ' ἂν ἔξω τᾶ νόμα τῶν Μοιρῶν, ἀδὲ ὑπὲρ τὸ λῖνον. αἱ ποιηταὶ δὲ ὁπόσα μὲν ἂν ἐκ τῶν Μασῶν κατεχόμενοι ᾄδουσιν, ἀληθῆ ταῦτά ἐςιν. ὁπόταν δὲ ἀφῶσιν αὐτοὺς αἱ θεαὶ, καὶ καθ' αὐτὰς

que enim quidquam eſt, quod non Parcae ordinent: ſed quaecumque fiunt, illorum verſata fuſo, inde ab initio ſtatim decretum habent exitum, nec fas eſt aliter fieri.

2. CYN. Ergo cum idem ille Homerus in alia operis parte ait,

Ne ſupra fatum ſubeas Plutonia templa,

et hiſce ſimilia, toties nempe delirare illum dicemus? IVP. Sane. Sic enim nihil quidquam fiat praeter Parcarum legem, neque praeter illud filum. Nempe quae muſarum afflatu canunt poëtae, ea vera ſunt: cum vero deſerti a deabus,

αὐτὲς ποιῶσι, τότε δὴ καὶ σφάλλονται, καὶ ὑπεναντία τοῖς πρότερον διεξέρχονται. καὶ συγγνώμη, εἰ ἄνθρωποι ὄντες, ἀγνοοῦσι τἀληθές, ἀπελθόντος ἐκείνου, ὃ τέως παρὸν, ἐῤῥαψῴδει δι' αὐτῶν. ΚΥΝ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄτω φήσομεν. ἔτι δὲ κἀκεῖνό μοι ἀπόκριναι. ἃ τρεῖς αἱ Μοῖραί εἰσι, Κλωθὼ, Λάχεσις, οἶμαι, καὶ Ἄτροπος; ΖΕΥΣ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΚΥΝ. Ἡ Εἱμαρμένη τοίνυν, καὶ ἡ Τύχη (πολυθρύλλητοι γὰρ καὶ αὗται) τίνες εἰσίν, ἢ τί δύναται αὐτῶν ἑκατέρα; πότερον τὰ ἴσα τοῖς Μοίραις, ἢ τί ὑπὲρ ἐκείνας; ἀκούω γοῦν ἁπάντων λεγόντων, μηδὲν εἶναι Τύχης καὶ Εἱμαρμένης

bus, pro se faciunt versus, tunc nimirum falluntur, et contraria aliquantum superioribus narrant. Atque ignoscendum illis est, si, homines cum sint, verum ignorant, discedente illo, quod, quam diu praesens erat, per ipsos fundebat carmina. CYN. Hoc ergo sic dicemus. Iam vero illud quoque mihi responde. Nonne tres sunt Parcae, Clotho, Lachesis, puto, et Atropos. IVP. Recte.

3. CYN. Fatum ergo, et Fortuna, multum trita enim ista quoque *nomina*, quae sunt, aut quid possunt singulae? vtrum aequalem Parcis potestatem habent, an aliquid supra illas valent? Audio enim dicere vniuersos, nihil esse Fortuna

νης δυνατώτερον. ΖΕΥΣ. Οὐ θέμις ἅπαντά σε εἰδέναι, ὦ Κυνίσκε. τίνος δ' ἕν ἕνεκα ἠρώτησας τὸ περὶ τῶν Μοιρῶν;

ΚΥΝ. Ἢν πρότερόν μοι, ὦ Ζεῦ, κἀκεῖνο εἴπῃς· εἰ καὶ ὑμῶν αὐταὶ ἄρχουσι, καὶ ἀνάγκη ὑμῖν ἠρτῆσθαι ἀπὸ τοῦ λίνου αὐτῶν. ΖΕΥΣ. Ἀνάγκη, ὦ Κυνίσκε. τί δ' ἐν ἐμεδίασας; ΚΥΝ. Ἀνεμνήσθην ἐκείνων τῶν Ὁμήρου ἐπῶν, ἐν οἷς πεποίηται αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν θεῶν δημηγορῶν, ὁπότε ἠπείλεις αὐτοῖς, ὡς ἀπὸ σειρᾶς τινος χρυσῆς ἀναρτησόμενος τὰ πάντα. ἔφης γὰρ αὐτὸς τὴν μὲν σειρὰν καθήσειν ἐξ οὐρανοῦ, τοὺς θεοὺς δὲ ἅπαντας, εἰ βούλοιντο ἐκκρεμαννυμένους κατασπᾶν βιάζεσθαι, οὐ μὴν κατασπάσειν γε, σὺ δέ, ὁπόταν ἐθελήσῃς, ῥᾳδίως ἅπαντας Αὐ-

et Fato potentius. IVP. Fas haud eſt, Cyniſce, ſcire te omnia. Cuius vero tandem rei cauſſa interrogaſti de Parcis?

4. CYN. Si prius illud mihi dixeris, Iupiter, vobiſne etiam illae imperent, cogaminique vos ab illorum filo pendere? IVP. Cogimur, Cyniſte. Quid vero riſiſti? CYN. Recordabar illorum Homeri verſuum, in quibus ab eo induceris in concione Deorum verba faciens, vbi minabaris illis, te aurea quadam catena omnia ſuſpenſurum. Dicebas enim, illam te catenam caelo demiſſurum, Deos vero omnes ſi velint ab illa ſuſpenſi vi te detrahere, non detracturos: te vero, ſi velis, facile vniuerſos

Ipſa

Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαις, αὐτῇ τε θαλάσσῃ. τότε μὲν ἔν θαυμάσιος ἐδόκεις μοι τὴν βίαν, καὶ ὑπερέφριττον μεταξὺ ἀκούων τῶν ἐπῶν. νυνὶ δὲ αὐτόν σε ἤδη ὁρῶ μετὰ τῆς σειρᾶς, καὶ τῶν ἀπειλῶν, ἀπὸ λεπτοῦ νήματος, ὡς φῆς, κρεμάμενον. δοκεῖ δ' ἔν μοι δικαιότερον ἂν ἡ Κλωθὼ μεγαλαυχήσασθαι, ὡς καὶ αὐτόν σε ἀνάσπαςον αἰωροῦσα ἐκ τοῦ ἀτράκτου, καθάπερ οἱ ἁλιεῖς ἐκ τοῦ καλάμου τὰ ἰχθύδια.

ΖΕΥΣ. Οὐκ οἶδ' ὅ, τι σοι ταυτὶ βούλεται τὰ ἐρωτήματα. ΚΥΝ. Ἐκεῖνο, ὦ Ζεῦ, καὶ πρὸς τῶν Μοιρῶν, καὶ τῆς Εἱμαρμένης, μὴ τραχέως μηδὲ πρὸς ὀργὴν ἀκούσῃς μου τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας λέγοντος. εἰ γὰρ ἄτως ἔχει ταῦτα, καὶ

Ipsa cum terra tracturum, ipsoque profundo. Tunc quidem igitur admirabili mihi quadam vi videbare praeditus, perhorrescebamque versus istos cum audirem. Modo vero ipsum te iam video vna cum catena illa et minis, a tenui filo, vt ais, suspensum. Videtur ergo mihi iustius gloriari posse Clotho, vt quae ipsum te quoque, pendulum de colo sua libret, vt piscatores de arundine pisciculos.

5. IVP. Nescio, quid hae sibi tuae quaestiones velint. CYN. Illud, Iupiter; et per *ego te* Parcas, et Fatum *obsecro*, ne aspere, neque iracunde audias me, quae vera sunt, cum fiducia dicentem. Si enim ita se habent illa, et omnia

καὶ πάντων αἱ Μοῖραι κρατοῦσι, καὶ οὐδὲν ἂν ὑπ' οὐδενὸς ἔτι ἀλλαγείη τῶν ἅπαξ δοξάντων αὐταῖς, τίνος ἕνεκα ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι θύομεν, καὶ ἑκατόμβας προσάγομεν, εὐχόμενοι γενέσθαι ἡμῖν παρ' ὑμῶν τὰ ἀγαθά; οὐχ ὁρῶ γὰρ ὅ, τι ἂν ἀπολαύσαιμεν τῆς ἐπιμελείας ταύτης, εἰ μήτε τῶν φαύλων ἀποτροπὰς εὑρέσθαι δυνατὸν ἡμῖν ἐκ τῶν εὐχῶν, μήτε ἀγαθοῦ τινος θεοσδότου ἐπιτυχεῖν.

ΖΕΥΣ. Οἶδα ὅθεν σοι τὰ κομψὰ ταῦτα ἐρωτήματά ἐςι, παρὰ τῶν καταράτων σοφιςῶν, οἳ μηδὲ προνοεῖν ἡμᾶς τῶν ἀνθρώπων φασίν. ἐκεῖνοι γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐρωτῶσιν ὑπ' ἀσεβείας, ἀποτρέποντες καὶ τὰς ἄλλας θύειν, καὶ εὔχεσθαι,

in Parcarum poteſtate ſunt, neque quidquam eorum, quae ſemel illis placuere, a quoquam porro mutari poteſt: cuiuſnam rei gratia vobis ſacrificamus homines, et hecatombas admouemus, precati, vt nobis contingant a vobis bona? Neque enim video, quid boni ad nos ab illo cultu redeat, ſi neque malorum depulſiones inuenire nobis licet precibus, neque bonum quidquam diuino munere nanciſci.

6. IVP. Noui vnde habeas argutas illas interrogationes; a Sophiſtis illis ſacerrimis, qui etiam prouidere nos hominibus negant. Illi enim prae impietate talia quaerunt, et alios quoque, ne ſacrificare velint, aut precari, dehortantur, tanquam

σθαι, ὡς εἰκαῖον ὄν· ἡμᾶς γὰρ ἄτε ἐπιμελεῖσθαι τῶν πραττομένων παρ' ὑμῖν, ἔθ' ὅλως τί δύνασθαι πρὸς τὰ ἐν τῇ γῇ πράγματα· πλὴν ἐχαιρήσασί γε, τὰ τοιαῦτα διεξιόντες. ΚΥΝ. Οὐ, μὰ τὸν τῆς Κλωθοῦς ἄτρακτον, ὦ Ζεῦ, ἐχ ὑπ' ἐκείνων ἀναπεισθείς, ταῦτά σε ἠρώτησα. ὁ δὲ λόγος αὐτὸς (ἐκ οἶδ' ὅπως ἡμῖν προϊὼν εἰς τοῦτο ἀπέβη) περιττὰς εἶναι τὰς θυσίας φησίν, αὖθις δ' εἰ δοκεῖ, διὰ βραχέων ἐρήσομαί σε, σὺ δὲ μὴ ὀκνήσῃς ἀποκρίνασθαι, κὴ ὅπως ἀσφαλέςερον ἀποκρίνῃ. ΖΕΥΣ. Ἐρώτα, εἴ σοι σχολὴ τὰ τοιαῦτα λήρειν.

ΚΥΝ. Πάντα φῆς ἐκ τῶν Μοιρῶν γίγνεσθαι; ΖΕΥΣ. Φημὶ γάρ. ΚΥΝ. Ὑμῖν δὲ δυνατὸν ἀλλάτ-

quam fruſtra ſit: nos enim neque curam gerere eorum, quae apud vos agantur, neque omnino poſſe quidquam, ad res terreſtres. Verum non gaudebunt *impune ſe auferre*, eiuſmodi diſputationes. CYN. Non profecto, per illum Clothûs fuſum, Iupiter, non ab illis inductus, iſta te interrogaui: ſed ipſe noſter ſermo (non habeo dicere quomodo progreſſus huc nobis euaſerrit) ſuperuacanea eſſe ait ſacrificia. Iterum autem, ſi videtur, paucis te rogabo: tu vero reſpondere ne graueris, et *fac* vt reſpondeas firmius. IVP. Roga ſi ſatis tibi otii eſt ad ſic delirandum.

7. CYN. Omnia ais a Parcis fieri? IVP. Nempe. CYN. In veſtra autem poteſtate eſt muta-

ἀλλάττειν ταῦτα, καὶ ἀνακλώθειν; ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς. ΚΥΝ. Βέλει γὰν ἐπαγάγω καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, ἢ δῆλον, κἂν μὴ εἴπω αὐτό; ΖΕΥΣ. Δῆλον μὲν. οἱ δέ γε θύοντες οὐ τῆς χρείας ἕνεκα θύουσιν, ἀντίδοσιν δέ τινα ποιούμενοι, καὶ ὥσπερ ὠνούμενοι τὰ ἀγαθὰ παρ' ἡμῶν, ἢ τιμῶντες *) ἄλλως τὸ βέλτιον. ΚΥΝ. Ἱκανὸν

mutare ista, et retractare? IVP. Nequaquam. CYN. Vis igitur inducam, quod sequitur; an manifestum id est, etiam si non dixero? IVP. Manifestum id quidem. Verumtamen qui sacrificant, non *tam* indigentiae caussa sacrificant, remunerationem quandam facientes, et quasi ementes a nobis bona, quam alioquin honore praestantiorem naturam afficiunt. CYN. Satis etiam hoc

* Ἢ τιμῶντες] Apparet ex interpretatione nostra, omissum nos putare in priore membro μᾶλλον, ὅσον vel simile quid, quod ante τὴν ἢ non insolens esse constat. Illud quidem videbatur nobis ex tota serie apertum, remoueri a caussa sacrificiorum χρείαν et cognatam illi ἀντίδοσιν, ac τὸ ὠνεῖσθαι, relinqui. Similis locus est *Ion. Trag.* c. 46. Οὔκουν ἔφερεν ὑμᾶς τότε ὁ ἄνεμος — ἢ οἱ ἐρέττοντες. Et in ipso fine eius libelli: Ἐβουλόμην ἂν ἕνα τοιοῦτον ἔχειν — ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν. *Gesner.*

Ἱκανὸν καὶ τοῦτο, εἰ καὶ σὺ φῂς ἐπὶ μηδενὶ χρησίμῳ γίγνεσθαι τὰς θυσίας, χρηστότητι δέ τινι τῶν ἀνθρώπων τιμώντων τὸ βέλτιον. καὶτοι εἴ τις τῶν σοφιστῶν ἐκείνων παρῆν, ἤρετο ἄν σε καθ' ὅ, τι βελτίους φῂς τοὺς θεοὺς, καὶ ταῦτα ὁμοδούλους τῶν ἀνθρώπων ὄντας, καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς δεσποίναις ταῖς Μοίραις ταττομένους. οὐ γὰρ ἀποχρήσει αὐτοῖς τὸ ἀθανάτους εἶναι, ὡς δι' αὐτὸ ἀμείνους δοκεῖν. ἐπεὶ τοῦτό γε μακρῷ χεῖρόν ἐςιν, εἴγε τοὺς μὲν, εἰ μηδὲν ἄλλο, θάνατός γε εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλετο· ὑμῖν δὲ εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀΐδιος ἡ δουλεία γίγνεται, ὑπὸ μακρῷ τῷ λίνῳ ςρεφομένη.

ΖΕΥΣ.

hoc eſt, ſi tu quoque dicis, nullius vtilitatis cauſſa fieri ſacrificia; ſed benignitate quadam hominum, honore praeſtantiorem naturam afficientium. Quamquam ſi quis Sophiſtarum illorum adeſſet, fortaſſe te interrogaret, quanam re praeſtare dicas Deos, idque cum hominum ſint conſerui, iiſdem dominabus Parcis ſubiecti. Neque enim, quod immortales ſunt, hoc iis ſuffecerit, vt ideo meliores videantur: quandoquidem multo hoc eſt deterius; vbi illos, ſi nihil aliud, at certe mors in libertatem aſſerit; vobis autem in infinitum res exit, et aeterna ſeruitus oritur, quae longo illo filo torqueatur.

ΖΕΥΣ. Ἀλλ', ὦ Κυνίσκε, τὸ ἀΐδιον τοῦτο, καὶ ἄπειρον, εὔδαιμον ἡμῖν ἐστι, καὶ ἐν ἅπασιν ἀγαθοῖς ἡμεῖς βιῶμεν. ΚΥΝ. Οὐχ ἅπαντες, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ διώρισαι καὶ παρ' ὑμῖν τὸ πρᾶγμα, καὶ πολλὴ ταραχὴ ἔνεστι, σὺ μὲν γὰρ εὐδαίμων, βασιλεὺς γὰρ, καὶ δύνασαι ἀνασπᾶν τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλατταν, ὥσπερ ἰμονίαν καθεὶς· ὁ δὲ Ἥφαιστος χωλός ἐστι, βάναυσός τις καὶ πυρίτης τὴν τέχνην· ὁ Προμηθεὺς δὲ καὶ ἀνεσκολοπίσθη ποτέ. τὸν γὰρ πατέρα σε τί ἂν λέγοιμι, πεδήτην ἔτι ἐν τῷ ταρτάρῳ ὄντα; καὶ ἐρᾶν δέ φασιν ὑμᾶς, καὶ τιτρώσκεσθαι, καὶ δουλεύειν ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν παρὰ τῷ Λαομέδοντι, καὶ παρὰ τῷ

9. IVP. Verum, Cyniſce, in ipſa illa aeternitate et infinitate ineſt nobis beatitas, atque in bonis omnibus viuimus. CYN. Non omnes, Iupiter, ſed diuerſa etiam apud vos ratio eſt, et multa ineſt confuſio. Nam tu quidem beatus, qui rex ſis, et poſſis terram cum mari attrahere puteali quaſi fune demiſſo. At Vulcanus claudus eſt, vilis opifex, et fuliginoſus. Prometheus etiam in alto affixus quondam. De patre enim tuo quid dicam, qui ſit compeditus adhuc in tartaro. Aiunt autem vos amare etiam, et vulnerari, et ſeruire interdum hominibus, vt nempe fratrem tuum Laomedonti, et Admeto

Apol-

τῷ Ἀδμήτῳ τὸν Ἀπόλλω. ταῦτα δέ μοι οὐ πάνυ εὐδαίμονα εἶναι δοκεῖ, ἀλλ' ἐοίκασιν ὑμῶν οἱ μέν τινες εὐτυχεῖς τε καὶ εὔμοιροι εἶναι, οἱ δὲ ἔμπαλιν. ἐῶ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ λῃςεύεσθε, ὥσπερ ἡμεῖς, καὶ περισυλᾶσθε ὑπὸ τῶν ἱεροσύλων, καὶ ἐκ πλουσιωτάτων πενέςατοι ἐν ἀκαρεῖ χρόνου γίγνεσθε. πολλοὶ δὲ καὶ κατεχωνεύθησαν ἤδη, χρυσοῖ ἢ ἀργυροῖ ὄντες, οἷς τοῦτο εἵμαρτο δηλαδή.

ΖΕΥΣ. Ὁρᾷς; ταῦτ' ἤδη ὑβριςικά, ὦ Κυνίσκε, φῄς· καί σοι τάχα μεταμελήσει ποτὲ αὐτῶν. ΚΥΝ. Φείδου, ὦ Ζεῦ, τῶν ἀπειλῶν, εἰδὼς ὀδέν με πεισόμενον, ὅ, τι μὴ καὶ τῇ Μοίρᾳ πρὸ σοῦ ἔδοξεν. ἐπεὶ οὐδ' αὐτοὺς ἐκείνους ὁρῶ

Apollinem. Iſta quidem non valde mihi videntur beata. Sed veriſimile eſt, quoſdam veſtrum fortunatos et felices eſſe; alios autem contra. Omitto dicere, quod etiam in latrones inciditis ſicut nos, et ſpoliamini a ſacrilegis, et ex ditiſſimis pauperrimi temporis momento fitis. Multi vero iam conflati ſunt, aurei cum eſſent vel argentei: quibus nempe id ipſum fato decretum fuerat.

9. IVP. Vides, Cyniſce, iſta iam contumelioſa *ſunt quae* dicis: atque erit forte cum te illorum poenituerit. CYN. Parce minis, Iupiter, cum ſcias, nihil mihi euenturum, quod non Parcae ante te viſum fuerit: quandoquidem nec ipſos

ὁρῶ τὰς ἱεροσύλας κολαζομένας, ἀλλ' οἵγε πλεῖστοι διαφεύγασιν ὑμᾶς· ἀ γὰρ εἵμαρτο, οἶμαι, ἁλῶναι αὐτάς. ΖΕΥΣ. Οὐκ ἔλεγον ὡς ἄρ' ἐκείνων τις εἶ, τῶν ἀναιρούντων τὴν πρόνοιαν τῷ λόγῳ; ΚΥΝ. Πάνυ, ὦ Ζεῦ, δέδιας αὐτοὺς, ἐκ οἷδ' ὅτε ἕνεκα. πάντα γὰν ὁπόσα ἂν εἴπω, οἴει ἐκείνων παιδεύματα εἶναι.

Ἐγὼ δὲ παρὰ τίνος ἂν ἄλλα τἀληθὲς, ἢ παρὰ σὲ μάθοιμι; ἡδέως δ' ἂν καὶ τοῦτο ἐροίμην σε, τίς ἡ πρόνοια ὑμῖν αὕτη ἐστὶ, Μοῖρα τίς, ἢ καὶ ὑπὲρ ταύτας θεὸς, ὥσπερ ἄρχασα καὶ αὐτῶν ἐκείνη; ΖΕΥΣ. Ἤδη σοι καὶ πρότερον ἔφην, ἀ θεμιτὸν εἶναι πάντα σε εἰδέναι· σὺ δ' ἔν τι ἐν ἀρχῇ ἐρωτήσειν φήσας, ἀ παύῃ τοσαῦτα

ipſos illos puniri video ſacrilegos: ſed plerique vos effugiunt, nec enim puto capi illos in fatis eſt. IVP. Nonne praedixi, illorum te *de grege* eſſe, qui tollunt diſputando prouidentiam. CYN. Vehementer illos, Iupiter, metuis, neſcio qua de cauſſa. Quaecumque enim ego dico, illorum putas e diſciplina eſſe.

10. Ego vero a quonam alio verum quam a te diſcam? Libenter vero illud quoque te interrogauerim, quaenam illa vobis ſit Prouidentia, Parcarum ne vna, an etiam maior illis Dea, et illis quaſi imperans? IVP. Iam ante tibi dixi equidem, non fas eſſe ſcire te omnia. At tu qui principio vnum quiddam te interrogaturum dixe-

τα πρὸς με λεπτολογέμενος. καὶ ὁρῶ ὅτι σοὶ τὸ κεφάλαιόν ἐςι τȣ̃ λόγȣ, ἐπιδεῖξαι ἀδενὸς ἡμᾶς προνοȣ̃ντας τῶν ἀνθρωπίνων. ΚΥΝ. Οὐκ ἐμὸν τȣ̃το, ἀλλὰ σὺ μικρὸν ἔμπροσθεν ἔφησθα τὰς Μοίρας εἶναι τὰς πάντα ἐπιτελȣ́σας, ἐκτὸς εἰ μὴ μεταμέλει σοι ἐκείνων, καὶ μετατίθεσαι αὖθις τὰ εἰρημένα, καὶ ἀμφισβητεῖτε τῆς ἐπιμελείας, παρωσάμενοι τὴν Εἱμαρμένην.

ΖΕΤΣ. Οὐδαμῶς· ἀλλ' ἡ Μοῖρα δι' ἡμῶν ἔπαςα ἐπιτελεῖ. ΚΥΝ. Μανθάνω, ὑπηρέται καὶ διάκονοί τινες τῶν Μοιρῶν εἶναι φατέ. πλὴν ἀλλὰ καὶ ἄτως ἐκεῖναι ἂν εἶεν αἱ προνοȣ̃σαι, ὑμεῖς δὲ ὥσπερ σκεύη τινὰ, καὶ ἐργαλεῖα ἐς ἐ αὐτῶν.

dixeras, non desinis minutas mihi nugas eiusmodi obblaterare: et video, caput tibi disputationis hoc esse, vt ostendas, nullam nos rerum humanarum curam agere. CYN. Non meum hoc est; sed tu paullo ante dicebas, Parcas esse, quae perficiant omnia: nisi forte poenitet te illorum, et dicta illa tua retractas, disceptantibus vobis de cura rerum et Fatum ab ea repellentibus.

11. IVP. Nequaquam. Sed per nos Fatum omnia perpetrat. CYN. Percipio, Ministros et famulos quosdam Parcarum vos esse dicitis. Veruntamen sic quoque illae fuerint quae prouident. Vos autem velut vasa quaedam illarum et

τῶν. ΖΕΥΣ. Πῶς λέγεις; ΚΥΝ. Ὥσπερ οἶμαι, καὶ τὸ σκέπαρνον τῷ τέκτονι, καὶ τὸ τρύπανον, συνεργεῖ μέν τι πρὸς τὴν τέχνην ἀδεὶς δὲ ἂν εἴποι ὡς ταῦτα τεχνίτης ἐστιν, ἀδ' ἡ ναῦς ἔργον τοῦ σκεπάρνου, ἢ τοῦ τρυπάνου, ἀλλὰ τοῦ ναυπηγοῦ· ἔτως ἀνάλογον, ἡ μὲν ναυπηγουμένη ἔκαστα, ἡ Εἱμαρμένη ἐστίν· ὑμεῖς δὲ ἄρα τρύπανα καὶ σκέπαρνα ἐστὲ τῶν Μοιρῶν· καὶ, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι δέον τῇ Εἱμαρμένῃ θύειν, καὶ παρ' ἐκείνης αἰτεῖν τἀγαθά· οἱ δὲ ἐφ' ὑμᾶς ἴασι, προσόδοις καὶ θυσίαις γεραίροντες, οἱ δ' ἀδὲ τὴν Εἱμαρμένην τιμῶντες ἄν, εἰς δέον αὐτὸ ἔπραττον. ἀ γὰρ οἶμαι δυνατὸν εἶναι, ἀδὲ αὐταῖς ἔτι τοῖς Μοίραις ἀλλάξαι, καὶ μετατρέψαι

instrumenta estis. IVP. Quid ais? CYN. Puto quemadmodum securis fabro et terebra conferunt illa quidem aliquid ad artem, nemo vero haec esse dixerit artificem; neque nauis opus est securis aut terebrae, sed naupegi: eadem ratione, quod architectatur hanc magnam nauim, Fatum est; vos autem nimirum secures Parcarum estis ac terebrae. Et, vt apparet, homines cum Fato sacra facienda essent, et ab illo petenda bona, illi vero ad vos eunt, salutationibusque vos et sacrificiis colunt. Sed neque, si Fatum colerent, recte illud facerent. Neque enim, puto, ipsis Parcis integrum est mutare, et aliorsum converte-

ψαι τὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς δοξάντων περὶ ἑκάςε. ἢ γὰν Ἄτροπος ἂν ἀνάσχοιτο ἄν, εἴ τις εἰς τἀναντίον πρέψειε τὸν ἄτρακτον, ἀναλύων τῆς Κλωθοῦς τὸ ἔργον.

ΖΕΥΣ. Σὺ ἤδη, ὦ Κυνίσκε, ἀδὲ τὰς Μοίρας τιμᾶσθαι πρὸς τῶν ἀνθρώπων ἀξιοῖς, ἀλλ' ἔοικας ἅπαντα συγχεῖν προαιρεῖσθαι. ἡμεῖς δὲ εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλε ἕνεκα, τέ γε μαντεύεσθαι, καὶ προμηνύειν ἕκαςα τῶν ὑπὸ τῆς Μοίρας κεκυρωμένων, δικαίως τιμοίμεθα ἄν. ΚΥΝ. Τὸ μὲν ὅλον, ἄχρηςον, ὦ Ζεῦ, προειδέναι τὰ μέλλοντα, οἷς γε τὸ φυλάξασθαι αὐτὰ παντελῶς ἀδύνατον. ἐκτὸς εἰ μὴ τέτο φῄς, ὡς ὁ προμαθὼν, ὡς ὑπ' αἰχμῆς σιδηρᾶς τεθνήξεται, δύναιτ'

vertere quidquam eorum, quae ab initio inde de vnaquaque re decreta ſunt: nec patiatur Atropos, ſi quis in contrarium torquere velit fuſum, et Clothonis opus reſoluere.

12. IVP. Tu iam, Cyniſce, neque Parcas coli ab hominibus aequum cenſes, ſed videris hoc agere, vti confundas omnia. At nos, ſi vel nulla alia, ea certe cauſſa honoremur merito, quod vaticinamur, et quae rata ſunt apud Parcam ſingula praedicimus. CYN. In vniuerſum quidem inutile eſt, Iupiter, praeſcire futura *illis*, quibus negatum plane ſit illa cauere. Niſi forte ad hoc *valere* dicas, vt ille, qui didicit a mucrone ferri ſe moriturum, effugere mortem in-

ναιτ' ἂν ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον, καθείρξας ἑαυτόν· ἀλλ' ἀδύνατον· ἐξάγει γὰρ αὐτὸν ἡ Μοῖρα κυνηγετήσοντα, καὶ παραδώσει τῇ αἰχμῇ· καὶ ὁ Ἄδραστος ἐπὶ τὸν σὺν ἀφεὶς τὴν λόγχην, ἐκείνου μὲν ἁμαρτήσεται, φονεύσει δὲ τὸν Κροίσου παῖδα, ὡς ἂν ἀπὸ ἰσχυροῦ προσάγματος τῶν Μοιρῶν φερομένου τοῦ ἀκοντίου ἐπὶ τὸν νεανίσκον.

Τὸ μὲν γὰρ Λαΐου καὶ γελοῖον, τὸ·

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα, δαιμόνων βίᾳ,
Εἰ γὰρ τεκνώσεις (φησί) παῖδα, ἀποκτενεῖ σ' ὁ φύς.

περιττὴ γάρ, οἶμαι, ἡ παραίνεσις πρὸς τὰ πάντως ἔτω γενησόμενα. τοιγάρτοι μετὰ τὸν χρησμὸν, καὶ ἔσπειρε, καὶ ὁ φὺς ἀπέκτεινεν αὐτόν.

cludendo se possit. Sed fieri non potest. Educit enim illum Fatum, vt venetur, et mucroni tradet: et Adrastus, emissa in aprum hasta, ab illo aberrabit, interficiet autem Croesi filium, cum a validiori Parcarum imperio feratur hasta in iuuenem.

13. Illud de Laio etiam ridiculum;

Ne sparge sulcum liberûm, vetant Dii:
Nam si creaueris, ait, *necat te filius.*

Superuacanea enim, puto, admonitio in his, quae omnino ita futura sunt. Igitur post oraculum et seminauit, et, qui natus est, ipsum inter-

τόν. ὥςε οὐχ ὁρῶ ἀνθ' ὅτου ἀπαιτοῖτε τὸν μισθὸν ἐπὶ τῇ μαντικῇ.

Ἐῶ γὰρ λέγειν ὡς λοξὰ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα τοῖς πολλοῖς χρᾶν εἰώθατε, οὐ πάνυ ἀποσαφοῦντες, εἰ ὁ τὸν Ἅλυν διαβὰς τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν καταλύσει, ἢ τὴν τοῦ Κύρου. ἄμφω γὰρ δύναται ὁ χρησμός. ΖΕΥΣ. Ἦν τις, ὦ Κυνίσκε, τῷ Ἀπόλλωνι ὀργῆς αἰτία κατὰ τοῦ Κροίσου, διότι ἐπειρᾶτο ἐκεῖνος αὐτοῦ, ἄρνεια κρέα καὶ χελώνης ἐς τὸ αὐτὸ ἕψων. ΚΥΝ. Ἐχρῆν μὲν μηδὲ ὀργίζεσθαι, θεὸν ὄντα, πλὴν ἀλλὰ τὸ ἐξαπατηθῆναι τῷ Λυδῷ ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ ἐπέπρωτο, οἶμαι. καὶ ἄλλως τὸ μὴ σαφῶς ἀκοῦσαι τὰ μέλλοντα

interfecit. Itaque non video quo nomine mercedem vestrorum vaticiniorum repetatis.

14. Mitto dicere quam obliqua, quam ambigua respondere vulgo soleatis, non satis declarantes, suumne ille, qui Halyn transit, an Cyri imperium euersurus sit. Vtrumque enim significat oraculum. IVP. Erat quaedam, Cynisce, Apollini irae caussa contra Croesum, quod illum tentauerat, coquendis vna agninis et testudinis carnibus. CYN. Oportebat quidem, si Deus est, ne irasci quidem. Sed nimirum fatale, puto, fuerat Lydo, ab oraculo vt deciperetur: et alioqui Fatum illud neuerat, ne dilucide futura

λοντα ἡ Εἱμαρμένη ἐπέκλωσεν. ὥςε καὶ ἡ μαντικὴ ὑμῶν ἐκείνης μέρος ἐςὶν.

ΖΕΥΣ. Ἡμῖν δὲ ἀδὲν ἀπολείπεις, ἀλλὰ μάτην θεοί ἐσμεν, ἔτε πρόνοιαν τινὰ εἰσφερόμενοι εἰς τὰ πράγματα, ἔτε τῶν θυσιῶν ἄξιοι, καθάπερ τρύπανα, ὡς ἀληθῶς, ἢ σκέπαρνα; καί μοι δοκεῖς εἰκότως με καταφρονεῖν, ὅτι κεραυνὸν, ὡς ὁρᾷς, διηκονημένος ἀνέχομαι σοῦ τοσαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντος. ΚΥΝ. Βάλε, ὦ Ζεῦ, εἴ μοι κεραυνῷ πληγῆναι εἵμαρται, καί σε ἀδὲν αἰτιάσομαι τῆς πληγῆς, ἀλλὰ τὴν Κλῶθω τὴν διὰ σὲ τιτρώσκεσαν· ἀδὲ γὰρ τὸν κεραυνὸν αὐτὸν φάιην ἂν αἴτιόν μοι γενέσθαι τέ τρεύματος· πλὴν ἐκεῖνό γε ὑμᾶς ἐρήσομαι, καί σὲ

intelligeret. Itaque vestra etiam illa diuinatio istius pars est.

15. IVP. Nobis autem nihil relinquis, sed frustra Dii sumus, neque prouidentiam adhibemus rebus, neque digni sumus victimis, vt terebrae nimirum aut secures? Et merito videris me contemnere, quod fulmine iam ad iactum parato adstans, fero te ista contra nos disputantem. CYN. Feri, Iupiter, si mihi fatale est fulmine percuti: nec te plagae illius nomine accusabo, sed vulnerantem per te Clotho: scilicet neque ipsum fulmen caussam mihi vulneris fuisse dicam. Verum illud quidem vos rogauerim, te pariter

ae

σὲ καὶ τὴν Εἱμαρμένην. σὺ δέ μοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνης ἀπόκρινα· ἀνέμνησας γάρ με, ἀπειλήσας.

Τί δήποτε τὰς ἱεροσύλας, καὶ λῃστὰς ἀφέντες, καὶ τοσούτους ὑβριστὰς καὶ βιαίους, καὶ ἐπιόρκους, δρῦν τινα πολλάκις κεραυνοῦτε, ἢ λίθον, ἢ νεὼς ἰσὸν, οὐδὲν ἀδικούσης; ἐνίοτε δὲ χρηστόν τινα καὶ ὅσιον ὁδοιπόρον; τί σιωπᾶς, ὦ Ζεῦ, ἢ οὐδὲ τοῦτό με θέμις εἰδέναι; ΖΕΥΣ. Οὐ γάρ, ὦ Κυνίσκε. σὺ δὲ πολυπράγμων τις εἶ, καὶ οὐκ οἶδ' ὅθεν ταῦτα ἥκεις μοι συμπεφορημένος. ΚΥΝ. Οὐκοῦν μηδὲ ἐκεῖνο ὑμᾶς ἔρωμαι, σέ τε καὶ τὴν Πρόνοιαν, καὶ τὴν Εἱμαρμένην, τί δήποτε Φωκίων μὲν ὁ χρηστὸς, ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ σπα-

νει

ac Fatum: tu autem mihi et pro illo responde; admonuisti enim me minis tuis.

16. Quî tandem omissis sacrilegis, et latronibus, totque contumeliosis, violentis, et periuris hominibus, quercum saepe quandam fulminatis, aut lapidem, aut nauis malum, quae nihil mali fecerit: interdum etiam bonum quendam et sanctum viatorem? Quid taces, Iupiter? numquid hoc etiam me scire nefas est? IVP. Enimuero nefas. At tu curiosulus es, et istis omnibus nescio vnde corrasis huc mihi venis. CYN. Igitur neque illud vos interrogauerim teque, et Prouidentiam, et Fatum, quî tandem Phocion ille vir bonus in tanta paupertate et ne-

νει τῶν ἀναγκαίων ἀπέθανε, καὶ Ἀριςείδης πρὸ αὐτοῦ· Καλλίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἀπόλαυσα μειράκια, ὑπερεπλάτυν, καὶ Μειδίας ὁ ὑβριςὴς, καὶ Χάροψ ὁ Αἰγινήτης, κίναιδος ἄνθρωπος, τὴν μητέρα λιμῷ ἀπεκτονώς· καὶ πάλιν Σωκράτης μὲν παρεδόθη τοῖς ἔνδεκα, Μέλιτος δὲ οὐ παρεδόθη· καὶ Σαρδαναπάλος μὲν ἐβασίλευσε θῆλυς ὤν· Περσῶν δὲ τοσοῦτοι καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνδρες ἀνεσκολοπίζοντο πρὸς αὐτοῦ, διότι μὴ ἠρέσκοντο τοῖς γιγνομένοις.

Ἵνα δὲ ὑμῖν μὴ τὰ νῦν λέγω καθ' ἕκαςον ἐπεξιὼν, τοὺς μὲν πονηροὺς εὐδαιμονοῦντας, καὶ τοὺς πλεονέκτας, ἀγομένους δὲ καὶ φερομένους τοὺς χρη-

τοὺς

cessariorum penuria mortuus sit, atque ante ipsum Aristides? Callias autem et Alcibiades, corrupti adolescentuli, abundarint diuitiis, et insolens ille Midias, et Charops Aeginetes, cinaedus, quique suam matrem fame interemit: et rursus, Socrates vndecimuiris *capitalibus* traditus sit, Melitus autem traditus non sit? et Sardanapalus, effeminatus homo, regnauerit, Persarum vero tot praeclari et boni viri in palum ab illo acti sint, quod praesens rerum status illis displiceret?

17. Ne vobis praesentia dicam percurrens singula, malos homines atque auaros, eosdem esse felices; agi autem et ferri bonos viros, paupertate,

ςὰς ἐν πένιᾳ καὶ νόσοις, καὶ μυρίοις κακοῖς πιεζομένους. ΖΕΥΣ. Οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Κυνίσκε, ἡλίκας μετὰ τὸν βίον οἱ πονηροὶ τὰς κολάσεις ὑπομένουσιν, ἢ ἐν ὅσῃ οἱ χρηςοὶ εὐδαιμονίᾳ διατρίβουσιν; ΚΥΝ. Ἅδην μοι λέγεις, καὶ Τιτυὸς, καὶ Ταντάλους. ἐγὼ δὲ, εἰ μέν τι καὶ τοιοῦτόν ἐςιν, εἴσομαι τὸ σαφὲς ἐπειδὰν ἀποθάνω. τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἐβελόμην τὸν ὁποσονοῦν τοῦτον χρόνον εὐδαιμόνως διαβιώσας, ὑπὸ ἑκκαίδεκα γυπῶν κείρεσθαι τὸ ἧπαρ ἀποθανὼν, ἀλλὰ μὴ ἐνταῦθα διῃήσας, ὥσπερ ὁ Τάνταλος, ἐν μακάρων νήσοις πίνων μετὰ τῶν ἡρώων, ἐν τῷ Ἠλυσίῳ λειμῶνι κατακείμενος.

ΖΕΥΣ.

tate, et morbis et malis ſexcentis oppreſſos. IVP. Ignoras enim, Cyniſce, quanta poſt hanc vitam ſupplicia mali ſuſtineant, aut in quanta felicitate verſentur boni? CYN. Inferos mihi narras, et Tityos, et Tantalos. Equidem ſit ne tale quidquam, dilucide ſciam cum ero mortuus. Vt autem nunc res ſunt, optem, *ea lege*, hoc quantulumcunque eſt, temporis feliciter tranſigere, vt mortui iecur a ſexdecim vulturibus tondeatur: ſed nolim *ea conditione* Tantali inſtar hic ſitire, vt in beatorum inſulis, in Elyſio prato accumbens cum Heroibus bibam.

ΖΕΥΣ. Τί φῄς; ἀπιςεῖς εἶναι τινὰς κολάσεις, καὶ τιμὰς, καὶ δικαςήριον, ἔνθα δὴ καὶ ἐξετάζεται ὁ ἑκάςου βίος; ΚΥΝ. Ἀκέω τινὸς Μίνω Κρῆτος δικάζειν κάτω τὰ τοιαῦτα· καί μοι ἀπόκριναί τι καὶ ὑπὲρ ἐκείνου· σὸς γὰρ υἱὸς εἶναι λέγεται. ΖΕΥΣ. Τί δὲ καὶ δι' αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Κυνίσκε; ΚΥΝ. Τίνας κολάζει μάλιςα; ΖΕΥΣ. Τὲς πονηρὲς δηλαδὴ, οἷον ἀνδροφόνους, καὶ ἱεροσύλους. ΚΥΝ. Τίνας δὲ παρὰ τὲς ἥρωας ἀποπέμπει; ΖΕΥΣ. Τὲς ἀγαθές τε καὶ ὁσίους, καὶ κατ' ἀρετὴν βεβιωκότας. ΚΥΝ. Τίνος ἕνεκα, ὦ Ζεῦ; ΖΕΥΣ. Διότι οἱ μὲν τιμῆς, οἱ δὲ κολάσεως ἄξιοι. ΚΥΝ. Εἰ δέ τις ἀκούσιόν τι δεινὸν ἐργάσαιτο, κολάζεσθαι καὶ

18. IVP. Quid ais? non credis esse poenas quasdam et praemia, et iudicium, vbi vita vniuscuiusque examinetur. CYN. Audio a Minoe quodam Cretensi iudicari talia apud inferos. Et responde mihi etiam aliquid de illo, tuus enim filius esse dicitur. IVP. Quid vero de illo interrogas Cynisce? CYN. Quos punit maxime? IVP. Malos nempe, velut homicidas et sacrilegos. CYN. Quos autem dimittit ad Heroas? IVP. Bonos ac sanctos, qui cum virtute vixerunt. CYN. Cur hoc, Iupiter? IVP. Quod alteri praemio, poena autem alteri digni sunt. CYN. Si quis vero inuoluntarium malum fecerit, puniri

καὶ τοῦτον δικαιοῖ; ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς. ΚΥΝ. Οὐδ' ἄρα εἴ τις ἄκων τι ἀγαθὸν ἔδρασεν, ἀδὲ τοῦτον τιμᾶν ἀξιώσειεν ἄν; ΖΕΥΣ. Οὐ γὰρ ἦν. ΚΥΝ. Οὐδένα τοιγαροῦν, ὦ Ζεῦ, ἔτε τιμᾶν ἔτε κολάζειν αὐτῷ προσήκει. ΖΕΥΣ. Πῶς ἀδένα; ΚΥΝ. Ὅτι ἀδὲν ἑκόντες οἱ ἄνθρωποι ποιοῦμεν, ἀλλά τινι ἀνάγκῃ ἀφύκτῳ κεκελευσμένοι, εἴ γε ἀληθῆ ἐκεῖνά ἐςι τὰ ἔμπροσθεν ὡμολογημένα, ὡς ἡ Μοῖρα πάντων αἰτία· καὶ ἣν φονεύσῃ τις, ἐκείνη ἐςὶν ἡ φονεύσασα, καὶ ἣν ἱεροσυλῇ, προςεταγμένον αὐτῷ δρᾷ. ὥςε εἰ γε τὰ δίκαια ὁ Μίνως δικάζειν μέλλοι, τὴν Εἱμαρμένην ἀντὶ τοῦ Σισύφου κολάσεται, καὶ τὴν Μοῖραν

punici ne hunc etiam aequum putat? IVP. Nequaquam. CYN. Nec igitur, si quis praeter voluntatem boni quidquam fecerit, praemio afficiendum talem arbitratur? IVP. Nempe. CYN. Itaque nullum, Iupiter, neque praemio afficere, neque poena illi conuenit. IVP. Quomodo neminem? CYN. Quia nihil voluntate nostra facimus homines, sed ineuitabilis cuiusdam necessitatis imperio adacti, siquidem verum est, de quo ante inter nos conuenit, Parcam esse caussam omnium: et si quis caedem faciat, illa est quae fecit, et si sacrilegium committat, imperata facit. Igitur si quidem iuste iudicare Minos voluerit, Fatum puniet pro Sisypho, et Parcam

pro

Μοῖραν ἀντὶ τοῦ Ταντάλου· τί γὰρ ἐκεῖνοι ἠδίκησαν πεισθέντες τοῖς ἐπιτάγμασιν;

ΖΕΥΣ. Οὐκ ἔτι ἐδὲ ἀποκρίνεσθαί σοι ἄξιον τοιαῦτα ἐρωτῶντι· θρασὺς γὰρ εἶ, καὶ σοφιστής· καί σε ἄπειμι ἤδη καταλιπών. ΚΥΝ. Ἐδεόμην μὲν κἂν ἔτι τοῦτο ἔρεσθαι, πῶς αἱ Μοῖραι διατρίβουσιν, ἢ πῶς ἐφικνοῦνται τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν τοσούτων ἐς τὸ λεπτότατον, καὶ ταῦτα τρεῖς οὖσαι; ἐπίτονον γάρ τινα, καὶ ἐν ἄμοιρόν μοι δοκοῦσι βιοῦν τὸν βίον, τοσαῦτα ἔχουσαι πράγματα, καὶ ὡς ἔοικεν, οὐ πάνυ ἐδὲ αὗται ὑπὸ χρηστῇ Εἱμαρμένῃ ἐγεννήθησαν. ἐγὼ γοῦν, εἰ μοι αἵρεσις δοθείη, ἐκ ἂν ἀλλαξαίμην πρὸς αὐτὰς τὸν ἐμαυτοῦ βίον, ἀλλ' ἑλοίμην ἂν ἔτι πενέ-

pro Tantalo, quid enim iniuste fecerunt illi, obsecuti imperiis?

19. IVP. Nec responsione iam porro dignus es, qui talia interroges: audax enim es, et Sophista. Itaque iam relicto te discedo. CYN. Operae mihi erat etiam illud adhuc rogare, vbi versentur Parcae, et quomodo pares esse curationi tot tantarumque rerum ad minutias vsque possint; idque cum tres modo sint? Intentam enim quandam, neque nimis beatam mihi vitam videntur agere, quae tot sustineant negotia; et, vt videtur, Fato ipsae non valde propitio natae sunt. Equidem, si detur mihi optio, non permutauerim meam cum illis vitam, sed vel pauperior

πενέςερος διαβιῶναι, ἤπερ καθῆσθαι κλώθων ἄτρακτον τοσούτων πραγμάτων μεςὸν, ἐπιτηρῶν ἕκαςα. εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιόν σοι ἀποκρίνασθαι πρὸς ταῦτα, ὦ Ζεῦ, καὶ τούτοις ἀγαπήσομεν, οἷς ἀπεκρίνω. ἱκανὰ γὰρ ἐμφανίσαι τὸν περὶ τῆς Εἱμαρμένης καὶ Προνοίας λόγον· τὰ λοιπὰ δ' ἴσως οὐχ εἵμαρτο ἀκούσαί μοι.

perior etiam viuere praeoptauerim, quam ſedere fuſum torquens, tot rerum plenum, et intentus omnibus. Si vero tibi facile non eſt, Iupiter, reſpondere ad haec, etiam illis, quae reſpondiſti, contenti ſimus, vt quae ſufficiunt ad explicandam illam de Fato et Prouidentia diſputationem: reliqua audire fortaſſe fatale mihi non fuit.

Ζεὺς

Ζεὺς Τραγῳδὸς.

ΕΡΜ. Ὦ Ζεῦ, τί σύννυς καταμόνας σαυτῷ λαλεῖς,
Ὠχρὸς, περιπατῶν, φιλοσόφυ τὸ χρῶμ' ἔχων;
Ἐμοὶ προσανάθυ, λάβε με σύμβυλον πόνων,
Μὴ καταφρονήσῃς οἰκέτυ φλυαρίας.
ΑΘΗΝ. Ναὶ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Γυνῦμαί σε θεὰ γλαυκῶπις, τριτογένεια,
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἤδη,

Τίς

Iupiter Tragoedus

Mercur., Minerua, Iupiter, Iuno, Neptun., Venus, Coloſſus, Momus, Apollo, Hercules, Hermagoras, Timocles, Damis.

MERC. Quid ita cogitabundus, Iupiter, et ſolus tecum ipſe loqueris inambulans, pallidus, philoſophi colorem habens; mecum communica, me cape laborum tuorum conſiliarium: noli nugas ſeruuli contemnere.

MIN. *Eia pater noſter, Saturnie, maxime regum,*
Supplex te veneror Tritonia, caeſia Pallas,
Eloquere, o, nec mente preme, vt cognoſcere detur,

Quod

Τίς μῆτις δάκνει σε κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμόν;
Ἢ τί βαρὺ γεράχεις, ὠχρός τέ σε εἶλε παρειάς;
ΖΕΥΣ. Οὐκ ἔςιν ἐδὲν δεινὸν, ὧδ' εἰπεῖν ἔπος,
Οὐδὲ πάθος, ἐδὲ συμφορὰ τραγῳδικὴ,
Ἧς ἐκ ἂν ἄροιτ' ἄχθος ἡ θεῶν φύσις.
ΑΘΗΝ. Ἀπολλον, οἵοις φροιμίοις ἄρχῃ λόγων.
ΖΕΥΣ. Ὦ παγκάκιςοι, χθόνια γῆς παιδεύματα,
Σύτ', ὦ Προμηθεῦ, οἷά μ' εἴργασαι κακά.
ΑΘΗΝ. Τί δ' ἐςί; πρὸς χορὸν γὰρ οἰκείων ἐρεῖς.
ΖΕΥΣ. Ὦ μεγαλοσμαράγε γεροπᾶς ῥοίζημα, τί (μοι) ῥέξεις;

ΑΘΗΝ.

Quod tibi consilium rodat praecordia, mentemque:
Aut graue quid gemis? aut pallor cur occupat ora?
IVP. *Non est mali quidquam, breui versu canam,*
Nec aegritudo, nec facinus Tragoedicum,
Cuius Deûm natura onus non sentiat.
MIN. *Apollo! quanta ordire iam prooemia?*
IVP. *O pessimi, terrena gens Sophistica,*
Tuque o Prometheu quod dedisti mi malum!
MIN. *Quid ergo? quin dicis choro domestico?*
IVP. *Magnicrepi o tonitru stridor mihi quid praestas?*

MIN.

ΑΘΗΝ. Κείμισον ὀργὰν, εἰ μὴ κωμῳδεῖν ὥσπερ ἔτοι δυνάμεθα, μηδὲ τὸν Εὐριπίδην ὅλον καταπεπώκαμεν, ὥςε σοι ὑποδραματεργεῖν.

ΗΡΑ. Ἀγνοεῖν ἡμᾶς νομίζεις τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥτις ἐςί σοι;

ΖΕΥΣ. Οὐκ οἶσθ', ἐπείτοι κἂν ἐκώκυες μέγα.

ΗΡΑ. Οἶδα τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, ὧν πάσχεις, ὅτι ἐρωτικόν ἐςιν, ἐ μὴν κωκύω γε, ὑπὸ ἔθες ἤδη πολλάκις ὑβρισθεῖσα ὑπὸ σᾶ τὰ τοιαῦτα. εἰκὸς γὰν ἤτοι Δκνάην τινὰ, ἢ Σεμέλην, ἢ Εὐρώπην αὖθις εὑρόντα σε ἀνιᾶσθαι ὑπὸ τᾶ ἔρωτος, εἶτα βκλεύεσθαι ταῦρον, ἢ σάτυρον, ἢ χρυσὸν γενόμενον, ῥυῆναι διὰ τᾶ ὀρόφε εἰς τὸν κόλπον

MIN. Compesce impetum, si non comoedias agere sicut isti possumus, nec Euripidem totum deuorauimus, vt subseruire fabulae tuae queamus.

2. IVN. Ignorare nos putas caussam tui doloris?

IVP. *Si noris ipsa, cuncta fletu misceas.*

IVN. Noui caput eorum, quae te perturbant: amatorium quiddam est: nec tamen ploro, consuetudine quadam, cum saepe iam talibus in rebus contumelia me laeseris. Credibile nimirum est, Danaën quandam, aut Semelen, aut Europen te reperisse, cuius amore crucieris: deinde consilia te agitare, taurus ne velis an Satyrus fieri, an aurum, et per tegulas influere in sinum amasiae.

κόλπου τῆς ἀγαπωμένης· τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ ςεναγμοὶ, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὸ ὠχρὸν εἶναι, ἂν ἄλλε τε, ἢ ἔρωτός ἐςιν. ΖΕΥΣ. Ὦ μακαρία, ἥτις ἐν ἔρωτι καὶ ταῖς τοιαύταις παιδιαῖς εἶει τὰ ἡμέτερα πράγματα εἶναι. ΗΡΑ. Ἀλλὰ τί ἄλλο, εἰ μὴ τεῦτο ἀνιᾷ σε, Δία ὄντα; ΖΕΥΣ. Ἐν ἐσχάτοις, ὦ Ἥρα, τὰ θεῶν πράγματα, καὶ τεῦτο δὴ τὸ τῆ λόγε, ἐπὶ ζυρῆ ἔςηκεν, εἴτε χρὴ ἡμᾶς τιμᾶσθαι ἔτι, καὶ τὰ γέρα ἔχειν τὰν τῇ γῇ, εἴτε καὶ ἠμελῆσθαι παντάπασι, καὶ τὸ μηδὲν εἶναι δοκεῖν. ΗΡΑ. Μῶν γίγαντάς τινας ἡ γῆ αὖθις ἔφυσεν; ἢ οἱ Τιτᾶνες τὰ δεσμὰ διαῤῥήξαντες, καὶ τῆς φρεραῖς ἐπικρατήσαντες αὖθις ἡμῖν ἐναντία αἴρονται τὰ ὅπλα; ΖΕΥΣ. Θάρσει, τὰ νέρθεν ἀσφαλῶς

amasiae. Signa quippe ista, gemitus, lacrimae, pallor, non alterius rei quam amoris sunt. IVP. Inepta, quae in amore et eiusmodi lusibus res nostras versari existimes. IVN. Verum quid aliud quam hoc te angit, qui sis Iupiter?

3. IVP. In vltimis, Iuno, *periculis versantur* res Deorum: in nouacula, quod est in prouerbio, consistit, oporteat ne nos coli adhuc, et honores habere in terra, an negligi omnino, et plane nihil esse videri. IVN. Numquid gigantes quosdam terra rursus genuit; an Titanes ruptis vinculis, custodibusque superatis, rursus inimica nobis arma capiunt? IVP. *Quiesce: nil*

λῶς ἔχει θεοῖς. ΗΡΑ. Τί ἂν ἄλλο δεινὸν ἂν γένοιτο; ἐχ ἑρῶ γὰρ, ὅτε μὴ τὰ τοιαῦτα παραλυποῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος, ἢ Ἀριςόδημος, ἀντὶ Διὸς ἡμῖν ἀναπέφηνας.

ΖΕΥΣ. Τιμοκλῆς, ὦ Ἥρα, ὁ Στωϊκὸς, καὶ Δάμις ὁ Ἐπικάρειος, χθὲς, ἀκ οἶδα ὅθεν σφίσιν ἀρξαμένε τᾶ λόγε, προνοίας πέρι διελεγέσθην, παρόντων μάλα συχνῶν καὶ δοκίμων ἀνθρώπων· ὅπερ μάλιςα καὶ ἡνίασέ με, καὶ ὁ μὲν Δάμις ἄτ' εἶναι θεὰς ἔφασκεν, ἄθ' ὅλως τὰ γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν, ἢ διατάττειν· ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ βέλτιςος ἐπειρᾶτο ξυναγωνίζεσθαι ἡμῖν, εἶτα ὄχλε πολλᾶ ἐπιῤῥυέντος, ἀδὲν πέρας ἐγένετο τῆς συνεσίας. διελύθησαν γὰρ εἰσαῦθις ἐπισκέψα-

nil metus Diis ab inferis. IVN. Quid igitur aliud terribile possit accidere? Nec enim video, nisi talia te dolore afficiant, ob quam rem Polus nobis aut Aristodemus pro Ioue prodieris.

4. IVP. Timocles, Iuno, Stoicus, et Epicureus Damis, heri nescio vnde orto illis sermone, de prouidentia disputarunt, praesentibus quamplurimis et probatis hominibus, quod quidem vel maxime molestum mihi fuit. Ac Damis quidem, nec esse Deos, dixit, nec omnino ea quae fiunt inspicere aut ordinare: optimus autem vir Timocles caussam nostram agere studebat: tum vbi populus confluxerat multus, exitum non habuit colloquium: discesserunt enim, condicto, reliqua

σκέψασθαι τὰ λοιπὰ συνθέμενοι, καὶ νῦν μετέωροι πάντες 1) εἰσὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν, ὁπότερος κρατήσει, καὶ ἀληθέστερα δόξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον, ὡς ἐν ςενῷ παντάπασι τὰ ἡμέτερα, ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κινδυνευόμενα; καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ παρεωρᾶσθαι ἀνάγκη τὰ ἡμέτερα, ὀνόματα μόνον εἶναι δόξαντα, ἢ τιμᾶσθαι ὥσπερ πρὸ τοῦ, ἢν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ λέγων.

ΗΡΑ. Δεινόταται, ὡς ἀληθῶς, καὶ οὐ μάτην, ὦ Ζεῦ, ἐπετραγῴδεις αὐτοῖς. ΖΕΥΣ. Σὺ

reliqua etiam ſe conſideraturos. Et iam ſuſpenſi omnes ſunt expectatione audiendi, vter vincat, et veriora dicere videatur. Videtis periculum, quam in anguſto ſint omnino res noſtrae, et in homine vno periclitentur. Atque alterutrum horum neceſſe eſt, aut deſpici nos, et nomina tantum videri, aut honorari, vt olim, ſi dicendo Timocles ſuperauerit.

5. IVN. Grauiſſima ſane, Iupiter, *ſunt quae narras;* nec fruſtra in illis agebas tragoedias. IVP. Tu

1. Μετέωροι πάντες] Eos metaphorice quaſi *in aere ſuſpenſos* vocari, qui in magna verſentur exſpectatione, ſi non ſatis notum eſt, conferas Icarom. c. 3. f. Ac *Demoſth.* encom. c. 28. Et *Alcibhr.* 2. Ep. 4. p. 250. adeaſque *Bergler.* ibi haec Luciani aliaque adducentem. *Reitz.*

Σὺ δὲ ᾤε, Δανάης τινὸς, ἢ Ἀντιόπης, εἶναί μοι λόγον ἐν ταραχῇ τοσούτῳ· τί δ' ἔν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ Ἥρα, καὶ Ἀθηνᾶ, πράττοιμεν ἄν; συνευρίσκετε γὰρ καὶ αὐτοὶ τὰ μέρος. ΕΡΜ. Ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὸ κοινὸν φημι δεῖν τὴν ἐπίσκεψιν ἐπαναγαγεῖν, ἐκκλησίαν συναγαγόντα. ΗΡΑ. Κἀμοὶ ταῦτα συνδοκεῖ, ὅπερ καὶ τούτῳ. ΑΘΗΝ. Ἀλλ' ἐμοὶ τἀναντία δοκεῖ, ὦ πάτερ, καὶ μὴ συνταράττειν τὸν οὐρανὸν, μηδὲ δῆλον εἶναί σε θορυβάμενον τῷ πράγματι, πράττειν δὲ ἰδίᾳ ταῦτα, ἐξ ὧν κρατήσει μὲν ὁ Τιμοκλῆς λέγων, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθεὶς ἀπίοι ἐκ τῆς συνουσίας. ΕΡΜ. Ἀλλ' ἔτε ἀγνοήσεταί ταῦτα, ὦ Ζεῦ, ἐν φανερῷ ἐσομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσόφοις,

Tu vero putabas Danaae cuiusdam aut Antiopae rationem me habere in tanta rerum perturbatione. Quid ergo Mercuri, et Iuno, et Minerua, facimus? reperite et vos pro sua quisque parte aliquid. MERC. Equidem ad commune *Deorum* puto considerationem huius rei referendam, convocata concione. IVN. Etiam mihi eadem quae huic probantur. MIN. Sed alia omnia mihi videntur pater, non perturbari caelum, *censeo*, nec manifestum fieri, te moueri hoc negotio; sed priuatim id agendum, vt vincat dicendo Timocles, derisus autem Damis de disputatione discedat. MERC. Verum neque ignorabuntur ista, Iupiter, cum contentio philosophorum in publico

σόφοις, καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι, μὴ κοινώμενος περὶ τῶν ἄτω μεγάλων καὶ κοινῶν ἅπασιν.

ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν ἤδη κήρυττε, καὶ παρέςωσαν ἅπαντες· ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ΕΡΜ. Ἰδὲ δὴ εἰς ἐκκλησίαν συνέλθετε οἱ θεοί· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἥκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάσομεν. ΖΕΥΣ. Οὕτω ψιλά, ὦ Ἑρμῆ, καὶ ἁπλοϊκὰ καὶ πεζὰ κηρύττεις, καὶ ταῦτα ἐπὶ τοῖς μεγίςοις συγκαλῶν; ΕΡΜ. Ἀλλὰ πῶς γάρ, ὦ Ζεῦ, ἀξιοῖς; ΖΕΥΣ. Ὅπως ἀξιῶ; ἀποσεμνύναι φημὶ δεῖν τὸ κήρυγμα μέτροις τισὶ, καὶ μεγαλοφωνίᾳ ποιητικῇ, ὡς μᾶλλον συνέλθοιεν.

publico sit futura: ac tu tyrannidem exercere videberis, si non communices de magnis adeo rebus, quaeque communes sint omnium.

6. IVP. Ergo iam praeconium fac, et adsunto omnes. Recte etenim dicis. MERC. Heus in concionem conuenite Dii, ne cunctamini, conuenite omnes: venite; de magnis rebus concionem habebimus. IVP. Ita nude, Mercuri, et simpliciter, et pedestri oratione praeconium facis, idque cum de maximis rebus *Deos* conuoces? MERC. Quomodo igitur iubes, Iupiter? IVP. Quomodo iubeam? Grauitatem conciliandam aio praeconio versibus quibusdam, et magniloquentia poëtica, vt magis conueniant.

θοιεν. ΕΡΜ. Ναί. ἀλλ' ἐποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψῳδῶν τὰ τοιαῦτα· ἐγὼ δὲ ἥκιστα ποιητικός εἰμι· ὥςε διαφθερῶ τὸ κήρυγμα, ὑπέρμετρα ἢ ἐνδεᾶ ξυνείρων, καὶ γέλως ἔςαι παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀμετρίᾳ τῶν ἐπῶν. ὁρῶ γὰρ καὶ τὸν Ἀπόλλω γελώμενον ἐπ' ἐνίοις τῶν χρησμῶν, καίτοι ἐπικραπτάσης τὰ πολλὰ τῆς μαντικῆς ἀσαφείας, ὡς μὴ μάτην σχολὴν ἄγειν τὰς ἀκούοντας ἐξετάζειν τὰ μέτρα. ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν, ὦ Ἑρμῆ, τῶν Ὁμήρου ἐπῶν ἐγκαταμίγνυε τὰ πολλὰ τῷ κηρύγματι, ὡς ἐκεῖνος ἡμᾶς συνεκάλει, μεμνῆσθαι δέ σε εἰκός. ΕΡΜ. Οὐ πάνυ μὲν οὕτω σαφῶς, καὶ προχείρως, πειράσομαι δὲ ὅμως.

Μήτε

MERC. Esto. Sed versificatorum ista, et carmina ad virgam canentium: at ego minime aptus sum ad poëticam: itaque corrupero praeconium, vel excedentes mensuram versus, vel deficientes consarcinans: et risus orietur ab illis propter imperitiam carminum. Video enim ipsum quoque Apollinem rideri de oraculis quibusdam; quamquam multa hic tegat vaticinii obscuritas, vt, qui audiunt, non multum habeant otii ad versus examinandos. IVP. Ergo Mercuri de Homeri carminibus multa admisce praeconio, vt ille nos conuocabat; meminisse autem te credibile est. MERC. Non equidem omnino plane et expedite. Periculum tamen faciam.

— Ne

Μήτε τις ἂν θήλεια θεὸς, τόγε μήτε τις ἄρσην,
Μηδ' αὐτῶν ποταμῶν μενέτω νόσφ' Ὠκεανοῖο,
Μηδέ τε νυμφάων, ἀλλ' ἐς Διὸς ἔλθετε πάντες
Εἰς ἀγορὴν, ὅσσοι τε κλυτὰς δαίνυσθ' ἑκατόμβας·
Ὅσσοι τ' αὖ μέσατοι, ἢ ὕςατοι, ἢ μάλα πάγχυ
Νώνυμνοι, βωμοῖσι παρὰ κνίσσησι κάθησθε.

ΖΕΥΣ. Εὖγε, ὦ Ἑρμῆ, ἄριςα κεκήρυκταί σοι, καὶ συνθέασι γὰρ ἤδη· ὥςε παραλαμβάνων κάθιζε αὐτὸς, κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαςον, ὡς ἂν ὕλης ἢ τέχνης ἔχῃ· ἐν προεδρίᾳ μὲν τὰς χρυσᾶς,

— *Ne qua igitur mulier Dea, neue vir vllus,*
Neu quis de fluuiis ipsis patris Oceani absit!
Neu quae Nympharum, verum ad Iouis omnis adesto
Concilium, quotquot celebres editis hecatombas:
Qui medii, qui postremi, qui nomine nullo,
Ora supinati nidore sedetis ad aras.

7. IVP. Euge Mercuri. Optime functus es praeconio. Etenim iam concurrunt. Itaque exceptis sedilia praebe pro dignitate cuique, prout vel quantum ad materiam se habent vel quantum ad artem. Primo quidem loco aureis, tum post

σᾶς, εἶτα ἐπὶ τούτοις τοὺς ἀργυρᾶς, εἶτα ἑξῆς, ὁπόσοι ἐλεφάντινοι, εἶτα τοὺς χαλκοῦς, ἢ τοὺς λιθίνους, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις, οἱ Φειδίου μέν, ἢ Ἀλκαμένους, ἢ Μύρωνος, ἢ Εὐφράνορος, ἢ τῶν ὁμοίων τεχνητῶν, προτετιμήσθων· οἱ σύρφετώδεις δὲ ἔτοι καὶ ἄτεχνοι πόρρω πω συνωσθέντες καθεδοῦνται σιωπῇ, ἀναπληροῦντες μόνον τὴν ἐκκλησίαν. ΕΡΜ. Ἔσται ταῦτα, καὶ καθεδοῦνται ὡς προσήκει. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀ πρόχειρον εἰδέναι, ἤν τις αὐτῶν χρυσοῦς μὲν καὶ πολυτάλαντος ᾖ τὴν ὕλην, ἐκ ἀκριβοῦς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ κομιδῇ ἰδιωτικὸς, καὶ ἀσύμμετρος, πρὸ τῶν χαλκῶν τῶν Μύρωνος, καὶ Πολυκλείτου, καὶ τῶν Φειδίου, καὶ Ἀλκαμένους τῶν λιθίνων καθε-

illos argenteis, deinde iuxta hos, qui ſunt eburnei, tum aereis aut lapideis: et in his ipſis, qui Phidiae ſunt, aut Alcamenis, aut Myronis, aut Euphranoris, aut ſimilium artificum, praeferantur. At illi de faece, artis omnis expertes, porro *in angulum aliquem* contruſi ſilentio, concionis modo explendae cauſſa, aſſideant. MERC. Fient iſta: ſedebunt vt conuenit. Verum illud non expeditum eſt ſcire, ſi quis illorum aureus quidem ille ſit, et multorum talentorum pondere, ſed idem non curioſe elaboratus, ſed plebeius omnino, et parum commenſu ſibi reſpondens, hic ne ante aeneos Myronis, Polycleti, Phidiae, et lapideos Alcamenis aſſidebit? an putandum, praeferen-

καθεδεῖται, ἢ προτιμητέαν χρὴ νομίζειν εἶναι τὴν τέχνην; ΖΕΥΣ. Ἐχρῆν μὲν ἔτως, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὅμως προτιμητέος. ΕΡΜ. Μανθάνω, ὅτι Πλουτίνδην κελεύεις, ἀλλὰ μὴ Ἀριςίνδην καθίζειν, καὶ ἀπὸ τιμημάτων· ἥκετε ἂν εἰς τὴν προεδρίαν ὑμεῖς οἱ χρυσοῖ.

Ἐοίκασι δ' ἄν, ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ πρόεδρεύσειν μόνοι, ὡς τός γε Ἕλληνας ὁρᾷς ὁποῖοί εἰσι, χαρίεντες μὲν, καὶ εὐπρόσωποι, καὶ κατὰ τέχνην ἐσχηματισμένοι, λίθινοι δὲ, ἢ χαλκοῖ ὅμως ἅπαντες, ἢ οἵγε πολυτελέςατοι αὐτῶν ἐλεφάντινοι, ὀλίγον ὅσον τὸ χρυσὸ ἐπιςίλβον ἔχοντες, ὡς ἐπικεχρῶσθαι καὶ ἐπηυγάσθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον ὑπόξυλοι, καὶ ἔτοι μυῶν ἀγέλας

ferendam esse artem? IVP. Sic quidem decebat: sed praeferendum tamen est aurum. MERC. Audio. Nempe ex diuitiis atque censu iubes, non ex nobilitate *et praestantia* illos a me collocari. Venite ergo in primas sedes vos aurei.

8. Videntur proinde, Iupiter, prima sedilia occupaturi soli barbarici, Graecos enim, quales sint, vides: venusti illi quidem, et boni vultus, et ex arte figurati: sed iidem lapidei aut aerei in vniuersum omnes; aut pretiosissimi quidem illorum eburnei, pauxillum quantum auri refulgentis habentes, vt colore illo et splendore inducti tantum sint. Intus vero lignei sunt, et totos

λας ὅλας ἐμπολιτευομένας σκέπουτες. ἡ Βενδὶς δὲ αὕτη, καὶ ὁ Ἀνουβὶς ἐκεινοσί, καὶ παρ' αὐτὸν ὁ Ἄττις, καὶ ὁ Μίθρης, καὶ ὁ Μὴν ὅλοι ὁλόχρυσοι, καὶ βαρεῖς, καὶ πολύτιμοι ὡς ἀληθῶς.

ΠΟΣ. Καὶ πῶ τῶτο, ὦ Ἑρμῆ, δίκαιον, τὸν κυνοπρόσωπον τῶτον προκαθίζειν μοι τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ταῦτα Ποσειδῶνος ὄντος; ΕΡΜ. Ναί. ἀλλὰ σὲ μὲν, ὦ ἐννοσίγαιε, χαλκοῦν ὁ Λύσιππος καὶ πτωχὸν ἐποίησεν, οὐκ ἐχόντων τότε Κορινθίων χρυσόν. οὗτος δὲ ὅλοις μετάλλοις πλουσιώτερός ἐςιν. ἀνέχεσθαι οὖν χρὴ παρεωσμένον, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν εἴ τις ῥῖνα τηλικαύτην χρυσῆν ἔχων προτιμήσεταί σου.

ΑΦΡ.

murium greges, ibi rempublicam habentes, tegunt. At illa Bendis, et Anubis iſte, et iuxta illum Attis et Mithres, ex auro ſolido toti, et graues et multi reuera pretii.

9. NEPT. Et vbi hoc iuſtum eſt, Mercuri, hunc canino vultu praeditum ante me ſedere Aegyptium, idque cum ego Neptunus ſim? MERC. Sic eſt. Verum te, quaſſator telluris, aereum Lyſippus et pauperem fecit, non habentibus eo tempore aurum Corinthiis, at hic totis metallis ditior eſt. Ferre itaque oportet, te ſubmoueri, nec indignari ſi quis tantum ex auro roſtrum habens tibi praeferetur.

10. VEN.

ΑΦΡ. Οὐκοῦν, ὦ Ἑρμῆ, κἀμὲ λαβὼν, ἐν τοῖς προεδρίοις πε κάθιζε· χρυσῆ γάρ εἰμι. ΕΡΜ. Οὐχ ὅσα γε, ὦ Ἀφροδίτη, κἀμὲ ὁρᾶν, ἀλλ' εἰ μὴ πάνυ λημῶ, λίθε τᾶ λευκᾶ Πεντέληθεν, οἶμαι, λιθοτομηθεῖσα, εἶτα δόξαν ἄτω Πραξιτέλει, Ἀφροδίτη γενομένη, Κνιδίοις παρεδόθης. ΑΦΡ. Καὶ μὴν ἀξιόπιστόν σοι μάρτυρα τὸν Ὅμηρον παρέξομαι, ἄνω καὶ κάτω τῶν ῥαψῳδιῶν χρυσῆν με τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγοντα. ΕΡΜ. Καὶ γὰρ καὶ τὸν Ἀπόλλω ὁ αὐτὸς πολύχρυσον ἔφη εἶναι καὶ πλέσιον· ἀλλὰ νῦν ὄψει κἀκεῖνον ἐν τοῖς ζευγίταις 2) πε καθήμενον, ἀπεσεφανωμέ-

10. VEN. Ergo me etiam in primis alicubi colloca ſubſelliis: etenim aurea ſum. MERC. Non quantum egó quoque videre, Venus, poſſum. Sed ſi non plane lippio, ex candido lapide, Pentelico arbitror, exciſa, deinde cum ita Praxiteli videretur, Venus facta, et tradita es Cnidiis. VEN. At ego ſide dignum tibi teſtem Homerum adducam, qui hinc inde ſuis in carminibus auream me Venerem eſſe dicit. MERC. Nimirum idem etiam Apollinem multi eſſe auri dicit ac diuitem. Sed iam videbis illum quoque ſedentem inter iugarios, corona exutum a latronibus,

2. Ἐν τοῖς ζευγίταις] Cum mox τᾶ θητικᾶ, tum πεντακοσιομεδίμνων et ἱππάδος etiam mentio iniiciatur, optimum fuerit hic vno loco

νωμένον γε ὑπὸ τῶν λῃςῶν, καὶ τὰς κόλλοπας τῆς κιθάρας περισεσυλημένον, ὥςε ἀγάπα καὶ σὺ μὴ πάνυ ἐν τῷ θητικῷ ἐκκλησιάζεσα.

ΚΟΛ.

nibus, et verticillis lyrae a ſacrilegis ſpoliatum: itaque contenta eſto, quod non omnino in capite cenſis fers ſuffragium.

II. COL.

loco proponere antiquum illum Solonis cenſum, ad quem reſpicitur: faciemus hoc *Plutarchi* verbis, Solone p. 160. *Steph.* Τὰς ἐν ξηροῖς ὁμῶς καὶ ὑγροῖς (oleo, arbitror) μέτρα πεντακόσια (quingenas ſ. quingentas de vnoquoque genere) ποιοῦντας, πρώτας ἔταξε, καὶ πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευσε· δευτέρους δὲ τοὺς ἵππον τρέφειν δυναμένους, ἢ μέτρα ποιεῖν τριακόσια· (trecenas, trecentas de vnoquoque genere) καὶ τούτους ἱππάδα τελοῦντας ἐκάλεν. ζευγῖται δὲ οἱ τὸ τρίτον τιμήματος ὠφομάσθησαν, οἷς μέτρον ἦν συναμφοτέρων τριακοσίων (vtriuſque generis ſimul ſumti trecentorum) οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκαλοῦντο θῆτες, οἷς ἐδεμίαν ἀρχὴν ἔδωκεν ἄρχειν, ἀλλὰ τῷ συνεκκλησιάζειν καὶ δικάζειν μόνον μετεῖχον τῆς πολιτείας. Hinc apparet, *claſſicos* vel *primi cenſus* homines vocari poſſe πεντακοσιομεδιμναίους, *equeſtrem* Atticorum cenſum eſſe τὴν ἱππάδα, ζευγίτας ſ. *iuiarios* dictos, quod duo iuncti vnum equum publicum alerent, θῆτας denique cum *capite cenſis* Romanorum comparari vtcunque poſſe. *Geſner.*

ΚΟΛ. Ἐμοὶ δέ τις ἂν ἐρίσαι τολμήσειεν, ἡλίῳ τε ὄντι, καὶ τηλικούτῳ τὸ μέγεθος; εἰ δ' ἂν μὴ ὑπερφυᾶ 3), μηδ' ὑπέρμετρον οἱ Ῥόδιοι κατασκευάσασθαί με ἠξίωσαν, ἀπὸ τᾶ ἴσα τελέσματος ἑκκαίδεκα χρησᾶς θεὰς ἐπεποιήντο ἄν· ὥςε ἀνάλογον πολυτελέςερος ἂν νομιζοίμην, καὶ πρόσεςιν ἡ τέχνη, καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μεγέθει τοσούτῳ. ΕΡΜ. Τί, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; δύσκριτον γὰρ ἐμοὶ γᾶν καὶ τοῦτο. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ὕλην ἀποβλέποιμι, χαλκοῦς ἐςιν· εἰ δὲ λογιζοίμην, ἀφ' ὁπόσων ταλάντων κεχάλκευται, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους, καὶ

11. COL. Mecum vero certare quis aufit, qui et Sol ſim, et tanta magnitudine? Niſi enim portentoſe magnum et menſuram omnem ſupergreſſum exſtruere me voluiſſent Rhodii, de aequali impenſa ſexdecim aureos facere Deos poterant: hac itaque proportionis regula maioris ego pretii iudicer. Accedit ars, et exquiſitum in tanta magnitudine artificium. MERC. Quid agendum, Iupiter? difficile enim mihi iudicatu hoc quoque: ſi enim ad materiam reſpiciam, aeneus eſt; ſin reputem, quot talentis fabricatus eſt, vltra primum

3. Εἰ δ' ἂν ὑπερφυᾶ] Sententia poſtulare videtur, vt vnica mutata literula legamus εἰ γᾶν. Certe in interpretando hoc ſum ſecutus. *Geſner.*

καὶ τὴν ἱππάδα ἂν εἴη. ΖΕΥΣ. Τί γὰρ ἔδει παρεῖναι καὶ τοῦτον ἐλέγξοντα τὴν τῶν ἄλλων μικρότητα, καὶ ἐνοχλήσοντα τῇ καθέδρᾳ; πλὴν ἀλλ', ὦ Ῥοδίων ἄριστε, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα προτιμητέος εἶ τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ προεδρεύοις, εἰ μὴ δεήσει ἀναστῆναι πάντας, ὡς μόνος καθέζοιο, τὴν Πνύκα ὅλην θατέρᾳ τῶν πυγῶν ἐπιλαβών; ὥς' ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοστάδην ἐκκλησιάζων, ἐπικεκυφὼς τῷ συνεδρίῳ.

ΕΡΜ. Ἰδὲ πάλιν ἄλλο δύσλυτον καὶ τοῦτο. χαλκῶ μὲν γὰρ ἀμφοτέρω ἐστὸν, καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, Λυσίππε ἑκάτερον τὸ ἔργον, καὶ τὸ μέγιστον, ὁμοτίμω τὰ ἐς γένος, ἅτε δὴ παῖδες ὄντες

mum pariter cenſum et equeſtrem fuerit. IVP. Quid enim hunc quoque oportebat adeſſe, qui reliquorum arguat paruitatem, et conſeſſum turbet? Verum heus tu, Rhodiorum optime, ſi vel maxime praeponendus es aureis: quomodo tandem ſedem primam occupabis; niſi debeant ſurgere omnes, vti ſolus aſſideas, qui totam Pnycen altera clunium occupes? Itaque melius feceris, ſi erectus ſtes in concione, capite verſus conſeſſum inclinato.

12. MERC. En tibi aliud, ſolutu difficile et ipſum. Aerei enim ſunt ambo, et artificii eiuſdem, Lyſippi opus vterque, et quod maximum, genere aequales, vtpote filius vterque Iouis; hic

Bac-

τες Διὸς, ὁ Διόνυσος ἐτοσὶ, καὶ Ἡρακλῆς. πότερος ἓν αὐτῶν προκαθεδεῖται; φιλονεικεῖσι γὰρ ὡς ὁρᾶς. ΖΕΥΣ. Διατρίβομεν, ὦ Ἑρμῆ, πάλαι δέον ἐκκλησιάζειν· ὥςε νῦν μὲν ἀναμίξ καθιζόντων, ἔνθα ἂν ἕκαςος ἐθέλῃ, εἰσαῦθις δὲ ἀποδοθησεται περὶ τούτων ἐκκλησία· κἀγὼ εἴσομαι τότε, ἥν τινα χρὴ ποιήσασθαι τὴν τάξιν ἐπ' αὐτοῖς.

ΕΡΜ. Ἀλλ', Ἡράκλεις, ὡς θορυβεῖσι, τὰ κοινὰ καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ταῦτα βοῶντες, διανομὰς, πῦ τὸ νέκταρ, καὶ ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπε; πῦ αἱ ἑκατόμβαι; κοινὰς τὰς θυσίας. ΖΕΥΣ. Κατασιώπησον αὐτὰς, ὦ Ἑρμῆ, ὡς μάθωσιν ὅτε ἕνεκα ξυνελέγησαν, τὰς λήρας τάυτας ἀφέντες.

Bacchus, et Hercules. Vter igitur horum priorem ſedem occupabit? contendunt enim vt vides. IVP. Tempus, Mercuri, terimus, cum olim oportuerit concionem habere. Itaque nunc promiſcue ſedeant, vbi quiſque voluerit: in poſterum concio de his dabitur: atque ego tum conſtituam, quis ordo in illis ſit ſeruandus.

13. MERC. Sed quantos, Hercules, tumultus cient, communia iſta et quotidiana clamantes, *viſcerationes, vbi nectar et ambroſia defecit: vbi hecatombae? communes victimas!* IVP. Silentium illis impera, Mercuri, vt audiant, cuius rei cauſſa huc collecti ſint, nugis hiſce omiſſis. MERC.

Non

τες. ΕΡΜ. Οὐχ ἅπαντες, ὦ Ζεῦ, τὴν Ἑλλήνων συνιᾶσιν. ἐγὼ δὲ ἀ πολύγλωσσός εἰμι, ὥςε καὶ Σκύθαις, καὶ Πέρσαις, καὶ Θρᾳξὶ, καὶ Κελτοῖς συνετὰ κηρύττειν. ἄμεινον ἔν, οἶμαι, τῇ χειρὶ σημαίνειν, καὶ παρακελεύεσθαι σιωπᾶν. ΖΕΥΣ. Οὕτω ποίει.

ΕΡΜ. Εὖγε, ἀφωνότεροι γεγένηνταί σοι τῶν σοφιςῶν. ὥςε ὥρα δημογορεῖν· ὁρᾷς, πάλαι πρὸς σὲ ἀποβλέπεσι, περιμένοντες ὅ, τι καὶ ἐρεῖς. ΖΕΥΣ. Ἀλλ' ὅ γε πέποιθα, ὦ Ἑρμῆ, ἐκ ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς σὲ εἰπεῖν υἱὸν ὄντα. οἶσθα ὅπως θαῤῥαλέος ἀεὶ, καὶ μεγαλήγορος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἦν; ΕΡΜ. Οἶδα, καὶ ἐδεδίειν γε ἀκέων σου δημηγοροῦντος. καὶ μάλιςα ὁπόταν ἠπεί-

Non omnes, Iupiter, Graece intelligunt. Ego autem non ita multarum peritus linguarum ſum, vt concionari poſſim, quae etiam Scythae, Perſae, Thraces, et Celtae intelligant. Melius igitur, puto, fuerit, manu ſilentium poſcere. IVP. Sic facito.

14. MERC. Euge magis muti tibi facti ſunt, quam Sophiſtae. Itaque iam concionis habendae tempus eſt. Vides, olim te adſpiciunt, quid dicturus ſis, expectantes. IVP. Sed quid mihi vſu veniat, Mercuri, non cunctabor tibi dicere, filio meo. Noſti, quam audax ſemper, et magniloquus fuerim in concionibus. MERC. Novi, et metuebam, ſi quando audirem te concionantem:

ἠπείλεις ἀναστάσειν ἐκ βάθρων τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν αὐτοῖς θεοῖς, τὴν σειρὰν ἐκείνην τὴν χρυσῆν καθείς. ΖΕΥΣ. Ἀλλὰ νῦν, ὦ τέκνον, ἐκ οἶδα, εἴτε ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐφεζώτων δεινῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ πλήθους τῶν παρόντων (πολυθεωτάτη γὰρ ὡς ὁρᾷς ἡ ἐκκλησία) διατετάραγμαι τὴν γνώμην, καὶ ὑπότρομός εἰμι, καὶ ἡ γλῶττά μοι πεπεδημένη ἔοικε· τὸ δὲ ἀτοπώτατον ἁπάντων, ἐπιλέλησμαι τὸ προοίμιον ἁπάντων τῶν λόγων, ὃ παρασκευασάμην, ὡς εὐπροσωποτάτη μοι ἡ ἀρχὴ γένοιτο πρὸς αὐτούς. ΕΡΜ. Ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, πάντα, οἱ δὲ ὑποπτεύουσι τὴν σιωπὴν, καί τι ὑπέρμεγα κακὸν ἀκούσεσθαι προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ σὺ διαμέλλεις.

nantem: praeſertim cum minareris, te de fundamentis ſuis extracturum terram et mare cum Diis, demiſſa illa catena aurea. IVP. Aſt iam, fili, neſcio vtrum a magnitudine inſtantium malorum, an a multitudine praeſentium, (celeberrima enim Diis, vt vides, concio eſt) perturbatus ſum animo, et aliquantum trepido, et compedita mihi videtur lingua. Quod autem omnium eſt abſurdiſſimum, oblitus ſum prooemii totius orationis, quod paraueram, vt ſpecioſiſſimo apud illos principio vterer. MERC. Corrupiſti, Iupiter, omnia. At illi ſuſpectum habent ſilentium, et aliquod ingens malum ſe audituros exſpectant, in quo tu cuncteris. IVP. Vis ergo,

μέλει. ΖΕΥΣ. Βέλει γάρ; ὦ Ἑρμῆ, τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο προοίμιον ἀναῤῥαψῳδήσω πρὸς αὐτούς; ΕΡΜ. Τὸ ποῖον; ΖΕΥΣ.

Κέκλυτέ μευ πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι.

ΕΡΜ. Ἄπαγε, ἱκανὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρῳδηταί 4) σοι τὰ πρῶτα. πλὴν, εἰ δοκεῖ, τὸ μὲν φορτι-

Mercuri, Homericum illud prooemium apud illos rursus cantem? MERC. Quod igitur? IVP.

Huc omnes patri auſcultate Diique Deaeque!

MERC. Apage. Satis etiam nobis prima illa obcantaſti. Verum, ſi videtur, carminum illam mole-

4. Πεπαρῳδηται] Inquinatiſſime antehac legebatur πεπαρῳνηται. *du Soul.*

Quamquam παροινεῖν de iis qui ebriorum more bacchantur, aliiſque moleſti ſunt, recte hic primo intuitu videtur dictum; tamen cum de metro hic ſermo ſit, et reſpiciat ad parodias illas tragicas, quas Iupiter protulit c. 1. 3. 4. ita certa mihi viſa *Soulii* emendatio, ex ipſo Luciano petita, vt eam recipere non dubitauerim. Cui tamen vulgata reuocanda videtur, reuocet etiam verſionem *Geſneri*, quae erat: *Satis etiam apud nos prima illa quaſi per ebriam contumeliam effudiſti.* Sed obſtare videtur ſequens πλὴν, quod cum pro aduerſatiua coniunctione acceperint Interpretes, non potuere cogitare de παρῳδίᾳ. At ſi, quod reuera ſignificat, πλὴν

φορτικὸν τῶν μέτρων ἄφες· σὺ δὲ τῶν Δημοσθένους δημηγοριῶν τῶν κατὰ Φιλίππου ἤν τινα ἐν ἐθέλοις σύνειρε, ὀλίγα ἐναλλάττων. οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ νῦν ῥήτορες ποιοῦσιν. ΖΕΥΣ. Εὖ λέγεις, σύντομόν τινα ῥητορείαν, καὶ ῥαδιεργίαν ταύτην εὔκαιρον τοῖς ἀπορουμένοις.

Ἄρξομαι δ' ἔν ποτε· „Ἀντὶ πολλῶν ὦν, ὦ ἄνδρες θεοί, χρημάτων, ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο ὑμῖν, ὅ, τι δήποτε ἄρα τοῦτό ἐςιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν συνελέγητε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' ἅτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἀκροᾶσθαί με λέγοντος. ὁ μὲν ἓν παρὼν καιρὸς, ὦ θεοί, μονονυχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν παρόν-

molestiam omitte; sed illarum Demosthenis contra Philippum concionum quamcumque volueris, paucis immutatis, consarcina. Ita enim plerique iam oratores faciunt. IVP. Bene me mones de compendiaria quadam dicendi arte, et commento laborantibus opportuno.

15. Sed tandem aliquando incipiam. „Prae multis vos, Viri Dii, opibus praeoptaturos puto, si manifestum vobis fiat, quid tandem illud sit, propter quod iam congregati estis. Quae cum ita sint, conuenit propenso animo me audire dicentem. Praesens igitur tempus, Dii, tantum non emissa voce dicit, praesentibus for-

 titer

πλὴν reddas *quod reliquum est*, iam belle procedent omnia. *Reitz.*

παρόντων ἐῤῥωμένως ἀντιληπτέον ἡμῖν ἐςιν· ἡμεῖς δὲ πάνυ ὀλιγώρως ἔχειν δοκοῦμεν πρὸς αὐτά. βούλομαι δὲ ἤδη, καὶ γὰρ ἐπιλείπει ὁ Δημοσθένης, αὐτὰ ὑμῖν δηλῶσαι σαφῶς, ἐφ' οἷς διαταραχθεὶς, συνήγαγον τὴν ἐκκλησίαν. χθὲς γὰρ, ὡς ἴςε, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου θύσαντος τὰ σωτήρια ἐπὶ τῇ νηῒ ὀλίγου δεῖν ἀπολουμένῃ περὶ τὸν Καφηρέα, εἱςιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ὁπόσους ἡμῶν ὁ Μνησίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλεσεν. εἶτα μετὰ τὰς σπονδὰς, ὑμεῖς μὲν ἄλλος ἄλλην ἐτράπεσθε, ὡς ἑκάςῳ ἔδοξεν. ἐγὼ δὲ (οὐδέπω γὰρ πάνυ ὀψὲ ἦν) ἀνῆλθον ἐς τὸ ἄςυ, ὡς περιπατήσαιμι τὸ δειλινὸν ἐν Κεραμεικῷ, ἐννοῶν ἅμα τοῦ Μνησιθέου τὴν μικρολογίαν· ὃς ἑκκαίδεκα θεοὺς

titer admouendam esse manum: at nos negligenter admodum affecti ad ea videmur. Volo autem iam (deficit enim Demosthenes) illa vobis dilucide exponere, quibus perturbatus concionem hanc conuocaui. Heri enim, vt nostis, Mnesitheo nauclero sacrificium offerente pro servata naui, quae tantum non circa Capharea perierat, epulabamur in Piraeeo, quotquot nostrum Mnesitheus ad sacrificium vocauerat. Deinde post libationes vos quidem alio alius, vt cuique collibitum est, discessistis. Ego vero, neque enim valde serum erat, in vrbem ascendi, inambulaturus vesperi in Ceramico, Mnesithei simul sordidam cogitans parsimoniam, qui sexdecim

θεοὺς ἑστιῶν, ἀλεκτρυόνα μόνον κατέθυσε, γέροντα καὶ εἶνον ἤδη καὶ κορυζῶντα, καὶ λιβανωτοῦ χόνδρους τέτταρας, εὖ μάλα εὐρωτιῶντας, ὡς αὐτίκα ἀποσβεσθῆναι τῷ ἄνθρακι, μηδὲ ὅσον ἄκρα τῇ ῥινὶ ὀσφραίνεσθαι τοῦ καπνοῦ παρασχόντος· καὶ ταῦτα ἑκατόμβας ὅλας ὑποσχόμενος, ὁπότε ἡ ναῦς ἤδη προσεφέρετο τῷ σκοπέλῳ, καὶ ἐντὸς ἦν τῶν ἐρμάτων.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐννοῶν γίγνομαι κατὰ τὴν Ποικίλην, ὁρῶ πλῆθος ἀνθρώπων πάμπολυ συνεστηκός· ἐνίους μὲν ἔνδον ἐν αὐτῇ τῇ στοᾷ, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ· καί τινας βοῶντας, καὶ διατεινομένους ἐπὶ τῶν θάκων καθημένους. εἰκάσας ἓν ὅπερ ἦν, φιλοσόφους εἶναι τῶν ἐρίζικῶν τούτων,

cim Diis vocatis ad epulas, ſolum gallum mactaverit, eumque vetulum, et pituita iam laborantem; tum turis grana quatuor, bene ſane mucida, vt ſtatim exſtinguerentur in carbonibus, et ne tantillum quidem fumi, quod extremas ferire poſſet nares, praebentis; idque cum totas hecatombas promiſiſſet, quo tempore nauis iam ferebatur ad ſcopulum, et intra vada erat.

16. Inter has cogitationes cum ad Poecilen venio, video ibi maximam vna ſtare hominum multitudinem, quoſdam intus in ipſa porticu, multos autem ſub diuo, et clamantes quoſdam vocemque contendentes, qui in ſedilibus aſſidebant. Coniiciens ergo quod res erat, philoſophos eſſe

τούτων ἐβελήθην ἐπιςὰς ἀκοῦσαι αὐτῶν ὅ, τι καὶ λέγοισι. καὶ ἔτυχον γὰρ νεφέλην τῶν παχειῶν περιβεβλημένος, σχηματίσας ἐμαυτὸν εἰς τὸν ἐκείνων τρόπον· καὶ τὸν πώγωνα ἐπισπασάμενος, εὖ μάλα ἐώκειν φιλοσόφῳ· καὶ δὴ παραγκωνισάμενος τὰς πολλὰς, εἰσέρχομαι ἀγνοούμενος ὅςις εἴην. εὑρίσκω δὲ τὸν Ἐπικούρειον Δάμιν, τὸν ἐπίτριπτον, καὶ Τιμοκλέα τὸν Στωϊκὸν, ἀνδρῶν βέλτιςον, ἐκθύμως πάνυ ἐρίζοντας. ὁ γοῦν Τιμοκλῆς καὶ ἵδρει, καὶ τὴν φωνὴν ἤδη ἐξεκέκοπτο ὑπὸ τῆς βοῆς· ὁ Δάμις δὲ, τὸ Σαρδώνιον ἐπιγελῶν, ἔτι μᾶλλον παρῴξυνε τὸν Τιμοκλέα.

Ἦν δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς. ὁ μὲν γὰρ κατάρατος Δάμις οὔτε προνοεῖν ἡμᾶς ἔφασκε

de contentiosis illis, volui adstans illos audire, quid dicerent: nubem enim densam forte indueram, figuraque illorum et habitu sumto, ac barba demissa, satis eram philosopho similis. Pluribus itaque cubito dimotis ingredior, ignotus quis essem. Inuenio autem Epicureum Damin, perditissimum *nebulonem*, et Timoclem Stoicum, virum optimum, serio valde contendentes. Nam sudabat Timocles, vocemque clamore iam obtuderat. Damis autem Sardonio risu magis etiam incendebat Timoclem.

17. Erat autem tota illorum de nobis disputatio; cum sacerrimus ille Damis prouidere nos nega-

ἔφασκε τῶν ἀνθρώπων, ὅτε ἐπισκοπεῖν τὰ γιγνόμενα παρ' αὐταῖς, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων. ταῦτα γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐδύνατο, καὶ ἦσαν τινές, οἳ ἐπῄνεν αὐτόν. ὁ δ' ἕτερος τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφρόνει, καὶ ὑπερεμάχει, καὶ ἠγανάκτει, καὶ πάντα τρόπον συνηγωνίζετο, τὴν ἐπιμέλειαν ἡμῶν ἐπαινῶν, καὶ διεξιὼν, ὡς ἐν κόσμῳ τε, καὶ τάξει τῇ προσηκούσῃ ἐξηγούμεθα, καὶ διατάττομεν ἕκαστα. καὶ εἶχε μέν τινας καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας. πλὴν, ἐκεκμήκει γὰρ ἤδη, καὶ πονηρῶς ἐφώνει, καὶ τὸ πλῆθος εἰς τὸν Δάμιν ἀπέβλεπε. συνεὶς δὲ ἐγὼ τὸ κινδυνευόμενον, τὴν νύκτα ἐκέλευσα περιχυθεῖσαν διαλῦσαι τὴν συνουσίαν. ἀπῆλθον οὖν, εἰς

negaret hominibus, aut inspicere adeo, quae apud illos fiant; nihil aliud sibi volens, quam nos nec omnino esse: nam eo nimirum illius valebat disputatio. Atque erant, qui illum laudarent. At alter, qui a nobis erat, Timocles pugnabat supra vires, et indignabatur, et omni modo pro caussa nostra decertabat, cum nostram laudaret providentiam, et enarraret, quanto ornatu, quam ordine conuenienti regamus omnia atque instituamus. Atque habebat quidem et ipse suos quosdam laudatores; verum . . . fessus enim iam erat, et male clamabat, et multitudo respiciebat ad Damin. Intellecto periculo, noctem ego iussi circumfusam soluere disputationem.

εἰς τὴν ὑςεραίαν συνθέμενοι εἰς τέλος ἐπεξελεύσεσθαι τὸ σκέμμα, κἀγὼ παρομαρτῶν τοῖς πολλοῖς, ἐπήκουον μεταξὺ ἀπιόντων οἴκαδε παρ' αὐτὰς ἐπαινούντων τὰ τοῦ Δάμιδος, καὶ ἤδη παρὰ πολὺ αἱρεμένων τὰ ἐκείνου. ἦσαν δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες προσκατεγνωκέναι τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ περιμένειν εἴτι καὶ ὁ Τιμοκλῆς αὔριον ἐρεῖ.

Ταῦτ' ἐςιν ἐφ' οἷς ὑμᾶς συνεκάλεσα, ὦ μικρὰ, ὦ θεοὶ, εἰ λογίσεσθε ὡς ἡ πᾶσα μὲν ἡμῖν τιμὴ, καὶ δόξα, καὶ πρόσοδος, οἱ ἄνθρωποί εἰσιν. εἰδ' ἔτοι πεισθεῖεν ἢ μηδὲ ὅλως θεὰς εἶναι, ἢ ὄντας ἀπρονοήτους εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἄθυτα καὶ ἀγέρας καὶ ἄτιμα, ἡμῖν ἔσται τὰ ἐκ γῆς, καὶ μάτην

Discesserunt igitur, pacti, postridie se ad finem deducturos quaestionem: et ego comitatus multitudinem, sublegi illorum dum domum eunt sermones, probantium partes Damidis, et multo iam maiori numero ad illas se adiungentium. Erant vero etiam, qui praedamnare aduersas illi partes nollent, sed expectare, si quid Timocles diceret postridie.

18. Haec sunt propter quae vos conuocaui, non parua, Dii, si consideraueritis, omnem nobis honorem, et gloriam, et reditum, esse homines. His vero si persuadeatur, aut omnino Deos non esse, aut si sint, ipsorum curam non habere; nec victimam, nec munus, nec honorem e terra percipiemus, et frustra desidebimus in

μάτην. ἐν ἀέρανῷ καθεδάμεθα, λιμῷ ἐχόμενοι, ἑορτῶν ἐκείνων, καὶ πανηγύρεων, καὶ ἀγιόνων, καὶ θυσιῶν, καὶ παννυχίδων, καὶ πομπῶν στερέμενοι. ὡς ἂν ὑπὲρ τηλικάτων φημὶ δεῖν ἅπαντας ἐπινοεῖν τι σωτήριον τοῖς παρεῦσι, καὶ ἀφ' ὅτε κρατήσει μὲν ὁ Τιμοκλῆς, καὶ δόξει ἀληθέστερα λέγειν, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθήσεται πρὸς τῶν ἀκουόντων· ὡς ἔγωγε ἀ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα, ὡς κρατήσει καθ' ἑαυτὸν, ἢν μὴ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν αὐτῷ προσγένηται. κήρυττε, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τᾶς νόμας, ὡς ἀνιστάμενοι συμβουλεύοιεν. ,, ΕΡΜ. Ἄκουε, σίγα, μὴ τάρατ'ε, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελείων θεῶν 5), οἷς

in coelo vexandi fame, diebus illis festis, et celebritatibus, et sacrificiis, et peruigiliis, et pompis carentes. Tamquam igitur de rebus tanti momenti, aio, excogitare omnes debere aliquod salutare consilium rebus praesentibus, cuius ope superior discedat Timocles, et veriora videatur dicere; Damis vero ab audientibus derideatur. Neque enim valde confido Timocli, *futurum* vt per se vincat, nisi a nobis ipsi aliquid *auxilii* accedat. Praeconium fac, Mercuri, de more, vt surgant consilii dandi caussa. ,, MERC. Audi: tace: ne turba: quis concionari vult Deorum

5. Τελείων Θεῶν] Alii hoc aliter intelligunt: Ego te aetate intelligendum, eo potissimum indu-

οἷς ἔξεστι; τί τοῦτο, οὐδεὶς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡσυχάζετε, πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἠγγελμένων ἐκπεπληγμένοι;

ΜΩΜ. Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γάλα γένοισθε. Ἐγὼ δὲ, εἴγε μοι μετὰ παῤῥησίας λέγειν

iustae aetatis quibus licet? Quid hoc? nemo surgit? sed tacetis magnitudine eorum, quae denuntiata vobis sunt, perculsi?

19. MOM. *At vestrum iam quisque lactum fiatis et humor!* Ego vero si mihi loquendi cum fiducia

inductus censeo, quia c. 26. Apollinem audio, sententiam sibi, vtpote iuniori, non licere pro concione dicere. Eoque sensu vocem passim vsurpari notum. Vid. *Xenoph.* Cyrop. VIII. p. 133. 35. *Plut.* τέλειον ἡμάτιον pro *toga virili* vsurpat in Anton. τέλειοι θεοὶ Luciano ii sunt, quibus per aetatem sententiae dicendae ius fasque est. Ridet enim quosdam Deos velut infra Senatoriam aetatem. Et quia mos apud Athenienses obtinebat, vt nemini triginta annis minori publice liceret dicere; ita et inter Deos silentio eos damnari voluit, qui siue imberbes adhuc, seu alia de caussa ad aetatem virilem nondum peruenisse rite censeri poterant. Sententiae nostrae firmandae caussa vnicum hunc amplius *Chrysostomi* locum addam Homil. XIX. ad Pop. Antioch. p. 183. 2. οἱ υἱοὶ καὶν εὐγενεῖς ὦσιν, ὦσι δὲ ἀτελεῖς πολλὰς τῶν δούλων δεδοίκασι. *du Soul.*

Ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν.

καὶ Πέρσαι γὰρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες, γυναικῶν τέκνα ἦσαν. ὅτε μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούσιν, ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ τιτρωσκόμεθα, καὶ δουλεύομεν, καὶ δεσμούμεθα, καὶ ῥαστάζομεν, καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦντες εἶναι, τί ἄλλο ἢ δικαίως καταγελῶσι, καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ τίθενται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἄνθρωποι ὄντες, ἐπάνυ ἀνόητοι, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν πρόνοιαν ἡμῶν παρωθοῦνται, δέον ἀγαπᾶν εἴ τινες ἡμῖν ἔτι θύουσι, τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι.

Καὶ

O Salamis perdes muliebri e corpore natos.

Et Persae enim, arbitror, et Graeci muliebri e corpore nati erant. Nam carminum furores rursus cum audiunt, nos et amare, et vulnerari, et seruire, et vinciri, et diffidere, et sexcentas molestias habere, idque cum beati et immortales esse postulemus: quid aliud, quam merito nos derident, et nullam nostri rationem habent? Nos vero indignamur, si qui homines non plane amentes reprehendunt ista, et nostram prouidentiam respuunt: cum satis habere debeamus, si quidam adhuc nobis post tot nostra peccata sacrificant.

21. At-

χρηστὰς αὐτῶν ἀμελουμένους, ἐν πενίᾳ, καὶ νόσοις, καὶ δουλείᾳ καταφθειρομένους· παμπονήρους δὲ καὶ μιαρὰς ἀνθρώπους προτιμωμένους, καὶ ὑπερπλουτοῦντας, καὶ ἐπιτάττοντας τοῖς κρείττοσι· καὶ τοὺς ἱεροσύλους δὲ κολαζομένους, ἀλλὰ διαλανθάνοντας· ἀνασκολοπιζομένους δὲ, καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας; εἰκότως τοίνυν ταῦτα ὁρῶντες οὕτω διανοοῦνται περὶ ἡμῶν, ὡς οὐδὲ ὅλως ὄντων.

Καὶ μάλιστα ὅταν ἀκούωσι τῶν χρησμῶν λεγόντων·

Ὡς διαβὰς τὸν Ἅλυν, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. οὐ μέντοι δηλούντων, εἴτε τὴν αὐτοῦ, εἴτε τὴν τῶν πολεμίων; καὶ πάλιν,

Ὦ

obſeruant; qui boni inter illos ſunt, neglectos, in paupertate, et morbis, et ſeruitute, pereuntes: peſſimos contra impuroſque homines, praelatos illis, diuites vltra modum, imperantes melioribus; ſacrilegos non punitos, ſed latentes; in crucem vero actos, et fuſtibus caeſos interdum eos qui nihil iniuſte egerunt? Merito igitur ea cum vident, ita de nobis cogitant, quaſi omnino non ſimus.

20. Praeſertim ſi audiant oracula dicere:

Qui ſuperabit Halyn, magnam peruertet opum vim, nec tamen indicare, ſuam ne an hoſtium? Et rurſus,

O Sa-

Ὦ θείη Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν.

καὶ Πέρσαι γὰρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες, γυναικῶν τέκνα ἦσαν. ὅτε μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούουσιν, ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ τιτρωσκόμεθα, καὶ δουλεύομεν, καὶ δεσμούμεθα, καὶ στασιάζομεν, καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦντες εἶναι, τί ἄλλο ἢ δικαίως καταγελῶσι, καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ τίθενται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἄνθρωποι ὄντες, οὐ πάνυ ἀνόητοι, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν πρόνοιαν ἡμῶν παρωθοῦνται, δέον ἀγαπᾶν εἴ τινες ἡμῖν ἔτι θύουσι, τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι.

Καὶ

O Salamis perdes muliebri e corpore natos.

Et Persae enim, arbitror, et Graeci muliebri e corpore nati erant. Nam carminum furores rursus cum audiunt, nos et amare, et vulnerari, et seruire, et vinciri, et dissidere, et sexcentas molestias habere, idque cum beati et immortales esse postulemus: quid aliud, quam merito nos derident, et nullam nostri rationem habent? Nos vero indignamur, si qui homines non plane amentes reprehendunt ista, et nostram prouidentiam respuunt: cum satis habere debeamus, si quidam adhuc nobis post tot nostra peccata sacrificant.

21. At-

Καί μοι ἐνταῦθα, ὦ Ζεῦ (μόνοι γὰρ ἐσμὲν, καὶ ἐδεὶς ἄνθρωπος πάρεσιν ἐν τῷ συλλόγῳ, ἔξω Ἡρακλέες, καὶ Διονύσε, καὶ Γανυμήδες, καὶ Ἀσκληπιὲ, τῶν παρεγγράπτων τέτων) ἀπόκρινάί μοι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι ἐμέλησεν ἐς τοσέτον τῶν ἐν τῇ γῇ, ὡς ἐξετάσαι οἵ τινες αὐτῶν οἱ φαῦλοι, ἢ οἵ τινες οἱ χρηςοί εἰσιν· ἀλλ' ἐκ ἂν εἴποις. εἰ γὲν μὴ ὁ Θησεὺς ἐκ Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας ἰὼν, ὁδὲ πάρεργον ἐξέκοψε τὰς κακέργες, ὅσον ἐπί σοι καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ, ἐδὲν ἂν ἐκώλυε ζῆν ἐντρυφῶντας τοῖς τῶν ὁδῷ βαδιζόντων σφαγαῖς, τὸν Σκείρωνα, καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην, καὶ Κερκύονα, καὶ τὲς ἄλλες. ἢ εἴγε μὴ ὁ Εὐρυσθεὺς, ἀνὴρ δίκαιος, καὶ προνοητικὸς,

21. Atque hic mihi, Iupiter (ſoli enim ſumus, neque eſt in coetu hoc hominum quiſquam, praeter Herculem et Bacchum, Gandymedem et Aeſculapium, adſcripticios illos) reſponde mihi ex vero, an vnquam tibi tantum ea, quae in terra aguntur, curae fuerint, vt exquireres, qui illorum mali, et qui boni ſint? verum non dixeris. Niſi enim Theſeus, Troezene Athenas pergens, obiter excidiſſet maleficos, quantum ad te tuamque prouidentiam, nihil prohibebat vivere et in viatorum caedibus luxuriari Scironem, et Pityocampten, et Cercyonem, et reliquos. Et niſi Euryſtheus vir iuſtus et prouidens, humani-

τικὸς, ὑπὸ φιλανθρωπίας ἀναπυνθανόμενος τὰ παρ' ἑκάςοις, ἐξέπεμπε τουτονὶ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνθρωπον, καὶ πρόθυμον εἰς τὰς πόνους, ὦ Ζεῦ, σὺ ὀλίγον ἐφρόντισας ἂν τῆς Ὕδρας, καὶ τῶν ἐν Στυμφάλῳ ὀρνέων, καὶ ἵππων τῶν Θρακικῶν, καὶ τῆς Κενταύρων ὕβρεως, καὶ παροινίας.

Ἀλλ' εἰ χρὴ τἀληθῆ λέγειν, καθήμεθα τοῦτο μόνον ἐπιτηρεῦντες, εἴ τις θύει, καὶ κνισσᾷ περὶ τοὺς βωμούς. τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥεῦν φέρεται, ὡς ἂν τύχοι ἕκαςον παρασυρόμενα. τοιγαροῦν εἰκότα νῦν πάσχομεν, καὶ ἔτι πεισόμεθα, ἐπειδὰν κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀνακύπτοντες εὑρίσκωσιν, οὐδὲν ὄφελος αὐτοῖς ὄν, εἰ θύοιεν ἡμῖν.

manitate ductus, explorato quid apud quoſque ageretur, miſiſſet hunc ſuum ſamulum, operoſum hominem, et ad labores promtum, tu, Iupiter, parum curaſſes Hydram, et illas in Stymphalo volucres, et equos Thracicos, et ebrioſas Centaurorum contumelias.

22. Sed ſi verum dicendum eſt, ſedemus in hoc ſolum intenti, ſi quis ſacrificet, et nidorem excitet circa altaria. Reliqua ſuo fluxu feruntur, et trahuntur vnumquodque vt ſors tulerit. Itaque nihil praeter ſpem nobis accidit, et in poſterum accidet, quum apertis paullatim oculis homines inuenient, nihil ſibi prodeſſe, ſi ſacrificent

ἡμῖν, καὶ τὰς πομπὰς πέμποιεν 6). εἶτ' ἐν βραχεῖ ὄψει καταγελῶντας μὲν τὰς Ἐπικούρους, καὶ Μητροδώρους, καὶ Δάμιδας, κρατουμένους δὲ, καὶ ἀποφραττομένους ὑπ' αὐτῶν 7), τὰς ἡμετέρας

gent nobis, et libamina mittant. Tum paullo post videbis illudentes nobis Epicuros, et Metrodoros, et Damides, victos vero ab illis iugulatosque

6. Εἰ θύοιεν ἡμῖν καὶ τὰς σπονδὰς πέμποιεν] Pro σπονδὰς *Graeuius* in MS. legi ait πομπὰς. Equidem non dubito, quin lectio MS. sit γνήσιος. Voce θύειν comprehendit hic Momus omne sacrificii genus: per πομπὰς πέμπειν autem intelligit ludos votiuos, solennes pompas, θεωρίας, et id genus omnia. Caeterum si de σπονδαῖς potius quam πομπαῖς voluisset Lucianus hic loqui Momum, non σπονδὰς πέμπειν, sed σπονδὰς σπένδεσθαι longe concinnius dixisset, quemadmodum in *Timone* c. 43. *Iensius.*

Non reprehendo formulam πομπὰς πέμπειν, et fit πομπῶν mentio paulo ante c. 18. Sed puto hic de sumtu sermonem esse et impensa, ac de alimentis Deorum adeo. *Mittere* etiam apud Romanos in sacrificiis vsitatum, et aliquoties de inferiis vsurpatum *Virgilio* atque *Ouidio*. Gesner.

7. Καὶ ἀποσφαττομένους ὑπ' αὐτῶν] Apud Latinos sane *iugulare aduersarium* legitur, pro ad incitas redigere. Sed Graecos ad ista haec voces σφάττειν et ἀποσφάττειν non existi-

πέρας συνηγόρους, ὥςε ὑμέτερον ἂν εἴη παύειν, καὶ ἰᾶσθαι τὰ τοιαῦτα, τῶν καὶ ἐς τόδε αὐτὰ προα-

tosque nostros patronos. Vestrum ergo fuerit sedare ac sanare talia, qui nempe ea in hunc statum

existimo transtulisse. Emenda ex MS. ἀποφραττομένους. *Patronos hosce nostros victos, et os eis obstructum esse.* Nam ἀποφράττειν est os obturare aduersario, vt ne hiscere possit. Aliud est inferius c. 43. cum Momo intempestiua interpellatione obtundente Deos, Iupiter respondisset, Σὺ ἡμᾶς ἐπισφάττεις, ὦ Μῶμε, quod non est, *tu mactas nos;* sed Latini dicunt, *Enecas nos*, vt *Terent.* Andr. IV, 1. *cur me enecas?* Graeu.

Praefero hic etiam antiquam lectionem, et versionem *iugulatos*, quae ad disputationem talem bene conuenit: praesertim cum hoc ipso libello deinde ἐπισφάττειν etiam metaphora simili adhibeatur. Credo ego ἀποφραττομένους esse glossam: certe nemo sanus potuit τῷ ἀποφραττομένους substituere ἀποσφαττομένους, sed contra. *Gesner.*

Non potui denegare quatuor codicum collationibus, quin earum lectionem reciperem; et sensus adeo planus est ab ea, vt nemo alium sit desideraturus. At verum est ἀποσφάττομ. elegans esse, si Latinorum more dictum intelligas; sed dum exempla desidero, Codices sequor. *Reitz.*

προαγαγόντων. Μώμῳ δὲ ὁ μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἄτιμος ἔσται, εἰ δὲ γὰρ πάλαι τῶν τιμωμένων ἦν, ὑμῶν ἔτ' εὐτυχούντων, καὶ τὰς θυσίας καρπουμένων.

ΖΕΥΣ. Τοῦτον μὲν, ὦ θεοὶ, ληρεῖν ἐάσωμεν, ἀεὶ τραχὺν ὄντα, καὶ ἐπιτιμητικόν. ἔστι μὲν γὰρ, ὡς ὁ θαυμαστὸς Δημοσθένης ἔφη, τὸ μὲν ἐγκαλέσαι, καὶ μέμψασθαι, καὶ ἐπιτιμῆσαι, ῥᾴδιον καὶ τοῦ βουλομένου παντός· τὸ δὲ ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γένηται, συμβουλεῦσαι, τοῦτ' ἔμφρονος ὡς ἀληθῶς συμβούλου· ὅπερ οἱ ἄλλοι, εὖ οἶδ', ὅτι ποιήσετε, καὶ τούτου σιωπῶντος.

ΠΟΣ.

tum perduxeritis. Momo quidem non magnum *imminet* periculum, ſi honore carebit, neque enim olim inter honoratos fuit, cum vos adhuc felices frueremini victimis.

23. IVP. Hunc, Dii, delirare patiamur, aſperum ſemper, et ad reprehenſiones procliuem. Eſt nimirum, vt admirabilis *vir* Demoſthenes dixit, accuſare quidem et reprehendere, et increpare facile, et vniuſcuiuſque, qui modo voluerit: ſed conſilium dare, quomodo meliora fiant praeſentia, illud demum prudentis re vera conſiliarii eſt: quod vos reliqui, probe ſcio, vel tacente iſto, facietis.

24. NEPT.

ΠΟΣ. Ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα ὑποβρύχιός ειμι, ὡς ἴςε, καὶ ἐν βυθῷ πολιτεύομαι, κατ' ἐμαυτὸν εἰς ὅσον ἐμοὶ δυνατὸν, σώζων τὰς πλέοντας, καὶ παραπέμπων τὰ πλοῖα, καὶ τὰς ἀνέμας καταμαλάττων. ὅμως δ' οὖν (μέλει γάρ μοι καὶ τῶν ἐνταῦθα) φημὶ δεῖν τὸν Δάμιν τοῦτον ἐκποδὼν ποιήσασθαι πρὶν ἐπὶ τὴν ἔριν ἥκειν, ἤτοι κεραυνῷ, ἢ ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ, μὴ καὶ ὑπέρσχῃ λέγων. (φῆς γάρ, ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα εἶναι αὐτόν.) ἅμα γὰρ καὶ δείξομεν αὐτοῖς, ὡς μετερχόμεθα τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντας.

ΖΕΥΣ. Παίζεις, ὦ Πόσειδον, ἢ τέλεον ἐπιλέλησαι, ὡς ἀδὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν τοιούτων ἐςὶν; ἀλλ'

24. NEPT. Ego de caetero, ſubmerſus ſum, vt noſtis, et in fundo *maris* verſor, pro me, quantum poſſum, ſeruans nauigantes, et nauigia deducens, et molliens ventos. Interim tamen (nam haec etiam mihi curae ſunt) aio oportere hunc Damin tollere ante de medio, quam ad contentionem veniat, vel fulmine, vel alia quadam ratione, ne dicendo ſuperet. (Dicis enim, Iupiter, probabilem eſſe hominem) ſimul oſtenderimus illis, quam vlciſci ſoleamus eos, qui talia contra nos diſputant.

25. IVP. Ludis, Neptune, an plane oblitus es, nihil talium in noſtra poteſtate eſſe, ſed nere

ἀλλ' αἱ Μοῖραι ἑκάςῳ ἐπικλώθοιεν, τὸν μὲν κεραυνῷ, τὸν δὲ ξίφει, τὸν δὲ πυρετῷ, ἢ φθόῃ ἀποθανεῖν. ἐπεὶ εἴ γε μοι ἐπ' ἐξουσίας τὸ πρᾶγμα ἦν, εἴασα ἂν οἷεν τὰς ἱεροσύλους πρώην ἀπελθεῖν ἀκεραυνώτους ἐξ Ὀλυμπίας, δύο μοι τῶν πλοκάμων ἀποκειραντας, ἓξ μνᾶς ἑκάτερον ἕλκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς περιεῖδες ἂν ἐν Γεραιῷ τὸν ἁλιέα τὸν ἐξ Ὠρεοῦ, ὑφαιρούμενόν σε τὴν τρίαιναν; ἄλλως τε, καὶ δόξομεν ἀγανακτεῖν, λελυπημένοι τῷ πράγματι, καὶ δεδιέναι τὰς παρὰ τοῦ Δάμιδος λόγους, καὶ δι' αὐτὸ ἀποσκευάζεσθαι τὸν ἄνδρα, ἢ περιμείναντες ἀντεξετασθῆναι αὐτὸν τῷ Τιμοκλεῖ· ὥςε τί ἄλλο, ἢ ἐξ ἐρήμης κρατεῖν ἄτω δέξομεν; ΠΟΣ. Καὶ μὴν σύντομόν τινα ταύτην

vnicuique Parcas, vt alius fulmine, gladio alius, alius febri aut tabe moriatur. Alioqui, si quidem in mea potestate res fuisset, passusne essem, putas, sacrilegos nuper discedere non fulminatos Olympia, qui duos de meis cirris detonderant, sex minas pendentem vnumquemque? aut tu ne ipse neglecturus eras in Geraesto piscatorem ex Oreo, qui tridentem tibi subduxit? Caeterum etiam videbimur indigne ferre, et dolere ob hoc negotium, et metuere argumenta Damidis, et propter hoc ipsum amoliri hominem, nec expectare vt cum Timocle comparetur: itaque quid aliud, quam indicta ab aduersario caussa, vincere sic videbimur? NEPT. At ego compendia-

τὴν ὦμην ἐπινενοηκέναι ἔγωγε πρὸς τὴν νίκην.
ΖΕΥΣ. Ἄπαγε, θυννῶδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ Πόσειδον, καὶ κομιδῇ παχὺ, προαναιρεῖν τὸν ἀνταγωνιςὴν, ὡς ἀποθάνῃ ἀήττητος, ἀμφήριςον ἔτι, καὶ ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον.
ΠΟΣ. Οὐκοῦν ἄμεινόν τι ὑμεῖς ἐπινοεῖτε ἄλλο, εἰ τἀμὰ ἔτως ὑμῖν ἀποτεθύνιςαι.
ΑΠΟΛ. Εἰ καὶ τοῖς νέοις ἔτι καὶ ἀγενέσιςς ἡμῖν ἐφεῖτο ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν εἶπόν τι συμφέρον εἰς τὴν διάσκεψιν. ΜΩΜ. Ἡ μὲν σκέψις, ὦ Ἄπολλον, ἔτω περὶ μεγάλων, ὥςε μὴ καθ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοινὸν ἅπασι προπεῖσθαι τὸν λόγον. χαρίεν γὰρ εἰ καὶ περὶ τῶν ἐσχά-

diariam hanc excogitasse mihi videbar ad victoriam *viam*. IVP. Apage, thunnorum hoc commentum fuerit, et nimis pingue, ante interficere aduersarium, vt inuictus moriatur, disputationem relinquens non diiudicatam, et de qua contentioni adhuc locus sit. NEPT. Ergo melius vos aliud excogitate, si mea adeo ad thunnos a vobis ablegantur.

26. APOL. Si iuuenibus etiam, et adhuc imberbibus nobis permissum lege esset concionari, forte dicerem aliquid vtile ad nostram deliberationem. MOM. Deliberatio, Apollo, adeo de magnis rebus est, vt non secundum aetatem, sed communis omnibus dicendi facultas proposita sit. Lepidum quippe fuerit, si, cum in ex-

ἐσχάτων κινδυνεύοντες, περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολογοίμεθα. σὺ δὲ καὶ πάνυ ἤδη ἔννομος εἶ δημηγόρος, πρόπαλαι μὲν ἐξ ἐφήβων γεγονὼς, ἐγγεγραμμένος δὲ ἐς τὸ τῶν δώδεκα ληξιαρχικόν· καὶ ὀλίγου δεῖν, τῆς ἐπὶ Κρόνου βουλῆς ὤν. ὥστε μὴ μειρακιεύου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ λέγε θαρρῶν ἤδη τὰ δοκοῦντα, μὴ αἰδεσθεὶς, εἰ ἀγένειος ὢν δημηγορήσεις, καὶ ταῦτα βαθυπώγωνα καὶ εὐγένειον ἄντως υἱὸν ἔχων τὸν Ἀσκληπιόν. ἄλλως τε καὶ πρέπον ἂν εἴη σοι νῦν μάλιστα ἐκφαίνειν τὴν σοφίαν, εἰ μὴ μάτην ἐν τῷ Ἑλικῶνι κάθησαι ταῖς Μούσαις συμφιλοσοφῶν. ΑΠΟΛ. Ἀλλ' ἐ σὲ, ὦ Μῶμε, χρὴ τά τοιαῦτα ἐφιέ-

tremis verſemur periculis, de poteſtate legitima ſubtiliter et ieiune diſputemus. Tu vero etiam omnino iam legitimus concionator es, qui ephebis olim exceſſeris, et in duodecim *Deorum* album relatus, atque tantum non de illo ſub Saturno conſilio *vnus* ſis. Quare noli apud nos adoleſcentuli pudorem ſimulare, ſed audacter iam, quae tibi videntur, dicito, nihil verecundatus, ſi imberbis concionere, praeſertim cum promiſſa adeo barba, et menti probe hirſuti filium habeas Aeſculapium. Caeterum decet te nunc praeſertim tuam proferre ſapientiam, niſi fruſtra in Helicone reſides, et philoſophare cum Muſis. APOL. Atqui tuum non eſt, Mome, eam facultatem dare,

ἐφιέναι 8). τὸν Δία δὲ, καὶ ἢν ἔτος κελεύσῃ, τάχ' ἄν τι ἐκ ἄμουσον εἴποιμι, ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ἑλικῶνι μελέτης ἄξιον. ΖΕΥΣ. Λέγε, ὦ τέκνον, ἐφίημι γάρ.

ΑΠΟΛ. Ὁ Τιμοκλῆς ἔτος ἔοικε χρηστὸς ἀνὴρ καὶ Φιλόθεος, καὶ τὰς λόγους πάνυ ἠκρίβωκε τὰς Στωϊκάς· ὥςε καὶ σύνεςιν ἐπὶ Φιλοσοφίᾳ πολλοῖς τῶν νέων, καὶ μισθὰς ἐκ ὀλίγας ἐπὶ τούτῳ ἐκλέγει, σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὁπόταν ἰδίᾳ τοῖς μαθη-

dare, ſed Iouis. Hic ſi iuſſerit, forte aliquid dixero a Muſis non alienum, ſed exercitatione, quam in Helicone inſtituimus, dignum. IVP. Dic, fili, permitto enim.

27. APOL. Bonus vir videtur eſſe iſte Timocles, et Deorum amans, et rationes Stoicorum plane perdidicit. Itaque multis cum iuuenibus philoſophiae cauſſa verſatur, mercedeſque eo nomine non paruas conficit, qui ſit probabilis admodum, quum priuatim diſputat cum adole-

8. Τὰ τοιαῦτα ἐφιέναι] Parum hic diſtant, *permittere*, *mandare*, *facultatem dare*: nihil vel verbo ἐφιέναι repugnat, vel rei, de qua agitur: quod vel inde apparet, quia ſtatim ſubiungitur, ἢν ἔτος κελεύσῃ. Placuit praeſertim *facultatem dare*, quia hoc verbo Praeſidis poteſtas commode exprimitur. *Geſner.*

μαθηταῖς διαλέγοιτο· ἐν πλήθει δὲ εἰπεῖν ἀτολμότατός ἐςι, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης καὶ μιξοβάρβαρος, ὥςε γέλωτα ὀφλισκάνειν διὰ τῦτο ἐν ταῖς συνεσίαις ἀ συνείρων, ἀλλὰ βατταριζων καὶ ταραττόμενος· καὶ μάλιςα ὁπόταν οὕτως ἔχων καὶ καλλιρρήμοσύνην ἐπιδείκνυσθαι βέλητα· συνεῖναι μὲν γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ὀξύς ἐςι καὶ λεπτογνώμων, ὥς φασιν οἱ ἄμεινον τὰ τῶν Στωϊκῶν εἰδότες. λέγων δὲ καὶ ἑρμηνεύων ὑπ' ἀσθενείας διαφθείρει αὐτὰ καὶ συγχεῖ, ἀκ ἀποσαφῶν ὅ, τι βέλεται, ἀλλ' αἰνίγμασιν ἐοικότα προτείνων, καὶ πάλιν κῦ πολὺ ἀσαφέςερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀποκρινόμενος. οἱ δὲ, ἀ συνιέντες, καταγελῶσιν αὐτοῦ. δεῖ δὲ, οἶμαι, σαφῶς

scentibus. In turba autem dicere minime audet, et vocem habet imperiti hominis, ac semibarbarus est, vt risum propter ista debeat in congressibus, qui non connectat verba, sed balbutiat et perturbetur: et maxime quoties cum hoc ingenio etiam venuste dicendi facultatem vult ostendere. Ad intelligendi enim vim acutissimus est, et subtiliter cogitat, vt affirmant, qui Stoicorum res optime norunt. Cum vero dicit et explicat, prae imbecillitate ea corrumpit, et confundit, qui non clare quid sibi velit explanet, sed aenigmatis similia proferat, ac rursus multo etiam obscurius ad interrogata respondeat. Qui vero illum non intelligunt, derident. Oportet autem,

σαφῶς λέγειν, καὶ τάτε μάλιςα ποιεῖσθαι πολλὴν τὴν πρόνοιαν, ὡς συνήσασιν οἱ ἀκάοντες.

ΜΩΜ. Τᾶτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Ἄπολλον, ἐπαινέσας τὰς σαφῶς λέγοντας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιεῖς σὺ τᾶτο ἐν τοῖς χρησμοῖς, λοξὸς ὢν, καὶ γριφώδης, καὶ ἐς τὸ μεταίχμιον 9) ἀσφαλῶς ἀποῤῥίπτων τὰ πολλὰ, ὡς τὰς ἀκάοντας ἄλλα δεῖσθαι Πυθίας πρὸς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν.

tem, puto, dilucide dicere, eiusque rei multam adhibere prouidentiam, vt intelligant qui audiunt.

28. M O M. Recte tu quidem illud, Apollo, quod laudas dilucide dicentes, etsi minime omnium ipse hoc facis in oraculis, obliquus, et perplexus, et qui in medium inter certantes locum tutus ipse multa proiicias, vt, qui audierunt, alio opus habeant ad ea interpretanda Py-

9. Ἐς τὸ μεταίχμιον] Vix est, vt interpretatio simplex vim et elegantiam huius loci adsequatur. Nempe μεταίχμιον est locus inter duas acies iam iam concurrere parantes, interiectus: quidquid est in hoc μεταίχμίῳ, incertum est, cuius sit, sequitur victoriam. Apollo oracula sua, vt ipse tutus sit, ne mendacii queat conuinci, proiicit ἐς τὸ μεταίχμιον, in eum locum, vnde rapere ad se conetur vterque pugnantium, vindicet sibi et retineat idem, qui et campum aciei et victoriam. *Gesner.*

τῶν. ἀτὰρ τί τὸ ἐπὶ τούτῳ συμβουλεύεις; τίνας ἴασιν ποιήσασθαι τῆς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις;

ΑΠΟΛ. Συνήγορον, ὦ Μῶμε, εἴ πως δυνηθείημεν αὐτῷ παρασχεῖν ἄλλον τῶν δεινῶν τούτων, ἐρροῦντα κατ' ἀξίαν, ἅπερ ἂν ἐκεῖνος ἐνθυμηθεὶς ὑποβάλῃ. ΜΩΜ. Ἀγένειον τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἴρηκας, ἔτι παιδαγωγοῦ τινος δεόμενον, συνήγορον ἐν συνουσίᾳ φιλοσόφων παραστήσασθαι ἑρμηνεύσοντα πρὸς τοὺς παρόντας, ἅπερ ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ· καὶ τὸν μὲν Δάμιν, αὐτοπρόσωπον, καὶ δι' αὐτοῦ λέγειν, τὸν δὲ ὑποκριτὴ προσχρώμενον, ἰδίᾳ πρὸς τὸ ἓς ἐκείνῳ ὑποβάλλειν τὰ δοκοῦντα· τὸν ὑποκριτὴν δὲ ῥητορεύειν, οὐδ' αὐτὸν ἴσως

thio. Verum quid post illa consulis? quam medicinam facere Timoclis in dicendo imbecillitati?

29. APOL. Patronum, Mome, si qua possemus illi adiungere alium de vehementibus illis, qui pro dignitate dicat, quaecumque iste excogitata illi subiecerit. MOM. Vere pro imberbi istuc dixisti, et qui paedagogo adhuc indigeat, patronum in philosophorum disputatione adstare, explicantem praesentibus, quid sentiat Timocles: ac Damin ex sua persona et pro se loqui; alterum autem histrione vti, et seorsum illi in aurem, quae videantur, subiicere, ac patronum deinde magnifice verba facere, qui forte nec ipse quae

ἴσως συνιέντα ὅ, τι ἀκέσειε. ταῦτα πῶς ἀ γέλως ἂν εἴη τῷ πλήθει; ἀλλὰ τᾶτο μὲν ἄλλως ἐπινοήσομεν.

Σὺ δὲ, ὦ θαυμάσιε, (φὴς γὰρ καὶ μάντις εἶναι, καὶ μισθὰς ἐκ ὀλίγας ἐπὶ τῷ τοιᾶτῳ ἐξέλεξας, ἄχρι τᾶ καὶ πλίνθας χρυσᾶς ποτε εἰληφέναι) τί κε ἐπεδείξω ἡμῖν κατὰ καιρὸν τὴν τέχνην, προειπὼν ὁπότερος τῶν σοφιςῶν κρατήσει λέγων; οἶσθα γὰρ που τὸ ἀποβησόμενον, μάντις ὤν. ΑΠΟΛ. Πῶς, ὦ Μῶμε, δυνατὸν ποιεῖν ταῦτα, μήτε τρίποδος ἡμῖν παρόντος, μήτε θυμιαμάτων, ἢ πηγῆς μαντικῆς, οἵα ἡ Καςαλία ἐςίν; ΜΩΜ. Ὁρᾷς; ἀποδιδράσκεις τὸν ἔλεγχον, ἐν τῷ ςενῷ ἐχόμενος. ΖΕΥΣ. Ὅμως,

quae audiuit intellexerit. Ista quomodo non risus erunt multitudini? Verum de illo quidem aliter cogitabimus.

30. At tu, praestantissime, dicis enim te vatem esse, et mercedes non paruas eo nomine cepisti, adeo vt lateres etiam aureos aliquando acceperis: quin tu ostendis nobis hoc tempore artem, praedicens, vter Sophistarum dicendo superaturus sit? Nosti enim scilicet, quid futurum sit, cum diuinus sis. APOL. Quomodo, Mome, fieri potest, vt faciam talia, cum neque tripus nobis praesto sit, neque suffimenta, neque fons fatidicus, qualis est Castalius. MOM. Vides? fugis conuinci, in angusto deprehensus.

IVP.

μως, ὦ τέκνον, εἰπὲ, καὶ μὴ παρέσχῃς τῷ συκοφάντῃ τούτῳ ἀφορμὰς διαβάλλειν καὶ χλευάζειν τὰ σά, ὡς ἐπὶ τρίποδι, καὶ ὕδατι, καὶ λιβανωτῷ κείμενα· ὥς' εἰ μὴ ἔχοις ταῦτα, ζέρησόμενόν σε τῆς τέχνης. ΑΠΟΛ. Ἄμεινον μὲν ἦν, ὦ πάτερ, ἐν Δελφοῖς, ἢ Κολοφῶνι, τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπάντων μοι τῶν χρησίμων παρόντων, ὡς ἔθος. ὅμως δὲ καὶ οὕτω γυμνὸς ἐκείνων, καὶ ἄσκευος πειράσομαι προειπεῖν ὁποτέρα τὸ κράτος ἔσται· ἀνέξεσθε δὲ, εἰ μὴ ἔμμετρα λέγοιμι. ΜΩΜ. Λέγε, σαφῆ δὲ μόνον, ὦ Ἄπολλον, καὶ μὴ συνηγόρει καὶ αὐτὰ ἢ ἑρμηνέως δεόμενα. καὶ γὰρ ἐκ ἄρνειαι κρέα καὶ χελώνη νῦν ἐν Λυδίᾳ ἕψεται· ἀλλὰ οἶσθα περὶ ὅτε ἡ σκέψις.

IVP. Tamen dic, fili, nec praebe calumniatori isti obtentum calumniandi et irridendi tuas *divinationes*, tamquam in tripode, et aqua, ac ture positas, vt, si ista non habeas, arte quoque ipsa careas. APOL. Melius quidem erat, Pater, Delphis aut Colophone talia facere vbi praesto mihi sunt pro more, quae ad rem faciunt omnia. Attamen sic etiam, nudus illis et imparatus tentabo praedicere, cuius futura sit victoria: sustinebitis autem, si non satis modulata dixero. MOM. Dic, verum dilucida modo Apollo, nec Patrono atque interprete ipsa quoque indigentia. Nec enim agninae carnes aut testudo nunc coquitur in Lydia: verum scis qua de re deliberetur. IVP.

Quid

ψις. ΖΕΥΣ. Τί ποτε ἐρεῖς, ὦ τέκνον; ὡς τάγε πρὸ τοῦ χρησμοῦ, ταῦτα ἤδη φοβερά· ἡ χρόα τετραμμένη, οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς, κόμη ἀνασοβουμένη, κίνημα κορυβαντῶδες, καὶ ὅλως κατόχιμα πάντα, καὶ φρικώδη, καὶ μυστικά.

ΑΠΟΛ. Κέκλυτε μαντιπόλου τόδε θέσφατον Ἀπόλλωνος,
Ἀμφ' ἔριδος κρυερῆς, τὴν ἀνέρες ἐστήσαντο
Ὀξυβόαι, μύθοισι κορυσσόμενοι πυκινοῖσι.
Πολλὰ γὰρ ἔνθα καὶ ἔνθα μόθου ἑτεραλκεῖ κλωγμῷ,
Ταρφέος ἄκρα κόρυμβα 10) καταπλήσσουσιν ἐχέτλης.

Ἀλλ'

Quid tandem dices, fili? Nam ea, quae praecedunt oraculum, terribilia ista, iam adsunt: mutatus color, oculi huc illuc torti, coma cum horrore turbata, motus Corybanticus: et in vniuersum possessi *hominis* omnia, et horribilia, et mystica.

31. APOL. *Percipite, o superi, quae iam canit augur Apollo,*
Lite super rigida, quam constituere valentes
Arguto clamore viri, verbisque petulci,
Multum hinc alternis crocitibus aera et inde,
Non sine lucentis stiuae terroribus, implent,
Curuo

10. Ταρφέος ἄκρα κόρυμβα] Ridiculus sit, si quis se plane interpretari posse dicat, quae Momus ipse obscuritatis nomine effuse ridet. Illa obscuritas ab hoc versu incipit. Singu-

Ἀλλ' ὅταν αἰγυπιὸς γαμψώνυχος ἀκρίδα μάρψῃ,

Δὴ

Curuo at vbi vultur comprenderit vngue cicadam:

Tum

Singula verba verbis si reddere velimus, ταρφὴς est densus, vt silua, vt fruges; κόρυμβα dici possunt summa, q. d. κορυφαῖα, vniuscuiusque rei, vt corymbi plantarum, vt apluſtria nauium; ἐχέτλην stiuam esse aratri, constat; poni nonnunquam etiam pro sulco, monet *Hesychius*. Igitur vel hic sensus esse potest, ab hoc tumultu disputantium philosophorum spicas in densis sulcis mouerí: vel, quoniam nihil alias occurrit in oraculo, quod ad irridendam Deorum, Iouis in primis, anxietatem et solicitudinem pertineat, ταρφὺς ἐχέτλης ἄκρα κόρυμβα est absurda, et similis oraculis aliis descriptio caeli, Deorumque. Nam ἐχέτλην, si serio nugari porro placeat, dixisse potest, per μετάλεψιν pro ἀμάξῃ s. plaustro illo caelesti, (vid Il. Σ, 488.) quod polo vicinum est; polum pro coelo, cui ἄκρα κόρυμβα tribuere non inepte potuit; caelum pro Diis ipsis. Hoc cum videretur sententiae magis accommodatum, sequi in interpretatione placuit. Porro ἀκρὶς potest alludere ad τεττιγοφορίαν Athenienſium, si, vt videtur, Timocles Athenienſis fuit: Damis autem comparari vulturi. Quorsum pertineant ὀξυβόας, πλωγμὸς, κορώνας, ὄνοι, ἡμίονοι, et verba

prope

Δὴ τότε λοίσθιον ὀμβροφόροι κλάγξουσι κορῶναι.
Νίκη δ' ἡμιόνων, ὁ δ' ὄνος θοὰ τέκνα κορύψει.

ΖΕΥΣ. Τί τᾶτο ἀνεκάγχασας, ὦ Μῶμε; καὶ μὴν ἀ γελοῖα τὰ ἐν ποσί· παῦσαι κακόδαιμον, ἀποπνιγήσῃ ὑπὸ τᾶ γέλωτος. ΜΩΜ. Καὶ πῶς δυνατὸν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' ἅτω σαφεῖ καὶ προδήλῳ τῷ χρησμῷ; ΖΕΥΣ. Οὐκᾶν ἤδη καὶ ἡμῖν ἑρμηνεύοις ἂν αὐτὸν ὅ, τι καὶ λέγοι. ΜΩΜ. Πάνυ πρόδηλα, ὥςε ἀδὲν ἡμῖν Θεμιςοκλέᾳς δεήσει. Φησὶ γὰρ τὸ λόγιον ἅτωσὶ διαῤῥήδην, γόητα μὲν εἶναι τᾶτον, ἡμᾶς δὲ ὄνους καν-θηλίους, νὴ Δία,

Tum ſane imbriferae cornices vltima clangent.
Victores muli, aſt aſinus ſobolem arierat acrem.

IVP. Quid pleno ita rictu rides Mome? Verum ridicula non ſunt praeſentia. Deſine, infelix, ſuffocaberis a riſu. MOM. Et qui poſſim *deſinere*, Iupiter, ſuper oraculo ita claro ac dilucido? IVP. Ergo etiam nobis illud explicaueris, quid ſibi velit. MOM. Manifeſtum omnino. Itaque nihil nobis opus erit Themiſtocle, adeo diſerte dicit oraculum, hunc praeſtigiatorem eſſe, nos vero aſinos clitellarios, ita me Iupiter, et mulos, qui

prope omnia, nempe ad iniuriam et irriſionem philoſophorum; non eſt obſcurum, ſi quis velit attendere. *Geſner.*

Δία, καὶ ἡμιόνους, τοὺς πιςεύοντας αὐτῷ, οὐδ' ὅσον αἱ ἀκρίδες τὸν νοῦν ἔχοντας.

ΗΡΑΚ. Ἐγὼ δὲ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι, ἐκ ὀκνήσω ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν. ὁπόταν γὰρ ἤδη συνελθόντες διαλέγωνται τηνικαῦτα, ἢν μὲν ὁ Τιμοκλῆς ὑπέρσχῃ, ἐάσωμεν προχωρεῖν τὴν συνουσίαν ὑπὲρ ἡμῶν· ἢν δέ τι ἑτεροῖον ἀποβαίνῃ, τότε ἤδη τὴν ςοὰν αὐτὴν ἔγωγε, εἰ δοκεῖ, διασείσας, ἐμβαλῶ τῷ Δάμιδι, ὡς μὴ κατάρατος ὢν ὑβρίζῃ ἐς ἡμᾶς. ΜΩΜ. Ἡράκλεις, ἰὼ Ἡράκλεις, ἄγροικον τοῦτο εἴρηκας, καὶ δεινῶς Βοιώτιον, ξυναπολέσαι ἑνὶ πονηρῷ τοσούτους, καὶ προσέτι τὴν ςοὰν, οὑτῶ Μαραθῶνι, καὶ Μιλτιάδῃ, καὶ Κυναιγείρῳ; καὶ πῶς ἂν τούτων

qui credamus illi, et neque tantum mentis quantum cicadas habere.

32. HERC. Ego vero, Pater, quamquam inquilinus modo, tamen non cunctabor quid mihi videatur dicere. Nempe cum iam congressi disputabunt, tum ego, si quidem Timocles superauerit, procedere sinam *institutam* pro nobis disputationem: si vero quid secius euenerit, tum iam ego ipsam concussam, si ita videtur, porticum in Damidem iniiciam, ne *homo* exsecrabilis contumeliis *porro* nos afficiat. MOM. Hercules! heus Hercules! rusticum illud *est*, *quod* dixisti, et valde Boeoticum, perdere cum vno malo tot *homines*, et insuper totam porticum cum suo Marathone, et Miltiade, et Cynaegiro. Et quomodo

τῶν συμπεσόντων, οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν, τὴν μεγίστην εἰς τὰς λόγους ὑπόθεσιν 11) *ἀφηρημένοι; ἄλλως τε ζῶντι μέν σοι δυνατὸν ἴσως ἦν τι πρᾶξαι τοιοῦτο· ἀφ' οὗ δὲ θεὸς γεγένησαι, μεμάθηκας, οἶμαι, ὡς αἱ Μοῖραι μόναι τὰ τοιαῦτα δύνανται, ἡμεῖς δὲ αὐτῶν ἄμοιροι ἐσμέν.* ΗΡΑΚ. *Οὐκοῦν ὁπότε τὸν λέοντα, ἢ τὴν ὕδραν ἐφόνευον, αἱ Μοῖραι δι' ἐμοῦ ἐκεῖνα ἔπραττον;* ΖΕΥΣ. *Καὶ μάλα.* ΗΡΑΚ. *Καὶ νῦν*

modo his vna pereuntibus in posterum orationem ornabunt oratores, maximo illo dicendi argumento priuati? Praeterea viuus quidem cum esses, poteras forsan tale quid efficere: a quo autem tempore Deus factus es, didicisti, puto, Parcas solas posse talia, nos autem eorum esse expertes. HERC. Igitur cum leonem aut hydram interficerem, Parcae illa per me faciebant? IVP. Omni-

11. *Τὴν μεγίστην — ὑπόθεσιν*] Ridiculum argumentum, et simile illi, qui caput sibi ne praecideretur, deprecatus, illud caussabatur, se non habiturum, vbi pileum imponeret. Nempe deridet iusiurandum illud *Demosthenis*, *Οὐ μὰ τὰς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας*, quod expendit *Longinus* s. 16. vbi omnia, quae hic dici possent, Viri docti, praesertim *Tollius*. Gesner.

νῦν ἤν τις ὑβρίζῃ εἰς ἐμὲ, ἢ περισυλῶν μου τὸν νεὼν, ἢ ἀνατρέπων τὸ ἄγαλμα, εἰ μὴ ταῖς Μοίραις πάλαι δεδογμένον ᾖ, οὐκ ἐπιτρίψω αὐτόν; ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς. ΗΡΑΚ. Οὐκοῦν ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γὰρ, ὡς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγροικός εἰμι, τὴν σκάφην, σκάφην λέγων. εἰ τοιαῦτά ἐςι τὰ ὑμέτερα, μακρὰ χαίρειν φράσας ταῖς ἐνταῦθα τιμαῖς, καὶ κνίσσῃ, καὶ ἱερείων αἵματι, κάπειμι εἰς τὸν ᾅδην, ὅπου με γυμνὸν ἔχοντα τὸ τόξον, κἂν τὰ εἴδωλα φοβηθήσεται τῶν ὑπ' ἐμοῦ πεφονευμένων θηρίων. ΖΕΥΣ. Εὖγε, οἴκοθεν ὁ μάρτυς, φασίν· ἀπέσωσας γοῦν τῷ Δάμιδι ταῦτα εἰπεῖν ὑποβάλλων.

Ἀλλὰ

Omnino. HERC. Et iam ſi quis contumelioſus in me ſit, aut templum ſpoliando meum, aut euertenda ſtatua, niſi Parcis olim ita decretum fuerit, illum non elidam? IVP. Nequaquam. HERC. Itaque audi, Iupiter, libere *dicentem.* Ego enim, vt ait Comicus, *ſum ruſticus: ſcapham voco ſimplex ſcapham.* Si haec eſt veſtra conditio, longum ego valere iuſſis veſtris iſtis honoribus, et nidore, et victimarum ſanguine, ad inferos deſcendo, vbi me, nudum ſi habeam arcum, vmbrae certe interfectarum a me belluarum metuent. IVP. Euge, domeſticus, aiunt, teſtis! compendifeciſti enim Damidi ne illa dicat, cum ipſe ſubiicias.

33. Sed

Ἀλλὰ τίς ὁ σπουδῇ προσιὼν οὗτός ἐστιν, ὁ χαλκοῦς, ὁ εὔγραμμος, ὁ εὐπερίγραφος, ὁ ἀρχαῖος τὴν ἀνάδεσιν τῆς κόμης; μᾶλλον δὲ ὁ σός, ὦ Ἑρμῆ, ἀδελφός ἐστιν, ὁ ἀγοραῖος, ὁ παρὰ τὴν Ποικίλην. πίττης γοῦν ἀναπέπλησαι, ὁσημέραι ἐκματτόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. τί, ὦ παῖ, δρομαῖος ἡμῖν ἀφίξαι; ἦ που τι ἐκ γῆς νεώτερον ἀναγγέλλεις; ΕΡΜ. Ὑπέρμεγα, ὦ Ζεῦ, καὶ μυρίας τῆς σπουδῆς δεόμενον. ΖΕΥΣ. Λέγε ἤδη, εἴ τι καὶ ἄλλο ἡμᾶς ἐπανισάμενον λέληθεν. ΕΡΜ.

Ἐτύγχανον μὲν ἄρτι χαλκουργῶν ὕπο·
Πιττόμενος ξέρνιν τε καὶ μετάφρενον·
Θώ-

33. Sed quis eſt ille cum feſtinatione accedens, ille aeneus, ille lineamentis omnibus circumcirca pulchre et ad amuſſim factus, ille priſco more reuinctus comam? quin tuus frater, Mercuri, forenſis ille, iuxta Poecilen, pice enim oppletus eſt, qui quotidie exprimatur a ſtatuariis. Quid, fili, ſic curriculo ad nos veniſti? Numquid noui nobis de terra adfers? HERM. Ingens quiddam, Iupiter, et infinita diligentia dignum. IVP. Dic iam, num quid praeterea ſeditionis nobis imprudentibus ortum eſt? HERM.

Statuariis modo pro more praebui
Pice oblinendum pectus atque tergora.

Θώραξ δέ μοι γέλοιος ἀμφὶ σώματι
Πλασθεὶς, παρηώρητο μιμηλῇ τέχνῃ
Σφραγῖδα χαλκῇ πᾶσαν ἐντυπούμενος.
Ὁρῶ δ' ὄχλον ςείχοντα, καί τινας δύο
Ὠχροὺς κεκράκτας, πυγμάχους σοφισμάτων,
Δάμιν τε καὶ —

ΖΕΥΣ. Παύε, ὦ Ἑρμαγόρα βέλτιςε, τραγῳδῶν. οἶδα γὰρ οὓς τινας λέγεις, ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράσον, εἰ πάλαι συγκροτεῖται αὐτοῖς ἡ ἔρις. ΕΡΜ. Οὐδέπω, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι ἦσαν, ἀποσφενδονῶντες ἀλλήλοις, πόρρωθέν ποθεν λοιδορούμενοι. ΖΕΥΣ. Τί οὖν ἔτι χρὴ ποιεῖν λοιπὸν, ὦ θεοὶ; ἢ ἀκροᾶ-

Lorica corpori tenax, risum mouens,
Afficta iam pendebat arte simia,
Signum velut totius aeris exprimens.
Turbam venire cerno, et inter hanc duo
Clamosos, pallidos, pugiles sophismatum,
Damiuque et —

IVP. Desine, optime Hermagora, tragoedias agere. Noui enim, quos dicis. At illud mihi dic, an diu commissa est illis pugna? HERM. Nondum: sed adhuc erant in velitationibus, fundis petentes se inuicem, conuiciis e longinquo iactandis. IVP. Quid ergo iam faciendum superest,

ἀκροᾶσθαι ἐπικύψαντας αὐτῶν; ὥςε ἀφαιρείτωσαν αἱ Ὧραι τὸν μοχλὸν ἤδη, καὶ ἀπάγεσαι τὰ νέφη ἀναπεταννύτωσαν τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡράκλεις, ὅσον τὸ πλῆθος ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ἀπηντήκασιν. ὁ δὲ Τιμοκλῆς ἔτος ἀ πάνυ μοι ἀρέσκει, ὑποτρέμων καὶ ταραττόμενος, ἀπολεῖ πάντα οὗτος τήμερον. δῆλος γοῦν ἐςιν οὐδὲ ἀνταράσθαι τῷ Δάμιδι δυνησόμενος, ἀλλ' ὅπερ ἡμῖν δυνατώτατον, εὐχώμεθα ὑπὲρ αὐτᾶ,

Σιγῇ, ἐφ' ἡμείων, ἵνα μὴ Δάμις γε πύθηται.

TIM.

est, Dii, quam vt prospicientes illos audiamus? Quare iam remoueant Horae obicem reductisque nubibus portas caeli pandant.

34. Hercules! quanta turba auditum conuenit. At iste Timocles non valde mihi placet contremiscens et perturbatus: corrumpet iste omnia hodie: apparet enim, illum neque contra Damidem ausurum se attollere. Verum quod maxime possumus, vota faciamus pro illo,

Sed taciti intra nos, feriant ne Damidis aures.

ΤΙΜ. Τί φῆς, ὦ ἱερόσυλε Δάμι, θεὰς μὴ εἶναι, μηδὲ προνοεῖν τῶν ἀνθρώπων; ΔΑΜ. Οὔκ· ἀλλὰ σὺ πρότερον ἀπόκριναί μοι, ᾧ τινι λόγῳ ἐπείσθης εἶναι αὐτάς. ΤΙΜ. Οὔμενουν, ἀλλὰ σὺ, ὦ μιαρὲ, ἀπόκριναι. ΔΑΜ. Οὔμενουν, ἀλλὰ σύ. ΖΕΥΣ. Ταυτὶ μὲν παραπολὺ ὁ ἡμέτερος ἄμεινον, καὶ εὐφωνότερον τραχύνεται. εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ἐπίχει τῶν βλασφημιῶν, ἐν γὰρ τούτῳ σοι τὸ κράτος, ὡς τά γε ἄλλα ἰχθῦν σε ἀποφανεῖ ἐπιζομίζων. ΤΙΜ. Ἀλλὰ, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐκ ἂν ἀποκριναίμην σοι πρότερον. ΔΑΜ. Οὐκοῦν, ὦ Τιμόκλεις, ἐρώτα· ἐκράτησας γὰρ τοῦτό γε, ὀμωμοκώς· ἀλλ' ἄνευ τῶν βλασφημιῶν, εἰ δοκεῖ.

ΤΙΜ.

35. TIM. Quid ais, ſacrilege Dami, Deos non eſſe, neque prouidere hominibus? DAM. Non. Sed tu prius mihi reſponde, quo argumento illos eſſe credideris. TIM. Non ita. Sed tu, impure, reſponde. DAM. Non inquam. Sed tu. IVP. Huc vſque multo noſter melius et vocalius exaſperatur. Euge Timocles: ingere conuicia: in hoc enim tibi robur; quantum ad alia, piſcem te obturando ore efficiet. TIM. Ego vero, ita me Pallas, prior tibi non reſpondero. DAM. Ergo, Timocles, interroga: hoc enim certe iuratus viciſti: ſed abſque maledictis, ſi videtur.

36. TIM.

ΤΙΜ. Εὖ λέγεις, εἰπὲ οὖν μοι, οὐ δοκοῦσά σοι, ὦ κατάρατε, προνοεῖν σί θεοί; ΔΑΜ. Οὐδαμῶς. ΤΙΜ. Τί φῄς; ἀπρονόητα οὖν ταῦτα πάντα; ΔΑΜ. Ναί. ΤΙΜ. Οὐδ' ὑπό τινι οὖν θεῷ τάττεται ἡ τῶν ὅλων ἐπιμέλεια; ΔΑΜ. Οὔ. ΤΙΜ. Πάντα δὲ εἰκῇ φέρεται ἀλόγῳ τῇ φορᾷ; ΔΑΜ. Ναί. ΤΙΜ. Εἶτ' ἄνθρωποι, ταῦτα ἀκούοντες, ἀνέχεσθε, καὶ οὐ καταλεύσετε τὸν ἀλιτήριον; ΔΑΜ. Τί τοὺς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ παροξύνεις, ὦ Τιμόκλεις; ἢ τίς ὢν ἀγανακτεῖς ὑπὲρ τῶν θεῶν; καὶ ταῦτα ἐκείνων αὐτῶν οὐκ ἀγανακτούντων; οἵ γε οὐδὲν δεινὸν διατεθήκασί με πάλαι ἀκούοντες,

36. TIM. Bene istuc dicis. Dic igitur mihi, non videntur tibi, homo exsecrabilis, prouidere Dii? DAM. Nequaquam. TIM. Quid ais? sine prouidentia itaque fiunt haec omnia? DAM. Sane. TIM. Neque a quodam Deo igitur procuratio vniuersorum ordinatur? DAM. Non. TIM. Omnia autem temere feruntur irrationabili impetu? DAM. Nempe. TIM. Tum vos, qui ista auditis, patimini, nec lapidibus obruitis impium? DAM. Quid homines contra me irritas, Timocles? aut quis es, qui Deorum vicem irascaris, idque illis ipsis non irascentibus? vt qui nihil in me grauius consuluerint, olim licet audierint,

οντες, εἰ γε ἀκούουσι. ΤΙΜ. Ἀκούουσι γὰρ, ὦ Δάμι, ἀκούουσι, καί σε μετίασι ποτὲ χρόνῳ ὕςερον.

ΔΑΜ. Καὶ πότε ἂν ἐκεῖνοι σχολὴν ἀγάγοιεν ἐπ' ἐμὲ, τοσαῦτα, ὡς φὴς, πράγματα ἔχοντες, καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, ἄπειρα τὸ πλῆθος ὄντα, οἰκονομούμενοι; ὥςε οὐδὲ σέ πω ἠμύναντο ὧν ἐπιορκεῖς ἀεὶ, καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ βλασφημεῖν καὶ αὐτὸς ἀναγκάζωμαι παρὰ τὰ συγκείμενα. καίτοι οὐκ ὁρῶ ἥν τινα ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν προνοίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἐδύναντο, ἢ σὲ κακὸν, κακῶς ἐπιτρίψαντες, ἀλλὰ δῆλοί εἰσιν ἀποδημοῦντες ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν

dierint, modo audiant. TIM. Enim vero audiunt, Dami, audiunt, et aliquando te ſuo olim tempore vlciſcentur.

37. DAM. Et quando illi otium ad me *puniendum* habeant, qui tot, vt ais, negotia ſuſtineant, et res huius vniuerſi, infinitas numero, adminiſtrent? Itaque necdum te vlti ſunt ob perpetua tua periuria, et reliqua, *quae taceo*, ne et ipſe maledicere praeter pacta cogar. Quamquam non video, ecquam aliam demonſtrationem prouidentiae ſuae maiorem poſſint edere, quam malum te *mortalem* male obterendo. Sed apparet illos peregre abeſſe trans Oceanum *forte apud Aethiopas Heroas*

νὸν ἴσως μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας. ἔθος γοῦν αὐτοῖς συνεχῶς ἱέναι παρ' αὐτοὺς ἐπὶ δεῖπνα, καὶ αὐτεπαγγέλτοις ἐνίοτε.

TIM. Τί πρὸς τοσαύτην ἀναισχυντίαν εἴποιμι, ὦ Δάμι; ΔΑΜ. Ἐκεῖνο, ὦ Τιμόκλεις, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθουν ἀκοῦσαί σου, ὅπως ἐπείσθης οἴεσθαι προνοεῖν τοὺς θεούς. TIM. Ἡ τάξις με πρώτη τῶν γιγνομένων ἔπεισεν, ὁ ἥλιος ἀεὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰὼν, καὶ σελήνη κατὰ ταυτὰ, καὶ ὧραι τρεπόμεναι, καὶ φυτὰ φυόμενα, καὶ ζῶα γεννώμενα, καὶ αὐτὰ ταῦτα οὕτως εὐμηχάνως κατεσκευασμένα, ὡς τρέφεσθαι, καὶ κινεῖσθαι, καὶ ἐννοεῖν, καὶ βαδίζειν, καὶ

Heroas crimine puros. Mos enim illis frequenter ad illos abire coenatum, interdum etiam cum ipsi sponte condixerunt.

38. TIM. Quid ad tantam impudentiam dicam, Dami? DAM. Illud, Timocles, quod olim ego audire ex te cupio, quomodo in eam opinionem veneris, vti putes Deos prouidere. TIM. Ordo primum eorum, quae fiunt, mihi persuasit: sol eandem semper viam tenens, et eodem modo luna, et tempestatum vices, et plantarum satus, et generationes animalium, eaque ipsa *animalia* tanto artificio perfecta, vt nutriri, moueri, cogitare, incedere, fabricare, coriariam

καὶ τεκταίνεσθαι, καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ τἄλλα ταῦτα προνοίας ἔργα εἶναί μοι δοκεῖ. ΔΑΜ. Αὐτό πε τὸ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλεις, συναρπάζεις. οὐδέπω γὰρ δῆλον, εἰ προνοίᾳ τούτων ἕκαστον ἐπιτελεῖται· ἀλλ' ὅτι μὲν τοιαῦτά ἐστι τὰ γιγνόμενα, φαίην ἂν καὶ αὐτός· οὐ μὴν αὐτίκα πεπεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ ὑπὸ τινὸς προμηθείας αὐτὰ γίγνεσθαι. ἔνι γὰρ καὶ ἄλλως ἀρξάμενα, νῦν ὁμοίως, καὶ κατὰ ταυτὰ συνίστασθαι, σὺ δὲ τάξιν αὐτῶν ὀνομάζεις τὴν ἀνάγκην. εἶτα δηλαδὴ ἀγανακτήσεις, εἴ τις σοι μὴ ἀκολουθοίη, τὰ γιγνόμενα μὲν, ὁποῖά ἐστι, καταριθμουμένῳ καὶ ἐπαινοῦντι, οἰομένῳ δὲ ἀπόδειξιν ταῦτα εἶναι, τοῦ καὶ προνοίᾳ διατάττε-

facere possint: haec, et alia in eo genere prouidentiae opera esse mihi videntur. DAM. Ipsum quodammodo, quod in quaestione est, *pro argumento* arripis, Timocles. Nondum enim manifestum, an prouidentia horum vnumquodque perficiatur. Sed talia quidem esse, quae fiunt, ipse quoque dixerim; sed non statim necesse est vt credamus, etiam a prouidentia quadam illa fieri. Potest enim fieri, vt a fortuito initio nunc similiter et eodem modo consistant. Tu autem ordinem illorum vocas necessitatem. Deinde nimirum indignaberis, si quis tibi non obsequatur, ea quae fiunt, sicut sunt, enumeranti et laudanti; simul vero putanti, hanc demonstrationem esse,

τάττεσθαι 12) αὐτῶν ἕκαςον. ὥςε κατὰ τὸν κωμικὸν, Τετὶ μὲν ὑπομόχθηρον, ἄλλο δέ μοι λέγε·

TIM. Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλης ἐπὶ τούτοις δεῖν ἀποδείξεως. ὅμως δ' οὖν ἐρῶ, ἀπόκριναι γάρ μοι· Ὅμηρός σοι δοκεῖ ἄριςος ποιητὴς γενέσθαι; ΔΑΜ. Καὶ μάλα. TIM. Οὐκοῦν ἐκείνῳ ἐπείσθην, τὴν πρόνοιαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι. ΔΑΜ. Ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, ποιητὴν μὲν ἀγαθὸν Ὅμηρον γενέσθαι, πάντες

esse, prouidentia quadam illorum vnumquodque vices suas seruare. Igitur, vt est in comoedia, *Hoc subdolum videtur: adfer alterum.*

39. TIM. Equidem non puto alia opus esse in hisce demonstratione. Attamen interrogabo. Etenim responde mihi. Homerusne videtur tibi optimus poëta fuisse? DAM. Sane. TIM. Illi ergo credidi prouidentiam Deorum declaranti. DAM. Verum enim vero, homo admirabilis, poëtam quidem bonum fuisse Homerum, omnes tibi

12. Διατάττεσθαι] Hoc praetuli vulgatae διαλλάττεσθαι, quia quatuor Codd. iubebant, et melius videtur; versionem *Gesneri* non attigi, quae non multum abit ab restituta lectione. *Reitz.*

πάντες σοι συνομολογήσουσι, μάρτυρα δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν τοιούτων, οὔθ' ἐκεῖνον, οὔτε ἄλλον ποιητὴν οὐδένα. οὔτε γὰρ ἀληθείας μέλειν αὐτοῖς οἶμαι, ἀλλὰ τοῦ κηλεῖν τοὺς ἀκούοντας, καὶ διὰ τοῦτο μέτροις τε κατᾴδουσι, καὶ μύθοις κατηχοῦσι, καὶ ὅλως, ἅπαντα ὑπὲρ τοῦ τερπνοῦ μηχανῶνται.

Ἀτὰρ ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι οἷς τισι μάλιστα ἐπείσθης τῶν Ὁμήρου· ἆρα οἷς περὶ τοῦ Διὸς λέγει, ὡς ἐπεβούλευον συνδῆσαι αὐτὸν ἡ θυγάτηρ, καὶ ὁ ἀδελφὸς, καὶ ἡ γυνή; καὶ εἴγε μὴ τὸν Βριάρεων ἡ Θέτις ἐκάλεσεν, ἐλεήσασα τὰ γιγνόμενον, ἐπεπέδητο ἂν ἡμῖν ὁ βέλτιστος Ζεὺς, συναρπασθείς. ἀνθ' ὧν καὶ ἀπομνημονεύων τῇ

tibi largientur: teſtem autem idoneum talium, neque illum, neque alium quemcumque poëtam. Neque enim veri illis curam eſſe puto, ſed vt auditores demulceant; atque ob id ipſum, verſibus occinunt, et perſonant fabulis, et in vniuerſum iucunditatis cauſſa machinantur omnia.

40. Verum libenter audierim, quibus maxime Homeri dictis fidem habueris: num illis quae de Ioue dicit, inſidias illi feciſſe vt ligarent, filiam, et fratrem, et vxorem? et niſi Briareum aduocaſſet Thetis, miſerata factum, in compedes forte raptus nobis eſſet Iupiter optimus. Pro quo etiam

τῇ Θέτιδι τὴν εὐεργεσίαν, ἐξαπατᾷ τὸν Ἀγαμέμνονα, ὄνειρόν τινα ψευδῆ ἐπιπέμψας, ὡς πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπόθανοιεν. ὁρᾷς; ἀδύνατον γὰρ ἦν αὐτῷ, κεραυνὸν ἐμβαλόντι, καταφλέξαι τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτὸν, ἄνευ τοῦ ἀπατεῶνα εἶναι δοκεῖν. ἢ ἐκεῖνά σε μάλιστα εἰς τὴν πίστιν ἐπεσπάσατο ἀκούοντα, ὡς Διομήδης μὲν ἔτρωσε τὴν Ἀφροδίτην, εἶτα τὸν Ἄρην αὐτὸν, Ἀθηνᾶς παρακελεύσει, μετὰ μικρὸν δὲ, αὐτοὶ συμπεσόντες οἱ θεοὶ ἐμονομάχουν ἀναμὶξ ἄῤῥενές τε, καὶ θήλειαι, καὶ Ἀθηνᾶ μὲν Ἄρην καταγωνίζεται, ἅτε καὶ πεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ τραύματος, ὃ παρὰ τοῦ Διομήδους εἰλήφει, Λητοῖ δ' ἀντέξη σῶκος ἐριού-

iam beneficio gratiam relaturus Thetidi, decipit Agamemnonem, immisso somnio mendaci, quo Achiuorum multi perirent. Vides? non poterat nempe iacto fulmine ipsum comburere Agamemnonem, vt non videretur esse impostor. Aut illa forte ad credendum te pertraxerunt, cum audires, a Diomede vulneratam Venerem, ac ipsum deinde, Minerua instigante, Martem? paullo post autem, ipsi irruentes in se inuicem Dii praelia miscuere viri pariter ac feminae, et Minerua quidem Martem superat, laborantem puto ex vulnere, quod a Diomede acceperat; *Latonam*

ἐριούνιος Ἑρμῆς. ἢ τὰ περὶ τῆς Ἀρτέμιδός σοι πιθανὰ ἔδοξεν, ὡς ἐκείνη μεμψιμοιροῦσα ἠγανάκτησεν οὐ κληθεῖσα ἐφ' ἑστίασιν ὑπὸ τοῦ Οἰνέως. καὶ διὰ τοῦτο σύν τινα ὑπερφυᾶ, καὶ ἀνυπόστατον τὴν ἀλκὴν, ἐπαφῆκεν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτοῦ. ἆρα οὖν τὰ τοιαῦτα λέγων σε Ὅμηρος πέπεικε;

ΖΕΥΣ. Βαβαί. ἡλίκον, ὦ θεοὶ, ἀνεβόησε τὸ πλῆθος, ἐπαινοῦντες τὸν Δάμιν· ὁ δ' ἡμέτερος, ἀπορουμένῳ ἔοικε· δέδιε γοῦν, καὶ ὑποτρέμει, καὶ δῆλός ἐστιν ἀποῤῥίψων τὴν ἀσπίδα, καὶ ἤδη περιβλέπει οἷ παρεκδὺς ἀποδράσεται. ΤΙΜ. Οὐδ' Εὐριπίδης ἆρα σοι δοκεῖ λέγειν

at contra ſtetit vtilium dator Hermes. Aut iſtacc de Diana probabilia tibi viſa ſunt, cum illa aegre fert et indignatur, ſe non vocatam ab Oeneo ad epulas: atque eam ob cauſſam aprum horribili magnitudine, et robore cui reſiſtere nihil poſſet, in regionem illius immittit. Num quid ergo talia dicens Homerus tibi perſuaſit?

41. IVP. Hem! quanto, o Dii, clamore multitudo laudauit Damin. At noſter deſperare videtur, metuit enim, et aliquantum tremit, et apparet abiecturum eſſe clypeum: et iam circumſpicit, qua ſe ſubducens queat aufugere. TIM. Neque Euripides igitur tibi ſanum quid videtur dicere,

λέγειν τι ὑγιὲς, ὁπόταν αὐτοὺς ἀναβιβασάμενος τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὴν σκηνὴν, δεικνύῃ σώζοντας μὲν τοὺς χρηςοὺς τῶν ἡρώων, τοὺς πονηροὺς δὲ, καὶ τὴν ἀσέβειαν κατὰ σὲ ἐπιτρίβοντας; Δ Α Μ. Ἀλλ', ὦ γενναιότατε Φιλοσόφων Τιμόκλεις, εἰ ταῦτα ποιοῦντες οἱ τραγῳδοὶ πεπείκασί σε, ἀνάγκη δυοῖν θάτερον, ἤτοι Πῶλον, καὶ Ἀριςόδημον, καὶ Σάτυρον, ἡγεῖσθαί σε θεοὺς εἶναι τότε, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν αὐτὰ, καὶ τοὺς ἐμβάδας, καὶ τοὺς ποδήρεις χιτῶνας, καὶ χλαμύδας, καὶ χειρίδας, καὶ προγαςρίδια 13), καὶ σωμάτια, καὶ τἄλλ',

dicere, cum Deos ipſos in ſcenam productos oſtendit, vt ſeruant bonos inter Heroas, malos vero et impietatem, qualis tua eſt, obterunt? D A M. Sed o generoſiſſime philoſophorum, Timocles, ſi, haec dum agunt, perſuaſere tibi Tragici; oportet alterutrum horum, aut Polum, et Ariſtodemum, et Satyrum, putare te Deos eſſe tunc, aut ipſas Deorum perſonas, et cothurnos, et talares togas, et chlamydes, et manicas, et ventralia, et thoraces, et alia quibus illi tragoc-

13. Προγαςρίδια] Cum προγάςωρ ſit, cui venter prominet, poſſis προγαςρίδια putare puluillos aſſimulando ventri prominulo apta. Sed etiam poſſit veſtis eſſe ante ventrem ſuſpendi ſolita etc. *Geſner.*

τἄλλ', οἷς ἐκεῖνοι σεμνύνεσι τὴν τραγῳδίαν, ὅπερ καὶ γελοιότατον οἶμαι. ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπόταν ὁ Εὐριπίδης, μηδὲν ἐπειγούσης τῆς χρείας τῶν δραμάτων, τὰ δοκοῦντα οἱ λέγῃ, ἀκούσῃ αὐτοῦ τότε παῤῥησιαζομένου,

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ, τὸν δ' ἀπείρον' αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχον θ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις,
Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγεῖ θεόν.

καὶ πάλιν,

Ζεὺς, ὅστις ἐστὶν ὁ Ζεύς.
Οὐ γὰρ οἶδα, πλὴν λόγῳ κλύων.

καὶ τὰ τοιαῦτα.

TIM.

goediam ornant, quod quidem maxime ridiculum arbitror. Alioqui vbi pro se Euripides, nihil vrgente fabularum necessitate, quae sibi videantur dicit, audias ipsum tunc libere pronunciantem:

Sublime fusum cernis, immensum aetherа,
Cuius tenetur mollibus complexibus
Terra: hoc putato Numen, hunc perhibe Iovem.

et rursus,

O Iupiter, quicunque demum es Iupiter;
Nec enim nisi sermonibus mihi notus es:

et similia.

42. TIM.

ΤΙΜ. Οὐκοῦν ἅπαντες ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἔθνη, ἐξηπάτηνται, θεοὺς νομίζοντες, καὶ πανηγυρίζοντες. ΔΑΜ. Εὖγε, ὦ Τιμόκλεις, ὅτι με ὑπέμνησας τῶν κατὰ τὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιςα συνίδοι τις ἄν, ὡς γε ἀδὲν βέβαιον ὁ περὶ θεῶν λόγος πῶς ἔχει. πολλὰ γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσιν, Σκύθαι μὲν Ἀκινάκη θύοντες, καὶ Θρᾷκες Ζαμόλξιδι, δραπέτη ἀνθρώπῳ ἐκ Σάμου, ὡς αὐτοὺς ἥκοντι, Φρύγες δὲ Μήνη, καὶ Αἰθίοπες ἡμέρᾳ, καὶ Κυλλήνιοι Φάλητι, 14) καὶ Ἀσσύριοι

42. TIM. Igitur omnes homines et populi decepti ſunt, qui Deos eſſe putent, ac celebrent. DAM. Bene, Timocles, admonuiſti me eorum, quae inter gentes moribus legibuſque recepta ſunt: e quibus nimirum maxime cognouerit aliquis, quam nihil firmum illa, quae de Diis feruntur, habeant. Multa enim confuſio, et alii alia ſanxerunt: Scythae ſacrificantes acinaci, et Zamolxidi Thraces, qui fugitiuus e Samo ad illos venit; Phryges autem Menae, *id eſt Lunae*; et Diei Aethiopes; et Cyllenii Phaneti; et Aſſyrii

14. Κυλλήνιοι Φάληται] Quis ſit Phales, cui ſacra faciant Cyllenii, equidem non dixerim. Dedi in verſione Phanetem, notum ex Orphicis verſibus ab Athenagora Legat.

φύριοι περιστερᾷ, καὶ Πέρσαι πυρί, καὶ Αἰγύπτιοι ὕδατι. καίτοι μὲν ἅπασι κοινὸν τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ, ἰδίᾳ δὲ, Μεμφίταις μὲν ὁ βοῦς θεός· Πηλουσιώταις δὲ κρόμμυον· καὶ ἄλλοις ἶβις, ἢ κροκόδειλος, καὶ ἄλλοις κυνοκέφαλος, ἢ ἄιλουρος, ἢ πίθηκος· καὶ ἔτι κατὰ κώμας, τοῖς μὲν ὁ δεξιὸς ὦμος θεός· τοῖς δὲ κατ' ἀντιπέρας οἰκοῦσιν, ἄτερος. καὶ ἄλλοις κεφαλῆς ἡμίτομον, καὶ ἄλλοις ποτήριον κεραμεοῦν, ἢ τρύβλιον. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἐστὶν, ὦ καλὲ Τιμόκλεις; ΜΩΜ. Οὐκ ἔλε-

rii columbae; et Persae igni; et aquae Aegyptii. Quamquam communis quidem Aegyptiis omnibus Deus est aqua; priuatim vero Memphitis Deus bos est; Pelusiotis cepe; et aliis ibis, aut crocodilus, cynocephalus, aut feles, aut simia: et insuper per vicos aliis humerus dexter Deus est; e regione autem habitantibus, sinister; et aliis caput dimidiatum, et aliis figulinum poculum aut patella. Haec quomodo non ridicula sunt, o pulcher Timocles? MOM. Nonne prae-

c. 16. seruatis, itemque aliis, quos debemus *Macrobio* Sat. 1, 18. Qui etiam docet tum l. c. tum c. 17. Solem esse Phaneta: De *Phanete* omnia *Eschenbachius* in Epigene. *Gesner.*

ἔλεγον, ὦ θεοί, ταῦτα πάντα ἥξειν εἰς τοὐμφανές, καὶ ἀκριβῶς ἐξεταστήσεσθαι; ΖΕΥΣ. Ἔλεγες, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπετίμας ὀρθῶς, καὶ ἔγωγε πειράσομαι ἐπανορθώσασθαι αὐτά, ἢν τὸν ἐν ποσὶ κίνδυνον διαφύγωμεν.

ΤΙΜ. Ἀλλ', ὦ θεοῖς ἐχθρὲ σύ, τὰς χρησμοὺς καὶ προαγορεύσεις τῶν ἐσομένων, τίνος ἔργον ἂν εἴποις, ἢ θεῶν καὶ τῆς προνοίας τῆς ἐκείνων; ΔΑΜ. Σιώπησον, ὦ ἄριστε, περὶ τῶν χρησμῶν, ἐπεὶ ἐρήσομαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνῆσθαι ἀξιοῖς; ἆρ' ἐκείνου, ὃν τῷ Λυδῷ ὁ Πύθιος ἔχρησεν; ὃς ἀκριβῶς ἀμφήκης ἦν καὶ διπρόσωπος, οἷοί εἰσι τῶν Ἑρμῶν ἔνιοι,

praedicebam, Dii, futurum, vt proferrentur in lucem haec omnia, et accurate examinarentur? IVP. Praedixisti, Mome, et recte nos reprehendisti; ac studebo corrigere ista, modo praesens periculum effugerimus.

43. TIM. Verum tu Diis inimice, oracula, et praedictiones futurorum, cuius opus dixeris, nisi Deorum illorumque prouidentiae? DAM. Tace, vir bone, de oraculis. Nam interrogabo te, cuius illorum maxime velis mentionem fieri? num illius quod Lydo Pythius reddidit, quod exacte ambiguum erat ac vultu duplici, quales

ἔνιοι, διττοὶ καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, πρὸς ὁπότερον ἂν αὐτῶν μέρος ἐπιστραφῇς· ἢ τί μᾶλλον ὁ Κροῖσος διαβὰς τὸν Ἅλυν, τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἢ τὴν Κύρου καταλύσει; καίτοι οὐκ ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδιανὸς ἐκεῖνος ἄλεθρος, τὸ ἀμφιδέξιον τοῦτο ἔπος ἐπρίατο. ΜΩΜ. Αὐτά που, ὦ θεοὶ, ἀνὴρ διεξέρχεται λέγων, ἃ ἐγὼ ἐδεδίειν μάλιστα. ποῦ νῦν ὁ καλὸς ἡμῖν κιθαρῳδὸς; ἀπολόγησαι αὐτῷ κατελθὼν πρὸς ταῦτα. ΖΕΥΣ. Σὺ ἡμᾶς ἐπισφάττεις, ὦ Μῶμε, οὐκ ἐν καιρῷ νῦν ἐπιτιμῶν.

ΤΙΜ. Ὅρα οἷα ποιεῖς, ὦ ἀλιτήριε Δάμι, μονονουχὶ τὰ ἔδη αὐτὰ τῶν θεῶν ἀνατρέπεις τῷ

sunt Hermarum quidam, duplices, et vtrinque similes, ad quamcumque illorum te partem convertas? Aut vtrum magis superato Croesus Halye, suum imperium ab Cyri dissoluet? Atqui non paucis talentis Sardiana illa pernicies ancipitem istum versum emerat? MOM. Illa ipsa fere, Dii, hic vir disputat, quae ego maxime metuebam. Vbi nunc est nobis pulcher ille citharoedus? Descende, responde isti pro te ad haec *crimina*. IVP. Enecas tu nos, Mome, importunis illis reprehensionibus tuis.

44. TIM. Vide quid agas, execrande Dami, tantum non sedes ipsas Deorum disputatione tua euer-

τῷ λόγῳ, καὶ βωμοὺς αὐτῶν. ΔΑΜ. Οὐ πάντας ἔγωγε τοὺς βωμὰς, ὦ Τιμόκλεις. τί γὰρ καὶ δεινὸν ἀπ' αὐτῶν γίγνεται, εἰ θυμιαμάτων καὶ εὐωδίας μεστοί εἰσι; τοὺς δὲ ἐν Ταύροις τῆς Ἀρτέμιδος ἡδέως ἂν ἐπεῖδον ἐκ βάθρων ἐπὶ κεφαλὴν ἀνατρεπομένους, ἐφ' ὧν τοιαῦτα ἡ παρθένος εὐωχουμένη ἔχαιρε. ΖΕΥΣ. Τουτὶ πόθεν ἡμῖν τὸ ἄμαχον κακὸν ἐπῆλθεν; ὡς δαιμόνων ἐδενὸς ἀνὴρ φείδεται, ἀλλ' ἐξ ἁμάξης παῤῥησιάζεται, καὶ

Μάρπτει ἑξείης, ὅς' αἴτιος, ὅς τε καὶ οὐκί.

ΜΩΜ. Καὶ μὴν ὀλίγους ἂν, ὦ Ζεῦ, τοὺς ἀναιτίους εὕροις ἐν ἡμῖν· καί που τάχα προϊὼν ὁ ἄνθρωπος ἅψεται καὶ τῶν κορυφαίων τινός.

TIM.

euertis, ipſorumque altaria. DAM. Non omnia equidem altaria, Timocles: quid enim mali ab iis fiat, ſi ſuffitus et boni odoris plena ſint? Sed illa Tauricae Dianae libenter ſane viderem e fundamentis in caput euerſa, in quibus talibus epulis virgo illa gauiſa eſt. IVP. Vnde nobis inuictum iſtud malum inſonat? vt nulli Deorum vir parcit! ſed *tanquam* e plauſtro confidenter maledicit,

Et lacerat deinceps inſontes atque nocentes:

MOM. Verum paucos ſane Iupiter inueneris inter nos inſontes. Et forte progreſſus homo tanget etiam ſummorum quendam.

ΤΙΜ. Οὐδὲ βροντῶντος αὐτοῦ τοῦ Διὸς ἀκούεις, ὦ θεομάχε Δάμι; ΔΑΜ. Καὶ πῶς οὐ μέλλω βροντῆς ἀκούειν, ὦ Τιμόκλεις; εἰ δὲ ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν ἐςι, σὺ ἂν ἄμεινον εἰδείης, ἐκεῖθέν ποθεν παρὰ τῶν θεῶν ἀφιγμένος· ἐπεὶ οἵ γε ἐκ Κρήτης ἥκοντες ἄλλα ἡμῖν διηγοῦνται, τάφον τινὰ κεῖθι δείκνυσθαι, καὶ ςήλην ἐφεςάναι δηλοῦσαν ὡς οὐκέτι βροντήσειεν ἂν ὁ Ζεὺς, τεθνεὼς πάλαι. ΜΩΜ. τοῦτ' ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἠπιςάμην· ἐροῦντα τὸν ἄνθρωπον. τί δ' οὖν, ὦ Ζεῦ, ὠχρίακας ἡμῖν, καὶ συγκροτεῖς τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τοῦ τρόμου; θαῤῥεῖν χρὴ, καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν. ΖΕΥΣ. Τί λέγεις, ὦ Μῶμε, καταφρονεῖν; οὐχ

45. TIM. Neque tonantem ipſum Iouem audis, hoſtis Deorum Dami? DAM. Quidni tonitru audiam, Timocles? Vtrum vero Iupiter ſit, qui tonat, melius tu noris, qui forte a Diis alicunde veneris: quando, qui e Creta veniunt, alia nobis narrant, ſepulcrum ibi quoddam oſtendi, et columellam adſtare, quae declaret, non tonaturum amplius Iouem, qui olim ſit mortuus. MOM. Hoc diu ego ſciebam dicturum eſſe hominem. Quid ergo, Iupiter, expalluiſti nobis, et dentes tremere collidis? Bono animo oportet eſſe, et eiuſmodi homunciones contemnere. IVP. Quid ais, Mome, contemnere? Non vides, quot ipſum

οὐχ ὁρᾶς ὅσοι ἀκούουσι, καὶ ὡς συμπεπεισμένοι εἰσὶν ἤδη καθ' ἡμῶν, καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ἀναδησάμενος τῶν ὤτων ὁ Δάμις; ΜΩΜ. Ἀλλὰ σὺ ὁπόταν, ὦ Ζεῦ, θελήσῃς, σειρὴν χρυσείην καθεὶς, ἅπαντας αὐτὰς

Αὐτῆκεν γαίῃ ἐρύσαις αὐτῇ τε θαλάσσῃ.

TIM. Εἰπέ μοι, ὦ κατάρατε, πέπλευκας ἤδη ποτέ; ΔΑΜ. Καὶ πολλάκις, ὦ Τιμόκλεις. TIM. Οὐκοῦν ἔφερεν ὑμᾶς τοτε ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὀθόνῃ, καὶ ἐμπιπλὰς τὰ ἀκάτια, ἢ οἱ ἐρέττοντες; 15) ἐκυβέρνα δὲ εἷς τις

ipsum audiant, et quam illius persuasionibus contra nos occupati sint? abducatque illos auribus deuinctos Damis? MOM. At tu, cùm volueris, Iupiter, catena aurea demissa omnes

Ipsa cum terra huc et cum mare traxeris ad nos.

46. TIM. Dic mihi, execrabilis homo, an aliquando nauigasti? DAM. Et saepe, Timocles. TIM. Nonne ferebat tum vos ventus, in linteum irruens, et implens vela, *magis* quam remigantes? gubernabat autem quidam guberna-

15. Ἢ οἱ ἐρέττοντες] Omissa ante ἢ vox μᾶλλον. Vid. ad *Iou. Conf.* c. 7. *Gesner.*

τις ἔφεςὼς, καὶ ἔσωζε τὴν ναῦν; ΔΑΜ. Καὶ μάλα. ΤΙΜ. Εἶτα ἡ ναῦς μὲν οὐκ ἂν ἔπλει μὴ κυβερνωμένη, τὸ δὲ ὅλον τοῦτο ἀκυβέρνητον οἴει, καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι; ΖΕΤΣ. Εὖγε συνετῶς ταῦτα ὁ Τιμοκλῆς, καὶ ἰσχυρῶς τῷ παραδείγματι.

ΔΑΜ. Ἀλλ', ὦ θεοφιλέςατε Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ἐκεῖνον εἶδες ἂν, ἀεὶ τὰ συμφέροντα ἐπινοοῦντα, καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ παρασκευαζόμενον, καὶ προςάττοντα τοῖς ναῦταις; ἀλυσιτελὲς δὲ ἐδὲ ἄλογον ἐδέν τι εἶχεν ἡ ναῦς, ὃ μὴ χρήσιμον πάντως καὶ ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τὴν ναυτιλίαν αὐτοῖς. ὁ δὲ σὸς ἕτος κυβερ-

culo admotus, nauemque ſeruauit. DAM. Sane. TIM. Tum nauis quidem non nauigaſſet niſi eſſet gubernata: hoc vniuerſum autem ſine gubernatore atque duce ferri arbitraris? IVP. Euge prudenter iſta Timocles, et valide *diſputas* ſimilitudine.

47. DAM. Verum, cariſſime Diis Timocles, gubernatorem illum videbas ſemper cogitare vtilia, et ante tempus parare ſe, et imperare nautis: inutile autem aut irrationabile nihil habebat nauis, quod non omnino vtile et neceſſarium ipſis eſſet ad nauigationem. At tuus iſte gubernator,

κυβερνήτης, ὃν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηῒ ἐφεςάναι ἀξιοῖς, καὶ οἱ συνναῦται αὐτοῦ, οὐδὲν εὐλόγως, ἀδὲ κατὰ τὴν ἀξίαν διατάττουσιν· ἀλλ' ὁ μὲν πρότονος, 16) εἰ τύχοι, εἰς τὴν πρύμνην ἂν ἀποτέταται, οἱ πόδες δὲ ἐς τὴν πρῴραν 17) ἀμφότεροι· καὶ χρυσαῖ μὲν αἱ ἄγκυ-

nator, quem magnae praeesse naui postulas, et socii illius nautae, nihil ratione neque pro dignitate constituunt. Sed protonus forte *funis* ad puppim tentus est, pedesque ad proram vtrique: et ancorae interdum aureae, chenisicus au-

16. Ὁ μὲν πρότονος] Προτόνας et πρότονα explicant *Homeri* Interpretes ad Il. A, 434. et Od. B, 425. itemque *Hesychius*, duplices funes, a carchesio hinc in proram, hinc in puppim tentos. Sed in ea, quae hic describitur navi, πρότονος vim nominis sui seruare debet, et funis esse versus proram s. anteriorem nauis partem tentus, cuius ope erigatur demissus antea malus, qui renitatur, ne versus puppim recidere malus possit: nam ne a ventis versus proram queat deiici, satis impedit reliqua constructio. *Gesner.*

17. Οἱ πόδες δὲ ἐς τὴν πρῴραν] Nempe πόδες h. e. funes, quibus imum latus veli ex vtroque angulo ad nauem alligabatur, debebant

ἄγκυραι ἐνίοτε, ὁ χηνίσκος δὲ μολιβδῆς· καὶ τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δὲ ἔξαλα τῆς νεὼς ἄμορφα.

Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ναυτῶν ἴδοις ἂν τὸν μὲν ἀργὸν καὶ ἄτεχνον, καὶ ἄτολμον πρὸς τὰ ἔργα, διμοιρίτην ἢ τριμοιρίτην. 18) τὸν δὲ κατακολυμβῆ-

tem plumbeus; et picta, quae mari demergüntur, quae vero eminent, deformia.

48. Inter ipsos vero nautas videas alium quidem pigrum atque inertem, et ad opera suscipienda timidum, dimidiae esse vel tertiae parti nauis praefectum: alium vero ad natandum strenuum,

bebant, vt ventis ferentibus reniterentur, tenti necessario esse versus puppim. *Gesner.*

18. Διμοιρίτην ἢ τριμοιρίτην] Cum ex contrario appareat, hic non tam de stipendio, et commodis, quam de munere et honore agi: malui hoc sequi, quod et scholia ad h. l. primum ponunt, et e *Suida* probari potest, et confirmatur ex *Aeliani* Tacticis, apud quem p. 20. Blanc. λόχος in aliquot ἐνωμοτίας diuiditur, deinde dicitur p. 21. τὰς δὲ δύο ἐνωμοτίας διμοιρίαν, καὶ τὸν ἡγούμενον τούτων διμοιρίτην καλοῦσι. Hoc certe apparet, praefecturae cuiusdam nomen apud *Aelia-*

λυμβῆσαί τε δεινὸν, καὶ ἐπὶ τὴν κεραίαν ἀνάπηδῆσαι ῥᾴδιον· καὶ εἰδότα τῶν χρησίμων ἕκαστα, μόνον τοῦτον ἀντλεῖν προστεταγμένον. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς ἐπιβάταις, μαστιγίαν μέν τινα ἐν προεδρίᾳ παρὰ τὸν κυβερνήτην καθήμενον, καὶ θεραπευόμενον, καὶ ἄλλον κίναιδον, ἢ πατραλοίαν, ἢ ἱερόσυλον, ὑπερτιμώμενον, καὶ τὰ ἄκρα τῆς νεὼς κατειληφότα· χαρίεντας δὲ πολλοὺς ἐν μυχῷ τοῦ σκάφους στενοχωρουμένους, καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς ἀλήθειαν χειρόφων πατουμένους. ἐννόησον γοῦν, ὅπως Σωκράτης μὲν καὶ Ἀριστείδης ἔπλευσε, καὶ Φωκίων, οὐδὲ

nuum, ad exsiliendum in antennas agilem, et vtilium omnium scientem, solum exhaurire *sentinam* iussum: eandemque inter vectores esse rationem: furciferum quendam primo loco apud gubernatorem assidere et coli; aliumque cinaedum, aut parricidam, aut sacrilegum, supra reliquos honorari, et summa nauis occupare: honestos autem multos in angulo nauis confertos ab iis, qui re vera deteriores sunt, conculcari. Cogita enim, quomodo Socrates et Aristides navigauerint, et Phocion, qui neque alimentorum satis

Aelianum διμοιρίτην potius esse, quam commodi. *Gesner.*

ἀδὲ τὰ ἄλφιτα διαρκῆ ἔχοντες, ἀδὲ ἀποτεῖναι τοὺς πόδας δυνάμενοι ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων παρὰ τὸν ἄντλον. ἐν ὅσοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας, καὶ Μειδίας, καὶ Σαρδανάπαλος ἐντρυφῶντες, καὶ τῶν ὑφ' αὐτοῖς καταπτύοντες. 19)

Toi-

satis habuerint, neque extendere pedes nudis in tabulis ad ipsam sentinam potuerint: in quantis contra bonis *fuerint* Callias, et Midias, et Sardanapalus luxuriantes, eosque qui sub se erant, despuentes.

49. Ta-

19. Ἐντρυφῶντες, καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτὰς καταπτύοντες] Sine dubio corrigendum ὑπ' αὐτοῖς. Quid enim? An potentes illi et delicatuli eos, qui se maiores erant, contumeliose habuerunt? Immo eos, qui sibi subiecti erant (quod ad Sardanapalum maxime referendum) contumeliis insolenter proculcarunt. *Iensius.*

Ὑπὲρ αὐτὰς] Ὑπ' αὐτὰς legendum videtur. *Guietus.*

Ὑφ' αὐτοῖς] Non dubitaui ὑπὸ pro ὑπὲρ ex duobus Codd. recipere, quod *Iensii* et *Guieti* coniecturam confirmat, et ad sensum requiritur: nam etsi ὑπ' αὐτοῖς, quod ad orthographiam quoque cum *Iensio* hic fere praeferrem, satius tamen duxi codicis scripturam sequi, quae sensum reddit sanum.

Et

Τοιαῦτα ἐν τῇ νηί σου γίγνεται, ὦ σοφώτατε Τιμόκλεις· διὰ τοῦτο αἱ ναυαγίαι μυρίαι. εἰ

49. Talia tua in naui fiunt, Timocles, vir ſapientiſſime, *ac* propterea naufragia mille. Si quis

Et licet vulgatum ὑπὲρ αὐτὰς, ab *Geſnero* conuerſum, *et multum ſe praeſtantiores viros deſpuentes*, primo adſpectu probum videatur, ac Dial. ſqq. atque apud alios etiam hoc ſignificatu occurrat; tamen rem propius intuenti patebit, quanto potior ſit lectio reſtituta. Quem enim, quaeſo, ſupra ſe habebat Sardanapalus ſimilesque tyranni? anne vero ſimplex et vera eſt narratio, eum omnes ſubditos contumelioſe tractaſſe, iisque inſultaſſe? Demus tamen, quod negari non poteſt, eum etiam viris ſe melioribus inſultaſſe; At hoc ipſum iam non excluditur; nam inter dignitate inferiores etiam erant meliores. Contemſerit praefectum Arbactum Sardanapalus, ſe meliorem (vid. *Iuſtin.* I, 2.) ambigue tamen nimis eius virtus eo ſignificaretur, ſi ὑπὲρ τὸν Σαρδανάπαλον diceretur; quare quod planum eſt et verum praeferendo peccare, quam coacta, vt videbantur, dare malui. Lector autem vulgatam potiorem exiſtimans eam retinere poterit. Eſt vulgatae aliquid praeſidii in verbis praemiſſis χαριέντας πολλὰς — ὑπὸ χειρόνων πατε-

εἰ δέ τις κυβερνήτης ἐφεξῆς ἑώρα καὶ διέτασσεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἠγνόησεν οἵ τινες οἱ χρηστοὶ, καὶ οἵ τινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων, ἔπειτα ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ προσήκοντα ἀπένειμεν ἂν, χώραν τε τὴν ἀμείνω τοῖς ἀμείνοσι παρ' αὐτὸν ἄνω, τὴν κάτω δὲ τοῖς χείροσι, καὶ συσσίτους ἔξιν ἐς ἀμείνους καὶ συμβούλους ἐποίησεν ἂν· καὶ τῶν ναυτῶν ὁ μὲν πρόθυμος ἢ πρώρας ἐπιμελητὴς 20) ἀπεδέδεικτ'

quis vero gubernator adſtans videret et conſtitueret ſingula; primo quidem non ignoraret, qui boni, quique mali inter nauigantes; deinde vniuique pro dignitate, quae illi conueniunt, tribueret, locumque meliorem melioribus apud ſe ſupra, inferioremque deterioribus; et conuictores quoſdam ex melioribus conſiliarioſque faceret; atque inter nautas promtus ille aut proram cura-

πατημένας, quibus ſimiliter conqueritur praeſtantiores ab inferioribus ludibrio haberi; ſed melius Sardanapalus iam dicitur eodem more, quo ſuperiores in naui collocati, (licet indigni) inſultant inferioribus dignioribus, deſpuere in infra ſe poſitos, (licet et ii reuera ſint digniores) adeoque vel reſtituta lectio ſic adcuratius cohaeret cum praemiſſis, ad quae certe haec ſunt aptanda. *R.*

20. Πρώρας ἐπιμελητὴς] Πρωρεὺς hic vulgo audie-

δεικτ' ἂν, ἢ τοίχου ἄρχων 21), ἢ πάντως πρὸ τῶν ἄλλων· ὁ δὲ ὀκνηρὸς, καὶ ῥάθυμος, ἐπαίετ' ἂν τῷ καλωδίῳ πεντάκις τῆς ἡμέρας τὴν κεφαλήν. ὥςε σοι, ὦ θαυμάσιε, τὸ τῆς νεὼς τοῦτο παράδειγμα κινδυνεύει περιτετράφθαι, κακοῦ τοῦ κυβερνήτου τετυχηκός.

ΜΩΜ. Ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν προχωρεῖ τῷ Δάμιδι, καὶ πλησίςιος ἐπὶ τὴν νίκην φέρεται.

curare, vel latus, aut omnino praeesse aliis iuberetur: contra iste piger et omissus, quinquies in diem fune in caput pulsaretur. Itaque haec tibi nauis comparatio, vir optime, ne euertatur periculum est, quae malum adeo gubernatorem nacta sit.

50. ΜΟΜ. Haec secundo sane fluxu procedunt Damidi, plenisque ad victoriam velis inuehitur.

audiebat. Ἐτ. XIV. Gubernatori dignitate, vt inter nautas proximus. *Famulum gubernatoris* vocat *Xenoph.* Οἰκονομ. Post hunc τοίχε ἄρχων, de cuius officio disceptatur. Vide *Plut.* 1458. initio fere vitae Agidis, et *Xenoph.* Ἀναβ. V. p. 217. 25. ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ, ἐχ ὁρᾶτε, ὅτι καὶ νεύματος μόνε ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν πρωρεὺς τοῖς ἐν πρώρᾳ, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμνῃ. *du Soul.*

21. Τοίχε ἄρχων] Hic vulgo dicebatur τοίχαρχος. Vide *Suidam* voce Τοίχαρχος. *Kuster.*

ρεται. ΖΕΥΣ. Ὀρθῶς, ὦ Μῶμε, ἀνακάζεις. ὁ δ' οὐδὲν ἰσχυρὸν ὁ Τιμοκλῆς ἐπινοεῖ, ἀλλὰ τὰ καινὰ ταῦτα, καὶ καθ' ἡμέραν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις εὐπερίτρεπτα πάντα ἐπαντλεῖ.

ΤΙΜ. Οὐκοῦν ἐπεὶ τῆς νεὼς τὸ παράδειγμα οὐ πάνυ σοι ἰσχυρὸν ἔδοξεν εἶναι, ἄκουσον δὴ τὴν ἱερὰν, φασιν, ἄγκυραν, καὶ ἣν οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀποῤῥήξεις. ΖΕΥΣ. Τί ποτε ἄρα καὶ ἐρεῖ; ΤΙΜ. Ἴδοις γὰρ εἰ ἀκόλουθα ταῦτα συλλογίζομαι, καὶ εἴ πῃ αὐτὰ δυνατόν σοι περιτρέψαι. εἰ γὰρ εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί· τί πρὸς ταῦτα φῄς; ΔΑΜ. Ἢν πρότερον γελάσω εἰς κόρον, ἀποκρινεῖμαί σοι. ΤΙΜ. Ἀλλ' ἔοικας

hitur. IVP. Recte coniicis, Mome. At hic Timocles firmum nihil excogitat; verum communia ista et quotidiana, aliud post aliud, quae tamen facile euertantur omnia, effundit.

51. TIM. Quandoquidem igitur nauis tibi comparatio non satis valida visa est, audi iam sacram, aiunt, ancoram, quam nulla machina abrumpas. IVP. Quid tandem dicet? TIM. Videas enim, an consequentia colligam ista, et si qua euertere illa possis: si enim sunt altaria, sunt etiam Dii. At sunt altaria, sunt ergo etiam Dii. Quid ad haec dicis? DAM. Cum primum satis risero, tibi respondebo. TIM. Sed videris

non

κας ἀδὲ παύσεσθαι γελῶν, εἰπὲ δὲ ὅμως ὅπῃ σοι γελάσιμον ἔδοξε τὸ εἰρημένον εἶναι. ΔΑΜ. Ὅτι ἐκ αἰσθάνῃ ἀπὸ λεπτῆς κρόκης ἐξαψάμενός σε τὴν ἄγκυραν, καὶ ταῦτα ἱερὰν ἔσαν. τὸ γὰρ εἶναι θεὰς, τῷ βωμὰς εἶναι συνδήσας, ἰσχυρὸν οἴει ποιήσασθαι ἀπ' αὐτῶν τὸν ὅρμον. ὥςε ἐπεὶ μηδὲν ἄλλο τάτε φῆς ἔχειν εἰπεῖν ἱερώτερον, ἀπίωμεν ἤδη.

ΤΙΜ. Ὁμολογεῖς τοίνυν ἡττῆσθαι προαπιών; ΔΑΜ. Ναὶ, ὦ Τιμόκλεις. σὺ γὰρ ὥσπερ οἱ ὑπὸ τινῶν βιαζόμενοι, ἐπὶ τὰς βωμὰς ἡμῖν καταπέφευγας. ὥςε, νὴ τὴν ἄγκυραν τὴν ἱερὰν, ἐθέλω σπείσασθαι ἤδη πρὸς σὲ, ἐπ' αὐτῶν τε τῶν βωμῶν, ὡς μηκέτι περὶ τάτων ἐρίζοιμεν. ΤΙΜ.

non desiturus ridere. Dic vero tamen, qua tibi parte ridiculum visum sit, quod dixi. DAM. Quod non sentis a tenui te filo suspendisse ancoram tuam, eamque sacram. Cum enim illud, Deos esse, ad illud alterum alligasti, altaria esse, putas firmum ex his te funem fecisse. Quando igitur negas quidquam te his habere sanctius quod dicas, iam abeamus.

52. TIM. Confiteris ergo te victum, cum prior discedas? DAM. Recte, Timocles. Tu enim vt illi, quibus vis ab aliis infertur, ad altaria nobis confugisti. Itaque per ancoram illam sacram, volo iam foedus tecum ad ipsa illa altaria libatione interposita facere, nos non amplius de hisce rebus tecum velle contendere. TIM. Ca-

ΤΙΜ. Εἰρωνεύῃ ταῦτα πρὸς ἐμὲ τυμβωρύχε, 22) καὶ μιαρὲ, καὶ κατάπτυςε, καὶ μαςιγία, καὶ καθαρμα. ἐ γὰρ ἴσμεν ἔ τινος μὲν πατρὸς εἶ, πῶς δὲ ἡ μήτηρ σε ἐπορνεύετο; καὶ ὡς τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ μοιχεύεις, καὶ τὰ μειράκια διαφθείρεις, λιχνότατε καὶ ἀνεπαισχυντότατε. μὴ φεῦγε δ' ἔν, ἕως καὶ παρ' ἐμὲ πληγὰς λαβὼν ἀπέλθῃς· ἤδη γάρ σε τάτῳ τῷ ὀςράκῳ ἀποθραύσω, παμμίαρον ὄντα.

ΖΕΥΣ. Ὁ μὲν γελῶν, ὦ θεοὶ, ἄπεισιν, ὁ δ' ἀκολουθεῖ λοιδορούμενος, ἐ φέρων κατατρυφῶντα

villaris ista ad me sepulcrorum effossor, et impure, et despuende, et verbero, et purgamentum. Nonne enim scimus quo sis patre natus, vt meretriciam mater tua vitam egerit, vt etiam fratrem interfeceris, et adulter sis, et pueros corrumpas, heluo, et impudentissime. Noli vero ante fugere quam plagis a me acceptis abeas: iam enim hac tibi testa cerebrum impuratissimo dispergam.

53. IVP. Alter quidem ridens, Dii, discedit; alter vero sequitur maledicens, indigne ferens insul-

22. Τυμβωρύχε] Deserui scripturam Editionum principum secundam corripientium. Nam longa est etiam apud alios, et *Aristoph.* Ran. 1180. Οὕτω γ' ἂν εἴη πρὸς πατρὸς τυμβωρύχος. *Reitz.*

τα τὸν Δάμιν· καὶ ἔοικε πατάξειν αὐτὸν τῷ κεράμῳ ἐς τὴν κεφαλήν. ἡμεῖς δὲ τί ποιεῖμεν ἐπὶ τούτοις; ΕΡΜ. Ὀρθῶς ἐκεῖνό μοι ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ, Οὐδὲν πέπονθας δεινὸν, ἂν μὴ προσποιῇ. τί γὰρ καὶ ὑπέρμεγα κακὸν, εἰ ὀλίγοι ἄνθρωποι πεπεισμένοι ταῦτα, ἀπίασι; πολλοὶ γάρ εἰσιν οἱ τἀναντία γιγνώσκοντες, πλείους Ἑλλήνων, ὁ πολὺς λεὼς καὶ ὁ σύρφαξ, βάρβαροί τε πάντες. ΖΕΥΣ. Ἀλλ' ὦ Ἑρμῆ, τὸ τοῦ Δαρείου πάνυ καλῶς ἔχον ἐστὶν, ὃ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Ζωπύρου· ὥστε καὶ αὐτὸς ἐβουλόμην ἂν ἕνα τοιοῦτον ἔχειν οἷον τὸν Δάμιν, σύμμαχον, ἢ μυρίους μοι Βαβυλῶνας ὑπάρχειν.

insultare sibi Damin: et videtur caput illi percussurus tegula. At nos quid facimus post haec? MERC. Recte mihi illud dixisse videtur Comicus, *Non passus es, si non fatere, iniuriam.* Ecquod enim ingens malum, si pauci homines persuasum de istis habentes abeunt? Multi enim sunt, qui contraria sentiant: plures Graecorum, multitudo populi, atque faex vulgi, omnesque barbari. IVP. Verum, Mercuri, Darii illud oppido praeclarum est, quod dixit de Zopyro. Itaque et ipse malim vnum talem habere qualem Damin, auxiliatorem, quam sexcentas mihi Babylones esse.

---

p. 415. in Not. lin. 2. a fine pro mentem *leg.* mentionem.

Demo-

Demonactis vita 1
Amores (non videntur Luciani) 38
Imagines 133
Pro imaginibus 168
Toxaris, siue Amicitia 207
Lucius, siue Asinus 317
Iupiter Confutatus 420
Iupiter Tragoedus 446

LIPSIAE
EX OFFICINA SOMMERIA.